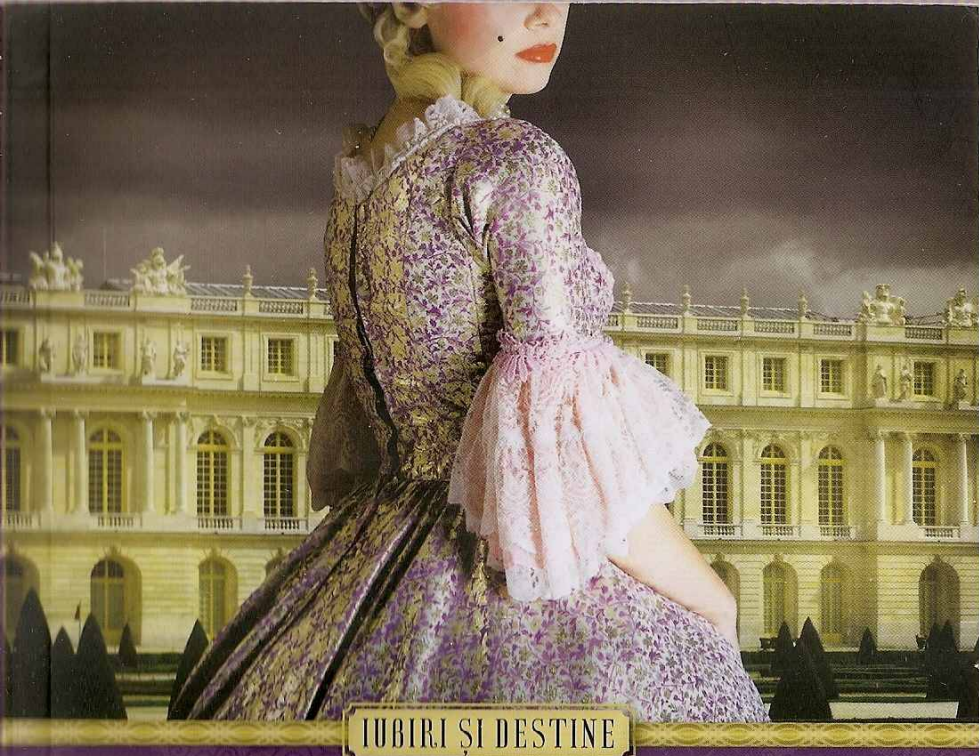

IUBIRI ȘI DESTINE

CURTEZANELE DE LA VERSAILLES

Iubiri la curtea lui Ludovic al XV-lea

SALLY CHRISTIE

IUBIRI ȘI DESTINE

Viețile celor mai faimoase femei din istorie, cu iubirile, visurile și pasiunile lor

Versailles, 1730 – grandoare, opulență, libertinaj. Tânărul rege Ludovic al XV-lea se îndrăgostește de Louise, cea mai mare și mai naivă dintre cele cinci surori Neslé. Câțiva ani mai târziu, ambițioasa Pauline îi cucerește inima regelui, însă Ludovic nu poate renunța la Louise, prima lui dragoste. Pauline moare însă la naștere, și încă o dată regele este fermecat de una dintre surorile Neslé – Marie-Anne. Ambițioasă și fără scrupule, ea îi cere lui Ludovic să o alunge pe Louise de la curte și o cheamă, în schimb, pe Diane, sora mai mică, să-i țină companie regelui. Înainte de Madame de Pompadour și Comtesse du Barry, surorile Neslé au fost cele mai cunoscute curtezane ale Franței, și cele care au modelat viața lui Ludovic al XV-lea.

Sally Christie este o autoare britanică pasionată de istorie și antropologie. *Curtezanele de la Versailles* este primul volum al unei trilogii dedicate metreselor lui Ludovic al XV-lea și Parisului înainte de Revoluția de la 1789.

Prolog

Hortense
Paris, 1799

Am fost cinci surori, dintre care patru au devenit amantele regelui. Doar eu am scăpat din mrejele lui, dar a fost alegerea mea. E drept că acum am optzeci şi cinci de ani şi tot ce vă voi spune s-a întâmplat cu foarte mult timp în urmă, dar, pentru o femeie, vanitatea e veşnică. Deci trebuie să vă mărturisesc că i-aş fi putut fi şi eu amantă. Dacă aş fi dorit. Pentru că el – regele – cu siguranţă a tânjit după mine.

Nu mă refer la ultimul rege, sărmanul şi nefericitul Ludovic al XVI-lea, ghilotinat acum şase ani şi urmat pe eşafod de soţia lui austriacă. Nu, vorbesc despre al cincisprezecelea Ludovic, un rege magnific. Mi-l amintesc în perioada în care era tânăr şi pur, când nu întrezărisem în el nici măcar un semn al libertinului depravat care avea să devină în ultimii ani de viaţă, cu acei ochi bulbucaţi, cu pielea lui pământie şi cu acele buze mereu umezite de patima desfrâului.

Istoria iubirii dintre surorile mele şi Ludovic al XV-lea e astăzi în mare parte uitată, amintirea lor fiind eclipsată de poveştile altor amante mult mai faimoase şi mai scandaloase, dar şi de cumplitele tulburări din ultimii ani. Apropiindu-mă de finalul vieţii, n-aş vrea să mă despart de această lume înainte de a da la o parte cortina minunatelor lor idile, dezvăluindu-le povestea. De ce? Din raţiuni cât se poate de pământeşti: teama de neantul morţii şi de condiţia mea de muritoare, dorinţa de a mă asigura că toată dragostea lor pentru rege a însemnat ceva, în condiţiile în care, acum, viaţa şi-a pierdut parcă orice însemnătate.

Totul a început cu ani în urmă, în 1729, acum aproape trei sferturi de veac. Pe atunci, vremurile erau altfel, iar lumea era complet diferită. Eram sigure de privilegiile noastre şi ne mândream, pline de aroganţă, cu ele, fără ca măcar să bănuim că lucrurile s-ar putea schimba vreodată şi că naşterea într-o familie aristocratică avea să devină cândva cea mai cumplită dintre nefericiri. Ne-am născut ca fiice ale unui marchiz; titlurile, eticheta şi indemnizaţiile acordate de rege nobilimii erau tot ce cunoşteam, dar ce s-a ales acum de toate astea? Ei bine, ele contează totuşi, şi încă foarte mult, deşi noi, *cetăţenii*, trebuie să ne prefacem că astfel de lucruri nici nu mai există.

Lumea – lumea noastră – era mai uşoară atunci; cei ce puteau se bucurau de toate plăcerile, ajungând chiar să fie complet izolaţi de realităţile dezagreabile ale vieţii. Noi n-am visat niciodată – dar niciodată! – că o grozăvie precum Teroarea[1] ar fi cândva posibilă.

Eram cinci surori, în casa copilăriei noastre din Quai des Théatins. Clădirea se afla în centrul Parisului, pe o stradă ce şerpuia de-a lungul Senei, străjuită de reşedinţele celor bogaţi şi puternici. Casa se mai găseşte încă acolo, redenumită Quai Voltaire, în onoarea ilustrului gânditor. Mă cutremur când mă gândesc cine ar putea trăi acum în ea.

Era o locuinţă grandioasă, deosebit de elegantă, amintind tuturor de poziţia noastră socială. Îmi amintesc bine încăperile mamei de la etajul al doilea, poleite cu aur, opulente şi splendide, şi parcă retrăiesc uimirea care mă cuprindea atunci când urcam aici. Desigur, camerele copiilor nu erau la fel de impunătoare; în acele vremuri, copiii erau de obicei ignoraţi, aşa că de ce să cheltuieşti bani pe lucruri sau pe copii pe care-i vedeai atât de rar? Sus, în feeria apartamentelor noastre de la etajul patru, cămăruţele erau reci şi sărăcăcios mobilate, dar confortabile. Nu beneficiam de nici o educaţie; pentru părinţi, scopul era să aibă nişte fiice manierate, nu educate, nişte fiice care să ştie să-şi croiască drum prin labirintul de intrigi şi false politeţuri care guvernau lumea noastră. La drept vorbind, chiar şi cu înţelepciunea despre care se spune că vine odată cu vârsta, nu pot afirma că mai multă educaţie mi-ar fi prins bine în viaţă.

[1] Este vorba despre Teroarea iacobină (1793–1794), cea mai violentă perioadă din timpul Revoluţiei franceze, care a culminat cu dictatura lui Robespierre. (n.red.)

Eram cinci surori și nu aveam nici un frate; mama mea remarca uneori, când era amețită de șampanie, ce nefericire se abătuse pe capul ei. Deși eram născute din aceiași părinți, firile noastre erau diferite. Ah, cât de diferite! Louise era sora cea mare, fermecătoare și drăguță. Mereu o visătoare, mereu cu ochii sticlindu-i atunci când se gândea la viitorul ei și la fericirea care, spera ea, îi era rezervată. La începutul poveștii noastre, ea avea nouăsprezece ani și plecase din casa părintească, fiind introdusă la Palatul Versailles. Următoarea ca vârstă era Pauline, o fire cu adevărat băiețoasă, aprigă la mânie și, astfel, demnă de cel mai temut dintre pirați. Era încăpățânată ca un catâr, ea fiind cea care poruncea în apartamentele noastre. De altfel, ne depășea pe toate, atât în înălțime, cât și în forță. Deși avea doar șaptesprezece ani, Pauline știa că va fi o femeie puternică și importantă. De unde știa, n-am habar. Dar n-avea nici o îndoială în privința asta. Următoarea noastră soră se numea Diane, pe atunci având cincisprezece ani, întotdeauna veselă, relaxată și leneșă. Evita conflictele și nu voia decât să râdă și să chicotească, visând la ziua în care avea să devină ducesă. Din punct de vedere fizic, semăna cu Pauline, dar nu era înzestrată și cu personalitatea de fier a acesteia, fapt care reprezenta, mă gândesc eu acum, atât o binecuvântare, cât și un blestem. Urmam eu, care atunci, în momentul când totul s-a schimbat, împlinisem paisprezece ani. Toți mă considerau cea mai frumoasă fată din familie și mulți comentau asupra asemănării mele fizice cu faimoasa mea străbunică, Hortense Mancini, care, la vremea ei, vrăjise nu unul, ci mai mulți regi.

Ultima dintre noi era Marie-Anne – deși mi se pare straniu să o pomenesc abia la final. Era apropiată ca vârstă de mine, având doisprezece ani la începutul poveștii noastre, și aproape la fel de atrăgătoare. Dar, dincolo de chipul ei angelic se ascundea o inteligență ascuțită, ce nu rareori le uluia pe dădacele noastre.

Îmi amintesc de anii petrecuți la etajul patru al casei din Quai des Théatins ca de o perioadă deosebit de fericită, plină de lumină și de iubire. Evident că între noi mai existau și mici împunsături, certuri și chiar încăierări, dar în general domnea peste tot o armonie ce avea să fie atât de prețioasă și de rară mai târziu. Poate existau semne că lucrurile începeau să se schimbe, dar ele erau abia sesizabile, simple presimțiri ale suferințelor ce urmau să vină. Așadar, fericirea a fost cea care a dominat copilăria mea, înainte ca lumea

dură şi aspră a adulţilor să ne cuprindă şi să ne acopere cu dezamăgirile şi cruzimile ei, înainte de a ne despărţi de anii începuturilor şi înainte ca inima lui Louise să se frângă, ca Pauline să se transforme într-o răutăcioasă, ca Diane să ajungă grasă şi indolentă şi ca Marie-Anne să devină bârfitoare şi greu de suportat.

Dar, în toţi aceşti ani, cu bune şi rele, cu păcate şi scandaluri, cu despărţiri sfâşietoare şi bucurii, cu exiluri şi moarte, în ciuda tuturor încercărilor prin care am trecut, ele au rămas surorile mele. Iar aceasta e povestea lor.

Partea I

O fată îndrăgostită

Capitolul 1

Louise
Versailles, 1730

Versailles – grandoare, opulență și ecouri; sporovăiala a sute de persoane care murmură, politicoase, producând un zumzet copleșitor, deși fiecare vorbește în șoaptă; mirosul a mii de parfumuri, amestecându-se; o mare îmbulzeală de oameni, ca un tablou ce prinde viață.

Totul e poleit cu aur, într-o bogăție de nedescris, iar pereții sunt împodobiți cu oglinzi enorme, ca niște lacuri cu țărmuri de marmură ce reflectă forfota din saloane, amplificând-o de multe ori. Pretutindeni sunt candelabre și policandre, unele cu două sute de lumânări, iar noaptea, palatul strălucește de parcă ar fi luminat de soare.

Coridoare fără sfârșit sunt străjuite de uriașe statui de bronz, marmură sau lemn, reprezentând regi și zei. Tavanele sunt atât de înalte, încât par să atingă cerul, și tot ca acesta sunt pictate în azuriu, doar că nu poți să te zgâiești la ele, dându-ți capul pe spate, întrucât eticheta îți cere să pari mereu sofisticată și dezinteresată.

În acest palat vast e greu să-ți găsești drumul; capcane și cotloane apar pretutindeni, și toată lumea de aici pare să cunoască reguli de care eu n-am habar. Palatul regal e ca o plantă perfidă despre care am auzit cândva că ar avea flori ispititoare, însă capabile să devoreze muștele ce îndrăznesc să i se așeze pe petale. Sunt aici de două luni, bucurându-mă de onoarea de a fi domnișoară de onoare a reginei, dar, cu toate astea, nu trece zi în care să nu mă trezesc întrebându-mă: Oare azi se va întâmpla ceva îngrozitor? O să mă împiedic când fac o reverență? O să alunec pe podelele

lustruite cu ceară? O să vorbesc într-un moment nepotrivit? O să ofensez pe cineva folosind cuvinte nelalocul lor?

Apartamentul meu se află la etajul al treilea, nu departe de marile camere de stat, dar nici prea aproape de ele. Am reținut cum să ajung la apartamentele reginei, dar astăzi, după slujbă, mi s-a cerut să duc o farfurie cu pateu de ciuperci ducesei de Luynes, o favorită a reginei care e țintuită la pat de febră. Mi-am îndeplinit sarcina, însoțită de o cameristă a ducesei, dar pe drumul de întoarcere m-am pomenit singură, într-o aripă a palatului care nu mi-era deloc familiară. Sentimentul de confuzie e înspăimântător; oare e posibil ca Versailles să fi fost proiectat de un arhitect nebun? Căci cine altcineva ar fi putut crea o asemenea construcție uniformă și senină la exterior, dar care să ascundă acest talmeș-balmeș de camere, coridoare și scări? Sunt departe de splendoarea sălilor publice, de încăperile enorme unde regina și cei mai mari miniștri ai regatului trăiesc și dorm; acele încăperi reprezintă doar o părticică din palat, sunt ca un diamant pe o coroană strălucitoare. În locul unde am ajuns însă nu e nici urmă de opulență și nu mai există portocali în ghivece aurite, care să înmiresmeze aerul. Podelele sunt murdare, parchetul sclipitor din marile saloane fiind înlocuit cu lespezi de piatră sau șipci nelustruite de stejar. O femeie mascată, cu rochia roz mustind de noroi și păcate, trece pe lângă mine și mă împinge, cu bădărănie. Mă opresc. Nu cumva mă îndrept înspre același loc unde merge ea? Totul mi se pare necunoscut în jur și simt cum spaima îmi taie răsuflarea. Înainte de a mă hotărî pe unde să o apuc, șase ogari mă depășesc, niște bestii uriașe și cenușii, mirosind a blană udă și a sânge cleios de iepure, urmați, în fugă, de doi paji. Prin urmare, în fața mea se află grajdurile, deci schimb direcția.

– Mergi undeva, micuțo? aud un glas și o zăresc pe contesa de Béranger, în compania unui bărbat. Vreau să-i cer ajutorul, dar contesa nici nu mă bagă în seamă, ci trece pe lângă mine la fel de vijelioasă ca și câinii de adineauri, și nu am curajul să strig după ea.

– Fiica lui Armande, o aud lămurindu-l pe tovarășul ei și apoi scoțând un chicotit.

– Să sperăm că n-o să se ia după mama ei, biata oiță! exclamă bărbatul, în vreme ce, alături de contesă, se îndepărtează pe coridor cu pași grăbiți, ce răsună pe podelele de piatră.

Iată-mă ajunsă la un alt coridor strâmt. Nişte bărbaţi fără livrea trec pe lângă mine, plini de pofte, iar servitorii, care cară în spinare butoaie mari cu apă, mă iau peste picior. Privesc pe fereastră şi zăresc o curte interioară. Trebuie să ajung în aripa sudică a clădirii principale, dar nu ştiu unde e sudul. N-am primit prea multă educaţie în camera de studiu din casa copilăriei noastre din Paris. Guvernanta pe care o aveam, Zélie, ne era un fel de rudă îndepărtată şi, cu toate că o iubeam, uneori lecţiile ei lăsau de dorit. Ea obişnuia să învârtească globul pământesc şi să ne vorbească despre lume – îmi amintesc că nordul era sus. Sau acolo era soarele?

Ajung la nişte scări şi urc pe ele. La capătul lor se află o cameră mare, pătrată, cu pereţii acoperiţi de draperii purpurii. Un grup de bărbaţi în costume întunecate discută cu înflăcărare într-un colţ, şi nu îndrăznesc să-i întrerup. Mă îndrept către alţi doi bărbaţi, care stau lângă fereastră, dar când sunt aproape de ei, observ că au costumele uzate şi pantalonii pătaţi.

– Domnilor, încep eu, apoi realizez, oripilată, că sunt beţi. Unul îmi zâmbeşte şi întinde spre mine o mână soioasă.

Nu, nu, nu! Mă năpustesc în jos pe scări, doar pentru a mă pomeni pe un alt coridor cu ziduri albe şi duşumea de piatră. E un hol liniştit şi, înaintând de-a lungul lui, cu greu îmi vine să cred că undeva, în vastul palat, există viaţă şi râsete. Această parte a clădirii pare mai veche, mai izolată, departe de comfortul palatului luxos şi familiar. Mucegaiul adunat de secole musteşte sub tălpile subţiri ale pantofilor mei. La capătul culoarului zăresc o uşiţă ascunsă într-un lambriu. O deschid, gândindu-mă că voi descoperi un alt pasaj, dar înaintea mea se deschide o încăpere. Doi bărbaţi stau mult prea aproape unul de celălalt, în timp ce o femeie îi priveşte. Rămân pe loc, înmărmurită.

– Cine eşti? strigă cu glas furios femeia, tolănită pe o sofa. Poartă o capă de blană şi în mână ţine o cupă, iar pielea ei albă pare la fel de strălucitoare ca perlele ce-i împodobesc blana. Nu o recunosc, dar eleganţa hainelor sale şi luxul încăperii mă fac să cred că trebuie să fie o persoană importantă. Cei doi bărbaţi stau în faţa ei, unul îmbrăcat rafinat, celălalt purtând costumul Gărzilor Elveţiene, dar având cămaşa descheiată. Nobilul are o mână în prohabul pantalonilor celuilalt bărbat, dar nici nu se sinchiseşte de mine, ci doar îmi surâde superior, cu obrajii fardaţi în portocaliu pe chipul său disprețuitor şi cu privirea galeşă. Mă cutremur ca de un fior, uimită de scena la care mi-e dat să asist.

– Ieşi afară! Ieşi afară odată! se repede la mine o femeie îmbrăcată într-o rochie cafenie, fără îndoială vreo slujnică alarmată de ţipetele stăpânei. Înainte să apuce să mă îmbrâncească, mă retrag şi o iau la fugă pe coridor. La capătul acestuia mă împiedic şi cad, iar în timp ce simt în nări o miasmă groaznică de urină, încerc să ignor băltoaca lipicioasă în care tocmai zac. Nu mă pot opri din tremurat. Nimic nu e aici ceea ce pare a fi, iar asta... asta... ce-a fost asta?

Ce caut aici? Un bărbat trece grăbit pe lângă mine, un valet prea copleşit de importanţa misiunii sale, pentru a se opri să mă bage în seamă. E urmat de doi rândaşi care cară în braţe câte un mănunchi mare de lemne de foc. Aud ca prin vis clopotele vestind ora prânzului. Regina ia masa la ora unu fix şi trebuie să găsesc grabnic apartamentul meu, să mă spăl pe mâini şi să-mi curăţ veşmintele. Dar nu ştiu cum. Locul mi-e total necunoscut şi, învinsă, îmi ţintuiesc privirile în podea, încă tremurând. Aş vrea să mă întorc la Paris, în siguranţa casei părinteşti. O vreau pe mama.

Am avut o copilărie fericită, în liniştea şi sub protecţia căminului nostru de la etajul patru al clădirii din Paris. Dar, indiferent cât eşti de fericit când eşti copil, nu te poţi abţine să te întrebi, plin de curiozitate şi de nerăbdare, ce se află dincolo de zidurile casei tale, în lumea largă.

Totul a început odată cu aniversarea zilei mele de naştere, când împlineam şaisprezece ani. Mi-o amintesc în acea zi pe mama, în salonul ei aurit, stând pe o sofa alături de buna ei prietenă, doamna de Gentout. Mama ducea o viaţă mondenă, fiind plecată când la Versailles, când benchetuind la Paris, adesea în compania unor oameni de vază ai regatului. Descinzând din cardinalul Mazarin, ea avea ochii mari şi negri ca abanosul ai faimoasei sale bunici, Hortense. Nu am moştenit de la ea înfăţişarea exotică, şi, cu toate că am fost adesea considerată drăguţă, nimeni nu mi-a spus vreodată că aş fi frumoasă. Dar ăsta e un lucru bun; o frumuseţe prea mare m-ar fi făcut mândră, şi nu doresc altceva decât să fiu umilă. Şi iubită de Dumnezeu.

– Arăţi foarte bine, draga mea, murmură mama şi mă împinge puţin în spate, spre a examina mai bine panglicile argintii pe care surorile mele mi le-au împletit în păr. Sunt îmbrăcată în cea mai frumoasă rochie a mea, am părul pieptănat la spate şi simt că obrajii îmi sunt înecaţi în pudră, cu al cărei miros nu mă împac deloc.

Fac o plecăciune și îi mulțumesc. Își întinde brațul și-i poruncește uneia dintre slujnice:

Caramelele!

Imediat, i se aduce o farfurioară de pe măsuța de alături și mama mă îmbie:

Hai, copilă, ia o caramelă!

Iau repede o bomboană. În casa aceasta sunt două lumi: cea de lux și desfătări, a mamei mele, și cea de austeritate, a copiilor. Sunt nerăbdătoare să pătrund în lumea adulților și sper că mama are să mi dea vești. Vreau să mă mărit, să las în urmă casa părintească și să ajung la curte, să mă îndrăgostesc de soțul meu și să am cu el copii drăgălași.

– Am vorbit cu Louis-Alexandre și cu părinții lui, mă înștiințează mama.

Așa cum se întâmplă îndeobște în familiile nobiliare, am știut de mult timp că mă voi căsători cu verișorul meu. Nu-l cunosc prea bine pe Louis-Alexandre – e cu aproape douăzeci de ani mai mare ca mine –, dar cel puțin nu e un străin. Când eram o fetiță, a venit într-o zi să ne viziteze. După întâlnire, am dat grabnic buzna pe scări și i-am desenat chipul, ca să mi-l pot aminti. De atunci, nu m-am despărțit de portretul lui, care în toți acești ani a stat în lădița mea de zestre, sub mănuși și panglici colorate. Uneori, luam acel desen mototolit și visam cum va fi viața mea de femeie căsătorită.

– Luna mai îți convine?

– Așa de curând? E minunat, mă entuziasmez eu, bătând din palme.

Mama ia o altă bomboană și scoate din ea un miez de nucă, exclamând, cu o voce arțăgoasă:

– Rose, știi că nu sufăr nucile de acaju! Ce caută asta în caramelă? întreabă ea, aruncând miezul de nucă pe podea.

– Ești așa de nerăbdătoare să te măriți? mă întreabă doamna de Gentout, și înclin, precaută, din cap. La drept vorbind, doamna de Gentout nu e persoana mea favorită; manierele sale afectate și buzele subțiri mă fac să nu mă simt în largul meu. Femeia asta pare să dea întotdeauna de înțeles altceva decât ceea ce spune.

– Desigur că e nerăbdătoare să se mărite, intervine mama. Cine n-ar vrea să scape de dădăceala părinților? Iar ea va fi contesă de Mailly, așadar nici nu va trebui să-și schimbe prea mult numele.

În plus, un asemenea mire mândru... ah, ce mândreţe de mire! Totul îmi convine de minune!

– Cel mai mândru ginere din ţară, rosteşte tărăgănat doamna de Gentout, şi râd amândouă, fără să-mi acorde nici cea mai mică atenţie.

– Şi am înţeles că adoră săbiile şi armele de orice fel.

– Nu contează, o repede mama, şi ştiu că îmi ascunde ceva. Va fi o soţie de nobil şi va ajunge la curte. Louise, continuă ea, întorcându-se spre mine, eu şi cu doamna de Gentout am pus la cale un mic plan.

– Un plan grandios, o corectează doamna de Gentout. Buzele ei sunt subţiri şi vineţii, ca o lipitoare aşezată pe faţa ei acoperită cu pomadă albă. Nu-i politicos să pui în discuţie aspectul cuiva, dar înfăţişarea acestei femei nu-mi place deloc.

– Am lucrat...

Mama nu-şi termină spusele, ci ia o altă caramelă, lăsând cuvintele să plutească răzleţe în aer. Ard de nerăbdare să aud continuarea, căci intuiesc deja ce îmi va spune. Ea mestecă alene bomboana, înainte de a continua:

– Am încercat să-ţi găsim un loc printre domnişoarele de onoare ale reginei.

Sar în sus de bucurie şi bat din palme.

– Louise-Julie! mă pune la punct doamna de Gentout. Asemenea manifestări nu-s potrivite pentru o domnişoară. Trebuie să te stăpâneşti.

De data asta ştiu că spusele ei nu ascund nici un înţeles ascuns.

– Victoire, lasă fata să se bucure, îmi ia partea mama. E atât de naturală... E o dulceaţă! În plus, şi regina e... naturală. Cine ştie? Poate că, într-o zi, simplitatea va fi la modă!

– E ca o vacă, pufneşte doamna de Gentout. Naturală, placidă, ca o vacă bună de muls. Stai liniştită, mă refer la regină, draga mea Louise-Julie, nu la tine!

Stau în picioare, încercând să-mi alung din minte amintirile, hotărâtă să găsesc drumul până la apartamentele reginei. Trebuie să ajung la ea. Merg, şovăind, pe coridor, fără să mai deschid vreo uşă, din teama de a nu descoperi altceva înăuntru. În faţă văd un valet în livrea viu colorată, pe care îl recunosc.

– Toulouse, strig după el, iar panica îmi face vocea să sune poruncitoare.

Omul se întoarce, mă cântărește din priviri și, cu toate că vede murdăria de pe rochia mea, face o plecăciune abia schițată.

– M-am rătăcit, îi spun, încercând să-mi păstrez tonul calm. Trebuie să ajung la apartamentele reginei.

Valetul zâmbește afectat și se înclină iar, mai apatic decât prima oară. La Versailles, bârfele se împrăștie ca fumul, ajungând până în cele mai ascunse firide ale palatului. Știu deja că mâine, această poveste va fi pe buzele tuturor celor de la curte.

– Urmați-mă, Madame, mă invită el și mă conduce de-a lungul a două culoare, după care deschide o ușă și mă introduce în Sala Oglinzilor. De aici știu drumul. Vreau să-i mulțumesc pentru amabilitate, dar, parcă spre a-mi dovedi cât sunt de neînsemnată, valetul dispare fără o vorbă. Revenită în opulența familiară a sălilor principale, mă îndrept cu pași iuți spre apartamentele reginei. Când ajung, aproape mă izbesc de un valet care poartă pe brațele întinse un platou cu vinete mustind de ulei.

– Ooo, drăguțo! strigă prietena mea Gilette, ducesă de Epernon, o altă domnișoară de onoare a reginei, și mă conduce spre fereastră.

– Stai puțin aici și vino-ți în fire, ai obrajii prea îmbujorați, zice ea și-mi face vânt cu evantaiul. Maiestatea Sa vine de la delfin și va fi aici în mai puțin de o oră. Hei, puțină pudră! Avem nevoie de puțină pudră!

Loiala ducesă de Boufflers, cea mai venerabilă și mai veche dintre însoțitoarele reginei, mă privește pe sub sprâncene, în vreme ce ia un mic vas de porțelan de la una din servitoare.

– Să-ți dai cu pudră, dar numai după ce nu mai transpiri. Și să nu te prind că te atingi de vreo batistă!

Mă privește cu dispreț, de parcă ar vrea să smulgă ceva de pe mine.

– Ce-i cu murdăria asta pe rochia ta?

Roșesc toată și mă întorc cu spatele, încercând să-mi domolesc fierbințeala obrajilor de geamul rece.

– Cum poate cineva să se rătăcească aici? o aud murmurând pe când se întoarce la masă, spre a dirija așezatul veselei pentru prânz. Da, puneți aici peștele... Friptura de rață acolo... Unde e profiterolul cu prune?

„Cum de *nu* s-ar putea rătăci cineva în labirintul ăsta?" mă întreb în gând, cuprinsă de amărăciune.

Foarte curând, uşile se deschid larg, iar regina pătrunde ca o vijelie în salon. Facem reverenţe adânci şi ne ocupăm locurile în spatele şi în jurul jilţului ei, gata să luăm prânzul. Douăzeci şi şase de farfurii strălucesc pe masă.

– Şerveţelul dumneavoastră, Madame, spune ducesa de Boufflers, cu o voce la fel de unsuroasă ca vinetele de pe platou, iar mâncarea poate fi servită.

Simt că toate privirile sunt ţintite asupra mea şi încerc să îmi controlez respiraţia, care e încă sacadată. Acel bărbat îşi ţinea mâna în prohabul unui alt bărbat, chiar pe... ah, ah, aşa ceva?! Oare o să mă obişnuiesc vreodată la palat? Voi înţelege această lume? De ce mi-am dorit aşa de mult să ajung aici?

Capitolul 2

Louise
Versailles

Mă gândisem că, după nuntă, voi ajunge direct la Versailles, dar abia pe urmă am auzit că voi intra în serviciul reginei doar când soacra mea, Anne-Marie-Françoise, contesa văduvă de Mailly, se va retrage sau va muri. Nu-i puteam dori să se îmbolnăvească sau să moară, dar uneori speram să ajung la curte. Femeia avea șaizeci și unu de ani și dusese o viață plină de excese, nu-i așa? Când mă surprindeam având asemenea gânduri, mă cuprindeau imediat remușcările și, a doua zi, mi-o petreceam în genunchi, rugându-mă să-mi fie iertate dorințele păcătoase. După ceremonia nupțială am mers cu Louis-Alexandre la noul meu domiciliu. Ar fi fost scandalos, m-a avertizat el, ca o soție tânără să locuiască singură în Paris. Există prea multe tentații, și oamenii ar bârfi. S-a decis că ar fi mai bine pentru mine să stau la conacul de la Boullay până în momentul când aveau să mă cheme la curte. Nimeni nu s-a obosit să mă întrebe dacă varianta asta îmi convine și mie.

Satul se afla destul de aproape de casa părintească din Paris, de pe Quai des Théatins, dar acum o simțeam pe aceasta foarte, foarte îndepărtată. Clădirea în care fusesem adusă era veche; părea să aibă o mie de ani, cu acoperișurile ei înclinate și cu șemineurile enorme – îndeajuns de mari încât să poți sta în picioare în ele –, dar cu toate astea, camerele erau mereu reci. Când ploua, mucegaiul înflorea în spatele tapiseriilor de pe pereți și totul mirosea îngrozitor. Casa era, în comparație cu încântătorul nostru cămin din Quai des Théatins, ca o cabană de vânătoare față de un conac.

Nimeni nu-mi vorbea în acea casă, nici măcar servitorii. Nu că aș fi avut încredere să le fac confidențe, dar orișicât. Bucătarul a respins toate încercările mele de a-l ajuta în alcătuirea meniului, iar șambelanul mi-a spus clar că nu-l pot ajuta cu absolut nimic în importantele sale atribuții. Până și cameristele erau nepriete-noase și, atunci când le surâdeam, nici măcar nu-mi întorceau zâmbetul.

Uneori, soția magistratului local venea în vizită și mă ispitea să mă întâlnesc cu doamnele din vecinătate. Acestea mă întrebau mereu ce vești mai am de la curte, și când le transmiteam puținele informații pe care le aveam, acele soții de birocrați provinciali înclinau din capete și murmurau, ca și cum ar fi confirmat ceva ce deja știau.

Când soacra mea a aflat despre aceste scurte întâlniri, mi-a interzis să mai particip la ele. Unele dintre doamne, m-a atenționat ea pe un ton scăzut, sunt *bourgeoises* și n-ar fi bine ca eu, o aristo-crată, să fiu văzută în compania unor asemenea persoane. A șoptit cuvântul *bourgeoise* atât de oripilată, de parcă ar fi vorbit despre un musafir cu păduchi. De fiecare dată când o vedeam pe soacra mea, nu mă puteam gândi decât că ea era singurul motiv pentru care mă mai aflam aici.

Sunt dornică să-i fiu lui Louis-Alexandre o soție bună, dar el e rece, distant, chiar ursuz cu mine și nu mă vizitează decât atunci când merge la vânătoare, în pădurea de lângă conac. Când vine, își aduce prietenii, și împreună vânează toată ziua, iar noaptea beau foarte mult. La masă, nu vorbesc decât despre trofeele obți-nute și despre ce se mai aude pe la Versailles. Singurul moment când devin interesată de discuția lor e cel în care se aduce vorba despre tânărul rege și despre adorația manifestată de acesta față de soția lui poloneză. Odată i-am întrebat cum arată aceasta, iar ei au pufnit în râs și s-au uitat lung unii la alții.

– Ca o vacă, spune Louis-Alexandre într-un târziu. Durdulie și nătângă. Cu buze subțiri și slană tot mai multă, de la acele fete pe care le naște întruna!

– Cred că apelează la magie, adaugă unul dintre prieteni. Altfel cum îți explici că tânărul rege îi rămâne devotat unei femei atât de respingătoare?

– Bleah! pufnește Louis-Alexandre, disprețuitor, scuipând vinul pe care-l avea în gură. Fugiți de-aici! Nu-i suficient de deșteaptă

ca să recurgă la asemenea viclenii. Fac prinsoare pe armăsarul meu că n-ar şti ce-i aia o moşmoană nici dacă i-ar cădea din senin pe fundul ei gras!

Mă simt îngrozită când aud vorbindu-se despre regină într-o asemenea manieră. Poate că e poloneză, dar e totuşi regina noastră şi mă gândesc cât de romantic e faptul că regele o iubeşte pe soţia lui şi îi este întru totul devotat. Dar dacă regele e cel care dă tonul la Versailles, atunci de ce bărbaţii de la curte nu se grăbesc să-i urmeze pilda, stând cu soţiile lor? Regina noastră poloneză, îmi spun eu, trebuie să fie cea mai norocoasă femeie din lume.

Louis-Alexandre vine la mine noaptea, în timpul acestor vizite, beat şi duhnind a coniac. De îndată ce-şi îndeplineşte îndatoririle de soţ, pleacă să se culce într-o altă cameră. Nu-i de mirare că mă simt aici mai singură decât m-am simţit vreodată, în toată viaţa mea. La etajul patru al casei părinteşti, alături de cele patru surioare ale mele, nu cred că am cunoscut vreo clipă singurătatea. Şi nu mi-am imaginat că mariajul va fi astfel. Când eram o copilă, îmi închipuiam că toţi soţii îşi iubesc soţiile şi că sărutul trebuie să fie ceva minunat. Acum stau trează, ascultând picăturile de ploaie care se scurg pe acoperişuri, crengile de stejar care-mi ciocănesc în fereastră şi urletele îndepărtate ale lupilor din pădure. Casa e plină de oameni şi soţul meu doarme în camera de alături, dar, cu toate astea, mă simt de parcă aş fi singura femeie din lume.

De ce nu vrea să-şi petreacă noaptea cu mine? De ce nu mă iubeşte? Întrebările astea nu-mi dau pace. Nu e chipeş – e scund şi îndesat şi are o faţă lătăreaţă ca o omletă, dar e soţul meu şi vreau să-l iubesc la fel de mult pe cât aş vrea să mă iubească el.

– Nu vrei să rămâi? îl întreb, timidă, într-o noapte, după ce facem dragoste. Niciodată până atunci nu-i cerusem nimic.

– De ce? se miră el, ştergându-se cu o cârpă pe care apoi o azvârle pe podea, pentru a-şi lua cămaşa de noapte.

Încep să plâng atunci. Îl privesc printre lacrimi, rugându-l încetişor să se întoarcă în pat şi să mă cuprindă în braţe. El mă studiază, uimit, apoi zice, pe un ton rece şi ferm:

– Ţine-ţi în frâu sentimentele, Madame!

Apoi pleacă, trântind uşa, şi mă simt de parcă m-ar fi împuşcat în inimă. Disperată, discut despre această problemă cu preotul din sat. O dată pe lună, parohul vine la conac să celebreze o liturghie pentru mine, şi atunci profit de prilej pentru a-l întreba ce anume aş putea face pentru ca soţul meu să mă iubească. Preotul mă

privește, stingherit, și regret întrebarea; ar fi trebuit să aștept ca peretele zăbrelit al confesionalului să ne separe. Nu-mi cere însă nici un amănunt, ci doar își drege glasul și privește pe fereastră.

– Trebuie să-i dai timp, mă sfătuiește, într-un târziu. În acest moment, contele e foarte ocupat. Are îndatoririle sale la curte și... mai sunt și alte lucruri, desigur, care-l împiedică să vină aici foarte des.

– Dar chiar și când e aici mă ignoră, zic eu, izbucnind în plâns, iar preotul își lasă privirea în jos, rușinat, de parcă ar fi vrut să intre în podea, strecurându-se printre lespezi. Scoate o batistă verde din buzunar și cred că vrea să mi-o ofere, dar, în loc să facă asta, începe să o răsucească în palme, după care o desface la loc, privind-o cu mare atenție. În cele din urmă, mă întreabă, pe un ton mai ridicat decât de obicei:

– Împărțiți patul?

Scutur din cap.

– El nu... el nu...

Preotul ridică ochii spre tavan, ca și cum ar fi vrut să găsească în snopii de grâu pictați acolo cuvintele căutate.

– El nu poate să-și facă datoria de soț?

– A, nu! rostesc, împietrită, realizând că preotul mă înțelesese greșit. El a... mariajul nostru a fost consumat.

Preotul răsuflă ușurat și-și suflă nasul în batista îndelung frământată.

– Dar nu rămâne alături de mine după aceea. Noi consumăm actul, apoi el pleacă să doarmă în patul lui, în altă încăpere, îl lămuresc eu.

Preotul mă privește în ochi pentru prima oară de la începutul conversației noastre.

– Nu înțeleg însă unde e problema, Madame? Mulți bărbați preferă confortul propriilor lor paturi. Și nu poți spune că soțul dumitale nu-și face datoria conjugală.

Vocea îi este acum acuzatoare, de parcă l-aș fi indus deliberat în eroare. Mă fac roșie la față ca focul.

– Deci poți spune că nu-și face datoria de soț? repetă el, iar eu sunt nevoită să recunosc:

– Nu, nu pot spune asta.

După această întâlnire, îi scriu mamei, implorând-o să mă lase să locuiesc iar alături de surorile mele, la Quai des Théatins. Îmi răspunde, cerându-mi să încetez să-mi mai plâng de milă și să nu

mă îngrijorez că soțul meu e bădăran. Îmi scrie: „Nu contează dacă nu sunteți compatibili; nu încerca să-l faci să te iubească. El are viața lui, tu o ai pe a ta".

Dar oare asta e viață? Gânduri disperate mă cuprind. Să petrec zile nesfârșite în această casă izolată, căsătorită cu un bărbat care nu mă iubește? Restul scrisorii de la mama conține detalii despre strălucirea și șarmul vieții ei la Versailles. Cât aș vrea să fiu acolo, nu aici! Sau înapoi în casa părintească, alături de cele patru surioare ale mele.

Când soacra mea nu are de îndeplinit diferite sarcini pe lângă regină, mă vizitează uneori pentru a-mi superviza activitatea de gospodină. Nu pot spune că-mi displace Anne-Marie-Françoise, căci ar însemna să trădez încrederea soțului și a tatălui meu – de fapt a întregii mele familii, căci, pe lângă faptul că mi-e soacră, e și mătușă din partea tatălui –, dar găsesc vizitele sale plictisitoare și deranjante. Dacă lumânările sunt aproape consumate în sfeșnice sau dacă supa nu e prea sărată ori e rece, ea nu pierde prilejul să-mi reproșeze. Anne-Marie-Françoise e nepoata soției răposatului rege, Madame de Maintenon, dar relația dintre ei nu e una strânsă. Când criticile ei sunt deosebit de dure, mă gândesc: „Ești doar fiica unui boieraș de țară, nimic mai mult!". Dar dacă ea e o simplă fată aparținând micii nobilimi, atunci eu, care sunt căsătorită cu fiul ei, pot oare avea pretenții mai mari?

Într-o zi din luna mai, ea a sosit fără să trimită nici o înștiințare. Chipul îi era mai pământiu ca de obicei.

– Vă simțiți rău? o întreb, dar imediat mă simt rușinată, căci vocea mea are mai degrabă un ton de speranță decât de îngrijorare.

– Nu, prostuțo, nu mă simt rău. Slavă Domnului, mă îmbolnăvesc extrem de rar. De fapt, cred că n-am fost bolnavă o zi, în toată viața mea. Am să trec direct la subiect. Știi ce zi e azi?

– Joi, spun, dar imediat mă cuprind îndoielile. Soacra mea mă face întotdeauna în așa fel încât să mă simt stânjenită. Poate o fi vineri? Nu, sunt sigură că e joi, și nu vineri; am avut iepure la prânz. Apoi îmi dau seama că e aniversarea căsătoriei mele.

– E aniversarea nunții mele, exclam, surprinsă. Se împlinesc doi ani de atunci!

Fața contesei îmi dă de înțeles că acesta e motivul vizitei ei. Sunt confuză, fiindcă, în mod normal, soțul ar trebui să-și viziteze

soția, cu ocazia unei asemenea aniversări. Atunci, de ce venise oare soacra?

– Louise-Julie, n-ai pierdut nici o sarcină, e-adevărat?

Într-o clipă, înțeleg motivul venirii ei acolo și îmi plec privirea în pământ.

– Ar trebui să-ți fie rușine, mă repede ea. Louis-Alex m-a asigurat că și-a făcut datoria în ceea ce te privește, dar fără nici un rezultat.

– Dar Louis-Alexandre vine foarte rar aici, îngân, abia auzit. Știu cum devine însărcinată o femeie și, cu siguranță, dacă își dorește un copil, Louis-Alexandre ar trebui să mă viziteze mai des.

– E o minciună! țipă soacra mea. Louis-Alex m-a avertizat că o să încerci să-l învinovățești pe el. Vine de câte ori poate, căci are treburi importante la curte. Vine la tine de cel puțin două ori pe lună. Nu trebuie să minți în privința soțului tău!

Protestez, în fața nedreptății pe care mi-o face:

– Nu-i adevărat! Vine aici poate cel mult o dată sau de două ori pe anotimp, și atunci doar pentru vânătoare. Iar când se întâmplă asta, nu întotdeauna... Nu-l văd întotdeauna în patul meu.

– Deci îl faci pe soțul tău, pe fiul meu, mincinos?

Dintr-odată o urăsc cu toată ființa mea. Zélie, guvernanta noastră înțeleaptă, ne-a învățat că nu trebuie niciodată să spunem că *urâm* pe cineva. Ura e un cuvânt foarte puternic, ne-a avertizat ea; cel mult ne-am putea permite să spunem că ne *displace* cineva. Dar, brusc, soacra mea nu-mi mai displace doar; o urăsc de-a dreptul.

– Chiar e un mincinos, izbucnesc, cu o voce mai puternică decât mi-aș fi dorit, și poate mai puternică decât avusesem vreodată în viața mea. Nu vine niciodată pe-aici! Sunt singură tot timpul în casa asta oribilă, și cum să rămân însărcinată dacă soțul meu nu se află niciodată lângă mine?

Anne-Marie-Françoise mă privește cu dispreț.

– Știam că va fi pierdere de vreme. Mi-ai făcut fiul mincinos și mi-ai insultat familia, vorbind urât despre această casă, șuieră ea și se ridică în pripă, strecurându-mi, printre buze: Ai grijă, Madame! Ar trebui să-ți spun povestea mătușii mele, doamna de Villette. După mulți ani sterpi, soțul ei s-a săturat de ea. A trimis-o la mănăstire și și-a luat o altă nevastă. Sora mea de la mănăstirea Poissy ar fi mai mult decât fericită să te primească acolo, dacă nu-ți prieste căsnicia. Mănăstirile nu-s doar pentru călugărițe și fetele urâțite de vărsat, să știi!

Rămân îngrozită după ce pleacă ea. Îmi pare rău s-o dezamăgesc pe Zélie, dar îmi dau seama că o urăsc din tot sufletul pe soacra mea. O urăsc și urlu din toți rărunchii, deși nu mă aud decât pereții, șemineul, sfeșnicele și cele două fotolii din cameră. O urăsc și îi doresc moartea. Abia atunci aș putea părăsi acel loc, începând cu adevărat să trăiesc. A doua zi, nu mai fac nici o penitență în capelă.

Totul s-a schimbat în acea zi de septembrie. Stăteam în salonul de la etaj, lucrând la o capă de iarnă, din blană de vulpe. Alături se afla slujnica mea, Jacobs, singura fată din sat care mă acceptase. Era foarte pricepută la cusut și prezența ei mă liniștea. M-am încruntat în clipa în care am văzut afară trăsura soțului meu. Dar, când am remarcat că ambii cai erau drapați în negru, la fel ca trăsura, un licăr de speranță mi-a încolțit brusc în inimă. Soacra mea? Dar Dumnezeu știe când avem gânduri rele și nu ezită să ne pedepsească, căci nu soacra pe care o uram atât de mult murise, ca să fiu eliberată din temnița mea, ci mama.

M-am întors la Paris cu trăsura, și cât timp a durat drumul, soțul meu s-a plâns că a fost luat de la treburile lui zilnice pentru a-și însoți nevasta, iar obligația de a participa la înmormântare avea să-i provoace multe încurcături și neplăceri. În plus, era enervat că, pe o vreme atât de bună pentru vânătoare, el era nevoit să se afle la înmormântarea soacrei. Am plâns mocnit lângă el, în trăsură, cu chipul îngropat în palme spre a-mi ascunde icnetele și sentimentul de vinovăție care simțeam că mă sufocă. Mă durea capul și mă întrebam dacă nu cumva aveam să mor și eu, la fel ca mama. Fiindcă, mi s-a spus, ea s-a plâns mai întâi de o migrenă groaznică, apoi, în nici o oră, s-a stins. Oare și eu urma să mor la fel, pedepsită de Dumnezeu pentru gândurile mele răutăcioase?

La Paris, soțul m-a lăsat la casa părintească din Quai des Théatins și a dispărut, mormăind ceva despre un cal pe care trebuia să-l cumpere. Cele patru surori ale mele s-au adunat să mă întâmpine. Le-am îmbrățișat și le-am ținut strâns lângă mine. Suntem ca niște pui de graur răzlețiți și îndurerați. O găsesc pe Pauline, care e cu doi ani mai mică decât mine, ursuză și furioasă, fără să îndruge nici măcar o scuză pentru că îi trimisesem un munte de scrisori, rămase fără răspuns. Diane e vioaie, chiar și în suferință, și, poate, ceva mai trupeșă decât mi-o aminteam. Cele două surori mai mici, Hortense și Marie-Anne, de paisprezece și doisprezece ani,

s-au schimbat cel mai mult şi au devenit adevărate domnişoare, atrăgătoare chiar dacă aveau ochii roşii de plâns.

– Am aproape cincisprezece ani, ţine să sublinieze Hortense, după care îmi spune că s-a rugat ieri şapte ore încontinuu pentru sufletul mamei noastre. Hortense e foarte pioasă şi ne face pe toate să ne ruşinăm de lipsa noastră de credinţă.

– Eu m-am rugat doar o oră, recunoaşte, spăsită, Marie-Anne, dar, aşa cum spune Zélie, calitatea e mai importantă decât cantitatea.

– Vorba asta nu-i valabilă şi în ochii Domnului, ripostează Hortense, punând astfel capăt discuţiei.

Ducesa văduvă de Mazarin, o rudă de-ale noastre, cu un chip ca de piatră, se tot învârte în jurul nostru, agăţându-ne la pălării voaluri fine, ca nişte pânze negre de păianjen. Suntem chemate să-l întâlnim pe tata în budoarul aurit al mamei, unde deja notari în surtucuri de lână şi cu părul vâlvoi evaluează şi măsoară de zor posesiunile ei. E camera unde mergeam, de obicei, să o văd pe mama, când era acasă; aici ne jucam, în patul ei, iar ea ne pieptăna pletele şi remarca orice schimbare a înfăţişării noastre, pe măsură ce creşteam, apoi ne pudra şi, uneori, ne lăsa chiar să ne dăm cu rujul ei. Într-un rând, ne-a permis chiar să luăm câte o „muscă", o aluniţă falsă adică, din cutia ei. Ţin minte că eu am ales una care semăna cu o mică pasăre. Îmi ating obrazul, de parcă aş fi vrut să regăsesc acolo „musca", şi, privind la portretul mamei, mă întreb, îndurerată: Cum e posibil ca ea să fie moartă?

Tata stă pe pat, cu chipul împietrit de durere, vorbind împleticit, din pricina suferinţei şi a băuturii. E îmbrăcat superb, ca întotdeauna, cu un costum de satin negru, presărat cu perle negre; doar cataramele de la pantofi sunt aurite, nu negre. Credeam că ne va chema să stăm alături de el pe pat, dar, în schimb, ne cere să ne aliniem înaintea lui, în ordinea vârstei – întâi eu, apoi Pauline, Diane, Hortense şi mica Marie-Anne, la sfârşit.

– Părul ei, începe el să vorbească. Părul ei...

Doi bărbaţi care cară un enorm orologiu se împiedică în clipa aceea, scăpând pe jos obiectul, cu un zgomot puternic. Tata pufneşte, enervat, căutând din ochi bastonul, spre a-i lovi cu el pe cei doi neîndemnatici, în vreme ce noi îl privim, tăcute şi speriate; tata e foarte iute la mânie şi Dumnezeu ştie ce-ar putea face atunci când se lasă călăuzit de nervi şi de băutură. În tot acest răstimp, guvernanta noastră, Zélie, priveşte scena, nemişcată, dar plină de încordare.

Uneori, când eram mai mici, tata venea în cămăruțele noastre, de obicei când mulțimea creditorilor din curte i se părea de neîndurat. Se plimba printre noi și ne privea în timp ce studiam, certând-o pe Zélie că ne învață lucruri pe care nu era necesar ca niște femei să le cunoască. Apoi ne cerea să îi cântăm, preferata lui fiind Marguerite, care avea o voce suavă, și, în cele din urmă, se năpustea înapoi, pe scări.

Părul ei, părul ei, repetă el, frământându-se pe patul mamei și uitând cu totul de orologiul distrus. Mă cutremur când îl aud spunând: Trebuie să nu uit să iau o șuviță din părul ei.

Ridică spre noi o față înroșită și niște ochi încețoșați.

Am iubit-o mult, știți bine. Am iubit-o! A fost o femeie deosebită. Chiar dacă nu mi-a dăruit decât fete. Cinci fete... ca un coș cu mere putrede. Vă întreb: De ce m-a pedepsit Dumnezeu?

Apoi izbucnește în plâns și, curând, începem toate să plângem, în afară de Pauline, care în general nu e o fire impresionabilă. Tata se ridică – nu știu dacă pentru a ne face să tăcem sau ca să ne îmbrățișeze, dar nu găsește puterea să meargă și se prăvălește la loc, pe pat.

Parcă sunteți niște corbi, strigă el. Ghinion! Întotdeauna, ghinionul meu teribil!

Țipând, ne cere să ieșim toate din cameră, cu excepția lui Marguerite, căci ea e singura care-i poate aduce alinare.

Ne întoarcem, în tăcere, la etajul patru, plângând încetișor. Apartamentul în care ne jucam mi se pare mai mic și mai sărăcăcios decât mi-l aminteam, tapiseriile mai roase de molii, dușumelele mai colțuroase, iar încăperile noastre mai reci.

– Agathe n-are nici o haină de doliu, se jelește Marie-Anne, lăsându-și păpușa să-i scape pe podea.

Uneori uităm că Marie-Anne e doar o fetiță, deoarece, de obicei, e foarte isteață și sigură pe sine, și nu se teme niciodată de nimic. Dar îmi amintesc că are doar doisprezece ani și o inimă de copil. O îmbrățișez, simțind cum trupșorul ei plăpând, îmbrăcat în hainele de doliu, se scutură de plâns.

– I-am putea face niște hăinuțe din voalurile noastre, propune Diane, scoțându-și voalul și împungându-l cu vătraiul, pentru a-l rupe.

– Vai, mătușa Mazarin va fi foarte furioasă! se sperie Hortense, oprindu-se din plâns.

– Nu, e o idee bună, intervine Pauline şi, smulgându-şi voalul, se apucă să-l rupă cu dinţii. Nimeni nu ne va certa, pentru că tuturor le e milă de noi. Suntem orfane!

– Nu suntem orfane! o corectez eu. Tata încă trăieşte.

Se lasă o tăcere stânjenitoare.

– Poate că mama se va întoarce la noi, şopteşte Marie-Anne, strângând-o la piept pe Agathe, acum învelită cum se cuvine în voaluri de doliu, dar Pauline pufneşte, dispreţuitoare.

– Pauline, de ce eşti aşa de crudă? o admonestez eu. Nu intru, de obicei, în conflict cu Pauline, dar de-acum sunt femeie măritată şi simt că am, brusc, o responsabilitate în privinţa surorilor mai mici. Orice s-ar întâmpla, voi avea grijă de ele, îmi promit în gând. Le adun lângă mine, chiar şi pe Pauline, care încearcă să protesteze, şi ne îmbrăţişăm, după care începem iarăşi să plângem.

Nu puteam şti atunci că era ultima dată când ne aflam împreună, toate cinci, în această viaţă. După câte urmau să se întâmple, aveam să mă gândesc adesea la acea zi petrecută de noi în camera de joacă, la cum am stat îmbrăţişate, unite de jale şi de dragostea pentru mama noastră. După funeralii totul s-a schimbat. Pauline şi Diane au fost trimise la mănăstirea Port Royal, de la periferia Parisului, în timp ce Hortense şi Marie-Anne au mers să locuiască la mătuşa Mazarin.

Iar eu? Din suferinţă mi s-a întrupat norocul, căci moartea mamei a însemnat că poziţia ei la curte trebuia să fie preluată de mine. În fine, aveam să merg la Versailles. Nu se întâmplase în modul în care mi-aş fi dorit, dar, până la urmă, mi se îndeplinise visul. Şi acum sunt aici, în centrul lumii, urând-o şi iubind-o în egală măsură.

De la Louise de Mailly,
Versailles
Iunie 1730

Dragă Pauline şi Diane,

Salutări, surioarelor! Sper ca scrisoarea mea să vă găsească sănătoase şi bucurându-vă de viaţa de la mănăstire. Sunt sigură că maicuţele vă poartă de grijă. Pauline, am încredere că primeşti, în sfârşit, educaţia pe care întotdeauna ţi-ai dorit-o.

Am primit o scrisoare de la Zélie; ea se află acum în Picardia şi spune că îi e cumplit de dor de noi. E atât de tristă că nu poate să ne fie alături... Îmi lipseşte enorm. Vă mai amintiţi poveştile ei incitante despre China şi Quebec?

Viaţa aici, la Versailles, e minunată. Ieri l-am întâlnit pe ambasadorul Turciei, şi aseară, regina a găzduit un concert în apartamentele ei – a cântat Couperin! Totul e strălucitor şi incitant. Regina e o stăpână admirabilă, iar celelalte doamne sunt foarte drăguţe şi amabile. Soţul meu, Louis-Alexandre, mă iubeşte nespus şi e mereu grijuliu cu mine; e minunat să mă aflu alături de el tot timpul, deşi nu doarme la palat, ci preferă casa lui din oraş. El susţine că praful din palat îi provoacă groaznice crize de strănut.

Diane, voi încerca să-ţi trimit panglicile pe care mi le-ai cerut, dar să ştii că suntem cam strâmtoraţi cu banii. Dragul meu soţ donează atât de mult în folosul sărmanilor, încât ne rămân foarte puţini bani pentru fleacuri! Trebuie să fiu foarte inventivă în ceea ce priveşte hainele mele. Îţi aminteşti rochiile galbene de muselină pe care le purtam acasă? Mi-am transformat-o pe a mea într-un jupon pe care îl port cu rochia albastră şi înflorată din creton. Toate celelalte doamne mă admiră foarte mult.

Pauline, te rog să-mi scrii! Mi-ar plăcea să aud veşti de la tine. Diane, îţi mulţumesc pentru scrisoarea ta, dar, din nefericire, cerneala s-a umezit şi n-am putut desluşi unele cuvinte. Trebuie să-i scrii mătuşii Mazarin şi să-i mulţumeşti că are grijă de Hortense şi de Marie-Anne. Nu fi tristă din cauza morţii mamei şi aminteşte-ţi să te rogi pentru sufletul ei.

Sora voastră iubitoare,
Louise

De la Louise de Mailly
Versailles
1 iunie 1730

Dragă Marie-Anne și Hortense,

Surioarele mele dragi! Nădăjduiesc că sunteți bine, sub ocrotirea bunei mătuși Mazarin. Am văzut-o ieri și mi-a spus că v-ați acomodat foarte ușor. Despre tine, Hortense, m-a informat că nu mai ai coșmaruri cu șobolani care se ascund sub pat. Nu uita, viețile urâte sunt de la diavol, așa că, dacă te temi de coșmaruri, poartă crucifixul pe sub cămașa de noapte și Domnul te va proteja.

Am primit o scrisoare de la draga noastră Zélie, care acum trăiește în Picardia și spune că îi lipsim enorm. E atât de trist că nu poate fi și ea alături de noi! O să-mi fie foarte dor de ea! Vă amintiți cum ne cânta noaptea, chiar și când afară erau furtuni cu fulgere? Cât de dulce era!

Viața e superbă aici, la Versailles. Totul e foarte strălucitor și oamenii sunt pe cât de nobili, pe atât de cumsecade. Soțul meu îmi poartă mereu de grijă și mă simt minunat să fiu atât de aproape de el, fără să mai trebuiască să fim mereu despărțiți, ca înainte. Sper că, atunci când va veni vremea să vă măritați, să aveți și voi parte de un soț ca al meu.

Îi voi da mătușii Mazarin un borcan cu gem de smochine pentru a-l aduce la Paris când va mai trece pe acolo; e un cadou pe care mi l-a făcut prietena mea, ducesa d'Épernon, și m-am gândit să vi-l ofer, căci știu cât de mult vă plac smochinele. Vă rog să nu-i scrieți lui Diane despre asta, căci ar fi foarte invidioasă... dar nu am decât un singur borcan.

Nu uitați să vă rugați pentru sufletul mamei.

Cu dragoste,
Louise

Capitolul 3

Marie-Anne
Hotelul Mazarin, Paris, 1731

Dacă aş avea un inel cu diamant, aş zgâria cu el pe sticla geamului din camera mea şi aş scrie aşa: „Aici, Marie-Anne de Mailly-Neslé a murit de plictiseală, pe 15 februarie 1731". Maria a Scoţiei, întemniţată într-un castel englez, şi-a gravat numele pe o fereastră, ca o mărturie că a trăit cândva acolo, deşi ştia că urma să moară curând.

Guvernanta noastră, Zélie, ne-a spus această poveste, deci s-ar putea să fie neadevărată. Oricum, mi-a plăcut istorisirea ei şi simt acum o oarecare afinitate cu sărmana Maria cea fără de noroc. Nu am nici un diamant, dar, într-o noapte, mi-am strecurat un cuţitaş sub mânecă, după cină. Am încercat să-mi scrijelesc disperarea pe rama geamului, dar sora mea, Hortense, a auzit-o pe menajeră strigând la slujnice, pe motiv că lipseşte un cuţit. Atunci m-am simţit suficient de vinovată încât să îi dau cuţitul surorii mele mai mari, care l-a pus pe o măsuţă, unde l-a găsit un valet. Apoi, sora mea m-a asigurat că se va ruga pentru mine, ca să-mi fie iertat furtişagul.

După ce mama noastră a murit, mătuşa Mazarin ne-a îmbrăţişat şi ne-a spus că vom locui cu ea şi că tot ce are ne aparţine. Mătuşa e o femeie pioasă şi singuratică. Are doar patruzeci de ani şi e încă frumoasă, dar poartă un *fontange*[1] care o face să pară un inorog. Şi nu-mi place noua noastră casă. Îmi lipseşte etajul patru din Quai des Théatins şi tot ce îmi era familiar. Aş fi vrut ca mama

[1] Pălărie foarte înaltă, populară la cumpăna secolelor XVII-XVIII, mai ales în Franţa (n.tr.)

să nu fi murit; era prea tânără, şi totul s-a întâmplat aşa de repede... Aş fi vrut ca tata să fi fost... ei bine, altfel decât este, şi să fi rămas toate în casa noastră, în loc să ajungem să locuim alături de nişte străini oribili, pe care mătuşa Mazarin nici măcar nu-i cunoaşte. Ea spune că noii chiriaşi ar putea fi *bourgeois*, şi când rosteşte cuvântul, îşi coboară vocea, de parcă ar spune ceva ruşinos.

Îmi lipseşte viaţa noastră de pe Quai des Théatins. Eram împreună cu surorile mele şi viaţa era amuzantă şi interesantă. Lecţiile de dimineaţă mi se păreau inutile şi adesea o suspectam pe Zélie că inventează lucruri, dar după-amiezele eram libere să ne jucăm şi să facem ce vrem. Eram foarte mică, însă deja hotărâsem că mă voi dedica ştiinţei. Aşa că am început prin a face multe experimente interesante: am scos şoareci din ghearele pisicilor şi i-am ţinut într-o cutie, pentru a vedea după cât timp mor de foame, şi îmi plăcea să smulg picioruşele păianjenilor, rând pe rând, ca să mă lămuresc cât de multe pot pierde înainte de a nu mai putea merge. Cinci. Şi aveam jucăriile noastre – păpuşile, şi un serviciu miniatural pentru ceai, destinat hrănirii lor, şi o minunată Arcă a lui Noe, cu treizeci şi două de perechi de animale.

Apoi, sora mea cea mare, Louise, a părăsit casa părintească spre a se mărita şi totul s-a schimbat. Îmi era dor de ea, deşi mi se părea puţin cam prostuţă. Zélie, guvernanta noastră, spunea că lui Louise îi place să vadă lumea în roz, ceea ce însemna că zărea pretutindeni numai lucruri frumoase. Pauline, următoarea ca vârstă, a devenit un tiran nesuferit după plecarea lui Louise. Pauline a fost întotdeauna obraznică, şi acum devenise geloasă pe Louise, fiindcă aceasta se măritase, în vreme ce ea continua să stea în aceeaşi casă cu părinţii noştri. Adesea se plângea că Louise n-ar fi meritat să se căsătorească prima, fiindcă, deşi era cea mai mare, era o prostănacă naivă. Sora mea Diane, care o venera pe Pauline, părea de acord cu acest punct de vedere deoarece era cel mai uşor lucru de făcut, dar Hortense, care e întotdeauna aşa de blândă, îşi căsca ochii – ea are nişte ochi foarte mari şi e tare drăguţă – şi spunea că n-ar trebui să vorbim despre sora noastră astfel, întrucât o asemenea atitudine nu era deloc *fraternală*.

– Frăţească! o corecta Zélie, guvernanta noastră. Nu e deloc *frăţească*!

„Frăţească" e un cuvânt potrivit, dar cred că şi eu mă făceam vinovată de lipsă de dragoste frăţească, deoarece îmi uram, de

asemenea, sora. Nu pe Louise, ci pe Pauline. Era înaltă, urâtă, şi de îndată ce Louise s-a măritat, ea a ajuns să domnească asupra micii noastre comunităţi ca un tiran, aruncând păianjeni pe noi şi obligându-ne să ne căţărăm pe horn, prin şemineu. Pauline s-a apucat şi să ne strângă jucăriile şi să le ţină încuiate într-o ladă de stejar. Ea purta mereu cheia lăzii legată la şold, ca un crâşmar sau temnicer, şi ne ameninţa că nu ne va da înapoi jucăriile până ce nu-i vom oferi daruri. Uneori, ne cerea mâncare şi atunci eram nevoite să renunţăm la prăjiturelele de la micul dejun, ca să i le dăm ei! Ca şi cum n-ar fi fost suficient de mare şi de grasă!

Le-am îndemnat pe surori să nu-şi mai pună jucăriile în ladă, după obicei, la ora ceaiului. Ca să se răzbune, Pauline ne-a ameninţat că aceea care nu-i va da păpuşile nu va mai putea să se joace cu ele două zile la rând.

– Dar asta nu e drept! am protestat, strângându-mi la piept păpuşa favorită, pe Agathe. Nu tu eşti stăpână aici. Nu poţi să faci asemenea reguli stupide.

Văzând că mă împotrivesc, Pauline s-a înnegrit la faţă şi mi-a poruncit:

– Dă-mi imediat păpuşa!

Zélie nu spunea nimic împotriva torţionarei noastre, pretextând că sarcinile ei se încheiau odată ce ne abandonam cărţile de studiu, la amiază. Nu exista nici o altă autoritate care să-i stopeze tirania, aşa că am decis să folosesc toate mijloacele cu putinţă pentru a-i asigura lui Pauline căderea, la fel cum au făcut Capetele rotunde[1] atunci când l-au executat pe regele Carol I al Angliei. (Zélie ne-a spus că englezii nu şi-au executat niciodată regele, dar am găsit o carte în bibliotecă în care se scria contrariul.) Aşa m-am hotărât să renunţ la planurile mele cu ştiinţa, pentru a deveni revoluţionară. Sau rebelă. Care-i diferenţa? Nu ştiam şi nici nu mă interesa. Cert e că am decis să lansez o revoluţie, sau o rebeliune, şi să ard lada – temniţa păpuşilor noastre. Am aşteptat până ce jucăriile au fost scoase din ea. Era o după-amiază mohorâtă, cu burniţă, şi n-aveam cum să ieşim afară, la plimbare. I-am cerut lui Zélie permisiunea de a merge în bibliotecă, lăsându-le pe surorile mele să se joace în încăperea de studiu. Pauline citea

[1] În timpul sângeroasei Revoluţii engleze (1640-1688), Capetele rotunde, reprezentând tabăra parlamentară, au abolit monarhia şi au instaurat republica, sub conducerea lui Oliver Cromwell. (n.red.)

o carte, iar Diane și Hortense hrăneau animăluțele, înainte de a le sui în Arcă.

Sfeșnicele erau aprinse, dar am pretins că scara era totuși întunecată, așa că Zélie m-a lăsat să iau și o lumânare. Dar, în loc să merg în bibliotecă, m-am strecurat în dormitorul nostru. Am ținut lumânarea apropiată de capacul lăzii, dar lemnul abia de s-a încins puțin; nici pomeneală să ia foc. Mi-a trecut prin minte să chem una dintre slujnice, căci ele aveau mai multă experiență la aprins focul, dar mi-am dat seama că ar fi putut-o înștiința pe Zélie. Așa că am luat o pernă de pe patul lui Diane, am aprins-o, am aruncat-o în lada deschisă, care, într-un final, s-a aprins. Netulburată, am închis ușa, am stins lumânarea și am revenit în camera de studiu.

– Unde ți-e cartea? m-a întrebat, suspicioasă, Pauline.

– N-am găsit nimic interesant.

Curând, în încăpere a început să se simtă miros de fum și Zélie a sărit, alarmată, în clipa în care o slujnică a năvălit pe ușă să ne anunțe că în dormitor izbucnise un incendiu. În dormitor? Dar nu voiesem să ard decât lada! Servitorii, speriați și asudați, țipau cât îi țineau puterile și alergau de colo-colo, cărând găleți cu apă tocmai din curte, cale de patru etaje, până în dormitorul nostru. Am fost mânate afară, în curtea unde ploua mărunt, și abia când am ajuns jos mi-am dat seama cât de gravă era situația. Fumul negru și gros ieșea în fuioare pe ferestre, iar servitorii alertaseră toată strada, urlând din răsputeri: „Foc, săriți! Arde!".

Într-un final, incendiul a fost stins, lăsând în urmă pagube nu prea mari: lada pentru jucării, niște cearșafuri de pe patul lui Diane și două vechi tapiserii, folosite la înăbușirea flăcărilor. A urmat o adevărată anchetă și șeful servitorilor a venit chiar în camera noastră de joacă, spre a investiga. În ochii noștri, domnul Bertrand era mai mare și chiar mai important decât tata, căci el împărțea banii pentru haine și jucării, și stabilea ce alimente trebuiau cumpărate pentru bucătărie.

Verdictul a fost că, din neatenție, una din slujitoare nu stinsese bine focul, iar un tăciune încă aprins pocnise, sărind din sobă și provocând incendiul. Biata Claude, cu fața pocită de vărsat și șchiopătând ușor de-un picior, a fost dată afară. M-am simțit tare nefericită, dar mi-am zis că în orice război mai cad și victime nevinovate. În noaptea aceea, aerul din casă a fost înecăcios și toate am tușit groaznic. Nu aveam dulap în care să ne punem

jucăriile, aşa că le-am lăsat la picioarele patului. Pauline a vrut să ştie unde eram când izbucnise incendiul. În loc să neg vreo legătură, i-am zis, cu mult curaj:

– Data viitoare n-o să mai fie lădiţa. O să fii tu!

Ca prin farmec, din acea zi m-a lăsat în pace şi nu ne-a mai confiscat jucăriile. Am simţit o mare satisfacţie atunci. Mă gândeam că, după ce voi fi mai mare, în loc să mă mărit şi să fac copii, poate voi fugi de acasă, declanşând o revoluţie în cine ştie ce ţară îndepărtată. Se părea că aveam talent la aşa ceva. Şi, în plus, nici una dintre noi nu mai avea vreun ban de zestre – aparent toţi fuseseră cheltuiţi într-o „orgie a risipei", după cum l-am surprins pe un valet zicând odată. Nu sunt prea sigură ce ar putea însemna „orgie" – trebuie să fie ceva foarte scump –, dar ştiu că lipsa unei zestre face din noi patru fete sărace.

Curând după incendiu, mama a murit şi a trebuit să părăsim casa şi să locuim cu mătuşa Mazarin. Acum, Hortense e fericită; îi place ordinea rigidă care domneşte aici mai mult decât zăpăceala din Quai des Théatins. Dar mie nu-mi place. Casa mătuşii e întunecată şi posomorâtă, plină de statui, mese şi oglinzi puse în cele mai nepotrivite locuri. E despărţită de drum printr-o curte imensă, iar în spatele ei se află o grădină lungă, înconjurată de un gard viu din arbuşti de tisă. Mă simt de parcă aş fi într-o criptă. Îngropată de vie.

Ne petrecem zilele cu mătuşa şi cu prietenele ei, citind scripturile şi învăţând pe de rost zilele de naştere şi de moarte ale personalităţilor, din Marele Dicţionar Istoric, care presupun că e tot un fel de text sacru. Mătuşa insistă să învăţăm să coasem, şi nu ni se permite niciodată să stăm pe scaune cu spătar. „Cum să stai într-o rână?" se indignează ea. Şi ce scandal a ieşit fiindcă nu purtam corset până să venim la ea! Una dintre cameristele ei ne învaţă bunele maniere şi ne instruieşte în privinţa paşilor care trebuie urmaţi pentru a priza elegant tabac sau pentru a mânca un ou. Nu sunt sigură că asemenea lucruri sunt foarte importante, dar mătuşa spune că doar graţie acestei cameriste şi a educaţiei pe care ne-o asigură *am putea* avea parte de partide mai bune decât ar prevesti biata noastră zestre.

Cred că instruirea noastră e ridicolă – de ce-ar trebui să-i pese viitorului meu soţ dacă sparg coaja oului cu o furculiţă sau cu un

cuțit? Și la ce bun să învăț lucruri despre niște oameni de seamă, dar pe care sunt puține șanse să-i întâlnesc vreodată?

– Dar e important să știi, protestează Hortense când iau în zeflemea lecțiile. E important să știi cine trăiește pe lumea asta. În viitor, am putea merge la curte, unde e posibil să-i întâlnim pe acești oameni. Închipuie-ți cât de groaznic ar fi să nu știi cum să li te adresezi sau să n-ai habar cine au fost părinții lor. Ai face-o de rușine pe mătușă, care ar fi acuzată că nu s-a ocupat cum se cuvine de educația ta.

Hortense e cu doi ani mai mare decât mine, dar nu consider că are dreptul de a mă trata de parcă aș fi copilul ei.

– *Oui, maman*, îi răspund, cu cea mai pițigăiată voce de care sunt în stare, dar regret apoi, când văd că Hortense se întristează brusc. A trecut abia un an de când a murit mama.

Stăm în cabinetul de lucru al mătușii, studiind „familiile" din Marele Dicționar Istoric, o listă de curiozități cât se poate de banală. Cred că soarele strălucește dincolo de perdeaua deasă de copaci ce acoperă casa, dar noi trebuie să stăm înăuntru. O provoc pe sora mea la un joc:

– Conti.

– Prințul de Conti, titlu acordat în 1597 și reluat în 1629. Actualul deținător, Louis François de Bourbon, născut în 1717. Ca și tine, Marie-Anne! A fost succesorul tatălui său, ajungând la tron în 1727.

– Soție?

– Marie... Nu, Louise Diane d'Orléans, Mademoiselle de Chartres.

– Copii?

– Nici unul. Abia s-au căsătorit, anul ăsta.

– Alte titluri?

– Conte d'Alais, conte de Beaumont-sur-Oise și de... Pézenas, și duce de... Mérode?

– Greșit! strig, cu un aer triumfal, consultând pagina corespunzătoare. Duce de *Mercoeur*, nu de Mérode.

– Ai dreptate, duce de Mercoeur, se încruntă Hortense. Mercoeur, titlu ridicat la rangul de pair ducal în 1569.

– Corect, oftez eu.

Hortense e o fată perfectă.

De la Hortense de Mailly-Neslé
Hotelul Mazarin, Paris, 5 martie 1731

Scumpa mea Louise,

Îți mulțumesc pentru scrisoarea ta și pentru borcanul cu gem de smochine. Una dintre slujnice a fost grav bolnavă, cu febră mare, din cauza unei infecții la deget, așa că i-am dat ei aproape tot borcanul, spre a-i mai îndulci suferința. Însă, din păcate, fata a murit, iar mătușa a spus că nu e bine să mâncăm gemul rămas.

Îți mulțumesc pentru veștile tale despre viața incitantă de la Versailles. Sunt bucuroasă că tu și soțul tău puteți acum să fiți iarăși împreună și mă rog să fii binecuvântată cu un fiu.

Mătușa Mazarin spune că Versailles e un cazan de păcate și că trebuie să fii foarte atentă, pentru a te păzi de tentații. În fiecare seară mă rog pentru sufletul tău și-l rog pe Dumnezeu să te călăuzească pe calea cea bună. Cel puțin o ai pe mătușa care veghează asupra ta; să ai grijă să o asculți, căci e foarte înțeleaptă și foarte bună la suflet. E ca o mamă pentru noi și ne îngrijește cum trebuie. Când se află la Paris, vine să ne vadă în fiecare zi, și chiar cinăm cu ea uneori. Prietenele ei sunt foarte drăguțe. Am învățat o mulțime de lucruri aici, mai multe decât în Quai des Théatins, deși nu vreau să insult memoria dragei noastre Zélie. Învățăm bunele maniere și cum să stăm drepte, pentru ca spinarea noastră să nu se curbeze ca un șarpe.

Marie-Anne îți transmite toată dragostea ei, alături de această batistă pe care am cusut-o amândouă pentru tine. Mătușa insistă să coasem zilnic, și ăsta e un lucru bun; a fost de-a dreptul șocată când a auzit că noi nu știm să coasem. Acum, petrecem multe ore pe zi practicând acest meșteșug. Sper să îți placă batista; te rog să treci cu vederea picăturile de sânge uscat de lângă panseluță – în locul acela, Marie-Anne s-a înțepat cu acul în deget. Ea se chinuie

încă să învețe să coasă, deși eu găsesc această activitate foarte ușoară și plăcută – privește doar petalele florii și vezi cât sunt de fine. Mătușa nu încetează să mă laude că am degete așa de delicate.

Toată dragostea mea se îndreaptă spre tine și spre soțul tău,

Hortense

Capitolul 4

Louise
Versailles, 1732

În sfârşit am reuşit să fiu stăpână pe calea mea şi pe picioarele mele – la propriu, fiindcă nu mai sunt în primejdie să-mi pierd echilibrul atunci când fac o reverenţă. La curte, trebuie să porţi pantofi cu tocuri îngrozitor de înalte. Cu greu reuşeam să mă ţin pe picioare la început, dar acum pot merge fără teamă, cu paşi mărunţi şi delicaţi. Totul e minunat la Versailles. În copilărie, consideram budoarul auriu al mamei, din Quai des Théatins, cel mai elegant loc cu putinţă, dar acum îmi dau seama că nu văzusem încă nimic din ce înseamnă luxul. Dar, în ciuda acestei opulenţe orbitoare, regina duce o viaţă foarte modestă. E pioasă şi îi place să citească din Biblie şi din lungi tratate religioase pe care i le dă confesorul ei. Regina are în serviciul său cincisprezece femei de viţă nobilă: supraintendenta, o damă de onoare, o damă asistentă personală şi douăsprezece doamne ale palatului. Cele mai tinere – câteva sunt şi de vârsta mea, inclusiv prietena mea, Gilette, şi superba marchiză de Villars – declară că existenţele lor sunt deosebit de plicticoase, dar nu înţeleg cum de se poate plictisi cineva aici. Formidabila Madame de Clermont, o strănepoată a ultimului rege, e supraintendenta, o femeie dificilă şi acră. Soţul ei a dispărut într-o zi, pe când se afla la vânătoare în pădure, şi n-a mai fost văzut de atunci! Gilette mi-a spus că toată curtea ar fi preferat ca Madame de Clermont să dispară, şi nu neferitul ei soţ.

Mătuşa Mazarin face şi ea parte dintre însoţitoarele reginei. Urâta mea soacră s-a retras la doar câteva luni după venirea mea la Versailles, iar mătuşa i-a luat locul. Mătuşa are grijă de cele două surori mai mici ale mele, Hortense şi Marie-Anne, şi mi-a

declarat, încă din prima zi, că se va îngriji şi de mine. Ea m-a sfătuit să îmi aleg cu atenţie prietenii şi m-a avertizat că, în privinţa moralităţii, există nişte exemple foarte rele chiar şi printre doamnele de la curte. „Pernuţe pentru ace" li se spune, fiindcă sunt pline de înţepături. Dimpotrivă, mătuşa face parte dintr-un grup de doamne numite „Pioasele", cărora le place să le judece pe cele considerate păcătoase.

Franceza reginei nu e deloc bună şi, cu toate că trăieşte de mai bine de cinci ani în Franţa, accentul ei străin te izbeşte imediat. E o mamă devotată şi îşi vede copiii în fiecare zi – trei prinţese şi doi băieţei: adoratul nostru delfin şi micul duce de Anjou, care e doar un bebeluş. Majoritatea după-amiezelor ni le petrecem în apartamentele reginei, cosând, citind cu glas tare sau ascultând-o pe suverană în timp ce cântă la harpă. Luăm, de asemenea, şi lecţii de franceză, pentru a o ajuta să-şi îmbunătăţească vocabularul.

– „Opac"! sugerează marchiza de Villars. Ea e foarte tânără, deosebit de fermecătoare şi, de obicei, foarte răutăcioasă cu regina, deşi îşi ascunde gândurile în spatele unei priviri senine şi a unor zâmbete largi. Încercaţi *opac*. Înseamnă lipsit de luciu, întunecat sau, într-un sens figurat, încâlcit ori îngust la minte.

Deşi sunt aici de aproape un an, mă şochează încă să văd câtă lipsă de respect manifestă unii curteni faţă de regină. Niciodată faţă de rege, dar faţă de regină... ea e frecvent ţinta râsetelor şi comentariilor lor caustice.

– „Opac", repetă regina, pronunţând însă *obac*. Un cuvânt foarte *bhun*, lasă-mă să construiesc o propoziţie cu el.

Face o pauză şi aruncă o privire spre însoţitoarele sale, care îi zâmbesc prefăcut. Eu o privesc, surâzându-i sincer; îmi place regina şi nu suport falsitatea cu care unele dintre doamnele ei o tratează. Ea stă puţin pe gânduri, iar tăcerea e destrămată doar de ticăitul pendulei de deasupra şemineului. Villars face ochi mari şi-i ţine astfel, larg deschişi, dând impresia că-i vor sări din orbite. În cele din urmă, regina rosteşte:

– Piesa de aseară mi s-a părut foarte *obacă*.

Toate înclinăm capetele, în semn de laudă şi încurajare.

– Sau, intervine marchiza de Rupelmonde, mişcându-se pe scaun şi aranjându-şi tivul fin de dantelă ce-i împodobeşte pieptul bombat, puteţi folosi cuvântul acesta pentru a descrie anumiţi oameni.

Marchiza de Rupelmonde a fost o bună prietenă a mamei; am auzit multe povestiri uimitoare despre aventurile lor comune.

– De exemplu: „Un om opac la minte e plictisitor".

– *Ja, ja*[1], „Un om *obac* la minte e plictisitor", repetă regina, radioasă. *Ja, ja.* Acesta este un cuvânt *bhun.*

Ne petrecem de obicei serile ascultând concerte de clavecin sau urmărind piese de teatru ori jocuri de noroc. „Jocuri de noroc" pare o sintagmă incitantă, sugerând chiar păcatul, dar, când joacă și regina, ele devin de-a dreptul *opace.* Doamnele mai tinere se întrec în a găsi scuze spre a scăpa de compania reginei, însă chiar dacă ele trebuie să rămână, regina se retrage foarte devreme, moment în care ele sunt libere să-și ia zborul, asemenea unui stol de păsări viu colorate, oriunde le poftește inima.

În ciuda comportamentului său prozaic și a înfățișării șterse, regele nu are ochi decât pentru regină. Suveranul e foarte chipeș – înalt, bine făcut, și se zvonește că-i și foarte puternic. Are un ten curat și cei mai fascinanți ochi negri, ca niște abisuri de catifea neagră. Îi place vânătoarea, adoră câinii și are maniere rafinate. Politețea lui e desăvârșită – toată lumea e de acord că regele e cel mai manierat bărbat de la Versailles, deși poziția pe care o ocupă îi permite să facă orice. Cred că toate doamnele de la curte sunt îndrăgostite de el. Dar, dacă cineva face complimente unei doamne în prezența lui, el, regele nu întârzie să spună că, totuși, regina lui e mai frumoasă. Și, cu toate că asta nu-i deloc adevărat – regina e drăguță, dar în nici un caz frumoasă –, nimeni nu-l poate contrazice, pentru că el e regele.

O vizitează pe regină în fiecare zi și, în ciuda faptului că unele doamne îl privesc în ochi fără rușine, aruncându-i ocheade ispititoare, el se mulțumește să le vorbească politicos și-și rezervă toată dragostea pentru soție și copii. Sună atât de romantic! Când îi văd împreună, mă gândesc la soțul meu, Louis-Alexandre, și mă simt tristă și goală pe dinăuntru.

Astăzi e sărbătoarea Sfintei Cecilia, iar afară e frig și plouă mărunt. Suntem adunate în apartamentele reginei pentru a citi din Scriptură și a reflecta la Sfânta Cecilia și la sacrificiul ei. Mărturisesc că nu mă omor după cărți. Mă plictisesc. Până și de Biblie. Mintea mea hălăduiește liberă și, fără să mă pot controla,

[1] „Da, da", în germană, în original (n.red.)

mă trezesc privind-o stăruitor pe regină. Îmi imaginez viața ei în Polonia! Trebuie să fi fost groaznică. Regina îmbătrânește, are aproape treizeci de ani acum, în vreme ce regele e cu șapte ani mai tânăr. E de o vârstă cu mine – ne despart doar două luni. Am auzit curteni șoptind batjocoritor că e frumoasă ca o floare... culeasă acum o săptămână – adică veștedă și muribundă –, iar faptul că e regină ar distruge prestigiul Franței. Mulți dintre cei de la Versailles sunt la fel de murdari la suflet ca și cuvintele lor.

– Madame de Mailly, draga mea, la ce te uiți?

Vocea reginei mă scoate din reverie. Roșesc pe dată. E foarte urât să te zgâiești la cineva, mai ales la regină.

– Ah, la nimic, doamnă, nu e nimic... Mă gândeam doar la pasajul pe care l-am citit.

– Foarte *bhine*, foarte *bhine* că te preocupă ceea ce citești. Citește-ni-l și nouă, cu voce tare, pentru a-l putea contempla împreună.

Contempla a fost cuvântul pe care l-a învățat ieri.

Maiestatea Sa nu e subtilă și nici răutăcioasă; e prea bună pentru a se purta astfel. Prietena mea, Gilette, e slobodă rău la gură și spune că n-ar trebui să-i fiu atât de devotată reginei, dacă vreau să-mi croiesc o carieră la Versailles. Îmi plec capul și aleg un fragment din cartea deschisă: „El îi călăuzește pe cei umili pe drumul dreptății și îi învață căile sale".

Regina murmură a aprobare:

– Foarte *bhine*, foarte *bhine*.

Gilette chicotește și se preface că tușește. Pariez că îi vine să râdă în hohote. Ea pretinde că ochii regelui nu mai sunt ațintiți doar asupra soției lui, dar știu că îi place să exagereze și să facă tot posibilul pentru a stârni vâlvă.

– Și atât de adevărat! continuă regina, zâmbindu-mi. Nu ești de acord, Madame de Boufflers?

Ducesa de Boufflers, o doamnă impozantă atât ca talie, cât și ca vârstă, care o tratează pe regină mai mult ca pe un copil recalcitrant decât ca pe o suverană, îi zâmbește cordial și se lansează într-o predică despre tinerețe și umilință. Boufflers e o veche prietenă a mătușii Mazarin și e aproape la fel de cârcotașă ca ea; îi place să spună că niciodată o femeie nu-i prea bătrână pentru a critica lucrurile și oamenii din preajma ei.

Ploaia se scurge pe ramele de lemn ale ferestrelor și simt cum degetele îmi îngheață în pantofi, în timp ce mă străduiesc să mă

concentrez asupra cărții mele, spre a nu o dezamăgi pe regină. Dar, vai! Cum pot oare cuvintele, atât de inocente când sunt luate separat, să conspire pentru a fi atât de plictisitoare, când sunt rostite împreună?

Brusc, se aud zgomote pe coridor. Ascultăm, încordate, sperând să fie regele – oriunde vine el se produce imediat un freamăt vesel, ca o serenadă a naturii. Și chiar el este.

– Madame, sunt încântat să vă văd, spune suveranul, făcând o reverență adâncă în fața reginei și sărutându-i mâna. Regina are pielea palidă și nu roșește niciodată, iar acum, chipul i se lărgește într-un zâmbet de încântare. Ne ridicăm și facem o plecăciune. Alături de rege se află cardinalul Fleury, consilierul său financiar – un om bătrân, cu ochi albaștri, apoși și fără perucă. Are reputația unei minți strălucite, dar îmi dă o senzație de neliniște. E un bărbat tăcut, secretos și calculat.

– Doamnă d'Épernon, omagiile mele, spune Fleury, aplecându-se în fața lui Gilette, în vreme ce regele discută cu regina. Gilette își retrage mâna sărutată de cardinal și spune, râzând:

– Oare l-ați văzut pe soțul meu în dimineața asta? întreabă ea.

Fleury îi zâmbește, șoptindu-i că-i permite să-și retragă mâna sărutată de el, dar numai pentru o vreme. Mă tem că nu înțeleg nimic din bălmăjeala lor, deși vorbim cu toții aceeași limbă. Când Fleury vine la mine, mă înclin adânc și îmi țin mâinile lipite una de alta, de parcă m-aș pregăti să mă rog. Nu vreau să simt aceste buze ca de crep pe pielea mea – e ca și cum m-ar săruta o reptilă. Mă cutremur numai la gândul ăsta.

– Vă e frig, doamnă? mă întreabă el.

Scutur din cap, străduindu-mă să nu intru în panică.

– Și ce mai face soțul dumneavoastră?

Gilette chicotește. Toți cei de aici au o moralitate foarte relaxată și puțini rămân fideli, sau măcar în relații cordiale, cu soțiile sau soții lor. Majoritatea au amanți, uneori chiar mai mulți deodată. Unele dintre domnișoarele de onoare ale reginei sunt cunoscute pentru libertinajul lor, deși își trâmbițează virtutea. Regina, în schimb, e deosebit de virtuoasă. Bănuiesc că nu are vreun cuvânt de spus în alegerea însoțitoarelor ei.

Bârfa e o preocupare de căpătâi la palat. Când am sosit la Versailles, mi-am dat seama că toată lumea avea impresia că mama și ducele de Bourbon au fost amanți, și am aflat mai multe neadevăruri oribile despre tata decât auzisem vreodată de la cel

mai spurcat la gură servitor din casă. Dacă aș vrea să știu unde-și petrece soțul meu nopțile, căci, cu siguranță, nu doarme în apartamentul meu, nu trebuie decât să-l întreb pe primul curtean care trece pe lângă mine; pun prinsoare că ar ști. Oricum, răspunsul l-am aflat deja, grație lui Gilette și a multora ca ea: în casa așa-numitei Mademoiselle Baudet, din oraș. Mademoiselle Baudet e fiica unui fierar care face săbii. Un *fierar*. Mai rău și decât un *bourgeois*, închipuiește-ți! Gilette îmi spune că soțul meu a dorit chiar să se însoare cu această amantă – cu fiica unui fierar, pentru numele lui Dumnezeu? –, dar regele i-a interzis. Acesta e și motivul pentru care părinții l-au însurat atât de rapid cu mine.

– Cred că soțul meu e bine, îi răspund sfidător lui Fleury. El îmi apucă mâna și îi simt degetele moi ca niște castane putrede.

– O, câtă inocență, spune el și, cu toate că cei de aici obișnuiesc să-și ascundă sensul adevărat al cuvintelor sub câteva straturi de falsitate, simt că e sincer: Rămâi pe calea asta, copila mea, rămâi pe calea asta...

Capitolul 5

Pauline
Mănăstirea Port Royal, 1732

Mătuşa Mazarin nu mă suportă, fapt pe care nu se sfieşte să-l afirme în public. Niciodată nu pierde prilejul să remarce tenul meu oacheş sau sprâncenele stufoase, şi odată a spus chiar, cu o voce veselă, ca şi cum ar fi vrut să pară o glumă, că mama trebuie să se fi culcat cu vreun ţigan, de am ieşit aşa negricioasă.

Deşi nu e permis să-i criticăm pe cei vârstnici – cu voce tare, cel puţin –, sentimentul e reciproc. Cred că e o femeie ranchiunoasă şi bătrânicioasă, care-şi ascunde răutatea din suflet sub aparenţa pietăţii. Odată, când venisc în vizită la mama, la Paris, Louise şi cu mine am fost aduse din camera de joacă pentru a o saluta şi a-i cânta un cântecel. În timp ce interpretam cântecul, mătuşa ne studia cu atenţia cu care bucătarul inspectează o găină. Ne împreunasem mâinile ca pentru rugăciune, în poziţia considerată corectă pentru un astfel de moment (sau cel puţin aşa ne-a învăţat zăluda noastră guvernantă, Zélie), când mi-a venit să strănut. Am făcut-o şi, din nefericire, eram cam răcită. În plus, s-a întâmplat ca mătuşa să stea chiar în faţa mea, uitându-se cu atenţie la urechea mea stângă.

Trebuie să mărturisesc faptul că nici nu m-am abţinut prea tare, şi, oricum, mi-aş fi putut întoarce capul în clipa în care am strănutat, dar a fost amuzant. Mătuşa s-a arătat atât de dezgustată şi de îngrijorată de urmări, încât din clipa aceea nici nu s-a mai uitat vreodată la mine. Aşadar nu-i de mirare că m-am bucurat când am fost trimisă la mănăstire cu Diane, şi nu în casa ei. Eram întristată de pierderea mamei, desigur, dar ea n-a fost niciodată o fire prea mămoasă, plus că rareori o vedeam. Am fost foarte

mulțumită că nu m-au închis în casa soioasă a mătușii, cu Hortense și Marie-Anne, și cred că, *în sfârșit*, voi primi o educație.

Zélie, guvernanta noastră din Quai des Théatins, era complet aiurită. Ne era într-un fel rudă îndepărtată, cam la al cincilea neam. Ca un act de caritate extrem de rar din partea ei, mama a adus-o în casă, dar nu cred că femeia avea mai multă educație decât un popândău și nu cred că a urmat vreodată colegiul de la St. Cyr, așa cum pretindea. În timpul lecțiilor, obișnuia să învârtă globul pământesc și să ne spună povești despre locuri îndepărtate. Sunt convinsă că inventa totul, căci cum oare ar fi putut cunoaște ceva despre Quebec sau India? Când am acuzat-o că minte, Zélie a protestat, spunând că puterea de a captiva atenția e cea mai folositoare realizare a cuiva, chiar dacă esența a ceea ce persoana respectivă spune e îndoielnică.

Am crezut că, la mănăstire, voi învăța, în sfârșit, ceva. Ah, când mă gândesc cât am fost de naivă să-mi închipui că voi avea aici parte de educație! Simt că am fost înșelată. Uneori, îmi vâjâie capul de singurătate și frustrare, de parcă sute de albine ar fi fost prinse în craniul meu ca într-o capcană. În fiecare dimineață, timp de trei ore, trebuie să studiem cărți religioase sau să învățăm pe de rost viețile unor sfinți obscuri. Lucruri fără sens. De ce ar trebui să știu ce-a făcut o fecioară romană cu nume exotic în urmă cu peste o mie de ani? După-amiezele ni le petrecem în compania unor munți de cusături și broderii. În general, am disprețuit-o pe Zélie, dar cel puțin lecțiile ei erau laice și cred că ea nici nu știa să coasă.

Celelalte eleve sunt mult mai tinere decât mine și Diane, căci eu am deja douăzeci de ani, iar Diana are aproape optsprezece. Sunt fete prostuțe, care sar în sus de spaimă când văd un șoarece și scâncesc ca niște cățelandri atunci când tună, bâzâind ore în șir dacă le-a mai apărut vreun pistrui pe nas. Eu le spun „picături", fiindcă sunt la fel de plictisitoare ca niște picături de apă. Picăturile astea nu sunt preocupate decât de ideea de a afla cine vor fi viitorii lor soți și se cutremură când aud că eu n-am fost nici măcar logodită. Dacă măcar una dintre ele îmi va mai spune vreodată c-o să se roage să-mi găsesc un soț, o să țip la ea din toți rărunchii.

Zilele sunt posomorâte și trec greu. Abia după ce isprăvesc de citit viața fiecărui sfânt și cos fiecare față de perniță de care capela va avea vreodată nevoie mi se permite să o ajut pe sora Claudine în biblioteca mănăstirii. Lucrăm la un catalog de aproape două

mii de cărți, care umplu rafturile înalte ca niște turnuri. Ai putea crede că e o activitate interesantă, dar, fără excepție – și jur pe Sfânta Biblie că nu mint –, toate cele două mii de lucrări sunt plictisitoare până peste poate. *Canoanele lui Dorf*? O colecție legată de *Bule papale din secolul al XVII-lea*? *Despre exorcism și anumite rugăciuni*? Ei, cel puțin aceasta din urmă pare să sune un pic mai interesant.

Există și alți chiriași aici: văduve sau femei care caută adăpost de soții violenți sau de lume, în general. Acestea sunt foarte plăcute, cu excepția unei doamne bătrâne care refuză să discute cu Diane și cu mine din cauza unei dușmănii vechi, dar încă vii în memoria ei, față de răposata mea bunică. Fiindcă bunica a fost, se pare, o curtezană la fel de faimoasă ca mama mea, și se zvonea, pe vremuri, că se culcase chiar și cu doi membri ai Gărzii Elvețiene. În același timp. Bătrâna doamnă pizmașă îmi spune că sângele apă nu se face și că semințele desfrânării curg prin venele mele. Pufnesc din nas și îi răspund că mai bine să am vene de desfrânată decât venele ei, vineții și noduroase. Dar, în general, doamnele sunt destul de amabile, și prefer să cinez cu ele decât cu „picăturelele". Uneori, serile, jucăm cărți sau citesc cărți împrumutate de la ele, în general romane și comedii. Cu una dintre ele m-am împrietenit foarte bine – o anume Madame de Dray, care s-a retras din lume după moartea soțului. Acesta era doar magistrat, deci, în mod normal, între mine și ea n-ar fi trebuit să existe nici o relație, dar am găsit în Madame de Dray o persoană sinceră și amuzantă. Nu-i plac ipocriziile și urăște pietatea, mai ales falsa pietate, aproape la fel ca mine. E extraordinar de deschisă în privința secretelor vieții conjugale, despre care eu nu știu absolut nimic. Ah, secretele bărbaților sunt cu adevărat fascinante!

Mănăstirea nu e izolată de lume; de fapt, printre zidurile ei pătrund la fel de multe șoapte ca prin grătarul confesionalului. Doamnele chiriașe sunt libere să primească vizitatori și bârfe de la Versailles. Prostuța mea surioară, Louise, e acum la curte și se numără printre domnișoarele de onoare ale reginei. Sunt invidioasă pe ea. Foarte invidioasă. Ar fi trebuit ca și eu să fiu la Versailles, să întâlnesc oameni interesanți și să duc o viață incitantă. Când le bombardez pe bătrânele doamne cu întrebări privind viața de la curte, ele îmi povestesc despre concerte și piese de teatru, despre averi câștigate sau pierdute la jocurile de cărți, despre intrigi și bârfe, scandaluri și putere. Nu e drept ca Louise,

cea vrednică de milă, să fie acum o femeie măritată şi să se afle acolo, doar pentru că e mai mare cu doi ani decât mine. Am deja douăzeci de ani şi nimeni nu pune la cale nunta *mea*.

Cât aş vrea să fiu acolo, la Versailles, departe de această criptă monotonă a mănăstirii! Dar ca să ajungi la Versailles, îţi trebuie bani mulţi şi un soţ. Toţi ştiu că tata a risipit şi ultimii bănuţi rămaşi din moştenirea noastră şi că nu mai avea decât şapte mii cinci sute de livre ca zestre, aşa că suntem la fel de sărace precum... săracii. Nu chiar ca oamenii săraci din popor, desigur, dar suntem sărace în comparaţie cu alţi oameni din lumea noastră. Şi fără bani te poţi căsători, dar pentru asta, trebuie să fii frumoasă. „Urât" e un cuvânt puternic şi un adevărat blestem pentru o femeie, dar nu cred că sunt urâtă. E adevărat că sunt foarte înaltă şi am pielea tuciurie, nu albă, ca a lui Louise, dar pentru ce s-a inventat pudra? Am nişte ochi verzi frumoşi – ca smaraldele – şi îmi plac sprâncenele mele dese. Cred că mă fac să arăt distinsă.

Speranţele mele de viitor se leagă de Louise. Ea ne va ajuta, pe mine şi pe Diane, să ne măritäm şi să ieşim din această mănăstire. Nimeni altcineva nu o va putea face. Detest scrisorile, dar am început să-i scriu frecvent lui Louise. Îmi exprim dragostea şi devoţiunea faţă de ea, îi spun cât de mult îmi lipseşte, ceea ce, la cât e de naivă, cu siguranţă crede. Îi spun că mă rog să ne reîntâlnim cândva (la Versailles) şi că ea ar trebui să ne deschidă calea, găsindu-ne soţi buni, mie şi lui Diane.

Sunt foarte directă şi la obiect, căci ce-ar interesa-o dacă am avut aseară, la cină, ţipar, sau cât de tare o chinuiesc pe Madame de Félingonge durerile de şale? Îi cer să mă invite la curte sau să-mi găsească un soţ. Ori să-mi asigure un loc la curte, chiar şi în slujba vreunei ducese insuportabile. Nu-mi pasă. Tot ce vreau e să ies de aici cu orice preţ. Dar tot ce primesc de la Louise sunt nişte misive siropoase care mă înfurie, căci îmi ignoră cererile, şi atunci îmi impun să-mi pun nădejdea în Dumnezeu, fiindcă doar El ştie care va fi viitorul meu soţ.

Sora mea mereu veselă, Diane, nu râde zilele astea. A fost luată să se roage timp de cinci ore pe zi, şi chiar să participe la slujbele de dimineaţă. Ea declară că îi adoră pe Iisus, pe maica superioară şi pe una dintre călugăriţe, pe nume sora Domingue.

– Diane, cred că ar trebui să te concentrezi asupra sorei Domingue, pentru că, sub voalul de călugăriţă e, cu siguranţă, mai drăguţă

decât maica superioară, în ciuda cicatricelor provocate de vărsat. Şi probabil că e mai drăguţă şi decât Iisus, glumesc eu, încercând s-o fac să râdă.

– Surioară, iubirea mea pentru Iisus şi pentru oameni nu poate fi împărţită vreodată, îmi răspunde Diane, pătrunsă de misiunea pe care consideră că o are. Şi ţi-am cerut de o mie de ori să nu-mi mai spui Diane – numele meu e acum sora Adelaide. Diane e un nume păgân. Nu i se potriveşte unei femei cu vocaţie religioasă. Ştii că îl urăsc şi nu înţeleg de ce întotdeauna încerci să mă necăjeşti cu asta.

– Îmi pare rău, *Adelaide*.

Bătrânele doamne mă asigură că afirmarea unei vocaţii măreţe e doar o fază prin care orice fată trece, ca dorinţa de a te mărita cu un duce sau de a te juca toată ziua cu pisoii. Unele dintre doamne mă întreabă dacă ar fi aşa de rău ca Diana, biata micuţă drăgălaşă (cum o numesc ele), să-şi găsească o existenţă fericită între zidurile mănăstirii. Nu aici, le răspund eu – căci o zestre de şapte mii cinci sute de livre nu-ţi deschide porţile de la Port Royal, dar îţi pot găsi o altă mănăstire mai modestă.

Se presupune că e o binecuvântare să ai o persoană religioasă în familie, dar noi avem deja mătuşi în mănăstiri, risipite prin toată Franţa. O vreau deci înapoi pe sora mea cea veşnic pusă pe şotii. Îl rog pe Dumnezeu lucrul ăsta şi, în vreme ce-i cer această favoare, îi reamintesc şi că doresc un soţ şi că vreau să merg la Versailles. Vreau să încep *să trăiesc*.

De la Pauline de Mailly-Neslé
Mănăstirea Port Royal, 20 martie 1732

Louise,

Sunt sigură că eşti veselă şi sănătoasă. Eu nu sunt. Nu-mi place viaţa la mănăstire şi vreau să plec. Vreau să mă mărit. Sper să-mi poţi găsi un soţ. Te rog, cere-i mătuşii Mazarin şi oricui altcuiva să mă ajute în această privinţă.

De asemenea, vreau să vin să te vizitez la curte. Cred că ar trebui să-ţi aminteşti de îndatoririle frăţeşti şi să mă inviţi acolo. Îţi aduci aminte de înţeleapta Zélie, care întotdeauna spunea că dragostea frăţească e deasupra tuturor? Te rog nu mă uita. Mi-e foarte dor de tine, mă gândesc la tine în fiecare zi, uneori plâng, fiindcă îmi lipseşti enorm. Şi Diane plânge. Mi-ar plăcea să te revăd, şi îţi sugerez să mă inviţi la Versailles.

Îţi mulţumesc pentru veştile despre îmbrăcămintea ducesei de Montbazon. Îmi imaginez o rochie de satin roz cusut cu floricele albe – fascinant! Cât de mult mi-ar plăcea să am şi eu asemenea veşminte! Dacă mă inviţi la Versaillles, aş putea-o vedea şi aş fi şi mai fascinată.

Diane îţi mulţumeşte pentru panglicile de mătase. Le-a cusut pe manşetele rochiei ei de mănăstire, dar călugăriţele o obligă să şi le dea jos în zilele de duminică. Îţi trimite toată dragostea ei; ar fi vrut să-ţi scrie, dar s-a înţepat într-un deget şi acum ţine cu greu pana de scris.

Cu multă dragoste frăţească,
Pauline

Capitolul 6

Louise
Versailles, vara anului 1732

Toaletele doamnelor de aici sunt pur şi simplu extraordinare. Rochii de mătase şi satin, de catifea şi piele, de brocart, iarna, şi din straturi de borangic şi voal, vara. Pretutindeni vezi dantele şi volane, funde, şi panglici, şi flori. Şi pene, bijuterii, clopoţei, chiar şi păsările împăiate, ce împodobesc rochiile în culori pale, ca soarele la apus sau ca luna. Dacă o doamnă poartă prea des o rochie, prietenele îi vor reaminti că nu e la ţară şi că vederea aceloraşi veşminte le vatămă ochii şi poate chiar provoca orbire. Ele se plâng că nuanţele întunecate le dau dureri de cap, şi apoi, de ce să porţi o rochie cafenie când poţi purta una roz?

Chiar şi jupoanele trebuie să fie luxoase, şi cele mai îndrăzneţe femei îşi dezvelesc picioarele atunci când stau pe scaun, pentru ca rochiile să se dea de-o parte, dezvăluindu-le superbii pantofi de satin, încrustaţi cu perle şi decoraţi cu catarame delicate, ba uneori chiar şi jupoanele lor. Unele îndrăznesc chiar să-şi arate ciorapii albi, şi am auzit că marchiza de Rupelmonde are o jartieră împodobită cu diamante, care costă mai mult decât o pereche de cai.

Am destule rochii, dar majoritatea lor sunt fade, comparativ cu ceea ce poartă alte doamne la curte. Totul aici trebuie să fie frumos, dar costă. Nu imediat, căci croitorii sunt generoşi cu creditele, dar, într-un târziu, tot trebuie să plăteşti. Am primit o pensie ca domnişoară de onoare a reginei, ceea ce înseamnă opt mii de livre pe an, în condiţiile în care unele doamne (şi unii domni, întrucât şi bărbaţii sunt bine îmbrăcaţi, dacă nu chiar mai bine îmbrăcaţi decât doamnele) cheltuiesc cinci mii de livre doar

pentru un singur costum. Cât o invidiez pe ducesa de Montbazon! Unii spun că soțul ei e cel mai generos om de la curte, și niciodată nu l-am văzut purtând de două ori aceleași veșminte. Niciodată; nici măcar unul întors cu căptușeala pe față!

Am aflat că soțul meu stă mai degrabă prost cu banii. Așa că trebuie să mă descurc cum pot cu vechea mea garderobă și am devenit foarte bună la aranjatul dantelelor sau fundelor pe rochiile vechi, spre a le face să arate iarăși noi. Și, mai ales, originale, căci deși toată lumea de la curte trebuie să vorbească și să se poarte la fel, fiecare vrea să iasă în evidență. Recent, prietena mea, Gilette, mi-a admirat rochia verde pe al cărei pieptar am cusut o bandă de garoafe albe, proaspete. Gilette își păstrează, de obicei, cuvintele pentru remarci acide sau bârfe, dar de astă dată m-a complimentat pentru eleganța și creativitatea mea. Și cred că a fost sinceră.

Gilette tot insistă să-l uit pe Louis-Alexandre. Ea are un amant, așa cum au multe femei de aici, dar eu mă încăpățânez să-i rămân credincioasă soțului meu. Știu că voi da socoteală înaintea lui Dumnezeu pentru păcatele mele. Și, în afară de asta, nu am încă nici un copil.

– Dar poți să te distrezi și fără să fii neapărat necredincioasă, spune Gilette, pe un ton amuzat. Posibilități s-ar găsi!

– Și unde-ar fi distracția în asta? râde Mademoiselle de Charolais. Nu fi prostuță, Gilette!

Mademoiselle de Charolais e sora supraintendentei reginei, Madame de Clermont, dar, spre deosebire de aceasta, e deosebit de frumoasă. Nu e măritată, dar își ia amanți când poftește, și atunci dispare, de obicei, vreo lună sau două, plângându-se de „dureri de burtă". Presupun că, atunci când ești nepoata unui rege, îți poți permite orice.

– Sunt surprinsă că aveți nevoie să vi se explice care ar fi posibilitățile de distracție, Mademoiselle, o tachinează Gilette.

– Oh, te rog, nu-i nevoie să mă insulți!

Charolais și multe dintre femeile de aici își poartă libertinajul ca pe un colier de care sunt mândre și pe care doresc ca toată lumea să-l vadă.

– Să spunem doar că am trecut de faza asta cu mult, mult timp în urmă, continuă ea. Acum, nu sunt satisfăcută până când... să spunem, până când nu găsesc o mănușă potrivită pentru mâna mea?

– Ptiu, trebuie să începem cu câte puțin! zice Gilette, râzând și strângându-mi brațul cu mănușa ei albă ca neaua. Un flirt nevinovat pentru micuța noastră Louise ar fi un prim pas foarte bun.

– Pe o scară cu multe trepte, încheie Charolais, malițioasă. Și vai! Ce delicii te așteaptă în vârf, draga mea!

Încerc să nu roșesc. Un flirt poate fi simpatic și, cu siguranță, posibil în acest palat cu o mie de bărbați galanți, dar mi-e teamă că, dacă apuc pe această cale, m-aș putea trezi la capătul ei asemenea lui Gilette și Charolais, și a atâtor alte „pernuțe de ace". Deși mi-e greu uneori să-l găsesc pe El printre numeroșii zei greci și romani care străjuiesc zidurile palatului, trebuie întotdeauna să-mi amintesc că Dumnezeu ne poate vedea pretutindeni, chiar și la Versailles.

Dar unul dintre lucrurile pe care le-am învățat aici e că atunci când ești înconjurată de viciu, orice lucru care te-ar putea șoca începe rapid să ți se pară firesc.

Luna mai este, pur și simplu, cea mai splendidă lună la curte, saloanele sunt iarăși călduroase și soarele strălucește, iar în grădini cireșii și teii își cern floarea peste pământuri, ca o zăpadă. Într-o astfel de după-amiază plăcută, regina ne cere să fie aduse afară șevalete și vopsele, pentru a ne putea petrece restul zilei pictând.

– Ne trebuie inspirație, rostește regina.

Inspirație a fost cuvântul de ieri.

– Doamnă, spune marchiza de Villars, cu o voce mieroasă, dar în care se citește sarcasmul, memoria Maiestății Voastre nu încetează să mă uimească.

Madame de Clermont, care, în ciuda poziției sale la curte și a unei obârșii de excepție, nu îndrăznește niciodată s-o ironizeze pe regină, îi aruncă o privire glacială marchizei, care îi răspunde însă cu un surâs inocent. Ne oprim într-o poieniță plină de trandafiri.

– Ia astea de-aici! pufnește mătușa Mazarin, atunci când un valet se apropie de ea cu un șevalet și pensule. Doar nu vrei să pictez în rochia mea de satin! Hm, toată vopseaua asta nu-i decât noroi colorat. Pleacă imediat!

Apoi, cu o voce mult îndulcită, se dă pe lângă regină.

– Doamnă, de ce mi-aș dori să pictez, când pot privi glorioasa dumneavoastră artă? Ar fi mult mai înțelept din partea mea să admir opera reginei mele și să învăț de la ea.

Regina îi aruncă un zâmbet abia schițat, așezându-se în fața șevaletului. Cred că regina simte lingușelile, dar e prea ostenită să protesteze față de complimentele nesincere care se revarsă asupra ei. Urmăresc zâmbetul care îi stăruie pe buze. În aceste zile, regina e într-o dispoziție bună, pentru că în acea primăvară nu e, cel puțin deocamdată, însărcinată.

Doar câteva dintre noi luăm șevaletele și pânzele. Îmi place să pictez; e mai ușor decât să citești și e un lucru minunat să poți păstra, astfel, frumusețea naturii. Florile adevărate se veștejesc și mor, dar o pictură durează o veșnicie. Cel mai mult îmi place să amestec culorile; în această zi caut nuanța perfectă de roz, o culoare ușoară, pală, pentru a capta cât mai bine esența micului trandafir pe care mi l-am ales drept model. Ah, de mi-aș putea comanda o rochie de aceeași culoare! Dar deja mi-am comandat două rochii noi anul ăsta, și e abia mai. Dacă nu sunt grijulie, soțul meu o să se înfurie precum un taur și-o să urle iar că risipesc banii. Alung din minte asemenea lucruri neplăcute și încep să pictez.

Marchiza de Villars e la fel de dibace în a mânui pensula pe cât e în mânuirea cuvintelor de duh. Mi-e cam teamă de ea; luni de zile după ce am venit la palat m-a complimentat într-un mod exagerat, spunându-mi că nimeni nu-și mai bea cafeaua cu atâta eleganță cum o fac eu. Pentru ca apoi (dar nu chiar atunci), Gilette să mă tragă deoparte și să-mi spună că, de fapt, greșeam flagrant; niciodată, dar niciodată, nu trebuie să atingi ceașca de cafea cu degetul mijlociu.

Curând, cireșul înflorit care iese de sub mâna pricepută a marchizei primește complimente generale, deși, bineînțeles că toată lumea trebuie să laude mai mult tufișul pictat de regină. Un grup de domni apare de după gardul viu. Îi știu pe cei mai mulți dintre ei, dar la modul în care toată lumea cunoaște pe toată lumea la Versailles. Bărbații admiră lucrarea reginei și superbul cireș al marchizei de Villars. Apoi se îndreaptă spre pânza lui Gilette. Aceasta și-a pictat trandafirul într-o manieră foarte stranie, concentrându-se doar pe deschiderea bobocului și făcând-o mai mult ovală decât rotundă.

– Vai, vai, vai, dar ce este această floare neobișnuită pe care o pictezi, Madame d'Épernon? E de o frumusețe aparte. Cum se numește un asemenea trandafir?

– E „Mănușa Cocoșului", proclamă un bărbat.

– Nu, mai degrabă cred că e cel mai dulce dintre trandafiri, denumirea latinească fiind *Cuntus Mirabilis*, îşi dă cu părerea altul.

Fără să vreau, mă pufneşte râsul. Ce discuţie licenţioasă!

– Am auzit că petalele ar fi chiar bune de mâncat, deşi uneori sunt puţin înţepătoare şi-s alunecoase ca un peşte, spune primul bărbat.

– Ce *copii*! şuieră masiva ducesă de Boufflers, îndepărtându-se agale de grupul de libertini. Ea, împreună cu Madame de Clermont şi cu mătuşa Mazarin, creează un zid protector în jurul reginei. Unul dintre bărbaţi se desprinde de grup şi vine spre şevaletul meu. E foarte chipeş şi poartă o redingotă scumpă, de culoare bej, ţesută cu violete. O cunosc bine pe soţia lui, o femeie plăcută, care are întotdeauna gâtul acoperit de panglici – se şopteşte că bărbaţii ar leşina de oroare la vederea petelor vineţii pe care le ascunde sub eşarfă.

– E frumos, remarcă el, cu o voce senzuală, privind însă spre mine, nu spre pânză.

Roşesc toată.

– O, nu, domnule, sunt doar o amatoare.

– Poate pictura e de amator, dar culoarea e desăvârşită. Ce nuanţă perfectă de roz! Dar adevărata operă de artă, Madame, stă, de fapt, înaintea mea.

Se apropie cu încă un pas de mine şi-l privesc în ochi, apoi se întâmplă un lucru curios. Totul din jur – regina, curtenii, tufele, florile, pictura obscenă a lui Gilette, până şi soarele, şi iarba, şi căldura plăcută a zilei – dispare, şi nu mai rămânem decât eu şi el. Mă gândesc: „Deci aceasta e dragostea." Doar soarele la apus destramă vraja şi ne aduce înapoi la realitate. În cele din urmă, bărbatul dă să se îndepărteze de mine, nu înainte de a face o plecăciune scurtă şi de a-şi pleca fruntea deasupra mâinii mele.

– Îmi veţi face onoarea de a-mi prezenta încântătoarea dumneavoastră roză, Madame?

Roşesc din nou, dar el arată spre pictura pe jumătate terminată.

– A, desigur... dar... nu e gata.

– E perfectă aşa cum e, spune el, aruncându-mi o ultimă privire, lungă şi galeşă. Apoi pleacă împreună cu ceilalţi domni şi îl privesc, vrăjită, cum se pierde pe alee. Gilette, care a văzut toată scena, se apropie şi mă ciupeşte de braţ.

– Micuţa noastră Louise a făcut o cucerire, zice ea, pe un ton deranjant de ridicat.

– Ei, prostii, o reped eu şi-i fac semn să tacă. E doar un om cumsecade.

– Doar un om cumsecade cu cel mai frumos chip, de la Jupiter încoace, se bagă-n vorbă marchiza de Villars, îndreptând spre mine pensula înmuiată în vopsea roşiatică.

– Iar cu chestia aia dezgustătoare de pe gâtul nevesti-sii, cu siguranţă o să fie o pradă uşoară, adaugă Gilette. Oh, draga mea Louise, începi să urci scara. Sunt aşa de mândră de tine!

Mă pomenesc chicotind, uimită, dar în acelaşi timp fericită de ceea ce tocmai mi s-a întâmplat. O văd însă pe mătuşa Mazarin venind cu paşi grăbiţi şi-mi dau seama că urmează o predică moralizatoare.

– Du-o în apartamentul meu! îi poruncesc unui valet, arătând spre pânză, după care o iau de braţ pe Gilette şi urcăm amândouă treptele spre terasă, în nestăpânite hohote de râs.

Numele lui e Philogène.

Puysieux e numele său de familie, dar îl strig pe numele de botez, Philogène. Ce nume minunat! L-aş putea repeta la nesfârşit, ore întregi. Philogène, Philogène, Philogène... E atât de frumos, în floarea vârstei; cred că nu are mai mult de treizeci de ani. Probabil e cel mai arătos bărbat pe care l-am văzut vreodată. Să îndrăznesc să spun că e chiar mai chipeş decât regele? Ar fi oare o trădare? Dar cred că e adevărat. Are nişte ochi mari şi frumoşi, un nas elegant, nişte dinţi albi, superbi, şi o aluniţă chiar sub ureche, pe care o numesc „musca" lui. Se îmbracă întotdeauna elegant, iar culoarea lui preferată e albastrul – la fel ca a mea! Pe lângă el, soţul meu arată ca un avocat de ţară.

Sunt convinsă că e perfect. Mă refer la Philogène, evident, nu la Louis-Alexandre. Philogène, Philogène, Philogène...

Şi, pe lângă faptul că e cel mai frumos bărbat de la Versailles, e şi foarte inteligent şi fermecător. Se bucură de preţuirea regelui şi a miniştrilor, şi a călătorit de multe ori în interesul curţii. A trăit chiar o vreme în Suedia, o ţară rece, plină de protestanţi, dar spune că ei nu-s chiar aşa de răi cum am crede noi. La început îi opun rezistenţă şi insist că vreau să rămân castă, dar prietenele mele nici nu vor să audă. Îmi repetă întruna că Philogène e cel mai frumos bărbat de la curte şi că mă adoră, şi nu uită să-mi amintească de aventura soţului meu cu fiica acelui făuritor de săbii.

Simt că voința mi se prăbușește. Oricum, n-am fost niciodată o persoană foarte puternică, iar Versailles-ul m-a schimbat și mai mult. Și încă foarte rapid. Iar apoi... să fie ăsta păcatul cel mai mare?

Celelalte doamne mă tachinează și vor să știe cum progresează idila mea și de ce e deja iulie și toată lumea știe că nu i-am cedat încă lui Puysieux? Nu mă întreb de unde știu toți; aici, scandalurile sunt ca niște flori de primăvară care înfloresc, având bârfe pe post de apă.

Odată, un slujitor, roșu la față ca un rac fiert, cără o scară în salonul de muzică unde stăteam toate, alături de Maiestatea Sa.

– Scara pe care ați cerut-o, Madame de Mailly?

Celelalte doamne izbucnesc în râs, dar, în loc să roșesc și să intru în panică, așa cum aș fi făcut când am sosit pentru prima oară la Versailles, spun, calmă:

– Nu, o poți lua. Nu-mi trebuie.

Aștept puțin, apoi adaug:

– Poate într-o săptămână sau două.

Gilette și Villars chiuie de bucurie, iar mătușa îmi aruncă o privire de ziceai c-o să mă înghită de vie. Regina surâde, confuză, apoi izbucnește și ea în râs, deși nu știe gluma. Madame de Clermont ne scrutează cu privirea ei de gheață și apoi i se adresează reginei:

– Madame de Mailly s-a gândit să vă ajute să exersați verbul „a escalada", Maiestate.

A escalada fusese cuvântul din ziua precedentă.

Mă afund iar în scaun, simțindu-mă ca o adevărată doamnă de la Versailles. Și poate că prietenele mele au dreptate, poate că e momentul să am o altă perspectivă. Ambiția mea de a face pe soția credincioasă se evaporă ca roua într-o dimineață fierbinte. A doua zi accept, pentru prima oară, să fiu sărutată de Puysieux, apoi îmi petrec noaptea în capelă, rugându-mă să-mi fie iertat păcatul.

Gilette își dă seama imediat că e ceva în neregulă.

– Unde-ai fost noaptea trecută? Ți-am simțit lipsa la jocul de cărți.

– Ah, m-a durut burta, zic eu, atingându-mi ușor stomacul cu palma. Dar Gilette mă privește, neîncrezătoare.

– Nu acel gen de durere de burtă?

– Of, Doamne, nu! o contrazic înroșindu-mă. Aș vreau eu să fie ăsta motivul. N-ar fi frumos să am un copil, nu cu bădăranul de bărbatu-meu, ci cu Philogène? Încă mă mai văd și cu Louis-Alexandre

ocazional, deci dacă ar fi să rămân însărcinată, copilul ar putea fi foarte bine și al lui. În plus, toți știu că lucrul cel mai important e să ai un copil, nu contează cine e tatăl.

Ah, ce repede șterg asemenea gânduri nopțile mele de pocăință!

Philogène mă iubește enorm și nu scapă nici un prilej să se afle alături de mine. Ajungem curând să ne sărutăm și să căutăm umbra încăperilor palatului, petrecându-ne fiecare clipă liberă în intimitatea grădinilor și a labirinturilor de verdeață de la palat.

Acum e o zi frumoasă de august, cu soare, dar și cu un vânticel ce abia adie. Ne croim încet drum pe scara de piatră ce duce la Orangerie și pe fiecare dintre cele o sută de trepte Philogène se oprește să-mi destăinuie un alt motiv pentru care mă iubește.

Pasul 33: Ochii tăi căprui, cu sclipiri verzui – încântători! Pasul 34: Felul cum caști, încetișor, atunci când ești plictisită. Pasul 35: Acea șuviță rebelă de păr care-ți cade pe frunte – iar aici, în ciuda protestelor mele, apucă o șuviță care s-a desprins din coafura complicată – și strălucește în soare.

Să rămâi castă e un lucru foarte greu aici. Pentru prima oară îmi doresc un bărbat care nu e Louis-Alexandre. Știu că Philogène ar fi cu totul diferit. Ca de la cer la pământ.

– Trebuie să te gândești la surorile mele, mă avertizează mătușa. Trebuie să le iei în considerare și pe Marie-Anne și pe Hortense.

Mă cicălește atât de tare, încât încep să o evit. Versailles e un loc în care-ți poți pierde ușor urma, și am grijă să rămân în anturajul reginei doar atunci când mătușa nu o însoțește. Dar, în ciuda eforturilor mele, nu rareori dau nas în nas cu ea.

O ignor și îndoi un șervețel, pe când pregătim amândouă cina reginei. Șervețelele sunt din mătase galbenă și grea, brodată cu vinișoare roșii și verzi. Ce țesătură încântătoare, risipită pentru a face din ea cârpe de masă...! Cât de mult mi-ar plăcea să am o rochie făcută din așa o mătase! Oare de câte șervețele aș avea nevoie pentru o cămașă? Două ar fi suficiente pentru un pieptar, care mi-ar sta grozav, cusut pe rochia mea albă...

– Nu mă ignora, îmi șuieră, printre dinți, mătușa, dar mă prefac că n-am auzit-o și ea continuă: I-am jurat mamei tale, când era pe patul de moarte, că te voi proteja de toate aceste ispite.

– Credeam că mama a murit brusc. Și dumneata erai la Paris când s-a întâmplat. În plus, mama nu s-a îngrijit niciodată de o asemenea protecție, nici măcar în ceea ce o privește.

Îngheț, evitându-i căutătura furioasă. Oare iubirea îmi dă atâta curaj?

– Obraznico! mârâie mătușa, și știu că tocmai mi-am făcut un dușman. Dar nu-mi pasă.

În seara următoare îl invit pe Philogène în apartamentul meu pentru prima oară. Îmi concediez servitoarele și rămânem singuri în dormitor. Mă sărută încetișor și vreau să mă topesc în el, să fiu o ceară în focul său lăuntric. Mișcările lui sunt domoale, palmele moi și fine, atât de diferite de cele aspre, ca niște labe de sălbăticiune, ale soțului meu. În noaptea aceea, Philogène îmi oferă plăceri de care auzisem, dar pe care nu le trăisem niciodată. Ele vin acum la mine ca un vis reamintit.

Ah, de ce oare n-a fost Philogène soțul meu, în locul lui Louis-Alexandre?

De la Pauline de Mailly-Neslé
Mănăstirea Port Royal, 10 februarie 1733

Dragă Louise,

N-am mai primit veşti de la tine de câteva săptămâni. Mi-ai scris cumva, iar scrisoarea s-o fi pierdut? Sper că eşti bine. La mănăstire e plictisitor. Am deja douăzeci şi unu de ani şi nu-mi place să fiu înconjurată de fetişcane. Mi-ar plăcea să mă inviţi să-ţi fac o vizită la Versailles. Îţi mulţumesc pentru veştile despre talentele artistice ale reginei. Cât mi-ar plăcea să-i văd picturile! Şi pe ale tale! Sunt sigură că pictezi frumos; întotdeauna ai avut talent, deşi noi n-am primit niciodată lecţii de desen.

Diane nu mai vrea să fie călugăriţă, ci doreşte să se mărite. Se simte bine, dar ieri dimineaţă s-a opărit pe mâini cu cafea şi nu mai poate să scrie. Mi-a cerut să-ţi transmit toată afecţiunea ei pentru tine. Te iubeşte, dar nu la fel de mult cât te iubesc eu. Îţi aminteşti de camera noastră de joacă, atunci când te ajutam să hrăneşti toate animalele de pe Arca lui Noe, când le ofereai o petrecere cu ceai? Ştii, sper, că, dintre toate surorile, pe tine te iubesc cel mai mult.

Îţi mulţumesc şi aştept cu nerăbdare următoarea ta scrisoare şi, mai ales, o invitaţie de a te vizita la curte.

Pauline

De la Marie-Anne de Mailly-Neslé
Hotelul Mazarin, Paris, 17 iunie 1733

Dragă Diane,

Salutări de la mătușa Mazarin. Din păcate, mătușa îți interzice să vii în vizită săptămâna viitoare; muncitorii au început lucrul la capelă și ea spune că praful ți-ar face rău la sănătate. Nu sunt sigură că e adevărat, dar știi că totul se face după cum hotărește ea. Trebuie să-ți spun că nu e foarte mândră de Pauline și i-am cerut să o vizitezi tu singură, dar a refuzat, pretextând că nu e posibil așa ceva.

Sper să nu te plictisești prea tare la mănăstire și nădăjduiesc că Pauline se poartă frumos cu tine. Nu o lăsa să facă pe șefa. Viața e groaznic de monotonă aici. Aș fi vrut să ne întoarcem în Quai des Théatins, unde aveam atât de multă libertate. Libertate!

Știi ce s-a întâmplat cu Arca lui Noe a noastră? Credeam că Hortense a luat-o cu ea, dar îmi spune că n-o găsește. Desigur, suntem prea mari pentru asemenea lucruri copilărești, dar cred că ar fi drăguț s-o avem din nou. Îți amintești hipopotamul, care-ți plăcea ție cel mai mult? Mie îmi plăceau tigrii. Când îmi mai trimiți vești, te rog încearcă să scrii mai clar. Nu am putut înțelege ultima ta scrisoare, și mai era și o pată mare pe rândurile în care povesteai despre păsări. Sau te refereai la brățări?

Cu dragoste,
Marie-Anne

De la Louise de Mailly
Versailles, 3 august 1733

Dragă Pauline și Diane,

Pauline, îți mulțumesc pentru scrisorile tale, iar ție, Diane, îți mulțumesc pentru gândurile bune. Sunt bine și nădăjduiesc că și voi sunteți la fel. Am avut niște dureri de dinți luna trecută, dar acum mă simt mai bine.

Îmi pare rău că nu v-am scris, dar sunt foarte ocupată aici. Primăvara e minunată! Pur și simplu minunată! Sunt atât de fericită! Desigur, din cauza primăverii. Regret că nu vă pot invita la curte; din nefericire, apartamentul meu e prea mic pentru a vă găzdui cum se cuvine.

Vă scriu doar câteva rânduri, pentru că trebuie să pregătesc, pentru diseară, un concert în Curtea de marmură. Ieri, ducesa de Montbazon a îndrăznit să poarte o rochie ale cărei mâneci se opreau deasupra coatelor; ea a pretins că volanele mânecilor au fost arse de o lumânare. Dar nimeni nu a protestat, și suntem foarte curioase ce anume va purta diseară. O să vă informez, stați liniștite.

Cu dragoste,
Louise

Capitolul 7

Diane
Mănăstirea Port Royal, Paris, 1733

Iubesc scrisorile lui Louise. Cât de încântător pare Versailles-ul! Louise îmi spune ce rochie a purtat și când și cine a fost cea mai elegant îmbrăcată femeie, într-o anume zi. Pauline spune că poveștile de genul ăsta sunt o risipă inutilă de cerneală; ea dorește vești despre personalități, războaie și intrigi, nu despre rochia șocantă, cu trandafiri portocalii, a ducesei d'Épernon, sau despre opulenta pălărie înflorată a marchizei de Rupelmonde.

Louise scrie doar ocazional, dar aș vrea să îmi scrie mai des. Guvernanta noastră, Zélie, spunea întotdeauna că, dacă vrei să primești mai mult, trebuie să dai mai mult, așa că, probabil, și eu ar trebui să-i scriu surorii mele mai multe scrisori. Dar urăsc să o fac. Nu-mi place pronunția – de ce literele nu sună niciodată la fel, în cuvinte diferite? Și urăsc scrisul. Degetele îmi obosesc atât de repede, iar literele mele o iau razna, alunecând într-o parte, ca și cum ar fi la fel de amorțite ca biata mea mână; iar cerneala pare mereu să se împrăștie în toate părțile. Spălătoreasa se plânge că sunt cea mai nepăsătoare fată pe care a avut vreodată ghinionul s-o întâlnească. Din fericire, veșmintele călugărești de la mănăstirea noastră sunt cafenii, deci petele de cerneală nu sunt chiar așa vizibile.

Presupun că, dacă aș fi fost mai bună la alcătuit scrisori, le-aș scrie și surorilor mele mai mici, Hortense și Marie-Anne. Mi-e dor de ele. Deși nu locuim departe, nu ne vedem deloc, fiindcă mătușa Mazarin nu o place pe Pauline, deci nu ni se permite s-o vizităm.

La mănăstire, traiul e anost; lecțiile sunt plictisitoare și rareori ni se permite să ieșim la plimbare, să cântăm sau să dansăm. Îmi place dansul, deși nu am avut parte de lecții de soi. Un maestru de dans venea uneori în Quai des Théatins, dar, după ce a fost prins cu una dintre servitoare, dansând într-un mod cam deșucheat, n-a mai fost primit niciodată la noi în casă. Pauline spunea că dansul e o distracție prostească, iar Hortense credea că e un lucru păcătos, dar lui Louise îi plăcea să cânte la o harpă veche, și, imediat, eu și Marie-Anne începeam să dănțuim. Încă de mică am fost foarte înaltă (înaltă ca o amazoană, spunea Zélie, deși nu-mi amintesc ce înseamnă) și o roteam la nesfârșit pe Marie-Anne, care era doar un ghemotoc de fetiță. Odată, am scăpat-o din mână și a căzut peste un scaun, care s-a prăvălit peste o măsuță, pe care se afla un glob care s-a făcut praf, iscându-se o zarvă nemaipomenită. Zarvă – îmi place cuvântul ăsta.

Mi-e dor de casa noastră. Și de surorile mele. Cred că mi-e dor și de tata. Și, desigur, mă topesc de dorul scumpei mele mame.

Adesea mă întreb ce face sora mea Louise la Versailles? Știu că e domnișoară de onoare a reginei, deci trebuie s-o însoțească pretutindeni pe Maiestatea Sa, dar uneori mă surprind gândindu-mă, într-un oarecare moment din zi, de obicei când sunt în capelă sau la lecții, ce face ea chiar în *acel* moment.

Dacă e dimineață, probabil se roagă în aceeași capelă cu regele și regina? Se spune că regina ar fi foarte pioasă. Sunt sigură că la Versailles au o capelă mare. Dacă sunt lumânări și oglinzi oriunde în palat, asta înseamnă că și în capelă or fi oglinzi? Pe când eu? Mă rog la capela de la Port Royal, înconjurată doar de pereți albi și sumbre picturi religioase, atât de întunecate și de vechi, încât par niște bucăți de piele roase de vreme.

Cât de diferite sunt viețile noastre...

E ora prânzului; poate că Louise mănâncă la imensa masă a reginei sau participă la vreun picnic, afară. Am auzit că grădinile de la Versailles ar fi cele mai mărețe din lume. Și sunt sigură că și mâncarea e deosebită. Oare Louise o putea să-și aleagă ce dorește? Hrana la mănăstire nu e prea bună, iar refectoriul e așa de rece, că tremurăm aici chiar și vara. Cele mai frumoase zile sunt duminicile, când ni se servește pui fript, iar cel mai rău e vinerea, fiindcă nu mă omor după țipar – poate doar dacă este amestecat în plăcintă.

După-amiezele, în vreme ce noi trebuie să citim cărți sau să studiem Biblia, probabil că Louise pălăvrăgește cu regina sau o ajută să se îmbrace pentru un eveniment special. Rochiile reginei trebuie să fie magnifice! Deşi am auzit că nu se preocupă prea tare de modă. Dar totuşi e regină, deci sunt sigură că se îmbracă foarte bine. Oricum, mult mai bine decât mine, cu rochia mea cafenie, chiar şi cu dantelele de la Louise cusute pe ea.

Iar serile, când noi jucăm cărți cu femeile sau ne pregătim paturile de culcare, mi-o imaginez pe Louise dansând la un mare bal, în cea mai mare sală cu putință, mai spațioasă decât orice încăpere din mănăstire, chiar şi decât refectoriul.

Capitolul 8

Louise
Versailles, septembrie 1733

După mai bine de trei ani petrecuți la Versailles, nu mă mai tem să fac o plecăciune plină de respect în fața cardinalului Fleury. Multe luni după ce am sosit aici m-am îngrijorat, spunându-mi: Oare îmi voi pierde echilibrul când fac o reverență? Oare îmi voi scrânti glezna, căci pantofii îmi erau întotdeauna prea mici și aveau tocuri prea înalte, iar rochiile erau atât de grele? Dar am ajuns să mă înclin la fel de grațios ca Mademoiselle de Charolais, pe care toți o consideră cea mai elegantă femeie de la curte. Îl salut pe cardinal:

– Vere!

Nu prea sunt sigură ce grad de rudenie există între noi – niciodată n-am fost bună la ținut minte mulțimea de rubedenii care ne leagă. Cardinalul Fleury pare surprinzător de sănătos pentru un om de etatea lui. Mă face să mă simt încordată, cu ochii lui îndrăzneți și cu surâsul alunecos. N-am încredere în el nici cât am în cei mai mulți dintre curteni.

– Louise, arăți la fel de bine ca de obicei, replică el. Fleury stă pe un jilț, având-o alături pe Mademoiselle de Charolais. Mă întreb de ce m-au chemat aici, în apartamentele ei. Presupun că-mi vor cere s-o spionez pe regină, așa cum au mai făcut-o și înainte.

– Probabil nu știi de ce ți-am cerut să vii aici.

Înclin din cap. Nu mă așez, căci sunt doar contesă, în timp ce Mademoiselle de Charolais e prințesă, iar la curte nimeni nu poate sta lângă cineva de rang superior, dacă nu e invitat să ia loc. Dar

grațioasa Mademoiselle de Charolais îmi face semn să stau jos și mă înclin iarăși, spre a-i mulțumi, înainte de a mă așeza pe o sofa de catifea verde, cu muchii de lemn rozalii. Culoarea merelor, mă gândesc, amuzată. Aproape perfect. Niciodată n-am mai fost în apartamentele prințesei, iar opulența și curcubeul de culori al mobilelor mă uimesc. Sunt surprinsă că mobila nu e de culoarea lavandei, deși Mademoiselle de Charolais adoră această nuanță și o poartă în mod constant. Dar număr douăzeci de vaze pline cu crenguțe de liliac în jurul nostru; mireasma florilor e îmbătătoare. Domnișoara preferă doar un singur parfum, fabricat din violete și lavandă special pentru ea, și refuză să mai discute cu doamnele care îndrăznesc să se dea cu parfumuri făcute din aceste flori.

– Vrem să-ți facem o propunere delicată.

Fleury tușește, încurcat, și văd cu uimire că acest om de vază, cel mai de încredere sfetnic al regelui, e nervos. Mademoiselle de Charolais îmi zâmbește larg și intervine:

– Draga mea Louise, ești adorabilă... Atât de drăguță și de rafinată. Atât de elegantă, mă complimentează ea, cu o voce lingușitoare, și mă întreb ce insinuează.

Îi surâd și îi mulțumesc, buimacă. Nici o femeie de la curte nu e mai frumoasă decât Mademoiselle de Charolais, deși, acum, aceasta nu mai e tânără. Citește îndoiala pe chipul meu și mă asigură că nu-mi vor cere nimic imoral. Fleury râde și scutură din cap.

– Nici vorbă de ceva imoral, draga mea! Nici vorbă! Serviciile aduse de tine reginei au fost bine primite și remarcate ca atare.

– Loialitatea mea față de regină e absolută și...

Mademoiselle de Charolais ridică mâna plină de inele, iar penele care îi împodobesc mâneca rochiei flutură.

– Având în suflet doar cele mai de preț interese ale reginei și ale regelui, în egală măsură, ne-am gândit mult la felul în care să punem capăt rupturii produse între Maiestățile Lor.

Ruptură? Ce ruptură? Regele nu-i mai este devotat reginei așa cum era înainte, iar regina nu mai vrea să-l vadă în patul ei, invocând tot mai des că e ziua unuia sau altuia dintre sfinți, dar o ruptură?

– Eu...

Din nou penele flutură, iar zâmbetul larg și fals se așterne pe chipul prințesei.

– Louise, dragă, lasă-mă să continui.

În general, îmi place Mademoiselle de Charolais pentru că are simțul umorului, dar astăzi mă face să nu mă simt în largul meu.

– Pot să vorbesc deschis? continuă ea, iar Fleury încuviințează, dând din cap.

– Regele nu mai simte nimic din dragostea pe care o simțea cândva pentru regină. Și e firesc să fie așa, înțelegi? Ea e mult mai în vârstă decât el și nu are nici o calitate anume... N-aș vrea să par lipsită de respect, dar ea nu e cel mai strălucitor diamant din colier.

– Și nici cel mai ascuțit cuțit de pe masă, adaugă Fleury, făcând o grimasă malițioasă.

– Nu, desigur. Regele are nevoie de cineva care să fie inteligent, pentru a-i fi un bun companion, spune prințesa, aruncându-i o privire îngrijorată cardinalului, care preia din zbor fraza:

– E doar o chestiune de timp până când regele se va abate de la patul conjugal. Și e important ca, atunci când se abate, să nu plece prea departe.

Fleury vorbește despre rege ca și cum acesta ar fi un copil, îmi zic în minte, în vreme ce-i privesc pe cei doi etalându-și farmecele de actori în fața mea. După trei ani petrecuți aici, mă pricep mult mai bine să citesc cuvintele nespuse și să pătrund dincolo de suprafață. E o calitate utilă, dar nu una care îmi vine în mod natural; aș prefera cuvintele oneste artificiilor mincinoase. Chiar și așa, nu am habar ce vor, de fapt, de la mine. Căci sigur vor ceva.

– Ce vrem să spunem, Louise, e că regele are în mod clar nevoie de o amantă.

– O amantă? O, nu, regele este prea credincios soției lui! izbucnesc eu, iar cuvintele țâșnesc fără voia mea. E adevărat că toată lumea de la curte pariază pe momentul când regele își va lua o amantă și se întreabă cine va fi aceea. Gilette m-a întrebat dacă ea ar avea vreo șansă și tare ar vrea să știe dacă regele se va îndrăgosti vreodată de părul ei lung și negru, de vreme ce regina, pe care nu o suferă, are părul blond. Ea plănuiește să-și lase părul despletit și nepudrat într-o seară, pretextând că slujitoarea care i-l aranja e bolnavă.

– Nu, Louise, spune Mademoiselle de Charolais, întrerupându-mă, nerăbdătoare. Devotamentul lui se risipește rapid. Și e un om tânăr, are doar douăzeci și doi de ani, exact ca tine. Nu poate duce la nesfârșit o viață de sihastru.

– Regele își va lua o amantă, repetă Fleury. Dar cine va fi această amantă... Asta e o chestiune de supremă importanță. De importanță națională chiar.

Amândoi îmi zâmbesc și mă privesc stăruitor. Anul trecut, marchizul de Beaulieu s-a întors teafăr din India și a distrat curtea cu povești despre fachirii care le cântau șerpilor, ca să-i îmblânzească. Cred că prințesa și cardinalul încearcă acum să mă hipnotizeze, folosind cuvinte în loc de muzică.

– E atât de important, draga mea Louise, ca amanta regelui să fie o fată pe care noi o cunoaștem. Și în care să avem încredere. Cineva de familie bună, desigur, una de viță veche și cineva care să nu urmărească decât interesul suveranului. Cineva care nu are lăcomie sau ambiție și care nu va naște complicații.

Muzica din vorbele ei se oprește și, brusc, sensul acestei întâlniri îmi apare clar.

– Vreți să vă ajut să-i găsiți regelui o amantă? întreb, privindu-i pe cei doi hipnotizatori.

Fleury se uită la Mademoiselle de Charolais, care schițează un rictus, ca și cum ar fi vrut să spună: „Ți-am zis eu!". Prințesa se întoarce apoi spre mine cu un zâmbet fermecător.

– Ești foarte receptivă, dragă Louise. Ca întotdeauna. E adevărat, într-un fel, că avem nevoie de ajutorul tău, și cine altcineva ne-ar putea ajuta cel mai bine decât aceea care dorim cel mai mult să ne ajute?

Nu sunt sigură că înțeleg. La Versailles, în asemenea situații, întotdeauna e ideal să rămâi tăcută.

Fleury intervine:

– Cred că trebuie să discutăm deschis și simplu. Clar. Louise, credem că tu ar trebui să fii amanta regelui. Pentru rege și pentru Franța.

– Imaginează-ți, Louise, ai șansa de a fi o amantă regală, spune prințesa și aproape că vrea să-și lingă buzele, dar în ultima clipă își retrage limba în gură și își mușcă buza de jos, rujată puternic cu carmin. Poți fi noua Agnès Sorel sau Diane de Poitiers.

Privesc în gol, cu mintea golită de gânduri, iar Fleury se încruntă.

– Îmi dau seama că, într-adevăr, după cum se spune, nivelul tău de cunoștințe istorice lasă de dorit. Să încercăm altfel, draga mea. Ai putea fi noua Madame de Montespan sau Madame de Maintenon.

Desigur, despre aceste doamne am auzit și cunosc gloria și frumusețea lor. Nu cred că mă compar cu vreuna, dar Mademoiselle de Charolais și Fleury, poate cei mai puternici oameni de la curte, par să creadă că așa stau lucrurile. Comparația mă flatează, desigur, dar totuși... regina... Și Philogène?

– Puysieux, zice cardinalul, plesnind din palme, ca și cum mi-ar fi citit gândurile. Marchizul de Puysieux, bărbatul căruia tu îi spui Philogène, e un nimeni. Noi ți-l oferim pe rege.

– Gândește-te la asta, dragă Louise. Gândește-te și în visele tale, îmi spune prințesa, mângâindu-mă, și o pană mă gâdilă pe încheietura mâinii, dându-mi fiori.

Desigur, în noaptea asta n-o să pot dormi.

A doua zi, vin amândoi în apartamentul meu. Fleury e tranșant și are aerul unui negustor, invocând numele familiei mele și șansa pe care o am, de a aduce un imens serviciu Franței.

– Strămoșii tăi l-au slujit pe rege în bătălii, spune el. Noi dorim ca tu să-l slujești în patul regal.

– De ce eu? am curajul să întreb. Există doamne mai drăguțe și... hm, mai experimentate la curte.

Mademoiselle de Charolais scutură din mână, disprețuitoare, și îmi enumeră motivele:

– Louise, tu ești drăguță, și pură, și virtuoasă, cel puțin pentru un loc ca Versailles. Nu ai ambiția de a te amesteca în politică, îmi dau seama de asta, și toate prietenele tale știu că suporți bârfele doar pentru că nu ai cum să scapi de ele. De fapt, aceasta e cea mai vrednică virtute a ta, care ne-a făcut să hotărâm că ești candidata perfectă.

E clar că s-au gândit mult la toată afacerea.

– Vorbiți despre virtutea mea, dar ceea ce îmi propuneți e imoral...

– Dar idila cu Puysieux? Asta ce e? Nu e la fel de *imorală* pentru o doamnă căsătorită? Ai urcat *prea bine* pe scara aceea, micuța mea!

Simt că mă pufnește plânsul.

– E drept... poate că eu am păcătuit deja, dar regele nu. Aș fi o adulteră, încurajându-l să se îndepărteze de soția lui. Iar regina ar fi devastată dacă ar afla.

– Nu, Louise, spune prințesa, cu fermitate, ridicându-se și venind spre mine. Își pune palma pe palma mea și îi privesc ca vrăjită mănușile cenușii, brodate pe dosul palmei cu un șir de floricele purpurii. Ar trebui să-mi cumpăr și eu astfel de mănuși. Aș vrea să nu fi avut niciodată această conversație. Aș vrea să fiu acum în altă parte. Din toată inima.

– Nu trebuie să gândești așa. Nu *poți* să gândești așa. Fiindcă, dacă nu te ridici la înălțimea acestei misiuni, o va face altcineva. Cineva care ar putea-o răni pe regină. Pe când tu, tu vei face tot ce-ți stă în putință ca această *situație* inevitabilă să devină cât mai confortabilă și mai plăcută pentru regină. Îți cunoaștem cu toții fidelitatea față de ea.

– Exact, înclină din cap Fleury. O gândire foarte solidă, Mademoiselle.

Apoi începe să-mi explice că, dacă eu voi deveni amanta regelui, acesta va fi cel mai bun lucru pentru regină.

Nu sunt o fire recalcitrantă. Fac întotdeauna ce mi se cere. Am fost supusă părinților mei și mă supun soțului, chiar dacă nu simt pentru el nici dragoste, nici respect. Știu că nu pot rezista cererii acestor mărețe personaje. Simt că sunt parcă prinsă într-o pânză de păianjen; rochia se strânge pe mine și transpir instantaneu, deși în palat e răcoare, pentru o zi de septembrie. Sunt foarte confuză. Ideea e, cu siguranță, incitantă, și ce onoare ar fi pentru mine să mă iubească regele! Fac însă o ultimă încercare, apelând la argumentul cel mai drag inimii mele.

– Dar marchizul de Puysieux? întreb eu. E plecat iar în Suedia, la protestanți. Noi ne iubim și ce... ce se va întâmpla cu el?

Poate că, dacă el ar fi fost alături de mine, voința mea nu s-ar prăbuși, dar marchizul e departe, iar eu sunt aici, vrăjită de cei doi ispititori.

Fleury pufnește și se ridică, zicând că a pierdut deja suficient timp cu această chestiune și are o țară de condus. Dar el simte victoria; amândoi simt că deja tremur ca un jeleu.

– Așa cum a spus și ieri cardinalul, uită-l pe Puysieux. Imaginează-ți, în schimb, că regele s-a îndrăgostit de tine și tu de el. Închipuiește-ți asta, mă sfătuiește Mademoiselle de Charolais și-mi strânge brațul, de astă dată fără a se mai putea stăpâni să-și lingă buza.

Deși mintea mea refuză un asemenea gând păcătos, mă trezesc, fără voie, închipuindu-mi cum ar fi să fiu strânsă la piept de rege,

să fiu sărutată de el, să fac dragoste cu el. Să-l fac pe regele Franței fericit. Ah, Philogène, Philogène, Philogène... Ce să mă fac?

După-amiază nu-mi mai ațintesc ochii asupra reginei, nici măcar nu mă mai uit înspre ea, și când vine regele să-i aducă omagiul zilnic, mă strecor afară din cameră și mă ascund într-un colț.

Capitolul 9

Louise
Versailles, septembrie 1733

Fără a mai aştepta acceptul meu, cei doi îşi pun planul în aplicare. În apartamentul lui Mademoiselle de Charolais, stilistul ei, un bărbat înfumurat, mânuieşte foarfecele ca şi cum ar dirija o orchestră în timp ce îmi aranjează părul şi îmi fardează obrajii cu cremă, plasându-mi două „muşte" sub ochi, exact ca nişte lacrimi. Port rochia mea de mătase albă, împodobită acum cu ghirlande de rozete strălucitoare, de culoarea piersicii.

Sunt foarte emoţionată, într-un mod straniu. Doar e vorba despre rege, şi aş minţi să spun că nu sunt atrasă de el. Fiecare femeie de la curte e aproape îndrăgostită de chipeşul suveran, asta dacă nu cumva sunt şi unele care îl iubesc nebuneşte. Mademoiselle de Charolais scoate câteva rozete de pe rochia mea – regelui îi plac lucrurile simple, iar asemenea podoabe îmi răpesc din farmec, crede ea –, în vreme ce mă aranjează pe o sofa, în apropierea şemineului.

– Bea puţină şampanie, mă invită, turnându-mi o cupă mare, pe care o beau pe nerăsuflate.

Fleury şi valetul regelui, Bachelier, un vlăjgan sfrijit ca o aşchie, sosesc şi încuviinţează din cap, când mă văd. Deci şi Bachelier face parte din „complot", deşi n-ar trebui să fiu surprinsă – el controlează totul în jurul regelui. Se retrag cu toţii, nu înainte ca Fleury să mă mângâie cu mâinile sale moi ca nişte viermi, urându-mi noroc. Apoi sunt lăsată singură în compania focului din şemineu, a şampaniei şi a nervilor mei încordaţi. Doamne Dumnezeule, ce-am de gând să fac?

Uşa se deschide încetişor, iar regele apare în prag. E prima dată când sunt singură în cameră cu el, dar trebuie să ţin minte, aşa cum îmi tot repetă Mademoiselle de Charolais, că în noaptea asta el nu e rege, ci doar un bărbat.

– Madame...

Se înclină politicos şi ne privim în tăcere. Să mă ridic? Dar e o întâlnire neoficială... una *foarte* neoficială.

Regele stă înţepenit lângă uşă, iar eu rămân încremenită pe sofa, în timp ce obrazul începe să-mi tremure şi simt cum lacrimile stau să izbucnească. Oare ce să fac? Ideea mă paralizează. Regele începe să-şi studieze cu atenţie un deget de la mâna dreaptă. Cupa de şampanie îmi tremură în mână şi vărs puţin lichid pe rochie. Arunc iarăşi pe furiş o privire spre rege şi îl văd stând la fel de ţeapăn ca mine. Mă podideşte plânsul – de ce am acceptat acest plan nebunesc? –, iar regele sare ca ars, apoi face iarăşi o plecăciune şi pleacă din încăpere.

Of, fir-ar să fie! Gata, voi pleca de la Versailles! Mă voi întoarce la Boullay, voi face orice, numai să nu rămân aici. Voi fugi în Suedia, unde abia aştept să mă arunc în braţele lui Philogène... Beau şampania rămasă şi încep să plâng în hohote. Mă simt atât de umilită. A fost totul aşa de... de... Nici nu suport să mă gândesc cât a fost de groaznic.

Mademoiselle de Charolais dă buzna înăuntru.

– Nu te îngrijora, nu te îngrijora, ciripeşte ea, turnându-mi iar şampanie în cupă. Ah, ai vărsat din ea... Şi nu mai plânge, căci ţi se şterge fardul. Şi uite, una dintre muşte ţi-a alunecat! Ridică de jos micuţul punct negru şi îl aruncă în foc.

– Unul e de ajuns. Bachelier e acum cu Maiestatea Sa. Îl va convinge să vină înapoi. Am fost sigură că pot conta pe tine c-ai să plângi. Regele n-ar lăsa niciodată neconsolată o femeie care suferă.

Nu mai am cuvinte. Aş vrea ca podeaua să se deschidă şi să mă prăbuşesc în hău, departe de această cameră, până-n străfundurile pământului. Aş vrea să fi murit.

– Nu mai plânge, Louise! strigă prinţesa, privindu-mă cu ochi mustrători. Hai să încercăm altceva! Întinde-te pe sofa, ca şi cum ai citi o carte de poezii.

Îi dau ascultare, răsuflând întretăiat, şi simt cum încep să plutesc uşor, călăuzită de şampanie. Mademoiselle de Charolais îmi ridică rochia, dezvelind ciorapii verzi şi o jartieră albastră de dantelă.

– Nu eşti pudrată, nu? Acolo jos?

Pentru o clipă îngrozitoare, cred că e pe cale să se aplece şi să verifice personal.

– Nu, nu, desigur, roşesc eu.

– Bun! Regele urăşte pudra. Oriunde. Bun! zice femeia şi ia o altă rozetă din rochia mea, punându-mi-o sub jartieră.

– Asta sigur îi va atrage atenţia! surâde ea, în timp ce eu mor de ruşine şi fixez, nemişcată, tavanul.

Ce-i cu mine, ce fac? Vorbesc serios: Ce sunt pe cale să fac?

– Cele mai frumoase picioare de la Versailles, ştii ce se spune despre tine!

Nu ştiam, dar ridic din umeri şi mă opresc din plâns. Prinţesa îmi şterge delicat obrajii cu un şervеţel moale, declarând „încântător" chipul meu purpuriu şi susţinând că expresia mea facială e demnă de inocenţa mea.

– Nu te mişca! El se va întoarce.

Sunt lăsată în acea poziţie ciudată, cu ochii ţintă la tavan.

Regele reintră în salonaş şi, de astă dată, se aşază direct pe sofa şi îmi prinde mâna între palmele lui. Niciodată nu am mai fost aşa de aproape de el. Şi niciodată nu m-am mai simţit atât de singură. Respir cu greutate şi degetele celeilalte mâini strâng cu putere braţul canapelei. Îmi feresc ochii de ai lui, dar îmi simt picioarele goale şi reci când îmi dau seama că privirile regelui poposesc asupra lor.

– Doamnă, sunteţi încântătoare, spune el, cu o voce joasă, minunată, şi, înainte să apuc a răspunde, îşi îngroapă capul în rochia mea, în vreme ce degetele lui, grele de inele aurite, se plimbă, fremătătoare, pe picioarele mele. Brusc, lumea din jur se înceţoşează şi nu rămâne decât focul, regele şi cu mine, şi inimile noastre care bat cu putere, în vreme ce suveranul nu-şi mai desprinde capul din poala mea. Întâi timidă, apoi tot mai hotărâtă, îmi trec degetele prin părul lui scurt, ameţită de mirosul de parfum şi de piele. Mă gândesc cu uimire că îl ating pe rege, pe când palmele lui alunecă lacome spre jartiera mea, dezvelindu-mi picioarele. Apoi mă pătrunde cu un deget şi simt cum un inel îmi zgârie pielea delicată. Oftez, iar el se ridică să mă sărute. Mă las în voia buzelor sale moi, închid ochii şi uit de tot şi de toţi din afara acestei camere.

– Doamnă, sunteţi frumoasă...

De la Pauline de Mailly-Neslé
Mănăstirea Port Royal, 20 ianuarie 1734

Louise,

Sper că eşti bine. N-am mai avut veşti de la tine de ceva timp şi sper că nu m-ai uitat. Tânjesc după poveştile tale fascinante. Marchizei de Rupelmonde îi ţin de cald iarna asta noile ei mănuşi de samur şi piele roz? Cum sunt mănuşile tale?

Îţi sugerez să mă inviţi la Versailles. Mănăstirea e plictisitoare, iar elevele mai tinere plâng adesea de mila mea, căci am douăzeci şi doi de ani şi nu sunt încă măritată, şi nici măcar logodită. Dar am aflat că micuţa Gabrielle de Moudancourt, de doar treisprezece ani, a părăsit mănăstirea ca să se mărite şi a murit în timp ce năştea, la nici un an după aceea, deci, pentru moment, mila lor faţă de mine nu se mai manifestă chiar aşa de mult. Dar ştiu că vor începe din nou.

Tata a încercat să ne viziteze luna trecută, dar l-au întors de la poartă, căci era prea beat. Se pare că era însoţit de o actriţă! Din nefericire, n-am reuşit să o văd.

Nu uita că eu şi Diane nu avem alte rude care să ne poarte de grijă, şi acum am aflat vestea că Marie-Anne s-a logodit, la doar şaisprezece ani. E un scandal absolut ca o soră mai tânără să se mărite înaintea surorilor ei mai mari. Iar ea trebuie măritată fiindcă mătuşa Mazarin se gândeşte numai la interesele ei personale. Ştii foarte bine că mătuşa mă urăşte, aşa încât pe mine nu s-ar strădui să mă mărite pentru nimic în lume.

Diane e bine şi îţi trimite toată dragostea ei. Şi-a înţepat mâna la cusut săptămâna trecută şi nu poate scrie, dar te iubeşte, bine, nu aşa de mult cât te iubesc eu. Cred că ştii că cel mai mult te iubesc pe tine.

Cu dragoste frăţească,
Pauline

Capitolul 10

Marie-Anne
Paris și Burgundia, 1734

Deci, sunt măritată.

De ieri, mai precis. Marchizul de Tournelle e un oaspete frecvent al mătușii Mazarin, care e prietenă cu mama lui. Jean-Baptiste sau JB, cum îi spun eu, a fost atras de mine, și mătușa i-a încurajat această pasiune. De fapt, el s-a simțit și mai atras de Hortense, care a devenit o frumusețe extraordinară, dar mătușa i-a sugerat că eu aș fi o soție mai potrivită pentru el. Cred că mătușa o păstrează pe Hortense pentru o partidă mai bună decât Tournelle.

Căsnicia noastră este ceea se se numește „o legătură de dragoste", deși eu nu-l iubesc pe JB. Dar cel puțin îl cunosc și mi se pare un băiat destul de bun. Are vârsta mea – la șaisprezece ani un bărbat e foarte tânăr ca să se căsătorească –, dar a trebuit să se maturizeze rapid, întrucât tatăl lui a murit pe când el avea doar trei ani. Mama lui e o femeie feroce și de o aroganță fără seamăn. Ea a fost încă de la început împotriva relației noastre, plângându-se că suntem prea necopți pentru mariaj și că din zestrea mea n-ai putea să hrănești nici măcar un canar, timp de o lună. Ea și mătușa s-au ciondănit multă vreme din pricina asta și acum nu mai sunt prietenele bune care erau cândva.

JB nu a ascultat-o pe mama lui și a decis că trebuie să ne căsătorim. Nu e el prea deștept, dar îmi este foarte credincios, și trebuie să-l fac să creadă că admirația lui față de mine e răsplătită, căci ce altă șansă aș avea? O fată trebuie să se mărite, căci dacă nu, rămâne pe viață la mănăstire. Așa că m-am măritat cu Jean-Baptiste-Louis de Tournelle, marchiz de Tournelle și proprietar al mai multor domenii puțin importante, majoritatea în Burgundia.

Totul a fost aranjat cum se cuvine, și acum mătușa nu încetează să-mi aducă aminte ce legătură minunată a croit. În mod surprinzător, e obsedată de ideea unei căsătorii care să fie și din dragoste, și profitabilă. Mi-a spus povestea primului ei mariaj, încheiat dezastruos: avea doar unsprezece ani când părinții ei au logodit-o cu un consilier al răposatului rege, pe nume Phélypeaux, care nu făcea parte din vechea nobilime, ci din noua și disprețuita nobilime administrativă. Tatăl lui fusese înnobilat abia în 1678! Știam asta din Marele Dicționar Istoric.

Ce nu știam era că mătușa mea a plâns de s-a omorât, fiindcă nu voia să se mărite cu un asemenea om. Imaginea pe care mi-am făcut-o despre nesuferita mătușă pe vremea când era o fetiță la fel de nesuferită e de-a dreptul fermecătoare. Când avea doisprezece ani, s-a supus voinței părinților și s-a căsătorit, dar le-a spus acestora că nu va mai fi niciodată fericită și că nu-i va ierta vreodată. A avut dreptate în ambele privințe. Din fericire, Phélypeaux a murit, iar ea s-a măritat cu ducele de Mazarin, îndeplinindu-și visul de a deveni ducesă.

Așadar, acum sunt marchiza de Tournelle. Un titlu acceptabil, nu la fel de vechi și de prestigios ca al tatălui meu, dar în orice caz nu unul care să facă pe cineva să strâmbe din nas. Pe lângă faptul că am devenit marchiză, astăzi voi deveni și femeie, la ora patru dimineața, mai precis; petrecerea de nuntă, ținută în casa lui din Paris, a fost mult prelungită, așa că „cei doi porumbei amorezați" (de fapt, unul singur amorezat, și celălalt mai curând indiferent, doar un pic excitat și un pic cherchelit) nu au putut scăpa mai devreme. În mai puțin de cinci minute (și o mulțime de stângăcii, gâfâieli și un jupon întors pe dos), totul era gata. Nu sunt sigură pentru ce a fost necesară toată zarva asta, dar poate că timpul mă va lămuri.

E ciudat să mă gândesc că acum există cineva care va avea mai multă influență asupra mea decât a avut vreodată mătușa, sau chiar Zélie. Cineva care să se amestece în gândurile mele – sau chiar cu trupul meu – în orice moment al zilei.

JB are o casă în Paris, dar e plecat mai mereu în afara orașului, cu armata regală, și încă nu are un loc la curte. Din nefericire, și mama lui locuiește în casa din Paris și, cu siguranță, nu vreau să trăiesc alături de ea. Așa încât s-a propus ca eu să continui să stau cu mătușa în perioadele când soțul meu e plecat. O, ce oroare!

– Aș vrea să trăiesc la țară, pe domeniul lui din Burgundia, am anunțat, încercând să păstrez o mină neutră. De fapt, mai curând aș merge la Viena, sau la Roma, sau într-o sută de alte locuri, dar cum acestea nu sunt opțiuni, mă mulțumesc și cu Burgundia. Oriunde, dar nu aici.

– Cine ar vrea să trăiască la țară de bună voie, să părăsească Parisul și să meargă cât mai departe de Versailles? se indignează mătușa, alarmată.

Burgundia e destul de aproape de Paris, dar, pentru mătușa, orice loc situat la mai mult de două ore de mers cu trăsura i se pare atât de îndepărtat, de parcă ar fi vorba de Ungaria. Consideră cererea mea deopotrivă șocantă și excentrică.

– Excentricitatea e o calitate pentru un bărbat, mai ales pentru unul bogat, îmi reamintește mătușa. Dar, în mod cert, nu e o calitate pentru o femeie. Și în nici un caz pentru o femeie proaspăt căsătorită.

Însă nu renunț, iar JB e de acord cu planul meu. Și astfel, obțin supremul triumf, sfidând-o pe mătușă și luând prima decizie independentă, ca femeie matură, măritată. Desigur, cu permisiunea soțului meu.

Cred că m-am acomodat destul de bine cu noua mea viață. Aparent, dau dovadă că nu-mi doresc altceva decât să mulțumesc pe toată lumea. Îmi joc rolul foarte bine și e interesant să-l vezi pe JB cum devine, zi după zi, tot mai mândru de mine. Am un chip angelic – niște obraji îmbujorați și bucălați, și o gură care pare un boboc de trandafir –, contrastând total cu structura mea sufletească. JB spune că ochii mei sunt fascinanți; în rest am o față de copil, dar ochii sunt ai unei femei unse cu toate alifiile. Sunt mult mai deșteaptă decât el, dar știu că nu trebuie niciodată să contrazic un bărbat sau să-mi etalez inteligența. Sfaturile lui Zélie au fost, în general, inutile, dar această lecție mi-a rămas în cap.

Noul meu cămin ascunde unele surprize drăguțe: e așezat pe malul unui râu larg și învolburat, iar zilele sunt pline de vuietul asurzitor al valurilor. Dar marele punct de atracție al casei este, din punctul meu de vedere, biblioteca. Aici mă simt ca un însetat în deșert, care a găsit, în sfârșit, o oază plină de fântâni.

– Iubito, mă strigă JB, chemându-mă alături de el, în pat.

Stau tolănită pe sofaua de lângă șemineu și citesc, la lumina flăcărilor. Conacul e înghețat și totul pare aici mult mai rece decât la Paris, căci frigul de la țară e diferit de cel de la oraș.

– Da, JB.

– Eşti trează?

– Bineînţeles. Nu vezi că stau în capul oaselor?

– Şi ce faci?

Oare nu observă că ţin o carte în mâini?

– Citesc!

– Ce citeşti? Vino şi arată-mi.

Mă trage spre el, în pat, şi îi arăt cartea – Pascal, *Scrisori provinciale*. El citeşte titlul silabisind şi ridică din umeri.

– Hm, n-am auzit niciodată de el.

Ce-aş mai putea spune? Nu cred că JB a fost vreodată în propria-i bibliotecă. Aceasta e compusă din trei camere dichisite, cu rafturi până în tavan, toate ticsite de cărţi – colecţii vaste din domenii precum literatura, filosofia, geografia şi multe altele. Bunicul lui, Nicolas-François, a fost un mare intelectual, împătimit de lectură.

– Hei, se enervează JB, luându-mi cartea şi aruncând-o pe podea. Nu trebuie să mai citeşti cărţile astea prosteşti!

– Încerci să-mi smulgi o promisiune? Sau e o ameninţare? Nu credeam că trebuie să-ţi cer permisiunea de a lua cărţi din bibliotecă.

– Hmm... îţi cer, în mod clar, să-mi faci o promisiune. N-ar fi mai bine să ne ocupăm de altceva acum...?

Oare mă voi obişnui vreodată cu nişte mâini reci puse în cele mai intime părţi ale trupului meu? Când JB mă pipăie, nu doar că mă simt cât se poate de inconfortabil, dar am şi impresia că săvârşesc ceva *greşit*... Şi nu-mi pasă dacă suntem soţ şi soţie. Deşi uneori... dacă el mă atinge în locul potrivit, am o senzaţie uluitoare, de parcă aş încerca să prind un nor sau o umbră în noapte. În momentele acelea, îmi vine să-l agăţ şi să-l trag spre mine, deşi încă nu-mi explic de ce. Mă gândesc însă că voi afla, în cele din urmă.

În afară de a-i studia pe JB şi cărţile mele, nu prea am mare lucru de făcut aici, la capătul lumii, în străfundurile Burgundiei. Mi-e dor de surorile mele, mai ales de Pauline. Îi scriu lui Diane la mănăstire şi, câteodată, îmi răspunde, dar nu-i pot descifra scrisorile; are un scris oribil. Hortense umple teancuri de foi şi mă asigură că, graţie poveştii mele romantice, acum se roagă să aibă şi ea parte de o căsnicie plină de iubire şi pasiune ca a mea. Nu vreau să-i risipesc fanteziile cu feţi-frumoşi.

Ocazional, îi scriu și lui Louise; ea are cea mai incitantă viață, la Versailles. Mi-a dat de înțeles, în ultima ei scrisoare, că ar avea un amant, dar nu știu dacă nu cumva și asta e una din închipuirile ei, căci mi-o amintesc visând cu ochii deschiși la cum va arăta soțul ei încă de pe vremea când eram niște copile. Și totuși, ideea mă intrigă. Mă întreb dacă vom ajunge și noi vreodată la Versailles. JB mă asigură că, de îndată ce stagiul său militar la regiment se va fi terminat, ne vom stabili acolo. Desigur, Louise ne-ar putea ajuta, dar ea e mereu așa de timidă, încât nu mi-o pot imagina influențând pe cineva în favoarea noastră.

Oare voi fi uitată aici, departe de lume? Va avea Louise parte de toată gloria și dragostea, în vreme ce eu va trebui să mă mulțumesc cu JB? Mă consolez cu o carte pe care abia ce am descoperit-o, *Fabulele* lui Esop. E straniu să te gândești că putem învăța de la insecte și animale, dar totuși putem. Autorul folosește bine lecțiile umilinței pentru a ne învăța marile adevăruri ale vieții. Chiar acum mă simt precum o țestoasă – viața mea se derulează încet. Foarte încet. Poate că, într-o zi, voi ajunge și eu să fiu iepure.

De la Louise de Mailly
Versailles, 4 martie 1734

Draga mea Marie-Anne,

Felicitări, iubita mea surioară, pentru nunta ta! Sunt încântântată că acum eşti o femeie la casa ei şi te bucuri de plăcerile căsniciei. Am auzit că ai parte de un mariaj din dragoste, care e, desigur, şi onorabil, aşa că mă bucur pentru tine. Ce minunat e faptul că tu şi soţul tău sunteţi de aceeaşi vârstă! E absolut perfect! Iubirea e cel mai încântător lucru din lume. Vorbesc despre iubirea adevărată, nu despre prosteala din copilărie sau închipuirile şi lucrurile care ne fac să credem că suntem îndrăgostite, când, de fapt, nu suntem. Mă refer la *dragostea adevărată*, cea în care simţi că ţi-ai întâlnit sufletul-pereche şi îţi dai seama de ce există lumea şi care-i sensul vieţii. Aceasta e dragostea de care eu mă bucur, în sfârşit, ca femeie măritată şi pe care sper că o vei găsi, de asemenea, în mariajul tău. Această încântare, această ameţeală, această fericire – ce bine ar fi ca toată lumea să le poată simţi! Dar hai că bat câmpii! Şi asta doar fiindcă mă bucur atât de tare. Pentru tine, vreau să spun. Deşi sunt bucuroasă şi în ceea ce mă priveşte. Lumea e minunată, iar eu sunt îndrăgostită!

Trebuie să-mi scrii şi să-mi povesteşti despre Burgundia. Burgundia! Cât de departe pare să fie! Fără să vreau, am auzit-o pe mătuşa Mazarin (ea nu mai vorbeşte cu mine) spunând că a dat greş cu educaţia ta, crescând o fată care să vrea să trăiască atât de departe de Paris şi de curte. Sunt sigură că ţi-e dor de Hortense şi de Paris, dar vei găsi consolare în braţele soţului tău.

O mie de îmbrăţişări, şi sărutări, şi felicitări, încă o dată!

Louise

De la Marie-Anne de Tournelle
Château de Tournelle, Burgundia, 13 mai 1734

Dragă Hortense,

Salutări din Burgundia! Totul e bine aici, deşi trebuie să-ţi mărturisesc că viaţa de femeie măritată nu e diferită de traiul meu de dinainte. Atunci eram închisă în casa mătuşii, acum sunt închisă în cea a soţului. Bine, nu chiar închisă, dar nu am unde să mă duc, aşa că situaţia se prezintă cam la fel.

Zilele mele nu sunt însă întru totul plictisitoare. Verile sunt superbe aici şi e plăcut să te plimbi prin grădini. E o linişte absolută. Am şi o bibliotecă imensă, în care au fost adunate parcă toate cărţile din lume, în trei camere, şi în ea îmi găsesc alinarea, căci citesc cu pasiune. Tocmai am terminat *Manon Lescaut*, ai auzit de ea? Încearcă să găseşti un exemplar, ţi-o recomand din toată inima, dar vezi să nu afle mătuşa că citeşti aşa ceva. În rest, prea multe nu am să-ţi spun. Soţul meu a fost aici luna trecută, dar acum s-a întors la regimentul lui. E bine, deşi are o tuse persistentă, pe care o pune pe seama primăverii capricioase. Spune că austriecii sunt foarte agresivi şi e îngrijorat. Eu nu sunt. Burgundia e la mare distanţă de Austria.

Te rog, spune-mi care mai e viaţa ta. Cum e Victoire? A fătat căţei? Câţi? Unul dintre grădinarii de aici a găsit un pui de căprioară şi l-a adoptat; mi s-a părut un lucru adorabil. Din nefericire, a crescut rapid şi bucătarul a început să se plângă că roade tot şi că i-a decimat rezervele de ceapă pentru iarnă. Am poruncit să fie ucis, şi bucătarul l-a gătit; mi s-a părut delicios, deşi am fost puţin tristă.

Îţi trimit o lădiţă cu gutui din livada de aici. Au un gust cam înţepător, dar mirosul lor e, pur şi simplu, divin.

Cu dragoste,
Marie-Anne

De la Pauline de Mailly-Neslé
Mănăstirea Port Royal, Paris, 22 mai 1734

Marie-Anne,

Felicitări pentru că te-ai căsătorit și c-ai găsit un soț așa de bun. Prietena mea, Madame de Dray, spune că e ceva nefiresc faptul ca o soră mai mică să se mărite înaintea uneia mai mari. Tu ai doar șaisprezece ani, iar eu am douăzeci și doi și încă nu sunt măritată. Iar Diane are douăzeci. Mătușa nu consideră scandalos lucrul acesta?

Diane spune că trebuie să ne scriem mai des, căci nu e lăudabil să ne purtăm pică una alteia.

Sper că-ți place în Burgundia. Sunt sigură că nu poate fi mai rău decât în casa mătușii Mazarin.

Pauline

Capitolul 11

Louise
Versailles și Rambouillet, 1734

Un nas lung, acvilin. Ochi încercănați, dar de un farmec divin – pot folosi cuvântul „divin" chiar dacă nu vorbesc despre Mântuitor? –, blânzi și cafenii, ca perele de Anjou la sfârșitul toamnei. Părul lung și bogat, ca o blană de urs, dar uimitor de moale. Pielea îi este foarte albă, un pic ciupită de vărsat, dar asta îi conferă un aspect mai masculin. Îi place când îl gâdil și-l sărut pe ceafă și când îmi plimb palmele, cu delicatețe, peste pieptul și peste spatele lui. El râde și spune că am „degete de porumbiță".

La început am fost bântuiți de remușcări și incertitudini. Ludovic nu fusese niciodată un soț infidel, și noul rol, cel de amant, atârna ca o povară pe umerii săi. Multe nopți am stat treji, discutând despre acest păcat al lui, care era, în egală măsură, și al meu.

– Nu vreau să fiu ca bunicul meu... A avut atât de multe femei. Poporul Franței... Ei știau că Regele Soare era imoral, și din cauza asta nu l-au iubit.

– Dar Ludovic, dragul meu, ești doar un bărbat. Și mă iubești. Ce ar putea fi greșit în asta? N-ar trebui să-ți pese de ce gândesc oamenii. Tu ești regele.

El oftează din greu. Ludovic are o latură sumbră și, uneori, cade zile, și chiar săptămâni, în cea mai profundă depresie. Atunci, dorește să fie singur, sau măcar atât cât poate fi de singur un rege, și fac tot posibilul să se simtă confortabil și să-l readuc la realitate.

– Regina nu trebuie să afle niciodată, declară Ludovic, cu mai multă patimă decât spusese sau făcuse orice altceva în ziua aceea.

Aş muri de ruşine! Iubita mea, păcatul ăsta nu e un veşmânt pe care să-l port cu uşurinţă!

Îi iau palmele într-ale mele şi îl implor să vină în pat. Suntem în apartamentele sale private, departe de dormitorul oficial, singuri în acest cocon călduţ şi tihnit. El îmi refuză însă mâna şi continuă să stea cu privirile aţintite spre focul din cămin.

– Păcatul nu e o haină, Louise, zice el, într-un final, adresându-se parcă întunericului şi demonilor care-l bântuie. Nu poţi, pur şi simplu, să-l pui pe tine, apoi să-l lepezi şi să fii din nou neprihănit. De îndată ce ai păcătuit, cum am făcut eu... cum am făcut noi... nu te mai poţi întoarce la o viaţă pură.

Mă trec fiori reci la gândul că aş putea fi scoasă ca o haină, pusă într-un cuier, ignorată şi lăsată în uitare pentru totdeauna.

– Dar confesiunea, iubitule...

El flutură din mână, respingându-mi insistenţele.

– Confesiunea. Cum pot să mă mai confesez duhovnicului meu, când trăiesc în păcat? Nu o să mai particip la confesiune pentru multă vreme de-acum înainte.

Din fericire pentru amândoi, Fleury ne sprijină idila – la urma urmei, el a fost cel care a ţesut cu grijă această intrigă ce ne-a adus împreună – şi, ca om al lui Dumnezeu, dar şi în calitate de cel mai apropiat sfetnic al regelui, poartă o imensă răspundere.

Rămân tăcută, nesigură pe ce aş putea să spun sau să fac. Ludovic mă uimeşte; sub masca convenţiei şi a manierelor perfecte se ascunde un om mult mai complex. Mă gândesc la perioada de dinainte de a-l cunoaşte pe Puysieux, la nesiguranţa mea, la dorinţa de a fi credincioasă şi pură, iubită de Dumnezeu. Acum, acea perioadă pare atât de îndepărtată, asemenea unui vis al copilăriei. Nu spun că nu-mi regret păcatele, şi, desigur, trebuie să mi le mărturisesc preotului, dar... viaţa trebuie trăită. Mă gândesc la soţul meu, Louis-Alexandre, şi mă cutremur. De ce trebuie să considerăm iubirea şi fericirea nişte păcate atât de mari? De unde ştim sigur că Dumnezeu nu ne înţelege? Un buştean ars se prăbuşeşte în foc, trezindu-l pe Ludovic din reverie. Din nou, suspină adânc. Ah, cât de mult sufăr când îl văd atât de tulburat!

– Tot ce vreau e ca tu să fii fericit.

– Sunt fericit, Louise, mărturiseşte el, solemn. Dar oare El, de acolo, de sus, simte la fel când mă vede? Nu îndrăznesc să-mi răspund. Mâine, vreau să te rogi pentru mine.

– Desigur, dragul eu. Iubitule, acum vino în pat, căci curând se vor ivi zorile şi va trebui să plec. Vino, te rog, vreau să te strâng în braţe şi să te dezmierd!

– Păcătos, sunt un păcătos, murmură el, urcând treptele imensului pat cu baldachin, spre a veni alături de mine.

Din fericire, stările lui depresive nu durează niciodată mult şi, curând, îndoielile lui se risipesc, astfel încât, pe măsură ce lunile trec, ajungem să cunoaştem dragostea adevărată. Am încetat să mă gândesc la el ca la un rege. Acum e doar Ludovic, iubitul meu. Iubirea vieţii mele. Ah, cât îl ador! Aş fi vrut să mânuiesc cuvintele precum un Molière sau un Racine, ca să pot exprima pe deplin cât de mult îl iubesc; tot ce pot spune e că el este, pur şi simplu, perfect. De la vârfurile degetelor sale delicate, cu unghii prelungi şi lucioase, până la creştetul capului, cu părul mătăsos, la vârfurile degetelor de la picioare şi la firişoarele de păr ce cresc numai pe degetul mare, nu şi pe celelalte. Ador totul la el.

Şi el mă iubeşte, numindu-mă *mon petit bijou*, „mica mea bijuterie". Nu e ceva de vis? Prefer să am parte de iubire, decât de toate bijuteriile lumii. Ceea ce e un noroc pentru mine, întrucât Ludovic nu are prea mulţi bani de dat pe bijuterii. El nu poate fi foarte generos cu mine, întrucât amorul nostru e secret, deşi, ocazional, Fleury îmi mai oferă nişte bani. Dar nu sunt amanta lui Ludovic fiindcă aş vrea o sută de rochii şi zeci de diamante. Sunt amanta lui fiindcă îl iubesc din toată inima, şi l-aş iubi şi dacă aş fi un simplu servitor la bucătărie şi ar dormi... în bucătărie, sau unde or dormi slujitorii de acolo.

Dar Ludovic e rege, şi unele lucruri nu pot fi schimbate.

Lumea mea e împărţită în două – în orele pe care le petrec cu el şi în orele fără el. Dacă trec două zile fără să ne întâlnim sau dacă-l văd doar în public sau de la distanţă, mă simt pustie pe dinăuntru, iar în stomac parcă mi s-ar roti o mie de fluturi trişti. În momentul în care-l văd iarăşi, mă calmez ca prin farmec. E ca un drog pentru mine, ca opiumul indian despre care se spune că te-ar face să plutești ca într-o barcă, pe un ocean de liniște. Doar când suntem, în sfârşit, singuri, după o zi lungă petrecută pe scena publică, poate fi cu adevărat alături de mine. Când suntem numai noi, şi nimeni altcineva nu mai există. Chiar dacă îşi trăieşte viaţa aproape în întregime în public, Ludovic e o persoană foarte

discretă și știu că păstrează taina noastră cu aceeași sfințenie cu care o păstrez și eu. La Versailles, vine uneori la mine sau eu îl vizitez în apartamentele sale private, sub protecția nopții, purtând o mască și îmbrăcată în haine simple. Doar când călătorim departe de Versailles ne putem petrece împreună întreaga noapte și, uneori, întreaga zi.

În această săptămână, suntem la Rambouillet, un mic castel de vânătoare situat la ceva distanță de Versailles și deținut de contele și contesa de Toulouse, prietenii buni ai regelui. Îmi place contesa; e o femeie inimoasă și îl cunoaște bine pe Ludovic. Alții îi disprețuiesc, pe ea și pe soțul ei, numindu-i „bufonii credincioși ai regelui", dar eu îi găsesc, pur și simplu, fermecători.

Când ea a aflat de secretul nostru, m-a îmbrățișat și mi-a spus că e încântată, căci rareori îl văzuse pe rege – pe care-l cunoștea de când era un prunc – atât de vesel și de mulțumit.

La Rambouillet, săptămâna asta, suntem un grup de intimi, dar există printre noi și oameni care nu cunosc adevărul despre relația noastră. Bachelier ne distribuie camerele, și primesc o mică încăpere deasupra camerei regale, ambele fiind legate printr-un coridor secret, săpat în piatră, în interiorul zidurilor groase ale castelului. Camera mea e un mic budoar decorat în stil turcesc, cu pereții împodobiți din belșug cu carpete de catifea albastră, în vreme ce pe podea e așternut un covor gros, portocaliu. Pe tavan sunt pictate stele, iar noaptea, când regele doarme lângă mine, privesc spre ele și am impresia că am ajuns în paradis.

Ziua, bărbații vânează, iar eu mă plimb prin grădinile pline cu tufe luxuriante de trandafiri, sau mă pierd printr-un labirint de tufe de păducel. Nu vreau să stau alături de celelalte doamne și să le ascult speculațiile despre nuanța de păr blond ce se poate înnegri mai ușor (deși eu cred că părul de culoarea lămâii, și nu cel de culoarea mustarului, cum susține Mademoiselle de Charolais) sau despre cine ar putea fi amanta regelui.

Nimeni nu știe – iubirea noastră e un secret ascuns cu grijă –, dar mulți încep să bănuiască. Prezența regelui în patul reginei e contabilizată cu atenție, și s-a remarcat că suveranul nu o mai frecventează pe soția lui la fel de des ca înainte. Toți acceptă că regina a îmbătrânit, s-a ofilit și refuză să fie deranjată în zilele de sărbătoare religioasă, deci întrebarea care stă acum pe buzele tuturor este: Cu cine își consumă regele ardoarea tinerească,

deoarece e clar că un asemenea bărbat viril trebuie să-şi risipească energia cumva?

– Trebuie să fie ducesa d'Alincourt. Ah, cine ar putea rezista ochilor ei de ametist?

– Soţul ei, de pildă. Personal, cred că e vreo slujnică sau mai multe – fetişcanele acelea gureşe de la bucătării.

Se aude un ţipăt scurt, urmat de râsete.

– Nu suveranul nostru, dragă, nu suveranul nostru. El nu s-ar atinge pentru nimic în lume de ceva aşa de murdar.

– Există vreun lucru pe care nişte apă şi o săpuneală zdravănă nu l-ar putea curăţi? La urma urmei, e un bărbat!

Un alt chiocotit.

– Trădare! Trădare absolută!... Dar tu, Louise, pe cine pariezi?

– Ducesa d'Alincourt, spun repede. Ochii ei sunt superbi.

Ofer cel mai lesne răspuns care-mi vine la îndemână, apoi mă ridic, lăsându-le pe doamne să-şi continue bârfele şi speculaţiile. Mă pierd pe o alee străjuită de tufe de trandafiri galbeni, plimbându-mi palmele peste flori şi risipind câteva petale. Adun un buchet şi îl iau în camera mea, aşezându-l cu grijă pe pat. Oare nu se vor veşteji până diseară?

Acum, noaptea se lasă încet, iar oaspeţii se împrăştie pe la camerele lor, cu burţile pline de carne de mistreţ fiartă şi cu minţile ameţite de şampanie. Regele se retrage fără ceremonie, însoţit doar de Bachelier, pentru a îmbrăca o cămaşă de noapte curată. Aici, nopţile sunt mai lungi şi mai intime.

Singură în camera mea, îmi stropesc din abundenţă încheieturile mâinilor cu apă de trandafiri, apoi trag într-o parte carpeta şi mă aşez pe jos, direct pe duşumea. Într-o clipă, îmi lipesc urechea de podea. Acolo unde se îmbină bârnele groase de stejar, sunetele provenind din camera de dedesubt se aud mai bine. Astfel, mă simt mai aproape de rege, deşi nu-l pot vedea.

– Am avut noroc de o zi bună, îl aud pe Bachelier zicând, pe fondul unor zgomote înfundate, ca şi cum o haină ar fi fost scuturată de praf.

– Hmm, pe onoarea mea, ultimul mistreţ a fost o adevărată fiară. Vreau să fiu ţinut la curent cu starea lui Pasha... n-aş vrea ca armăsarul minunat să rămână şchiop.

Tăcere.

– Cea albastră, cred.

Îmi imaginez cum valetul îi dă cămaşa şi halatul. Iarăşi tăcere şi zgomotul uşii de la garderobă închizându-se.

– Doar o lumânare.

– Să vă luminez calea, Sire?

– Nu-i nevoie, mă orientez după miros.

Cei doi bărbaţi chicotesc şi eu roşesc – să fie ăsta un lucru bun sau rău? Oare exagerez cu parfumul sau, dimpotrivă, îmi dau prea puţin şi miros a sudoare?

– Sire, voi fi aici dacă aveţi nevoie de mine.

Sper că Bachelier nu poate auzi, de dedesubt, zgomotele la fel de bine pe cât le aud eu de deasupra. Mă ridic şi deschid uşiţa, ascunsă după o tapiserie de pe perete.

– Bijou, spune el, intrând în cameră şi sărutându-mă încetişor pe buze. Hmm, miroşi încântător!

Iau lumânarea din mâna lui şi o pun pe măsuţa de lângă pat.

– Sărută-mă iar, îmi porunceşte şi mă trage spre el. În sfârşit, murmură, şi inima începe să-mi bată mai repede.

– Ce bine că nu te-ai dezbrăcat, exclamă el, iar eu surâd.

– Desigur, iubitule. Ştiu cât de mult îţi place să o faci chiar tu.

Mă îmbrăţişează strâns, apoi îmi scoate pieptarul şi îmi dă jos rochia şi juponul. E concentrat pe ceea ce face, fruntea îi e năduşită, iar degetele îi tremură de nerăbdare. Dorinţa mea creşte în acelaşi ritm cu a lui.

– Ah, afurisită dantelă! pufneşte el, făcându-mă să izbucnesc în râs. Îi place să se descurce singur, căci e o provocare pentru un bărbat care a fost slujit toată viaţa.

– Nu pot să te ajut, Steluţă, ştii că mi-ai interzis asta! „Steluţă" îl alint eu, deoarece ochii lui sclipesc ca nişte stele, iar Ludovic e încântat de poreclă. În cele din urmă, desface ultima fundă şi rămân numai în cămaşă, rochia, juponul, pieptarul şi ciorapii formând o movilă pe duşumea.

– Victorie! Nici nu-ţi dai seama cât de mult am aşteptat clipa asta, şopteşte el şi mă împinge în pat. Tot timpul cât a durat cina nu mi-am dezlipit ochii de la rochia ta şi am ştiut c-o să-mi dea bătăi de cap. Dar acum eşti a mea!

„Sunt a ta. Sunt toată a ta", gândesc eu, excitată. O adiere a vântului de noapte stinge lumânarea de pe măsuţă şi, deodată, în jur se aşterne bezna. Ludovic îmi cere să merg pe coridor şi să iau o lumânare dintr-un sfeşnic, dar mă opun. E ceva nou pentru

mine această putere de dominație asupra unui bărbat. Asupra unui rege.

– Așteaptă, spun. Să ne bucurăm de întuneric.

– Mă supun dorinței tale.

Rămânem nemișcați, îmbrățișându-ne cu lăcomie, învăluiți în întunericul care ne cuprinde ca o catifea. Curând, camera se luminează încetișor, pe măsură ce luna își așterne strălucirea argintie asupra noastră. Ludovic îmi mângâie obrajii cu palmele și îi zâmbesc, fericită.

– Te iubesc, spune el, și știu că vorbește din suflet.

– Și eu te iubesc.

O, cerule! Mă întind lângă el până aține și începe să sforăie. De îndată ce-l văd adormit, mă dau jos din patul călduț și încep să mă rog, așa cum fac în fiecare noapte, să avem un copil împreună. Atunci, fericirea mea ar fi deplină și lumea ar fi perfectă.

Puysieux – îți amintești de el? – a venit să-mi spună că a fost numit ambasador la Napoli. Mi-a declarat, pasional, că va rămâne, totuși, sfidând ordinul, dacă eu îi voi cere asta. Desigur, nu am mai fost intimă cu el de când am devenit amanta lui Ludovic, dar se pare că el speră încă la o împăcare.

Niciodată.

Am fost, mai degrabă, rece cu el și, sinceră să fiu, nu-mi amintesc cum de am visat cândva că aș fi îndrăgostită de un asemenea om. Cu siguranță e un tânăr chipeș, dar, pe lângă rege, e un nimeni. Un nimic. I-am urat *bon voyage* și l-am lăsat îngenuncheat pe podea. Sunt bucuroasă că va pleca în Italia și nu va da târcoale pe la curte, făcându-mă să mă simt inconfortabil.

Niciodată nu am cunoscut o iubire atât de profundă; ceea ce simt pentru Ludovic nici nu se compară cu ce am simțit pentru Puysieux. Sentimentul acela a fost un foc de paie, o pasiune copilărească, o obligație – dacă tot trebuia să am un amant, așa cum pare să fie legea la Versailles, atunci alesesem unul suficient de bun. Dar noul meu amant? Ah! Cine și-ar fi putut imagina un asemenea potop de fericire?

Capitolul 12

Diane
Mănăstirea Port Royal, 1735

Pauline trage cu urechea pretutindeni şi află tot ce e interesant. Prietena noastră, Madame de Dray, spune că e ca un porc mistreţ din sălbăticie, adulmecând informaţiile ca pe nişte trufe. Într-o seară, Pauline dă buzna în camera noastră, după o noapte de jucat cărţi cu Madame de Dray şi cu alte femei. Imediat, îi văd zâmbetul triumfător afişat pe chip.

– Ai câştigat? Ah, spune-mi că ai câştigat! Ştii cât mi-ar mai plăcea să-mi cumperi o cutie de caise confiate!

De obicei, nu joc cărţi – jocurile mă zăpăcesc şi pierd întotdeauna, deşi Pauline mă încurajează să joc ori de câte ori am ceva mărunţiş.

– Da, am câştigat la cărţi, dar nu asta-i important acum. Ghici ce-am auzit?

Ochii lui Pauline sclipesc în lumina opaiţului, şi sar să o îmbrăţişez.

– Ceva bun! Ceva bun! Te-a invitat Louise la Versailles? Dar am văzut scrisoarea ei de săptămâna trecută, şi nu...

– Nu, nu e vorba de asta, zice Pauline, pierzându-şi răbdarea şi desprinzându-se din îmbrăţişare. Desfă-mi dantelele, că n-o mai aştept pe Sylvie! Femeia aia e atât de molâie!

– Ei, spune-mi, ce e? E fiica lui Madame de Dray gravidă din nou?

– Nu, e mult mai bine decât atât.

Mă aşez pe pat şi Pauline îşi pune cămaşa de noapte.

– Spune-mi!

Ea chicotește. Rareori am văzut-o într-o dispoziție mai bună; în mod normal, nu-i place să râdă și nici nu știe să se bucure.

– Ghici!

– Louise ți-a găsit un soț!

Râsul îi îngheață pe buze.

– Nu, spune cu năduf, scoțându-și agrafele și scuturându-și părul. Deși această veste ne va ajuta și cu acel micuț proiect, sunt sigură. Dar despre Louise e vorba.

– Louise e însărcinată!

– Nu, nu e însărcinată! Doamne, Didi, nu te gândești la altceva? Dacă-ți dorești așa de mult un copil, nu trebuie să cauți mai departe de bătrânul Bandeau.

Se referă la portarul mănăstirii, un bărbat cu nas coroiat, căruia îi place să agațe trecătoarele și să le smulgă un sărut. Mă pufnește râsul. Știu că glumește.

– Spune, spune, spune!

– Deci Louise... Louise...

Cred că o să pleznesc de curiozitate!

– Louise are un amant!

Pauline se așază pe pat, lângă mine, iar eu mă prăbușesc pe spate, de uimire. Louise are un amant?

Închipuiește-ți! Și, aparent, lui Louis-Alexandre, soțul ei, nici măcar nu-i pasă! Găsesc vestea foarte amuzantă, fiindcă, în copilărie, Louise era tare cuminte și niciodată nu voia altceva decât să fie virtuoasă, aproape la fel de mult ca Hortense. Pe ea o deranja chiar și când ne jucam cu păpușile, duminica, și insista ca slujnicele să-și lungească jupoanele, vara, în așa fel încât, atunci când îngenuncheau să aprindă focul, să nu li se vadă pulpele dezgolite. Și acum, iat-o păcătuind cu cine s-o nimeri, pe la Versailles!

Destăinui nostimele vești fiecărei persoane întâlnite, chiar și micilor eleve și călugărițelor, până când o soră mai în vârstă mă pălmuiește și îmi spune că, dacă nu învăț să vorbesc despre lucruri mai cuminți, o să-i ceară Maicii Superioare să-mi îndoape gura cu pâine, ca să nu mai pot scoate un sunet.

Râd, pentru că sună atât de distractiv – mă imaginez cu gura plină de pâine, îndesată ca o precupeață grasă –, dar este adevărat. Îmi place pălăvrăgeala și călugărițele mă ceartă întotdeauna pentru că trăncănesc întruna și nu mă gândesc la ce spun. Dar de ce ar trebui să mă gândesc înainte de a spune ceva? De ce-aș vrea

să fac două lucruri, adică mai întâi să mă gândesc la ceva, apoi să rostesc acel gând? Nu-i mai ușor să fac sau una, sau alta? Doar buna soră Dominique nu râde, ci mă mângâie pe cap și-mi spun că, într-o zi, voi învăța.

Pauline decide că vestea e excelentă și nu-i de mirare că, după ce a primit-o, și-a dublat campania de trimis scrisori. E convinsă că un amant de la curte are, cu siguranță, bani și influență, care să-i permită lui Louise să-și îndeplinească îndatoririle față de surorile ei. Ea consideră ceea ce face un șantaj, dar Madame de Dray se amuză văzându-i indignarea și spune că Pauline mai are multe de învățat asupra modului în care funcționează această lume. Cui i-ar păsa suficient de mult încât să dea bani ca să țină un asemenea lucru secret? Mai ales când e clar că degeneratului ci soț (sunt cuvintele ei, nu ale mele) nu-i pasă nici cât o ceapă degerată că e încornorat?

Uneori, Hortense vine de la mătușa Mazarin să ne viziteze, deși se plânge că mersul cu trăsura îi provoacă grețuri și ameteli, iar râul din spatele mănăstirii i se pare că miroase a pește putrezit. Ea nu-i spune mătușii că vine la noi. Cred că biata de ea se simte foarte singură acum, de când Marie-Anne s-a măritat și a plecat în Burgundia.

Tot Hortense ne-a spus că mătușa o disprețuiește acum pe Louise la fel de mult ca pe Pauline, și chiar a obligat-o pe ea, pe Hortense, să jure pe Biblie că nu va mai vorbi niciodată cu Louise!

– Presupun că și pe mine mă urăște, zic eu, și nu fiindcă aș fi o târfă, ca Louise – nu, eu nici nu mă gândesc că Louise ar fi târfă, dar mătușa spune asta –, ci pentru că locuiesc cu Pauline.

– Nu știu, răspunde Hortense. E greu să ții socoteala dușmăniilor mătușii, pentru că le poartă pică atâtor oameni... Dar ea spune că e necesar ca asemenea dușmănii să existe într-o societate civilizată, căci le reamintesc oamenilor locul lor în ordinea naturală.

Pauline și cu mine împărtășim cu Hortense bârfa pe care am auzit-o despre amantul bogat și puternic al lui Louise. Hortense roșește și spune că, în locul nostru, n-ar sta să asculte asemenea vorbe fără rost. Dar nu o cred. Toată lumea iubește bârfele, și cei care susțin contrariul sunt mincinoși, ba poate chiar ei le savurează cel mai mult dintre toți.

De la Pauline de Mailly-Neslé
Mănăstirea Port Royal, 1 martie 1735

Louise,

Poate ai impresia că mănăstirea e un loc izolat, dar nu e deloc așa. Și noi aflăm aici multe lucruri care te-ar putea șoca și surprinde. Auzim toate bârfele de la curte, absolut toate. Sper că te simți bine și că soțul tău, Louis-Alexandre, e mulțumit de tine.

Știi că mie îmi poți spune orice, fiindcă sunt sora ta și te iubesc mai mult decât pe oricine. Dacă soțul tău – sau altcineva – e bogat și puternic, nu crezi că te-ar putea ajuta să mă aduci la Versailles?

Te implor să te gândești la asta. Te rog adu-ți aminte că am acum douăzeci și trei de ani, iar Diane aproape douăzeci și unu.

Iată veștile despre noi. Aseară, la cină, am avut o delicioasă friptură de iepure cu garnitură de morcovi. Bine, carnea a fost cam tare, dar ce contează? Spatele nu mă mai doare. Cu dinții stau bine. Sunt sigură că nu-ți pasă de fleacurile astea, dar Diane spune că ar trebui să le includ și pe ele în scrisoare. A vrut să-ți scrie și ea, dar, din greșeală, și-a vărsat călimara, și Maica Superioară a decis să nu-i mai dea alta până la sfârșitul lunii. Dar îți trimite toată dragostea ei.

Diane îmi cere să-ți mulțumesc pentru pateul de rață pe care ni l-ai trimis. L-a mâncat pe tot înainte ca eu să apuc să gust măcar o bucățică din el. A spus că n-a știut că pateul era pentru amândouă, pretinzând chiar că a crezut că nu sufăr pateul de rață.

Nu ne uita aici. A ta soră iubitoare,

Pauline

Capitolul 13

Louise
Versailles și Paradis, 1735

În public, trebuie să fim circumspecți și atenți, dar ne-am dezvoltat propriul limbaj, un cod secret al iubirii ce ne leagă. Se dă o reprezentație de teatru, afară, în aer liber, la Curtea de marmură și, deși suntem așezați departe unul de altul, la final, regele exclamă:

– Cât de frumoase sunt bijuteriile de la gâtul lui Melisande!

Bijuterii! Referirea la mine e clară...

Când Ludovic o vizitează pe regină și schimbă politețuri cu doamnele ei, uneori mă întreabă (dar nu prea des, căci celelalte doamne din suită sunt foarte bănuitoare) dacă m-am odihnit bine.

Dacă m-am odihnit!

Cât este de isteț! Încerc să-i dau un răspuns la fel de aluziv, dar nu sunt foarte bună la frazele cu dublu sens (și nici la cele cu sens propriu). Gilette m-ar putea ajuta – ea are o agerime a minții de-a dreptul înfricoșătoare –, dar nu o pot implica. Și nu vreau s-o întreb pe Mademoiselle de Charolais, căci fac tot posibilul să o țin cât mai departe de viața mea intimă.

În schimb, am cumpărat un săculeț de nasturi de la croitorul meu și, când poate, Bachelier îmi aduce hainele regelui. Îi cos cu mult drag un nasture pe tivul de catifea de pe interiorul hainei, chiar în dreptul inimii. Când îl văd purtând una dintre acele haine, mă înfior, gândindu-mă că are o parte din mine așa de aproape de el.

Cu la fel de multă dragoste îi țes batiste împodobite cu porumbei, inimioare și flori. Odată, a scos una din buzunar, a mângâiat-o și m-a privit direct în ochi. Mi s-au înmuiat genunchii și am crezut că o să leșin.

Gilette a observat şi n-a ezitat să mă descoasă:

De ce te-a privit aşa de ciudat Maiestatea Sa? Cred că e adevărat că a avut necazuri din cauza unei indigestii noaptea trecută. Toate ne-am gândit că era doar o scuză, pentru a evita să meargă în patul reginei. Dar a fost o privire stranie – de parcă te-ar fi admirat. Nu poate să fie însă vorba de aşa ceva... sunt sigură că, mai curând, stridiile i-au făcut rău.

Într-o seară, a pierdut intenţionat la cărţi, ca să pot lua eu monedele pe care tocmai le ţinuse în mână. Le-am zornăit în palmă până când prinţesa de Chalais, enervată, a strigat la mine să încetez. I-am surâs şi am început să mângâi monedele. În momentul acela, am simţit ochii regelui zăbovind asupra mea, căldura privirii sale arzându-mă.

Aceste mici trucuri şi secrete delicioase mă însoţesc în orele lungi şi plictisitoare trăite alături de regină, pe parcursul nesfârşitelor ceremonii oficiale şi obligaţiilor publice zilnice ale regelui, şi chiar în nopţile în care îl simt atât de aproape de mine.

Acum, Ludovic îmi spune că are un cadou pentru mine. Nu-mi pot stăpâni nerăbdarea, căci rareori îmi dăruieşte ceva. E abia prânzul când Bachelier îmi trimite un bilețel prin care sunt rugată să-mi pun capa şi masca. Valetul vine să mă ia puţin mai târziu şi mă zoreşte să urc în trăsura care ne aşteaptă. Înăuntrul ei stă regele, cu ochii ascunşi de o mască.

– Ce-i asta? Unde mergem? întreb, cu răsuflarea tăiată de emoţie. Ludovic zâmbeşte şi scutură din cap. Chiar şi după ce părăsim Versailles-ul, iar trăsura goneşte printr-o pădure deasă, refuză să răspundă întrebărilor mele.

– Aşteaptă, porunceşte el, dându-mi jos mănuşile şi împletindu-şi degetele cu ale mele. Privesc copacii şi tufişurile care trec în grabă, iar emoţia mea creşte. Abia după o oră de mers, ajungem la o căsuţă din lemn, în mijlocul unui luminiş.

– Ssst! şopteşte el şi mă ajută să cobor, în vreme ce Bachelier aduce un coşuleţ cu merinde şi-l pune înaintea noastră.

– La apus, Sire, zice el şi se urcă iar în trăsură, lângă vizitiu. În câteva clipe, trăsura se pierde în pădure şi rămânem doar noi amândoi. Mă simt de parcă aş fi intrat într-o lume magică, de vis.

– Am spus oare că intimitatea e singurul lucru pe care nu-l pot porunci? Ei bine, trebuie să recunosc că m-am înşelat. Bachelier a aranjat lucrurile în aşa fel, încât Consiliul de Finanţe să creadă

că am o întâlnire cu ambasadorii Turciei, iar solii Turciei să fie înştiinţaţi că sunt prins într-o şedinţă de consiliu. O să dau socoteală mâine, dar până atunci, Bijou, zice el, râzând şi făcând o plecăciune, îţi dăruiesc această superbă după-amiază de august.

Chiui de bucurie şi îi sar în braţe. Mă învârteşte în aer şi ameţesc, dar mă simt încântată.

Ne petrecem după-amiaza explorând pădurea. Găsesc o poiană plină de margarete şi îi poruncesc să stea nemişcat până îi împletesc o coroană de flori. El culege un uriaş trandafir sălbatic, pe care mi-l oferă, cu o dedicaţie:

– Pentru Doamna Rozelor, stăpâna inimii mele.

Trecem pe lângă un ţăran bătrân, încovoiat sub povara unui mănunchi de lemne de foc. Ne salută cu respect şi, după ce-l depăşim, chicotim amuzaţi. Omul acela nici n-a avut habar că tocmai îi dăduse bineţe suveranului său.

Pajiştea de lângă căsuţă e presărată cu gălbenele sălbatice, care, toate înflorite, formează o explozie de culoare. Din coşul cu mâncare scoatem ouă reci, un pui fript şi o sticlă de vin din regiunea Gamay. Aştern pe iarbă o pătură şi îmi acopăr capul cu un voal, ca să nu mă umplu de pistrui, de la soare. Stăm unul lângă celălalt, mâncând şi ascultând sunetele naturii care ne înconjoară: greieri, păsări, ciondăneala unor veverițe şi bâzâitul albinelor. Cea mai fermecătoare simfonie din lume, cântată special pentru noi, pe acest câmp de aur.

El îmi îndepărtează voalul de pe chip şi-mi despleteşte părul, inspirându-i cu nesaţ parfumul. Îşi risipeşte degetele ca o stea prin pletele mele, căutând să mă aducă mai aproape de buzele lui. Îl cuprind în braţe mai repede şi mai strâns decât am ţinut vreodată pe cineva. Se spune că mâncarea are un gust mai bun dacă e servită la iarbă verde, şi constat că e adevărat. Buzele lui sunt cel mai gustos zahăr şi cea mai delicioasă miere. Stăm acolo, sub strălucirea soarelui, răsfăţaţi de căldura după-amiezii de august, mângâiaţi de vântul înmiresmat şi de razele calde ale astrului zilei. Deşi stau întinsă pe pământ, mă simt de parcă aş pluti printre nori, ca şoimii care se rotesc pe cer. Niciodată n-am fost mai aproape de paradis, mă gândesc, căci paradisul e, pentru mine, această apropiere de Ludovic, în cea mai deplină intimitate luminată de soare.

– Aş putea sta aici o veşnicie, murmură el. Până când s-ar prăbuşi cerul peste noi.

Nu sunt în stare să-i răspund, atât de completă e fericirea mea. Încep să plâng, şi el îmi sărută lacrimile, delicat.

– Aş fi vrut ca tu să nu fi fost regele Franţei.

– Dar sunt, Bijou, sunt.

– Eşti totul pentru mine.

– Iar tu eşti totul pentru mine, îmi răspunde, şi ceva se luminează înăuntrul meu, ceva ce nu va putea fi stins niciodată. Ştiu că voi purta în suflet cuvintele lui şi amintirea acestei zile, în toţi anii vieţii mele.

Umbre răzleţe se aştern în jurul nostru, iar vântul se înteţeşte. Nu! Nu vreau ca soarele să dispară – aş vrea să se sfârşească, mai degrabă, lumea, dar nu această zi minunată. Ne ridicăm, fără voia noastră, şi ne croim drum spre căsuţă.

– Vom mai veni aici, spune el, pe când aşteptăm trăsura. În depărtare, se aude un lup urlând, iar pădurea parcă ne împresoară, pe când soarele se lasă spre asfinţit. Acesta va fi locul nostru, proclamă Ludovic. Întreaga Franţă este a mea, dar această pădure e cel mai preţuit domeniu.

Ne urcăm în trăsură şi ne îndreptăm spre Versailles şi spre vieţile noastre false. Dar mi-a promis că vom reveni, mă gândesc fericită, ghemuindu-mă la pieptul lui, şi asta e tot ce contează.

Înapoi în lumea reală, Pauline continuă să mă bombardeze cu munţi de scrisori, care sosesc constant, în fiecare săptămână. Vrea să-i găsesc un soţ şi s-o aduc la Versailles. Sau doar s-o aduc la Versailles. Dar asta, i-am explicat adesea, e mai dificil de realizat, fără un soţ. Iar biata de ea n-a fost niciodată frumoasă, şi am auzit că nici acum, când a mai crescut, n-ar fi altfel. Deşi nu-mi face cinste să spun asta despre ea, e totuşi nefericitul adevăr. Nu ştiu cine s-ar putea ocupa de mariajul ei. Tata nu se simte bine, e incapabil să-şi ajute familia, şi acum, din câte am înţeles, e plecat la o cură, departe de Paris, tocmai la Caen. Pe de altă parte, deşi mătuşa Mazarin a reuşit să o mărite pe Marie-Anne, nu-i pot cere sprijinul, întrucât nu mai vorbim; relaţia noastră a fost cordială, apoi distantă, iar acum e de-a dreptul rece. Ştie că am un alt amant şi lasă mai mereu să-i scape pernuţa de ace, atunci când coasem împreună cu regina.

Desigur, aş putea să-l întreb pe rege... dar mai bine n-o fac. Aici există un mic secret: deşi sunt amanta regelui şi ar trebui, poate, să fiu foarte bogată şi puternică, nu sunt. Ludovic urăşte,

da, ăsta e cuvântul, urăşte oamenii care-l asaltează, cerându-i favoruri sau căutând să obţină avantaje de la el. De altfel, acest lucru e de înţeles; oamenii îi cer tot felul de lucruri în fiecare zi, în orice moment. Ieri, de pildă, marchizul de La Fare a fost inclus printre invitaţii regelui la vânătoare, ca o favoare specială, după moartea mamei lui – o bună prietenă a guvernantei lui Ludovic, Madame de Ventadour. El i-a stricat după-amiaza regelui, vorbindu-i încontinuu despre un proces pe care-l voia finalizat grabnic. Ludovic a fost indulgent, pentru că omul era în doliu şi pentru că putea fi un partener bun la masa de joc, dar apoi, marchizul a făcut greşeala de a continua să-l bată la cap.

– Da, aş fi putut lesne interveni pentru a-i grăbi procesul, Bijou, mi se plânge Ludovic, mai târziu, într-o scurtă vizită.

Nu va rămâne cu mine, pentru că, atunci când e nervos sau îngrijorat, îi place să se plimbe singur pe coridoarele palatului, noaptea, deghizat în medic, cu o veche perucă fantezistă şi însoţit de un singur valet. Regele are o latură secretoasă, şi ştiu că îi place să hoinărească incognito, pretinzând că e vreun valet sau, pur şi simplu, un pierde-vară.

Îi ofer o ceaşcă de cafea fierbinte, bucuroasă că am cumpărat, săptămâna trecută, de la ducesa de Rohan-Rohan, sobiţa la care am preparat-o. E fabricată din porţelan şi a costat groaznic de mult, dar e utilă, căci îi pot oferi rapid lui Ludovic o băutură caldă, în plimbările lui nocturne.

Îi aduc şi o farfurie cu prăjiturele, rămase de la gustarea de după-amiază.

– Ia o tartină cu unt şi cu mere, iubitule. Ştiu că îţi plac merele.

El împinge farfuria deoparte.

– Nu, nu. Dar mi-ar plăcea să gust puţină friptură de raţă. Ah, ce-aş mai mânca nişte raţă!

Nu şi-a dat jos mantia regală şi stă, deprimat, cu coatele pe masă. Nu-mi place să-l văd astfel, ţâfnos şi prost dispus. Simt că ar trebui să spun ceva, să-l rog să mai rămână, să-l seduc, dar nu sunt prea bună la asemenea lucruri. Îl mângâi pe spate şi-i şoptesc la ureche, până când el se scutură, deranjat de gest. Îşi soarbe cafeaua, apoi se plânge că e prea fierbinte.

– Ar fi trebuit să-l dau afară pe de La Fare. Ar fi fost un gest brutal, dar măcar îi transmiteam un mesaj. Un mesaj, Bijou! Timpul pe care-l petrec la vânătoare e sacru. Când mă aflu în pădure, nu mai

sunt rege, ci doar un bărbat călare. Nimeni nu știe ce grea povară e să fii rege.

– Eu știu, Steluță, te înțeleg.

– Poate.

– Ce povară!

– O adevărată povară. Să fii cicălit așa, la orice oră din zi și din noapte...

– Rămâi... te rog. Te voi face să te simți mai bine... Aș putea... aș putea...

– Nu, nu, destul. Vreau să fiu singur. Mă voi plimba puțin prin palat, poate o să ies și pe terasă. Ah, e atât de mult zgomot aici! Câinii ăștia gălăgioși! Chiar trebuie să vorbești cu Carillon să-i potolească în vreun fel.

Se ridică brusc și oftează:

– Iar mâine... ufff, mâine trebuie să primesc o delegație ungară. Oare voi cunoaște vreodată pacea?

Pleacă și mă lasă singură în încăpere. Îmi beau restul de cafea, în timp ce câinii din apartamentul de lângă mine continuă să latre. Sunt o haită de ogari sprinteni, ce-mi vin până la umăr. Ar trebui să-i cer contelui de Carillon să-i ducă de aici, dar știu că nu am acest curaj. I-aș putea cere lui Ludovic asta și, la o simplă poruncă de-a lui, treaba ar fi rezolvată. Ar putea fi folosită o *lettre de cachet*[1] și pentru animale? Dar nu-i pot cere această favoare. Am jurat cu multă vreme în urmă să nu-i cer nimic, căci de ce aș vrea să-l supăr pe omul pe care-l iubesc?

[1] „Scrisoare de întemnițare", în franceză, în original; ordin în alb, semnat de regii Franței, și care putea fi folosit la arestarea oricărui potențial adversar al monarhiei, fără ca acesta să aibă parte de vreo judecată. (n.tr.)

Capitolul 14

Marie-Anne
Burgundia, 1736

Trebuie să mărturisesc că devin tot mai intrigată de latura fizică a relației noastre. E foarte amuzant să vezi că un bărbat devine moale ca o cârpă și-ți cade în genunchi dacă refuzi să-l lași să te atingă pe o anumită parte a corpului. Scopul meu în aceste zile, pe lângă terminarea celor cinci volume din *Noi descrieri istorice și geografice ale Franței*, de Piganiol, e să văd în ce măsură și cât de repede îl pot reduce pe JB la stadiul de piftie tremurătoare, și pentru cât timp. Avantajul e că el va face orice îi cer, deci în loc să am un soț căruia să mă supun, am acum un soț care mi se supune întru totul.

Descopăr cu surprindere că abia aștept să se întoarcă din călătoriile sale. Înainte, JB nu vizita niciodată Burgundia mai mult de o dată pe an, preferând să-și petreacă timpul liber la casa lui din Paris, alături de groaznica sa mamă care, îmi face plăcere să amintesc aici, e acum bolnavă și țintuită la pat. De la o vreme însă, el face tot posibilul să vină în Burgundia și să mă vadă. Îl aștept cu nerăbdare, căci, pe măsură ce trec lunile, încep să înțeleg cum stau lucrurile. În așternut, vreau să spun. Am atins imposibilul sau, mai curând, JB l-a atins pentru mine.

Acum, îmi petrec timpul dintre întâlnirile noastre cutreierând biblioteca, în căutare de inspirație și educație. Din nefericire, cărțile de aici tratează chestiuni mult mai aride, dar am găsit totuși o carte foarte interesantă, din India, cred. Nu am putut înțelege scrisul, dar imaginile... ah, imaginile! Foarte relevante. Atâtea lucruri de făcut! Chiar și cu doar două trupuri, numărul posibilităților de a face dragoste e de-a dreptul extraordinar.

Curând, devenim amândoi experimentați și ne petrecem foarte mult timp în dormitor. Ne-am mutat dormitorul în camera din turn – pentru a admira priveliștea, am motivat eu, dar și pentru intimitate; cel mai adesea, pe la conac se perindă o mulțime de oameni, iar ușile sunt vechi și abia de se mai închid.

Un ciocănit insistent mă face să mă duc la ușă și s-o deschid puțin.

– E încă indispus, îi spun, calmă, valetului lui JB.

De data asta, soțul meu e acasă pentru o săptămână și n-am de gând să-l las să fie târât în discuții plictisitoare cu servitorii, despre viața la moșie. Îi închid omului ușa în nas. Nu-l voi elibera pe JB nici măcar cu o secundă înainte de momentul cuvenit. Mă întorc în pat, iar JB mă trage spre el.

– Era doar bătrânul Viard.

JB oftează. Are un gât foarte subțire și mărul lui Adam îi apare, proeminent, în vreme ce urechile clăpăuge îi dau capului său o înfățișare comică. Ar putea arăta bine la bătrânețe, când se va mai îngrășa, dar acum pare mai degrabă un lungan diform. Dar puternic și focos.

– Presupun că trebuie să mă duc la docuri. Viard mi-a scris despre povestea asta – noile taxe, știi!

Proprietățile lui JB includ și păduri care dau o excelentă cherestea, iar buștenii sunt tăiați și duși pe calea apei până la Paris.

– Vineri, dragul meu, o să pleci cu el vineri. Și, te rog, fă ceva și pentru preotul din sat, spune-i că o să-l ajuți să repare acoperișul bisericii la anul. Mă piscază de mult cu problema asta și a devenit enervant. Ai grijă să prinzi și niște țipari când ajungi pe râu, am înțeles că sunt delicioși. Iar acum, să ne concentrăm puțin pe țiparul tău...

JB râde și se întinde pe spate.

– Uneori, vorbești ca o târfă de regiment. Și nu doar că vorbești, dar și gândești la fel!

Îl îmbrățișez, privindu-l adânc în ochi. Fără să las privirea în jos, îl ating acolo cu blândețe și simt cum ceva începe să crească între degetele mele. El înghite în sec și începe să respire sacadat.

– Ai cumva... Știu ce vreau să-l întreb, dar nu știu sigur dacă sunt pregătită să aud răspunsul... Ai cumva o târfă de regiment? îl întreb suspicioasă, mijindu-mi ochii.

El scutură din cap și îl cred.

– Ce să mai fac cu o târfă de regiment, când te am pe tine? Tu, doamna și soția mea, ești mult mai glorioasă decât orice târfă de regiment. În afară de asta, târfele sunt de obicei grase și murdare. Și nu au sânii tăi minunați...

Se întinde să-i atingă și-l las să-i mângâie, preț de câteva clipe. Ah, simt cum răsuflarea îmi devine mai iute.

– Așteaptă!

Îl împing înapoi în pat și-l încalec, în vreme ce el își scutură, îndărătnic, capul.

– Nu, nu pot, e prea devreme.

Soarele încă nu s-a ridicat în înălțimi, iar noi am făcut dragoste toată noaptea. Ce plăcere!

– Sst!... Ai în tine resurse nebănuite. Îți știu trupul mai bine decât mă cunosc pe mine. Și vreau să-ți ofer un dar. Mai bun decât cireșele murate.

El scutură iarăși din cap. Mă aplec să-l sărut, apoi îmi cobor limba pe pieptul lui, tot mai jos și mai jos.

– Nu, iubito, nu acolo. Am discutat deja asta. Sunt sigur, foarte sigur, că preotul nu ar permite!

Îi prind mâinile cu care încearcă să mă tragă de păr. Dacă nu pot explora lumea, măcar să explorez trupul soțului meu. Îmi continui călătoria, împingându-i mâinile în sus. În plus, știu că niciodată nu rezistă prea mult.

– Nu, nu, iubito, nu-i lucru curat ce faci! Preotul...

Ajunsă la țintă, îmi folosesc cu dibăcie gura, în vreme ce-l aud pe JB trăgând cu lăcomie aer în piept. Încearcă să mă dea la o parte, dar, în cele din urmă, îmi prinde capul și se împinge încetișor în mine. Îl înlănțuiesc cu palmele și știu că toate gândurile legate de preot au dispărut.

– Of, suspină JB. Of, Doamne!

Apoi el pleacă și eu mă simt golită pe dinăuntru. Am încetat să mai fiu interesată de vizite și de dineuri cu conți și marchizi pe care JB îi cunoaște din copilărie. De fapt, rareori părăsesc conacul zilele astea și, în mod special, îl evit pe preotul satului, când vine să-mi bată la ușă sub pretextul nenumăratelor sale petiții privind starea deplorabilă a bisericii de piatră din sat. Am câteva preocupări casnice care-mi ocupă timpul; JB m-a pus să promit că bucătarul va mura suficiente cireșe, cât să ne ajungă toată iarna. M-am îngrijit să fie întocmai.

Biblioteca îmi este, în continuare, o consolare binevenită, iar pasiunea mea actuală se îndreaptă spre cărțile cu exploratori și tărâmuri îndepărtate. L-am citit pe Las Casas, aflând despre sălbaticii din Noua Spanie, și apoi am parcurs *Expedițiile creștine în China*, a lui Matteo Ricci. Fascinante. Oamenii, locurile acelea sunt cu totul diferite... Există un glob în bibliotecă, similar cu cel pe care-l aveam la etajul patru din Quai des Théatins. Uneori, îl învârt și țin degetul pe el până se oprește, dorindu-mi să navighez exact în acel punct de pe glob. Dacă aș fi fost bărbat, m-aș fi înrolat în marină și aș fi navigat în jurul Capului Bunei Speranțe, spre India, apoi aș fi mers în America și aș fi cultivat indigo în Saint-Domingue, și pe urmă aș fi umblat... pretutindeni. Aș fi văzut lumea.

În schimb, mă aflu în Burgundia. Am însă o nouă pasiune. Bucătarul m-a convins să cultivăm împreună ierburi și mirodenii într-un grajd părăsit, din apropierea conacului. Garnier e un tânăr foarte întreprinzător. Frustrat de prețurile ridicate ale mirodeniilor care-i sunt necesare în bucătărie, el s-a decis să le cultive singur. Și, deși cultivarea mirodeniilor e doar o extensie a muncilor agricole practicate de țărani, am descoperit că există o limită a vieții spirituale. Prea mult citit m-a făcut să tânjesc după ceva mult mai *real*. Dacă ăsta e cuvântul potrivit. Acoperișul grajdului se prăbușise, așa că l-am înlocuit cu mai multe geamuri, spre a lăsa razele soarelui să ajungă la plante. Am izolat încăperile și le-am încălzit cu mai multe sobițe mobile. Prima recoltă ar trebui să vină în câțiva ani – avem puiet de arbust de scorțișoară, un rând de arbori de cuișoare și multe ierburi, inclusiv mentă și oregano. Nu sunt sigură dacă toată afacerea e, de fapt, rentabilă economic – costul cărbunilor pentru sobe trebuie luat în calcul –, dar, cu toate astea, simt o încântare stranie când îngrijesc plantele care ies din pământ și-și încep lupta pentru existență, atât de departe de pământurile lor de baștină.

Uneori, petrec câte o după-amiază solitară în mica noastră seră improvizată, înconjurată de mireasma înțepătoare a plantelor și ierburilor, și îmi imaginez că am călătorit peste mări și țări, către insulele exotice unde cresc asemenea plante și unde eu, probabil, nu voi ajunge niciodată.

Alteori, când lucrăm în seră, simt privirile lui Garnier ațintite asupra mea. E un bărbat tânăr, nu cu mulți ani mai mare ca mine, care provine din sud și vorbește cu o voce groasă, aspră și, în

același timp, tandră. Ceva înăuntrul meu îmi spune să ridic ochii din pământ și să-i înfrunt privirea, să las deoparte pudoarea și să descopăr dacă simt cu el la fel ca și cu JB. Dar prea multe lucruri mă țin în frâu. El e un simplu bucătar, desigur, și miroase – deși nu tocmai neplăcut, a sudoare amestecată cu mireasmă de mirodenii și fructe. Dar dacă am fi descoperiți și JB ar hotărî să mă țină pentru totdeauna aici, ca pedeapsă? Nu, riscul e prea mare. O să mă mai gândesc.

De la Louise de Mailly
Versailles, 16 noiembrie 1736

Draga mea Pauline,

Îți mulțumesc foarte mult pentru scrisorile tale. Călugărițele trebuie să fie foarte generoase cu foile lor de hârtie, dar te rog, nu mai risipi cerneală și pene de scris din cauza mea.

Sunt bucuroasă că-ți place viața monahală și că atât tu, cât și Diane, sunteți sănătoase. Și eu sunt bine; am avut o ușoară durere de măsea săptămâna trecută, dar nu există problemă pe care iscusitul Monsieur Pelager, un dentist foarte renumit, să nu o poată rezolva. Mi-a prescris o pulbere de plumb și mentă și durerea a trecut, ca luată cu mâna. Te rog spune-mi dacă ți-ar plăcea să-ți trimit și ție puțină pulbere și cum stai cu dinții.

Te rog nu te îngrijora în privința măritișului; va apărea un soț și pentru tine, atunci când Dumnezeu va voi. Marchiza de Rupelmonde mi-a spus că sora ei cea mică s-a măritat, pentru prima oară, la douăzeci și șase de ani! Iar fata avea doar patru degete (fapt care era considerat o mare rușine în familie; te rog să rămână între noi). Vezi, așadar, că nu e târziu să te măriți și la vârste mai mari ca a ta, mai ales că tu nici n-ai astfel de diformități.

Știi că mi-ar plăcea să mă vizitezi la Versailles, dar asta ar fi foarte dificil și, desigur, ai avea nevoie de foarte mulți bani ca să trăiești aici. Dragul meu soț continuă să întreprindă numeroase fapte caritabile și de aceea suntem foarte strânși la pungă când vine vorba de noi. Te rog spune-i lui Diane – știu că-i interesată de asemenea lucruri – că anul ăsta, blana de veveriță vopsită în albastru face furori la curte; prințesa de Soubise a purtat o fustă împodobită cu șase blănuri și, în vreme ce unii au găsit-o încântătoare, alții o consideră urâtă.

Am încercat să găsesc o blană şi pentru voi, dar e foarte scumpă acum, căci toţi caută aşa ceva. Vă trimit, în schimb, aceste panglici verzi; croitoreasa mea le-a adus săptămâna trecută şi m-am gândit imediat la tine şi la ochii tăi verzi. Au o nuanţă neobişnuită. Madame Rousset (croitoreasa mea) spune că această culoare e numită „verdele invidiei". Îţi va sta excelent cu ele şi vor împodobi de minune rochia ta cafenie de mănăstire!

Te rog ai grijă de tine şi primeşte toată dragostea mea,

Louise

Capitolul 15

Louise
Versailles, 1737

Deşi mulţi bănuiesc că regele are o amantă, nimeni nu-i poate ghici acesteia numele. Regele merge tot mai rar în patul reginei, şi poate de aceea lista ei de sărbători religioase devine tot mai lungă.

– Sfântul Faustus, mormăie Ludovic într-o noapte de august. Afară domneşte liniştea şi totul e învăluit într-o pâclă neagră, iar câinii lui Carillon sunt, din fericire, tăcuţi. Ne aflăm în apartamentul meu, cu fereastra deschisă, o lumânare fiind singura noastră sursă de lumină. Suntem doar noi doi. E momentul acela din zi care-mi place cel mai mult. El îmi face semn spre pantofii săi şi îngenunchez, supusă, să i-i scot din picioare.

– Sfântul Faustus. Sunt sigur că a fost un călugăr onorabil şi un sfânt nobil, dar sincer să fiu, n-am auzit niciodată de el. Şi ea îl foloseşte ca pretext! Desigur, draga mea, asta nu înseamnă că mi-ar fi plăcut să fiu acum acolo, în loc să mă aflu aici, cu tine, mă linişteşte Ludovic, mângâindu-mi părul.

Am avut grijă să scutur pudra din el, întrucât ştiu că regele nu o suportă defel şi adesea preferă să stea cu părul nepudrat.

– Dar un rege trebuie să-şi facă datoria, şi m-am gândit ca în noaptea asta să-mi iau inima în dinţi şi să merg la regină. Şi, când colo... calea îmi era blocată de Sfântul Faustus!

Îi dau jos ciorapii. Acum, regele şi regina au cinci copilaşi, însă doar un singur fiu; micul duce de Anjou a mai avut o surioară, care a murit acum câţiva ani. Delfinul e sănătos, iar regele le-a asigurat zestre micilor prinţese, dar totuşi, cu un singur băiat, e greu pentru el să considere că îndatoririle sale de soţ regal sunt îndeplinite. Prin urmare, continuă să o viziteze pe regină. Aceasta

o proaznic de tristă în aceste zile şi îşi plânge copilaşul mort, deşi în vara asta tocmai a născut o altă fetiţă.

Îi sărut piciorul gol.

– Ziua mea poate începe acum, şoptesc eu, iar Ludovic râde şi mă trage de păr, delicat, dar ferm, îndemnându-mă, astfel, să vin în pat, lângă el.

– Şi a mea la fel, declară, galant şi îşi scoate singur cămaşa.

Ne păstrăm cu străşnicie secretul, ceea ce nu-i uşor lucru, într-un palat plin de intrigi. Dar avem mereu grijă să nu ne dăm de gol şi nimeni, în afara micului nostru grup – Fleury, Charolais, contesa de Toulouse, valetul regelui, Bachelier, şi credincioasa mea slujnică, Jacobs –, nu ştie adevărul.

Cu toate acestea, toţi încearcă să-l ghicească, iar suspiciunile şi rumorile se adună în grămezi, ca frunzele galbene toamna. Ludovic preferă cinele intime şi, în seara asta, ne-am adunat doar un grup modest, de nici douăsprezece persoane. E într-o dispoziţie excelentă, lucru rar în ultima vreme – regina tocmai l-a anunţat că e iarăşi însărcinată, şi deci, cel puţin pentru o vreme, nu va mai fi nevoit să viziteze dormitorul regal sau să întâmpine refuzuri. După o masă delicioasă, cu peşte umplut cu fenicul şi creier de gâscă în sos, regele se ridică şi înalţă paharul. Sporovăiala mesenilor încetează instantaneu.

– Un toast, proclamă el, privind spre tavan. Pentru ea!

Oaspeţii încep iar să şuşotească, buimăciţi, pe când ne ridicăm cu toţii paharele. Pentru ea, acolo sus? Un toast pentru Fecioara Maria sau pentru regină, căreia uneori îi place să stea şi să coasă la etaj, admirând de sus Orangeria? Sau pentru una dintre nimfele pictate pe fresca imensă ce acoperă tavanul?

– Un toast pentru amanta mea, clarifică Ludovic, înconjurându-i cu privirea pe oaspeţi. Pentru ea! continuă el, zâmbind îndrăzneţ. Din cauza emoţiei, aproape că mă înec cu şampania pe care tocmai o sorbeam.

– Dar cine e „ea", Sire? se interesează marchizul de Meuse, un om mărunţel şi elegant, gata oricând să lustruiască pantofii suveranului, la propriu şi la figurat. Ştiţi că pe toţi ne macină curiozitatea şi s-au pus la bătaie averi întregi pe pariuri, în această privinţă. Eu însumi am pus în joc patru perechi de armăsari. Ajutaţi-ne să câştigăm pariurile şi dezvăluiţi cine este norocoasa doamnă. Vă implor, Maiestate!

Nu, n-am să vă ajut în privința pariurilor, dar tare aș vrea să știu care sunt mizele.

Toți cei de la masă și-au rostit, pe rând, pariurile, fiecare miză fiind însoțită de râsete și de un surâs abia schițat pe chipul regelui, când era pomenit numele candidatei.

La final, cele mai bine cotate doamne, potrivit estimărilor grupului, au fost tânăra ducesă germană de Bourbon și prințesa de Orléans. Ambele sunt foarte tinere și foarte atrăgătoare, deci mă aflu într-o companie aleasă. Alții au votat-o pe Geneviève de Lauraguais, abia sosită la curte, dar care avea un farmec deosebit.

Când vine rândul meu, pariez pe doamna ducesă, care pare cea mai puțin probabilă opțiune; la urma urmei, e germană și, practic, e nora regelui. Deși în cameră e teribil de cald, simt un fior rece când mă gândesc la Geneviève de Lauraguais. Sper ca lui Ludovic să nu-i vină vreo idee. Ar fi groaznic.

– Ei bine, vă înșelați cu toții, anunță Ludovic, zâmbind satisfăcut. Doamna își va păstra onoarea neatinsă și pe viitor, iar eu am sublima plăcere de a-mi păstra taina ascunsă față de voi toți, care credeați că știți totul despre mine.

Își golește paharul, urmat de curtenii care se privesc nedumeriți. Păstrez și eu secretul în inimă și, fiindcă nu-i pot zâmbi lui Ludovic, privesc, amuzată, spre masă, iar fericirea mi se reflectă în ochii sticloși ai peștelui din farfurie.

Gilette mă presează:

– Slujnica ta mi-a spus că faci în fiecare noapte baie în apă amestecată cu ulei de măsline. Doar o femeie care are un amant ar avea atâta grijă de pielea ei... În sfârșit, ți-ai făcut un nou amant?

Oamenii știu că eu și Puysieux nu mai suntem împreună, deși nu cunosc motivul despărțirii.

– Doamne, să nu-mi spui că faci asta pentru soțul tău!

Chiar nu o pot minți.

– Cu siguranță, nu! Dar eu am făcut întotdeauna baie cu ulei de măsline, căci e bun pentru piele.

Gilette mă cercetează cu ochii ei cenușii, de gheață. Ne-am răcit în ultima vreme, sub povara marelui meu secret. Dar nu pot spune că-mi lipsește. Acum e ducesă de Antin și soțul ei fabulos de bogat o răsfață cu cele mai superbe haine și bijuterii. Ea continuă să mă preseze:

– Mi-ai spune dacă ai avea alt amant, nu?

– Desigur, draga mea, desigur, mint eu ca o adevărată doamnă de Versailles ce sunt, deşi nu mă mândresc cu acest talent.

Schimb subiectul:

– Vai, dar ce colier încântător...! Toate astea sunt rubine?

Există în mine o parte, o mică parte, care ar vrea ca oamenii să ştie că îl iubesc pe Ludovic şi că el mă iubeşte. Dacă ar şti, noi am putea cina împreună în fiecare seară, am putea fi afectuoşi în public, am sta unul lângă altul la spectacole, am putea vorbi fără teamă. Mademoiselle de Charolais însă insistă să păstrez idila secretă cât pot de mult.

– Nimic nu intrigă un bărbat mai mult decât intriga, Louise.

– Da? mă minunez eu, neîncrezătoare.

Stăm în salonul ei şi prinţesa îmi arată noile sale cosmeticale. Deşi a trecut de patruzeci de ani, are tenul unei femei de douăzeci. Cunoaşte toate poţiunile şi remediile; şi doar ea îndrăzneşte să se intereseze de magia neagră, aşa cum a făcut faimoasa ei bunică în timpul nu mai puţin faimoasei „afaceri a otrăvurilor". Când mă gândesc la acea afacere, mă cutremur: prunci sacrificaţi, atât de mulţi oameni otrăviţi, atât de multe doamne de la curte arestate... Sper totuşi ca poţiunile ei să nu fie înmiresmate nici măcar cu un strop de licoare magică. Deşi ea are o piele nefiresc de fină.

Îmi întinde pe obraz o alifie cu miros de trandafiri, uşor înţepătoare.

– De îndată ce se va afla despre legătura dintre tine şi rege, el se va plictisi rapid.

Pe când loţiunea îmi pătrunde în pielea obrajilor, încerc să găsesc în vorbele ei sensuri ascunse, dar de astă dată, a spus exact ce voia să spună. Consider o insultă ideea că regele ar sta cu mine doar fiindcă îi plac intrigile. E absurdă. Ludovic e cu mine fiindcă mă iubeşte. Cred că Mademoiselle de Charolais e puţin geloasă; Gilette mi-a spus că ea şi-ar fi dorit să fie prima amantă a regelui, dar acesta a refuzat-o.

Fleury are o viziune total opusă, şi chiar recent l-a îndemnat pe rege să dea în vileag legătura noastră. Cardinalul o urăşte pe regină şi crede că a venit timpul ca Ludovic să se declare un suveran care-şi alege singur amantele. Chiar nu ştiu ce să mai cred. Crema de trandafiri miroase îmbătător, dar am senzaţia că faţa îmi va lua foc. O întreb dacă-mi mai poate da puţin ulei de paciuli, din cel pe care mi l-a dăruit şi săptămâna trecută – Ludovic mi-a declarat că mireasma acestuia îl face să se simtă în al nouălea cer.

Obrajii mei se înroşesc şi mai tare când îmi amintesc de acea clipă, şi Mademoiselle de Charolais mă priveşte de parcă ar şti exact la ce mă gândesc.

Plec de la ea cuprinsă de deznădejde şi dispreţ („De îndată ce se va afla despre legătura dintre tine şi rege, el se va plictisi rapid"; ce absurditate!), strângând în mâini flaconaşul de paciuli şi cutiuţa cu loţiunea de trandafiri care miroase sublim, dar mă face să mă simt de parcă cineva mi-ar fi jupuit pielea de pe faţă. Şi, ca ziua să fie cu adevărat mizerabilă, soţul meu, aflat la palat pentru o defilare cu regimentul şi o cină cazonă, se opreşte în apartamentul meu înainte de a se întoarce la casa lui din Paris.

Jacobs îmi înmânează un bileţel din partea valetului regelui. Bachelier va veni să mă ia la miezul nopţii. Nu am fost chemată ieri, dar la noapte îl voi vedea! Arunc hârtia în foc, sperând că soţul meu nu observă gestul, şi mă retrag în camera mea, unde Jacobs mă va pregăti pentru diseară. Spre oroarea mea, soţul intră în camera unde mă spăl şi mă priveşte curios, sorbind dintr-o mare cupă cu vin. Jacobs îl dojeneşte, iar el pleacă, lăsând în urmă o duhoare de brânză împuţită.

Când ies din baie, îl văd aşezat la masă, înfulecând de zor dintr-o plăcintă. Îşi vârâ mâinile în tavă şi scoate, triumfător, o bucată mare, pe care începe să o devoreze.

– Delicios, strigă el. Cina cu regimentul a fost o afacere meschină, doar douăsprezece feluri de mâncare, dintre care două cu morcovi, pentru numele lui Dumnezeu! Şi nici urmă de sparanghel, deşi e sezonul lui... Ah, dezgustător!

Bea dintr-o înghiţitură vinul şi îşi mai toarnă o cupă. Apoi mă priveşte curios.

– Pe astea tot eu trebuie să le plătesc? Coafura şi mantia?

– Nu, îl liniştesc şi mă aşez pe sofa.

Nu pot pleca nicăieri câtă vreme el e aici, căci va dori să ştie unde mă duc.

– Vinul ăsta e groaznic, de ce-l bei? Şi locul ăsta e atât de plin de praf... Mă ustură ochii din pricina asta.

Într-adevăr, ochii îi sunt roşii şi umflaţi, dar cred că e, mai curând, de la băutură. Îşi termină plăcinta şi îşi şterge palmele unsuroase direct pe faţa de masă.

– Hm, unde te duci, aproape în miez de noapte şi îmbrăcată ca o târfă? Spune-mi!

Nu vreau altceva decât ca el să plece din cameră. Aș dori să-i pot spune în față să se întoarcă la fata fierarului cea roșcovană, dar nu găsesc curajul. Și poate că acum are o altă țiitoare. Mă privește curios cum aranjez într-o vază de pe masă câteva margarete absolut minunate, apoi se apropie și rupe una, aruncând-o pe podea. Mă cutremur de indignare.

– De ce faci asta? șoptesc, abia stăpânindu-mi furia.

– Ce anume? întreabă el, cu o privire piezișă, și-mi dau seama că e beat. Nu știu de ce mă urăște așa; am încercat să-i fiu o soție bună, dar el nu mi-a adresat niciodată vreun cuvânt afectuos. Nici măcar unul. Mă străbate un fior când îmi amintesc mâinile lui pe trupul meu. Din fericire, a trecut mult timp de atunci, și alung amintirea acelor nopți cât mai departe, ca să nu o mai revăd vreodată. Plec de lângă masa luminată și mă îndrept spre fereastră, dornică să mă aflu sub protecția nopții. În curte domnește liniștea. Contele de Carillon a plecat la vânătoare, luându-și cu el și afurisiții de ogari.

– Vino aici!

Mă supun și stau în fața lui, privindu-l cu tot disprețul de care mă simt în stare. Nu trebuie să plâng, altfel fardurile mi se vor scurge pe față și va trebui să-mi refac machiajul, și nu-mi place să-l las pe Ludovic să aștepte. De ce nu pleacă odată?

– Ce îmi ascunzi?

– Ce vrei să spui? Nimic!

Îmi privesc palmele. Afară, un orologiu bate în depărtare și un hohot de râs se aude din curte. Se apropie miezul nopții.

– Miroși ca o târfă turcească!

– De unde știi? îi răspund tăios, căci nerăbdarea mă face imprudentă.

Se încruntă, șocat. Pentru o clipă, cred că mă va lovi, dar izbucnește în râs, își scoate cu limba o rămășiță de mâncare dintre dinți și o scuipă în foc.

– Te-ai schimbat, remarcă el, și nu pot face nimic decât să-l privesc în tăcere. Niciodată nu m-a mai observat până acum, nici măcar nu mi-a aruncat o privire, iar în acest moment mă cercetează de parcă aș fi calul lui favorit. De când a devenit atât de atent? Ah, blestemat să fie! De ce nu pleacă?

– Deci el te așteaptă, micuțo, nu-i așa? rânjește soțul meu, disprețuitor, apoi mă împinge pe sofa și începe să-mi miște capul încet, dintr-o parte în alta.

– Ai vrea să plec. Știu asta, simt asta. Le cunosc pe femei, îmi șuieră, nervos. Ești ca o iepuroaică în călduri.

Mă roșesc, iar bărbia începe să-mi tremure. Nu, nu trebuie să plâng!

– Ha! Dar nu e Puysieux, toată lumea știe asta.

– N-am știut că mă urmărești cu atâta interes, îi răspund, cu îndrăzneală.

De ce nu pleacă? Ah, cât de mult îl urăsc pe acest bărbat care îmi este soț!

– Ești soția mea, prostuțo! mârâie el, și simt că starea lui de spirit s-a schimbat. Simt cum nerăbdarea crește în mine tot mai mult.

– Lasă-mă în pace, lasă-mă în pace, strig eu și îmi dau seama cu oroare că am vorbit mai tare decât aș fi vrut.

– Nu!

Încep să plâng, disperată, și apoi îi spun ceea ce știu că n-ar fi trebuit să spun, dar n-am încotro:

– Nu mă poți ține departe de rege! O să te exileze! Vei fi trimis în... în...

Nu-mi trece prin minte nici un loc suficient de îndepărtat în care ar putea fi trimis acest om.

– ... în Louisiana!

– Regele? mormăie Louis-Alexandre. Ce-are a face regele cu tine?

Dar am spus-o deja, de ce nu?

– E adevărat, suspin eu. E regele... La el mă duc. Mă iubește... și îi place paciuli.

Urmează o scurtă tăcere, apoi Louis-Alexandre își dă capul pe spate și izbucnește într-un teribil hohot de râs. Își pocnește genunchii cu palmele și continuă să râdă, ca un apucat.

– Regele nostru! Acel papă-lapte plângăcios!... Acum însă ai grijă, rânjește el, tăios, nu te duce să-i spui cuvintele mele. Dar să știi că am dreptate, regele nu face un pas fără știrea lui Fleury. Întotdeauna am fost curios de ce călugărul ăla virgin era așa de interesat de tine.

– Fleury n-are nici un amestec în treaba asta, îl reped eu. Nu l-am crezut pe soțul meu atât de abil, dar în seara asta, e viclean ca o vulpe. O vulpe îndrăzneață și urâcioasă.

Așezată pe sofa, îmi țin privirile în podea, urmărindu-l cu coada ochiului cum se plimbă prin cameră. Își freacă palmele de pantaloni și apoi izbucnește iar în râs.

– Ha! Să mănânc din aceeaşi oală cu regele – asta chiar e o poveste de spus la regiment, pe onoarea mea! Dar nu, n-am chef! N-am nici un chef, doamnă!

Nu ştiu de ce mă rănesc aceste cuvinte, dar chiar mă rănesc. Continui să plâng.

– Mă întreb dacă ăsta e motivul pentru care am fost promovat anul trecut, se amuză el. Şi când Maiestatea Sa mi-a vorbit, în iunie, m-a complimentat pentru calul meu. „Frumos armăsar", mi-a zis el. „Un cal frumos, cu picioare puternice!" Măi, să fie!...

Soţul mă ridică de pe sofa.

– Dar, doamnă, n-aş vrea să vă reţin! N-aş vrea să vă reţin de la îndatoririle dumneavoastră. Pentru că sunt doar un supus loial al regelui şi nu doresc decât să-l mulţumesc. Hai, hai, repede la rege cu mirosul tău de paciuli şi cu obrajii fardaţi. E o veste minunată, minunată... Gontaut are patru cai albi pe care am pus ochii de mult... Pariez că mi-i va da mult mai ieftin acum, când va auzi că sunt soţul amantei regelui...

– Să nu spui nimănui, şoptesc eu, oripilată.

– Poate n-o să spun, zice el, ridicând din umeri. Tu trebuie să-mi spui ce pot şi ce nu pot să spun, micuţo. Tu ai acum toată puterea.

Râde sălbatic şi îşi toarnă vinul rămas în cupă.

– Caii ăia sunt nişte fiare superbe, albi ca laptele şi iuţi! Mare noroc a picat pe capul meu. Ştiam că eu o să fiu acela care va readuce gloria şi bogăţia familiei. Sunt un om însemnat de destin, Louise, răcneşte el şi se trânteşte pe scaun.

Văd înaintea mea un om mărunt, urât, insignifiant. Îmi pun pelerina pe mine şi ies pe coridor, unde Bachelier aşteaptă în tăcere.

– Îmi pare rău că am întârziat, şoptesc eu, strecurându-mă în spatele lui.

În urma mea, îl aud pe Louis-Alexandre strigând să-i aducă cineva o sticlă din cel mai bun gin de Jamaica.

Zvonurile continuă să se facă auzite, ca nişte note răzleţe care, curând, se vor împleti într-un cântec. Prea mulţi oameni vin la mine, privindu-mă cu viclenie şi sperând să le confirm ceea ce ei cred că ştiu deja.

– Nu ţi-e dor de Puysieux? A trecut atâta timp de când a plecat...

– L-am văzut pe soțul tău conducând o trăsură nouă, cu patru cai albi, superbi. Ce-i cu această extravaganță?

– Te vedem atât de rar la supeurile lui Madame de Villars... Se spune că cinezi cu regele, e adevărat? Ești norocoasă, dacă te include mereu printre oaspeții săi...

– Biblia spune că doar cei blânzi vor moșteni Pământul. *Tu* ce crezi despre asta, Louise?

Apoi, a urmat acea noapte fatidică. După-amiaza a avut loc un prânz oficial în onoarea ambasadorului Spaniei, la care, datorită îndatoririlor mele de domnișoară de onoare a reginei, nu am participat. Când Bachelier a venit, după aceea, să mă ducă la rege, mi-am pus pelerina cafenie cu glugă și l-am urmat prin labirintul de camere și coridoare întunecate. Mai aveam puțin până la apartamentele regelui când Bachelier m-a prins brusc de braț și m-a tras într-o parte, spunându-mi că trebuie să fiu mai atentă, altfel oamenii mă vor vedea. Dar, din smucitură, gluga mi-a căzut pe spate, iar oamenii aflați pe coridor mi-au văzut clar chipul.

În loc să ne întoarcem și să pretindem că nu suntem acolo ca să mergem la rege, Bachelier m-a împins pe ușa apartamentelor regale, atrăgând asupra mea infamia. Până dimineață, tot palatul știa că eu sunt amanta regelui. Porțile bârfei s-au deschis larg, iar curtea zumzăia de șoapte. Apoi au venit cu toții la mine, să mă salute, să-mi dea binețe, să-mi reproșeze că nu le-am zis nimic, să-mi ceară favoruri, să-mi intre în grații, să-mi zâmbească și iarăși să-mi facă reproșuri.

Toți curtenii, absolut toți, sunt ofensați că nu le-am împărtășit vestea norocului care dăduse peste mine. Gilette abia de mă mai bagă în seamă, iar grupul doamnelor pioase mă evită total. Nu că mi-ar păsa prea mult de ele, dar nu-mi place să aud cum sunt numită „pernuță" sau „vas ciobit" de fiecare dată când trec pe lângă vreuna dintre ele, pe coridoare. Prin urmare, tot ce am visat și, în același timp, tot ce m-am temut să se întâmple s-a întâmplat.

„De îndată ce se va afla despre legătura dintre tine și rege, el se va plictisi rapid."

Imposibil. Cred. Ludovic mă iubește. Și de ar conta atât de tare faptul că toată lumea ne știe taina?

Capitolul 16

Diane
Mănăstirea Port Royal, 1737

Astăzi, Pauline a aflat cel mai şocant lucru cu putinţă! Vestea o face să ţipe şi să iasă în fugă din cameră, alergând până în fundul grădinii mănăstirii, dincolo de bucătării şi de grajduri, până la o mică livadă de mere, la marginea unui râu urât mirositor. O urmez afară, deşi e rece, şi zloată, şi nu vreau să-mi murdăresc pantofii.

Mă apropii de ea cu grijă, căci uneori Pauline are reacţii înspăimântătoare. Ea calcă pe un măr căzut, care o împroaşcă pe rochie.

– Fir-ar să fie! Târfa! Iudă! Cain! Trădătoarea trădătorilor!

Pauline e furioasă fiindcă tocmai a aflat că Louise e amanta regelui Franţei. Louise a noastră, închipuieşte-ţi! Louise e drăguţă, cu siguranţă mai drăguţă decât Pauline sau decât mine, dar e greu să-ţi imaginezi că e atât de frumoasă, încât un rege să se îndrăgostească de ea. Regele poate avea orice femeie doreşte, bine, poate cu excepţia vreunei călugăriţe sau a Maicii Superioare, dar, în rest, absolut orice femeie, deci ai putea crede că el ar alege cea mai frumoasă femeie din Franţa.

– Didi, ei sunt împreună de ani de zile, strigă ea, ţopăind pe alt măr şi alegându-se cu altă pată maronie pe rochie.

– Ar trebui să ai grijă! Rochia ta...

– Ea e amanta celui mai puternic om din Franţa, din lume, şi ne lasă să lâncezim aici, în mănăstirea asta. Ştii oare ce căsătorii ne-ar fi putut aranja? Ai idee ce putere are?

E greu să ţi-o închipui pe Louise ca pe o femeie puternică. Pauline ar putea fi, în mod cert, puternică, dar Louise? Ea a fost întotdeauna, în copilărie, atât de blândă şi de cuminte.

– Niciodată n-am s-o pot ierta! Niciodată! Niciodată! Blestemată să fie!

– Pauline!

Luând mere de pe jos, ea începe să le arunce, plină de furie, într-un trunchi de copac. Știu că și-ar dori ca pomul să fie Louise. Niciodată n-am văzut-o atât de mânioasă, cu obrajii roșii ca focul și cu șuvițe de păr ieșindu-i de sub bonetă. După un timp, ajunge să izbească în scoarța copacului cu mâinile goale.

– Pauline, oprește-te! Mă sperii!

– Dalila! țipă ea, istovită, și sare pe o grămadă de mere putrezite. O să rup toate scrisorile ei, toate scrisorile ei stupide, cu minciunile și scuzele ei stupide. O să le fac bucățele. Dar aș vrea ca pe ea să o pot sfâșia în bucăți!

Sunt așa de șocată, încât nici nu pot protesta.

Ei bine, Pauline e foarte rezistentă, ca un gândac pe care, deși îl strivești, supraviețuiește. Presupun că n-ar trebui să-mi compar sora cu un gândac; ar trebui, în schimb, să spun că e rezistentă ca un... ca un lucru rezistent. Căci foarte repede, ea întoarce această veste neplăcută în avantajul ei.

– Acum, că Louise e favorita regală, nu mai poate apela la scuza cu lipsa de bani, pentru a ne ține aici. Ea poate face orice dorește.

A doua zi dimineața, stăm în camera noastră de la mănăstire, bând cafea și ronțăind prăjituri. Madame de Dray ni se alătură și aduce o tavă cu pere glasate, un dar de la fiica ei, ca o contribuție la micul dejun. Pauline a înșirat pe pat toate scrisorile de la Louise; nu a rupt niciuna. Nu încă.

– Nu are alternativă acum. Va trebui să mă invite la Versailles.

– De ce spui asta? întreabă Madame de Dray, îndemnându-mă să mai iau o felie de pară, ceea ce și fac, bucuroasă.

– Păi, scuza ei a fost întotdeauna că nu are bani și că nu se cuvine să venim acolo fără bani. Acum știu că trebuie să aibă o avere și, deci, banii nu mai sunt o problemă.

– Da, excelent punct de vedere, draga mea! o aprobă Madame de Dray.

– Deci iată ce aștept eu! Am un plan!

Madame de Dray și cu mine ne punem jos ceștile de cafea și o ascultăm atente. Lui Pauline îi place să țeasă planuri – adesea, ea ne mărturisește că ar fi vrut să fie comandant de oști, nu o fată

fără zestre și fără perspective. Maica Superioară spune că are o minte ascuțită.

– Abia acum îmi dau seama că vestea potrivit căreia Louise e amanta regelui pică, de fapt, la țanc. Voi fi invitată la Paris, și sunt hotărâtă să nu mă las până nu se va întâmpla asta. Și apoi, de îndată ce voi ajunge la curte, mă voi folosi de apropierea dintre Louise și rege spre a-l seduce și a i-l fura, ceea ce n-ar trebui să fie prea greu pentru mine. Dacă plictisitoarea de Louise a putut cuceri inima regelui, eu de ce n-aș putea?

Pauline mă uimește deseori, dar asemenea vorbe uimitoare nu am mai auzit-o să rostească până acum. Și încă n-a terminat.

– Voi deveni cea mai puternică femeie din Franța, prin intermediul regelui, și voi stăpâni curtea și țara. Ăsta va fi drumul meu spre putere.

Un hohot de râs nervos mă face aproape să mă înec cu para. Întotdeauna râd când nu știu ce să spun. Madame de Dray încruntă din sprâncene.

– Cuvinte mari, spune ea. Cuvinte mari, draga mea. Ești, într-adevăr, o forță a naturii.

– O forță a naturii? întreb eu, luând repede ultima felie de pară, în timp ce Pauline e pierdută în visare. Cum vine asta?

Madame de Dray rămâne pe gânduri. Are o față îngustă, iar tenul palid o face să arate de parcă ar fi cu un picior în groapă. Asta, precum și vălul negru pe care-l poartă mereu.

– O forță a naturii e ceva ce nu poate fi oprit. Ca un vânt puternic, sau un uragan, sau o ploaie grozavă, ce inundă pământul.

Ea continuă, cu voce domoală:

– Astfel poate fi descrisă o persoană foarte hotărâtă. Iar Pauline e o femeie extrem de hotărâtă. Eu cred că determinarea e cel mai mare har dintre toate. Mai mare chiar decât frumusețea, inteligența sau îndrăzneala. Hotărârea contează cel mai mult.

Ea repetă, cu calm, cuvintele lui Pauline, având pe chip o expresie de uimire:

– Mergi la Versailles, îl întâlnești pe rege, i-l furi surorii tale, devii amanta lui și stăpânești Franța prin el. Da, Pauline, eu cred că *vei face* asta.

Nu știu ce părere să am despre acest plan.

– Dar Louise? întreb eu. Pauline spune întotdeauna că Louise e prostuță și nătângă, dar oare n-ar trebui să continue s-o iubească? Doar îi e soră! Ori planul ei denotă, mai degrabă, cruzime,

gândurile ei fiind departe de cele ale unei surori. Nu e deloc un plan *frățesc*, cum s-ar fi exprimat Zélie.

– Louise mă iubește tot așa precum o iubesc eu, pufnește Pauline, apoi zâmbește și spune că Louise își va dori să aibă familia în jurul ei, întrucât toți știu că Versailles-ul e un cuib de vipere și că favoritele regale nu se simt niciodată în siguranță. Acum, că secretul e dezvăluit, cineva ar putea chiar încerca să-i otrăvească sora.

Otravă? Poate că nu-i o idee rea ca Pauline să meargă la curte; ea o poate proteja pe Louise.

În săptămânile care urmează, auzim și mai multe zvonuri interesante despre Louise. Se spune că ar avea doi copii nelegitimi cu regele, că face parte din francmasonerie, ca și soțul ei, și că inclusiv regele ar fi devenit francmason, și că ea îl face să fie interesat de... ei bine, n-ar trebui să repetăm asemenea bârfe, dar nimeni nu poate nega că auzim o mulțime.

Mătușa ne scrie, spre a ne avertiza să nu mai vorbim niciodată despre Louise, fiindcă e o târfă și o femeie adulteră. Pauline folosește scrisorile ei pe post de vreascuri, pentru a topi ceara cu care își sigilează ultimul apel către Louise.

De la Pauline de Mailly Neslé
Mănăstirea Port Royal, 30 septembrie 1737

Dragă surioară,

Felicitări pentru vestea minunată pe care am primit-o din toate părțile. Ești foarte onorată să fii cea aleasă; e un lucru minunat să fii iubită de un rege.

Acum, ești o femeie foarte puternică și știu că-ți vei folosi puterea cu aceeași pricepere cu care faci totul în viață.

Cred, totuși, că în aceste momente când ești foarte expusă public, ar fi prudent din partea ta să ai familia aproape. Trebuie să ți le iei drept modele pe amantele răposatului rege; adu-ți aminte cum familiile lui Madame de Montespan și ale lui Madame de Maintenon au prosperat de pe urma legăturilor lor cu suveranul!

Poate că sunt mai tânără decât tine, dar ne despart numai doi ani, și sper să fiu cea care-ți va oferi iubirea și sprijinul unei mame, în aceste vremuri interesante.

Sunt bucuroasă că nu mai ai probleme nici cu dinții, nici cu spatele. Diane a avut o ușoară durere de burtă săptămâna trecută, dar a fost, cred, din cauză că a mâncat prea multă plăcintă cu carne – ceapa nu-i face deloc bine.

Cu dragoste frățească,
Pauline

De la Hortense de Mailly-Neslé
Hotelul Mazarin, Paris, 15 octombrie 1737

Dragă Marie-Anne,

Iartă-mă că mi-a luat atâta timp să răspund la ultima ta scrisoare, dar aici a fost un întreg talmeș-balmeș săptămânile astea. Muncitorii s-au apucat să repare etajul clădirii și pretutindeni e doar praf și zgomot, zgomot și praf. Antoine, cumnatul mătușii, a venit din Elveția. Mătușa e foarte ocupată cu activitățile de la curte, așa încât mi-a revenit mie sarcina de a-i întreține pe oaspeți.

Mătușa s-a simțit tare rău de când a auzit șocanta veste care circulă la Versailles. Se zvonise de multă vreme că regele și-a luat o amantă, și mătușa ne-a confirmat că, într-adevăr, așa este, și că acea amantă e chiar Louise! Louise a noastră!

Când mătușa a auzit vestea, a mers direct la Louise, cerându-i să o dezmintă, dar Louise a recunoscut că da, ea e amanta regelui! Deci este adevărat, iar cel mai șocant lucru e că ea și regele sunt împreună de ani de zile! Când am auzit asta, am fost atât de surprinsă, încât m-ai fi putut doborî și dacă mă atingeai cu un fulg. Aș vrea să-ți fi destăinuit față în față această veste, dar n-am mai avut răbdare să aștept. Am vrut s-o afli de la mine, și nu de la cineva de pe stradă, căci, din nefericire, acolo a ajuns să fie pomenit mândrul nume al familiei noastre.

Mătușa spune că nu trebuie să mai corespondăm cu Louise, căci riscăm să ne corupă și pe noi. Și mai spune că o asemenea conduită e absolut necesară pentru buna noastră reputație și, în special, pentru mine, întrucât o astfel de pată pe blazonul nostru ar putea împiedica un mariaj profitabil. Mă voi supune și sper ca, din dragostea pe care i-o porți mătușii și din respect pentru bunul renume al familiei noastre, și tu să faci la fel.

Îți mulțumesc pentru cutiuța cu scorțișoară – bucătarul a folosit-o, gătind o plăcintă de-a dreptul divină – te rog mai trimite-mi, când poți. Victoire a fost lovită de unul dintre cai și acum are un cucui grozav, dar e la fel de afectuoasă ca întotdeauna. Cred că e însărcinată iar. Ți-ar plăcea să-ți trimit unul dintre cățelușii ei în Burgundia?

Roagă-te pentru Louise.

Cu dragoste,
Hortense

Capitolul 17

Marie-Anne
Burgundia, 1737

Citesc extraordinara scrisoare a lui Hortense, apoi o recitesc. Scutur din cap, iar buzele mi se strâmbă de indignare, când văd cât e de prostuță. În ceea ce privește faptul că Louise ne-a târât numele în mocirlă, nu-mi fac griji – mama a reușit mai mult în privința asta, cât a trăit, iar tata continuă cu succes această măreață tradiție. Și de când o amantă regală în familie poate împiedica un mariaj decent? Pariez că aș fi fost ducesă acum dacă taina asta s-ar fi știut înainte să mă mărit cu JB. Și dublez miza, pariind că Hortense va reuși o partidă excelentă tocmai datorită acestei vești, nu în ciuda ei.

Bun, bun, bun... Cine s-ar fi gândit? Mica și blânda Louise? Mă bucur pentru ea. Oare nu se spune în Biblie că oamenii blânzi vor moșteni Pământul?

Sunt tentată să-i scriu lui Louise, dar n-am mai făcut-o de ani întregi și nu prea știu ce să-i spun. Ei i se întâmplă lucruri minunate, în vreme ce eu stau aici, țintuită în Burgundia, unde nu se întâmplă niciodată nimic. Mai curând decât să-i scriu lui Louise, i-aș scrie soțului meu, împărtășindu-i vestea și cerându-i s-o viziteze pe sora mea, când ajunge la curte, și să vadă dacă putem trage vreun folos din situația asta.

Oare mi-ar plăcea să fiu la Versailles acum, când Louise e favorită oficială? Nu sunt sigură – e așa de greu să-mi închipui. Mica și blânda Louise, care nu dorea niciodată să lupte, ci dorea doar pace și tihnă... E cu șase ani mai mare ca mine. În copilărie, asta e o diferență uriașă, dar niciodată nu am privit-o ca pe o soră mai mare. A fost întotdeauna atât de... liniștită. Plictisitoare chiar.

Uneori, chiar uitai că e și ea acolo. Îmi amintesc cum stăruia cu privirea asupra imaginii dezgustătorului ei soț, visând la o dragoste imaginară.

Iar acum, e favorita regală.

Dacă aș merge la Versailles, ar trebui să fac o plecăciune înaintea ei și s-o tratez cu deosebit respect. Asta mi s-ar părea foarte ciudat. Totul e foarte ciudat. Cu siguranță că regele e vânat de multe femei, iar ca s-o aleagă pe ea... Bine, nu știu întreaga poveste. Nu știu nimic despre rege, cu excepția faptului că e rege. Ceea ce spune totul.

Mă întreb cât anume va dura legătura cu ea? Nu-mi pot imagina vreun bărbat, mai ales unul sofisticat și înclinat spre plăceri, cum trebuie să fie regele, găsind multă vreme alinare în brațele unei femei banale, ca Louise. Dar, o spun încă o dată, am remarcat că, adesea, bărbații se comportă ca niște proști.

Aici, viața continuă cam la fel: ritmul pastoral, dirijat de schimbările de anotimp; câteva vizite la rude, interludii interesante cu JB, atunci când mă vizitează, deși ultima oară el s-a ales cu mâna scrântită, în urma unui nefericit accident în dormitor, și lucrul la sera de mirodenii, alături de Garnier. Primul nostru nucșor a dat rod, dar rezultatele nu au fost cele anticipate, căci fructele au fost mici și uscate.

– Trebuie mai multă apă. Și poate niște lapte, sugerează Garnier. Alte mirodenii se comportă bine și sunt încântată să am parte de mâncăruri gătite cu ele – de pește aromatizat cu cuișoare sau coajă de scorțișoară fiartă în smântână, niște preparate delicioase într-o după-amiază rece de iarnă.

Îmi petrec încă mult timp aranjând cărțile în bibliotecă, deși n-am reușit nici pe departe să le citesc pe toate. Acum citesc cele douăsprezece volume din *O mie și una de nopți*. Îmi petrec după-amiezile devorând splendorile și pasiunea Persiei, cu totul pierdută în nisipurile fierbinți din Arabia, doar pentru a reveni la realitate pe înserat, când clipesc des, cuprinsă de uimire și de deznădejde. Ah, de-aș fi fost Șeherezada... dar cu ce povești să umplu măcar o noapte?

Capitolul 18

Louise
Versailles, 1738

Cel dintâi bărbat al Franței vrea acum să fie văzut cu mine și mi se oferă întotdeauna locul de onoare în orice trăsură și la orice masă. Curtea s-a umplut de profitori, căci de când s-a aflat că regele are o amantă, toți cred că vor urma schimbări majore și anticipează câștiguri importante, dacă-mi vor obține prietenia. Adesea, mă simt depășită de situație. Chiar trebuie ca ambasadorul Spaniei să fie de față când îmi fac toaleta de dimineață?

Înainte, oamenii mă tratau cu indiferență, dar acum sunt fie ostili pe față, fie întru totul slugarnici. Vreau să protestez, spunându-le că eu sunt aceeași și nu m-am schimbat deloc, dar care-ar fi rostul? Nimeni nu m-ar asculta. Zilele și nopțile îmi sunt pline de oameni care doresc favoruri peste favoruri. Și, când îi refuz, devin reci, așa că acum mi-am făcut o mulțime de dușmani, în timp ce, înainte, nu aveam nici unul.

A fost un an epuizant. Soțul meu a fost dat în vileag ca francmason și închis, pentru o vreme, la Bastilia. Presupun că ar fi trebuit să fiu fericită pentru asta, dar urăsc să-i provoc lui Ludovic mai multe scandaluri decât are deja, iar el nu suferă asemenea scandaluri. Cel mai rău a fost însă faptul că tata a depășit orice limită. Să insulți creditorii regelui e ca și cum l-ai insulta pe rege însuși, iar așa ceva nu se face. Ludovic a fost nevoit să-l exileze pe tata la Caen, un oraș ce pare groaznic de străin și de îndepărtat, deși regele mă asigură că se află tot în Franța.

Și, ceea ce mă îngrijorează și mai mult, omul pe care îl iubesc a ajuns să se întrebe acum, după cinci ani petrecuți împreună, dacă Dumnezeu aprobă această legătură. Oare n-ar fi trebuit ca

Dumnezeu să-şi fi arătat până acum nemulţumirea, dacă nu ar fi aprobat-o? Au apărut unele mici certuri acolo unde, până nu demult, era doar armonie: ciondăneli mărunte privind mâncarea, sau jocul de cărţi, ori privind listele cu oaspeţi pentru următoarea vânătoare. Întotdeauna, el îşi cere scuze după aceea şi dă vina pe influenţa lunii, spunând că s-a plictisit de viaţă.

Plictisit. Cât de mult urăsc acest cuvânt! Avertismentul lui Mademoiselle de Charolais e cuibărit în creierul meu, ca o melodie obsedantă: „De îndată ce se va afla despre legătura dintre tine şi rege, el se va plictisi rapid".

La naşterea ultimei sale fiice, acum câteva luni, Ludovic a declarat că acest copilaş nu era Madame Dixième[1], ci mai curând Madame Dernière[2]. De atunci, n-a mai petrecut nici măcar o singură noapte cu regina, dar chiar şi aşa, nu m-a mai chemat să împart patul cu el la fel de des pe cum o făcea înainte. Regina nu şi-a schimbat comportamentul faţă de mine, şi întotdeauna îmi zâmbeşte dulce, fără a se plânge, dar mă simt groaznic când trebuie să fac parte din suita ei. Mă tem că am dezamăgit-o cumplit.

Poate singurul lucru bun, în tot acest haos, e că mulţi dintre creditorii mei au dispărut. Nu fiindcă aş avea mai mulţi bani – Ludovic e la fel de strâns la pungă ca întotdeauna –, ci fiindcă ei presupun că voi avea mai mulţi bani, cândva. Şi n-ar fi deloc de dorit, pentru afacerile şi renumele lor, ca ei s-o asalteze pe favorita regală cu cereri de înapoiere a datoriilor.

Favorita regală. Sună atât de pretenţios, nu-i aşa?

Stau la măsuţa mea de toaletă din colţul dormitorului. E deja miezul nopţii şi nu-l voi vedea pe Ludovic în noaptea asta, căci nu m-a convocat defel. Îmi privesc chipul în oglindă. E adevărat că uleiul de măsline face pielea moale, dar nu opreşte apariţia micilor riduri în jurul gurii şi al ochilor. Iar poţiunea de trandafiri a lui Mademoiselle de Charolais îmi face pielea atât de roşie, încât timp de o săptămână trebuie să-mi dau cu mult mai multă pudră, pentru ca obrajii mei să aibă o culoare normală.

– Doamnă, ar trebui să vă culcaţi. E trecut de miezul nopţii. Lăsaţi-mă să vă ajut. Să vă iau paharul...

Jacobs e o servitoare credincioasă şi o iubesc din tot sufletul, dar uneori poate fi foarte enervantă.

---

[1] „A zecea", în franceză, în original (n.tr.)

[2] „Ultima", în franceză, în original (n.tr.)

– Nu, Jacobs. E doar puțin peste miezul nopții. Mie, spre deosebire de regina bătrână și plictisitoare, să știi că-mi place să stau până târziu.

Ah, nefericită alegere de cuvinte! Trebuie să fiu atentă când beau, căci risc să spun lucruri pe care să le regret apoi. Dar, în definitiv, nu la fel face toată lumea?

– Mai toarnă-mi un pahar.

Jacobs îmi aruncă o privire de parcă ar vrea să mă pălmuiască.

– Nu sunt copil, o reped eu, și imediat îmi pare rău pentru această reacție. Doamnele – și în special cele care sunt amantele regelui – n-au nevoie să se justifice în fața *orișicui*. Sunt importantă. Sau ar trebui să fiu.

– Ambasadorul Spaniei a asistat, azi-dimineață, la toaleta mea, după cum ai văzut, îi reamintesc eu.

– Doamnă...

– Te rog, mai toarnă-mi niște vin.

– Dar mâine n-o să vă simțiți bine după atâta vin... Și nici nu veți arăta bine. O să vă doară stomacul și o să aveți ochii înroșiți.

Sunt încă drăguță, nu-i așa? îmi spun în gând, admirându-mă în oglindă. Dar am fost oare vreodată drăguță? Nu sunt sigură. Cele două surori mai mici ale mele, Marie-Anne și Hortense, sunt frumusețile familiei. Aș fi vrut să fiu cu adevărat frumoasă. Și aș fi vrut ca Ludovic să fie soțul meu, nu mistrețul de Louis-Alexandre. Dacă el și regina vor muri, oare Ludovic mă va lua de soție? Ultimul rege s-a căsătorit cu amanta lui și, în mod sigur, familia ei nu era mai de vază decât a mea.

– Ce crezi, Jacobs, aș fi o regină bună?

– Destul, doamnă! se sperie femeia. Imaginați-vă că v-ar putea auzi cineva. Nu se cade nici măcar să vă treacă prin minte asemenea lucruri...

– Hei, nu te îngrijora, nu te îngrijora. Pe mine nu mă ascultă nimeni. Niciodată.

Observ cu tristețe că pe superba mea rochie galbenă a apărut acum o pată de vin. Jacobs pleacă la culcare, după ce-mi toarnă în pahar toată băutura din sticlă. Stau pierdută pe gânduri, sorbind din el, și nici nu-mi dau seama când apar zorile. Cerul e de un cenușiu palid, cu irizații portocalii – exact culorile rochiei pe care contesa de Egmont a purtat-o săptămâna trecută.

Regele are legături sentimentale. Sunt sigură de asta. Nu cu mine, ci cu alte femei. Unele dintre ele burgheze, altele și mai rău.

și nu e vorba de idile, ci doar de sex. Simple *împreunări animalice*. Știu că nu e ceva serios și nu se petrece prea des, dar totuși, asta mă doare.

A doua zi îmi simt capul ca de plumb, iar pielea îmi este cenușie, și parcă și mai ridată. Ca întotdeauna, Jacobs a avut dreptate. La noapte voi cina cu Ludovic și cu un mic grup de curteni în apartamentele private ale regelui; din fericire, există puține oglinzi în micul salon albastru, căci acestea răspândesc o lumină brutală, în vreme ce lumânările aștern pe chipuri sclipiri domoale. În aer se simte mireasma supei de broască țestoasă, care bolborosește pe o sobiță, și pe un platou zăresc o grămadă de porumbei bine rumeniți, care te îmbie parcă să-i mănânci. Încăperea e mică și confortabilă; iubesc aceste seri când suntem doar eu, Ludovic și un grup restrâns de prieteni aleși cu grijă. Mulți dintre curtenii care nu sunt invitați se plâng, pretextând că suveranul ar trebui să se arate supușilor și nu să se închidă în camera lui, ca un sihastru.

Mademoiselle de Charolais mă abordează, în timp ce îi așteptăm pe bărbați să sosească. Se rotește în jurul meu, arătându-mi noua ei rochie, o creație superbă de culoarea lavandei, pe care sunt cusuți fluturi albi și șiraguri de dantelă lăptoasă, de la cot la încheietură. O mireasmă proaspătă de violete se răspândește prin cameră atunci când ea își flutură faldurile ample ale rochiei.

– Te-ai mai gândit la mica noastră chestiune? mă întreabă ea, cu un aer superior, ca întotdeauna.

Roșesc. Prințesa crede că ar trebui să încerc unele trucuri cu Ludovic în pat. Ea cunoaște o femeie pe care ar dori s-o întâlnesc, o persană care mă poate instrui, arătându-mi chiar ce obiecte ar trebui să folosesc în dormitor... Cât de dezgustător! Am auzit zvonul că, atunci când Mademoiselle de Charolais era amanta tânărului duce de Richelieu, nu ezita să-și introducă un morcov, pe care-l ținea în cea mai intimă parte din trupul ei toată ziua, iar, uneori, când se simțea foarte excitată, apela chiar la un păstârnac! La sfârșitul zilei, amantul îi scotea morcovul, îl fierbea cu puțină smântână și chimen și-l declara cel mai gustos preparat pe care-l mâncase vreodată.

Dar nici măcar nu vreau să mă gândesc la asemenea lucruri. Regele are o fire foarte conservatoare și n-aș dori să-l șochez; avem o rutină care funcționează perfect pentru noi.

– Ei bine? întreabă prințesa, mângâind șirul de fluturi ce-i împodobește pieptarul rochiei. Nu vreau să mă uit la ei prea atentă, dar cred că sunt fluturi adevărați.

Îi evit privirea.

– Nu cred că e potrivit să fac așa ceva, răspund eu cu o voce fermă, dar nu suficient de poruncitoare pe cât aș fi vrut. Căci aș dori enorm să-i pot spune să nu mă mai cicălească niciodată cu asemenea chestiuni vulgare.

Ea își plimbă degetele peste fluturi și strânge unul, nervoasă.

– Și cât de potrivit crezi că va fi atunci când o altă femeie îl va prinde în mrejele ei?

– Regele mă iubește, șoptesc, deloc convinsă. Sunt puțin curioasă, dar nu pot să nu mă gândesc la riscul ca, folosind aceste... aceste jucării bizare despre care vorbește ea, să îl scandalizez pe Ludovic cu comportamentul meu.

– Uneori am impresia că nu pricepi nimic, oftează prințesa. *Absolut nimic.* Încearcă asta... la urma urmei, regele e și el bărbat. Înțelegi ce îți spun?

Refuz să îi răspund și mă întorc, ațintindu-mi privirea asupra focului din șemineu. În cele din urmă, ea strâmbă din buze, a dispreț, scoate un șuierat scurt și pleacă în grabă. Mă îndepărtez și eu de șemineu; în mica încăpere se face tot mai cald și nu vreau să transpir pe sub rochia de satin de culoarea piersicii. Brusc, lucrurile mi se par atât de complicate! Pumnale, priviri piezișe și intrigi. Ludovic rece, apoi melancolic, apoi tandru, dar niciodată fără dubiile sale, fără îngrijorările sale în privința a ceea ce gândesc oamenii. Acum, nu doar Dumnezeu și Fleury ne cunosc taina, ci toată Franța.

Și mai sunt și aceste blestemate cuvinte ale lui Mademoiselle de Charolais, care nu-mi ies din minte: „De îndată ce se va afla despre legătura dintre tine și rege, el se va plictisi rapid".

Totul mă buimăcește. Îmi trebuie o confidentă. Prințesa spune că mă pot încrede în ea, dar tot ea îmi spune că la Versailles nu trebuie să am încredere în nimeni. Însă familia poate fi întotdeauna un sprijin de nădejde. Poate ar trebui s-o chem pe Pauline? Dar... ei bine, se zvonește că Pauline e foarte înaltă și că are păr peste tot. Și e țâfnoasă și caustică. Ludovic nu poate suferi femeile băiețoase. Chiar săptămâna trecută i-a adresat o remarcă tăioasă marchizei de Rupelmonde, când a văzut-o purtând tricornul de vânătoare al soțului ei. Biata doamnă crezuse că va da naștere unui

nou curent în modă, dar nu a reușit decât să fie umilită. Iar ea, în ciuda acelei pălării nefericit alese, e cea mai feminină dintre doamnele de la curte!

Mi-ar prinde bine să am o confidentă, pe cineva din carnea și sângele meu, în care să am totală încredere. Plus de asta, Pauline l-ar putea amuza pe rege. În copilărie, era mereu pusă pe șotii și le făcea să râzi. Ludovic e melancolic zilele astea, așa cum e adesea când se apropie iarna, și poate că un chip nou ar fi exact tonicul de care are nevoie.

Să o invit? Nu sunt prea sigură. Trebuie să mă mai gândesc, dar, cu cât analizez mai mult ideea, cu atât îmi surâde mai mult. Cu ce mi-ar dăuna să o am pe Pauline aproape?

Louise de Mailly
Versailles, 2 august 1738

Dragă Pauline,

Ce mai faci, dragă surioară? Nădăjduiesc că tu şi Diane sunteţi bine. Îţi mulţumesc pentru veştile de la mănăstire. Viaţa continuă aici – înţeleg că ai aflat despre norocul care a dat peste mine şi, cu toate că ezit să scriu despre rege, ţie îţi pot spune că e bine, se bucură de o sănătate de fier şi, da, e adevărat că suntem buni prieteni.

Tânjesc să împărtăşesc veştile cu familia mea; surorile sunt, cu adevărat, un lucru minunat. Mi-ar plăcea să te invit să mă vizitezi la Versailles. Ai vrea? Desigur, o vizită scurtă şi fără a fi prezentată regelui, dar chiar şi o asemenea vizită ar putea însemna pentru tine o şansă de a-ţi găsi un soţ, dacă eşti aşa de dornică de asta.

Ai mai crescut de când ne-am văzut ultima dată? Mi te amintesc destul de înaltă, deşi eram doar adolescente pe atunci. Sunt sigură că surorile şi Maica Superioară te-au învăţat cum să te comporţi. Ducesa de Tallard are o fată căreia părul de pe faţă îi creează probleme, dar a angajat o persană – persanele sunt foarte pricepute la părul de orice fel –, şi acum, fiica ei nu mai are deloc mustaţă! Sunt multe persane la curte; contesa de Aubigny are una deosebit de pricepută (are nevoie de ea, deşi nu-ţi voi destăinui în ce scop).

Dacă eşti de acord cu propunerea mea, îi voi scrie Maicii Superioare şi voi face aranjamentele necesare. Poate ne vom revedea curând.

Cu dragoste,
Louise

Partea a II-a

Uzurpatoarea

Capitolul 19

Pauline
De la Port Royal la Versailles, 1738

Dacă am un har, acela e că mă pricep la oameni. Să citesc firea unui om e ceva simplu pentru mine, e ca şi cum aş citi o carte pentru copii. Înţeleg lucruri pe care alţii nu le pot înţelege; îmi place să cred că mă număr printre puţinii oameni care văd lucrurile aşa cum sunt, de fapt. De aceea pot vedea că Louise a fost amanta perfectă câtă vreme idila ei cu regele a rămas secretă. Dar acum, când toată lumea a aflat, toţi vor vrea ceva de la ea şi intrigile se vor înteţi în jurul ei ca un vârtej sau precum crivăţul. Ea va fi neajutorată şi confuză. Va avea nevoie de ajutorul meu.

Cel puţin asta am început să îi spun în scrisorile mele. Şi se pare că ea m-a crezut, căci inevitabilul s-a produs – am primit o invitaţie. În ziua când am primit scrisoarea prin care Louise mă chema la Versailles, am simţit o stare de calm absolut. Roiul de albine care, de obicei, îmi zumzăie în cap deodată a încetat să mai existe. Am simţit liniştea. O imensă speranţă a răsărit în inima mea şi, pentru o clipă, o clipă glorioasă, Pământul s-a oprit în loc, pentru mine. Am văzut o cale deschisă înaintea mea, dreaptă şi clară. Voi părăsi mănăstirea şi voi merge la Versailles. Şi-l voi vrăji pe rege.

Diane m-a spălat pe cap aseară şi astăzi am încă părul umed – lucru deloc indicat pentru o călătorie –, dar îl acopăr cu o tichie şi pe deasupra îmi pun o pălărie de-a lui Diane, pe care ea a împodobit-o cu pene. Sora mea mă îngrijeşte cu multă migală; ştiu că e supărată fiindcă o părăsesc acolo, dar îi promit că n-o voi uita. Împreună, am ales cele mai bune haine ale mele şi unele

de-ale ei, înghesuindu-le într-o valijoară: două rochii de vară, una de un albastru-pal, fără zorzoane, ci doar cu câteva funde, şi una mai bună, de mătase roz. Diane şi-a petrecut ultimele zile desfăcând un şir lung de funde de pe rochia ei de culoarea piersicii, pentru a le coase apoi pe rochia mea albastră.

– Sunt sigură că două rochii nu vor fi suficiente la curte. Oamenii vor observa asta şi vor râde de tine, zice ea, încruntându-se de îngrijorare.

– Dar deja toată lumea ştie că suntem sărace, îi răspund eu, zeflemitoare. N-o să pretind acum că aş fi bogată, când oricine ştie că nu suntem.

Diane oftează şi un rictus îi deformează chipul.

– Ce bine ar fi fost dacă nu erai aşa de înaltă! Cred că rochia mea galbenă de creton ţi-ar fi venit de minune. Dar şi cea albastră arată bine. Şi te rog, te rog mult, nu uita să foloseşti mânecile de la rochia mea.

Ea şi-a mai sacrificat şi o rochie albă de vară, scoţându-i mânecile şi cusându-le cu dantelă, pentru a crea un nor de volane fine. Mă sfătuieşte să le ataşez la rochia roz, astfel încât aceasta să arate ca nouă şi oamenii să creadă că am trei ţinute.

– Nu voi cuceri inima regelui cu fundele de pe cămaşă sau cu volanele de pe mâneci.

– Dar vei ajunge la Versailles. Cu regele şi regina. Toţi vor fi cu ochii pe tine, curioşi să-ţi vadă veşmintele. Palatul e centrul modei şi celelalte doamne nici nu te vor băga în seamă, dacă nu eşti îmbrăcată potrivit rangului şi poziţiei tale.

– Şi de-aş fi îmbrăcată în pânză de sac, şi de-aş merge goală, tot o Neslé-Mailly sunt! rostesc eu, tranşant. Şi nu-mi pasă de ce cred celelalte doamne.

– Dar o vei pune pe Louise într-o postură delicată!

– Probabil! Dar, dacă e aşa, atunci poate o să-mi comande ea nişte rochii noi.

Diane îmi pune la gât şalul ei verde de brocart.

– Dacă-l pui peste o rochie simplă, îi va spori farmecul. Se spune că la Versailles e groaznic de răcoare şi e mereu curent, fiind chiar mai frig decât în refectoriul mănăstirii, inclusiv vara. Şi trebuie să-mi scrii în fiecare zi. Nu vreau să pierd nimic!

– Promit să-ţi scriu.

– Nu, sunt sigură că n-o să te ţii de cuvânt. Urăşti să scrii epistole. Bine, cu excepţia celor pentru Louise, şi asta pentru că

voiai ceva de la ea. Dar încearcă, te rog. Vreau să aflu totul. Şi ţine pălăria asta pe cap. Sau măcar poart-o atunci când va sosi trăsura – îţi stă foarte bine cu ea.

– Aşa voi face.

– Şi nu uita să ataşezi mânecile albe la rochia roz, după ce ai purtat-o o dată.

Nu-i mai răspund.

– Ţi-ai luat toţi ciorapii, cămăşile şi corsetele? Dar bonetele de dantelă?

– Da, Didi!

– Of, parcă văd că n-o să-mi scrii şi că vei dispărea, pur şi simplu, la Versailles, vei fi absorbită de o oglindă uriaşă şi dusă vei fi, începe Diane să plângă. Nu trebuie să uiţi ce mi-ai promis. Nu vreau să rămân aici singură, pentru totdeauna!

O îmbrăţişez, neaşteptat de puternic şi de strâns.

– N-o să uit niciodată de tine, Didi! Te iubesc, şi ştii asta. Vei veni la curte şi o să-ţi găsesc un duce cu care să te măriţi.

Diane cotrobăie prin gentuţa mea de umăr, spre a se asigura că n-am uitat nimic din cele necesare călătoriei şi noii mele vieţi: bani de buzunar, Biblia ei, batiste, un măr şi o prăjitură cu castane, în caz că mi se face foame pe drum.

Maica Superioară vine în curte să-şi ia rămas-bun de la mine. Mă ţine de umeri şi mă priveşte cu atenţie. Evit să mă uit în ochii ei. Nu cred că m-a suferit vreodată. Nici măcar o singură dată.

– O tânără cu adevărat extraordinară! În mod normal, mi-ar fi teamă de o asemenea călătorie şi de o asemenea destinaţie, având drept gazde nişte fiinţe imorale, spune ea.

Nu-mi vine să cred. De obicei, Maica Superioară e foarte laconică. Diane şi cu mine schimbăm priviri contrariate.

– Îmi pare rău dacă tot ce spun pare dur, Diane-Adélaide şi Pauline-Felicité, dar acesta este adevărul. Sora voastră, Louise-Julie, s-a îndepărtat de pe calea pe care Domnul o dorea pentru ea. Dar cu toate astea, pentru voi nu mi-e frică absolut deloc. Sunt convinsă că veţi putea avea grijă de voi. Aveţi atâta încredere în forţele voastre. Şi nu e meritul nostru, nu, nu e deloc, căci eraţi deja formate când aţi venit. Câţi ani aveaţi?

– Şaptesprezece ani.

Pare că a trecut atât de mult de atunci – sunt totuşi nouă ani de zile!

– Şaptesprezece, repetă ea, scuturând din cap. Şi încă de la vârsta aceea, atâta hotărâre şi încredere în propriile forţe... Deşi nu-mi pot da seama de unde vin aceste calităţi, căci n-aţi fost binecuvântate nici fizic, nici financiar.

– Ea este o fiinţă foarte bună şi morală, intervine Diane, lăudându-mă.

Nu spun nimic. Cred că e un lucru bun să ai încredere în tine, dar stareţa vorbeşte de încredere de parcă ar fi ceva ce găseşti într-o oală de noapte.

– Ah, eşti o creştină adevărată, continuă Maica Superioară, cu o voce ştearsă. Să dea Domnul să te păstrezi aşa şi în cloaca de desfrânaţi spre care te îndrepţi acum. Îţi trebuie multă tărie de caracter pentru a rămâne virtuoasă şi cinstită acolo. Mă tem că-ţi va fi foarte greu să rezişti.

– Pauline e o forţă a naturii, spune, mândră, Diane. De neoprit, ca un vifor sau un potop.

Maica Superioară încruntă din sprâncene. Chipul ei e stafidit şi alb ca varul, din cauza deceniilor îndelungate petrecute în întunecimea mănăstirii.

– Da, cuvintele astea o descriu foarte bine pe Pauline a noastră, spune ea, pe un ton sec.

Trăsura soseşte şi îmi îmbrăţişez sora pentru ultima oară. Acum, Diane dă frâu liber lacrimilor şi începe să plângă în hohote. Mă urc în trăsură şi simt că inima îmi tresaltă de bucurie. Aventura mea e pe cale să înceapă.

Capitolul 20

Pauline
Versailles, octombrie 1738

– Surioară!

Ne îmbrățișăm și rămân șocată. Ultima oară ne-am văzut în urmă cu șapte ani, dar acum, Louise e mult mai drăguță decât mi-o amintesc. Și radiază de fericire; expresia ovină, de permanentă frică, întipărită în copilărie pe chipul ei a fost înlocuită de o mască de serenitate și stăpânire de sine. Rochia ei e extrem de elegantă: de un verde luxuriant, împodobită pe margini cu volane aurii. Are un aspect sofisticat, de mare aristocrată. Pentru a doua oară în viața mea, încrederea în mine mă părăsește; se pare că e nevoie de o soră ca să te simți astfel.

– Arăți superb, o complimentez și chiar cred ceea ce spun, deși aș fi vrut să nu fie așa.

– Îți mulțumesc, scumpo!

Ea zâmbește și văd că are două cercuri concentrice de ruj pe obrajii palizi, în centrul unuia din ele fiind fixată o „muscă".

– Și tu, draga mea, arăți... bine. Atât de bine! Și ce pălărie drăguță! Niște pene superbe. Călătoria nu a fost prea obositoare?

Cercetez cu privirea apartamentul ei, încercând să nu rămân cu gura căscată de uimire. Camera nu e mare, dar e superb decorată, cu lambriuri înflorate de toate culorile și heruvimi aurii sculptați, la tocurile ușilor și ferestrelor. Pereții de un alb imaculat ai mănăstirii îmi par acum un vis îndepărtat.

– Dar e atât de frumos aici, la tine! nu mă pot abține să nu exclam. Într-un colț se află o sofa roz, cu un spătar curbat, ca o scoică, flancată de trei scaune, de asemenea roz; într-un altul, două statui de bronz străjuiesc o fereastră îngustă, dar înaltă.

– Te rog, vino să vezi și dormitorul.

Louise mă introduce într-o încăpere mai mică, fără ferestre, unde un enorm pat cu baldachin ocupă aproape întreg spațiul. Două femei cos pe o băncuță, lângă șemineu, și se ridică imediat ce ne văd, făcând o plecăciune. Iar aici, îmi zic în gând, privind patul care se înalță ca o corabie de pe parchet, fac dragoste Louise și regele. Ne întoarcem în camera de zi și siguranța de sine îmi mai revine. Doar două camere pentru favorita regală?

– Două camere... regele trebuie să te iubească foarte mult.

O teamă bruscă îi inundă fața. E ca un vas ciobit, ce pare, de departe, intact, dar pe care zărești crăpăturile imediat ce îl privești mai de aproape.

– Acestea au fost camerele mamei. Versailles e un loc foarte aglomerat; nici nu-ți imaginezi unde pot locui unii oameni. Până și ducele de Villeroy! El are două camere lângă bucătării! Cel puțin, de aici, eu am o priveliște frumoasă.

– Cel puțin, murmur eu, privind curtea murdară, care se întinde trei etaje mai jos. Mi-e greu să cred că în locul acesta a dormit mama mea. Poate cu amantul ei, ducele de Bourbon. Și poate chiar cu tata.

– Am o surpriză pentru tine.

Louise se apropie și îmi strânge mâna. Ochii ei cafenii se luminează și simt miros de iasomie și un parfum mult mai profund și, cu siguranță, mult mai scump.

– Diseară...

– Da? fac eu, cu răsuflarea tăiată. Albinele încep iar să-mi bâzâie în cap și zumzetul lor e de-a dreptul înnebunitor.

Ea bate din palme scurt și mă înștiințează:

– Regele va cina cu noi diseară!

Bat și eu din palme și, ca prin farmec, albinele tac.

Port rochia albastră, cu fundele de culoarea piersicii cusute pe ea de Diane, iar Louise îmi împrumută un evantai și puțin parfum. După ce suntem coafate, sorbim șampanie și Louise îmi cercetează rochia. Susține că e impardonabil de simplă și cu mare greutate acceptă să mă lase s-o port. De ce cred femeile că hainele ar fi așa de importante? Doar femeilor le pasă cum sunt îmbrăcate. Bătrânele de la mănăstire mi-au spus că tot ceea ce bărbații vor să vadă sunt niște sâni și un chip drăguț. Sunt ca un ananas, decid

eu, căci îmi ascund interiorul delicios sub o platoşă mai degrabă respingătoare.

M-aş putea obişnui cu viaţa asta, îmi spun, sorbind şampania şi răsfăţându-mă pe sofaua moale. E acoperită cu lână de miel din Turcia. Louise îmi vorbeşte despre cele mai mari calităţi ale lui Ludovic, despre şarmul şi manierele sale. Nu uită să-mi enumere şi pasiunile lui – moda şi femeile frumoase, precum şi ce nu suferă deloc: brânza mucegăită, furtunile cu fulgere şi să fie cicălit. Şi femeile băieţoase.

Totul în apartamentul lui Louise e de zece ori mai luxos ca la mănăstire; dar, privind prin cameră, remarc imediat semne de economie şi greutăţi financiare; vopseaua se jupoaie pe perete, lângă fereastră, iar unul dintre jupoanele lui Louise e ros de vreme. O singură margaretă veştejită, într-un vas ieftin de porţelan împodobeşte masa. Slujnica ei, Jacobs, aleargă încoace şi încolo, aducând lumânări împrumutate de la vecinele ei, venind şi plecând cu boccele, urmată, la un moment dat, de doi valeţi care aduc o pereche de candelabre enorme. Acestea sunt plasate cu grijă pentru a flanca masa unde vom cina.

– Dar camera nu e deja destul de luminată? mă mir eu. Am numărat douăsprezece sfeşnice şi un candelabru cu douăzeci de lumânări.

– O, nu! Totul, absolut totul trebuie să fie strălucitor pentru rege, îmi explică Louise, muşcându-şi buza de jos. E greu să te ridici la înălţimea solicitărilor lui. Lumânările sunt scumpe. Mai ales cele albe, de ceară, cu aromă de mosc, pe care el le preferă.

De ce se văicăreşte atât în privinţa lumânărilor, când e amanta celui mai important om din lume? Bine, cel mai important după papă, dar acesta nu poate avea amantă. Cel puţin nu în vremurile noastre. Louise, îmi dau eu seama, se autoiluzionează crezând că regele o va iubi mai mult dacă face paradă de modestia şi lipsa ei de lăcomie.

Într-un final, coafeza ne aranjează părul. Am golit deja sticla de şampanie, iar servitorii încep să aducă teancuri de farfurii, pe care le pun pe masă, alături de un platou imens, cu o gâscă umplută, o tavă elegantă de porţelan plină cu omletă şi un jeleu imens de zmeură, la vederea căruia deja încep să salivez. Lui Diane i-ar fi plăcut să fie aici, cred, dar nu apuc să mă gândesc prea mult la ea, că se stârneşte vânzoleală şi uşile se deschid fără

nici măcar un scârțâit. El este aici, în toată gloria lui. Regele Ludovic al XV-lea al Franței.

– Eu îi spun *Steluță*, dar numai când suntem noi doi. Fiindcă ochii lui sclipesc așa de frumos, îmi șoptește Louise la ureche, împărtășindu-mi, cu toată solemnitatea unui secret de stat, porecla pe care i-a dat-o regelui.

Louise face prezentările. Fac o plecăciune scurtă, apoi mă ridic cât sunt de înaltă. Mă aplec spre el și îl privesc cu ochi strălucitori și îndrăzneți. Regele surâde, dar face un pas înapoi, și îmi dau seama că l-am cam debusolat. Doar un pic. Asta e bine. Trebuie să știe încă de la început că nu sunt molâia de soră-mea.

Sosesc și ceilalți invitați, cărora le sunt prezentată, pe rând, dar, în general, oamenii mă ignoră. Nu mă consideră importantă, deși sunt sora amantei regale. Sau poate tocmai de aceea? Dacă e așa, atunci lucrurile merg exact pe dos de cum ar trebui să meargă.

Cina începe. Bărbații vorbesc despre cerbul pe care n-au reușit să-l vâneze, iar regele descrie coarnele magnifice ale sălbăticiunii. Eforturile depuse pentru a ucide animalul l-au făcut să piardă slujba religioasă și o vizită la copiii lui. Toți îi ascultă în tăcere aventura vânătorească, mai perpeliți de emoție decât gâsca de pe platou.

Discuțiile deviază către politică, și mă arăt foarte interesată, cu toate că nu pot urmări detaliile despre care toți vorbesc în legătură cu pericolul austriac și cu apropiata semnare a Tratatului de la Viena. Nu știu prea multe despre politică, dar presupun că voi învăța. Remarc că Louise nu participă deloc la dialog, ci doar aprobă din cap și urmărește fiecare mișcare a regelui.

Apoi, femeia de lângă mine, Mademoiselle de Charolais, periculos de frumoasă și de importantă la curte, ne delectează cu o descriere a trupei ambulante de circ pe care a văzut-o la Paris.

– Maimuțele erau dresate să facă tot felul de giumbușlucuri, și una chiar cânta la clavecin. Dar nu știa decât muzică prusacă!

Oaspeții îi sorb cuvintele și se amuză zgomotos. Louise e și ea foarte atentă, râzând, exclamând sau oftând la auzul cuvintelor prințesei, dar fără să-și ia o clipă ochii de la rege. La un moment dat, Ludovic îi cere să-și mute puțin scaunul de lângă el, fiindcă încăperea e prea încălzită și simte că se sufocă. Ea nici măcar nu roșește, ci doar se supune, surâzătoare.

Cercetez cu discreție veșmintele femeilor – Mademoiselle de Charolais, de pildă, are mânecile împodobite cu opt straturi de

volănașe de culoarea lavandei – și încerc să reții felurile de mâncare, spre a i le putea descrie pe toate lui Diane. Simt un junghi; mi-e dor de ea, și o parte din mine dorește să poată dormi la noapte în patul nostru de la mănăstire, și nu cu Louise, în acest palat magnific, dar ciudat. Ah, ce gânduri de femeie slabă îmi trec prin cap?

Încerc să-mi concentrez atenția asupra mesei regale și o complimentez pe Mademoiselle de Charolais pentru mânecile extravagante. Lista ei de cuceriri ar fi putut s-o facă pe mama să se rușineze, iar chipul îi este la fel de alb și de frumos ca al bunicii ei, Madame de Montespan, cea mai faimoasă amantă a regelui Ludovic al XIV-lea. Mă trec fiori de emoție știindu-mă alături de cea care era cunoscută la mănăstire drept „mai rea decât târfa Babilonului".

– Ah, ar trebui să-mi vezi clopoțeii argintii, spune ea și-și ridică mânecile, făcând mai mulți clopoței din argint, ascunși în cutele de dantelă, să scoată clinchete suave.

– Șaisprezece straturi de dantelă la mâneci, se laudă prințesa și mă privește, vrând să vadă ce compliment mi-ar putea face și ea, dar tace, dezamăgită, la vederea modestelor mele veșminte. În schimb, se apleacă spre mine și arată spre Louise: Am poreclit-o „Gâsca Sărmană", îmi șoptește ea, apoi gustă dintr-o bucată de friptură.

Mademoiselle de Charolais știe prea bine că Louise e sora mea, dar nu se sfiește să-și manifeste disprețul față de ea. Apoi mă săgetează pe mine:

– Vai, ce parfum interesant ai... Am mirosit ceva asemănător la Paris, săptămâna trecută... în cușca maimuțelor dansatoare!

Spre sfârșitul mesei, marchizul de Meuse se joacă, absent, cu lingura în farfurioara de desert, în care se află o tartă de pere cu multă cremă. Regele scutură din cap, nemulțumit, și face observația că marchizul n-a primit, când era mic, nici lecții de bune maniere, nici lecții de muzică, întrucât nu e politicos și nici nu are ureche muzicală. Meuse roșește, sub stratul de pudră, și se uită, înfricoșat, în farfurie, punând linguriță pe masă cât de încet poate.

Ciocănesc în paharul de șampanie cu o furculiță și încep să cânt în surdină, pentru a acompania ritmul linguriței marchizului.

– Haideți, muzica nu e așa de rea, spun eu. Cu un acompaniament adecvat, am putea avea o orchestră și ar ieși chiar ceva melodios. Am putea-o numi „Cantata perelor".

Uimirea îi face pe toți să tacă brusc. Simt cum Mademoiselle de Charolais se face mică, lângă mine, iar Meuse mă privește de parcă ar fi dorit ca *oubliette*-le[1] să mai fie încă la modă și, printr-o simplă coborâre de mâner, să dispar dintre ei. Tăcerea persistă, și parcă toți cei din încăpere își țin răsuflarea.

Apoi, regele izbucnește într-un hohot de râs. Imediat, toți ceilalți încep și ei să râdă.

– Mademoiselle, mi se adresează el, și zăresc în ochii lui o sclipire de înțelegere, ai o ureche muzicală deosebită. Cum ai numi asta? mă întreabă și începe să bată, ritmic, cu cuțitul în farfuria cu omletă.

– „Opera pentru omletă", desigur! rostesc imediat.

Râd iarăși cu toții și apoi o gălăgie infernală umple încăperea, pe când mesenii, agitându-se ca maimuțele într-o cușcă, încep, fiecare, să creeze „Sonata supei" sau „Rapsodia căpșunelor".

Dar ochii regelui nu se mai dezlipesc de pe chipul meu, continuând să-mi zâmbească.

Un triumf.

După ce oaspeții pleacă, Louise începe să se învârtă prin cameră, supraveghindu-i pe servitorii care strâng masa. Mă cufund în luxoasa ei sofa roz și ciugulesc rămășițele unei aripi de gâscă. Louise stă încruntată și știu că are ceva să-mi spună. Oftează, începe să vorbească, se oprește. Dă să se întoarcă – imaginea perfectă a nehotărârii – și-i poruncește slujnicei Jacobs să strângă resturile de gâscă și să le servească la masă mâine.

– Dar poți lua jeleul... urăsc lucrurile care *tremură*.

Bănuiesc că trebuie să-i ușurez sarcina.

– Ai ceva să-mi spui, Louise?

Mă privește cu suspiciune. Niciodată n-a fost prea bună la confruntările directe – când eram mici, nu putea refuza nici un pisoi și mereu era luată peste picior de servitoare. Trage adânc aer în piept și spune:

– Tu nu știi – n-ai putea să știi – cum stau lucrurile pe-aici chiar din prima seară. Dar să te porți în felul în care ai făcut-o a fost de-a dreptul...

Caută cuvântul potrivit, în așa fel încât să nu mă ofenseze.

[1] Celule subterane din închisorile medievale franceze, în care condamnații erau, adesea, uitați pentru totdeauna. (n.tr.)

– De-a dreptul... naiv. Nu ți-ai dat seama. Și cum ai fi putut? Ai stat închisă într-o mănăstire atâția ani și, în plus, poate că manierele de la curte ți se par stranii.

– Dar cu ce-am greșit? întreb, încercând să-mi ascund amuzamentul. Mă gândesc la ochii regelui ațintiți asupra mea, la scânteile din priviri, ce au făcut legătura între noi. Termin de mâncat aripa de gâscă și mă îndrept spre masă, să văd dacă mai e ceva care merită mâncat. Îmi mai torn un pahar de șampanie și dau gata ultima felie din prăjitura cu pere, înainte ca Jacobs să strângă farfuriile. Hmm, asta-i viața adevărată! Mă gândesc la oribilele cuvinte pe care Maica Superioară mi le-a adresat: „N-ați fost binecuvântate nici fizic, nici financiar". Ei bine, nu-i nimic, sunt binecuvântată în alte privințe...

– N-ar fi trebuit să-i vorbești regelui înainte ca el să ți se adreseze. Și l-ai contrazis! Aproape l-ai insultat! Nu-i place să fie tratat într-o manieră familiară de cei care nu-i sunt apropiați. E foarte timid, să știi.

– Da, dar nu s-a supărat.

– Hm, auzi, nu s-a supărat! S-a supărat cumplit! Dar nu a arătat-o, fiindcă are niște maniere alese. Te va ierta, căci e un om foarte iertător, și știu că va fi indulgent cu tine, pentru a-mi face mie pe plac, dar s-a simțit insultat. Crede-mă. Îl cunosc bine, mai bine decât tine.

Deocamdată. Îmi termin șampania și schimb subiectul.

– Femeia aceea înspăimântătoare... Mademoiselle de Charolais...

– O, da, spune Louise, așezându-se, ușurată și bucuroasă că partea mai dificilă a trecut. E groaznică, pur și simplu groaznică. Dar e extrem de influentă, și *Steluță*... Vreau să spun, regele e foarte tandru cu ea. Dar parfumul ei...

– Ah, mirosea de trăznea a violete! Și a murdărie. Și de ce are vocea aceea ciudată? Parc-ar fi un țânc de șase ani!

– Știu! Unii spun că are aceeași voce ca a surorii sale mai mari, care e închisă într-o abație și se zvonește că ar fi înnebunit. Ah, știu că n-ar trebui să răspândesc asemenea bârfe, dar așa merg lucrurile aici, la Versailles.

Louise mă îmbrățișează, fericită acum, când crede că și-a găsit în mine un aliat. Ne dăm rochiile jos și nu mă pot abține să nu mă admir în oglindă. În lumina pâlpâitoare a lumânărilor, chipul meu, scos și mai mult în evidență de pereții auriți, strălucește de la șampanie și de la amintirea cinei. Mă privesc, așa cum trebuie

să mă fi privit mai adineauri regele, şi mă simt străbătută de un fior. Mă sui în pat, alături de Louise, iar ea mă îmbrăţişează.

– O, Pauline, sunt aşa de bucuroasă că eşti aici! E ca în vremurile bune de odinioară! Îţi aminteşti când a izbucnit acel incendiu în camera de joacă şi cearşafurile lui Diane au fost distruse, iar ea a trebuit să doarmă în pat cu Hortense? Apoi am dat năvală toate peste ele, tuşind groaznic...

– Nu, eu am stat în pat. Marie-Anne a sărit!

– Hm, nu-mi amintesc să fi fost aşa. Parcă ne-am suit toate în pat atunci.

În cele din urmă, Louise adoarme. Rămân trează, ascultând sunetele bizare ale nopţii versailleze, atât de diferită de o noapte la mănăstire – câini care latră sau scheaună, gărzi mărşăluind prin curţile exterioare, trăsuri care vin şi pleacă, chicote şi şoapte venind din camerele din jurul nostru, unde oamenii continuă să petreacă în noapte, când în magnificul palat se trezesc la viaţă secretele şi târfele.

Va fi distractiv.

De la Hortense de Mailly-Neslé,
Hotelul Mazarin, Paris, 10 octombrie 1738

Diane!

Mătușa e la Versailles pentru două săptămâni, deci dacă vrei să mă vizitezi, poți să o faci. Trebuie să te simți tare singură la mănăstire, fără Pauline. Mătușa nu ți-a interzis în mod expres să pui piciorul în casa ei (așa cum a făcut cu Pauline), deci, vino, te rog, dacă poți, joi sau vineri.

Nădăjduiesc că Pauline se bucură de vizita pe care i-o face lui Louise la curte. Mătușa nu a văzut-o încă și spune că e mai bine așa. A auzit că Pauline ar avea niște maniere îngrozitoare și că l-ar fi insultat chiar și pe rege! Bine, nu te îngrijora, e doar o vizită scurtă.

Dacă vii săptămâna viitoare, poți vedea și noii cățeluși ai lui Victoire. Unul e foarte, foarte mic și are cea mai stranie blană roșiatică pe care am văzut-o vreodată. Am primit o scrisoare și de la Marie-Anne; îți voi împărtăși veștile de la ea.

Te rog, când îmi răspunzi, scrie doar „Da" sau „Nu", ca să pot înțelege dacă vii sau nu.

Hortense

Capitolul 21

Pauline
Versailles, 1739

Versailles e un loc imens, dar tot ce e important e mic. Ascuns în fanfaronada curtenilor, sub pâlpâirile sprințare ale miilor de lumânări reflectate în sute de oglinzi, diavolul, cum se spune, se află în detalii.

Ciocănituri discrete în ușă, aproape insesizabile pentru unii, dar puternice pentru alții. Un salut care e cu o secundă prea lung sau cu o secundă prea scurt – ce implică? O privire aruncată sau furișată în jos. O haină purtată de prea multe ori; dantele folosite prea des pe aceeași cămașă; foșnetul unei rochii noi de satin, acolo unde altădată erau doar rochii de pânză. Unde stă cineva la liturghie, unde se așază la cină, în care trăsură te plimbi – a doua în spatele regelui sau a treia? Amănunte, dar de o importanță extraordinară.

Ce viață ciudată! Ce existență stranie! A doua zi după cina cu regele, toată lumea era înnebunită, și am aflat la prima mână despre agitația stârnită la Versailles, unde bârfele zboară mai repede decât porumbeii călători. Camerele lui Louise erau luate cu asalt de oameni dornici să mă vadă măcar o clipă. Am auzit șoapte, am surprins priviri și m-am simțit grozav de mulțumită.

– Aceste creaturi bizare sunt la modă, precum maimuțele expuse la Paris.

– E o noutate, e o schimbare. Presupun că trebuie să valoreze ceva.

– N-ar trebui să fiu atât de directă, draga mea, nu se cuvine, dar pur și simplu nu înțeleg. Nu în-țe-leg! Ce-i așa atrăgător la fata asta?

Înțepăturile nu mă supără deloc; înțeleg foarte repede că acesta e, pur și simplu, limbajul la Versailles, un limbaj pe care nu cred c-o să mă deranjeze să-l învăț.

Regele dorește să aibă tot timpul pe lângă el un mic grup de curteni; chiar și în cele mai intime momente, se simte singur dacă nu are alături cel puțin patru companioni. Toți se străduiesc, adesea în van, să fie unul dintre puținii aleși. Sunt sute, dacă nu chiar mii de oameni care și-ar da dinții, adevărați sau falși, spre a fi incluși pe listele magice de invitați. Și când te trezești pus pe listă? Ah, ce putere!

Se duc nenumărate ciondăneli pentru întâietate, purtate cu precizia campaniilor militare. Câmpurile de bătălie sunt stranele de la biserică, scaunele sacre, masa reginei sau anticamera regelui. Lucruri precum cine să-i ofere reginei șervețelul înainte de masă sau cine să aibă onoarea de a-l descălța pe rege de pantofi sunt chestiuni de importanță crucială. Orice contact sau acces la rege, oricât de umil, poate valora mai mult decât o duzină de diamante.

Sinceră să fiu, chiar în acest moment mă simt foarte bogată. Fac parte dintre puținii aleși, alături de toți cei care sunt în vogă la curte: Mademoiselle de Charolais și sora ei, Clermont, la fel de diabolică, ducesa de Antin, cu care Louise pretinde că e bună prietenă, contesa d'Estrées, ambele niște prețioase inofensive, ale căror calități sunt doar chipurile drăguțe și conversația facilă.

A, și desigur, mai e și Louise.

Valeții întind fața de masă albă, care coboară ca neaua peste imensa masă de joc. Afară, zăpada adevărată acoperă lumea; suntem în mijlocul celei mai aspre ierni pe care am trăit-o vreodată. Rece „ca jucăria unui bărbat mort", cum se exprimă, atât de fermecător, Mademoiselle de Charolais. Din țară vin rapoarte despre foamete și chiar decese din această pricină, dar în salonul privat al regelui, lumea se încălzește la focul din șemineu, iar prezența atâtor oaspeți aburește ferestrele. Pe masă, valeții așază o imensă tablă de cavagnole[1], înconjurată de candelabre acoperite cu frunze de acanthus aurii și verzi. Invitații se adună în jurul mesei.

Pe lângă privilegiații cărora li se permite să intre în apartamentele private ale regelui, există și cei pe care regele a decis să-i

[1] Cavagnole sau biribi, joc francez de noroc, asemănător loteriei (n.tr.)

lase la masa lui de joc în această noapte. Prefer să privesc, întrucât n-am bani de pariat şi, în plus, nici nu-mi plac jocurile de noroc. Amuzamentele prosteşti, de tipul cavagnolei, dependente numai de noroc şi trişat, mă plictisesc de moarte.

– Nu e nici o problemă dacă nu vrei să joci, surioară. Poţi să stai lângă şemineu şi să te încălzeşti, mă sfătuieşte Louise. E îmbrăcată într-o rochie grea de catifea galbenă, ţesută pe deasupra cu blană albastră, despre care ea insistă să susţină că-i de vulpe, deşi mie mi se pare mai curând de veveriţă. Mademoiselle de Charolais a pufnit în râs când a văzut-o şi mi-a spus că rochia e teribil de demodată.

– Nu, Bijou, dar de ce să nu joace? intervine regele, când aude că vreau să nu particip. Mademoiselle de Neslé este oaspetele nostru şi trebuie să se bucure de toate plăcerile pe care i le oferim.

Ei bine, dacă regele insistă... Mă aşez pe un scaun, între el şi Louise, lovind-o discret cu evantaiul închis, pentru a-mi face suficient loc.

– Dar Pauline, tu nu ai bani de pariat, îşi dă seama Louise şi, după ce se ridică de pe scaunul ei, se aşază în dreapta regelui, luându-i locul bătrânei prinţese de Chalais, care mormăie, nemulţumită, şi pleacă de la masă, nu înainte de a lua cu ea o tavă întreagă de tartă cu brânză.

– Poate poţi paria *7500 de livre*, propune, cu un surâs perfid, Mademoiselle de Charolais, aflată la celălalt capăt al mesei.

– Nu, voi juca pe ăsta, răspund eu şi îmi scot unul dintre cerceii cu perle.

– O, nu, Pauline, nu face asta! Cerceii sunt de la mama.

– Ha! Suntem intrigaţi, Mademoiselle, intrigaţi! strigă regele, privindu-mă cu admiraţie. Eşti foarte curajoasă. Dacă vei câştiga, voi cere bancherului curţii să-ţi ofere 64 de perle, suficiente pentru un colier drăguţ. Nimic nu m-ar face mai fericit decât să-ţi ofer un colier de perle.

Ştiu din felul în care regele mă priveşte că vrea să fie aproape de mine, să mă atingă. E prima oară când gust din această formă specific feminină de dominaţie, care-mi dă o stare euforică.

– Bijou, tu vei ţine punga cu numere în noaptea asta. Ştim cu toţii că eşti demnă de încredere şi cinstită. În afară de asta, nu ai bani ca să mai joci iar.

Louise se înclină, strălucind de mândrie, şi ia punga de catifea, moale şi pufoasă ca o blană de animal. Mi-a spus că a pierdut

30 000 de livre la cărți luna trecută, o sumă enormă, pe care regele a promis că i-o va înapoia, dar până acum nu s-a ținut de cuvânt.

Suveranul se întoarce către mine.

– Așadar, care va fi numărul dumitale norocos în seara asta, Mademoiselle?

– Să zicem...

Îl privesc atentă, căutând inspirația pe chipul lui. Suntem foarte aproape unul de altul, ne simțim răsuflarea și simt cum crește în el dorința.

– ... să zicem 15, mă decid și pun perla pe tablă la acel număr.

– Așteaptă! Lăsă-mă să o binecuvântez cu noroc, căci această perlă stă pe numărul cu care eu voi intra în istorie.

Ia perla din palma mea și o atinge discret cu buzele, privindu-mă necontenit. Îmi desfac ușor buzele, ca și cum aș fi înțeles gestul. Regele nu m-a sărutat încă, dar acum știu că își dorește să o facă. Și eu vreau să-l sărut.

– Ah, Maiestate, dar 15 era alesul meu! Și eu m-am gândit să vă onorez astfel, anunță Meuse, de la capătul celălalt al mesei, cu vocea lui pițigăiată și deranjantă. Atunci lăsați-mă să vă onorez alegând numărul cerbului pe care Maiestatea Sa l-a vânat săptămâna asta, zice el și pune o grămăjoară de monede pe numărul 48.

– Foarte bine, acceptă regele și, răsucindu-se spre mine, rânjește mulțumit. Am remarcat că Ludovic poate fi rece, chiar arogant cu cei pe care nu-i cunoaște, dar de îndată ce se află în interiorul cercului său magic de prieteni, se relaxează și devine un conviv excelent. Louise insistă că e timid, dar chiar nu cred că ar fi așa.

– Acum, Mademoiselle, îmi faci onoarea de a alege un număr și pentru mine?

Îmi ridic evantaiul, pentru a ne feri de privirile celorlalți și pentru ca nimeni să nu-mi audă cuvintele și adresarea improprie. Cu o voce scăzută, spre a-l face să se apropie de mine și mai mult, îi șoptesc:

– Maiestate, veți împlini curând douăzeci și nouă de ani.

– Da, încuviințează el, tot în șoaptă. Și dumneata, Mademoiselle, ai douăzeci și șase?

– Întocmai.

– Cred că cincizeci și cinci va fi numărul ce-mi va aduce noroc în seara asta, replică el, înțelegând iute sensul aluziei mele. Îmi

place cum gândeşti, Mademoiselle. Împreună, vom alcătui un număr perfect.

Louis îl trage de braţ, tulburând micul nostru aranjament.

– Cincizeci şi cinci? O, nu, dragul meu, trebuie să joci numărul tău special, şapte.

– Dar luna trecută numărul ăsta nu mi-a adus nici un ban, nici măcar un ban. Îl voi schimba. Uneori, schimbarea e tonicul necesar.

Ceilalţi curteni îşi aleg şi ei numerele, marchizul de Mézières plasând, ostentativ, un turn de monede pe numerele trei şi treizeci şi şase şi anunţând, cu glas tare, că a fost binecuvântat cu un vis în care aceste numere apăreau. Prinţesa de Chalais renunţă să mai ciugulească din tarta cu brânză şi revine la masă, pariind pe numărul douăzeci.

– Douăzeci e numărul tartelor pe care le-ai mâncat deja sau al celor pe care plănuieşti să le mănânci? întreabă Mademoiselle de Charolais, cu o voce ascuţită.

Prinţesa de Chalais îi aruncă o privire de gheaţă şi, fără să se sinchisească, mai ia o prăjitură. Madame d'Estrées şi cavalerul de Coq se tachinează pe seama numărului de vizite făcute la „fântâna lui Venus" luna trecută şi decid că este şaisprezece, deşi ea pretinde că a mai vizitat-o de două ori, fără ştirea lui. Curând, tabla cu şaptezeci de numere capătă un aspect neregulat, cu grămezi de monede mai înalte sau mai scunde.

– A venit momentul! anunţă bancherul curţii, bătând în podea cu bastonul său cu măciulie de marmură şi adunând lista de pariuri. Face un gest spre Louise şi aceasta începe să învârtă încet în pungă bilele care au înscrise pe ele numere. Toţi ochii sunt aţintiţi asupra ei şi Louise scoate, într-un final, o bilă din sacul de catifea.

– Patruzeci şi opt!

Tânăra prinţesă de Guéméné ţipă ascuţit, ca un purcel, şi sare în sus aşa de brusc, încât o agrafă cu perlă îi cade din păr.

– În sfârşit voi primi inelul cu rubin! Atâta vreme mi-a fost refuzat... Ştiam eu că voi fi norocoasă în seara asta.

Marchizul de Mézière se înclină solemn, şi, pretinzând că are o obligaţie de care uitase, iese din cameră cu paşi nesiguri. Dezgustată, prinţesa de Chalais aruncă pe jos o tartă pe jumătate mâncată.

– Ah, îmi pare rău, Mademoiselle, numerele nu ne sunt favorabile.

Ridic din umeri.

– Cine nu riscă nu câștigă. În plus, e doar un joc de șansă și noroc. Asemenea jocuri mă plictisesc.

– Deci nu crezi în șansă și noroc? întreabă amuzat regele, ridicând din sprâncene.

– Oho, ba da! Altfel cum s-ar explica succesul unor oameni care n-au nici un merit? întreb eu, privindu-l pe Meuse, care cu un deget se scarpină în nas, iar cu cealaltă mână scormonește printr-un castron cu smochine uscate.

Regele chicotește.

– Ha! Ha! Ești foarte aspră, Mademoiselle, atât de aspră. Dar, dacă aceste jocuri te plictisesc, ce sugerezi să facem?

– Să jucăm șah, spun eu, prompt. Madame de Dray era un strateg iscusit și am petrecut multe seri lungi jucând cu ea șah la mănăstire.

– Dar șahul nu e un joc pentru o seară cu prietenii, se indignează Madame d'Estrées, țuguindu-și buzele ca o rață.

– Ah, șahul... jocul regilor, rostește Ludovic. Fleury m-a învățat, cu mulți ani în urmă, să joc, dar trebuie să mărturiesc că mi-am pierdut îndemânarea în ultima vreme. Poate pentru că n-am avut parteneri dornici să joace?

– Există o tablă de șah în bibliotecă, Sire, se oferă Meuse, înghițind, grăbit, o smochină. Un cadou din Spania...

– Ai dreptate, ca întotdeauna, Meuse. Doamne, cât de mult a trecut de atunci... Dar trebuie să fiu de acord cu Madame d'Estrées. Șahul nu e un joc pentru un grup așa de mare ca acesta din seara asta.

Nu protestez, pentru că sunt de acord, dar continui să-i zâmbesc. El ezită puțin, apoi se decide brusc:

– Dar poate că mâine seară... Căci concertul acela oferit de regină nu mă interesează. Așa că atunci vom juca șah cu Mademoiselle Neslé!

– Minunat! O să-mi lustruiesc piesele, și nu am nici o îndoială că vă voi da mat până la sfârșitul serii, Sire!

Regele își linge buzele și mă țintuiește cu privirea. Apoi scutură din cap, ca și cum abia atunci și-ar fi dat seama că nu suntem singuri în încăpere.

– Tabla şi piesele de şah sunt întotdeauna aşa de drăguţe... Nişte sculpturi migăloase şi delicate, făcute din fildeş, intervine Louise, pe un ton în care ghicesc îngrijorarea.

Regele o priveşte şi, pentru o clipă, am impresia că s-ar uita la o străină. Apoi bate din palme.

– Dar, deocamdată, să trecem la o altă rundă de cavagnole!

Îmi scot cealaltă perlă din ureche şi o plasez pe numărul unu. De ce nu? Louise agită punga din nou, iar atmosfera e încinsă de atâta aşteptare şi lăcomie, pe când aceşti oameni, care au totul, îşi doresc să aibă şi mai mult.

– Numărul unu!

Da! Bat din palme şi apoi, fără să-mi dau seama, îi prind mâna lui Ludovic în palma mea, iar el mă îmbrăţişează. E prima oară când îmbrăţişez un bărbat. Nu cred că tata m-a strâns vreodată în braţe şi, în mod sigur, nici un alt bărbat nu a făcut-o. Ah!

– Şaizeci şi patru de perle pentru o perlă superbă! Mademoiselle, voi cere bancherului să-ţi transforme câştigul din această seară într-un colier. Şi voi adăuga încă şaizeci şi patru de perle, pentru că prezenţa ta aici îmi creează o dispoziţie excelentă.

La sfârşitul serii, mă întorc cu Louise în apartamentul ei. Mă simt ca în transă. Oare priceperea şi strategia nu valorează mare lucru? Oare n-ai nevoie decât de noroc? Una peste alta, mâine vom juca şah – doar noi doi.

– Eşti foarte norocoasă, Pauline. Regele a fost în toane bune în seara asta, spune Louise, pe când ne croim drum pe coridorul luminat de sfeşnice, către camerele ei. Oglinzile gigantice ne reflectă siluetele fantomatice, iar sora mea vorbeşte şoptit, căci nu se ştie cine poate trage cu urechea în întuneric.

– Rar mi-a fost dat să-l văd într-o dispoziţie atât de bună. De obicei, iarna e foarte melancolic. Şi a fost foarte prietenos cu tine, aşa de prietenos... Mă întreb dacă nu cumva sosirea de ieri a prinţului de Lichtenstein nu l-a făcut să fie aşa de binedispus.

Vocea ei e uşor îngrijorată, dar în acelaşi timp plină de speranţă, ca şi cum, exprimându-şi gândurile, Louise ar vrea să scape de suspiciunile nedorite.

De la Pauline de Mailly-Neslé
Versailles, 3 aprilie 1739

D...

Știi cât de mult urăsc să compun scrisori, dar o să-ți adresez acum una lungă și drăguță, ca să-mi cer scuze pentru întârziere. Vreau să-ți împărtășesc tot ce s-a întâmplat aici. E așa de incitant! Am întâlnit mulți oameni importanți. Cardinalul Fleury, sfetnicul regelui, e cel mai bătrân om pe care l-am văzut și are o putere înspăimântătoare, deși tatăl lui a fost doar un avocat de țară, sau ceva de genul ăsta.

Mademoiselle de Charolais, nepoata răposatului rege și o târfă fără pereche, s-a declarat cea mai bună prietenă a mea și mă bombardează cu cadouri și sfaturi. E groaznic de falsă – toți de aici sunt la fel, în afară de buna noastră Louise – și iubește intrigile. Întotdeauna fac exact pe dos de cum mă sfătuiește ea. Uneori chiar dorm în apartamentele ei, dar cred că sunt alergică la parfumul de lavandă, cu care ea se dă din abundență. Oricum, e de preferat, decât să dorm cu Louise; în dormitorul ei nici nu te poți odihni câteodată, din cauza gălăgiei din jur.

Dar trebuie să știi că planul meu decurge de minune. Regele mă consideră cea mai fascinantă femeie! Știu asta, pentru că mi-a zis-o chiar el. Se miră iar și iar că o astfel de femeie a putut să apară tocmai dintr-o mănăstire. Îi răspund că devenirea mea s-a datorat faptului că n-am ascultat niciodată de sfaturile călugărițelor.

Regele e un om minunat. Și e foarte chipeș și tandru. Am devenit extrem de apropiați și, acum, îl consider mai degrabă prieten – un prieten bun – decât suveranul meu. Sper că spionii Maicii Superioare nu vor deschide această scrisoare; mă simt ciudat să scriu astfel de lucruri despre Maiestatea Sa, de parcă i-aș folosi numele în van.

Cred că are toate motivele să fie mândru de mine. Spune că adoră inteligența mea și ochii mei verzi, sălbatici, precum și comentariile neașteptate și adesea nepotrivite care-mi ies uneori din gură (dar mă iartă întotdeauna, îmi mărturisește el, galant, întrucât pe mine nu se poate supăra, căci știe că nu vorbesc cu răutate). Majoritatea curtenilor de aici sunt groaznic de plictisitori, deci sunt convinsă că regele îmi spune adevărul. Am zis „majoritatea"? Hm, toți!

Dacă pot să mă exprim astfel – Doamne, sper ca spionii să nu citească asta – sunt ca și amanta lui. Îți voi da mai multe detalii în scrisoarea următoare.

Panglicile indigo pe care ți le-am trimis sunt de la Mademoiselle de Charolais – n-am ce face cu ele, dar știu că ție ți-ar plăcea. Sper că vor compensa mânecile pe care le-ai sacrificat pentru mine. De asemenea, ea avea un frumos evantai de mătase de culoare alb-trandafirie și, când i-am spus că ți-ar plăcea mult un evantai, mi l-a dăruit. Deci iată-l aici, folosește-l, dar ferește-l de privirile călugărițelor – sunt sigură că l-ar considera prea luxos și păcătos pentru Port Royal.

Arată-i scrisoarea și lui Madame de Dray – e pentru amândouă. Pur și simplu, nu am timp să vă scriu amândurora. Și poate că îmi scrie și Madame de Dray o scrisoare, din partea ta. Nu am înțeles mare lucru din ultima ta scrisoare și mi-ar plăcea să aflu vești de la tine.

Louise e foarte fericită – îți trimite toată dragostea ei.

Pauline

Capitolul 22

Pauline
Versailles și Rambouillet, aprilie 1739

Regele nu și-a mai putut ascunde fascinația și dorința pe care le simțea față de mine, și nici n-a mai făcut-o. Încă de la început, n-au existat drumuri furișate pe coridoarele întunecate, așa cum s-a întâmplat cu Louise; idila noastră n-avea să fie o legătură de alcov. El a căutat și a încurajat în mod deschis prezența mea, și niciodată nu i-a cerut iertare lui Louise pentru că-și pierduse atât de brusc afecțiunea față de ea. Nici eu n-am rugat-o să mă ierte; nu e vina mea că regele s-a plictisit de ea și dorește să fie cu mine.

Desigur, Louise este încă favorita regală, iar Ludovic își petrece adesea nopțile cu ea. Îi este o persoană apropiată, iar acum știu că regele e genul de om care pune mare preț pe rutină și pe stabilitate. La Versailles domnește o rutină absolută; toate melodiile sunt la fel și toate piesele de teatru sunt amuzante în același chip. Serile, se joacă întotdeauna cavagnole. Ludovic obișnuia să joace cadril, dar acum nu mai vrea să audă decât de cavagnole. Nu înțeleg de ce trebuie să fie așa, dar e dorința lui. Sau asta *crede* el că e dorința lui.

De îndată ce voi fi măritată, iar poziția mea va fi asigurată, o voi exila pe Louise. Deocamdată, nu pot nega faptul că ea servește de minune scopului meu. Șase ani sunt totuși șase ani, și nu-i de mirare că ea îl cunoaște foarte bine pe rege, atât la trup, cât și la minte. O descos neîncetat asupra lucrurilor care-i plac regelui și asupra celor care nu-i plac. Deși sunt sigură că ultimul lucru pe care l-ar dori e să stea și să-mi pună pe tavă sufletul iubitului ei, Louise, pur și simplu, nu poate să spună cuiva „nu". Iar acesta e un defect fatal la Versailles. Aici, căutarea de avantaje e principala ocupație a tuturor, și Louise își petrece mult prea mult timp îndeplinind

dorințele altora, întotdeauna încruntându-și, abia schițat, sprâncenele. E supărător. Vreau să spun... oamenii care-i tot cer favoruri mă agasează, deși presupun că și fața ei mă enervează. Uneori, pun piciorul în prag și opresc mulțimea de pierde-vară. Se spune că sângele apă nu se face și, când oamenii nu o respectă pe Louise (ceea ce se întâmplă adesea) e ca și cum nu m-ar respecta pe mine. Iar asta nu se va întâmpla.

Nu mai departe de ieri, Gilette, ducesa d'Antin (cu care Louise pretinde că e prietenă, dar care mie mi se pare o scorpie), a dat buzna în apartamentul nostru și i-a cerut acesteia să-i împrumute noua ei sobiță de porțelan, pretinzând că a ei fusese lovită și spartă de unul dintre ogarii soțului ei. Louise, care are nevoie de sobiță pentru a încălzi cafeaua și ciocolata, era cât pe ce să i-o dea, când am intervenit și i-am zis femeii că și noi avem nevoie de băuturi calde așa cum are și ea, prin urmare nu-i dăm nimic.

Dar sunt bucuroasă că, pe mine, Louise nu mă poate refuza. O întreb deschis amănunte despre rege și îmi răspunde pe dată. Îmi dezvăluie că, dintre toate florile, lui îi plac cel mai mult garoafele, că e fericit cu adevărat doar atunci când merge la vânătoare – dimineața în care a ucis douăzeci de cerbi e una dintre cele mai îndrăgite amintiri ale sale –, că, dintre toate neamurile Europei, cel mai mult îi displac pe unguri, că îl admiră enorm pe străbunicul lui, Regele Soare, dar nu vrea să fie ca el, căci jură să nu-și recunoască oficial nici un bastard (deși, după știința lui Louise, el nu are încă vreun copil din flori și, cu siguranță, nu de la ea). Îmi spune că regele nu suportă brânzeturile cu mucegai, mai ales pe cele din Normandia, că urăște pudra de păr care-i ajunge pe haine și, mai ales, situațiile care-l fac să se simtă inconfortabil.

Și nu uită să-mi povestească despre perioadele lui negre, despre depresii, frica lui de moarte și de iad și despre amintirile vagi de când era doar un copilaș și și-a pierdut familia, amintiri care îi bântuie încă sufletul. Avea doar doi ani când părinții și fratele lui mai mare au murit, în doar câteva săptămâni, de variolă, și doar intervenția guvernantei sale l-a salvat. Madame de Ventadour încă trăiește, iar regele îi este foarte devotat.

– O vizitează în fiecare zi, mă informează Louise, solemn, chiar și când pleacă la vânătoare.

– A, da, am văzut-o pe femeia acoperită cu voaluri negre.

– Și nu trebuie să-i ceri nimic, căci nu suportă, mă avertizează Louise, privindu-mi ceașca de cafea.

Stăm amândouă în salonul ei. Regele primește o delegație turcă. Îmi place să-i cer lui Louise lucruri scandaloase, doar ca să mă distrez. Astăzi, i-am spus că mi-aș dori o cafea cu aromă de portocale, întrebând-o dacă poate să-mi facă rost de așa ceva? Asta e o nouă modă la Versailles, dar produsul e extrem de scump și foarte greu de procurat. Acum îmi sorb licoarea dulceagă și îi cer să-mi dea restul cutiei cu cafea, să i-o pot trimite lui Diane, care va fi încântată.

– Ești sigură? Toată cutia? E cam mare și, în afară de asta, e și extrem de scumpă.

– Dar știi că Diane adoră cafeaua. Și portocalele.

– Da, dar... bine, fie. Sărmana Diane, e închisă la mănăstire, în vreme ce noi suntem la Versailles! O să i-o trimit chiar mâine. În fine, cum îți spuneam, regelui nu trebuie să-i ceri niciodată favoruri. Urăște să fie cicălit cu cereri.

Pufnesc în râs. Desigur că regelui îi place să i se ceară diverse lucruri, altfel cum și-ar putea dovedi dragostea?

– Deci e adevărat ce se spune? Că regele face dragoste ca un hamal și tot ca un hamal e de zgârcit?

Mademoiselle de Charolais mi-a destăinuit multe despre natura ponderată a regelui și despre zgârcenia sa în privința lui Louise. Deja am o listă cu mărunțișuri pe care Ludovic mi le-a dăruit, inclusiv o pereche de vase de Chantilly și un colier de perle albe, în vreme ce singurul lucru pe care el i l-a dăruit vreodată lui Louise e o cutiuță gravată, din China. Și ceva legat de o pajiște – o acuarelă, oare?

Buzele lui Louise încep să tremure, iar fața i se înroșește.

– Surioară, nu ești măritată! Cum poți vorbi de asemenea lucruri? De unde *știi* tu asemenea lucruri?

– O să mă mărit destul de curând, zic eu, încrezătoare.

Cu un duce, sper. Regele analizează de ceva vreme această posibilitate. Există discuții privind un mariaj cu contele d'Eu, care e prinț de sânge regal; ar fi o legătură foarte potrivită. Fleury se opune însă. Dar nu-mi fac griji. Îl țin minte. De câte ori îl văd pe boșorogul ăsta mă gândesc: „Ticăloșia ta va ajunge să te muște chiar pe tine, exact ca păduchii despre care se zvonește că ți-ar umbla prin perucă".

– Chiar și așa, nu se cuvine. Ești o fată nemăritată și n-ar trebui să întrebi asemenea lucruri. Nici n-ar trebui să știi asemenea lucruri.

Nici nu mă mai obosesc să pufnesc, în zeflemea, la auzul unor astfel de cuvinte. În plus, mă îndoiesc că Louise ar avea să mă învețe multe în privința asta. Îmi imaginez că face dragoste la fel de fad cum face conversație. Mă voi baza pe ceea ce prietena mea, Madame de Dray, mi-a spus la mănăstire; mici trucuri despre cum trebuie tratați bărbații în pat ca să-i faci să se simtă în al nouălea cer.

Mademoiselle de Charolais mă presează să cedez și să mă culc cu regele. Crede că sunt prostuță, dar nici vorbă de așa ceva. Nu mă pot culca deloc cu el până nu mă văd măritată. Adulterul după mariaj e acceptabil, dar desfrânarea în afara căsătoriei e un lucru de neimaginat. Uită-te doar ce i s-a întâmplat lui Mademoiselle de Moras. Ce scandal! Din păcate, nu s-a întâmplat la mănăstirea Port Royal (acolo n-am avut niciodată parte de scandaluri incitante), dar desigur că am auzit de el. Ea a fugit cu un pețitor care nu era de rangul ei și, când au fost prinși, au fost obligați să se căsătorească. Și el nu era decât un amărât de burghez!

Desigur, Mademoiselle de Chalais nu e căsătorită și, în mod sigur, e o depravată cum rar găsești, dar ca nepoată a lui Ludovic al XIV-lea, originea ei înaltă o situează deasupra oricărei convenții. Poate să facă orice, și chiar face. Anul trecut s-a zvonit că s-a culcat cu zece bărbați, inclusiv cu unul dintre valeții ei și cu un alt valet din casa contesei de Toulouse. Închipuiește-ți! Nu, eu n-am să mă culc cu regele până nu voi fi mai întâi căsătorită. Nu uit că Ludovic e un vânător, or toată lumea știe că vânatul cel mai apreciat e cel pe care te chinuiești cel mai mult să-l dobori.

Mi-am făcut o politică din a fi bine informată în privința guvernării și a evenimentelor curente, dar, surprinzător, Ludovic nu e deloc interesat de aceste aspecte. În general, el lasă treburile guvernării în seama altora, mulțumindu-se doar să semneze tot ce-i cer miniștrii săi și să nu iasă din cuvântul lui Fleury. Cred că ar trebui să se implice mai mult; dacă nu știe nimic despre guvernarea Franței, cum va putea ieși vreodată de sub influența atotputernică a cardinalului?

Când e cu mine, am grijă să-l supun permanent la provocări, la șarade, să-l fac să gândească. Discutăm despre politică, despre război, despre situația din Europa. Inițial, a fost sceptic, spunând că femeile n-ar trebui să se amestece în asemenea lucruri. I-am replicat că vreau să mă implic nu din dorința de a-mi băga nasul în politică, ci pentru a-l sprijini și înțelege mai bine pe regele meu.

Şi eu am multe de învăţat, dar sunt o elevă studioasă şi pricep repede. Astfel am aflat despre recolta slabă de grâu şi consecinţele ei – cine ar fi crezut că o simplă ploaie poate avea efecte dezastruoase? Am mai învăţat că tensiunile dintre ruşi şi turci influenţează preţul valoroaselor covoare turceşti – e ciudat că un lucru întâmplat atât de departe de noi poate să aibă un asemenea impact direct asupra Franţei. Regret timpul irosit la mănăstire; ar fi trebuit să caut ziare şi cărţi de istorie, în loc să citesc romane prosteşti sau să răsfoiesc cărţi bisericeşti, în căutare de ceva interesant. Bine, cel puţin, am învăţat şah.

Am aflat despre războiul polonez şi despre Tratatul de la Viena. Şi despre inamicii noştri, austriecii şi britanicii. Mai ales austriecii; despre Habsburgi se ştie că ar avea un al şaselea deget la mână şi falca de jos proeminentă, cu buze imense, dovada legăturilor lor incestuoase. Mulţi susţin că austriecii vor război, posibilitate căreia Fleury i se opune vehement; nu degeaba a fost poreclit „Porumbelul păcii".

Suntem la Rambouillet, la nici o oră de mers călare de Versailles. Ne-am adunat aici în grup restrâns şi, la căderea serii, soseşte şi regele. Ni se alătură în bibliotecă, ţâfnos şi înfometat.

– Ah, ce zi, ce zi! Ce bine e scapi din palatul ăla obositor! Valet, vreau o supă fierbinte de vită!

– Dragule, ce s-a întâmplat? îl întreabă Louise, întinzându-se să-l sărute. Cum poziţia ei a fost făcută publică anul trecut, Louise nu mai ezită să-şi dovedească pe faţă afecţiunea faţă de rege. Mademoiselle de Charolais îmi spune că toţi găsesc asemenea gesturi de nesuferit şi că o preferau pe sora mea atunci când îşi ţinea idila secretă.

Îi privesc, curioasă. Louise se agaţă de rege ca o scoică de o corabie; chiar şi când e clar deja că Ludovic vrea să fie doar cu mine, ea refuză să plece, indiferent cât de inutilă o facem să se simtă. Dar cu toate astea, eu şi cu Ludovic devenim tot mai intimi şi în multe seri ne retragem după cină, doar noi doi, în apartamentele lui private, unde putem să vorbim şi să ne sărutăm în voie. Louise nu mă întreabă niciodată ce fac în aceste seri; cred că îi place să se mintă că ele nici nu există.

Regele oftează iar.

– Fleury nu face decât să discute, mereu şi mereu, despre ţărani şi despre lipsa de grâu de pe pieţe. Se pare că lucrurile sunt grave.

– Nu mai e grâu pe piață? întreabă Louise, îngrijorată.

– Exact, draga mea, nu mai e grâu pe piață. Un motiv de îngrijorare serioasă.

– Dar ce caută țăranii la piață? Grâul nu crește pe câmp? Nu-l pot culege direct de acolo, dacă au așa de mare nevoie de el? se miră Louise, și simt că mă pufnește râsul.

Meuse se furișează până lângă rege și face o plecăciune adâncă.

– E groaznic, Sire, groaznic! Contele de Treffort s-a întors de la conacul lui de la țară aducând vestea că situația e de-a dreptul gravă – nici măcar o masă nu i-a tihnit, căci țăranii s-au adunat în curte, strigându-și disperarea. Mai rău, singura pâine pe care a găsit-o a fost una proastă, de secară și, după ce a mâncat-o, soția lui a zăcut la pat aproape o săptămână.

– Eu am auzit că țăranii au început să mănânce iarbă, ca vitele, adaugă Madame d'Estrées. Șocant, pur și simplu șocant. Chiar nu au deloc maniere?

– Hei, nu trebuie să dăm crezare acestor rapoarte. Știm cu toții că țăranii exagerează și fac o tragedie din orice, ca de obicei. Cu siguranță, toate astea sunt doar povești, care se umflă ca niște gogoși pe măsură ce sunt povestite iar și iar, spune ducele de Dura, un alt apropiat al regelui, un bărbat tăcut și morocănos, care are un cap atât de gol pe dinăuntru, încât cred că se aude în el ecoul, când vorbește.

Regele scutură din cap.

– Dar asta mă îngrijorează, chiar mă îngrijorează... Desigur, nu e vina mea. Nu pot controla natura. Trebuie să facem mai multe rugăciuni publice, poate o săptămână întreagă, de data asta.

– Mai există o soluție, Sire, rostesc eu, și în cameră se lasă o liniște mormântală.

– De ce-ți frământi căpșorul tău drăgălaș cu asemenea chestiuni? se bosumflă regele, venind lângă șemineu, unde se află scaunul meu.

– Tot ceea ce îl frământă pe suveranul meu mă frământă și pe mine.

– Of, Pauline, nu trebuie să o deranjezi pe Maiestatea Sa cu asemenea lucruri serioase, cel puțin nu aici, la Rambouillet. Aici trebuie să discutăm despre lucruri vesele, intervine, brusc, Louise, și-și pune, posesivă, mâna pe brațul regelui. Dar Ludovic se smulge din îmbrățișare și, scoțându-și mănușile, își încălzește mâinile la foc.

– Aşadar, Mademoiselle de Neslé, ce propunere ai face?

– Guvernul ar trebui să cumpere grâne şi să le stocheze, pentru ca apoi să le poată vinde, când e penurie. Dacă nu faceţi asta, speculatorii de grâu vor menţine preţurile prea ridicate, răspund cu promptitudine. Am devenit o cititoare avidă a *Gazette de France* şi adesea îl descos pe Orry, controlorul general al regelui, spre a-mi testa teoriile. Cred că omul îmi răspunde la întrebări mai mult de frică.

– O propunere interesantă, Mademoiselle. L-am auzit pe Orry spunând acelaşi lucru. Trebuie să-mi dezvălui mai multe, ceva mai târziu. Dar, pentru moment, am de gând să mă schimb şi să mă pregătesc pentru petrecerea de astă-seară, spune el şi, după ce soarbe din cana cu supă fierbinte, îl întreabă pe Bachelier, înainte de a părăsi încăperea: Cred că vom avea şi raţă în meniu, la noapte, nu-i aşa? Şi ceva tarte pentru desert, de agrişe, dacă se poate?

Lângă şemineu, Louise mă ţintuieşte cu o privire golită de orice sentiment. Unul dintre ogarii regelui se mişcă de colo-colo, iar ea îl mângâie în răstimpuri, fără să-şi ridice însă privirea spre mine.

– Regelui chiar nu-i place să mai discute despre politicile de stat, odată ce-a părăsit consiliul de miniştri, Pauline, îmi şopteşte ea, într-un final.

– Surioară, cred că tu confunzi ce-ţi place ţie cu ce-i place regelui. Nu eşti singura care-l cunoaşte bine, încerc să-i arunc o săgeată, care reprezintă, totodată, şi un adevăr. Devin, pe zi ce trece, tot mai apropiată de Ludovic, şi oricât ar încerca Louise, e oarbă dacă nu vede realitatea. Curând...

Mademoiselle de Charolais se bagă în discuţie. A fost în aceeaşi trăsură cu regele şi uitasem că avea să fie şi ea prezentă.

– Deci presupui deja că ştii ce-i place regelui, nu-i aşa, dragă Mademoiselle de Neslé?

Poartă o rochie albă superbă, împodobită cu flori purpurii şi albastre, iar aerul din jurul ei se umple de un miros greu de violete.

– Chiar ştiu ce-i place. Mi-a devenit un prieten bun, îi mărturisesc, poate pe un ton cam arogant. Uneori, îmi savurez triumfurile, şi tot ce o deranjează pe Mademoiselle de Charolais îmi dă, pur şi simplu, o senzaţie extraordinară.

Când vorbim despre viitor, Ludovic nu se arată preocupat de politică şi de Franţa; e mai îngrijorat de Fleury şi de ce va spune „poporul francez" dacă el îşi va lua o nouă amantă.

– Poporul francez? îl întreb. Ce vrei să spui prin asta?

– Oamenii de rând, oamenii obişnuiţi. Un negustor, un băcan sau un avocat, de pildă. Chiar şi un ţăran. Ei sunt oameni cu o moralitate deosebită, şi nu vreau să-l vadă sau să-l creadă pe regele lor un libertin, explică Ludovic, cu o voce gravă, sonoră, ca o apă ce susură peste stânci.

Încerc să nu-l iau în râs, căci îmi dau seama din tonul lui că e foarte serios. Chiar îi pasă de ce ar putea crede despre el un băcan sau un ţăran! Cât de ciudat! Desigur, e mai bine să ai parte de popularitate, dar acest lucru nu-i neapărat necesar pentru un rege. Dreptul lui de a domni vine direct de la Dumnezeu, aşa că, la urma urmei, de ce să-şi mai bată capul cu ce gândeşte „poporul"? Aici nu e Anglia, nu e ca şi cum ai crede că oamenii de rând l-ar putea detrona şi i-ar putea tăia capul, dacă nu sunt fericiţi.

– Dragul meu, tu eşti regele. Eşti deasupra părerilor mulţimii – oamenii nu au nici un drept să te judece.

Se lasă tăcerea. Suntem în camera ce mi-a fost repartizată la Rambouillet, o încăpere drăguţă, decorată în stil turcesc. Tavanul e pictat ca o noapte albastră, spuzit cu zeci de steluţe de argint, iar pereţii groşi din piatră sunt acoperiţi cu tapiserii extravagante. Ludovic stă pe o sofa, rătăcind cu privirea pe cerul de deasupra. Stau încolăcită la picioarele lui, pe un covor portocaliu şi mătăsos, şi am părul despletit. Mademoiselle de Charolais mi-a arătat cum să-l spăl cu ulei de argan, pentru a-l face mai moale şi mai puţin ţepos.

Regele îşi plimbă, distrat, degetele prin pletele mele, într-o mişcare circulară. Par relaxată, dar, de fapt, sunt foarte tensionată. Deşi Ludovic acceptă comportamentul meu, nu pot totuşi să abuzez de răbdarea lui, care are o limită.

– Dar ce judecată... ce judecată ar mai fi... Gândeşte-te, comit un incest.

– Ludovic, nu trebuie să citeşti acele pamflete ale prostimii!

– Rareori sunt de acord cu oamenii simpli, dar ştii ce scrie în Biblie despre cei care se culcă cu sora soţiei lor. E o lege generată de moralitate încă de la începuturile tuturor timpurilor.

– Dar tu nu eşti căsătorit cu Louise.

– Ştiu, ştiu. Habar n-am dacă asta îmbunătăţeşte lucrurile sau le agravează. Totuşi, duhovnicul meu... a vorbit clar despre incest.

Aceasta e o acuzaţie gravă.

– Ludovic, nu eşti căsătorit cu Louise, repet eu, încercând să-l calmez. Dacă eram sora reginei, poate ar fi existat motive de preocupare...

Regele se scutură ca de o amintire urâtă şi ridică o mână, ca spre a-mi porunci să tac.

– Dac-ai fi fost doar verişoara lui Louise sau n-ai fi fost deloc rudă cu ea... n-ar mai fi existat această complicaţie.

– Dar atunci poate că nu m-ai fi întâlnit. Şi nici eu pe tine, rostesc, în şoaptă. Nu-mi place încotro se îndreaptă această discuţie. Dacă aş şti cine a scornit şi răspândit poveştile astea în tot Parisul... Am încercat să vorbesc cu Marville, şeful poliţiei şi un om pe care ţi-l faci repede prieten, dar mi-a spus că a încerca să opreşti pamfletele şi cântecele ar fi ca şi cum ai căuta să opreşti vântul, adică e ceva imposibil.

– Văd, draga mea, că nimic nu te deranjează, dar eu... eu nu pot spune acelaşi lucru. Sufletul meu...

Ludovic e îngândurat şi-mi dau seama că mintea lui zboară departe de încăperea în care ne aflăm, departe de stelele pictate pe tavan şi de adâncimile albastre ale cerului.

– Uneori mă tem pentru sufletul meu. Şi nu mă tem neapărat de judecata poporului francez, cât de pedeapsa Celui de Sus, oftează el, cu melancolia gravă a unui om mult mai în vârstă.

– Uneori, aş renunţa la toate zilele pe care le mai am de trăit ca să pot întoarce din nou timpul la clipa în care eram un soţ credincios reginei, când eram un bărbat care putea sta drept în faţa lui Dumnezeu. Dar apoi a apărut Louise...

Lui Ludovic, duhovnicul său, un iezuit bătrân, cu faţă de şobolan, pe nume părintele Lignières, i-a interzis spovedania. Şi fără mărturisirea păcatelor, regele nu mai poate atinge şi vindeca leproşii. Un fleac, aş zice eu, şi mai curând ceva de care el ar trebui să fie bucuros – bleah! leproşi dezgustători... dar pentru Ludovic înseamnă enorm. Intuiesc aici influenţa lui Fleury, căci toţi ştiu că părintele Lignières îi este total devotat acestuia.

E un teritoriu primejdios şi necunoscut. Îmi plimb palmele în sus şi în jos peste picioarele lui Ludovic. Nu suntem întru totul intimi, dar suntem apropiaţi în multe privinţe. Ludovic cunoaşte regulile la fel ca mine şi mă asigură că îmi va găsi un soţ în curând. Acest bărbat melancolic şi înclinat spre spiritualitate e un nou Ludovic, şi mai degrabă unul care mă îngrijorează. El m-a

avertizat în privința stărilor lui depresive, dar am presupus că acestea sunt doar o reacție cauzată de plictisitoarea Louise.

– Dar iubitule, Dumnezeu te înțelege. Nu poți, nu trebuie să fii legat de regină, o femeie care te respinge din patul ei. Dumnezeu te înțelege, îi spun eu și un gând îmi vine în minte: Lignières trebuie să plece.

Ludovic continuă să vorbească, fără să-și dezlipească privirea de pe tavan:

– Când eram cu Louise, ne petreceam ore întregi împreună, rugîndu-ne să fim iertați pentru păcatele noastre. Ore în șir ne rugam, deși păcătuisem înainte și păcătuiam și după. Dar treptat... cred că am pierdut calea către Dumnezeu, și singurul drum care-mi este deschis înainte e cel către iad.

Dar stările lui Ludovic sunt ca vânturile capricioase de primăvară. Curând, el își abandonează remușcările religioase și începe să îmi caute cu tot mai multă insistență un soț. Nu pot decât să aplaud aceste strădanii și să mă întreb de ce i-a luat așa mult timp să ajungă la concluzia asta.

De la Marie-Anne de Tournelle
Château de Tournelle, Burgundia, 2 mai 1739

Dragă Louise,

Salutări din Burgundia! Nădăjduiesc că tu și soțul tău sunteți sănătoși, și îți mulțumesc pentru veștile de la curte. Veștile mele nu sunt foarte interesante. Soțul meu a stat peste iarnă aici, dar de atunci e plecat și nu se va întoarce prea curând. Primăvara asta au fost niște ploi groaznice. Săptămâna trecută, râul din preajma conacului nostru s-a revărsat, inundându-ne pivnițele. Toate proviziile de mere și legume au fost distruse. Curând, am putea face foamea la fel ca țăranii! Hei, glumesc, desigur!

Tu ce mai faci? Și, dacă nu sunt prea îndrăzneață, ce mai face regele? Îmi cer iertare, dar poveștile despre relația voastră se află acum pe buzele tuturor, deci nu cred că sunt nepoliticoasă punându-ți această întrebare. La urma urmei, suntem surori. Hortense îmi scrie că Pauline e și ea acum la curte. Ce curios! Ba adaugă că ar fi auzit și niște zvonuri ciudate – zvonuri foarte ciudate –, dar sunt sigură că ele nu-s adevărate. Oare nu e Pauline la fel de urâtă și de șleampătă ca întotdeauna? Bine, presupun că n-ar trebui să scriu asemenea lucruri – imaginează-ți ce ar fi spus Zélie citind asta! –, însă știi prea bine că eu și Pauline n-am fost niciodată așa de apropiate cum ar fi trebuit să fie niște surori.

Îți mulțumesc pentru cartea pe care mi-ai trimis-o de Anul Nou. Ce drăguț că ți-ai amintit că-mi plac poemele lui La Fontaine!

Te rog primește această cutie de nucșoară uscată pe care ți-o trimit; am cultivat-o cu mâinile mele! Bine, nu chiar eu, ci bucătarul, dar l-am supravegheat îndeaproape și sunt foarte fericită că am reușit să obținem mirodenii din umila noastră seră.

La sfârşitul verii, îţi voi trimite şi nişte gutui, căci avem aici o livadă care dă cele mai delicioase fructe şi cea mai bogată recoltă.

Te rog, trimite-mi veşti despre viaţa de la curte şi despre Pauline.

Cu drag,
Marie-Anne

Louise de Mailly
Versailles, 15 iunie 1739

Dragă Marie-Anne,

Ce surpriză plăcută să primesc o scrisoare de la tine! De ficcare dată când îmi scrii mă gândesc că ar trebui să-ți scriu și eu mai des. Ah, draga de Zélie, ea a avut întotdeauna dreptate când spunea că trebuie să fim apropiate ca surori.

Viața la Versailles e minunată, și soțul meu e bine; îți trimite omagiile sale. Îți mulțumesc că întrebi de Maiestatea Sa și desigur că întrebarea nu mă supără. Nu e un secret că îl iubesc, la fel cum el mă iubește pe mine. E sănătos, deși a fost necăjit de niște dureri de cap către sfârșitul lunii mai, dar nu e nimic grav.

E adevărat că Pauline se află acum la curte, cu mine. Încă e aici. Stă de ceva vreme. Am crezut că a venit doar pentru o vizită scurtă, dar s-a dovedit a fi surprinzător de populară. Mulți dintre curteni m-au implorat să-i permit să stea mai mult, așa că am acceptat. Presupun că e mult mai interesant pentru ea aici decât la mănăstire, și poate fi foarte fermecătoare și isteață, atunci când e veselă.

Bineînțeles, sunt foarte fericită pentru ea, dar mă îngrijorez din cauza lui Diane, care stă singură la Port Royal. Mi-ar plăcea s-o îndemn pe Pauline să se întoarcă la mănăstire. Prezența ei aici nu e deloc potrivită, întrucât nu e măritată și nu cunoaște manierele și obiceiurile de la Versailles. Drăguț ar fi din partea ei să revină lângă Diane, la mănăstire, dar știi cum e Pauline – adesea e prea ocupată să se gândească la ea, ca să îi mai stea capul și la alții.

Îți mulțumesc tare mult pentru nucșoară. A fost foarte apreciată, și cu tristețe trebuie să-ți comunic că nu mai am deloc, atât de dornici au fost ceilalți să ia și ei câte o bucățică. Sunt bucuroasă, dragă Marie-Anne, că ești fericită în Burgundia. Sper să ai o vară minunată.

Cu dragoste,
Louise

Capitolul 23

Louise
Versailles, iulie 1739

Cu toate criticile aduse de Pauline lui Zélie, pe care ea o consideră nătângă, încă țin minte multe dintre lucrurile pe care guvernanta noastră ni le-a spus. O lecție, în mod deosebit, nu am uitat. Zélie ne-a învățat că a-ți dezvălui sentimentele e ca și cum te-ai expune goală în public. „Sentimentele sunt ca umerii sau ca fesele unui om", mi-o amintesc spunând, iar noi eram doar niște copile și ne pufnea râsul când ne închipuiam scena. „Sentimentele, la fel ca umerii, picioarele și fesele voastre, trebuie ascunse, într-o societate decentă. Dacă vă vede cineva sentimentele, e ca și cum v-ar vedea goale." Dacă plângeam, ne înfuriam sau purtam pică, Zélie ne punea să stăm pe un scaun și să ne ridicăm fustele, pentru a ni se vedea picioarele. Îmi aduc aminte perfect de acele lecții, așa că acum îmi ascund sentimentele, în așa fel încât nimeni să nu vadă cât sunt de distrusă pe dinăuntru.

E miercuri după-amiază și fiicele reginei ne oferă un mic concert. Noi, domnișoarele de onoare, trebuie să aplaudăm și să le flatăm, deși doar prințesa Elisabeta, cea mai mare dintre ele, pare să aibă ceva talent muzical. Prințesele Henriette și Adélaide par să fi moștenit urechea total insensibilă a mamei lor.

Mai întâi, prințesa Elisabeta ne uimește cu talentul ei la clavecin, interpretând o zarzuela pe care a învățat-o în cinstea apropiatei sale căsătorii cu infantele Spaniei. E piperniciță și slăbuță, și pare mai mică decât ar trebui să fie la vârsta ei. Va împlini doisprezece ani luna viitoare, iar nunta e fixată la puțin timp după aceea. Ludovic e foarte tulburat de perspectivă. Anul

trecut, cele trei fiice mezine au fost trimise la mănăstirea Fontevraud (Fleury a insistat, pretinzând că sunt prea mari cheltuielile cu ele pentru a le mai ține la Versailles), și acum va rămâne și fără fiica cea mare, care va pleca în Spania.

Batem din palme, entuziasmate, când prințesa termină de interpretat melodia.

– Magnific, magnific, Madame! Trebuie să fiți așa de mândră, o complimentează ducesa de Boufflers, cu vocea ei puternică.

Regina surâde și zăresc în ochii ei lacrimi; nu doar regelui îi va fi dor de fiica lui.

Mademoiselle Henriette, mai înaltă și mai trufașă decât surorile ei, ia harpa și încearcă o piesă de Lully. Ascultăm, atente și politicoase, deși interpretarea lasă de dorit. Profesorul lor de muzică, un tinerel subțire, cu o barbă caraghioasă, se agită, nervos, pe lângă prințesă, ca și cum ar vrea ca notele să iasă în mod corect doar prin forța ochilor lui bulbucați.

În timp ce eu sunt ținută aici, ei – regele și Pauline – sunt plecați amândoi la Choisy, un nou palat pe care el se gândește să-l cumpere. Pauline nu are nici un angajament oficial la curte, deci e liberă să meargă oriunde se află și regele. Cred că ea îl îndeamnă să plece în călătorii în săptămânile când știe că serviciul meu mă va reține în preajma reginei.

– *Minunhat! Minunhat*! exclamă regina, încântată, când prințesa Henriette își termină piesa. Regina aplaudă bătându-se cu palmele peste genunchi, un obicei vulgar al polonezilor. Ea e de suficientă vreme în Franța, așa încât n-ar fi trebuit să ne cunoască manierele, până acum? E o perioadă în care mă irită oricine, chiar și biata regină. Cred că îi e milă de mine acum, la fel cum îmi era și mie de ea. Am învățat că e un lucru groaznic să fii compătimită.

Prințesa Henriette face o reverență adâncă. E sigură pe ea și trufașă, un prilej de mândrie pentru tatăl ei.

– Din nou magnific, magnific, Madame! Cât de mândră trebuie să fiți!

– Vom exersa în grup și o simfonie, pe care o vom cânta în fața tuturor. O vom cânta toate trei, înainte de plecarea Elisabetei.

– Vai, pentru nimic în lume n-ar trebui să pierdem această minunată oportunitate, spune ducesa de Villars, lingușitoare, în vreme de Madame de Clermont o privește cu dispreț.

Mica prințesă Adélaide, foarte solemnă la cei nouă ani ai ei, se așază apoi în fața harpei și își agață degetele durdulii pe coarde.

După-amiaza e fierbinte și pare interminabilă – ah, cât aș fi vrut să fi fost cu Ludovic la Choisy! Să fi fost doar noi doi!

Ceea ce mă doare cel mai mult e repeziciunea cu care s-au succedat lucrurile. A doua zi după acea cină groaznică, Ludovic nu mai vorbea decât despre Pauline. Pauline în sus, Pauline în jos. Inițial, am crezut că vrea doar să fie curtenitor, să-mi facă o plăcere lăudându-mi sora. Dar apoi a căutat orice prilej de a cina și a-și petrece timpul cu ea, astfel încât, foarte curând, au devenit inseparabili.

Mi-am spus că-i doar o fază trecătoare. Dar înainte să înțeleg ce se întâmplă, eram deja exclusă, privind cum bărbatul pe care îl iubesc se îndrăgostește nebunește de sora mea. Ce disperare, ce chin! Lumea mea e sfârâmată și se pare că nimic nu mai poate îndrepta lucrurile.

Știu că vrea să mă vadă plecată și, sinceră să fiu, cred că viața la o mănăstire ar fi de preferat acestui trai infernal care a devenit pentru mine statul la Versailles. Dar mănăstirea ar însemna să nu-l mai văd niciodată pe Ludovic, și nimic, nici toate umilințele din lume, nici toată jalea posibilă, n-ar putea fi mai rele decât asta.

Așa că voi rămâne aici.

Acum, suntem mai mereu împreună, ca un monstru bizar cu trei capete, din miturile grecești.

Când sunt singură cu el, plâng. Nu vreau, dar pur și simplu nu mă pot stăpâni. Când văd răceala din privirea lui și atitudinea lui de familiaritate distantă, lacrimile îmi curg așa de repede, încât îmi șterg tot fardul de pe obraji. Știu că nu suportă să vadă femeile plângând, dar nu mă pot opri. Și apoi el se îndepărtează tot mai mult de mine, ca și cum ar fi o stea de pe cer, pe care o pot vedea doar de departe, fără să sper vreodată că mă voi apropia de ea.

De față cu alți oameni, nu plâng niciodată. Dimpotrivă, zâmbesc și îi țin de braț pe Ludovic și pe Pauline, scoțând exclamații de încântare atunci când ea sugerează vreunul din jocurile ei prostești, sau ascultând-o cu interes când discută despre politică, finanțe și alte domenii cu care nu are absolut nici o legătură.

Niciodată nu mă arăt goală și slabă în fața lumii, dar, de îndată ce sunt singură în apartamentul meu, plâng fără încetare. Slujnica mea, Jacobs, spune că trebuie să am un rău în ochi, căci n-a văzut vreodată pe cineva să verse atâtea lacrimi. Niciodată nu mă întreabă de ce plâng, căci este evident – cine n-ar plânge, într-o asemenea situație îngrozitoare?

Ce am făcut să merit o astfel de soartă? Oare Dumnezeu mă pedepsește acum, fiindcă i-am fost necredincioasă soțului meu? Dar îl iubesc pe Ludovic, îl iubesc cu adevărat, și ce poate fi greșit în asta?

Ah, simt cum mă cuprinde disperarea...

Îl iubesc așa cum știu că Pauline nu-l va putea iubi nicicând. Cred că ea e incapabilă să iubească pe cineva cu adevărat, căci ne e clar, mie și oricui altcuiva, că ea este ambițioasă și iubește puterea, doar puterea. Pentru ea, Ludovic nu e decât un deal pe care să urce, în încercarea ei furibundă de a agonisi glorie și putere, dar, pentru mine, el reprezintă lumea întreagă, viața, iubirea, totul.

Majoritatea curtenilor n-o plac pe Pauline, deși toți o flatează. Dar are în ea ceva pentru care o admiră. Îi admiră chiar și urâțenia. Toți spun că e urâtă, dar într-un mod unic, căci are farmecul ei.

Am ajuns să urăsc acest loc, să o urăsc pe Pauline, să-i urăsc pe curtenii ipocriți care mă opresc să-mi spună:

– Draga mea, cum de suporți așa ceva?

– Scumpo, ai ochii atât de roșii! Ai plâns? Desigur, e de înțeles... Dacă aș fi fost în locul tău, mi-ar fi secat izvorul lacrimilor. Dar n-aș vrea să fiu vreodată în locul tău...

– Lasă-mă să fiu umărul pe care să plângi în aceste momente grele pentru tine. Probabil că te simți tare tristă și umilită...

– Direct la mănăstire! Direct acolo! N-aș mai sta pe gânduri o clipă. Nu este mătușa ta stareță la Poissy?

Mademoiselle de Charolais mă strânge în brațe, sufocându-mă într-un nor de lavandă nesuferită, și-mi șoptește:

– Întotdeauna am suspectat că regele nu prea are gusturi în materie de femei, dar alegerea lui e mai presus de orice ne-am fi putut imagina.

Însă eu găsesc puterea să-i zâmbesc și să-i fac o reverență grațioasă. Căci ce altceva pot face?

E o dimineață fierbinte de iulie. Nu sunt de serviciu în apartamentele reginei, dar mă simt obosită și tristă. Noaptea trecută am băut prea mult vin, așteptând din partea regelui o convocare ce n-a mai venit, apoi n-am putut să dorm din pricina ogarilor lui Carillon, care au lătrat toată noaptea. Trebuie să mărturisesc că, uneori, îmi vine greu să mă schimb de halatul de casă, în zilele

când nu sunt în slujba reginei. E prea cald să mă îmbrac în rochie şi nici nu mă mai obosesc să-mi aranjez părul.

Stau la fereastră, lucrând la o tapiserie pentru camera mea, pe care vreau să brodez cuvintele „Bine aţi venit". Mă concentrez asupra literei „B", mai precis asupra curbelor dificile de sus şi de jos.

– Nu înţeleg de ce insişti să faci tu lucrul ăsta. De ce nu pui vreo slujnică să-ţi facă o tapiserie, dacă chiar ai nevoie de una? se miră Pauline, care stă la masă, ronţăind dintr-un morcov şi răsfoind un vraf de *Gazettes de France* vechi, pe care nu ştiu cum le-a procurat.

– Ştii că prea multă ploaie poate face semănăturilor la fel de rău ca seceta? Asta e cam ciudat, nu ţi se pare? mă întreabă, distrată.

Nici ea nu s-a îmbrăcat cu rochia; e prea cald să te gândeşti măcar să pui pe tine o rochie de casă. Mai târziu, spre seară, se va mai răcori şi atunci ne vom îmbrăca. Se anunţă un foc de artificii pe Marele Canal, în cinstea sosirii delegaţiei spaniole.

– Dar ştii că-mi place să cos, mă calmează. De aceea fac una, îi răspund.

Uşa se deschide brusc şi iată-l pe rege. Ah, ce ghinion! Credeam că va fi ocupat toată dimineaţa cu Consiliul de Stat. Îmi strecor repede sub tichie câteva şuviţe rebele şi arunc pe furiş o privire în oglindă, regretându-mi apoi gestul. În cameră e dezordine, biscuiţii cu cremă de aseară fiind împrăştiaţi sau sfărâmaţi pe toată masa şi pe sub ea.

– Draga mea, nu eşti cu regina? Nu credeam că te găsesc aici, spune regele, surprins să mă vadă.

– Nu, am făcut schimb de zile cu Rupelmonde, îl lămuresc, dându-mi seama că a venit s-o vadă pe Pauline, nu pe mine.

Regele ezită puţin, apoi îşi face curaj şi ne vorbeşte:

– De fapt, această veste bună priveşte toată familia voastră, chiar dacă îi este dedicată surorii tale.

– Maiestate, spune Pauline, înlănţuindu-l cu braţele. Se îmbrăţişează cordial, ca şi cum ar fi doi prieteni vechi, iar ea îl conduce pe rege la masă şi îi oferă un jilţ.

– Pauline, nu porţi nici măcar un halat pe tine. Nu-l poţi saluta pe Maiestatea Sa astfel!

– Hei, el nu se supără, râde Pauline şi schimbă cu Ludovic o privire admirativă atât de intensă, încât aproape leşin.

– Nu, nu, n-am să stau. Nu pot zăbovi deloc. Miniştrii mă aşteaptă, am vrut doar să vin să vă anunţ imediat ce mi s-a

confirmat vestea, spune regele, privindu-ne pe rând pe amândouă, deşi ştiu că se referă doar la Pauline.

Brusc, înţeleg ce are să ne spună şi moralul mi se fărâmiţează ca un biscuit vechi.

– Draga mea, i se adresează regele lui Pauline, micul nostru proiect s-a confirmat. S-a decis cine-ţi va fi soţ – este marchizul de Vintimille.

Pauline aplaudă, dar nu-şi poate ascunde o grimasă.

– Oh, deci am sperat degeaba la domnul d'Eu...

– Aşa este, dar marchizul e totuşi... e tânăr... e de familie bună, chiar dacă mai are ceva sânge italian... Şi e sănătos din toate punctele de vedere, cred. Unchiul lui, episcopul, a fost îndeajuns de amabil să-şi dea consimţământul.

– Hmm! Bine lucrat! strigă Pauline, iar regele străluceşte de bucurie, ca şi cum ar fi fost lăudat de însăşi Sfânta Fecioară. Se privesc lung, amândoi rânjind tâmp, şi ştiu că nu se gândesc la căsătoria lui Pauline, ci la ce urmează pentru ei după aceea.

În camera de alături, câinii încep să latre ca apucaţii şi vraja privirilor se destramă. Pauline se întoarce la morcovul şi la gazetele ei.

– Nu-i minunat, Bijou? întreabă Ludovic, întorcându-se, în sfârşit, spre mine. Un an de mariaje splendide... Elisabeta luna viitoare, acum Pauline.

Nu face nici un efort să-şi ascundă bucuria, deşi ştie, cu siguranţă, că vestea nu e deloc bună pentru mine.

– Acum vă las, trebuie să mă întâlnesc cu membrii consiliului. Va fi o zi lungă şi nesuferită, căci spaniolii au făcut nişte propuneri de ultimă oră, pe care nici un francez nu le-ar lua în seamă. S-ar putea să nu mai merg nici la vânătoare în această după-amiază. Şi Louise, chiar trebuie să vorbeşti cu Carillon despre câini. Apartamentul ăsta devine, uneori, de nelocuit.

Pleacă şi rămânem singure. Pauline îmi surâde, şi observ, pentru prima oară, că radiază de bucurie. Săptămâna trecută a fost afară să joace *boules*[1], fără a purta pălărie, şi a prins-o soarele, iar tenul ei bronzat îi scoate acum în evidenţă ochii, ce strălucesc ca două smaralde.

– Nu-i o veste minunată?

---

[1] Joc practicat cu precădere în Franţa, constând în aruncarea unor bile de lemn sau metal cât mai aproape de o ţintă dinainte stabilită (n.tr.)

– Da, rostesc încetişor, uitându-mă la „B"-ul pe care l-am brodat pe tapiserie. Să fac toate literele cu roz sau să adaug şi o linie albastră?

– Ştii ce înseamnă asta?

Simt că am să leşin. Încep să plâng, şi Pauline se simte contrariată.

– Louise, ce-i cu tine? Nu te simţi în largul tău? Nu arăţi prea bine azi. De ce plângi?

Odată pornite, lacrimile curg ca ploaia pe tapiseria din mâinile mele.

– Vai, doar nu plângi pentru că mă mărit? râde ea, şi simt că e cea mai nesuferită persoană care a trăit vreodată pe faţa pământului. Dar nu e nici un secret că regele doreşte să mă mărit. Ştim cu toţii că el mă vrea, şi presupun că mă iubeşte. Nu e vina mea că mă iubeşte mai mult decât te iubeşte pe tine, şi tu ştii asta. Te rog, nu mai plânge, mă deranjează să te văd aşa.

Încerc din răsputeri să mă stăpânesc, şi schimb subiectul cu unul mai plăcut.

– Contesa d'Egmont ne-a invitat mâine să cinăm la ea. Vii?

– Ar trebui să te bucuri pentru mine, Louise! E ridicol. Slavă Domnului că mă voi căsători curând şi voi părăsi acest apartament. Nu ştiu unde-şi are apartamentul Vintimille... Vai, dar dacă nu-l are în Versailles? Atunci, sunt sigură că regele îi va oferi unul, ca dar de nuntă. Merg să aflu chiar acum!

Se ridică şi pleacă, fredonând un cântec în surdină. Rămân singură cu durerea mea, iar capul mă doare îngrozitor. Singura mea speranţă e că, de îndată ce o va vedea goală, regele va recunoaşte că Pauline nu e decât o scroafă şi se va întoarce la mine.

Ah, cât sunt de disperată!

Pauline de Mailly-Neslé
Versailles, 10 august 1739

D...

Îți scriu doar un scurt bilet, spre a-ți împărtăși ce noroc a dat peste mine. Am vești mari. Mă voi mărita! Regele mi-a găsit, în sfârșit, un soț. Numele lui e Jean de Vintimille, sau cam așa ceva, și e marchiz. E doar un adolescent, n-are nici nouăsprezece ani și e plin de pete. Unchiul lui e episcopul de Paris – seamănă cu grasul cu care s-a măritat Louise – și vrea să ajungă arhiepiscop.

Regele a aranjat totul! E cel mai generos om, și mă ajută până și cu zestrea. Of, D., aș vrea să-l poți întâlni. Pe rege, vreau să spun, nu pe Vintimille.

De îndată ce voi fi o femeie măritată și voi fi prezentată curții, voi putea să stau mereu alături de rege, să conducem Franța împreună. Nu cred că spionii deschid aceste scrisori, dar nici nu contează dacă o fac, căci tot ce spun aici e adevărat.

Louise e foarte bucuroasă pentru mine și îți transmite dragostea ei. Curtea e toată în plină agitație, din pricina mariajului spaniol al prințesei. Regele e melancolic, deși eu mă bucur că mai pleacă una dintre prințese. Sunt teribil de nemulțumite și îl critică pentru comportamentul său, deși nu sunt decât niște copile.

Îți trimit o pălărie de-a lui Louise – sigur o să-ți placă penele portocalii. Cred că a purtat-o destul, așa că am rugat-o să ți-o dea ție. Transmite-i toată dragostea mea lui Madame de Dray. Crezi că i-ar plăcea și ei o pălărie? Louise mai are una, mai degrabă sobră, cafenie, tot cu pene, care cred că i-ar sta bine doamnei.

După căsătorie, promit că-l voi bate la cap pe rege să-ți găsească un soț – nici nu mă gândesc să nu fie un duce!

Cu dragoste,
P.

Capitolul 24

Pauline
Versailles, septembrie 1739

Pentru prima oară în viața mea, nu mai pot spune nimic. Nu pot nici măcar să respir, deși nu mă strânge nici un corset. Sunt goală și-l privesc pe Ludovic, iar el mă țintuiește cu privirea.

– Nici nu știi ce plăcere îmi provoacă lucrul acesta, îmi șoptește el, aplecându-se să mă sărute, acolo, jos. Mă trage încetișor de părul pubian cu dinții, în timp ce mă mângâie cu degetele. Nu știu ce să fac. Tremur toată și mă uit în tavan. Această incertitudine e ceva nou pentru mine. Există lucruri pe lumea asta pe care nu le cunosc.

Mă împinge pe pat și își desface nasturii de la pantaloni. Îi privesc, uimită, mădularul. Nici măcar toate poveștile deocheate ale lui Madame de Dray n-au putut să mă pregătească pentru acest moment. Acum, mâna mea se plimbă pe această sursă de mister și vitalitate, tare și aspră ca o bucată de lemn. Dintr-un impuls necontrolat, mă aplec și o sărut. Ludovic geme, încântat, și ne prăbușim pe pat, iar el mă pătrunde. Aproape că nu simt nici o durere. De îndată ce îl simt înăuntrul meu, palmele mele încep să-l mângâie, instinctiv, pe spinare, și șoldurile încep să mi se miște în același ritm cu ale lui. Da! Da! Cineva din ceruri, poate mama, mă gândesc, în timp ce privesc tavanul, mă mișcă înainte și înapoi, dictându-i trupului meu ce anume trebuie să facă. Îl împing pe Ludovic mai adânc și simt că în mine e Franța însăși și viitorul meu.

Când termină, Ludovic își scutură capul și-și șterge fruntea de sudoare.

– Tu, draga mea, nu ești ca alte virgine cu care am avut plăcerea să împart patul. Nu sunt deloc dezamăgit de tine!

Dar cel mai important e faptul că acum sunt, oficial, marchiză de Vintimille (după o strângere cordială de mână, Ludovic l-a dat afară pe soțul meu din dormitorul nupțial, devenind el primul meu bărbat – ce scandalos!) și voi fi prezentată, cu toată pompa cuvenită, la curte. Ca parte a acordului matrimonial, Ludovic a adăugat 100 000 de livre la modesta mea zestre și mi-a asigurat un loc în serviciul noii delfine. Ea nu a sosit încă, întrucât are doar treisprezece ani. Se vorbește despre un mariaj anul viitor sau peste doi ani. Din partea mea, să nu se grăbească; vreau să mă bucur de viață și n-am nici un chef să slujesc un infant spaniol.

Iar acum voi avea și propriul meu apartament. E fostul apartament al ducelui de Bourbon, cândva amantul mamei mele, acum căzut în dizgrație. Are patru camere, toate mari și bine înzestrate, printre care și un încântător salon care domină Curtea de Onoare, cu trei perechi de draperii galbene identice. Deocamdată, e de ajuns. Pe vremuri, se șoptea că mama mea a țintit foarte sus, luându-și-l ca amant pe ducele pe Bourbon, pe atunci prim-ministru al Franței. Dar uită-te la mine, căci țintesc și mai sus! Cred că ea ar fi mândră de mine.

Când voi fi făcută ducesă, o să am nevoie de un apartament mai spațios, cu nu mai puțin de opt camere și cu propria mea bucătărie și propriul bucătar. Dar acum, nici patru camere nu sună rău. Sunt situate în acea parte a palatului Versailles numită Aleea Noaille, din cauză că aici sunt foarte mulți membri ai acestei familii, despre care se spune, în batjocură, că se înmulțesc ca iepurii. Răposatul duce de Noailles a avut douăzeci de copii. *Douăzeci*! Cine știe? Poate că, într-o zi, va fi numită bulevardul Vintimille? Deși nu intenționez să am douăzeci de copii; vreau cel mult patru. Inclusiv doi băieți, care să semene cu tatăl lor.

Tânărul meu soț e foarte naiv și pare să fie singurul care n-are habar de felul în care merg lucrurile pe lumea asta. Slujnica tocmai a terminat de curățat oglinda uriașă aflată între ferestrele salonului, ștergând praful și murdăria rămase de la foștii ocupanți. Mă admir în oglindă când Vintimille intră și rămâne, stângaci, lângă mine. Ne privim unul pe celălalt în oglindă.

– Nu te teme, spune el țanțoș, mângâindu-mă pe sâni și înghițind în sec. Voi fi delicat cu tine...

Slujnica își strânge cârpele și pleacă în altă cameră.

– Hei, ia mâna de pe mine, pămpălăule!

– Ești soția mea, strigă el, iar mărul lui Adam începe să-i tremure de indignare. Simt și mai tare strânsoarea lui pe sâni. Băiatul pare să fie un caz disperat de variolă, dar, de fapt, pustulele de pe fața lui sunt doar coșuri adolescentine. Dezgustător!

– Nu fi prost! îl înfrunt, smulgându-i palma de pe sânul meu și dându-i brânci. Unchiul tău nu ți-a explicat nimic? Presupun că știi de legătura dintre mine și Maiestatea Sa?

– Ești soția mea, repetă el nervos, bătând în retragere, dar nu-l las deloc în pace.

– Din moment ce se pare că n-ai nici cea mai vagă idee despre ce înseamnă avantajele în viață, lasă-mă să-ți explic: unchiul tău e acum arhiepiscop. Tu ești mai bogat cu 100 000 de livre și ai dreptul să participi la vânătorile regale oricând dorești, ceea ce, între noi fie vorba, mi se pare exagerat și o condiție suplimentară, pe care nu o suport. În schimb, băiețaș, trebuie să mă lași în pace. Definitiv. Să nu te mai atingi nici măcar de-un fir din părul meu! De fapt, ți-aș recomanda să-ți găsești alt domiciliu, poate undeva în Paris. Camerele astea nu sunt suficient de mari pentru amândoi.

Într-adevăr, copiii pot fi atât de obositori...

Mă întorc spre oglindă și o strig pe slujnică. Am mai observat niște dungi care trebuie șterse.

Louise a fost atât de abătută zilele astea, încât cred că se află în pragul disperării. Aș vrea să nu-i mai văd pe aici ochii de gâscă, roșii de plâns, și mutra jalnică din fiecare dimineață. Îmi afectează buna dispoziție și-l indispune și pe Ludovic. El nu suferă situațiile neplăcute și, oricât s-ar strădui să-și ascundă starea, sora mea e, pur și simplu, o prezență neplăcută. Mă gândesc că ar putea fi trimisă la mănăstirea Poissy – mătușa noastră e stareță acolo, iar aerul de țară și zilele de rugăciune o vor putea liniști pe Louise.

Dar deocamdată am preocupări mai importante decât asta: o rochie argintie, amplă, cu crinolină largă de aproape doi coți, cu tiv și dantelă gălbuie și fusta desfăcută în față, spre a dezvălui un jupon cu model auriu. Ciorapi albi, subțiri și scandaloși, și o pereche de pantofi special făcuți, înalți, dar confortabili. O pereche de cercei cu smaralde – cadou de la Ludovic, desigur – și părul strâns într-un coc atât de înalt pe cât permite moda, dar, din nefericire, nu suficient de înalt pentru gustul meu. Două „muște",

ambele pe obrazul meu stâng, și ruj și fard din belșug. Cantități îmbelșugate din parfumul meu preferat, un amestec deosebit de măzăriche și garoafă. Astfel voi veni la prezentarea oficială în fața curții. Deși le-am disprețuit de multe ori înainte, acum înțeleg că hainele dezvăluie multe lucruri, inclusiv puterea.

Trebuie să-mi amintesc să-i scriu lui Diane, oferindu-i amănunte.

Françoise de la Porte-Mazarin
Versailles, 30 septembrie 1739

Draga mea nepoată Marie-Anne,

Sper că eşti bine în Burgundia. Îţi aduc veşti triste de la curte. Nu am avut încredere în Hortense să-i dezvălui aceste veşti, aşa că ea nici nu ştie toate detaliile. Pauline a fost măritată săptămâna trecută cu marchizul de Vintimille – un om cu prea mult sânge italian şi al cărui unchi, arhiepiscopul, e un desfrânat fără pereche. Nu e un mariaj de care venerata voastră mamă să fi fost mândră, şi se pare că totul s-a dovedit a fi o înşelătorie deplină, căci regele l-a înlocuit pe mire în camera nupţială chiar în noaptea nunţii!

Situaţia i-a scandalizat pe toţi şi mă mir cum de hârtia nu roşeşte când aştern pe ea aceste grozăvii. Două surori. E animalic, josnic şi dincolo de orice închipuire. Sunt norocoşi că papa nu-i excomunică. E un scandal atât de mare, încât până şi tatăl vostru s-ar fi răsucit în mormânt, dacă ar fi fost mort. Mulţumesc cerului că eşti departe de acest cuib de păcătoşi şi că rămâi pură şi castă în Burgundia.

Din fericire, Hortense se va mărita curând – nădăjduiesc că ţi-a scris deja, să-ţi dea vestea – şi nu pot decât să-i mulţumesc lui Dumnezeu că sunteţi amândouă sănătoase şi în siguranţă.

Îţi poruncesc să juri pe Biblie, în faţa duhovnicului tău, că nu vei merge niciodată pe urmele paşilor adulterini ai surorilor tale. Îi voi scrie şi lui să se îngrijească de asta şi insist să-mi îndeplineşti dorinţele.

Cu pioşenie,
A ta mătuşă, Mazarin

Hortense de Mailly-Neslé
Hotelul Mazarin, rue Varennes, 23 octombrie 1739

Dragă Louise,

Salutări din Paris, surioară. Sunt în culmea fericirii, căci mătușa Mazarin a aranjat să mă căsătoresc! Am vrut să-ți scriu chiar eu, căci știu că, uneori, mătușa uită să-ți destăinuie și ție veștile importante. Alesul meu se numește François Marie de Fouilleuse și e marchiz de Flavacourt. Nunta va avea loc în ianuarie, anul viitor. Atât de curând!

Sper că și Marie-Anne va putea veni din Burgundia la nunta mea. Știi că aș vrea să fii și tu prezentă alături de mine în această minunată zi, dar mătușa insistă că îndatoririle tale la curte nu vor permite o asemenea fericită întâmplare.

Atât de multe căsătorii. Întâi Pauline, și acum eu! Desigur, nunta mea nu va fi un scandal, cum a fost cea a lui Pauline, și sunt decisă să-i rămân credincioasă lui François.

Toată dragostea mea,
Hortense

De la Louise de Mailly
Versailles, 12 noiembrie 1739

Dragă Hortense,

Draga mea surioară, ce veşti minunate mi-ai dat! Flavacourt e o familie de viţă veche şi noul tău soţ e foarte respectat pentru loialitatea lui ca militar. Din nefericire, mătuşa Mazarin are dreptate, îndatoririle mele în slujba reginei mă împiedică să particip la nunta ta, dar voi fi alături de tine cu gândurile şi rugăciunile mele.

Viaţa la curte e minunată. Desigur, acum Pauline e măritată; soţul ei e foarte tânăr, dar va avea o influenţă favorabilă asupra ei. Coşurile care-i umplu faţa par să înceapă să-i dispară, după nuntă. Sunt sigură că vor fi foarte fericiţi împreună şi că Pauline îi va fi o soţie bună. Acum, că e măritată, a fost şi prezentată oficial curţii. Regina s-a arătat pur şi simplu încântată de ea.

Pauline farmecă pe oricine. Dar n-ar trebui să mă mire. Îţi aminteşti cât de plină de viaţă era în copilărie, întotdeauna punând la cale şotii şi speriindu-ne cu acei mici păianjeni? Şarmul şi inteligenţa ei i-au captivat pe toţi. Chiar şi pe Maiestatea Sa. Ei sunt buni prieteni acum şi îmi face o deosebită plăcere să-mi petrec seara cu ei, să fim doar noi trei. Cât de minunat e să ai familia aproape!

Pun alături o bucată mare de voal argintiu din rochia mea de mireasă – poate o vei folosi şi la rochia ta. Gândeşte-te! Data viitoare când ne vom mai scrie, vei fi şi tu, la fel ca noi, o femeie măritată. Dacă Marie-Anne vine din Burgundia la nunta ta, te rog transmite-i dragostea mea. Nu trebuie să o uităm, deşi e atât de departe de noi. A trecut multă vreme de când ne-am despărţit unele de altele.

Toate cele bune în anul ce vine! 1740 – ce modern sună! Să fie un an bun şi un deceniu favorabil pentru noi toţi.

Te îmbrăţişez cu drag,
Louise

Capitolul 25

Marie-Anne
Burgundia şi Paris, 1740

Sora mea cea păroasă, Pauline, s-a căsătorit şi e acum marchiză de Vintimille! Dar, ceea ce e şi mai şocant, se spune că regele l-ar fi înlocuit pe mirele ei în noaptea nunţii. Primul gând care-mi vine în minte e că, probabil, sărmanul marchiz adolescent trebuie să se fi simţit mai uşurat ca niciodată, fiindcă a scăpat de o asemenea îndatorire. Dar mai apoi un alt gând îmi încolţeşte. Cum naiba a reuşit o urâtă ca Pauline să-l seducă pe rege?

Acum aud că ar fi fost deja prezentată la curte şi că nu se mai desparte de rege. Se şopteşte pe la colţuri că suveranul nu îmbracă nici măcar o cămaşă fără permisiunea lui Pauline şi nici nu cere vreun fel de mâncare în meniu, dacă nu-l aprobă ea mai întâi. Se pare că a înlocuit-o complet pe Louise în inima regelui şi că mariajul ei e doar o convenţie.

Sunt, pur şi simplu, buimăcită. Pauline? Pauline mi se pare cea mai hidoasă creatură posibilă. Mătuşa obişnuia să spună că mama trebuie să se fi împerecheat cu o maimuţă, nu cu tatăl nostru, ca să o zămislească pe Pauline. Sau cu vreun ungur, nu mai ţin minte ce nume pomenea. Pauline, amanta regelui? Sunt mai şocată decât atunci când am auzit că Louise i-a devenit lui Ludovic amantă. Poate că săvârşesc o trădare gândind astfel, dar nu mă pot abţine să nu mă întreb dacă regele mai e în toate minţile.

Ce ironie a sorţii, tocmai când începusem şi eu să cochetez cu ideea de a merge la curte. În Burgundia mă simt bine, dar chiar cred că e timpul să-mi deschid noi orizonturi. JB nu e deloc interesat de afacerile străine şi refuză să candideze pentru o poziţie peste hotare, deci trebuie să mă mulţumesc cu Versailles. Dar

acum, că e Pauline acolo... Bine, cred că ideal ar fi să mă feresc din calea ei, cum am făcut întotdeauna – camera de joacă din copilărie sau Versailles mi-e totuna. Încă îmi amintesc de felul în care ne lua jucăriile şi le încuia în lădiţă şi de chipul ei schimonosit de furie, când mi-am pus în practică răzbunarea.

Am văzut-o pe Pauline când avea puterea, şi nu e deloc o priveliştе atrăgătoare. Am fost rebelă în copilărie, şi atunci am putut s-o sfidez, dar nimeni nu poate fi rebel la Versailles. Pauline a avut întotdeauna apucături tiranice, şi acum e una dintre cele mai puternice femei din Franţa, în vreme ce eu sunt prinsă în locul ăsta uitat de lume, unde nu se schimbă niciodată nimic, înconjurată de porci şi porumbei. E nedrept şi nu mă aşteptam la aşa ceva. E total nedrept.

În toiul unui ianuarie geros, călătoresc la Paris, pentru nunta lui Hortense. Îmi iau în stăpânire vechea cameră din casa mătuşii Mazarin şi am senzaţia ciudată că n-aş fi plecat niciodată de acolo.

Nu ştiu prea multe despre soţul lui Hortense, marchizul de Flavacourt. Hortense e îndrăgostită lulea şi îl descrie ca pe un exemplu de bunătate, pioşenie şi curaj. De la alţii, am înţeles însă că e un militar obtuz şi aspru, care i-a interzis lui Hortense să meargă la curte. El le spune tuturor că Hortense e cea mai frumoasă femeie din Franţa şi, dată fiind predilecţia regelui pentru familia Neslé, mărturiseşte că are toate motivele să se teamă. Bătăiosul soldat declară că ar fi în stare să o ucidă şi pe ea, şi pe rege, dacă acesta ar îndrăzni măcar să o atingă. O declaraţie prostească şi o trădare de-a dreptul. Dacă aceste cuvinte oferă vreun indiciu asupra caracterului său, atunci mă tem că e un fanfaron de două parale.

Cu o zi înainte de căsătorie, pe când mătuşa şi familia Flavacourt, alături de arhiepiscop şi de avocaţi, pun la punct ultimele detalii ale mariajului, sora mea, Diane, vine să mă viziteze. A părăsit mănăstirea acum câteva luni şi locuieşte peste râu, la ducesa de Lesdiguières, una dintre rudele noastre mai îndepărtate.

Îi lăsăm pe bătrâni cu negocierile lor în salonul cel mare şi urcăm scările, mergând într-o încăpere mai micuţă şi mai confortabilă, în care s-a instalat Hortense. E prima oară, după mulţi ani, când ne aflăm toate trei împreună, şi ne îmbrăţişăm, mirându-ne de cât de puţin ne-am schimbat. E adevărat, Hortense e la fel de frumoasă ca întotdeauna, pielea ei ca de porţelan fiind

îmbujorată din cauza emoției momentului, iar Diane e aproape aceeași, poate ceva mai plinuță. Probabil că la Madame de Lesdiguières mănâncă mai bine decât la mănăstire, remarc eu, și ea dă din cap cu putere și se lansează într-o lungă descriere a prăjiturilor pe care le gătește bucătarul doamnei, special pentru ea.

Bun. Ne privim una pe alta, nerăbdătoare, dornice să vorbim, dar nu știm cu ce să începem. Nu vreau să discut decât despre un singur lucru, dar trebuie să mai aștept. Hortense ne toarnă fiecăreia o ceașcă de ciocolată fierbinte și ne întinde o farfurie plină cu prăjituri umplute cu cremă de afine.

– Surioarelor, vă dați seama că e prima dată când suntem împreună, după perioada petrecută în casa părintească? spune Hortense încetișor și parcă o podidesc lacrimile. E foarte plângăcioasă și emoționată zilele astea; spune că din cauza apropiatului măritiș.

– Vă amintiți, intervine Diane, cum stăteam în jurul unei mese ca asta și hrăneam animalele de pe Arca lui Noe? Și mai știți tarta cu fructe pe care ne-o făcea bucătăreasa, dacă ne dădeam bine pe lângă ea?

– Și mai țineți minte cum scobeam în prăjituri, să scoatem stafidele și să hrănim animalele?

– Dar cel mai mult le plăceau cojile de portocale confiate, spune, încântată, Hortense, amintindu-și de năzdrăvăniile copilăriei. Eu nu voiam să le hrănesc cu stafide, fiindcă o gâdilau pe gât pe Pauline și o făceau să se înece, iar eu mă întrebam dacă și leii ar putea păți la fel.

– Iar pisicile, ah, pisicile! exclamă Diane. Cele adevărate, nu cele din lemn. Le mai țineți minte pe Loulou și Poupou? Cum le mai înfășam pisoii?

– Ah, dar Marie-Anne, îți amintești cât îți plăcea să salvezi șoareci și să-i ții în cutiuțe confortabile de lemn, lângă șemineu și departe de pisici?

Ridic din umeri, încercând să evit discuția – credeam că au uitat de micile mele experimente.

– Surioară, dar tu nu ne destăinui amintirile tale? mă descoase Hortense pe un ton blând, luând de la slujnică vasul de ciocolată și punându-l să se încălzească pe sobiță.

– Eram prea mică, aveam doar doisprezece ani când am plecat de acasă. Nu mai țin minte mare lucru.

– Ei, ai avut destul timp pentru amintiri, soro! Mai știi când am dormit toate în același pat, în ziua izbucnirii incendiului din camera de joacă?

– Cred că mai bine discutăm despre ele, îi retez eu vorba.

Se lasă o tăcere de gheață și Diane chicotește, încordată. De jos, se aude glasul mătușii ținându-i cuiva – probabil unui avocat – un discurs sforăitor, și surâd când îmi amintesc tratativele ei cu mama lui JB, înainte de nunta mea. E ca o lupoaică apărându-și puii; presupun că suntem norocoase să o avem pe mătușa Mazarin. Dar sunt surprinsă că poate exista un măr al discordiei, când zestrea pusă în joc e atât de modestă – 7 500 de livre poți să cheltuiești lesne pe doi cai și un banchet pentru douăzeci de persoane.

– Despre ele? întreabă Hortense, pe un ton politicos, privind, pofticioasă, prăjitura din fața ei.

– Da, despre Pauline și Louise, precizez eu sec. Le știi, surorile noastre mai mari. Și amantele regelui.

Hortense pare abătută. Diana chicotește iarăși.

– Uff, n-ar trebui să râd. E o situație așa de scandaloasă... Preotul spune că e un incest. Ce cuvânt oribil! Ca „pestă" sau „insectă", zice Diane, cu o voce tot mai scăzută, ca nu cumva mătușa să-și facă, pe neașteptate, apariția, și să o audă. Mă cutremur. Pare un sacrilegiu și să rostești acest cuvânt aici, în căminul sacru al Mazarinilor.

Apoi, Diane râde iar, gândindu-se la altceva.

– Știți ce se spune? Că deviza familiei noastre chiar ni se potrivește: *Frappe qui voudra*, „Să ciocănească la ușă cine-o vrea."

– Lumea zice că regele chiar ciocănește de zor la ușa familiei Neslé!

Râd, înveselită dintr-odată; rafinamentul bârfelor de aici e imposibil de atins în Burgundia. Și mă bucur din plin de ele. Hortense își îngroapă capul în mâini și se bucură și ea, dar în felul ei, plângând de fericire.

– Ah, cât sunt de norocoasă că soțul meu mă iubește! Altfel n-ar fi consimțit niciodată să se însoare cu mine.

– Dar cum se poate explica atracția manifestată de rege față de Pauline? o întreb pe Diane, însă ezită să-mi răspundă. Îmi amintesc că Diane a iubit-o întotdeauna pe Pauline, care nu poate greși, după părerea ei.

– Zău, Diane, ar trebui să ne scrii și nouă mai multe. De ce nu o faci? o dojenesc eu. Mi-ar plăcea să aflu mai multe vești de la tine. Bârfele astea sunt, pur și simplu, delicioase, iar întreaga situație... incest sau nu... e cu siguranță interesantă.

– Ptiu! Dacă te-ar auzi mătușa, se sperie Hortense.

– Și dacă m-ar auzi, ce? Vei înțelege în curând cum stau lucrurile, mâine pe vremea asta, când vei fi o femeie măritată, nu o fetișcană veșnic sub papucul mătușii.

Lucrul acesta nu e pe de-a-ntregul adevărat. Hortense va continua să trăiască aici, căci Flavacourt nu are o casă potrivită în oraș, și ea preferă să stea la Paris decât să plece în Picardia.

– Trebuie să vii să mă vizitezi în Burgundia, o invit pe Hortense, dar ea schițează o grimasă.

– Trei zile cu trăsura, sau chiar mai mult, din cauza acestor ierni strașnice? Nu, mulțumesc. Aș vomita tot din mine, până aș ajunge acolo. Ah, îmi pare rău, nu trebuia să spun asemenea vorbe răutăcioase. Te rog să mă ierți. Jeanne, adu vasul, aș mai vrea o ceașcă.

– Ai aflat vestea de la ea, Diane? Pauline îți scrie vreodată? mă interesez eu.

Diane înfulecă o bucată mare de prăjitură, continuând să vorbească, deși are gura plină:

– Primesc ocazional scrisori de la Pauline, dar sunt sigură că e foarte ocupată, și știți doar că ea nu suportă să scrie, cu excepția situațiilor când vrea ceva... I-a scris o mulțime de scrisori lui Louise, implorând-o s-o invite la curte...

Se oprește brusc și pare un pic speriată.

– Louise îmi scrie uneori, intervine și Hortense, cu o voce mai degrabă melancolică. Pare veselă, dar trebuie să fie foarte tristă.

– Nu-i adevărat, protestează Diane, Pauline îmi scrie că Louise e foarte bucuroasă zilele astea.

Schimb o privire scurtă cu Hortense. Uneori, Diane mi se pare la fel de grea de cap pe cât e de durdulie. Zăresc, în ochii lui Hortense, multă compasiune.

– Și eu primesc uneori scrisori de la Louise, se înveselește Diane. Îmi spune totul despre moda la curte. Ia priviți, ne invită ea și face o piruetă, arătându-ne rochia pe care o va purta la nunta de mâine.

– Se pare că la modă sunt dungile. Vă place juponul meu?

Diane şi-a cusut trei benzi de mătase, mai curând pestriţe, peste juponul alb.

– Este că vă place culoarea? Parcă ai fi o felie de şuncă suculentă!

– O, da, spune Hortense, din pură politeţe. Plină de satisfacţie, Diane mai face o piruetă şi loveşte, din greşeală, o măsuţă cu un singur picior. Ceaşca lui Hortense cade şi se face ţăndări pe duşumea.

– Fir-ar să fie! Madame Lesdig mereu îmi spune că sunt greoaie ca o bovină.

După ce facem curat şi ne aşezăm iar, continui să o întreb:

– Dar spune-mi... Louise... Louise ţi-a scris vreodată despre Pauline?

Diane rămâne pe gânduri şi apoi răspunde:

– Nu prea mult. Spune doar că regele o adoră. Dar cine n-ar adora-o pe Pauline? E atât de drăguţă şi de amuzantă! Uneori am impresia că vorbim despre persoane diferite – bine, ştiu, Marie-Anne, că n-ai avut-o niciodată la suflet, dar ea e o fată foarte cumsecade. Cred că, dacă ai întâlni-o acum, chiar ţi-ar plăcea de ea. Eu am iubit-o, vreau să spun că o iubesc, şi la fel o iubeşte Louise, deci sunt sigură că şi ea e fericită că Pauline se află în graţiile regelui.

– E adevărat ce se spune, că regele nu foloseşte nici un lucru fără permisiunea lui Pauline?

Hortense pufneşte, supărată, la auzul acestor cuvinte.

– Oh, asta n-am de unde să ştiu, dar sunt sigură că regele o ascultă, căci ea e foarte inteligentă. Dacă aş fi rege, şi eu aş asculta-o, să ştiţi...

Diane continuă să pălăvrăgească, dar nu prea-i mai dau atenţie, gândindu-mă la strania situaţie în care ne aflăm toate cinci. Trei surori sunt aici, la Paris, două la Versailles. Ar fi fost interesant dacă şi ele ar fi putut veni la Paris pentru nuntă, dar nici una nu a făcut călătoria. O reunire adevărată e greu de imaginat, deşi sigur ar fi amuzantă. Ciulesc urechile când Diane spune ceva interesant.

– Pauline mi-a promis că-mi va găsi un duce cu care să mă mărit.

– Hei, surioară, dar asta e o veste excelentă! exclamă Hortense. Înseamnă că vom fi toate căsătorite! Cât de mândră ar fi fost mama de noi...

Zâmbesc, deşi simt un gust amar. Diana ducesă? Hortense şi cu mine suntem aici, cu marchizii noştri provinciali, în vreme ce dincolo de prăpastia ce ne desparte, pe culmile norocului şi gloriei, stau Louise şi Pauline, intime cu regele Franţei (cel puţin Pauline!). Şi acum, Diane se va mărita cu un duce.

Asta nu seamănă deloc cu o „dragoste frăţească", dar Zélie e la un milion de kilometri distanţă – de fapt, poate a şi murit – şi cred că adevărul e unul singur: dacă norocul ar fi în funcţie de înfăţişarea trupească, atunci surorile mele mai mari ar fi fost condamnate să moară în mizerie. S-ar fi cuvenit ca Hortense şi cu mine să fi fost cele care să se bucure de glorie, căci noi suntem cele mai frumoase, mult mai frumoase decât banala Louise, urâta Pauline şi Diane cea grasă. Dar vezi tu... ei bine, am impresia că în lumea asta totul merge pe dos. Sunt sigură că nici măcar Esop n-ar fi putut explica această situaţie stranie.

Hortense de Fouilleuse, marchiză de Flavacourt
Hotelul Mazarin, Paris, 5 martie 1740

Dragă Marie-Anne,

Îți scriu din Paris și dintr-un loc în care mă simt fericită. Nu-i așa că viața de femeie căsătorită e minunată? Dumnezeu nici n-ar fi putut să-mi dăruiască un soț mai bun ca Flavacourt. Singura mea suferință a fost că, imediat după nuntă, el a trebuit să se prezinte la regiment, și de atunci nu l-am văzut decât foarte rar, pentru câteva zile.

Dar vai, ce zile! Ce fericire, ce... Of, Marie-Anne, aș fi vrut să fii aici și să putem vorbi față în față. Nu-ți pot scrie chiar totul și, cu toate că nu-ți port pică pentru că nu m-ai informat asupra plăcerilor vieții conjugale – înțeleg că nu puteai discuta asemenea subiecte cu o fecioară –, aș vrea tare mult să vorbesc cu tine despre ele. Să vorbim despre bărbați și despre bucuria îndatoririlor maritale. Însă, vai, asemenea dialoguri vor mai avea de așteptat, până ce ne vom revedea.

Nădăjduiesc că Jean-Baptiste e sănătos și că-l vei vedea anul ăsta de mai multe ori decât l-ai văzut anul trecut. Prin ce chinuri trebuie să trecem noi, femeile, când soții noștri nu-s acasă!

Îți trimit acest evantai de la magazinul lui Mademoiselle de Germond – n-am uitat că l-ai admirat pe al meu la nuntă și m-am gândit că vrei și tu unul la fel. Are desenat un peisaj pastoral. Oare chiar așa e Burgundia, cu vaci, fânețe și toate celelalte? E mai degrabă fantezist, poate prea fantezist pentru Burgundia, dar știu că-ți va plăcea foarte mult.

Cu deosebită dragoste,
Hortense

Marie-Anne de Tournelle
Château de Tournelle, Burgundia, 26 martie 1740

Dragă Hortense,

Salutări din Burgundia. Sunt foarte mulțumită că te bucuri de traiul tău conjugal. Din nefericire, nu plănuiesc să merg la Paris prea curând, deci nu ne vom putea bucura de conversația pe care ți-o dorești atât. Te rog iartă-mă dacă am interpretat greșit scrisoarea ta, dar, dacă ești curioasă, îți trimit o carte de care te-ai putea bucura. Am găsit-o în biblioteca de aici – din anumite motive, a fost trecută la lucrări botanice, deși n-are nimic de-a face cu plantele. E scrisă într-un alfabet ciudat, din India, cred, dar imaginile sunt cele care contează – sunt foarte instructive, vei vedea.

Am legat volumul într-o copertă de catifea. Te rog ține-l închis atunci când nu ești singură. Cred că mătușa ar fi de-a dreptul șocată dacă ar găsi o asemenea carte în casa ei. De asemenea, te sfătuiesc să nu i-o arăți lui Flavacourt, chiar dacă el se va putea bucura de roadele lecturii tale, căci mulți bărbați sunt surprinzător de pudici când e vorba de nevestele lor și poate că nu i-ar plăcea să afle că tu înveți astfel de lucruri.

Să ai mare grijă de carte. Dacă nu vrei s-o citești, te rog pune-o în lădița de sub pat, în camera mea cea veche, și o voi recupera data viitoare când vin la mătușa.

Aici, viața continuă, ca de obicei; mi-a fost greu să mă reacomodez, după vizita făcută la Paris. Dar primăvara e o perioadă minunată a anului și sera n-a avut de suferit în absența mea. Garnier al meu e un om foarte talentat, în multe privințe. Îți trimit și o cutiuță cu păstăi uscate de vanilie – bucătarul tău va ști ce să gătească cu ele.

Cu drag,
Marie-Anne

Capitolul 26

Diane
Reşedinţa ducesei de Lesdiguières,
Paris, februarie 1740

După ce Pauline a plecat la Versailles, am primit mai multe invitaţii de la rude preocupate să-mi ofere casa şi ospitalitatea lor. Ce păcat că nu ne-au invitat şi înainte! Pauline ura tare mult viaţa de la mănăstire. Pe mine nu mă deranja să stau acolo, dar fără Pauline mă simţeam tare singură, aşa că am acceptat cu bucurie invitaţia ducesei văduve de Lesdiguières de a locui cu ea.

Madame Lesdig (cum îi spun eu) e groaznic de bătrână, are aproape şaizeci de ani, şi e o mătuşă a răposatei mele mame, dar şi o bună prietenă cu mătuşa Mazarin. Are o aluniţă uriaşă în bărbie, care arată ca o „muscă", cu excepţia faptului că „muştele" nu au păr.

Madame Lesdig trăieşte în stil mare, ca pe vremuri, şi compară mereu casa ei actuală cu palatul în care locuia pe când trăia soţul ei. El a murit cu treizeci şi şapte de ani în urmă; sper ca ea să nu se fi plâns întruna de atunci încoace. Are întotdeauna patru valeţi la dispoziţie, dar mi-a spus că, pe vremea când trăia soţul ei, niciodată nu părăsea palatul fără cel puţin şaizeci de valeţi. Şaizeci, imaginează-ţi! Dar cum or fi încăput toţi în trăsură?

Casa în care trăim e întunecoasă şi se află pe o stradă strâmtă, cu clădiri vechi, între Louvre şi Tuileries. Madame Lesdig jură că e bântuită de fantome şi doarme noaptea cu două slujnice, care însă nu trebuie să închidă un ochi, ci să o păzească de stafii. Eu nu cred în stafii, dar, ca să fiu în siguranţă, am luat cu mine un crucifix de la mănăstire şi dorm cu el în pat noaptea. Am încercat s-o fac şi pe Touffe, slujnica încredinţată mie de ducesă, să stea

trează toată noaptea, dar ea refuză. Spune că, dacă nu doarme bine noaptea, nu va mai putea munci ziua.

Grație trecutului glorios al ducesei, casa e împodobită cu vase de preț, cu scaune, candelabre și statui – unele nud –, cu mobilă sculptată și alte lucruri, prea mari pentru a putea încăpea în camerele strâmte. Evit salonul unde se află un covor având țesut pe el un tigru fioros, și de fiecare dată când merg pe coridoare, am impresia c-o să dau jos fie vreun vas chinezesc, fie vreun bibelou de porțelan din Belgia sau un gigant candelabru de cristal ce stă, într-un echilibru precar, în mâna unei nimfe de bronz. Madame Lesdig oftează de fiecare dată când mă vede atât de stânjenită și-mi spune că trebuie să am un mers elegant tot timpul, să semăn mai curând cu o grațioasă lebădă decât cu o viteluşă.

– Dacă aș fi mai tânără, spune ea, m-aș supăra cumplit dacă aceste piese de artă ar fi distruse.

Le numește piese de artă, deși sunt doar niște vaze și sfeșnice.

– Dar acum sunt îndeajuns de bătrână ca să știu că tot ceea ce e lipsit de viață poate fi, de obicei, înlocuit.

Madame Lesdig nu mai călătorește prea mult, dar are mulți oaspeți, și adesea sunt invitată să-i stau alături când îi primește. De asemenea, pot veni și pleca oricând și oriunde doresc, câtă vreme sunt însoțită de Touffe sau de un valet. Casa se învecinează cu grădinile Tuileries, prin care mă plimb aproape în fiecare zi. Chiar și când plouă ies uneori, cu doi servitori care-mi țin deasupra capului o pătură. Sau merg cu trăsura ducesei de-a lungul Senei, până la Bois de Boulogne, pentru a mă alătura trăsurilor extravagante și a admira ținutele de-a dreptul scandaloase ale doamnelor ieșite la promenadă. Casa copilăriei mele e foarte aproape, peste Pont Royal, și, o dată, chiar m-am plimbat pe acolo. Părea neschimbată.

Câteodată vizitez mănăstirea și pe Madame de Dray, care, împreună cu celelalte doamne, mă țin la curent cu bârfele, iar eu le destăinui tot ce știu de la ducesă. „Picăturelele" – ah, n-ar trebui să le spun astfel, așa le spunea mereu Pauline – mă întâmpină și fac ochii mari când află că nu am plecat de la mănăstire ca să mă mărit. Și am aproape douăzeci și șase de ani!

Mâncarea oferită de Madame Lesdig nu e grozavă. Ducesa și-a pierdut aproape toți dinții și preferă supele și piureul de castane, la cină. Spune că ar trebui să urmez și eu dieta asta, căci sunt, așa cum se exprimă ea, „prea grăsană". „Străduiește-te să semeni mai

mult cu un țipar decât cu o balenă", râde ea. Dar, după ce cinez cu ducesa, mă strecor jos, în bucătărie, și mai mănânc o dată. Bucătarul e amabil și îmi gătește o delicioasă plăcintă din carne de porumbel și măcriș și, dacă-l rog frumos, îmi coace chiar și o tartă cu zahăr, presărată cu ghimbir, prăjitura mea preferată, pe care o mănânc de una singură!

Dar cel mai mult, în casa lui Madame Lesdig, îmi plac pisicile; are zeci de pisici, și întotdeauna există pisoi adorabili, de toate mărimile, cu care să mă joc. Pisicile se plimbă fără probleme prin toată casa și valeții se împiedică mereu de ele, prin încăperile întunecate. Sunt sigur că ei sparg mai multe vase și oglinzi decât mine.

– Vezi, îmi face observație Madame Lesdig, arătându-mi o pisică, vezi cât sunt de elegante și de vioaie? Ar trebui să-ți dorești să fii ca o pisică, Diane-Adélaide, nu ca o viță!

Dar îndată se aude un zgomot sec și mătușa oftează.

– Vai, acela era din India!

– Da, mătușă, îi răspund eu și o aud chemându-l pe un valet să strângă cioburile. Era un ou de struț delicat sculptat și cu o lumânare așezată înăuntru, căruia o pisică neastâmpărată i-a venit de hac. Acum, nu mai e decât o grămadă de coji.

De la Pauline de Vintimille
Versailles, 1 martie 1740

D...

Știu că a trecut mult timp de când nu ți-am mai scris, dar am fost teribil de ocupată. Astăzi, regele primește o delegație foarte numeroasă de podgoreni și de economiști – această iarnă afurisită și care nu se mai termină a distrus toate vițele-de-vie și s-ar putea ca la vară să se facă foarte puțin vin –, așa că am acum puțin timp liber. O să-ți scriu o scrisoare lungă și drăgăstoasă.

Sunt bucuroasă că-ți place la Madame de Lesdiguières, deși sunt sigură că-ți lipsesc Madame de Dray și unele dintre celelalte doamne de la mănăstire. Și ție ți-a spus stareța cuvinte grele în ultima zi petrecută acolo, așa cum mi-a adresat mie? Probabil că nu; pe tine întotdeauna te-a îndrăgit.

Îmi pare rău că Madame Lesdig – cum îi zici tu – s-a rănit. Nu am înțeles prea bine dacă s-a lovit la cot sau la cap, dar, oricum, sper să fie mai bine.

Ai fost la nunta lui Hortense? Am auzit că Flavacourt e un fanfaron prostănac care a spus niște lucruri josnice despre rege. Dar n-ar trebui să se îngrijoreze, pentru că Ludovic nu manifestă nici un fel de interes pentru Hortense. El nu are ochi decât pentru mine! Acum, că sunt măritată, eu și regele am devenit mai apropiați. Mult mai apropiați. Întreab-o pe Madame de Dray ce înseamnă asta. E minunat și foarte incitant – bărbații sunt niște creaturi bizare. Vei înțelege asta când te vei căsători. Cred că mă iubește, și gândul ăsta mă face să plutesc de fericire, îmi dă o stare pe care n-o pot descrie prea bine în cuvinte. Și mie îmi place foarte mult de el. Doamne, sper ca spionii să nu deschidă aceste scrisori!

Soțul meu m-a încurcat foarte tare la început; cred că se aștepta de la mine să mă comport ca o nevastă supusă. Ce pămpălău cu fața plină de bube! Dar nu se poate plânge. Acum i s-a permis să meargă în trăsură cu regele, când pleacă amândoi la vânătoare.

Dar ți-am promis că îți voi da amănunte despre rochia pe care am purtat-o când am fost prezentată în fața curții – îmi pare rău că mi-a trebuit atât de mult timp să-ți răspund. Regele și cu mine am fost ocupați la Choisy – îmi promite că renovează palatul doar pentru mine! Imaginează-ți! Să primești în dar un palat! Palatul va fi faimos în toată Europa, și eu la fel! Voi insista ca unul dintre dormitoare să fie decorat în galben, culoarea ta favorită, și aici vei sta când vei veni să mă vizitezi.

Deci, să-ți povestesc cum a fost la prezentare. Am avut o rochie din satin argintiu, plină de dantele gălbui și șase straturi de volane la mâneci! Crinolina a fost groaznic de largă, dar necesară, m-a asigurat croitorul, pentru a face impresia cuvenită. A fost foarte greu să mă strecor cu ea prin ușile încăperilor mai strâmte – a trebuit să merg într-o parte, precum crabii. Foarte deranjant. Am insistat pe lângă coafeză – Mademoiselle de Charolais mi-a împrumutat coafeza ei – să-mi facă un coc foarte înalt. A refuzat, spunând că nu poate lucra decât în stiluri moderne, dar nu m-am dat bătută și, până la urmă, mi-a făcut un coc cu câțiva centimetri mai înalt decât al celorlalte doamne și l-a împodobit și cu panglici din aceeași dantelă gălbuie. Așadar, am fost și largă, și înaltă! M-am simțit măreață, triumfătoare, și a fost minunat.

Regina n-a fost prea încântată să mă vadă, deși n-a fost necioplită, desigur. E mai degrabă total lipsită de importanță, am remarcat. E prima oară când mi-a vorbit, și s-ar putea să fie și ultima, dar nici nu-mi pasă. Slavă Domnului că nu sunt în serviciul ei, ca Louise! Hmm, sper să nu citească vreun spion scrisoarea asta! Oricum, nu-ți spun vreun lucru pe care să nu-l știe deja toată lumea.

I-am poruncit croitorului să scoată toată dantela gălbuie de pe rochia mea, așa că ți-o trimit alăturat; știu că o să-ți placă. Mă gândesc, de asemenea, să păstrez rochia de la prezentare pentru tine. N-ar fi frumos s-o porți la nunta ta? Acum, că s-a terminat cu nunțile noastre, e timpul să începem să o plănuim pe a ta.

Promit.

Sora noastră, Louise, e sănătoasă, ca întotdeauna, și e încântată de mariajul și de perspectivele mele. Pentru o vreme s-a gândit să se retragă la mănăstirea de la Poissy, dar acum se pare că s-a răzgândit și preferă să stea la curte.

Cu dragoste,
P.

Capitolul 27

Louise
Versailles, aprilie 1740

Zélie obişnuia să spună că mai obositoare decât o femeie limbută e o femeie limbută care se repetă. Sau ceva de genul ăsta. Deşi a trecut mai bine de un an de când Pauline a venit la curte şi totul a început să meargă prost, durerea şi disperarea nu m-au părăsit. Încerc să fiu plăcută şi îngăduitoare cu Pauline. Îmi păstrez acelaşi zâmbet, vorbesc cu aceeaşi plăcere şi am grijă, ca întotdeauna, să-mi fac toaleta, dar inima mea e, pur şi simplu, sfărâmată, şi nu cred că mai există ceva pe lume care ar putea-o lipi la loc.

La sfârşitul festivităţilor de Anul Nou, deosebit de fastuoase de data asta, spre a marca intrarea într-un nou deceniu, Ludovic a oferit un mic supeu în apartamentele sale private şi, după multe insistenţe, i-a dăruit lui Pauline o frumoasă cutie aurită, cu ulei parfumat. Darul meu pentru el – o pereche de castronaşe de supă din cel mai fin porţelan saxon, pictate cu scene de vânătoare –, nu i-a smuls decât un surâs fals. El n-a dăruit cadouri de Anul Nou nici reginei, nici copiilor. Şi nici pomeneală să-mi ofere mie ceva. Ştiu că Fleury i-a impus recent să facă economii – iar cu foametea continuă ce bântuie ţara, se simte necesitatea de a reduce cheltuielile –, dar, cu siguranţă, nu s-a referit şi la cadourile de Anul Nou.

Pauline e singura care a primit ceva. Ştiu că nu-i pot purta lui nici o pică, dar mândria din ochii lui când Pauline a primit cadoul a fost de nedescris. Am simţit că moare ceva înăuntrul meu. Trebuie să renunţ la visul că el s-ar mai putea întoarce vreodată la

mine şi să accept că, atâta vreme cât Pauline va trăi, între mine şi Ludovic nu va exista o împăcare deplină.

Caut doar să mă simt cât pot de bine în prezenţa lui şi să profit de tandreţea lui ocazională. Am avut un asemenea moment când el a fost bolnav şi a declarat că doar eu îl pot îngriji. Timp de trei zile minunate, l-am doftoricit ca pe un prunc şi i-am pregătit o fiertură din napi, pe care doctorul i-a recomandat-o. A băut-o, recunoscător, şi a declarat că a fost preparată de mâinile dragostei. Nu a dorit pe nimeni lângă patul lui, în afară de mine; a înţeles că Pauline ar fi inutilă în asemenea clipe. Dar ce pot face – să-mi doresc ca iubitul meu să fie mereu bolnav, pentru a-l putea îngriji? Nu, nu pot face asta.

Recent, Pauline a fost mai puţin rece cu mine, mai puţin poruncitoare. Cred că îi place să-i fiu alături, ca o confidentă cu o fire total opusă de a ei. Aşa cum mi-am dorit să fie ea pentru mine, cândva! Ah, cât de ironică e viaţa şi cât de nedreaptă! Cât aş vrea acum să nu o fi invitat niciodată aici. Ce-am făcut ca să merit o soră ca Pauline?

Regele se duce adesea cu ea la noul lui palat de la Choisy. E mult de lucru acolo – sunt necesare îmbunătăţiri şi redecorări –, şi el supraveghează cu entuziasm toate lucrările. De fapt *ei* supraveghează, împreună. Ludovic declară că palatul va fi cadoul lui pentru Pauline şi, când va fi gata, are să fie cel mai frumos palat din Europa.

Mie nu mi-a dăruit niciodată un palat.

Am fost de câteva ori la Choisy, care e un loc minunat. Aici, Ludovic dă dovadă de multă energie, ca un băieţel care şi-a descoperit o pasiune nouă. Petrece ore întregi cu arhitecţii şi lucrează cu decoratorii la desenele lor, făcând unele schimbări, sugerând noi schiţe... Curtea freamătă de zvonuri, căci se aude că regele s-ar fi apucat chiar de gătit! Se pare că ar fi preparat o delicioasă supă din ciupercile pe care el şi curtenii le-au adunat la un picnic de după-amiază. Auzi, să adune ciuperci! Ca ţăranii în pădure! Povestirile despre aceste banale scene casnice îmi ard urechile şi îmi adâncesc deznădejdea – de unde să ştiu eu că Ludovic îşi dorea să fie ţăran?

Ah, mă cuprinde disperarea. Nu mai pot îndura această viaţă, pur şi simplu nu mai pot.

De la Louise de Mailly
Versailles, o zi neagră, 1740

Dragă mamă,

Ce mai faci, draga mea? Eşti fericită, acolo unde eşti? Mi-e tare dor de tine, mămico. Îmi amintesc când coboram din camera noastră de joacă în superbul tău budoar auriu şi stăteai cu noi în pat, şi ne ţineai în braţe, şi ne dădeai bomboane. Ah, cât de mult tânjesc să simt iarăşi braţele tale în jurul meu!

Sunt atât de singură! Am căutat ajutorul lui Pauline când aveam nevoie de călăuzire, sperând că mă va sprijini, dar nu a făcut-o. N-a făcut-o. Este de-a dreptul... ei bine, nu pot scrie ce cred despre ea, căci, deşi mi-a făcut multe mizerii, e totuşi fiica ta. Şi sora mea.

Of, mamă, aş fi vrut să fii aici şi să mă călăuzeşti. Îţi aminteşti cum m-ai îmbrăţişat în ziua nunţii mele? Mi-ai spus că vei fi mereu acolo pentru mine, dar apoi ai murit.

Deşi e absurd să am asemenea gânduri şi e şi mai absurd să le aştern pe hârtie, uneori te invidiez, căci eşti într-un loc mult mai bun şi ai lăsat departe toată durerea, suferinţa şi întristarea acestei lumi crude. Eşti împăcată cu tine, o stare aşa de rară aici, pe pământ.

Ştiu că e o prostie din partea mea să scriu această scrisoare, dar sunt atât de singură... Nu am pe nimeni pe al cărui umăr să plâng, şi uneori disperarea îmi dă gânduri atât de negre... Nu aş vrea să le am, dar nu le opri, oricât m-aş ruga. Poate că ne vom întâlni curând în grădinile Domnului.

Acum, voi arde această scrisoare.

Te voi iubi mereu.

Fiica ta credincioasă,
Louise

Capitolul 28

Pauline
Versailles și Choisy, mai 1740

Încep să înțeleg că Ludovic e un om slab. Când a împlinit șaptesprezece ani, ultimul rege, Ludovic al XIV-lea, a mers calm înaintea miniștrilor lui și le-a spus că vremea copilăriei și a tutelei sale a trecut și că, din acea clipă, preia frâiele puterii. Probabilitatea ca și Ludovic al meu să procedeze la fel e infimă și, plus de asta, momentul a trecut. Ceea ce ar fi fost exemplar la un tânăr de șaptesprezece ani ar fi stânjenitor pentru un bărbat care are deja treizeci.

Miniștrii lui încă îl tratează ca pe un copil, iar cardinalul Fleury, a cărui influență e continuă și absolută, a zdrobit, cred eu, orice spirit de independență pe care Ludovic l-ar fi putut dezvolta. Nu mai suport să-l văd pe rege total dependent de voința lui Fleury. Dacă vrea să devină rege nu doar cu numele, Ludovic trebuie să iasă de sub călcâiul dominator al cardinalului.

Am hotărât că noul palat regal de la Choisy e locul perfect unde Ludovic să se transforme într-un bărbat adevărat, care să asculte numai de mine, și nu de acel decrepit bătrân.

Castelul e parțial ruinat, căci bătrâna prințesă de Conti nu s-a îngrijit de acest loc așa cum s-ar fi cuvenit. Indiferent de asta însă, palatul este dispus într-o locație de-a dreptul divină, străjuind cursul sudic al Senei, iar primăvara și vara, o briză răcoritoare se ridică din ape, rostogolindu-se în camere. Împreună am pus la punct arhitectura și decorațiunile interioare și, pentru prima dată, Ludovic a supravegheat direct lucrările. La Choisy, Ludovic poate fi un om, și nu un rege. Aici, când suntem amândoi în pat, e mai pasional, de parcă ar fi lăsat orice constrângere la Versailles.

La Choisy, facem dragoste de două ori pe noapte, ba chiar o dată am făcut şi de trei ori.

Choisy se află la doar câteva ore de mers cu trăsura de Versailles, dar când suntem aici, lăsăm deoparte toată eticheta şi trăim simplu, ca şi cum destinul Franţei n-ar sta pe umerii noştri. Aici, suntem mai relaxaţi chiar şi decât la Rambouillet. Nu suntem singuri, bineînţeles; Ludovic urăşte solitudinea, dar chiar dacă sunt mereu doi-trei oameni cu el, tot se simte singur şi trebuie să ştie în permanenţă că prin preajmă se află un grup de curteni, agitându-se în jurul său ca muştele pe lângă o bucată de carne. Chiar şi Louise ne însoţeşte uneori.

Noi, femeile, ne scoatem crinolinele şi plutim pe holuri îmbrăcate doar în fuste vaporoase. Bărbaţii vânează toată ziua, iar seara servim vânatul fript cu legume din grădină, ba chiar gătim! La miezul nopţii, mergem pe râu în gondole luminate de lanterne, alunecând pe ape ca şi cum am fi într-o altă lume. Babalâcii de la Versailles pufnesc, afirmând că tot ce se petrece la Choisy subminează imaginea regelui, căci cine şi-ar dori un suveran care trudeşte ca un ţăran şi disprețuieşte sfânta etichetă? Dar faptul că Ludovic ignoră tot ce spun ei e o mărturie a influenţei mele crescânde.

Ludovic iubeşte grădinăritul chiar mai mult decât arhitectura. El proiectează acum un labirint complicat şi şi-a redescoperit o pasiune demult pierdută pentru cultivarea legumelor. Când era copil, Fleury i-a dat în grijă o mică grădină, unde creştea lăptuci. Acum, el supraveghează, cu un ochi expert, grădinile, nu doar pe cele ornamentale, ci şi pe cele care produc legume pentru bucătărie. El se asigură că buruienile au fost plivite, că legumele au fost perfect plantate şi irigate, nu doar cu apă, ci şi cu lapte şi sânge de pui de găină.

Ludovic preferă încă lăptucile, în defavoarea tuturor celorlalte legume. Am remarcat că îi plac legumele cu mai multe straturi care pot fi curăţate, precum ceapa sau varza. E o schimbare curioasă a personalităţii sale şi poate e ceva ce ţine de natura lui secretă. Eu nu sunt deloc interesată de grădinărit, dar mă prefac foarte entuziasmată şi am grijă chiar să-mi murdăresc mănuşile. O dată, un vierme mi-a căzut pe mână. L-am zdrobit înainte ca Ludovic să-l salveze – e deosebit de milos când vine vorba de gângăniile din grădină.

În fiecare zi după slujbă, înainte ca el să plece la vânătoare, ne plimbăm prin grădini și urmărim evoluția lăptucilor lui dragi de parcă am privi cum crește delfinul însuși (băiatul împlinește anul acesta unsprezece ani și, fiind singurul fiu supraviețuitor, între atâtea fete, e chiar mai prețios decât o lăptucă). Când lăptucile sunt gata de cules, ele sunt recoltate cu grijă de Ludovic însuși și servite la cină cu mare pompă. Oaspeții se întrec în a lăuda prospețimea, vigoarea și gustul frunzelor. Totul devine puțin ridicol.

Ca o satiră, am compus niște versuri, comparând lăptucile Maiestății Sale cu Soarele.

Glob auriu de verdeață
Acoperit cu straturi de lumină
O, tu, lăptucă măreață
Ești de-a dreptul divină!

Când suntem doar noi doi, îl fac pe Ludovic să râdă, și el înțelege absurditatea versurilor mele; nu e puțin lucru pentru un bărbat care a fost lingușit din clipa în care s-a născut și care crede că adulația cea mai josnică e, pur și simplu, normală. Convenim ca atunci când va fi cules următorul „glob de verdeață", să ne îndemnăm oaspeții să laude lăptucile în versuri și să oferim un premiu celui care va compune cea mai delirantă laudă. Să-i vezi pe curteni cum devin penibili fără ca ei să-și dea seama de ridicolul situației e un lucru delicios.

Premiul e obținut de ducele de Richelieu, un tovarăș de tinerețe al regelui, care abia s-a întors de la Viena. E un bărbat deosebit de inteligent și nu e nici o surpriză că oda lui, pusă pe muzică și acompaniată de doi violoniști, comparând frunzele lăptucilor cu veșmintele oferite lui Venus, triumfă. Cred că și el și-a dat seama de glumă, dar niciodată nu poți să știi ce gândește acest om. El vede totul, aproape la fel de bine ca mine.

Ludovic e absolut mândru de mine, iar trecerea timpului nu îi diminuează deloc adorația față de persoana mea. Trebuie să mărturisesc însă că ardoarea lui mă face, uneori, să nu mă simt confortabil, dacă mai pun la socoteală și faptul că poate fi enervant – e drept, doar un pic. Când nu sunt în toane bune, nu pot fi plăcută și dulce, cum ar dori el.

Dar poate că şi asta e o parte din cheia succesului meu, să nu ofer niciodată unui bărbat, fie el şi rege, tot ce îşi doreşte. Dacă o faci, el va deveni convins că poate obţine absolut orice de la tine, şi nu vreau ca Ludovic să ajungă astfel. Întotdeauna sunt în gardă, căci iubirea e un lucru firav şi poate fi lesne smulsă din inimă, ca un fir de floare ce n-a prins bine rădăcină.

Iniţial, mă gândisem să o exilez pe Louise, dar acum îmi dau seama că sora mea nu reprezintă vreun pericol. Niciodată nu încetez să mă mir că suntem legate de acelaşi sânge, având, totuşi, firi atât de diferite. Ea este ca o nălucă în vieţile noastre, dar să o ştiu mereu aproape de mine reprezintă un avantaj.

Louise îmi e de mare folos atunci când mă vizitează Sfântul Maurice, cum i se spune pe aici acelei perioade delicate a lunii[1]. Şi apoi, oricine ştie că bărbaţilor le place varietatea în toate privinţele. Bărbaţii ar mânca *orice* când le e foame.

Dintre persoanele care mă înconjoară, cel mai mult am încredere în Louise. Eu sunt generalul, iar ea e locotenentul meu credincios. Ştie să asculte, şi eu ştiu că întotdeauna va fi lângă mine, cu ochii ei mari şi trişti, ca de gâscă, şi cu obrajii căzuţi, ca de buldog, căutând o pedeapsă sau o răsplată. E atât de bună la suflet, încât, dacă i-aş cere să înjunghie pe cineva în spate, probabil ar face o plecăciune şi i-ar înmâna pumnalul victimei.

Dar e bine că am cel puţin o prietenă în ea. Nu pot să spun că mi-am mai făcut alte prietene pe aici. Oricum, oamenii de la Versailles sunt nişte nesuferiţi. Mulţi cred că fie sunt prea urâtă ca regele să mă iubească pentru mult timp, fie că nu am suficient farmec pentru ca idila noastră să dureze. Oamenii mă subestimează *întotdeauna*. Mademoiselle de Charolais, cu glasul ei piţigăiat, de fetiţă, şi cu părul pudrat şi veşnic dat cu parfum de liliac, complotează împotriva mea chiar acum. Îmbătrâneşte pe zi ce trece şi începe să arate ca un clovn colorat cu lavandă. Ea şi regele sunt prieteni încă din copilărie, dar nu-mi place apropierea dintre ei. Ar trebui să-l îndepărtez de această femeie.

Pe măsură ce trece timpul, cardinalul Fleury nu mai face nici un efort spre a-şi masca disprețul faţă de mine, şi eu îl tratez cu aceeaşi monedă. Cardinalul a trecut, cred, de o sută de ani, dar are

[1] În tradiţia medievală creştină, Sfântul Maurice era considerat patronul soldaţilor, vopsitorilor, ţesătorilor, iar femeile îl invocau pentru a scăpa de crampele menstruale. (n.tr.)

mintea ascuțită, ca a unui tânăr. Fără să-și arate vârsta, cu decenii de experiență în spate, el e pentru mine un adversar redutabil și foarte îndrăzneț. Îi place să controleze totul și el a ales-o pe Louise să-i fie amantă regelui. Trebuie să recunosc că strategia lui a fost pe deplin corectă: Louise s-a dovedit a fi o amantă foarte docilă, care nu și-a vârât niciodată nasul în politică.

În ceea ce mă privește însă, Fleury și-a dat seama rapid că, deși Louise mi-e soră, suntem mai diferite ca ziua de noapte. El n-a putut să influențeze și alegerea făcută de rege; și chiar de atunci a început conflictul dintre noi. Sunt convinsă că ar fi vrut să-i cer binecuvântarea înainte de a-i vorbi regelui! Hm, o asemenea idee mi se pare stupidă. Așadar, suntem dușmani, dar eu am de partea mea tinerețea, timpul și farmecul pe care cardinalul nu le-a avut atunci când a ajuns să-l influențeze pe rege. Și n-ar fi cazul ca babalâcul ăsta să moară cât mai repede?

Nu sunt singura care-i așteaptă moartea lui Fleury. El deține puterea absolută încă de când regele avea doisprezece ani, mult prea mult pentru un singur om și, mai ales, mult prea mult pentru un om care n-a permis nimănui să se afirme, sub patronajul lui. Există o întreagă generație de bărbați capabili, așteptând, nerăbdători, să se remarce, dornici de mai multă putere și bogăție.

În ciuda prezenței continue a lui Fleury, influența mea asupra lui Ludovic crește, astfel că el a luat deja câteva decizii fără să aibă acceptul cardinalului. Luna trecută, de pildă, am reușit să asigur numirea unui amic, pe Monsieur de Breteuil, în funcția de ministru de Război. Sfidând dorințele lui Fleury. Alții încep să priceapă și ei că steaua cardinalului stă să apună, iar a mea e la zenit. Maurepas, fiul mătușii Mazarin, și un foarte puternic ministru, și-a declarat în public sprijinul față de mine. El a moștenit dezgustul manifestat de mama lui pentru Louise și, îmboldit și de râca pe care i-o poartă lui Fleury, se pare că a uitat jignirea adusă de mine, în copilărie, mamei lui.

Dar, cu toate astea, cred că lucrurile ar evolua mai rapid dacă Fleury ar dispărea din peisaj. Până nu pleacă el, Ludovic nu va fi niciodată regele care știu că ar putea fi.

Richelieu nu-mi este aliat – ce nevoie am eu de aliați? –, însă știu că va înțelege îngrijorările mele. Odată, m-am întâlnit cu el pe când se întorcea din apartamentele lui Mademoiselle de Charolais. Ne-am văzut în Sala Oglinzilor, el fiind înconjurat de un grup de curteni mărunți. Marchizul de Meuse s-a desprins de grup, spre

a mă saluta cu o plecăciune adâncă şi a mă complimenta pentru rochia mea.

– Ce model deosebit, Madame! Rareori am mai văzut un material mai fin şi o lucrătură mai măiastră. Ah, şi înfloriturile de pe mâneci... Ochii acelor păsărele par plini de viaţă!

Îmi înclin capul şi aştept în tăcere, până el se îndepărtează. În final, curtenii pleacă şi Richelieu se întoarce spre mine.

– Păreţi cam tristă în această dimineaţă, Madame de Vintimille. Sper că nu v-aţi supărat din pricina slabelor performanţe ale soţului dumneavoastră, la vânătoarea de ieri?

Îi ignor remarca; de ce îşi pierde timpul cu asemenea presupuneri prosteşti, când ştie foarte bine că manifest o indiferenţă supremă faţă de ele? Trec direct la subiect:

– Trebuie să ne unim forţele ca să scăpăm de Fleury.

– Nu, replică, sec, Richelieu. Aştept să se explice, dar nu mai spune nimic. Ieşim din Sala Oglinzilor, departe de mulţimea de curteni. Curtea primeşte zilele acestea o ambasadă numeroasă a sultanului şi toţi vorbesc pe la colţuri cum ambasadorului i s-au crăpat pantalonii, pe când aştepta să fie primit la rege. Verdictul încă nu e dat: emoţie sau prea multă plăcintă cu ficat? Ajungem pe terasa care domină grădinile palatului. E o zi superbă, promiţând o vară caldă, după această iarnă ce parcă nu se mai sfârşeşte.

– Continuă, îl invit pe Richelieu. Ştiu că nu mă suportă, dar e prea deştept ca să-şi facă din mine un inamic. Ne tolerăm unul pe celălalt. Ca o curiozitate, mama mea s-a duelat multă vreme cu verişoara ei pentru a se bucura de farmecele acestui personaj, episod de care se mai vorbeşte şi acum, ca un exemplu tipic pentru viaţa desfrânată de la curte. Richelieu e un om dubios. Dar cred că se teme, cumva, de femeile din neamul Neslé. Exceptând-o pe Louise, desigur.

– Madame de Vintimille, regele îl divinizează pe Fleury. Cardinalul îi este ca un tată, singurul tată pe care l-a avut vreodată. Nu-l poţi alunga pe tatăl tău.

– Destul cu atâta vorbărie despre taţi! Regele a împlinit treizeci de ani. Ce nevoie ar mai avea de un tată, la vârsta asta? Dacă acţionăm împreună, putem reuşi această lovitură, iar regele nici măcar nu va şti cine a fost în spatele ei.

– Permiteţi-mi, Madame de Vintimille, să vă spun un lucru despre prietenul nostru comun, zice Richelieu, mângâindu-şi peruca albă, căci o buclă rebelă i-a alunecat peste ureche. Singurul

lucru pe care tânărul nostru suveran îl ştie e calea intrigii şi a ambiţiei. Gândiţi-vă la asta! N-a fost înconjurat decât de maşinaţiuni, încă de când se afla în leagăn. Orice tentativă de a-l alunga pe Fleury ar fi rapid dată în vileag. Ar fi o greşeală prostească din partea noastră, pe care acest om n-o va ierta.

Coborâm scările până la următoarea terasă şi îmi deschid evantaiul, spre a mă proteja de soare.

– Aş recomanda coexistenţa cu el. Se pare că a funcţionat şi în cazul surorii dumneavoastră.

– Ei, asta e ceva total diferit, izbucnesc, iritată. Ştiu că scandalurile înfloresc ca mucegaiul pe un perete umed aici, la Versailles, dar urăsc să mi se reamintească de ele, mai ales când o fac oameni importanţi. Domnule Richelieu, cred că aveţi o abordare prea precaută.

– Prefer să o numesc perspicacitate. Şi v-aş sfătui să procedaţi la fel, Madame de Vintimille, să fiţi la fel de perspicace. Am cunoscut-o pe mama dumneavoastră, care era o femeie foarte moale. Ca şi sora dumneavoastră, Louise. Dar, în mod surprinzător, având în vedere presupuşii dumneavoastră părinţi, sunteţi cu totul diferită de ei.

Ne privim direct în ochi. Poate că o alianţă n-ar fi o idee chiar aşa de rea. O mulţime de gură-cască se adună în faţa noastră. Un bărbat pe care nu-l cunosc, într-o haină roşie, caraghios de largă, se ceartă cu vizitiul unei trăsuri.

– N-au fost mai mult de o sută de paşi! O sută de paşi! Şi îmi ceri zece livre pentru asta? E scandalos! Scandalos, pe onoarea mea!

Priveşte în jur, către mulţimea adunată, căutând o confirmare a spuselor lui, dar toţi se uită la el ca la o ciudăţenie şi nu se aude nici măcar un murmur aprobator. Ne îndepărtăm de scandalagii.

– Sfatul meu, Madame, este că ar fi bine să aşteptăm ca timpul să decidă. Omul nu poate trăi veşnic. Sursele mele de încredere mi-au dezvăluit că săptămâna trecută cardinalul a avut probleme grave cu stomacul, eliminând un lichid verzui, ceea ce nu poate fi un semn de sănătate la cineva aşa de bătrân, nu credeţi?

– Cine a câştigat vreodată ceva cu răbdare? mă înfurii eu. Cardinalul trebuie să plece! Şi cât mai grabnic, înainte să fie prea târziu.

– Cum doriţi, Madame, se înclină Richelieu, aruncându-mi o privire ironică, şi îmi dau seama că nu-l sufăr. O alianţă e în afara

discuției și va trebui să mă chinuiesc singură să diminuez influența cardinalului asupra regelui. Deși trebuie să admit, cuvintele lui Richelieu nu sunt lipsite de sens. Ne aflăm pe treptele care duc către Parterre de Midi. Richelieu se înclină din nou, pregătindu-se să plece.

– Îi voi cere omului meu din Italia niște creme pentru obrazul soțului dumneavoastră. Venețienii sunt foarte sensibili când e vorba de coșuri și prepară niște poțiuni excelente.

– Faceți cum doriți, Monsieur. Nu-i treaba mea cum doriți să vă folosiți timpul și banii, îi spun, pe un ton rece, și mă întorc la palat.

Pe când mergem cu trăsura spre Choisy, niște oameni cu chipuri înfiorătoare urlă la noi și ne urmăresc, strigând: „Vrem pâine!" și „Ne e foame!", până când valeții îi alungă, lovindu-i cu bastoanele. Ludovic e șocat.

– E prima oară când ies cu trăsura și n-am auzit strigându-se: *Vive le Roi*! De ce strigă așa ceva?

– Ignoră-i. Oamenii ăștia cred că, dacă țipă la tine, o să le pice pâinea din cer? Mai bine s-ar îngriji să lucreze temeinic ogoarele.

– Dar nu e vina mea, insistă el. Nu eu sunt responsabil de secetă sau de ploi, e voia Domnului. Și, împreună cu miniștrii mei, facem tot posibilul să aprovizionăm poporul cu grâne. Nu pot înțelege că, dacă am scădea prețul la grâu, n-am face altceva decât să încurajăm speculanții?

– Vezi unde te-au adus sfaturile lui Fleury? pufnesc eu. Deși regele mi-a urmat sfatul și a cumpărat grâu, Fleury a fost cel care a insistat să se mențină prețul ridicat și, prin urmare, inaccesibil chiar celor care aveau cel mai mult nevoie de grâne.

Ludovic nu-mi răspunde; nu are chef să i se țină prelegeri, așa că restul călătoriei ni-l petrecem tăcuți și doar pălăvrăgeala lui Louise mai tulbură liniștea din trăsură.

Toată săptămâna plouă fără oprire, drumurile devin impracticabile și suntem obligați să rămânem la Choisy. Regret că am venit aici. La Choisy e mai frig decât la Versailles și micul nostru grup de oaspeți e mai plictisitor decât de obicei. Când plouă, regele nu mai poate merge la vânătoare și își ocupă timpul țesând tapiserii ore în șir, ceea ce pare să-i provoace o mare plăcere. Știu că obișnuiesc să mă prefac interesată de toate activitățile, dar totul până la cusut! N-am scăpat de la mănăstire ca să-mi petrec timpul

cosând floricele pe huse. Las asta în seama lui Louise, care manifestă același interes pentru țesături ca regele.

Plouă deja de trei zile încontinuu și suntem cu toții neliniștiți. Unii își ascund însă starea mai bine decât ceilalți. Regele și Louise stau alături pe o sofa, lângă șemineu; ea coase o față de pernă, în timp ce el lucrează la o scenă pastorală, pe o tapiserie. Îi privesc cu prefăcut interes și citesc totodată – sau încerc să o fac – o scrisoare de la Diane. „Ce crezi că înseamnă un *otrish*? Un austriac?" se interesează ea. Prostuța, oare n-o știi că austriecii sunt dușmanii noștri?

Mici grupuri de curteni se odihnesc în salonul întunecos, sporovăind, jucând șah sau chiar dormind.

– Ah, mă dor degetele, se plânge regele, aruncând tapiseria pe podea. Toată dimineața am semnat acte, acte și iar acte. Miniștrii mei mă hăituiesc până și aici, la Choisy.

Adevărul e că soli călare pot încă străbate drumurile, iar documentele importante vin zilnic la semnat.

„Ce vrei", gândesc eu nervoasă, deși îi surâd cu multă blândețe, „ești rege, chiar și când nu te afli la Versailles". Ludovic vrea să se bucure de toate plăcerile vieții de rege, dar să nu aibă de-a face cu nici una dintre responsabilitățile ei.

– Să-ți masez degetele, Sire? șoptește Louise, cu o voce caldă.

Regele o ignoră însă și se ridică. Toți vor să-l urmeze, încordați, cu excepția bătrânului duce de Duras, care sforăie într-un colț, dar Ludovic își flutură spre ei brațul, ca și cum ar vrea să le spună să nu se deranjeze. Vine apoi la măsuța unde stau și îi simt parfumul de portocale și piele. Inspir cu nesaț; noaptea trecută ne-am simțit de minune împreună.

– Ce citești, Îngeraș?

O văd pe Louise tresărind. Știu că nu suportă ca regele să mă numească astfel. De altfel, nici eu nu prea mă dau în vânt după alintul ăsta.

– O scrisoare de la sora mea, Diane.

– Aș vrea s-o văd și eu.

– N-ai decât, zic, întinzându-i foaia de hârtie. El citește cu atenție, se încruntă și, într-un final, mi-o dă înapoi.

– Nu înțeleg o boabă! Are mâna ca o gheară de pui! Ce vești îți trimite?

– Îmi scrie că ducesa de Lesdiguières se simte mai bine. Criza de reumatism i-a mai trecut.

– Mi-ar plăcea s-o întâlnesc, spune regele, plictisit, trăgând încetişor de o fundă din părul meu. Pe sora ta, vreau să spun, nu pe ducesă. Pe ducesă o cunosc, de când eram copil. E o bună prietenă a dragei mele Ventadour.

Un tunet îndepărtat zgâlţâie încăperea. Afară, cerul e cenuşiu şi ploaia bate puternic în ferestre. Încă puţin şi râul va ieşi din matcă. N-a avut loc nici o vânătoare, nici azi, nici ieri. Mai târziu, vom juca, probabil, cărţi şi vom bea până începem să ne prostim, dar până la venirea serii suntem închişi aici, măcinaţi de plictiseală.

– O s-o îndrăgeşti pe Diana, îi spun, luându-i încet palma din păr, pentru că asemenea gesturi mă enervează – doar nu sunt o pisică. E veselă şi foarte amuzantă.

– Şi care sunt atracţiile ei fizice? se interesează Ludovic, îngroşându-şi vocea într-un mod pe care-l cunosc foarte bine.

Louise umple tăcerea care urmează:

– Are un păr lung şi negru încântător şi o piele foarte moale. Deşi puţin smeadă!

– O, da, murmură regele, apucându-mi iarăşi părul, mi-ar plăcea s-o întâlnesc.

– De ce nu, Sire? Dacă ar veni la Choisy?...

Îmi place ideea; e mult timp de când n-am mai văzut-o pe Diane. Şi chiar nu-i pot descifra scrisul prea bine, deşi sunt sigură că n-are să-mi dea vreo veste interesantă. Am auzit că Madame de Lesdiguières ar fi o bătrână ursuză şi acră.

– Ar fi minunat, înclină din cap Louise, în semn de încuviinţare. N-am mai văzut-o pe Diane de aproape patru ani!

– Şi celelalte surori? întreabă regele pe un ton delicat şi, instantaneu, un fior de spaimă mă străbate. Tinerele marchize vreau să spun... Flavacourt şi Tournelle. Parcă se numesc Hortense şi Marie-Anne, nu?

– Da, Sire, ar trebui să le vedeţi şi pe ele. Sunt atât de frumoase şi de fermecătoare, spune Louise, cu o bucurie sinceră.

Aş vrea să merg la ea chiar în clipa asta, să-i iau acul din mână şi să i-l înfig direct în ochi.

– Aşa am auzit şi eu, rosteşte Ludovic, căzut pe gânduri şi, după ce îmi lasă, în sfârşit, şuviţele în pace, se îndreaptă spre fereastră. Urmăreşte cu privirea o picătură de ploaie ce coboară ca o lacrimă pe tocul de lemn, şi apoi se uită, melancolic, spre grădinile acoperite de o pojghiţă de promoroacă albicioasă.

– Am auzit că marchiza de Flavacourt e una dintre marile frumuseți ale generației sale. Desigur, persoanele de față se exclud, adaugă el, fără să stea prea mult pe gânduri.

– A, da, Hortense e minunată, pur și simplu minunată. Noi îi spuneam Găinușa, ceea ce e amuzant, fiindcă ea nu suportă ouăle, dar e atât de blândă și de devotată. Iar Marie-Anne...

Îi retez vorba lui Louise înainte ca ea să provoace și mai multe stricăciuni.

– E adevărat că Hortense e destul de drăguță, dar are un soț extrem de gelos.

Regele scutură din cap, fără să-și dezlipească privirea de pe fereastră.

– Soții geloși nu mă îngrijorează. Adevăratele obstacole sunt zidurile pe care le construiește pietatea – acelea sunt inaccesibile chiar și celor mai fermi și mai hotărâți bărbați. Am auzit că e foarte pioasă.

Înainte să apuc să mai spun ceva, el continuă:

– Dar cea mai mică? Nu e chiar așa de virtuoasă, sper!

– Marie-Anne e o fată încântătoare, Sire, spune Louise, și de astă dată simt că aș vrea să-i iau fața de pernă și să i-o trag peste cap.

– Poate că arată bine, adaug grabnic, dar e duplicitară și rea.

– Ciudate cuvinte pentru a descrie o tânără! exclamă regele și, spre oroarea mea, îmi dau seama că l-am intrigat.

– Pauline! Ce vorbe sunt astea? Când a fost Marie-Anne duplicitară? Ea, care e atât de dulce... Îmi amintesc când eram mici și a vrut să salveze...

– Nu uita că, odată, a incendiat un dulap și a dat vina pe o biată servitoare!

– Prostii! zice Louise, încetișor, cu mintea dusă, așa cum face întotdeauna, la vremurile bune de odinioară; e ca o floarea-soarelui, ce caută întotdeauna numai lumina și căldura. Toți știu că a fost vina lui Claude, a servitoarei. Ia privește la porumbelul pe care l-am cusut, nu-i așa că e drăguț? Cred că am să mai adaug unul... aici!

– Dar cu toții avem defecte, se aude vocea regelui, venind parcă de la o mare depărtare; știu că pune la cale o întrunire de familie. Asta nu se va întâmpla. Gata cu surorile Neslé la curte – poate doar pentru Diane să fac o excepție.

– Ar trebui să avem o reuniune de familie, adaugă apoi regele, cu o înflăcărare în glas pe care nu a avut-o toată ziua. Bate din

palme, iar curtenii, tolăniți în jilțuri, se ridică de parcă ar fi fost înțepați cu țepușe. Duras se trezește și începe să tușească, răgușit.

– Aici, la Choisy, toate cele cinci surori și...

În acel moment, un tunet uriaș despică în două cerul, iar ducesa d'Antin scoate un țipăt scurt și, de frică, scapă ceașca de cafea peste noua ei rochie roz. Toți ochii se îndreaptă spre ea și surorile mele sunt uitate, într-un freamăt de voci și de râsete nervoase.

„Îți mulțumesc, Doamne", spun în șoaptă, cu ochii spre tavan. „Îți mulțumesc pentru tunet." Sunt puține lucruri în viață de care mă tem și, cu toate că nu sunt chiar speriată de surorile mele, nu pot garanta că Hortense și Marie-Anne ar fi așa de... idealiste... ca Louise.

Afara, ploaia nu încetează o clipă.

Capitolul 29

Marie-Anne
Burgundia, noiembrie 1740

Soțul meu e mort. Nu mi-am imaginat niciodată că s-ar putea întâmpla asta. Era atât de tânăr, avea doar douăzeci și doi de ani, ca mine.

Iar acum e mort.

Era o zi mohorâtă de noiembrie când JB a căzut la pat. Fusese plecat mai tot anul cu regimentul lui și vizitase Burgundia doar de două ori. Apoi, a venit acasă în toamnă și a zăcut cinci zile cu febră mare, care s-a agravat, până când ajunsese să ude cearșafurile de sub el, iar ochii îi dispăruseră parcă de tot, în fundul capului. Când febra a crescut și mai mult, JB a început să aiureze și să mă strige pe nume, dar nu așa de mult cum m-aș fi așteptat. Mai des o striga pe o anume Fleurette. Din câte știu, nici una dintre femeile din familia lui nu poartă aceste nume – majoritatea se numesc Charlotte sau Louise. M-am gândit că fie e vreo doică iubită din copilărie, fie actuala lui țiitoare, din tabăra de la Languedoc.

Dacă ultima e varianta corectă, mă gândesc cât de trist va fi când Fleurette va vedea că JB nu se mai întoarce și va afla de la camarazii lui că a murit răpus de febră. Îmi imaginez o femeie micuță, cu sâni mari și păr lung și blond, mirosind a flori de câmp. Mă gândesc la nopțile petrecute de ei împreună, când el o folosea așa cum eu îl învățasem că trebuie folosită o femeie.

E o zicală populară care spune că, dacă suferi de febră mai mult de cinci zile, sfârșitul e aproape. În a șaptea zi de boală, am chemat preoții și, într-unul din puținele momente de luciditate, JB a primit ultima împărtășanie, după care, odată îndeplinită această îndatorire, și-a dat sufletul, liniștit. L-am vegheat când pășea în moarte,

rece și palid din cauza bolii, părând atât de tânăr și de neajutorat. Aș fi vrut să fiu o nevastă mai bună decât am fost, mai iubitoare și mai puțin disprețuitoare. Aș fi vrut să-i fi trimis mai multe scrisori.

Văduva unchiului său a ajuns la conac cu o grabă de-a dreptul indecentă. Socotesc că și-a început călătoria chiar înainte ca JB să moară, căci locuiește la cel puțin o săptămână de mers cu trăsura spre nord, în Bretania. Soțul ei, unchiul lui JB, a murit în urmă cu doi ani, iar acum ea e mama moștenitorului lor, un băiețel de doar șapte ani. Ea a sosit împreună cu un frate, îmbujorată la față și foarte nervoasă.

M-au îmbrățișat și au căutat să mă consoleze, dar femeia nu-și dezlipea ochii de pe pântecele mele, căci o văduvă tânără vrea să tragă folos din orice. Ca să-i fac în ciudă, căci știam ce urmărește, m-am îmbrăcat într-o rochie foarte largă, croită după moda nouă, cu falduri ample în față și în spate. O să port acea rochie, și o haină de blană groasă pe deasupra, toată săptămâna și ridic ochii spre cer ori de câte ori musafirii nepoftiți îmi dau târcoale și-mi pun cele mai intime întrebări.

– Îți porți crucea cu mult curaj, draga mea, spune femeia.

Înainte să se mărite cu unchiul lui JB, se numea Blampignon; și toată lumea știe că familia ei era la fel de săracă pe cât îi era numele de ridicol. Are o mutră de iepuroaică, iar dinții îi sunt negri și stricați. Fratele ei e un burghez îngâmfat. I-am poreclit Madame Dinți Negri și Monsieur Năduşeală, căci omul transpiră abundent, în ciuda frigului din noiembrie. Dezgustător.

În cele din urmă, preotul satului, șocat de felul în care mă sustrag, mă pune față în față cu ei, iar eu plâng și-mi mângâi burta, spunând că voi ști sigur dacă sunt sau nu însărcinată în cel mult zece zile. De fapt, știu deja că nu sunt însărcinată – vizitatorul meu, Sfântul Maurice, mi-a dat dovada clară că nu sunt –, dar îmi place să le pun sufletul pe jar acestor rude cărora le ies parcă dorințele lacome prin porii unsuroși.

Când sosește avocatul lor, îl salut cu seninătate și îl anunț că nu voi ști dacă sunt gravidă vreme de cel puțin încă o săptămână. Îmi petrec zilele singură, citind în camera mea, gândindu-mă la viitor și îngrijind recolta de nucșoară din cabana de vânătoare. Îmi place aici, e ca un cămin tihnit și liniștit. Nimeni nu știe unde dispar mereu; probabil mă cred îngenuncheată în rugăciuni, la căpătâiul sicriului lui Jean Baptiste, din capelă.

Nu am nici suficienți bani, nici destul curaj să plec în lume, așa cum adesea am visat. Dacă aș avea, aș merge în Anglia, să văd Londra, apoi pe coasta sălbatică a Irlandei, pe urmă aș călători în Canada, să văd câmpiile mai largi ca oriunde altundeva, și pieile roșii, și animalele stranii de acolo. Apoi aș merge în Grecia, să aduc ofrande la locul nașterii lui Aristotel. Pe urmă aș merge spre Java, să văd rudele arbuștilor mei de nucșoară, și apoi... ah, sunt atâtea locuri de vizitat!

Văduvia e singurul moment din viața unei femei când ea are oarece libertate, dar acum există doar un singur viitor pentru mine: trebuie să mă întorc la Paris, în casa mătușii Mazarin.

Dacă aveam un băiat, castelul și titlul ar fi rămas ale mele și m-aș fi găsit într-o postură de invidiat – cea de văduvă tânără și independentă financiar. JB n-a fost prea bogat, dar sunt suficiente acareturi aici ca să-mi asigure puțină independență.

Însă nu am nici un copil, așa că nu mai e loc pentru mine la Tournelle. O să fiu nevoită să plec; să-l părăsesc pe Garnier, să las în urmă grădina de mirodenii și draga mea bibliotecă. Le scriu mătușii Mazarin, lui Hortense și avocatului tatei, la Paris. El vine rapid și, de îndată ce e clar că nici un JB mic nu crește în pântecul meu, începe negocierile cu familia Blampignon, în privința înapoierii zestrei mele. Neînsemnata mea zestre, tot ce am pe lume. Așa cum mă așteptam, Hortense vine și ea. Îi sunt recunoscătoare, fiindcă știu că nu-i place deloc să călătorească și totuși a făcut-o, pentru mine. Vine cu o trăsură care ne va duce pe amândouă la Paris.

– Surioară!

E aproape un an de la nunta ei și e mai drăguță ca niciodată, cu obrajii rozalii și ochii scânteietori.

– Arăți foarte bine, îi spun, iar ea zâmbește, făcând gropițe în obraji.

– Îți mulțumesc, surioară. Și tu arăți foarte bine, mă complimentează, apoi se încruntă. Dar nu ești devastată de moartea lui Jean Baptiste?

În scrisorile mele către ea, am făcut mereu pe tânăra soție mulțumită, dar acum n-are rost să mă mai obosesc să păstrez aparențele. Ultimele câteva săptămâni m-au secătuit de orice prefăcătorie. JB e mort și nimic nu-l va mai aduce înapoi. O să-mi fie dor de el... dar nimic mai mult. Ridic din umeri.

– Nu-l vedeam decât foarte rar.

– Şi eu îl văd pe François cel mult de câteva ori pe an, dar asta nu mă împiedică să-l iubesc şi să-mi fie dor de el, protestează Hortense, privindu-mă cu dojană.

– Nu toată lumea are o poveste de dragoste ca a voastră, Hortense, îi răspund, sec. Poate că par geloasă, dar nu sunt. L-am cunoscut pe Flavacourt şi nu mă atrage deloc.

– Nu e nici un...?

Hortense se uită întrebătoare la pântecul meu. Suntem singure, e sora mea, suntem două femei măritate (bine, una măritată, alta văduvă), şi totuşi nu poate găsi curajul să-mi pună întrebarea nedelicată: Eşti însărcinată?

– Nu, nu sunt însărcinată, răspund tranşant şi observ că Hortense tresare puţin.

– Ah, surioară, îmi pare rău.

– Am acceptat situaţia.

– Oricum, asta nu schimbă nimic. Desigur, am venit să te aduc acasă.

– Acasă? Cu greu m-aş gândi la casa mătuşii ca la „acasă".

Hortense e buimăcită.

– Dar e singurul nostru cămin. Unde ai putea să te duci în altă parte?

– Nu e nici un loc în care să mă pot duce, e adevărat, recunosc şi, în tonul meu deznădăjduit, Hortense citeşte acceptare şi un simţ al datoriei.

Ce să iau cu mine de la Tournelle? Ce să păstrez ca să-mi amintească de cei şase ani petrecuţi acolo? Desigur, amintirile mele cu JB, dulcile noastre amintiri ale puţinului timp petrecut împreună.

Pe lângă haine şi amintiri, împachetez şi câteva cărţi cu piesele lui Molière, toate volumele din Artamène şi câteva lucrări ştiinţifice din bibliotecă; nici Madame Dinţi Negri, nici Monsieur Năduşeală nu par cititori avizi. Dinţi Negri îmi pune răbdarea la încercare, venind în cameră cu cele mai absurde pretexte şi prefăcându-se gata să mă ajute la împachetat, când ştiu prea bine că e interesată doar de colecţia mea de bijuterii. Încearcă să stabilească acum câte dintre ele erau de la JB şi câte adusesem eu, din casa familiei Mailly-Neslé. Are o listă din arhive, pe care avocatul ei sau, poate, al meu i-a furnizat-o, dar nu reuşeşte să identifice bijuteriile de pe foaie cu cele din cutiuţele mele.

Nu știu dacă ar trebui să păstrez bijuteriile dăruite de JB, dar n-am să le dau acestor hrăpăreți, până ce avocatul meu nu va insista să o fac. În cele din urmă, le împachetez pe toate și-i las ei doar un colier de perle negre care nu mi-a plăcut niciodată. Știu că nu am luat mare lucru. Ce înseamnă câteva mici pietre prețioase, când premiul cel mare, conacul și titlul, se află acum în ghearele lor?

Cu câteva zile înainte să plec, mă cuprinde o depresie profundă. Sunt neliniștită, obosită, totul mi se pare fără sens. Ce semnificație au toate lucrurile care mi se întâmplă și ce sens mai are viața? Oricum o să murim cu toții.

JB e îngropat într-o bisericuță de pe dealuri. Stau câteva ore în cripta familiei de la Tournelle lângă el, dorindu-mi să nu fi murit. Citesc numele oamenilor care se odihnesc acolo: Elisabeta-Charlotte, moartă la douăzeci și doi de ani, Madeleine Angélique, moartă la șaptesprezece ani, Jean-Baptiste, mort la douăzeci și doi de ani. Toți, atât de tineri... Într-o zi și eu voi fi moartă, și atunci ce va mai conta ce anume am făcut cât am fost în viață?

Toți mă lasă în pace, presupunând că sunt îndoliată și-mi jelesc, fie și tardiv, soțul mort. Nu mă mișc din pat timp de două zile și plâng întruna fiindcă nu sunt însărcinată, deși aș fi vrut să fi fost. Brusc, ideea unui JB mic devine mai atrăgătoare decât fusese în luna dinaintea morții soțului meu. Sau aș fi putut avea o fetiță, cu toate că o asemenea posibilitate n-ar fi împiedicat alungarea mea de aici. Și totuși... Aș fi numit-o Armande, cum o chema pe mama mea. Acum JB e mort, fără urmași, și cine-și va aminti că a trăit vreodată? Curând, tot ce va rămâne în urma lui va fi acest nume dăltuit în marmură, în timp ce el va dormi veșnic alături de strămoșii lui în criptă, singur și uitat.

În ultima zi petrecută în casa răposatului meu soț, Hortense mă trage afară din pat și mă urcă în trăsură. Poate, mă gândesc eu, îngropându-mă într-un morman de perne și pături, pentru că drumurile sunt înghețate și pline de hârtoape, de aici și până la Paris, poate aș putea sta mereu, fără să fac nimic, fără să spun nimic, fără să aștept nimic. Doar să exist, pur și simplu.

De la Louise de Mailly,
Versailles, 10 decembrie 1740

Dragă Marie-Anne,

Am auzit teribila veste despre Jean-Baptiste şi îţi scriu ca să-mi exprim cele mai profunde condoleanţe. Ce tragedie! Trebuie să fii distrusă, biata de tine! Şi eu sunt cuprinsă de disperare, de când am aflat veştile despre tine.

Înţeleg suferinţa prin care treci, acea durere care apare când pierzi totul. Nimeni nu poate înţelege asta mai bine ca mine. Ştiu cât de puternic e chinul tău – să rămâi fără tot ce ai iubit pe această lume, să fii smulsă aşa de brusc din tot ce-ţi părea familiar şi sigur, şi asta doar din cauza unei negre răsturnări a destinului.

Plâng alături de tine, surioară, şi mă rog să accepţi această povară, odată cu trecerea timpului. Acceptarea e lucrul cel mai important, căci sunt multe lucruri în viaţa asta pe care nu le putem schimba. În această perioadă de tristeţe şi nefericire, sunt sigură că Hortense şi mătuşa Mazarin vor avea grijă de tine, la Paris. Dă-mi neapărat de veste dacă ai nevoie de ajutor.

Aici, regele e sănătos, doar puţin melancolic, cum e adesea când vine iarna. Şi Pauline e bine, e foarte fericită cu soţul ei, marchizul de Vintimille. El e un tânăr de nădejde, în ciuda nefericitei sale probleme cu tenul. Pauline îţi transmite toată dragostea ei şi, de asemenea, sincere condoleanţe. Cât aş vrea să puteţi fi din nou prietene! Regele a vorbit despre o reunire a noastră, a tuturor celor cinci surori, la Choisy. M-am gândit că e o idee minunată! Imaginează-ţi doar, noi cinci, împreună din nou! Poate atunci când se va termina perioada ta de doliu.

Îţi trimit această batistă, brodată cu porumbei negri, şi fie ca ei să-ţi mai aline suferinţa şi tristeţea.

Cu adâncă durere şi iubire,
Louise

Capitolul 30

Pauline
Versailles, decembrie 1740

A fost un an de schimbări şi de creşteri, de triumfuri şi bătălii, mici sau mari, iar pe cele mai multe le-am câştigat, inevitabil. Ludovic a devenit tot mai apropiat de mine şi îmi este încă foarte devotat. Are o mulţime de lucruri pentru care să-mi mulţumească; l-am ajutat să ia propriile lui decizii şi să nu se mai plece în faţa miniştrilor cârcotaşi. Recunoştinţa e o temelie puternică pentru iubire.

Disputele cu austriecii s-au transformat într-un război făţiş. Carol de Austria, blestematul duşman al Franţei, a murit în octombrie şi a lăsat la succesiune doar o fată. Acum e timpul ca Franţa să îşi impună interesele în faţa Austriei. Fleury doreşte să evităm cu orice preţ războiul, să ne tăvălim ca un căţel care face sluj şi să acceptăm toate jignirile austriecilor. Dar nu toţi sunt de acord cu el, şi în nici un caz eu.

Avem un tânăr general, pe nume Belle-Isle, care a petrecut mult timp cultivându-mi prietenia, căci e un tânăr inteligent şi ştie cine deţine adevărata putere. Bârfele spun că el ar plăti două sute de oameni spre a împrăştia zvonuri favorabile lui. E o strategie care funcţionează. Îmi place subterfugiul; mă gândesc să angajez un poet care să compună versuri frumoase despre mine, pentru a contrabalansa pamfletele scandaloase. Cineva m-a comparat cu zeiţa Atena. Nu că asemenea versuri m-ar deranja, dar regele e foarte sensibil la ele.

Împreună cu Belle-Isle am decis că un război glorios l-ar consacra definitiv pe Ludovic. Regele ar putea renaşte ca pasărea Phoenix din umbra ilustrului său străbunic (sunt cuvintele lui

Belle-Isle, nu ale mele; omul e un pic poet), impunându-se ca un nobil suveran războinic.

– E o oportunitate care apare doar o dată la o generație, repetă generalul, îngroșându-și glasul, în reuniunea consiliului. Miniștrii dezbat de ore întregi. Ceea ce a început ca o trecere în revistă a cheltuielilor armatei a degenerat într-un conflict politicos, dar tensionat.

– Războiul poate aduce nenorocirea unei țări, afirmă Fleury, pe un ton îngrijorat. Nu știți nimic despre război, berbeci tineri și tari de cap ce sunteți...! N-ați trecut printr-un război și nu știți ce distrugeri cauzează.

„Tu ai trăit destul din toate", mă gândesc, privindu-l cu dispreț. Și uite că trăiește în continuare. Trebuie să aibă deja vreo trei sute de ani! Suntem în biblioteca regelui, care se ascunde aici de frigul din saloanele unde se întrunește, de obicei, consiliul.

Îmi părăsesc jilțul de lângă șemineu și vin lângă scaunul lui Ludovic.

– Sunt de acord cu Belle-Isle, nu-i putem lăsa pe austrieci să insulte în halul ăsta Franța.

– Ce caută ea aici? întreabă, surprins, cardinalul.

– Pauline e întotdeauna cu mine, răspunde, la fel de surprins, Ludovic, și-mi strânge mâna cu putere.

– Poporul spune că Franța e condusă de o femeie, Sire. Se știe prea bine că o femeie la putere e un blestem pentru o națiune. Și nu pentru asta propunem noi războiul cu Austria?

Ce nătâng! Chiar crede că o să mă învingă? Deși am acceptat ideea că Ludovic nu-l va alunga niciodată, mă deranjează că Fleury nu face nimic să-mi câștige favorurile.

– Pauline are mai multă minte în căpșorul ei drăguț decât douăzeci dintre cei mai buni generali ai noștri, cardinale. Și ți-am mai atras atenția în privința asta, spune regele, blând. Nu suntem într-o ședință oficială și de aceea aș vrea ca ea să rămână aici.

Ha! Simt o dorință puternică de a scoate limba la Fleury; dacă nu erau atâția oameni în jurul mesei, cu siguranță aș fi făcut-o.

– Sunt de acord cu Madame de Vintimille, spune Richelieu, ridicându-se de pe scaunul de la fereastră, unde un valet îi lustruise pantofii.

– Pe toți dracii, cine se ascunde în umbră? strigă Fleury, țâfnos. Cine s-a mai alăturat neinvitat acestei discuții? Hei tu, de colo, vino încoace!

Înspăimântat, valetul se apropie de el.

– Probabil că şi tu ai vreo opinie în privinţa asta... Deci să intrăm sau nu în război? întreabă cardinalul, cu un glas plin de sarcasm, dar bietul om nu pricepe ironia şi răspunde, cât se poate de serios:

– Domnilor... Maiestate... bunica mea era austriacă, din Linz, de fapt...

– Mai taci naibii! urlă Fleury.

Rareori l-am văzut atât de iritat. Ochii îi ies din orbite şi o venă i s-a umflat pe frunte, zvâcnind cu putere. Toţi cei din jurul mesei aşteaptă parcă atacul de apoplexie care, într-un final, odată pentru totdeauna, îl va da gata pe acest om găunos.

– Destul! spune Ludovic. Cardinale, prietene, calmează-te, nu e nevoie să ne enervăm. Decizia corectă o vom lua... mai târziu. Asemenea chestiuni importante nu pot fi decise pe loc. Trebuie să ne gândim, să plănuim, să chibzuim.

„Şi să amânăm", adaug eu, în gând. Ludovic caută armonie şi consens în jurul lui şi se teme încă să ia singur decizii. Prea mult timp a fost crescut cu convingerea că alţii cunosc situaţia mai bine decât el şi mi-e greu să-i schimb acest obicei.

– Dar e şansa noastră, insistă Belle-Isle, Austria nu poate fi condusă de o femeie! Noi trebuie să...

– Ajunge! N-ai auzit ce-a spus regele? zbiară cardinalul, iar vena i se zbate şi mai rău. V-aţi exprimat părerile, dar, în final, regele meu... al nostru va decide!

Schimb o privire cu Richelieu şi ştiu că suntem, de astă dată, complet de acord.

Graţie influenţei mele, Mademoiselle de Charolais e acum invitată foarte rar la curte. Ludovic se frământă, fiindcă ea reprezintă o parte importantă din viaţa lui.

– Acesta e şi motivul exact, îi explic eu, pentru care trebuie să pui capăt prieteniilor puerile şi să cauţi tovarăşi noi. Ca generalul Belle-Isle.

Chiar şi în absenţa ei, în jurul meu zumzăie tot felul de trepăduşi şi spioni, punând aceeaşi întrebare, pe un ton plin de speranţă: „Când se va sătura regele de ea?". Sunt aproape ca albinele care îmi făceau viaţa un coşmar, dar care au dispărut complet din capul meu, ca să se manifeste în exterior, sub forma acestor curteni răutăcioşi şi obositori.

„Prințesa de Masserano e o scumpă! Și e atât de tânără și delicată, aproape un copil, nu o femeie atât de matură și de trupeșă... ca tine, Pauline. Ai aproape douăzeci și opt de ani, nu? Hm, înseamnă că ai ajuns deja la cumpăna vieții!"

„Pauline, e adevărat că nu l-ai mai văzut pe rege de două zile? Am auzit că toată săptămâna trecută și-a petrecut-o cu sora ta? Vechile obiceiuri nu se uită, știi zicala. Cred că trebuie să fii foarte îngrijorată."

„Nu arăți deloc bine zilele astea. Ești bolnavă? Poate bolnavă de îngrijorare? E din cauza prințesei de Masserano? Și eu m-aș îmbolnăvi de ciudă în locul tău, crede-mă!"

Oare nu obosesc niciodată cu bârfele? Caută cea mai neînsemnată fisură, pentru a o transforma într-o prăpastie de netrecut, dar când o să înțeleagă și ei că sunt noua Madame de Maintenon? Dacă ar fi liber, sunt sigur că regele s-ar căsători cu mine. Dar nu e – regina trăiește, deși e cu fiecare an mai bătrână și mai lipsită de importanță, căci nici nu mai zămislește plozi. Curios lucru, nașterea e o perioadă periculoasă pentru femei, dar ea a trecut prin atâtea sarcini complet nevătămată. E un pic nedrept, zău așa.

Diane crede că am uitat de ea, dar nu-i adevărat. Îi caut din toate puterile un soț potrivit. Ludovic ezită – Vintimille îl costă o avere – și bombăne când insist că soțul lui Diane trebuie să fie cel puțin un duce sau un pair.

– Dar iubito, îmi spune el, cu o voce suavă, sunt doar vreo patruzeci de pairi și de duci în tot regatul. Și majoritatea sunt deja căsătoriți.

– Tu poți crea întotdeauna alte ducate, Ludovic.

La insistențele mele, a ridicat și proprietățile nătângului meu soț la rangul de ducat, dar am decis să nu mă las până nu izbândesc să fac ceva și pentru Diane. E mai important să o știu pe Diane făcând o partidă bună și venind la curte, iar două ducate într-un singur an, pentru o singură familie... ei bine, până și eu trebuie să accept că e un pic prea mult.

Ludovic se zburlește, vizibil deranjat.

– Nu se pot fabrica duci cum se fabrică... Regele se oprește brusc, căutând din priviri o sursă de inspirație prin încăpere. Castroane de supă din Saxonia, de pildă! strigă el și-și flutură mâinile spre o pereche îngrozitoare de vase de pe șemineu, care au, de o parte și de alta, doi bouri. Draga mea, înțelege că există doar un anumit număr de duci, iar acest număr nu trebuie mărit.

Nu sunt îngrijorată, de fapt, nu cum eram când am venit aici. Avem numeroase dispute şi dezacorduri şi, uneori, chiar ţipăm unul la celălalt, dar toate acestea nu-i umbresc cu nimic dragostea pentru mine. De fapt, cred că mai curând o sporesc. Deseori îmi spune că mă găseşte atât de *incitantă*.

– Dacă aş crea prea mulţi duci fără un motiv întemeiat, atunci ducatele şi-ar pierde valoarea, continuă el. Oamenii au început să şuşotească. Marchizul de Crequy, care face parte dintr-o familie nobiliară foarte veche, spune că nici nu-şi doreşte un ducat, atât de inutile au devenit acestea. Cu siguranţă tu, care eşti atât de inteligentă, vei înţelege acest lucru.

Regele începe să folosească propriul meu sarcasm împotriva mea. Scot limba la el, şi Ludovic îşi îndulceşte tonul:

– Îl voi întreba şi pe Richelieu ce părere are. Poate îmi găseşte el vreun duce potrivit. Întotdeauna are idei bune, şi îi cunoaşte pe toţi nobilii.

– Dar Richelieu? întreb eu, cuprinsă brusc de inspiraţie. Biata Elisabeta e moartă de mult, spun, aducându-mi aminte că soţia lui a murit anul trecut, de scorbut.

Ludovic pare să se înece, deşi nu are nimic în gură.

– Cu siguranţă glumeşti, Madame?

Hm, poate că împing lucrurile prea departe. Ştiu când să cedez în luptă.

– Bine, dar măcar încearcă să afli părerea lui.

– Trebuie să fie neapărat un duce? întreabă iar Ludovic.

Îmi dau seama că nu-i făcut pentru lupte de durată, căci s-a şi resemnat să-mi dea ascultare.

– Da, trebuie. Un duce minunat pentru minunata mea soră. O vei îndrăgi, scumpule! îl avertizez şi îl trag lângă mine, în pat. Cu predilecţia ta pentru familia Neslé... Cine ştie?

Privirea din ochii lui Ludovic îmi spune că subiectul îl deranjează. Recent, a făcut unele aluzii, dându-mi de înţeles că i-ar plăcea să fie în pat şi cu mine, şi cu Louise, deodată. Nici nu vreau să aud de aşa ceva! Nu am nici cea mai vagă dorinţă s-o văd pe Louise goală. Abolut niciuna.

Dar încă nu e nevoie să-i zgândăr fanteziile lui Ludovic. Şi, cel puţin, el n-a mai pomenit de acea reuniune de familie.

De la Hortense de Flavacourt
Hotelul Mazarin, 20 februarie 1741

Dragă Louise,

Sunt sigură că deja ai auzit, dar am dorit să-ți scriu și să-ți destăinui minunata veste chiar eu. Sunt acum mândra mamă a unui băiețel, August Frédéric de Fouilleuse. Ce bucurie! Ce minune și ce dar pentru soțul meu! Mă pot numi acum mamă, și tu te poți numi mătușă. Cea mai mare mătușă. Sau mătușa mai mare. Incitant, nu?

Nașterea a decurs bine și, după șapte zile, doctorii m-au declarat în afara pericolului. Mătușa a insistat să mai rămân în pat încă două săptămâni și nu mi se permite să mănânc decât orez și varză și să beau lapte încălzit. Dar nu mă plâng; ea știe mai bine.

Sunt atât de mândră să fiu prima dintre toate surorile care are un copil! Ciudat, nu-i așa, că suntem toate patru măritate, dar sunt singura care are copil? Mă rog ca și tu să fii binecuvântată și mă rog și mai tare să nu folosești mijloace necurate pentru a evita sarcina!

Dar, în ciuda fericirii noastre, există și suferință. Marie-Anne e tristă, ca întotdeauna. A suferit mult după ce s-a întors din Burgundia, acum câteva luni. E înnebunită de durere, cum aș fi și eu. Nici nu-mi pot imagina cum ar fi să-l pierd pe dragul meu Flavacourt. Sau pe neprețuitul meu bebeluș.

I-am sugerat lui Marie-Anne ca, spre a-și mai lua gândurile de la suferința pământească, să-și petreacă mai mult timp la capelă, rugându-se pentru sufletul soțului ei. M-a privit îmbufnată și se pare că preferă să zacă în pat, mâncând cireșe confiate și citind cărțile ei ciudate. Jalea cunoaște multe forme.

Te las acum, micul meu Freddie plânge și trebuie să chem doica!

Te rog transmite-i şi lui Pauline veştile de la mine. E imposibil să primesc vreo scrisoare de la ea, dar aş vrea să-mi împărtăşească bucuria.

Adieu,
Mama Hortense

De la Louise de Mailly,
Versailles, 3 februarie 1741

Dragă Hortense,

Felicitări! Ești cu adevărat norocoasă.

Dumnezeu n-a considerat încă potrivit să mă binecuvânteze cu un copil, dar sper că destule rugăciuni vor face ca dorința mea să se împlinească.

Știu că am trecut de treizeci de ani, dar, deși doctorii au sfătuit-o să nu facă această imprudență, și regina a născut ultima ei fiică la treizeci și șapte de ani și, cu siguranță, ar fi avut mai mulți copii dacă regele n-ar fi decis să o scutească de alte sarcini. Iar ducesa de Noailles a avut ultimul copil când trecuse deja de patruzeci de ani!

Încă o dată, felicitări pentru marele tău noroc. Îți trimit acest șervețel brodat cu porumbei, special pentru copilașul tău.

Sora ta,
Louise

Capitolul 31

Diane
Casa ducesei de Lesdiguières,
Paris, aprilie 1741

Veşti minunate! Hortense a născut un băieţel! Acum sunt, oficial, mătuşă, deşi nu mă simt deloc diferită, în această postură. Numele lui e August Frédéric – nume tradiţionale pentru familia Flavacourt – şi l-am văzut săptămâna trecută. Mi s-a părut mic, roşu şi plin de riduri; poate seamănă cu tatăl lui.

Şi o veste şi mai grozavă: Pauline îmi scrie că se străduieşte din greu să-mi găsească un soţ pe măsură şi mi-a sugerat s-o vizitez la Versailles!

Doamna Lesdig, ca şi mătuşa Mazarin, le disprețuieşte făţiş pe Louise şi pe Pauline, considerându-le imorale. Dar, pe de altă parte, fiind o fire practică, a decis că o poate dispreţui pe Pauline, acceptând, în acelaşi timp, orice mariaj aranjat de ea pentru mine, cu condiţia ca viitorul soţ să aibă un rang acceptabil de înalt. Acum am douăzeci şi şase de ani şi trebuie neapărat să mă mărit.

– Diane-Adélaide, spune doamna Lesdig, care mă strigă întotdeauna pe numele complet, căci e o femeie foarte protocolară, când aveam vârsta ta eram măritată deja de unsprezece ani şi văduvă de patru. Am fost însărcinată de cinci ori, deşi, din nefericire, Dumnezeu a dorit ca nici unul dintre copiii mei să nu supravieţuiască. Aveam, de asemenea, casa mea şi trăsura mea cu blazon.

Îmi dezvăluie toate astea pe un ton puţin acuzator. Ridic din umeri, căci eu nu am nici o vină, de vreme ce nu-mi pot aranja propriul mariaj.

– Nu da din umeri! Diane-Adélaide, încearcă să te comporţi ca o doamnă! Trebuie să cauţi să fii ca o lebădă, elegantă şi senină,

nu ca o maimuță. Urăsc să spun asta, să mă trăznească Dumnezeu dacă te mint, dar...

Privește spre cer și-și face cruce. E bucuroasă să-l invoce pe Dumnezeu și vorbește cu El de multe ori pe zi.

– ... dar într-un fel ești norocoasă că ai o soră ca Pauline.

Rostește ultimul cuvânt cu un dispreț, de parcă ar fi vrut să spună „târfă".

– Dar trebuie să ții minte că, dacă-i accepți ajutorul, nu-i ești nicidecum îndatorată. Ca să mai spele rușinea pe care a adus-o numelui de Mailly-Neslé, aranjarea unei căsătorii favorabile pentru tine e cel mai mărunt lucru pe care-l poate face. Dar, de îndată ce vei fi căsătorită, vreau să te distanțezi imediat de Pauline și de nefericita de Louise. Reputația e totul și nu trebuie să uiți că ești o Mailly-Neslé, chiar dacă numele ăsta a fost târât de ele prin noroi.

Mă pufnește râsul auzindu-i vorbele.

– Și încă un lucru, Diane-Adélaide, mă atenționează Madame Lesdig. Trebuie să te abții de la a râde prea mult. Dacă vizitezi Versailles-ul, trebuie să fii o pasăre cu viers dulce, nu o cioară croncănitoare.

Mă bucur enorm în sinea mea. Voi vizita Versailles-ul și, curând, voi fi măritată! Dacă soțul meu va fi un duce, cum îmi dă de înțeles Pauline, atunci el trebuie să fie tare bogat. Voi fi ducesă și voi mânca orice doresc, ca de exemplu, prăjitură cu zahăr în fiecare zi, și voi purta rochii minunate, iar viața va fi un paradis. Poate chiar voi angaja pe cineva să scrie scrisorile în numele meu. Doamna Lesdig are pe cineva care-i citește atunci când o dor ochii sau e lumina slabă, așa că de ce n-aș putea angaja și eu un scriitor, pentru zilele când mă doare mâna? Ar fi foarte bine.

Doamna Lesdig sugerează să-mi planific vizita la vară. Ea spune că perioada ideală pentru a face o vizită la Versailles e, cu siguranță, luna iunie, când nu e nici prea frig, nici foarte cald, iar grădinile încep să înflorească. În tinerețea ei, când fostul rege era încă pe tron, ea a trăit acolo cu soțul ei, și niciodată nu încetează să critice imoralitatea instaurată la palat în ultimii ani. Ea spune că, la bătrânețe, regele Ludovic al XIV-lea devenise un bărbat deosebit de pios, un exemplu de moralitate pentru supuși, ducând o viață casnică și liniștită, alături de Madame de Maintenon.

Ce-mi aud urechile? Doamna Lesdig crede că am suficiente rochii și bodogăne că, înainte de măritiș, ea n-avea decât două,

care erau considerate absolut suficiente. În vreme ce eu, nemăritată, am deja patru! Îi spun că mi-am sacrificat cele mai bune rochii pentru Pauline, când a plecat la Versailles. Dă din cap, dezaprobând acest gest de mărinimie al meu, dar, până la urmă, promite că o să-mi mai croiască niște rochii. Nu-i plac noile materiale, cretonul și culorile strălucitoare. Le numește „finețuri pentru târfe". Îmi declară că o femeie doar pe măsură ce îmbătrânește își dă seama că zorzoanele sunt o risipă de bani și că simplitatea e cel mai bun model.

– Diane-Adélaide, trebuie să te mulțumești să fii ca un șoarece, înzestrat cu o singură culoare, și nu ca un păun cu penaj țipător, împodobit cu o strălucire inutilă.

Ceea ce înseamnă, probabil, că rochiile pe care se laudă că mi le va comanda vor fi simple și într-o singură culoare. Din nefericire. Iar ea e fermă, și toți banii de pe domeniul tatălui meu – tata nu a murit, dar se află într-o situație atât de mizerabilă, încât nimeni nu vorbește despre el și nici măcar nu-i pomenește numele, ci se referă doar la „domeniul" lui – trebuie păstrați pentru nuntă. Aș vrea să-mi pot comanda rochiile după voia mea, dar ducesele și mătușile bătrâne nu trebuie contrazise.

Dar ce contează? Important e că plec la Versailles!

Marie Philippine de Braille
Casa ducesei văduve de Lesdiguières, Paris, 20 aprilie 1741

Madame de Vintimille,

Vă transmit onorate salutări, doamna mea. Vă rog să scuzați primirea acestei scrisori, din partea unei femei necunoscute mult-stimatei dumneavoastră persoane. Permiteți-mi să mă prezint: sunt Mademoiselle de Braille și mă aflu în slujba onorabilei ducese de Lesdiguières, căreia îi scriu și îi citesc scrisorile. Astăzi însă vă scriu din partea lui Mademoiselle Diane de Mailly-Neslé, care m-a angajat cu acest scop.

Vă scriu pentru a vă informa că ea este încântată de invitația pe care i-ați făcut-o și intenționează să viziteze Versailles și Choisy în această vară.

Dorește să vă anunț că are acum două rochii noi, făcute pentru această ocazie deosebită, și vă imploră să-i trimiteți înapoi, dacă puteți, fundele rozalii de pe rochia dumneavoastră albastră, întrucât e sigură că, de vreme ce acum sunteți marchiză de Vintimille, aveți acum multe, multe rochii. Ea crede că fundele roz îi sunt necesare pentru a-și înfrumuseța noua ei rochie cafenie. De asemenea, mă roagă să vă informez că are o nouă rochie galbenă și a folosit dantela gălbuie de pe rochia dumneavoastră de prezentare, pentru a-i da un aer mai proaspăt. De asemenea, dorește să vă amintesc, cu umilință, despre șalul verde de brocart pe care vi l-a trimis în dar acum câțiva ani, și se întreabă dacă ați fi atât de amabilă să-i întoarceți favoarea când va veni la Versailles, căci nu are alt șal la fel de frumos ca acela.

În așteptarea răspunsului dumneavoastră, rămân umila servitoare,

Philippine de Braille

Capitolul 32

Louise
Château de Choisy, mai 1741

Brodez un set de draperii pentru dormitorul lui Pauline de la Choisy, care să se asorteze cu pereții proaspăt zugrăviți. Țesătura e albastră, cu dungi aurii și cos pe ea mici porumbei albi, de-a lungul dungilor. Pe tiv am cusut inițialele noastre. A mea și a lui Ludovic, nu a lui Pauline și a lui Ludovic. *LdFldM LdFldM*. Doar dacă știi cum să privești poți distinge literele. E secretul meu și răzbunarea mea pe Pauline, deși știu că ea nu va observa niciodată acest mic amănunt.

În acest an, mi-am propus să o iubesc iarăși pe Pauline, pentru că e mai bine să-ți iubești sora decât să o urăști. Cred că am să-l pot ierta și pe Ludovic și, când ne petrecem timpul împreună, nu-i mai fac nici un reproș. El este rege și bărbat, și de aceea poate face orice vrea, iar datoria mea e să accept, să mă supun lui și să-l sprijin. Oare nu-i mai bună acceptarea decît jalea și disperarea? Vreau ca visele mele să fie din nou colorate, vreau ca bucuria să revină în viața mea și am decis ca această primăvară să-mi aducă, în sfârșit, mulțumirea. Luna mai e minunată, vitregia iernii a trecut, iar amintirile anotimpului cald se reîntorc.

Dar fericită nu voi mai fi. Pentru că acum urmează vestea... Ah!

Contesa de Toulouse, întotdeauna drăguță și bună prietenă cu mine, mă caută cu nerăbdare. Sunt de serviciu săptămâna asta la Versailles, dar am adus husele pentru scaune cu mine. Mă găsește într-o dimineață, devreme, brodând porumbei pe pânză.

– Draga mea, ai auzit vestea? mă întreabă ea, prinzându-mă de braț și căutându-mi privirile.

– Nu! Ce veste? E bună? Rea? Spune-mi! fac eu şi gândurile se îndreaptă spre ce e mai rău. Să fie vorba despre rege? Mă trimite la mănăstire?

– Stai jos, dragă, mă invită ea, cu o voce caldă, maternă, deşi nu-mi amintesc ca mama mea să fi folosit vreodată acel ton.

– Te rog, Sophie, spune-mi repede, ce e?

– Sora ta, Pauline...

– Vrea să plec de aici?

Glasul meu e cald, dar pe dinăuntru simt că mă sufoc.

– Nu, nu! Sora ta n-ar face niciodată aşa ceva! Dar Richelieu mi-a spus aseară... aşteaptă...

– Ce aşteaptă? mă mir eu, suspinând, uşurată, la gândul că nu voi alungată de la curte. Deşi avem o relaţie bună şi am trăit în armonie iarna asta, teama că voi fi trimisă în exil rămâne vie, ascunzându-se în cotloanele conştiinţei mele ca o pisică în întuneric.

– Aşteaptă un copil, dragă Louise.

O, nu!

Rămân cu ochii aţintiţi asupra contesei. E o farsă, o glumă, o minciună? Dar ştiu, privindu-i chipul pictat parcă cu bunătate, fără urmă de pudră, că n-ar face niciodată un asemenea lucru.

– Îţi mulţumesc că mi-ai spus, şoptesc. Chiar îţi mulţumesc.

– Lumea asta poate fi uneori atât de crudă! exclamă ea, în timp ce eu izbucnesc în râs.

– Da, chiar aşa! Atât de crudă!

Contesa s-a căsătorit cu răposatul ei soţ din dragoste. Au trăit împreună paisprezece ani fericiţi, iar apoi el a murit.

– Am vrut să-ţi destăinui eu vestea, înainte ca altcineva să o facă, într-un mod mai puţin plăcut. Dar acum eşti singură aici şi poţi să te împaci cu ideea asta şi să fii pregătită sufleteşte, când vei ieşi în lume.

Închid uşa în urma ei şi mă sprijin de tocul de lemn, încercând să nu mă prăbuşesc pe duşumea. O trimit pe Jacobs cu un bilet de scuze către regină, scris în grabă, şi mă târăsc înapoi în pat, ca într-un cocon. Rochia mea zace abandonată pe podea, simbolul unei zile eşuate.

Deci vor avea un copil împreună.

Chiar când credeam că inima îmi e zdrobită, ea a găsit un nou mod de a o sfâşia în bucăţi. Durerea mă împresoară iarăşi. Vor avea un copil împreună. Acum, el n-o s-o mai părăsească. Şi vai!

Cum aş vrea să am şi eu un copil, o fetiţă care să se cuibărească la pieptul meu şi căreia să-i simt braţele micuţe împresurându-mă. Să am bucuria de a şti că o persoană, o singură persoană în toată lumea asta mare, mă iubeşte pe deplin şi pentru totdeauna. Dar mă tem că speranţele mele sunt zadarnice. Soţul meu refuză să mă vadă, şi acum doar pe Ludovic îl mai primesc în patul meu, ocazional.

În Biblie nu găsesc nici un sfat pentru situaţia în care mă aflu acum, dar simt nevoia să vorbesc cu cineva. În vise, îi cer sfatul reginei. Ea e întotdeauna curtenitoare, deşi încă am impresia că a fost crescută în cea mai deplină sălbăticie, în Polonia, şi încă nu s-a acomodat cu civilizaţia.

– Sunt foarte necăjită şi m-am gândit că m-aţi putea ajuta, i spun.

Regina surâde palid, dar ochii ei rămân reci. E obişnuită să i se ceară sprijinul şi trebuie să depună eforturi stăruitoare spre a rezista nenumăratelor cereri care o înconjoară, ca zăpada iarna.

– Nu, nu vreau nimic de la dumneavoastră, Alteţă, o lămuresc. Doar vă cer un sfat.

– Bentru tine, dhraga mea fiică, orice... Te voi ajutha bucuroasă.

Cândva, mi-a spus „draga mea fiică", însă acum mândria o împiedică să mai fie aşa de apropiată. Dar aceasta e doar o conversaţie imaginară, deci în mintea mea, ea mă numeşte mereu „dragă fiică", şi mâna ei moale, dar cu degetele pline de bătături, de la prea multe ore de cusut, mă mângâie cu delicateţe.

– Doamnă, vă cer sfatul. Cum să fac faţă situaţiei? E groaznic să vrei să fii cu el, dar el să nu vrea şi tu să fii nevoită să aştepţi şi să aştepţi, să speri şi să speri. Iar atunci când el vine, cum să te stăpâneşti să nu-i faci reproşuri, şi să-i declari dragostea ta, şi să-l implori să rămână cu tine pentru totdeauna?

Regina arată spre o tapiserie de pe perete, ţesută, ilustrând scene cu un martir din Roma antică.

– Dragii noştri sfinţi! Ei te vor ajuta. Fructuosus. Cephas. Phlegon. Onesimus. Sunt toţi aici ca să te ajute. Alege-l pe cel potrivit, şi totul va fi bine.

Mă înclin şi mă aplec apoi să îi sărut mâna, dar sunt dezamăgită. Cum ar putea nişte sfinţi obscuri să mă ajute? Cine e sfântul patron al păcătoaselor care vor răul surorilor lor?

Până şi duhovnicul meu începe să-mi amintească de faptul că stăruinţa e un păcat. El deja m-a iertat de păcatele de gelozie şi

de adulter, și spune că nu e cazul să insist să cer iertare mereu și mereu.

– Dumnezeu nu-i iubește pe cei care săvârșesc o greșeală, și apoi o comit din nou. Ai putea să încerci să citești povestea lui Sarah și Hagar – un excelent exemplu de femeie care se umilește și acceptă încercările trimise de Dumnezeu. Și nu uita, întotdeauna pentru cei cărora viața laică li se pare prea greu de suportat există posibilitatea de a merge la mănăstire. Oare draga ta mătușă nu e stareță la Poissy? Poate ai vrea să-i scriu despre tine?

Până și Dumnezeu s-a săturat de mine.

Pauline se afișează peste tot ca o regină, având mereu grijă să-și protejeze pântecul – care rămâne suplu – și devenind mai nesocotită și mai grosolană ca de obicei. Regele e și el agitat și nervos și o cocoloșește ca o cloșcă pe Pauline. Curtenii devin tot mai conștienți de puterea ei – chiar și cei care și-au exprimat în public disprețul față de ea –, iar acum, invitațiile la Choisy sunt ca lebedele negre: rareori văzute și foarte prețuite. Pauline lasă în seama mea invitațiile, căci aceste fleacuri nu o interesează.

– Vezi tu, Lou – a început să-mi spună astfel, deși eu detest această prescurtare (doar nu sunt pisică!) –, curtenii au înțeles, în sfârșit, că eu nu sunt doar o străfulgerare sau o lumânare ieftină, care arde imediat. Eu voi aduce pe lume copilul regelui și vom pune bazele unei noi dinastii, care să rivalizeze cu descendenții lui Madame de Montespan. Oile nătânge de la curte trebuie să înțeleagă că sunt aici pentru totdeauna. Pentru totdeauna. Mă întreb: Oare când vor scrie povestea vieții mele, mă vor compara cu Madame de Montespan sau cu Madame de Maintenon?

Ce-ar trebui să-i răspund? Am început să înțeleg că Pauline e total lipsită de suflet. Bine, poate nu chiar lipsită de suflet, dar pur și simplu nu-i ia în seamă pe ceilalți oameni. Nu-i pasă niciodată de ei. Se poartă fără maniere chiar și cu Ludovic, și culmea, pe el pare să nu-l deranjeze.

– Toți te iubesc, Pauline, îi șoptesc eu. Ce altceva i-aș putea spune? Stăm pe o terasă spațioasă de piatră, în fața palatului, discutând dacă să luăm sau nu trăsura, pentru a ne alătura regelui, care se află la vânătoare. Un valet extenuat s-a întors la palat, la prânz, cu vestea că au fost zăriți doi cerbi cu coarnele răsucite și că vor fi o pradă deosebită.

– Cred că o să plouă, spun eu. Am putea să vedem cerbii când îi vor aduce aici, la palat.

Sunt obosită şi mai curând m-aş tolăni pe pat, plângând, decât să alerg cu Pauline prin păduri şi să o văd cum se mângâie întruna pe burtă, în vreme ce regele o ţine de după umeri şi-i zâmbeşte larg.

– Ba nu, cred că trebuie să mergem. Nu plouă chiar acum. Ia-ţi doar şalul şi adu-mi-l şi mie pe cel verde, de brocart. Beauchamps, adu trăsura! Plecăm să o întâmpinăm pe Maiestatea Sa. Trebuie să împărtăşim cu regele succesul lui extraordinar. Şi vom merge singure – n-aş vrea ca ducesa d'Antin să-mi strice bucuria, cu râsul ei prostesc.

Din salonul de la etajul palatului, ducesa d'Antin şi marchizul de Meuse ne privesc printr-un ochean. Pauline ignoră cu desăvârşire ochii lor de sticlă.

Mă întorc, cu paşi molcomi, în palat. Mă simt groaznic, ca şi cum aş purta pe umeri o imensă povară. Încă un pai, încă un firicel adăugat, şi mă voi prăbuşi. Pur şi simplu mă voi prăbuşi.

Capitolul 33

Pauline
Château de Choisy, iulie 1741

Vara asta e mai caldă ca toate celelalte de până acum; nici măcar nu mai pot respira. Am un mic paj negru – dăruit de ducesa de Rohan-Rohan – care îmi face întruna vânt cu evantaiul, dar chiar şi această briză uşoară parcă mă pârjoleşte. Mi se pare că am ajuns în iad. Florile se ofilesc, iar la cină, jeleurile se topesc în băltoace mari de lichid sângeriu. Sunt însărcinată şi mă simt rău. Vreau să ţip. Gleznele îmi sunt umflate, iar degetele au devenit prea pufoase pentru a mai putea purta pe ele inelele dăruite de Ludovic. Visez la iarnă şi la gheaţa care se forma pe geamurile ferestrelor, şi la paturile îngheţate, ce trebuiau mereu încălzite, şi la clipele în care trebuia să stai mereu lângă şemineu, căci îngheţai imediat ce te îndepărtai de el.

Rămân la Choisy, căci aici, canicula e totuşi mai suportabilă decât la Versailles. Mi-am propus să transform pivniţele de vin într-un loc de refugiu. Oare n-am putea să aducem jos nişte scaune şi să drapăm zidurile cu mătase, pentru a putea cina acolo? Din nefericire, prin pivniţe colcăie şobolanii, iar administratorul palatului nu ne poate garanta siguranţa. Căutând confortul, port acum o pelerină subţire de muselină, pe care am croit-o eu însămi, fără faţă, spate şi nici măcar talie. Ceilalţi şuşotesc că ar fi scandaloasă, că arată ca o cămaşă de noapte, potrivită doar pentru dormitor. Uneori, merg desculţă. Nu-mi pasă ce spune lumea.

Am descoperit că nu mai sunt atât de interesată precum eram de război şi de politică. Chiar nu mă mai interesează Austria şi tot ce se petrece în Valea Elbei. Nu sunt interesată nici măcar atunci când regele vorbeşte despre tulburările din Saint Domingue sau

despre țăranii care continuă să flămânzească în toată țara. Nu-mi pasă decât de copilul care crește în pântecul meu. E uimitor, într-adevăr, că un lucru atât de mărunt mă poate acapara atât de mult.

Va fi băiat, deși nimeni nu crede asta. Nici măcar Ludovic. O tradiție îndelungată face ca familiile noastre să fie foarte prolifice în privința aducerii pe lume de fete – mama a avut șase fete, inclusiv mica bastardă născută din legătura cu ducele de Bourbon. Și, din toate sarcinile ei numeroase, regina a reușit să nască doar doi băieți, pe lângă opt fete.

Dar eu știu că pruncul nostru va fi băiat.

Ludovic a declarat întotdeauna – deși nu mi-a spus-o niciodată în față – că nu va proceda niciodată ca străbunicul lui, care și-a legalizat bastarzii. Curtenii, inclusiv unii care descind tocmai din acei bastarzi regali, nu ezită să-mi amintească de acest legământ. Nu-mi fac griji. Fiul meu va fi recunoscut de rege și va lua în căsătorie vreo prințesă de Conde sau de Conti. Sau chiar pe mica fiică a lui Richelieu.

Adevărul e că sunt mai deșteaptă decât Ludovic. Și e mai degrabă supărător să constați mereu că el nici nu-și dă seama de asta. Deși lingușirea și ridicarea în slăvi a bărbaților a fost dintotdeauna sarcina femeilor, uneori simt că am grijă de doi copii: cel care crește în pântecul meu și cel care se agață de mine ca un cățeluș flămând. Sarcina și această canicula mă fac extrem de nervoasă și nu-mi mai pot ascunde supărarea la fel de bine ca înainte.

Ludovic se simte neputincios că nu poate schimba vremea și e plictisit că și vânătoarea a avut de suferit. Caii și câinii nu mai pot goni din cauza căldurii infernale și vor doar să zacă toată ziua. Cred că Ludovic ar trebui să stea la Versailles – are un regat de condus, și eu pot să-mi trimit foarte bine instrucțiunile și gândurile și prin curier, de câteva ori pe zi. Apoi, aș putea să-mi petrec următoarele două luni stând la umbră, pe malul râului, cu micul Neptun și evantaiul lui, odihnindu-mă liniștită, până ce chinul va fi luat sfârșit.

Dar în loc să facă astfel, Ludovic vine adesea de la Versailles, însoțit de o grămadă de curteni zgomotoși și îngâmfați. El a ajuns să mă sufoce cu atâtea atenții, cu mângâierile lui și cu privirile pline de speranță, care mă imploră să-i acord măcar un zâmbet. Îmi vine să urlu de furie. Îmi amintește atât de mult de pisăloaga

de Louise! La început, nici n-a vrut să mă lase să dorm singură și mă pipăia mereu. Sexualitatea regelui reprezintă virilitatea națiunii – Franța se află deci pe mâini bune –, dar, uneori, ce-i prea mult strică. Acum, nu mai are voie în patul lui Louise. A fost ideea mea. Indiferent cât sunt de supărată, nu pot uita pericolul care pândește când există un rege și un pat gol.

În particular, îi vorbesc așa cum i-aș vorbi oricărui bărbat, dar în public el e regele și trebuie să am grijă ce spun. Chiar și la Choisy.

– Închipuie-ți, sunt aduse de la Nantes și Bordeaux, și mai înainte veneau de și mai departe... Din sudul Spaniei.. din Indii. Uneori mă întreb cum ar fi să călătoresc în aceste locuri, spune el, visător.

Stăm într-o mică pagodă, căutând pe râu scăpare din fața arșiței. O barcă e trasă la țărm și privim cum oi și sticle de vin sau sherry sunt descărcate și transportate în palat. Mă gândesc la sora mea Marie-Anne, care visa, când era copilă, la tărâmuri îndepărtate, iar degetele mele se frământă de nerăbdare. De ce să călătorești spre cine știe ce locuri ciudate, când lumea e chiar aici?

– E Franța ta, Ludovic, spun, fără pic de simpatie. Nu poți pleca de aici. Ar fi ca și cum... Oh, nici nu vreau să mă gândesc cum ar fi. Tot ce știu e că mi-e groaznic de cald.

Behăitul înspăimântat al oilor îmi dă o stare de neliniște și aș vrea mai curând să fiu întinsă pe pat decât aici, lângă docul împuțit, plin de muște și de freamăt. Oricât de dulce ar fi briza ce vine dinspre râu.

– Tuturor ne e cald, Madame, spune Ludovic, cam țâfnos. Și nu cred că e un păcat să ai vise și dorințe, indiferent cât ar fi de greu de îndeplinit.

Unul dintre valeții care cară o ladă cu sticle alunecă și cade în apă și, pentru moment, îl invidiez. Cât de minunat e să fii pește, înconjurat de ape reci și liniștite cât e ziua de lungă... Un alt valet sare după sticlele care plutesc la suprafață, în vreme ce primul, îngrozit, e scos la mal cu o funie.

De ce suntem aici? M-aș culca pe pardoseala pagodei, pe dalele reci de piatră, ce parcă mă invită să mă întind pe ele, dar sunt prea mulți oameni în jurul nostru și, în momentul ăsta, nu le-aș putea înfrunta privirile uluite.

– Vreau să mă întorc la palat, zic eu, lovindu-l ușor cu evantaiul pe Ludovic.

– Nu, să aşteptăm până vor căra toate lăzile. Aş vrea să văd când pleacă barca.

Deşi, în general, Ludovic e foarte receptiv, uneori se comportă atât de egoist, încât nu cred că înţelege că şi ceilalţi oameni au sentimente. Mai ales femeile însărcinate şi topite de căldură.

– De ce? N-ai mai văzut o barcă desprinzându-se de la ţărm? Uneori eşti atât de copil, Ludovic...

Ştiu că l-am insultat, dar vai! Pur şi simplu nu mai suport să stau aici. El se ridică, îmbufnat, şi citesc în ochii lui că am mers prea departe.

– Madame, aţi fost tare dezagreabilă zilele astea. Cred că singurul remediu e să vă tai capul şi să vă înlocuiesc sângele cu cel al unui miel. Sunteţi, pur şi simplu, dezagreabilă.

Şi începe să urce colina, către palat, înconjurat de o mulţime de curteni care-şi manifestă, pe un ton plângăreţ, nemulţumirea faţă de cuvintele mele aspre. Ştiu ce gândesc ei: „Gata, asta-i tot? A terminat cu ea? S-a sfârşit?". Stau în pagodă, privindu-i, cu ochii împăienjeniţi de atâta căldură.

Desigur, nu s-a sfârşit.

În privinţa interminabilei mele sarcini... ei bine, aceasta pare să nu se mai sfârşească niciodată. Am început să stau în ferma de vaci, bucurându-mă de răcoarea ţiglelor de pe acoperiş şi răcorindu-mi mâinile în ţevile de apă rece, adusă din izvoarele subterane. Totul e groaznic! La sarcină mă refer, desigur, nu la ferma de vaci, care e construită după cele mai moderne metode. Privesc vitele în ochii lor trişti. Stăpânul fermei îmi spune că o vacă stă liniştită, fără să simtă vreo neplăcere vizibilă, pe toată durata gestaţiei, apoi, în ziua când fată, scoate câteva mugete şi totul s-a terminat. Dar noi, femeile? Nouă luni de chin, şi apoi agonia naşterii. Îmi poruncesc să fiu răbdătoare, căci totul se va termina curând şi voi avea un fiu, redevenind stăpână pe trupul meu.

Tresar, surprinsă, deloc familiarizată cu senzaţia. Ce-i asta?... Apoi îmi dau seama ce s-a întâmplat. Bebeluşul s-a mişcat! Şi, judecând după forţa acelor picioruşe, pruncul meu va fi un băiat puternic. Râd, încântată. Madame d'Estrées tresare, auzindu-mi hohotele, dar îi evit întrebările şi merg în dormitorul meu. Îi scriu un bileţel scurt lui Ludovic, spunându-i că s-a întâmplat ceva important şi că trebuie să vină imediat. Toată după-amiaza şi seara păstrez secretul doar pentru mine şi mă bucur de senzaţiile

trăite. Gândul că e un pui de om înăuntrul meu, că într-o zi se va naşte şi va fi copilul meu mă farmecă. Totul e, mai degrabă, un miracol, nu-i aşa?

Zăpuşeala nu mă lasă nici măcar să dorm noaptea, şi stau goală pe pat când soseşte regele. El intră în cameră, preocupat şi temător.

– Nu, dragule, nu-i nimic rău. Veştile sunt bune, îl liniştesc eu, îmbrăţişându-l, deşi îmi simt burta ca un butoiaş între noi.

El se opreşte şi scutură din cap.

– Ah, am fost atât de îngrijorat, iubito! Atât de îngrijorat! M-am gândit la tot ce e mai rău. Pe drum, temerile m-au frământat, mi-am făcut tot felul de gânduri. Oare ce s-ar fi întâmplat dacă...

Îşi scoate pălăria şi se freacă la ochi.

– Arăţi foarte bine.

– Îmi pare rău că te-am speriat, mă scuz eu, şi chiar sunt sinceră. Îmi pare tare rău, repet, mângâindu-l pe spate şi gâdilându-l cu pana de la pălăria lui. Ar fi trebuit să-ţi destăinui în bilet despre ce e vorba, dar am vrut să fie o surpriză.

– Bun, şi care ar fi surpriza, draga mea? întreabă el, prăvălindu-se pe pat.

– Vreau să simţi ceva.

Dar copilul, agitat toată ziua, e acum enervant de cuminte. Ludovic mă atinge pe pântecul în care eu încep să bat, încetişor, darabana, dar nimic nu se întâmplă.

– Azi-dimineaţă a mişcat pentru prima oară. Am crezut că o fi vreo indigestie, pentru că nu am ascultat dădăceala lui Madame d'Estrées, care m-a avertizat să nu mănânc acea piftie de crap aseară, dar apoi mi-am dat seama că, de fapt, e copilul.

Ludovic râde, încântat, şi mă sărută.

– Va fi un băiat puternic şi straşnic!

– Nimeni nu mi-a spus că s-ar putea întâmpla asta, îi explic eu şi continui să ciocăn încet în burtă, încercând să-l fac pe bebeluş să lovească din nou.

– Ce copil prostuţ! De ce nu loveşte? Oare e timid, ca tatăl lui?

– Discret, nu timid, spune Ludovic, punându-şi degetul pe buricul meu şi învârtindu-l în el. Tot nimic.

– Adélaide dădea din picioruşe ceva de speriat! Îmi amintesc că regina mereu se plângea din cauza asta. Şi a fost o fetiţă excepţional de sănătoasă.

– Oare să-i cântăm? Poate astfel îl vom trezi?

– Stai, am o idee.

Regele pleacă din cameră şi se întoarce după câteva clipe, purtând în mâini o vioară.

– De unde ai luat-o? chicotesc eu.

– Hai să vedem dacă dă rezultate.

Zdrăngăne câteva corzi şi apoi aşteptăm, râzând.

– Să-i chem pe muzicieni? se întreabă el, mai în glumă, mai în serios. Am putea pune la punct o întreagă simfonie. Poate că nu răspunde la nişte sunete dezlânate, dar o muzică de soi l-ar putea face să se exprime iarăşi.

– Nu, nu! spun râzând. E prea cald să mă îmbrac din nou. Poate e doar la fel de încăpăţânat ca mama lui.

– Iubito, şopteşte Ludovic, punând deoparte vioara şi întinzându-mă pe pat. Mă mângâie pe sâni şi îl sărut pe păr, cerându-mi din nou iertare pentru biletul care l-a făcut să se îngrijoreze. Sunt atât de bucuroasă că a venit şi, dintr-odată, devin foarte tandră cu el. E un bărbat minunat. Mă ghemuiesc la pieptul lui.

Şi apoi simt. O lovitură.

– Ah! Acolo, acolo, pune mâna acolo!

Copilul mă izbeşte din nou în pântec, şi de astă dată regele simte şi el. Şi apoi, încă o lovitură!

Brusc, simt că o fericire neasemuită mă cuprinde. Adormim îmbrăţişaţi şi bebeluşul nu încetează să mă lovească vârtos, când şi când.

De la Pauline de Vintimille
Château de Choisy, cea mai caldă zi a anului, 1741

D...

Îmi pare rău că nu poți veni. Pur și simplu nu pot face nimic pe căldura asta și nu mă pot bucura de distracții sau de oaspeți. Canicula e de nesuportat. Parcă am fi fierți de vii. Ah, cât aș vrea să fiu un pește și să mă bălăcesc toată ziua în apă!

Trebuie să vii aici după ce nasc. Doctorii spun că se va întâmpla pe la mijlocul lunii septembrie. Deja am anunțat că vei sosi în octombrie sau noiembrie și că vei sta o lună. Când voi avea copilul meu, voi primi un nou apartament, în care vei avea și tu o cameră.

De asemenea, voi avea un nou bucătar, doar pentru mine, și-mi închipui cât de mult te bucură vestea asta! El poate găti orice vrei, chiar și plăcintă Bugar, sau cum îi spune – nu am înțeles cum se numește desertul tău favorit, fiindcă ai un scris imposibil. M-am bucurat și am înțeles scrisoarea scrisă de Madame Philippine – poate apelezi iar la serviciile ei.

Alături vei găsi fundele de culoarea piersicii, pe care Rose le-a desprins de pe rochie. Sunt douăsprezece în total. Vor arăta drăguț pe noua ta rochie.

Scuză-mă, dar acum trebuie să mă întind în pat. E atât de cald, încât nici ceara nu se mai întărește cum trebuie, deci nu te îngrijora dacă scrisoarea va ajunge la tine cu pecetea desfăcută.

P.

De la Hortense de Flavacourt
Hotelul Mazarin, Paris, 1 august 1741

Dragă Louise,

Sunt fericită să aud că te bucuri de vara la Choisy. Şi ce veste minunată despre starea lui Pauline. Marchizul de Vintimille trebuie să fie foarte mândru. Acum, vei deveni încă o dată mătuşă!

Îţi mulţumesc că te-ai interesat de soţul meu. Nu l-am mai văzut de două luni, din cauza necazurilor cu austriecii. Îmi scrie din Silezia – nici nu îndrăznesc să mă gândesc unde se află acest loc, cu asemenea nume ciudat. Mă rog în fiecare noapte ca duşmanii Franţei să fie loviţi de Dumnezeu. Un cutremur ar fi binevenit sau un incendiu care să distrugă tot oraşul Viena. Sunt sigură că Dumnezeu îmi va asculta rugăciunile.

Biata Marie-Anne încă nu şi-a revenit din jalea care a cuprins-o după moartea soţului ei. Ţipă la mine – îţi aminteşti că n-a fost niciodată prea calmă – şi pretinde că nu îi e dor de soţ, dar moare de plictiseală. Îmi dau seama că, de fapt, tristeţea vorbeşte în ea. Uneori mă întreb dacă nu mă rog pentru sufletul soţului ei mai mult decât o face ea însăşi, dar o ştii pe Marie-Anne, e foarte discretă. Sunt convinsă că îşi petrece mult timp rugându-se în genunchi, atunci când e singură.

Acum, o vedem pe Diane doar ocazional, căci mătuşa nu e niciodată nerăbdătoare să o întâlnească. Ea spune că Diane are o educaţie la fel de proastă ca Pauline, dar îi permite să vină la cină o dată pe lună. Deşi mănâncă foarte mult, manierele lui Diane sunt de lăudat, căci se vede clar influenţa ducesei de Lesdiguières.

Îţi mulţumesc pentru superba batistă brodată, cu porumbei, pe care i-ai trimis-o copilului. Porumbeii par negri, dar sunt sigură că nu sunt astfel, având poate doar o culoare albastru-închis. Freddie i-a luat cu el în Picardia, unde va fi îngrijit de doica lui. Mi-e foarte dor de el.

Îți trimit și o ladă cu lămâi. Tăiate și stoarse imediat, pot fi o băutură foarte răcoritoare, perfectă pentru o asemenea arșiță. Bucătarul îmi recomandă să adaug miere și un pic de sare.

Cu drag,
Hortense

Capitolul 34

Pauline
Versailles, septembrie 1741

Numele lui e Charles-Emmanuel-Marie-Magdelon de Vintimille. De fapt, ar fi trebuit să-l cheme Ludovic, căci e copia fidelă a tatălui său, dar acest bufon numit Vintimille se poartă de parcă pruncul ar fi al lui, ignorând zâmbetele dispreţuitoare şi şoaptele răutăcioase care-l numesc „orb" şi „nătâng".

După naştere, amândoi taţii au dat nas în nas în cameră, ambii lăudând perfecţiunea copilului. A fost o scenă cu adevărat amuzantă şi chiar am simţit un acces de tandreţe din partea lui Vintimille – la urma urmei, graţie lui sunt şi măritată, şi amanta regelui. Presupun că aş putea să-i permit acest scurt moment de triumf. Poate ar reuşi să-şi recapete apartamentul, atunci când eu mă voi muta în noul meu apartament.

Vintimille şi-a asumat drepturile privitoare la numele copilului, aşa că bebeluşul se va numi Charles. Dar eu îl numesc pe scumpul meu odor „micul Ludovic". Şi cât e de încântat regele de fiul lui! La doar câteva ore după ce băiatul s-a născut, Ludovic era lângă mine, sărutându-mă şi strângându-mă în braţe. El a luat copilul şi l-a cercetat cu mare atenţie, apoi l-a aşezat într-un leagăn de purpură şi l-a încoronat, de parcă ar fi fost noul delfin. Căci, deşi regina i-a născut mulţi copii, Ludovic mai are doar un fiu în viaţă. Mă simt atât de triumfătoare că i-am putut oferi un asemenea dar suprem!

El a fost alături de mine pe toată durata chinuitoarei mele naşteri, şi acum mă răsfaţă cu scrisori şi vizite drăgăstoase. Îmi promite că noul meu apartament va fi gata până la sfârşitul lunii şi deja mi-a fost prezentat omul – Degas îl cheamă – care va fi

bucătarul meu personal. Mi-a şi preparat deja o prăjitură cu nucă de cocos, prescrisă de doctori pentru a mă reface după naştere. Deşi cam simplă, a fost de-a dreptul delicioasă, dar nu am putut lua decât câteva înghiţituri.

Sunt decisă să-i fiu o consoartă mai bună în anii care vin. E un om cu adevărat măreţ. Regele, vreau să spun, nu bucătarul. Mă iubeşte cu adevărat. Iar eu... eu chiar m-aş putea îndrăgosti de el. E aşa de răbdător cu mine, atât de amorezat de mine – cum pot să-i rezist? Suntem cu adevărat o pereche, amanţi, dar şi prieteni. Şi acum ne bucurăm împreună de acest miraculos bebeluş.

Doica vine să-l hrănească pe micul Ludovic de câteva ori pe zi. Îl privesc cum suge, şi apoi îl iau în pat cu mine şi petrec ore în şir minunându-mă de degeţelele lui de la mâini şi de la picioare şi de pielea lui albă şi moale. Iubirea mea pentru acest copil e mai puternică decât orice mi-am imaginat. Dacă mi-ar fi spus cineva că voi fi una dintre cele mai împătimite mame, i-aş fi râs în faţă. Dar asta era înainte ca micul Ludovic să se nască.

Desigur, m-am bucurat când am rămas însărcinată, dar mai mult pentru puterea pe care un fiu dăruit regelui mi-ar fi putut-o oferi. Dar acum... Poate fi iubirea mai puternică decât puterea însăşi?

Oare mama mea a simţit la fel atunci când m-a născut? E drept că fetele nu sunt ca băieţii, dar totuşi... Oare şi ea s-a mirat de perfecţiunea noastră şi s-a îndrăgostit de fiecare dintre noi, pe rând, uitând, pentru o vreme, de lumea din afara dormitorului ei? Poate că da. Poate că nu. Dar vai, ce sentiment minunat! Pentru prima oară în viaţă am senzaţia că înţeleg rostul existenţei mele, acela de a-i oferi acestui fiu nepreţuit tot ce-i mai bun pe lume.

Acum, micul Ludovic începe să se agite. O chem pe doică să se ocupe de el, după care îi cer valetului o cupă cu vin slab. Iau o ultimă înghiţitură din prăjitura cu nucă de cocos, scuipând micile frânturi de miez pe care nu le suport. Începe să mă doară capul. Îl voi vedea pe Ludovic mâine dimineaţă şi sunt hotărâtă să-l ţin lângă mine toată săptămâna, deşi pântecul încă mă doare, iar gleznele îmi sunt groaznic de umflate.

În momentul acesta, capul mă doare foarte rău şi mă simt extenuată. Parcă tot trupul mă doare. Doica trage draperiile, lăsându-mă în întuneric. Îl aud pe micul Ludovic scâncind, când e luat din cameră. E ultimul sunet care-mi zgârie urechile, înainte să mă cufund în somn şi în beznă.

Capitolul 35

Diane
Paris, septembrie 1741

Pauline a născut un băiat! Doctorii au declarat-o în afara oricărui pericol, iar bebeluşul este frumos şi sănătos. Acum, ca e mama, iar eu, mătuşa fiului regelui! Cât de măreţ sună! Madame Lesdig spune că n-ar trebui să fiu atât de bucuroasă, căci acum nu mai este ca pe vremuri, când bastarzii regali deveneau, cu toţii, prinţi de sânge. Regele, crede ea, nu va recunoaşte copilul, şi acesta va trebui să se numească Vintimille toată viaţa lui. Dar nu-mi fac griji; sunt sigură că Pauline îl va determina pe rege să se răzgândească.

Sunt nerăbdătoare să văd copilul şi, desigur, pe Pauline. Am primit vestea cea bună acum cinci zile şi abia aştept să aflu care va fi numele pruncului. O să-i spună Ludovic? Va permite regele asta? În primul mesaj spune că micuţul seamănă leit cu Maiestatea Sa. Madame Lesdig a pufnit în râs când a auzit: „Ce prostie! s-a indignat ea. Un copil de doar două zile nu seamănă cu nimeni; are o faţă aşa de zbârcită, de zici c-a mâncat numai lămâi! Acum important e să ne rugăm ca el să fie sănătos şi să lăsăm presupunerile despre asemănarea cu cineva şi alte astfel de fleacuri pentru mai târziu".

Poate soţul ei va dori să-i dea el numele, caz în care va fi un nume tradiţional în familia Vintimille, poate Felix sau Gaspard. Sper că Pauline nu va fi nevoită să-şi numească bebeluşul Gaspard – nu mi-a plăcut niciodată acest nume. Şi nu ştiu de ce; poate fiindcă sună aproape la fel ca „bastard"?

Stăm în salonul de la etajul casei, o încăpere de modă veche, cu pereţi zugrăviţi în roşu-închis, pe care stau agăţate portrete

sumbre de bărbați sau de cai. Madame Lesdig caută printr-un teanc de scrisori vechi; când găsește una de la o prietenă care a murit, mi-o înmânează. O răsucesc, îi fac un nod cu o panglică neagră și o pun într-o cutiuță smălțuită.

– Atât de multă moarte, atât de multă moarte, se vaită ea, scuturând din cap. Dar am șaizeci de ani și presupun că e și firesc ca jumătate dintre prietenele mele să nu mai fie printre noi. Multe dintre ele au murit de tinere...

Acum răsucesc o scrisoare de la contesa de Marbois.

– O prietenă din tinerețe, oftează Lesdig. Din zilele când stăteam la mănăstire. Ura păsările – pur și simplu o îngrozeau –, dar apoi s-a măritat cu un nobil al cărui blazon includea și un șoim. Toată casa era decorată cu blazonul ăla. Ce ghinion! Biata Vivienne!

Leg scrisoarea cu panglică neagră și o pun în cutiuța-sicriu, destinată scrisorilor răposatelor.

– Moartă într-un accident, când avea doar douăzeci și doi de ani... Sau treizeci și doi? Nu mai țin minte sigur. Mergea cu trăsura, când i-a ieșit înainte un cârd de gâște, iar trăsura s-a răsturnat.

– Ha! Omorâtă de gâște! chicotesc eu.

Madame Lesdig se indignează.

– Nu fi lipsită de respect, Diane-Adélaide! Uite... altă scrisoare de la Vivienne. Să le pui împreună.

Nu o întreb ce vrea să facă cu scrisorile, mai ales că, probabil, nici ea nu mai are mult de trăit. E greu să vorbești cu oamenii bătrâni despre moarte, deși sunt convinsă că ei se gândesc mult la subiectul ăsta.

Apoi se aud roți de trăsură, rostogolindu-se pe pavajul străzii.

– Ah, ar putea fi vești. De la Pauline!

– Diane-Adélaide! Trebuie să ții minte că doar pisicile sunt curioase, doamnele niciodată!

Mă ridic și dau buzna afară, ignorând dădăceala lui Madame Lesdig. E un valet în livreaua familiei Noailles, cu un aer solemn. Mesagerii sunt în așa fel educați, încât înfățișarea lor să corespundă cu veștile pe care le aduc. Mă opresc în drum și simt un ghimpe în inimă.

– Gaspard? bâigui eu, fără să-mi dau seama. Aceasta e vestea rea?

Omul se înclină și-mi înmânează o scrisoare. Văd sigiliul de ceară neagră și mă cutremur. O, nu! Copilul... Nu, Pauline va fi devastată... Copilul...

Sunt ameţită şi urc cu greutate scările, înapoi la Madame Lesdig. Fără o vorbă, îi dau scrisoarea pecetluită. Vreau să o ard, pretinzând că nu mi-a fost adusă niciodată. Madame Lesdig o deschide cu unghiile ei ascuţite şi citeşte. Închide apoi ochii şi chipul i se face alb ca varul.

– Copilul? E copilul? A murit?

– Nu, draga mea. Nu e copilul.

Mă îmbrăţişează şi mă simt cuprinsă de un val de dragoste şi de apă de trandafiri. Brusc, vreau să fi fost copilul, fiindcă ştiu ce va spune în continuare.

– Nu, scumpa mea, nu e copilul. E sora ta.

– Dar doctorii au spus că ea şi copilul sunt bine, şoptesc eu şi mă podidesc lacrimile.

– Ea e moartă. Pauline e moartă. Trebuie să fi fost otrăvită, murmură Madame Lesdig. Aşa se procedează la curte, continuă ea, scuturând din cap şi acoperindu-şi buzele cu palma. Se profită de acea perioadă din viaţa unei femei când ea e cea mai vulnerabilă. Tocmai când vestea naşterii copilului ei ne-a bucurat atât de mult...

Acum, plânge în hohote şi lacrimile ei sunt la fel de sincere ca ale mele.

O, sărmana Pauline! Moartă. Nu suport să mă gândesc la ea ca la un trup rece, închis în pământ. Ea întotdeauna a urât frigul. Şi căldura. Ea a urât totul. Nu pot să cred că s-a lăsat pradă morţii.

Otravă? Nu, cu siguranţă nu.

Pauline e moartă. Sora mea Pauline e moartă. Cum de s-a întâmplat aşa ceva? Ea era invincibilă, era atotputernică, ea era Pauline. Era sora mea. O forţă a naturii.

Mai târziu aflu detalii despre sfârşitul ei. A murit aşa de brusc, încât nici n-a mai fost vreme să i se acorde ultima împărtăşanie. Trupul ei a fost luat repede de la Versailles, căci doar persoanele de sânge regal pot zace moarte sub acoperişul palatului. A fost dus la o sacristie din oraş şi lăsat nepăzit; o gloată de săraci a găsit-o şi i-a batjocorit trupul. I-a batjocorit trupul. Sărmanul ei trup, rece. De ce? De ce au urât-o?

Plâng întruna şi mă gândesc că nu voi mai râde niciodată. Când aude ce s-a întâmplat, Madame Lesdig e atât de şocată, încât se retrage în camera ei şi nu mai iese cinci zile, zguduită de ideea că Pauline a murit fără să fie miruită. Ştiu asta, dar oare Dumnezeu

va înțelege? Când nu e timp, nu e timp, nu poți opri noaptea să nu se mai aștearnă sau soarele să nu mai răsară a doua zi. Dar mulțimea... ei au sfâșiat trupul lui Pauline...

Imaginile care-mi vin în minte nu-mi dau pace nici măcar o secundă.

Încerc să-mi găsesc o preocupare și îmi croiesc rochii, tăind pieptarul de la una și atașându-l la alta. Am băut mult prea mult coniac până să reușesc să adorm, dar chiar și în vis, imaginile blestemate nu-mi ies din minte. Ei i-au sfâșiat trupul. I l-au sfâșiat în bucăți. Și i-au tăiat tot părul. Au înfipt artificii în trupul ei, și l-au aprins, și au râs. De ce? Ea îl făcea pe rege fericit. Niciodată nu a jignit pe nimeni, bine, poate pe Louise un pic, dar, în rest, pe nimeni altcineva. Desigur, unii de la curte nu o suportau, ca și unele călugărițe și doamne de la Port Royal, de fapt mulți nu o suportau. Dar asta se întâmpla doar fiindcă erau geloși pe inteligența și spiritul ei, căci avea o judecată foarte ascuțită, și o limbă pe măsură, e drept. Însă nu a dorit niciodată cu adevărat răul cuiva; erau doar cuvinte rostite la supărare, căci în faptele și acțiunile ei, niciodată nu a făcut rău nimănui. Poate cu excepția lui Louise.

I s-a întâmplat ceea ce i s-a întâmplat fiindcă a păcătuit, spune lumea. Moartea ei cumplită a fost o pedeapsă pentru numeroasele ei păcate. Dar unde a fost păcatul? Ea l-a iubit pe rege, iar regele a iubit-o – cum să fie iubirea un păcat? Oamenii îmi spun că nu înțeleg, dar eu înțeleg foarte bine.

Aș vrea ca bebelușul să fie adus să stea cu noi, cu mine și cu Madame Lesdig, dar Louise ne scrie că tatăl lui – adică marchizul de Vintimille – se va ocupa personal de viitorul băiatului.

Când micuțul va mai crește, îi voi spune totul despre minunata lui mamă. Un câine de pripas, de pe stradă, pătrunde în bucătărie, urmat de câteva pisici. Înainte ca valetul să-l poată goni, animalul se așază exact înaintea mea și mă privește, ca și cum ar vrea să-mi vorbească. Se uită la mine cu ochii lui Pauline și cu toate că, evident, n-are cum să fie Pauline, simt că parcă ar vrea să-mi transmită un mesaj de la ea.

– Se uită la tine cu poftă fiindcă mănânci pui, spune Madame Lesdig cu asprime, dar nu sunt de acord.

Ridic câinele, ignorând țipetele oripilate ale lui Madame Lesdig, și părăsesc încăperea, cu câinele și farfuria de copane în

braţe. Îl dezmierd ca şi cum ar fi Pauline şi am fi iar copii, în cămăruţa de la etajul patru.

Seara, bucătarul îmi găteşte plăcintă cu carne de porumbel şi tartă cu zahăr, şi mănânc până simt că-mi vine să vărs. Mă doare stomacul de plin ce e, dar inima e ca o faţă de pernă goală, pe care nimic nu o poate umple. Ce se va întâmpla acum cu mine? Pauline m-a asigurat că viitorul meu e pe mâini bune, dar acum ea s-a stins şi nu vreau să rămân pe viaţă în casa lui Madame Lesdig.

Oh, Pauline! Mă voi ruga toată viaţa pentru sufletul tău.

De la Marie-Anne de la Tournelle
Hotelul Mazarin, Paris, 20 septembrie 1741

Dragă Diane,

Hortense a insistat să îți scriu; a spus că trebuie să fii devastată de moartea lui Pauline. Ca și noi toți. Hortense spune că doar eu știu cu adevărat ce înseamnă durerea și jalea, din pricina morții soțului meu. Așadar, trebuie să îți scriu. Bine, tu știi că Pauline și cu mine nu eram prea apropiate, dar n-aș dori un asemenea sfârșit teribil nici celui mai mare dușman al meu și, cu siguranță, nu surorii mele.

Îmi pare cu adevărat rău pentru durerea pe care o simți; trebuie să vii să ne vizitezi mai des și, împreună, vom ieși din această stare de tristețe. La Paris sunt foarte plictisită, casa mătușii e aceeași închisoare care a fost mereu. Oare ducesa de Lesdiguières nu are niște cărți să-mi împrumute și mie? Orice mi-ar plăcea – mătușa n-are nimic interesant în bibliotecă. Te rog, fă-ne o vizită și adu cărți. Promit că bucătarul va găti ceva special pentru tine, poate prăjitură cu prune sau prăjitură cu brânză și migdale.

Nu fi prea tristă, toți oamenii trebuie să moară într-o zi.

Cu drag,
Marie-Anne

De la Hortense de Flavacourt,
Hotelul Mazarin, 12 octombrie 1741

Dragă Louise,

Îți transmit salutări în această perioadă de mari suferințe. Cât de groaznic e că sora noastră a murit, și că i s-a întâmplat într-un astfel de mod. Mătușa spune că Pauline a murit fără să primească ultima împărtășanie. E foarte satisfăcută că planul lui Dumnezeu a inclus și această răzbunare asupra unei femei atât de lipsită de rușine (sunt cuvintele ei, nu ale mele). Mătușa știe că păcătoșii plătesc întotdeauna pentru faptele lor, până la urmă.

E adevărat că se vorbește de otravă? Sigur n-a fost otrăvită? Cine ar fi vrut să o otrăvească? Sunt sigură că avea dușmani; bine, de fapt am auzit că ar fi avut chiar prea mulți, dar să-și dorească să o ucidă? Ah, nici nu-mi pot închipui așa ceva. Sper că a fost doar o problemă legată de nașterea dificilă. Duhovnicul meu mi-a spus că femeile care nu se roagă cu tărie sau care duc o viață desfrânată sunt mult mai amenințate de moarte în momentul greu al nașterii decât celelalte doamne. Eu am supraviețuit lăuziei, deci poți să-ți dai seama de adevărul acestor cuvinte.

Trebuie să fii foarte tristă. Și Maiestatea Sa trebuie să fie la fel.

Am văzut-o ieri pe Diane. Biata păpușică, era neconsolată și nici măcar n-a interesat-o prăjitura de prune pe care bucătarul a gătit-o special pentru ea. Jalea ei trebuie să fie profundă. Mătușa i-a spus că vorbele despre otravă sunt niște prostii, căci deși Pauline a fost blestemul națiunii (cuvintele ei, nu ale mele), ea nu era suficient de importantă spre a fi otrăvită. Nu cred că lui Diane i-a plăcut să audă aceste cuvinte.

Marie-Anne nu a plâns, dar sunt sigură că a făcut-o singură, în camera ei sau în capelă.

Cu iubire și durere,
Hortense

De la Louise de Mailly
Versailles, 20 octombrie 1741

Scumpă Hortense,

Suntem devastați, devastați. Regele e cuprins de cea mai adâncă jale. El pune la inimă moartea fiecărui supus al lui – îi numește pe toți copiii lui. Pauline i-a fost prietenă bună și, desigur, a fost sora mea, și el știe cât de mult m-a întristat moartea ei.

Autopsia nu a dezvăluit nimic, și cu toate că există zvonuri potrivit cărora Fleury ar fi pus la cale otrăvirea lui Pauline, eu nu vreau și nu pot să le dau ascultare. Pentru Dumnezeu, nu mai suntem acum câteva sute de ani! Trăim alte vremuri, iar otrăvirea e o viclenie străveche, care nu-și mai are locul în lumea de azi.

Nu, hotărât lucru, trebuie să acceptăm că a murit din cauza nașterii și a febrei mari care le încearcă adesea pe femei, când aduc pe lume prunci. Nu sunt sigură că rugăciunile pot avea vreo influență aici. Am auzit de multe femei desfrânate care au supraviețuit lăuziei, fără ca Dumnezeu să le trăsnească pentru păcatele lor.

Iartă-mă pentru petele de pe hârtie; plâng când scriu aceste rânduri.

Sora ta, Louise

Capitolul 36

Louise
Château de St. Léger, decembrie 1741

Ce iarnă mizerabilă! Ludovic e distrus, pur şi simplu distrus. „De ce am fost pedepsit?" întreabă el, şi tot el îşi răspunde: „Am fost pedepsit pentru că am trăit în păcat, iar Dumnezeu mi-a arătat mânia lui". Se întoarce spre mine, implorându-mă din priviri să-l contrazic, dar tot ce pot face e să murmur că-mi pare rău pentru ce s-a întâmplat. Căci, dacă a păcătuit cu Pauline, oare cu mine n-a păcătuit? Ludovic găseşte o oarecare consolare în braţele mele, deşi ne îmbrăţişăm doar ca un frate şi o soră; nu am mai dormit împreună de dinainte de naşterea micului Ludovic.

El nu s-a întors nici în patul reginei, nici în al meu, şi nu doreşte decât să asculte poveşti despre amoruri idilice, platonice. Libertinii declară că aceasta e cea mai înaltă aspiraţie, şi, brusc, celibatul a ajuns mai la modă decât perucile date cu pudră roz. Bătrânul duce de Luynes şi soţia lui, nişte oameni evlavioşi şi groaznic de plictisitori ocupă acum locurile de onoare la dineurile regelui.

La curte, duşmanii surorii mele râd pe înfundate şi-şi dau ochii peste cap, întrebându-se iar şi iar, cu mai mult curaj de când ea nu mai e, iar lunile care trec şterg tot mai mult amintirea ei, cum de a fost posibil ca regele, cel mai chipeş bărbat din Franţa, să se îndrăgostească de o asemenea urâţenie şi să fie acum atât de devastat de moartea ei.

– Trebuie să fi fost expertă în pat!

– L-a orbit cu urâţenia ei, pur şi simplu l-a orbit! Am auzit că e o insectă în Guineea care îşi orbeşte masculul la fel.

– N-ar trebui să mă bucur, desigur – după ce mama şi două dintre surorile mele au murit la naştere, ca să nu mai vorbesc de soţia mea, dar simt totuşi o satisfacţie grozavă.

– Avea un apetit sexual demn de o insectă, asta avea! Acum să-i mulţumim lui Dumnezeu că e moartă!

Vorbesc astfel de faţă cu mine şi încerc să-i ignor, aşa cum şi ei mă ignoră pe mine. Ludovic preferă să se închidă în cameră, singur cu gândurile lui negre. Stăm de săptămâni întregi închişi în micul castel St. Léger, iar miniştrii lui mormăie, nemulţumiţi, că regele ar trebui să se întoarcă la Versailles, că au nevoie de atenţia şi de semnăturile lui pe acte. Ludovic nu permite decât unui număr restrâns de prieteni să-i împărtăşească durerea.

Regele îşi petrece zilele în tăcere şi rugăciune, şi trebuie să fie rugat, ca să iasă la vânătoare. Serile, preferă să asculte discursuri lungi despre sensul vieţii şi al morţii decât să joace table sau cărţi. Niciodată nu l-am văzut într-o stare mai jalnică, nici măcar după moartea micului său fiu, Philippe, răpus de boală, la fel ca alte două surori ale lui, pe când avea doar trei ani. După moartea lui Pauline, regele a poruncit să se facă o figură de ceară după chipul ei, şi în seara aceasta îi este adusă şi aşezată deasupra şemineului. Ne priveşte pe toţi cu ochii ei galbeni şi goi. O urăsc. Vreau să-mi amintesc de Pauline, dar nu astfel.

În nopţile lungi şi zbuciumate de iarnă, Ludovic citeşte iar şi iar scrisorile lui Pauline. Par să fie mii de scrisori – îmi amintesc de mormanul de scrisori în care ea mă implora să o chem la Versailles –, iar ele îi mai oferă puţină consolare. Stăm în tăcere, trişti şi cu inimile grele de durere.

– Ah, Bijou, Bijou, îmi spune, mângâind foile cu palma, îmi aduci o asemenea alinare... O asemenea consolare. Ce m-aş face fără tine?

Inima mi se înfierbântă când el îmi vorbeşte folosind porecla pe care mi-a dat-o cândva. E posibil ca fericirea să vină din disperare? Poate cineva să fie pe culmea unui munte şi în acelaşi timp să se înece în mare? Sunt sincer mişcată de moartea lui Pauline, dar mă bucur de noua apropiere dintre mine şi rege şi de faptul că are nevoie de mine, în aceste clipe cumplite. Poate aş îndrăzni prea mult dacă i-aş spune iarăşi Steluţă? A trecut atât de mult timp de când acest lucru era aşa de firesc...

– Să le ard, Bijou? întreabă el, cu ochii aţintiţi în focul din şemineu.

– Nu, Sire, nu trebuie arse. Sunt amintirile noastre cele mai prețioase.

– Dar ea a murit. Nu se va mai întoarce niciodată, și curând eu – și noi toți – vom fi morți, așa că de ce să le mai păstrăm? Nu are rost, murmură Ludovic, pierdut în contemplarea focului și în propria-i tristețe. Mă întristează să le citesc, dar, în același timp, îmi oferă mângâiere. Cum se poate asta?

– Te rog nu le arde, Sire. Te rog. Dacă te întristează așa de tare, dă-mi-le mie și le voi păstra până când vei dori să le vezi din nou. Nu ți le voi mai arăta până nu îmi vei porunci asta.

Ludovic scutură din cap; gândurile lui sunt departe, foarte departe de această cameră.

– A fost o femeie bună. O femeie drăguță. A fost bună cu mine. Nu o femeie fără suflet, cum zic alții. Nu ești de acord, Bijou?

– Ba da, scumpul meu!

Regele pune scrisorile cu grijă la loc, în cutia lor. O încuie și aruncă în flăcări cheia. Simt că mi se oprește răsuflarea.

Apoi își ridică privirea spre capul de ceară al lui Pauline.

– Când voi vrea să le citesc iar, îl voi trimite pe Bachelier cu cutia la un lăcătuș. Totul poate fi reparat. Totul, cu excepția morții. Asta e pentru totdeauna.

Adesea, durerea lui se preschimbă în furie, mai ales seara. Strigă atunci că Pauline a fost otrăvită, de vreme ce toți doctorii au declarat că nașterea a fost un succes și că mama era în afara oricărei primejdii. Doar Richelieu îndrăznește să-i vorbească atunci când e într-o astfel de stare.

– Se mai întâmplă, Sire. Draga mea verișoară Anne-Marie de Soubise a adus pe lume un băiețel sănătos și părea că și ea are o sănătate de fier, când, la opt zile după naștere, a murit brusc.

– Opt zile? Pauline a murit după șase. Nu cumva am putea suspecta că și Anne-Marie a fost otrăvită?

– Nu, Sire, ea nu avea nici un dușman.

– Și ce vrei să spui, că Pauline avea?

– Pauline nu avea dușmani, răspunde, calm, Richelieu. Minte cu o ușurință extraordinară. E un bărbat chipeș și când stă alături de rege par gemeni, așa de mare e asemănarea lor, la trup și purtări. Existau unii oameni care nu erau atât de apropiați de ea precum era Maiestatea Ta, dar nu avea dușmani. „Dușman" e un cuvânt foarte dur.

Şi „ura" e un cuvânt puternic, Sire, adaug, amintindu-mi cuvintele lui Zélie, poţi să disprețuieşti pe cineva, dar niciodată să mi-l urăşti. Nimeni nu o ura, deşi unii ar fi putut fi geloşi.

– Cine era gelos?, strigă Ludovic.

Richelieu îmi aruncă o privire de gheaţă şi simt că leşin. Apoi spune:

– Unele dintre doamne, Sire, căci, deşi farmecele Maiestăţii Tale sunt nenumărate, nu aveai ochi decât pentru o singură femeie. Cineva precum... Mademoiselle de Charolais, de pildă, putea fi geloasă.

S-a mers prea departe, chiar dacă aceste cuvinte au ieşit din gura lui Richelieu. Mademoiselle de Charolais a ieşit din graţiile regelui – Pauline a avut grijă de asta –, dar ea n-ar otrăvi pe nimeni, pentru nimic în lume. Nu. Cei mai probabili suspecţi rămân Fleury şi apropiaţii lui.

– Imposibil, urlă regele. Dar, dacă a fost vorba de otravă, am s-o consider înaltă trădare, căci e ca şi cum ei m-ar fi otrăvit pe mine.

Înclinăm din cap, respectuoşi. Însă nimănui nu-i este frică; regele vorbeşte de luni de zile despre otravă, dar autopsia nu a dat nimic la iveală. Înţelegem cu toţii că regele are nevoie să dea vina pe cineva. În durerea lui, caută să găsească responsabili pentru o idilă ce s-a sfârşit groaznic de rău.

Mademoiselle de Charolais îşi croieşte drum înapoi spre Versailles, pentru serbările de Crăciun. Se dansează, dar veselia e reţinută, deşi, ascunsă de privirea regelui, lumea râde şi se bucură, nepăsătoare. Mademoiselle de Charolais mă trage deoparte, la un moment dat, pentru o discuţie privată.

– Regele se plictiseşte de toată jalea asta, spune ea şi încruntă spre mine una dintre sprâncenele vopsite într-o nuanţă palidă de lavandă, care se asortează perfect cu fundele colorate din părul ei.

Viaţa era destul de plăcută aici, când prinţesa era exilată. Îmi amintesc că Pauline o numea cândva „un clovn colorat în lavandă" şi râdea.

– Regele nu o va uita niciodată pe Pauline, îi răspund eu, pe un ton tăios.

– Poate, dar e totul atât de plictisitor aici, ridică ea din umeri. Ştii cât de uşor se plictiseşte el.

Mă privește cu răceală, și știu că a vrut să mă jignească. Îmi amintesc de cuvintele rostite de ea cu multă vreme în urmă și de modul groaznic pentru mine în care ele s-au împlinit: „De îndată ce se va afla despre legătura dintre tine și rege, el se va plictisi rapid".

O privesc și îmi dau seama că o urăsc. Vreau să o pot alunga, așa cum a reușit Pauline să o facă, dar nu am puterea surorii mele.

– Vai, draga mea, dantelă pe jupon... asta nu se mai poartă din 1739. A fost cândva la modă, dar a ieșit...

Știu că am fost răutăcioasă, dar m-am simțit bine. Foarte bine.

Mademoiselle de Charolais rămâne vizibil surprinsă de remarca mea, dar șuieră, printre buzele rujate abundent:

– Văd că fantoma lui Pauline se află chiar aici!

După care se răsucește pe călcâie, indignată, și, lăsând în urmă nori de lavandă, rostește, pe un ton caustic, înainte de a se pierde în mulțimea de curteni:

– Dar fantomele pot fi ușor măturate, alături de alte pânze de păianjen.

Dintr-odată, mi se face dor de Pauline. Pare ciudat, dar relația pe care am avut-o ne-a unit, într-un mod bizar, pe o calc a păcatului. Tânjesc după confortul pe care surorile mele mi-l dădeau. Oare Diane ar putea să mă viziteze? Sunt sigură că și ei îi e groaznic de dor de Pauline, iar Pauline spunea mereu că ar vrea să o cheme la Versailles.

Slujnica mea, Jacobs, crede că Diane se va purta la fel ca Pauline, deși eu îi repet întruna că Diane e o dulceață de fată, care n-ar face rău nimănui. Simt acut lipsa dragostei de soră – ce e rău în asta?

Jacobs mă privește cu hotărârea unei lupoaice care-și apără puiul.

– Madame, uneori am impresia că sunt singura care vă vrea binele și vă poate proteja.

– N-am nevoie de protecția ta, Jacobs, îi răspund, pe un ton cât se poate de aspru.

Slujnica nu mai spune nimic, dar mă țintuiește în continuare cu privirea ei oțelită. Știu ce gândește acum, dar mai știu că se înșală.

Da, cred că o voi invita pe Diane la curte.

Partea a III-a

Triumfătoarea

Capitolul 37

Marie-Anne
Paris, ianuarie 1742

Dintr-odată, viața devine iarăși interesantă. Foarte interesantă.

De Anul Nou, Emmanuel-Armand de Vignerot du Plessis, duce d'Agenois (era conte când l-am întâlnit ultima oară, la nunta mea, dar apoi, bunicul său a murit, și el i-a moștenit titlul) vine la noi. E mult mai chipeș decât mi-l aminteam; poartă o haină de culoarea coacăzei, cu o croială modernă, iar părul și-l ține strâns la spate, într-o coadă dreaptă. E înalt, are ochi albaștri, tăioși, și o pupilă are formă de stea. După ce discută puțin cu Hortense și cu mine despre vin și prăjiturile cu migdale, își exprimă condoleanțele pentru moartea tragică a lui Pauline și a lui JB și își amintește că a luptat alături de fostul meu soț. Apoi mă întreabă, cu îndrăzneală, dacă putem discuta un minut între patru ochi. Sunt uimită, dar presupun că are ceva interesant să-mi destăinuie, poate ceva despre misterioasa Fleurette, pe care soțul meu o striga, în delirul dat de febră. Mă uit la Hortense, iar ea îmi aruncă o privire de parcă omul ar fi cerut permisiunea de a mă viola, chiar acolo și chiar atunci.

Decid că, fiind văduvă, pot avea și singură grijă de reputația mea, și o liniștesc pe Hortense, spunându-i că totul va fi bine. Mătușa e la Versailles săptămâna asta și noi suntem singure acasă. Bineînțeles, asistate de doisprezece valeți și douăzeci de alți servitori, care-și fac de lucru prin casă și prin grădină, precum și de zidarii care repară capela, dar fără a avea vreo doamnă care să ne însoțească și să ne poarte de grijă. Hortense pleacă, abia târându-și picioarele, iar Agenois sare de pe scaunul lui, spre a sta

alături de mine pe sofa. Îmi ia mâinile şi, înainte să-i reamintesc că doi valeţi stau de strajă la uşă, se lansează într-o tiradă înflăcărată.

– Crezi în dragoste la prima vedere? *Coup de foudre*, atunci când inima ţi se aprinde ca o vâlvătaie, clipa în care săgeata lui Cupidon străpunge armura de fier a celei mai puternice inimi?

Doamne, Dumnezeule, tânărul are fire de poet! Ce minunat!

– Nu, domnule, nu cred că...

– Nici eu nu credeam. Până în clipa în care te-am zărit la nuntă. Purtai o rochie roz şi o capă de blană argintie. Erai întruchiparea frumuseţii, o Venus reîncarnată, şi atunci am simţit... a fost *coup de foudre*. De ce? Pentru că nu doar rochia ta mă fermecase, ci totul la tine îmi atinsese inima.

A trecut mai bine de un an de când am rămas văduvă. El îmi spune că ar fi venit la mine exact după un an şi o zi, dar a fost plecat cu regimentul în Silezia şi n-a putut sosi decât săptămâna trecută. Astăzi, a decis să profite de prilej şi să-şi dezvăluie sentimentele. Mă uit la el cu ochi mari, uimită. Nu cred că am mai avut vreodată parte de o asemenea conversaţie surprinzătoare.

Agenois se ridică şi începe să străbată cu paşi mari încăperea. Mărturisirea lui m-a zguduit, dar, în taină, sunt şi fericită. E un bărbat deosebit de arătos. Foarte puternic şi bine făcut, iar acei ochi! Exact opusul lui JB, a cărui imagine se topeşte, pe zi ce trece, în inima mea.

Nu ştiu mai nimic despre el, cu excepţia faptului că e nepotul ducelui de Richelieu şi, prin urmare, îmi e rudă de departe – dar, în definitiv, cu care dintre nobilii Franţei nu sunt înrudită? Pot simţi că nu e un bărbat slab, nici unul neînsemnat. Declaraţia lui mă flatează şi ceva începe să tresalte în sufletul meu. Oare săgeata lui Cupidon mi-a străpuns deja inima?

Agenois îmi prinde iar palmele în mâinile lui puternice – oare a făcut asta de multe ori? E oare ăsta doar trucul unui maestru în arta seducţiei? – şi mă anunţă că trebuie să plece, dar mă imploră să-i permit să mă viziteze iar a doua zi.

Un valet îl conduce spre ieşire şi mă aşez, amuzată, în salonul întunecat, în care lumina zilei e ţinută departe de draperiile grele de catifea şi de o perdea deasă de arbori de tisă. Mătuşa a început să renoveze casa acum câţiva ani, dar nu a reuşit până acum decât să modernizeze câteva camere de la parter. Etajul pare desprins din secolul trecut. Sau dintr-o epocă şi mai veche.

Mă gândesc la cuvintele lui Agenois. Un bărbat aşa frumos – ce ochi! –, care spune că mă iubeşte. Că m-a iubit întotdeauna. Caut motivele ascunse care să justifice această atracţie, dar nu găsesc nici unul. El nu are o reputaţie de care să ştiu, iar în zilele noastre, reputaţia unui bărbat se răspândeşte mai repede şi mai departe decât a unei femei, astfel încât toată lumea îi cunoaşte pe libertini. El nu e unul dintre aceştia, sunt sigură, şi îmi amintesc că JB mi l-a descris odată ca pe un tânăr foarte serios. Ceva îmi spune că e sincer. Îi văd iar ochii mari şi albaştri şi pometii înalţi, îi simt iar mâna aspră şi puternică strângându-mi palma şi îmi amintesc cu câtă hotărâre rostea cuvintele, când spunea că mă iubeşte.

Trăsura lui se aude ieşind din curte, iar Hortense dă buzna pe uşă.

– Ei, ce ţi-a spus?

Vreau să fiu singură cu amintirea a ceea ce tocmai s-a întâmplat, să analizez faptele şi să le savurez, apoi să le împachetez la loc, pentru a mă delecta cu ele mai târziu. Scutur din mână, ca şi cum aş vrea să-l alung pe Agenois şi mica noastră conversaţie.

– Mi-a vorbit despre nişte amintiri care-l legau de JB, spun eu.

Hortense mă priveşte cu ochii mijiţi. A devenit o mică mătuşă Mazarin, ambele rămânând nişte provinciale, deşi locuiesc la Paris. Ele sunt parcă dintotdeauna în această casă, la fel ca obiceiurile şi rutina lor, şi speră ca şi eu să devin la fel. Dar eu nu vreau să fiu ca ele.

Agenois revine a doua zi, şi următoarea zi, şi toată săptămâna, până luni, când mătuşa se întoarce de la îndatoririle care au reţinut-o la curte. Ne petrecem ore în şir în salon, discutând, şi, uneori, îmi ţine mâinile între palmele lui. Simt că mi-e dor de el imediat ce pleacă şi abia aştept ziua următoare. Niciodată nu am crezut că aş putea fi sau că voi fi îndrăgostită, dar acum chiar cred că sunt. Şi totul în doar o săptămână. Oare viaţa nu e extraordinară? Mă gândesc la disperarea resimţită când am părăsit Tournelle, şi parcă aş contempla viaţa unui străin.

El îmi face cunoştinţă cu poezia lui Louise Labé[1] şi îmi citează vaste fragmente din ea:

Ochii tăi reci şi scrutători încă mă ispitesc
Şi-mi provoacă o mie şi-o sută de suspine

[1] Poetă renascentistă franceză (1522-1566) (n.tr.)

Iar și iar aștept, în van, să te regăsesc
Noaptea e neagră, drumu-i greu către tine.

Pentru prima oară după multă vreme, nu mai sunt interesată de cărțile mele. Cele zece romane din seria Artamène, pe care le-am adus din biblioteca de la Tournelle, s-au umplut de praf în camera mea. Mai curând aș visa cu ochii deschiși toată ziua în pat, citind și recitind scrisorile lui către mine, pline de sonete romantice.

De-aș stăpâni acea artă ce nu poate fi redată-n cuvinte
De-a te iubi platonic, așa cum știu că-ți place
De-aș putea să înghețat ca prin farmec pasiunea fierbinte
Căci patima din inimă mă arde cu o mie de ace.

Uneori, mă strecor afară din casă, rătăcind de-a lungul Senei, singură, doar cu gândurile mele, purtând o pelerină și o mască de protecție contra soarelui și străinilor, visând cu ochii deschiși la noul meu Romeo.

La a patra lui vizită, Hortense își dă seama că se întâmplă ceva și bombăne, dezaprobatoare:

– Ce-ai să-i spui mătușii?

Luăm masa în salonul mare, sub privirile valeților și ale nimfelor pictate pe pereți sau ascunse printre norii de pe tavan. Stilul decorativ al mătușii nu cunoaște opreliști.

– Că am un admirator, spun, privindu-mi fix farfuria cu supă de mazăre. Asta nu-i o crimă.

Nu-mi place mazărea, dar când boabele sunt zdrobite și amestecate cu muștar și piper negru accept să mănânc. Gândindu-mă la piper, mă simt oarecum vinovată că nu i-am scris lui Garnier, așa cum i-am promis.

– Agenois e nepotul ducelui de Richelieu, cel mai desfrânat om din Franța, remarcă Hortense, cu o voce dojenitoare.

– Doar atât, ripostez eu.

Dialogul nostru e o repetiție, un preludiu la cel pe care, în mod sigur, îl voi avea cu mătușa, atunci când ea va afla situația.

– Richelieu îi e doar unchi, nu frate geamăn.

– Iar tu ești văduvă doar de un an.

– Mai mult de un an, precizez, punându-mi lingura de supă pe masă. Vrei să mă ofilesc aici, așteptându-mi soțul mort, așa cum te ofilești tu, așteptându-ți soțul viu? Asta vrei?

Hortense încearcă să-şi menţină pe chip un surâs dispreţuitor, dar buzele încep să-i tremure.

– Sunt preocupată doar de reputaţia ta.

– Nu, nu eşti.

Se lasă tăcerea, iar eu insist să-mi pledez cauza:

– Nu e interzis să primeşti vizitatori. Iar dacă vizitatorul se întâmplă să fie tânăr şi frumos, şi nu născut în secolul trecut, atunci cu atât mai bine. Nu e o crimă. Dacă el mă admiră, pot spune că sunt mândră. Şi eu îl admir. Dar nu e nimic mai mult decât atât.

Valetul ia farfuriile cu supă de pe masă şi le aduce pe cele cu felul principal. Ne servim cu peşte şi eu mănânc cu multă poftă. Sunt decisă să nu mă las afectată de această discuţie. Agenois a apărut în viaţa mea ca o rază de soare, a fost omul care a reuşit să pătrundă prin perdeaua de arbori de tisă şi prin draperiile grele, pentru a mă găsi.

– Găsesc compania lui interesantă, mărturisesc, destrămând liniştea.

Hortense stă cu privirea în farfurie şi nu se atinge de mâncare. Dar de ce o fi aşa de supărată? Nu i-am spus decât adevărul; nu face altceva decât să-şi aştepte mereu soţul, care e plecat constant cu regimentul lui.

– Îmi pare rău, zic, cu blândeţe. Nu e nici o ruşine şi nici un lucru rău să-ţi aştepţi soţul. E de admirat că tu o faci.

Ochii lui Hortense se scaldă în lacrimi, amestecându-se cu sosul din farfurie. Încerc o glumă:

– Cred că peştele e deja destul de sărat, aşa că ar fi cazul să nu mai plângi.

Nici un răspuns. Dar mai am un lucru de spus, care, cu siguranţă, o va face să se simtă mai bine.

– În afară de asta, el n-o să ne mai supere, nici pe mătuşa, nici pe tine, nici chiar pe mine, pentru o vreme.

Hortense mă priveşte curioasă. Chiar şi când plânge, pielea ei nu se înroşeşte. Lacrimile îi fac ochii să pară mai mari, ca nişte monede, iar durerea îi face să strălucească.

– Agenois pleacă în Languedoc miercuri.

În mod surprinzător, mătuşa nu este atât de furioasă pe cât mă aşteptam. Îl cunoaşte personal pe Agenois, şi nu prin asociere cu notoriul lui unchi. E chiar în relaţii bune cu el; am impresia

că oricine e în relații bune cu el. Pare omul perfect. Mătușa îl declară binevenit, dacă dorește să ne viziteze; la urma urmei, suntem rude, și el e un tânăr integru. E de la sine înțeles că nimic în afară de „vizite" nu se va întâmpla. Spre ușurarea mea, ea nu cere să ne verifice corespondența.

Apoi, mătușa primește un bilet de la marele Richelieu însuși, care-și anunță intenția de a ne vizita, când mai vine la Paris.

– Spune că vrea să o vadă pe femeia care i-a vrăjit nepotul, mă informează mătușa, iar în glas i se citește suspiciunea. Ce vrea să spună prin „vrăjit"? Nu sunt sigură că e un cuvânt corespunzător și nu-mi plac implicațiile lui. Sigur n-au fost implicate niște vrăjitoare?

– Nu, înseamnă doar că mă admiră, zâmbesc eu, amintindu-mi de ochii scânteietori ai lui Agenois și declarațiile lui timide de iubire. Dar deja l-am întâlnit pe ducele de Richelieu.

– E adevărat? se miră mătușa, aruncându-și iar privirea pe bilet.

– Trebuie să te fi uitat, spune ea, punând jos foaia de hârtie. Deși adesea susțin contrariul, familia nu e totul. Dacă ar fi fost, ar fi trebuit să fii la fel de pătată ca tatăl și surorile tale. În schimb, tu ești cunoscută ca o tânără și virtuoasă marchiză, evlavioasă și respectându-și doliul.

Privește direct spre veșmintele mele, mai mult cenușii decât cernite. Dar acceptabile pentru o văduvă.

– Ai grijă să-ți păstrezi această reputație, mă atenționează ea.

– Da, mătușă, șoptesc, cu o voce blajină, îndulcită de practica atâtor ani. Dar pe dinăuntru ard. Nu mai sunt o copilă, și totuși, uite-mă acolo, prinsă ca într-o capcană. Și cu toate că Agenois poate fi o distracție interesantă, el nu mă poate salva din această casă, căci e deja căsătorit.

De la Louise de Mailly
Versailles, 22 ianuarie 1742

Dragă Diane,

Îți transmit urări de An Nou! Vă mulțumesc, ție și lui Philippine, pentru ultima voastră scrisoare. Viața continuă în tristețe, regele e zdrobit de durere, și la fel trebuie să fie lumea întreagă. Suntem tovarăși de suferință și ne-am apropiat iarăși foarte mult unul de altul, ca un frate de sora lui. Faptul că are nevoie de mine mă atinge profund, deși noi nu ne atingem, dacă înțelegi ce vreau să spun.

Știu că Pauline dorea să vii și să o vizitezi la Versailles, și mă gândesc să-i onorez memoria chemându-te să rămâi aici. Mă simt așa de singură – timp de atâția ani am fost binecuvântată cu prezența lui Pauline, și acum mi-e dor de dragostea ei de soră. Mi-ai face o mare bucurie dacă ai veni! Desigur, n-o să poți fi prezentată curții, dar ai putea călători cu noi la St. Léger ori la Rambouillet, unde regulile sunt mai puțin stricte. Ai putea chiar să o întâlnești pe Maiestatea Sa!

Nu te îngrijora în privința îmbrăcăminții; am păstrat multe dintre rochiile lui Pauline pentru tine și aș putea pune croitoreasa să le potrivească pe măsura ta, când sosești. De asemenea, am pus deoparte șalul favorit al lui Pauline, cel de brocart verde, despre care spunea că a fost al tău. E foarte frumos și îți va prinde numai bine să-l porți, căci zilele se anunță în continuare reci, în această iarnă groaznică.

Cu iubire și durere,
Louise

De la Marie Philippine de Braille
Casa ducesei văduve de Lesdiguières, 28 ianuarie 1742

Madame de Mailly,

Sunt onorată să vă transmit salutările mele.

Vă scriu pentru a vă informa că Mademoiselle Diane a primit scrisoarea și invitația dumneavoastră și a făcut aranjamentele necesare pentru a vă vizita, la mijlocul lunii viitoare. E foarte bucuroasă.

E încântată că v-ați amintit de șalul verde și, cu toate că durerea pricinuită de pierderea surorii ei nu cunoaște margini, va fi încântată să-i moștenească rochiile.

Cu mult respect,
Philippine de Baudet

Capitolul 38

Diane
Versailles, februarie 1742

Louise mă îmbrățișează. Arată la fel de drăguță ca de obicei, dar pare cam îngrijorată. I-am promis că nu-i voi face ce i-a făcut Pauline; cuvintele țâșnesc înainte să le pot opri. O durere imensă se deschide în ochii lui Louise, care își lasă privirea în jos, spre a-și recăpăta calmul.

– Îmi pare rău, Louise! Ar trebui să semăn mai mult cu un pește!

Louise se uită la mine, confuză.

– Peștii nu scot nici un sunet – ei sunt cele mai tăcute creaturi ale Domnului. Bineînțeles, mai pleoscăie în apă uneori, dar atunci nu vorbesc, ci doar fac zgomot. Cum fac eu! Of, îmi pare atât de rău! Pauline era persoana pe care o îndrăgeam cel mai mult pe lumea asta, dar niciodată n-aș face ce a făcut ea.

– Desigur că nu vei face, zice Louise, într-un final, abia auzit.

– Niciodată. Și îmi pare așa de rău că am pomenit despre asta. Nu voiam să spun decât că te voi iubi mereu. Bine, asta nu înseamnă că Pauline nu te-a iubit, sunt sigură că a făcut-o, în felul ei; vreau să spun că știu că te-a iubit...

Am mereu în minte avertismentele lui Madame Lesdig, dar ele nu-mi folosesc la nimic – se pare că nu reușesc să mă gândesc, înainte de a vorbi. Ca să nu mai scot o vorbă, o îmbrățișez pe Louise cât de tare pot.

Acum înțeleg de ce Pauline spunea întotdeauna că viața ei nu va începe decât după ce va ajunge la Versailles. E minunat aici! În ultimele câteva săptămâni am râs mai mult decât am făcut-o în

toți anii petrecuți la mănăstire sau la Madame Lesdig. Nu mă pot abține să nu chicotesc întruna, chiar și când cei din jurul meu sunt serioși și o slujesc pe Madame Etichetă ca și cum ar fi însăși Sfânta Fecioară.

Curtenii sunt doar niște marionete bine îmbrăcate, cu veșminte și zorzoane scumpe. Încă port doliu după Pauline, dar studiez hainele celor care mă înconjoară, sperând să vină o zi în care să am bani și să mă îmbrac la fel ca ei, cu mătăsuri diafane și voaluri subțiri ca aripile îngerilor; cu jupoane brodate cu flori sau panașe heraldice; cu cămăși moderne, imprimate *à la indienne*, cu sălcii sau scene din China. Anul acesta, la modă sunt trandafirii, pe care-i poți regăsi pretutindeni. Louise mi le arată pe ducesa d'Antin, faimoasă pentru luxul veșmintelor ei, și pe Madame de Montbazon, care a purtat cândva o jachetă făcută în întregime din piele de șarpe! Am întâlnit-o și pe sora mea vitregă, Henriette, fiica mamei și a ducelui de Bourbon. Acum e marchiză de la Guiche. Are un cățeluș cu botul turtit, care aparent nu înțelege decât limba chineză; îl poartă pretutindeni cu ea, într-un coș de culoarea rochiei ei.

Sunt prezentată multor curteni importanți, care mă privesc fățiș cu dispreț. Louise mă sfătuiește să nu pun asta la suflet, fiindcă oamenii de la Versailles nu știu să fie amabili – ceva se întâmplă cu ei în clipa în care intră pe porți și pătrund în sălile străjuite de oglinzi.

Manierele tuturor sunt impecabile, dar nimeni nu-ți vorbește verde în față. Cuvintele lor sunt tari și alunecoase ca niște țipari. Curtenii fac jocuri de cuvinte cu două sau chiar trei înțelesuri, complimentele par să fie complimente, dar nu sunt, iar sensul nu depinde de cuvintele folosite, ci de cine le rostește și despre ce vorbește. Îmi vâjâie capul. Ei mă compară cu Pauline și cuvintele lor par ca mătasea, deși sensul lor e aspru.

„Părul tău e la fel de creț ca al surorii tale."

„Surorii tale îi plăcea să mănânce, așa cum îți place și ție. Dar parcă tu te bucuri de mâncare chiar mai mult decât ea."

„Vocea ta are inflexiuni asemănătoare cu ale lui Pauline. Cât de minunat e să ne amintim de ea într-un mod atât de zgomotos."

Toate aceste vorbe sunt rostite cu cea mai mare eleganță, fiecare cuvânt e plasat cu măiestrie, ca bucățile unei rochii cusute de cel mai bun croitor. Când ei șoptesc, eu am tendința să vorbesc și mai tare, deși nu sunt sigură de ce.

*

Mâncarea de aici e, pur și simplu, fantastică. Fie că vine sau nu să ne viziteze, contesa de Toulouse nu uită să-i trimită lui Louise dulciuri delicioase, în fiecare după-amiază. De obicei, sunt prăjiturele sau tarte, și uneori biscuiți cu cremă cum n-am mai gustat vreodată, cu aromă de cireșe sau de caise, și uneori chiar de caisă! Și regina e o gurmandă, așa că se întâmplă ca Louise să îmi aducă mâncare de la cina suveranei – felii de friptură de rață asezonate cu sherry, un antricot delicat, bucăți de friptură de miel cu glazură de rozmarin.

Încă nu l-am întâlnit pe rege. Câteodată, merg să-l privesc când ia masa în public, singur sau alături de regină, și la un moment dat l-am văzut cu delfinul, un băiat serios, în vârstă de doisprezece ani, cam grăsuliu la față. Mă uit la rege, alături de alți gură-cască adunați dincolo de funiile de catifea, vegheați de privirile oțelite ale gărzilor. O orchestră cântă încetișor pe fundal, în timp ce eu mai dau coate cu alții din mulțime, încercând să obțin o priveliște mai bună. Într-o zi, am avut șansa să-l văd pe rege cum curăță un ou; eleganța mișcărilor sale e legendară în toată Franța. Când el taie capacul oului, cu un gest expert, un chelios cu o sabie mai lungă decât brațul său chiuie, iar mulțimea îi răspunde cu un hohot de râs.

– Ce pleavă! pufnește Jacobs, care mi-a fost dată ca însoțitoare, și mă trage din mijlocul gloatei. Doar parizieni necioplițiți! Îți petreci prea mult timp pe aici.

Ori de câte ori regele o vizitează pe Louise, Jacobs mă scoate din apartamentul surorii mele și mă plimbă prin saloanele imense ale palatului. Îmi spune că sunt prea grasă și că ar trebui să merg mai mult. Louise e de acord și mă sfătuiește să o ascult pe Jacobs, căci e foarte înțeleaptă și drăguță, și-i amintește de fosta noastră guvernantă, Zélie. Așa că ne plimbăm întruna prin sălile nesfârșite, cu parchetele alunecoase, în jurul statuilor și ghivecelor cu flori, iar curtenii sunt parcă plantați ca niște obstacole, în fiecare colțișor. Dacă nu e prea frig, mergem afară, până la Menajerie, unde putem admira zebrele, maimuțele și o girafă frumoasă, cu un gât prelung, precum și numeroase creaturi mici, asemănătoare cu pisicile. Există și o grădină cu păsări, având penele colorate în toate nuanțele paradisului. Toate sunt cadouri aduse din țări străine; e ca și cum vechea noastră Arcă a lui Noe din copilărie ar fi prins viață.

Jacobs a fost crescută la țară și nu găsește nimic interesant în pisicile mari, cu urechi uriașe, sau în caii vărgați. Spune că nici nu-i plac animalele – când era mică, un țap a mușcat-o de picior, și acum poartă un pantof special, pentru a putea merge.

Animalele se îngrămădesc unele în altele, zgribulite de frig, iar girafa mă privește tristă, cu ochii ei mari de catifea. Știu că ar vrea să fie departe, departe, oriunde altundeva decât în această cușcă împuțită, în mijlocul unei ierni cenușii. Se spune că în Africa nu ninge niciodată. Ce bine! Asta înseamnă că nici nu te poate prinde vreo răceală.

Am fost invitată să petrec o săptămână la St. Léger. Louise îmi spune că e o mare onoare să fiu inclusă pe lista de invitați și, cu toate că sunt emoționată și abia aștept să-l întâlnesc pe rege, la St. Léger, atmosfera e melancolică și tristă. Cred că îmi place mai mult la Versailles. În salonul pentru dineuri se află un înfricoșător cap de ceară al lui Pauline, care stă deasupra șemineului. Nu seamănă deloc cu ea, și de fiecare dată când îl văd, îmi vine să plâng.

Bărbații vânează toată ziua, iar doamnele bârfesc și petrec ore în șir la măsuța de toaletă. Specialistul în cosmetice al lui Mademoiselle de Charolais vine de la Paris să ne onoreze cu prezența lui, aducând zeci de flacoane și cutiuțe cu creme, rujuri și pudre. Ni le prezintă ca și cum ne-ar arăta toate minunile lumii. Suntem libere să le încercăm pe care le vrem, și găsesc o nuanță de fard portocaliu deosebită, care cred că îmi vine bine, deși Mademoiselle de Charolais râde și-mi spune că fardul acela mă face să arăt ca un morcov. Nu cred că-mi place foarte mult de ea.

Monsieur Buisson petrece timp cu fiecare doamnă și, după ce îi îndepărtează fardurile de pe față, o machiază în stilul lui. El îi vopsește buzele ducesei d'Antin cu un roșu-carmin strident, apoi le unge cu o peliculă subțire de ceară de albine, pentru ca rujul să nu crape. Recomandă, pentru chipul lui Louise, care e foarte palid zilele astea, o pudră roșie discretă.

– Pentru tine, Mademoiselle, începe el și-mi ține capul între palme, întorcându-mă spre fereastră, pentru a mă vedea mai bine. Pentru tine... ei, bine... ei, bine... Cu siguranță nu acel portocaliu pe care îl ai pe obraji. Pe acela trebuie să-l dăm jos.

– Dă-i cu orice altceva, intervine, cu o voce tărăgănată, Mademoiselle de Charolais. Oricum n-o să se vadă vreo diferență, nu-i așa?

Buisson îmi pune o cârpă sub gât şi îmi întinde pe obraji o pulbere albă, care miroase vag a cartofi. Mi-e foame; mi-e dor de prăjiturelele care se serveau după-amiaza la Versailles. Aici, bucătăriile nu sunt primitoare. Dacă vreau o gustare, nu-mi dă nimeni, ci trebuie să aştept până la cină. Dar, când e totuşi servită, mâncarea e delicioasă. Ieri am avut o lebădă friptă foarte gustoasă, umplută cu mere şi cu ceapă, alături de turturele coapte.

– Asta vom face, spune Buisson posac, ştergându-mi faţa cu o perie foarte fină, mai fină decât o blană de pisoi.

Mă privesc în oglindă şi zăresc un clovn vopsit care se uită la mine, mirat. Izbucnesc în râs.

– Nu râde de artă, mă pune la punct prinţesa, plină de dispreţ.

Dar nu-mi pasă şi râd iarăşi.

În seara asta, la cină, regele pare obosit, dar e de înţeles, căci a vânat toată ziua. Îmi place să fiu atât de aproape de el; îl pot studia cu atenţie când nu mă vede. E foarte chipeş, cu şuviţe mătăsoase, castanii şi cu o piele ca de marmură. Când ţi se adresează, nu se uită niciodată în ochii tăi; poate că nu-i place să se uite la oameni, când atâţia oameni se uită mereu la el. Cina se încheie. Am avut o plăcintă cu cicoare şi carne tocată de miel, ţipari în sos de smântână şi tot felul de legume trase în unt.

Regele e îmbrăcat foarte elegant, într-un surtuc de un albastru-pal, presărat cu mărgele argintii şi cu nasturi bătuţi cu perle mari. Arată mai bine chiar decât Richelieu, care poartă o haină roşiatică, adusă de la Veneţia şi ţesută, pretinde el, cu borangic din pânză de păianjen. Regele se joacă cu unul dintre nasturi, ţintuind cu privirea capul de ceară al lui Pauline.

Unul dintre nasturi îi cade de pe surtuc şi, iute ca fulgerul, un valet apare lângă el cu o altă haină. Doamnele îşi ascund privirea când regele se schimbă. Surtucul e scos din cameră de valet, care-l priveşte, parcă, acuzator. Mă întreb unde va fi aruncat.

Regele oftează şi examinează nasturii noii sale haine – nişte pătrate aurii, de astă dată – trăgând de ei, cu un aer distrat. Richelieu îi urmează exemplul, începând să se joace cu nasturii de la haina sa veneţiană, în timp ce toţi îl privesc speriaţi pe rege. Şi acest rege este ca Soarele: când el străluceşte, îi luminează pe toţi. Când norii îl acoperă, totul e întunecat şi sumbru.

– De ce nu jucăm cărţi? Sau şarade? întreb în şoaptă.

– O, nu, nu suntem obișnuiți cu astfel de preocupări gălăgioase la St. Léger, mă pune imediat la punct Louise, arătându-mi capul de ceară al lui Pauline, de deasupra șemineului.

Ah, cât urăsc acel lucru îngrozitor! Nu așa doresc să mi-o reamintesc pe Pauline. Și cred că nimeni nu vrea să și-o reamintească astfel.

– Dar Pauline iubea jocurile. N-ar fi fost fericită să ne vadă stând așa, ca niște brioșe ce așteaptă să fie coapte în cuptor.

Râd, închipuindu-mi cât de repede s-ar topi capul de ceară într-un cuptor.

Urmează o tăcere înghețată, iar Louise îl încolăcește, protector, cu brațul, pe rege, ca și cum ar vrea să-l ferească de asemenea cuvinte necuviincioase.

– Pauline ar fi vrut să ne distrăm, spun eu, privind fețele împietrite ale celorlalți oaspeți. Nici un mușchi nu li se clintește pe chip, întrucât nu știu ce expresie să afișeze. Sunt ca niște pisici ce așteaptă să fie hrănite, alerte, cu toate simțurile încordate.

– Pauline ar fi vrut să ne distrăm, repetă regele, pierdut în gânduri, apoi începe să bată încetișor din palme, plin de încântare. Dar e adevărat, e adevărat! Haideți să jucăm ceva, căci doar astfel îi vom onora memoria iubitei voastre surori.

Ceilalți aplaudă pe dată și se declară gata să cinstească memoria dragei lor Pauline, în această manieră. Richelieu poruncește unui valet să aducă zarurile, și imediat se așterne o masă pentru cavagnole. Mi se dă să pariez cu un castron plin de cireșe confiate și jucăm ore întregi, în acea noapte, glumind și bând șampanie. La finalul petrecerii, stomacul meu stă să explodeze de plin ce e, iar regele a câștigat mai mult decât oricine altcineva.

– Vedeți? spun, triumfătoare, și mă adresez lui nu ca unui rege, ci ca unui om căruia vreau să-i ridic moralul, căci urăsc să văd pe cineva trist. Pauline v-a binecuvântat cu noroc! Asta trebuie să fie explicația pentru că ați câștigat!

Regele e mulțumit, deși puțin cherchelit. Bea ultima gură de șampanie și aruncă paharul în foc, unde sticla se sparge, dispărând în flăcări. Regele vine la mine să mă îmbrățișeze, numindu-mă sora lui. Stă mai aproape de mine decât a stat vreodată orice alt bărbat. Îi simt mirosul uleiului de mosc și al pudrei de față, în timp ce palmele lui mă mângâie pe spate.

Mă trage deoparte și exclamă:

– Pauline ne binecuvântează pe noi toți! Într-adevăr, ai avut dreptate. Îmi amintesc de prima oară când am jucat cavagnole împreună cu ea... Iar tu îmi aduci oarecum aminte de ea.

Îmi surâde trist și simt o bucurie bizară în suflet. Louise vine repede lângă el și mă desprinde din brațele lui. Vraja e ruptă, iar regele se întoarce spre curteni și bate din palme.

– Și acum, la culcare cu toții!

Le face un semn cu mâna lui Richelieu și valetului, care îl urmează. După ce părăsesc încăperea, Mademoiselle de Charolais se prostăpește în fața mea.

– I-ai făcut un mare bine regelui, spune ea și mă mângâie pe umăr, de parcă aș fi un animal de companie.

– Îmi place să fiu gâdilată și după ureche, chicotesc eu, șampania și atingerea regelui dându-mi un curaj nebănuit. Prințesa își trage imediat mâna, de parcă ar fi fost atinsă de foc. Ceilalți pufnesc în râs și cineva latră ca un câine.

Înainte să adormim, Louise mă îmbrățișează, și știu că e fericită.

– Îți mulțumesc, surioară, îți mulțumesc, șoptește ea. I-ai făcut o mare plăcere în seara asta.

De la Louise de Mailly
Versailles, 10 martie 1742

Dragă Hortense,

Îţi transmit salutări! Vremea aici e minunată şi toţi sunt binedispuşi, graţie acestui dezgheţ neaşteptat, dar încântător. Desigur, lumea e încă foarte afectată şi, cu toate că se străduieşte, regele nu poate ieşi din starea de melancolie. În această perioadă de grea încercări, e ca un copil, iar eu sunt ca o mamă pentru el. Mă bucur de acest rol (iar tu, care eşti mamă, mă vei înţelege). Ştiu că n-ar trebui să fiu atât de fericită, dar această nevoie a lui de mine, nevoia unui copil de mama lui e cu adevărat minunată şi mă face să mă simt în al nouălea cer de fericire. Sunt atât de bucuroasă şi am noi speranţe pentru viitor!

Aşa cum ştii, Diane a fost aici luna trecută, într-o scurtă vizită. A fost ca un tonic bun, deşi mă tem că l-a făcut puţin pe rege să sufere, din cauza asemănării ei fizice cu biata noastră soră răposată. El a remarcat asemănarea, dar o ştii pe Diane, care, aiurită cum e, a luat-o ca pe un compliment! Dar ea a fost foarte veselă şi, o dată, l-a făcut chiar şi pe rege să râdă.

Sper că eşti bine şi abia aştept să-ţi văd fiul. Poate la curte? Vizita lui Diane a fost minunată şi aş vrea să-ţi adresez o invitaţie şi ţie, dacă soţul tău va permite. Şi lui Marie-Anne, desigur, căci nu trebuie să o uităm, deşi e încă în doliu. Va fi un bal la sfârşitul lunii viitoare, deschis tuturor; aţi vrea să participaţi la el?

Îţi trimit alături o camelie uscată din seră. Îmi amintesc aşa de mult de primăvară! Ce splendidă perioadă a anului!

Cu toată dragostea,
Louise

Capitolul 39

Marie-Anne
Paris, vara anului 1742

În fiecare an, sfârșitul Postului Paștelui e marcat la curte de un bal mascat. Agenois insistă să mergem și noi, și a reușit chiar s-o convingă pe mătușă să mă lase. (Agenois mi-a dezvăluit unele lucruri șocante despre mătușa Mazarin. Se pare că ea nu e chiar atât de mironosiță precum vrea să pară. Acum, îl privesc pe bătrânul marchiz de Mesnil, un frecvent oaspete al casei noastre, cu mai mult interes.).

Deci vom merge la bal eu, mătușa, Hortense și soțul ei, Flavacourt. Voi întruchipa Mirodeniile Lumii, iar Hortense va fi Sfânta Agnès, cu o robă lungă și albă înfășurată în jurul corpului, ca să semene cu o togă romană. Mătușa nu va veni costumată de bal. Ea declară că se va îmbrăca în rochie de doamnă de companie. Dau să o întreb dacă marchizul de Mesnil va veni îmbrăcat ca Bărbatul Virtute, dar mă abțin.

Agenois nu trebuie să se gândească la costumul lui, deoarece există o tradiție potrivit căreia regele și membrii mai tineri ai suitei lui se deghizează în arbori de tisă. E foarte mulțumit, spunând că toate doamnele vor dori să danseze cu el, în speranța că arborele lor va fi chiar regele. Mai ales anul ăsta, când toți bănuiesc că nu mai există nici o pasăre care să se cuibărească în copac. Apoi se înclină și-și cere scuze, rușinat, aducându-și aminte că sora mea a decedat atât de curând.

– Nu te sfii, îi răspund. Știi foarte bine ce simțeam pentru ea. Sau ce nu simțeam pentru ea.

– Dar era sora ta.

Biata Pauline. Şi totuşi, mă bucur că nu mai e prin preajmă. Nu cred că aş fi îndrăznit măcar să sper că voi merge la bal, dacă ea ar fi fost aici.

Agenois îşi pune mari speranţe în bal. Mi-a făcut o curte asiduă, dar în tot acest timp, deşi sentimentele mele faţă de el au devenit tot mai puternice, nu am progresat deloc pe partea fizică. Nu vreau o tăvăleală rapidă prin fân, cum se spune pe la ţară. Atunci, în ce fel ar trebui să se întâmple apropierea noastră? Să stau întinsă pe o sofa sau sprijinită de un raft al bibliotecii, sub privirile statuilor care străjuiesc uşa? Mă înfior. Nu. Dar Agenois a făcut aluzie la apartamentele sale private de la Versailles şi la coridoarele tainice pe care ne putem pierde, aşa încât nimeni să nu ne vadă plecând.

– Nici cele mai ascunse ieşiri nu mă vor proteja, îi răspund. Mătuşa ar fi în stare să-i numere pe toţi invitaţii pe capete, să vadă dacă lipsesc.

– Nu trebuie să aşteptăm până la finalul balului, şopteşte el, pasional.

Mă adâncesc în ochii lui albaştri, imaginându-mi ce minunat ar fi să petrec noaptea cu el. Goi. Cu nimeni altcineva, nici cu spectrul lui JB, nici cu imaginea soţiei lui Agenois, care să ne umbrească plăcerea.

– Hmm, miroşi delicios, ca o prăjitură fantastică, declară Hortense.

Sunt îmbrăcată într-o rochie albă simplă, cu numeroase buzunare de satin verde, cusute pe şolduri şi umplute cu scorţişoară, coriandru, mentă, chimen şi măghiran. Slujnicele mele au împletit panglici din cuişoare şi nucşoară şi mi le-au petrecut în jurul rochiei. Cel care o coafează pe mătuşa ne face bucle impozante, şi îi cer să-mi lipească de ele frunze de laur şi fructe de ienupăr. Bucătarul nostru nu e deloc încântat şi îmi cere să-i aduc toate mirodeniile înapoi până mâine, neatinse de transpiraţie.

Hortense se înveşmântează în toga ei, bucurându-se de cât e de uşoară. Ce bine că romanii nu purtau crinolină! E veselă cum n-am mai văzut-o nicicând. Mi-a spus azi-dimineaţă că are bănuiala că ar fi din nou însărcinată.

– Ştiu că e indecent, dar cred că romanii erau foarte deştepţi. Toga asta e ideal de purtat pe caniculă.

Da, dar pari dezbrăcată, îi spun eu, în timp ce simt cum mi se prind în păr păstăi de vanilie. Am impresia că porţi doar o cămaşă de noapte.

Nu arăt goală, se opune, timidă, Hortense. Arăt ca un roman.

Mătuşa bombăne, nervoasă, căci conturul trupului lui Hortense se vede clar prin pânza subţire.

Nu sunt sigură că acest costum e destul de cuviincios.

Dar mătuşă, se plânge Hortense, vom purta măşti cu toţii. Nimeni nu va şti cine sunt.

Pari goală, afirmă şi soţul lui Hortense, intrând în cameră. Hortense traversează încăperea şi îl sărută pe obraz, iar eu îi pot vedea şoldurile unduindu-se prin ţesătură. De obicei un bărbat aspru, Flavacourt e foarte binedispus azi, insistând doar ca soţia lui să poarte pe umeri o capă mare, pe care îi interzice să şi-o scoată. El e îmbrăcat cu un costum de general roman, dar mai curând aş zice că-i deghizat în Soţul Încruntat. Am impresia că va scoate sabia imediat ce un bărbat ar îndrăzni să-i zâmbească prea insistent Sfintei Agnès.

Când coafura este gata, ne punem măştile – a mea e împodobită cu păstăi uscate de vanilie şi vopsită în alb – şi coborâm la trăsură. E o după-amiază rece; călătoria de la Paris la palat ar trebui să dureze doar două ore, dar drumul e brăzdat de făgaşe şi e înţesat de trăsuri, toate îndreptându-se spre bal. Probabil că vom ajunge la destinaţie abia peste patru ore.

Agenois mă găseşte imediat, căci îmi cunoaşte dinainte costumul. El arată de-a dreptul caraghios, cu trupul închis într-o scoarţă rigidă de copac, cu ramuri adevărate de tisă ţâşnind din dreptul umerilor. Nu-s sigură că-mi place ideea de a face dragoste cu un copac, la noapte.

– Iubita mea, şopteşte el şi îşi apasă scoarţa de rochia mea. Miroşi încântător. Aş putea să te mănânc.

Mulţimea se înghesuie în jurul nostru şi se aude un murmur – oare copacul acesta e regele? Înainte ca el să mă poată trage deoparte, pentru a mă invita la dans, un general roman mă prinde de braţ.

– Alt roman! exclam. Sunt aşa de mulţi anul ăsta.

– E anul romanilor, declară omul, pătimaş, şi recunosc vocea lui Richelieu. Vino, e cineva care vrea să te cunoască.

Îmi înmoi un deget într-unul din buzunărelele cu mirodenii şi i-l întind.

– Mai întâi va trebui să-mi spui ce fel de mirodenie e asta.

Richelieu miroase atent şi concluzionează rapid:

– Coriandru. Sau, cum se spune pe limba hinduşilor, *dhania*.

E cel mai uimitor bărbat pe care l-am întâlnit vreodată. Mă conduce pe un mic coridor, de unde urcăm nişte scări, ajungând într-o încăpere strâmtă, cu pereţii albi şi cu un balcon ce domină Curtea de marmură. De la această înălţime, priveliştea e măreaţă. Enorma curte e un mozaic de oameni şi culori. Deşi scara e răcoroasă, aburii se ridică, de la atâta transpiraţie, şi chiar şi felinarele par să pâlpâie de la căldura degajată. Fără să vreau, simt că inima îmi bate năvalnic în piept – cred că ştiu cu cine vrea Richelieu să mă întâlnesc.

– Sire, v-am adus acest platou delicios, despre care v-am vorbit.

Un arbore de tisă înalt, cu mai multe frunze decât ceilalţi copaci, se întoarce spre mine şi face o plecăciune adâncă. Nu există nici un dubiu că e chiar regele. Alături de el, restul arborilor pălesc, prin comparaţie, şi masca nu-i poate ascunde ochii cu sclipiri gălbui. Se înclină, îmi ia palma şi o duce la buze. Simt că mi se înmoaie genunchii şi că am să leşin, ceva ce n-am mai făcut în viaţa mea.

– Condoleanţele mele pentru Pauline, spune el, şi disting compasiune în vocea lui gravă şi mieroasă.

– Maiestate, îi răspund, printr-o reverenţă adâncă.

– Domnul Tisă de aici este doar un copac, Doamnă a Mirodeniilor, mă dojeneşte Richelieu.

– Ha! Domnul Tisă, râde regele. Da, îmi place asta. Pentru tine, draga mea doamnă, sunt Domnul Tisă.

Mă conduce către o bancă acoperită cu catifea şi, pe când stăm tolăniţi, el se apleacă şi începe să îmi miroasă, plin de admiraţie, rochia.

– Vanilie! Nucşoară! spune, surprins. Şi scorţişoară?

– Toate mirodeniile din Indii, Domnule Tisă.

– François, mi-ai spus că e foarte frumoasă, dar nu m-ai avertizat niciodată că e şi inteligentă. Se simte lucrul ăsta din tonul vocii ei, care este minunată, joasă şi melodioasă.

Richelieu ne priveşte, cu ochii aruncând scântei în toate părţile, căci nu vrea să-i scape nimic.

– Sire, n-am întâlnit niciodată o femeie mai inteligentă, spune el, căutându-mi apoi privirea și făcându-mi cu ochiul.

La un semn imperceptibil al regelui, ceilalți arbori și Richelieu dispar rapid, lăsându-ne pe balcon doar pe mine și pe Ludovic. Vorbim ore întregi despre soțul meu răposat, despre copiii lui, despre proiectele lui la Choisy și despre mersul vânătorii în iarna asta, apoi ne prindem într-o dezbatere aprinsă despre oportunitatea de a-i permite lui Voltaire să revină în Franța. Deși încerc să fiu cât mai distantă, ceva mă îndeamnă să mă apropii de el. Mă laudă cu pasiune și îmi zic că o face doar ca să mă măgulească. Dar mă gândesc că jos, în mulțime, nu o sută, nu o mie, ci fiecare dintre femeile de acolo, măritate, singure, văduve, pioase sau nu, caută cu disperare un anumit arbore de tisă. Și totuși, dintre toate, arborele nu m-a chemat decât pe mine. Pe mine.

– Pot să îți cer o favoare? întreabă el, brusc.

– Desigur, Domnule Tisă, răspund, știind ce vrea să-mi ceară. O pot citi în ochii lui, unde speranța copilărească se împletește cu trufia. Pentru a-l împiedica să mă roage sau chiar să mă implore – căci nici un rege nu trebuie să facă așa ceva –, îmi dau masca jos, dezvelindu-mi fața.

– Dumnezeule, dar ești atât de drăguță! exclamă el, încântat.

Își scoate, la rândul lui, masca, și îmi dau seama că, de aproape, e la fel de chipeș ca în tablouri. E straniu să fi văzut atât de multe portrete ale acestui om și acum să am prilejul să-l privesc față în față, în carne și oase, așezat lângă mine și aplecat asupra mea cât de mult îi permite rochia mea cu mirodenii.

Richelieu se întoarce și-i șoptește regelui că e chemat la datorie.

– E un mic Îngeraș înrudit cu Doamna Mirodeniilor, care dorește să vă vadă.

Așadar, Louise e costumată în înger. Câtă lipsă de originalitate!

– Madame, sunt încântat. Absolut încântat. Sper să vă văd la curte curând. Foarte curând.

Sfioasă, plec ochii în pământ.

Regele pleacă, dar eu rămân mai departe pe balcon. Nu vreau să mă întorc încă la mulțimea care se îmbulzește jos, unde parfumurile grele se amestecă cu mirosul de sudoare.

Mă aplec peste balustradă și zăresc un tânăr trist, costumat în arbore de tisă și sprijinit de un stâlp – Agenois –, alături de o mică mulțime adunată în jurul unei doamne romane mai mult goală decât îmbrăcată, care pare să-și fi pierdut capa. Mă întreb ce ar

spune Agenois dacă ar şti că regele îmi face curte. S-ar purta oare ca Flavacourt, declarând că l-ar străpunge cu sabia pe rege, dacă-mi mai aruncă multe ocheade? Mă îndoiesc; în vreme ce Flavacourt e un bărbat milităros şi dur, Agenois e un curtean abil, care mai curând s-ar înfăţişa gol în faţa reginei decât să-l insulte pe rege. Nu, Agenois s-ar da la o parte în linişte, de asta sunt sigură. Dacă... dacă ar fi cazul, firește.

Rămân în balcon pentru încă o oră, tremurând în aerul îngheţat, singură, frământată de tot felul de sentimente – flatată, contrariată, entuziasmată, inundată de potopul de gânduri pe care această întâlnire extraordinară mi le-a inspirat. Simt puterea care creşte într-o femeie atunci când se simte dorită. Sub balcon văd o pelerină neagră, de doamnă de onoare, care dă târcoale curţii, şi ştiu că mătuşa mă caută. Nu sunt o nătângă, ştiu că mâine toată curtea va vorbi despre timpul pe care regele şi l-a petrecut cu mine. Poate că arborii de tisă nu au urechi, dar cu siguranţă au gură. Oare îmi va porunci să vin la curte? Poate face asta? Şi atunci, cum aş reacţiona? Încerc să mi-l imaginez pe rege sărutându-mă. Cum o fi să te simţi sărutată de *Franţa*?

De îndată ce mă întorc în mulţimea de petrecăreţi, Agenois mă mustră fiindcă l-am evitat toată noaptea. Nu-i pot oferi decât o scuză fragilă. Gândul că aş fi putut avea cu el o întâlnire amoroasă m-a speriat, şi de aceea am preferat să mă retrag. Acum însă, nu mai avem timp să ne strecurăm nevăzuţi. O parte din mine regretă sincer că nu am fugit cu el printr-o uşă tainică atunci când am fi avut şansa, căci mâine, Agenois va pleca iar în Languedoc. El declară că singurul lucru care-l va ajuta să suporte lunile singuratice ce vor veni e gândul că dulcele meu nectar va fi aici, ca o răsplată pentru el, când se va întoarce.

Câteva seri mai târziu sunt singură în casă – Hortense vizitează Picardia împreună cu soţul şi fiul ei, iar mătuşa a rămas la Paris –, când aud gălăgie în curtea interioară, unde stau trăsurile. Mă întreb ce ar putea fi, căci e trecut de zece noaptea şi vizitatorii de la o asemenea oră nu aduc decât veşti rele. Încerc să îmi fac curaj, când un valet intră şi anunţă, solemn:

– Doctorii după care aţi trimis, Madame.

Nu am trimis după nici un doctor. Oare e Agenois, întors din Languedoc şi la curent cu faptul că atât mătuşa, cât şi Hortense,

sunt plecate? Dar atunci de ce s-ar da drept doctor și cine îl însoțește?

Poftește-i să intre, zic eu. Poate sunt pentru Hortense, care a rămas, recent, însărcinată? Dar de ce să vină la o asemenea oră târzie?

Doi bărbați înalți, purtând peruci negre și voluminoase, o modă ridicolă, abandonată în secolul trecut, pătrund în bibliotecă. Îl recunosc prima dată pe Richelieu și sunt pe cale să-l întreb, nervoasă, ce joc e acesta, când îmi dau seama cine este celălalt „doctor". Ah! Imediat fac o reverență și îi invit să ia loc pe scaune.

Adu-ne... adu-ne niște vin cu mirodenii, îi poruncesc valetului.

Vin cu mirodenii, chicotește regele. Ah, abia aștept să beau acea castă minunată licoare...

„Doctorii" mă mai vizitează de încă două ori, și la fiecare vizită, citesc dorința în ochii regelui. Nu sunt sigură dacă trebuie să alerg către un viitor strălucit sau să fug în direcția opusă. Ce ar spune mătușa? Dar Agenois? Dar Hortense? Sau Louise? Mă interesează însă părerea lor? Apoi, vizitele încetează și, cu toate că pândesc zgomotul făcut de roțile trăsurii pe pavaj, totul rămâne învăluit în tăcere. Hortense se întoarce de la țară, iar acum, sarcina ei e vizibilă. Nu-i împărtășesc totuși deliciosul meu secret.

Într-o după-amiază, îi fac o vizită lui Diane, la Madame de Lesdiguières. E o casă veche și cochetă, situată pe o stradă foarte îngustă; vizitiul chiar refuză să intre pe stradă, de teamă că nu va mai putea întoarce trăsura. După ce ne salutăm, Madame de Lesdiguières ne poftește să luăm loc în jilțuri, în salon. Pretutindeni colcăie pisici, și lui Hortense, ochii încep să i se înroșească și să-i lăcrimeze. Un miros umed, de mucegai, plutește asupra noastră, iar căldura ne face să-l simțim și mai pregnant în nări.

– Nu te teme, șoptește Diane, doamna va adormi curând.

Suntem servite cu budincă de castane în timp ce un enorm motan cenușiu, cu ochi de smarald, sare pe masă și începe să lingă resturile din farfuria lui Diane.

– El e Joseph, ne informează ea, zburlindu-i blana. Nu-i așa că e frumos? Nu credeam că pisicilor le plac castanele – eu nu pot să le sufăr –, dar se pare că le plac.

Hortense se înfioară. Curând, un sforăit ușor se aude din colțul mesei, și vedem că bătrâna ducesă a adormit, în timp ce o slujnică

îi face vânt cu evantaiul. Diane sporovăieşte despre vizita ei la Versailles, spunându-ne despre ultimele tendinţe în materie de modă şi despre mâncarea şi deliciile dulci servite după-amiază. Hortense o întreabă despre rege şi Louise, dar Diane nu pare să se simtă în largul ei.

– El e încă în doliu, mărturiseşte ea şi, din tonul ei, presupun că regele se culcă iarăşi cu Louise. Asta e. Apoi un alt gând îmi încolţeşte.

– Tu te-ai culcat cu el? o întreb.

– Marie-Anne! exclamă Hortense, indignată, dar Diane râde.

– Îmi poţi pune întrebarea asta, dar răspunsul e nu.

– Dar Louise?

Diane râde iar, de astă dată încetişor, şi ridică din umeri.

– Regele e o *creatură* supusă rutinei. Ah, îmi pare rău! N-ar fi trebuit să folosesc cuvântul „creatură" când vorbesc despre rege. Doar nu e un animal. El e un *adept* al rutinei.

– Biata Louise, oftează Hortense, iar eu o privesc, exasperată.

– Nu, nu din pricina păcatului ei, îmi explică, privindu-mă cu ochii ei mari şi albaştri. Nu, ci fiindcă ea e întotdeauna pe locul doi, pentru el. E de rezervă, ca un obiect ce face parte din rutina lui cotidiană.

E ciudat s-o aud pe Hortense vorbind cu atâta sensibilitate şi bunătate.

– Dar tu? o întreabă Diane, privindu-mă şi ridicând spre mine sprâncenele-i stufoase. Deci a aflat ceva.

– Diane-Adélaide, de ce pui o asemenea întrebare? spune Hortense, cu o voce încărcată de reproşuri.

– Îmi pare rău, ştii că nu pot să mă abţin. Sunt conştientă că întotdeauna spun prea multe. Dar se pare că regele e topit după încântătoarea noastră soră. Adică, încântătoarea noastră soră Marie-Anne, vreau să spun.

Hortense scutură din cap întruna, aşa cum ştim că face atunci când e foarte nervoasă.

– Cum poţi spune aşa ceva? Când Marie-Anne trăieşte aici, cu mine, neprihănită, în casa mătuşii noastre?

– Dar nu spun că n-ar fi neprihănită. Doar că l-a pus puţin pe jar pe rege. Am auzit că ar dori-o la curte, dar ea îl refuză. Toţi ştiu că nu vine, fiindcă e îndrăgostită de Agenois. Deşi Agenois e departe, cu armata. Şi mai e şi căsătorit, pe deasupra. Dar, când regele îşi pune ceva în cap, e foarte greu să-l opreşti... vreau să

spun că el e rege și e obișnuit ca toți să-i facă pe plac, după cum spune și Louise...

Îmi duc palmele la urechi, căci cuvintele lui Diane sunt ca un râu care curge fără să se oprească, nici măcar când ajunge la mare. Hortense se întoarce spre mine, căutând din priviri o explicație, cu chipul alb ca varul.

– Am discutat puțin cu el la balul de dinaintea Paștelui, explic eu.

– Dar nu mi-ai spus nimic, mă ceartă Hortense, cu un aer de parcă ar fi pe punctul de a leșina.

– A fost foarte ocupată cu arborii de tisă. Dar dacă a vorbit cu el nu înseamnă că s-a și culcat cu el, surioară, îmi sare Diane în ajutor.

– Diane, nu poți vorbi astfel! Aici nu ești la Versailles. Dacă se trezește ducesa și te aude?

– Îmi pare rău, Hen. Dar când mergi la Versailles, Marie-Anne? O să te distrezi de minune, iar mâncarea e mai bună ca oriunde. Ce păcat că Pauline nu e acolo să te întâmpine! Dar și Louise e foarte amabilă, să știi.

Diane tace brusc. Știu că îi e tare dor de Pauline. E frumos totuși să-i fie cuiva dor de ea.

Fac un gest de indiferență, de parcă m-aș arăta plictisită. Nu o să dezvălui nimănui planurile mele. Fiindcă nu știu sigur care sunt acestea.

– Diane, dar ce spui despre un soț pentru tine? schimb eu, dintr-odată, subiectul. Madame de Lesdiguières nu are nici o idee? Hortense, Flavacourt nu are vreun frate sau vreun nepot bun de însurătoare? Diane ar fi o soție grozavă.

Pe Diane, care tocmai înfuleca de zor, o pufnește râsul, și bucăți de budincă îi țâșnesc printre dinți. Hortense e stupefiată.

Capitolul 40

Marie-Anne
Paris, august 1742

Richelieu o convoacă pe mătuşa Mazarin, spunându-i că are un mesaj pentru mine de la soacra mea şi că trebuie să mi-l transmită personal. Ne retragem în bibliotecă şi îi reproşez lui Richelieu, care arată foarte fercheş, într-o haină de un portocaliu strălucitor, culoarea unui asfinţit sângeriu:

– Acum va trebui să inventez o scrisoare din partea soacrei mele, însă mătuşa ştie că nu corespondez niciodată cu femeia asta. Ce-i voi spune?

Richelieu nu e omul care să-şi facă griji pentru nimicuri. Mă întreb dacă cineva a îndrăznit vreodată să-i spună „nu". Mi-ar plăcea să fiu eu aceea. El trece direct la subiect:

– Regele e topit după tine, Marie-Anne. Şanse ca aceasta nu apar în fiecare zi.

– Înţeleg.

– Sunt la fel precum castanele, care cad din pom doar o dată pe an, sau ca arborii de nucşoară, care...

– Înţeleg, Monsieur.

– Aşa o fi, dar eu nu te înţeleg pe tine. Ce te reţine?

Nu spun nimic. Asta poate pentru că nu vreau să calc pe urmele paşilor nimănui, cu tot ce implică acest lucru. Sau pentru că de ani de zile am afirmat, sus şi tare, că nu am nici cel mai vag interes pentru curte şi tot ce presupune ea. Sau să fie Agenois motivul? Mă uit pe fereastră, spre a evita privirea lui Richelieu, care se holbează la mine.

– Nu credeam că eşti o fire atât de nehotărâtă, Marie-Anne. Chiar nu credeam.

Mătușa mea și Hortense... încep eu.

Nu vreau să primesc reproșuri, nici măcar din partea unor oameni obișnuiți să le adreseze. Și apoi, dacă aș accepta dorința regelui, aș fi a doua în inima lui, căci o jelește încă pe Pauline, chiar a treia, dacă o pun la socoteală și pe Louise. Nu vreau să fiu felul doi pentru nimeni, sau un mic antreu între două feluri principale. Nu-i pot explica asta lui Richelieu. Dar, pe de altă parte, nici nu pot explica de ce mi se zbuciumă atât de tare inima, când el e acolo, vorbind despre această chestiune. Ultima vizită a „doctorului" a fost acum mai bine de o lună.

– Marie-Anne, tu nu ești o femeie proastă, strigă el, și se citește în vocea lui că și-a pierdut răbdarea. Regele nu va aștepta o veșnicie. El este rege; nu-l poți trata ca pe un valet care s-a amorezat de tine. Da, îi place vânătoarea, adoră să gonească după vânat, dar până la urmă, vânătorul trebuie să mai aibă parte și de o pradă, ca să știe de ce vânează. În plus, la curte se ascut pumnalele. Sunt opt luni de când *la grande pute*[1] – ah, iartă-mă, uit mereu că a fost sora ta, îmi pare rău! –, de când Pauline a murit și, deși se pare că Louise îi încălzește din nou patul regelui, acolo e încă un mare gol. Un *mare* gol.

– Și vrei să-l umplu eu.

Richelieu înclină din cap, elegant.

– Așa cum ți-am spus, nu ești proastă. Dar te-ai întrebat oare de ce te-am ales pe tine?

Îi ignor cuvintele și îl întreb iarăși:

– Și ce interes ai dumneata în această chestiune?

Bărbatul pufnește.

– Tu ce crezi? Funcția de prim-ministru, de îndată ce acel călugăr virgin moare. Sursele mele mă informează că e constipat de marțea trecută. Trebuie să fie îndopat ca o gâscă și, cu siguranță, un fund bătrân de o sută de ani nu poate rezista la atâta presiune.

Bun. Mă măgulește să aflu că Richelieu crede că aș putea avea un cuvânt de spus în alegerea viitorului prim-ministru, dacă aș vrea... dacă aș accepta să fiu amanta regelui.

– O să mă gândesc la asta, spun, rătăcind cu privirea pe fereastră. O dorință copleșitoare de a fugi mă năpădește. Aș putea pleca la Veneția. Richelieu a fost ambasador acolo și se zvonește

[1] „Marea târfă", în franceză, în original (n.tr.)

că venețiencele cu care s-a culcat erau mai numeroase chiar decât peștii din canalele orașului.

– Îți place Veneția? îl întreb.

Richelieu clipește des, dar refuză să îmi răspundă.

– Tu vrei să te agăți de Agenois? se interesează el, privindu-mă cu înțelegere. Dar Agenois e doar un copilandru. Eu ți-l ofer pe rege, Marie-Anne, pe regele Franței! Și tu te-ai agăța mai curând de un băiețaș? Poate că ar trebui să vezi ceva, spune el, după o scurtă pauză.

Scoate o scrisoare din haină și mi-o întinde. Pe măsură ce citesc, inima începe să-mi tresalte, iar mâinile să-mi tremure.

– E un fals, bâigui eu, dându-i înapoi scrisoarea. E adresată, chipurile, de Agenois, unei femei pe care el o numește „prețioasă Gabrielle". N-am putut suporta să o citesc până la sfârșit.

– Nu e scrisul lui. E un fals...

– Uită-te mai cu atenție, Marie-Anne, mă îndeamnă Richelieu, calm. Inima mi se topește în piept. Știu că e scrisul lui, îl cunosc ca și când ar fi al meu; felul cum sunt înclinate literele, codița curbată de la litera „g". Și un citat din Labé, pe care-l știu foarte bine:

Când dragostea sosește, eu caut să m-ascund
Deși mi-e pieptul plin de patimi arzătoare
Ce mă cuprind prea grabnic și-n inimă-mi pătrund
Cu-a lui Amor săgeată, de chin aducătoare.

– De unde o ai?

– Am sursele mele, rânjește Richelieu, nepăsător. Unele care pot întotdeauna să descopere ceva ce e de descoperit. Și, din păcate, în acest caz chiar a fost ceva de descoperit.

– Nu te cred. Tu ai pus la cale toate astea. Sunt sigură!

Richelieu scutură din cap.

– Agenois e bărbat, iar tu ești o femeie cu mult farmec, Marie-Anne, dar un bărbat aflat departe, în Languedoc, rămâne totuși un bărbat în Languedoc.

Refuz să-l mai privesc și închid ochii. Dintr-odată, simt că am pierdut pe cineva, pe cineva extrem de drag. Nu e JB, cu a lui Fleurette, e Agenois.

– Ieși afară! șuier, printre dinți.

Nu-mi pasă de ce spunea Zélie despre mânie. Sunt furioasă și n-am chef s-o ascund.

– Madame, nu trebuie să fiți supărată pe mine. Nu eu sunt acela care...

– Nu sunt supărată, strig eu, și tare aș vrea să-l pot lovi în mijlocul hainei elegante, direct în stomac. De crezi că scrisoarea asta mă va face să mă răzgândesc, te înșeli. Te înșeli amarnic.

Un valet vine, alarmat de glasul meu strident, și mă întorc cu fața spre perete, pentru a-mi ascunde lacrimile. O parte din sufletul meu tocmai a fost devorată de cuvintele acelea înnegrite cu cerneală.

Richelieu se pregătește să plece, dar dă nas în nas cu mătușa, care intră în casă.

– Madame de Tournelle, biata ei soacră, are mari probleme zilele astea, îi spune el, ducându-și mâna la stomac, ca și cum ar vrea să dea de înțeles că bătrâna doamnă suferă de o boală cumplită.

De la Louise de Mailly
Versailles, 22 august 1742

Dragă Hortense,

Îți mulțumesc pentru ultima ta scrisoare și pentru piersicile din Picardia – au fost foarte dulci și răcoritoare. Sunt bucuroasă că tu și soțul tău sunteți bine și mă încântă vestea recentei tale sarcini. Și eu, și soțul meu suntem sănătoși, deși se împlinesc câteva luni de când nu l-am mai văzut. E grozav de ocupat tot timpul.

Aș vrea ca Marie-Anne să-mi scrie! Știu că ea încă suferă după pierderea sărmanului Jean Baptiste, deși am auzit zvonuri urâte despre ea și ducele d'Agenois. Sper că aceste zvonuri nu sunt adevărate; mica Félicité, ducesa d'Agenois, îmi e prietenă și e o fată extraordinară. Nu obișnuiesc să dau atenție bârfelor, dar vreau adevărul, fie și numai pentru a o consola pe prietena mea.

Am auzit, de asemenea, zvonuri... Îmi pare rău că nu știu cum să-ți scriu despre ele. Regele vorbește prea des despre Marie-Anne. Știu că i-a făcut o vizită de curtoazie, cu ocazia balului de dinaintea Paștelui – și trebuie să vă cert pe amândouă pentru că nu m-ați căutat când ați fost acolo –, dar, din felul în care Maiestatea Sa vorbește despre sora noastră Marie-Anne, se pare că n-a întâlnit-o doar o singură dată. Dar așa ceva nu se poate, nu-i așa? Desigur, el prețuiește foarte mult familia noastră și mi-ar face o nespusă bucurie să se arate preocupat de Marie-Anne, mai ales în această perioadă grea pentru ea, când și-a pierdut soțul, însă trebuie să despart adevărul de bârfă.

Dragă Hortense, te rog scrie-mi și liniștește-mi inima în privința acestor probleme care mă preocupă, de dragul meu și al prietenei mele, Félicité.

Cu drag,
Louise

De la Hortense de Flavacourt
Hotelul Mazarin, Paris, 30 august 1742

Dragă Louise,

Mulțumesc pentru scrisoarea ta. Sunt bucuroasă că tu și soțul tău sunteți bine.

Voi fi sinceră. Am fost șocată de ultima ta scrisoare. Îmi pare rău să ți-o spun, dar sunt dezamăgită. Ești sora mea mai mare, dar, ca femeie măritată, simt că pot să-ți vorbesc de la egal la egal. Marie-Anne se întâlnește cu ducele d'Agenois ocazional, dar numai pentru a cinsti memoria soțului ei răposat (ei au fost foarte buni camarazi, servind în același regiment). Dacă Félicité e îngrijorată în privința preumblărilor soțului ei, nu trebuie să pună-grească numele surorii noastre. Mai bine ar avea grijă de propriile ei fapte și de felul cum arată. Am auzit că e destul de drăguță, deși are câțiva dinți aproape negri – oare dacă și i-ar curăța, soțul ei s-ar arăta mai drăgăstos față de ea?

Te rog să nu împrăștii zvonuri răuvoitoare despre Marie-Anne. Nu e nevoie să mânjești și mai mult numele familiei noastre – mătușa spune că ai făcut suficiente lucruri în acest sens. Desigur, acestea sunt cuvintele ei, nu ale mele. De dragul tău, sper să fie așa cum bătrânul și virtuosul marchiz de Mesnil susține, și anume că regele va fi din nou alături de soția lui, castitatea devenind noua modă.

Îți trimit o mică Biblie, pe care am învelit-o în piele pentru tine. Mătușa a fost de acord să o ia cu ea miercuri, când pleacă. În mod normal, n-ar fi acceptat, dar cum darul e o Biblie, ea și-a călcat pe suflet și a consimțit. *Proverbele* și *Romanii* au unele versete excelente despre păcatul bârfei – îți recomand să le citești.

Cu multă pioșenie,
Hortense

Capitolul 41

Marie-Anne
Paris și Versailles, septembrie 1742

Mătușa a murit! Biata mătușă, acea femeie puternică, zdravănă și pioasă a căzut prada unui atac de apoplexie acum câteva zile. Totul s-a petrecut atât de repede și de șocant! Ne-am despărțit cu bine, iar ea ne-a urat o săptămână bună, de la fereastra trăsurii, amintindu-ne să dăm jos din pod covoarele pentru iarnă, pentru ca a doua zi să primim vești de la Versailles că mătușa a murit.

Hortense și cu mine suntem ca niște stafii, plutind prin casă de parcă am trăi într-un vis. Mă asigur că ferestrele sunt acoperite, iar ușile, înfășurate cu pânze negre, și îmbrac hainele grele și cernite, pe care abia le așezasem în ladă, după ce încetase doliul după Pauline și după JB. Iată-mă iar în rochie neagră și scuturând de praf vălurile și boneta de dantelă cernită. O altă moarte. Ce se întâmplă cu lumea asta? Ce se întâmplă cu lumea mea?

Au adus-o pe mătușa de la Versailles, și acum trupul ei zace în capelă, înconjurat de zidurile reci, de piatră. Stau singură aici într-o noapte, mult timp după ce servitorii și Hortense au plecat la culcare, doar cu mătușa și cu amintirile mele. Nu pot spune că am îndrăgit-o vreodată. Deși am avut grijă să-mi ascund disprețul, ea era o femeie abilă, care cred că a văzut, dincolo de atitudinea mea politicoasă, ceva ce nu voia să vadă. Întotdeauna a fost mai apropiată de Hortense, căreia i-a fost ca o mamă, ceea ce nu se putea spune și în privința mea.

La doar patru zile după moartea ei, primim vești de la fiul ei, Maurepas, care ne anunță că vrea să se mute în casa mătușii, alături de soția lui, și deci trebuie să plecăm. Cu alte cuvinte, suntem alungate. În cea mai brutală manieră, printr-un bilet care

ne ordonă să părăsim casa cât mai grabnic posibil, înainte de marțea viitoare.

Nu i-am întâlnit pe Maurepas și pe nevasta lui cu față de liliac decât de câteva ori și nu am fost impresionată de acest bărbat, cu pantalonii săi demodați, de culoarea mușt arului, și cu voce prefăcută. Hortense mi-a spus că e impotent ca un clapon și că nevastă-sa își găsește consolare în brațele doctorului venit să-i trateze soțul. Știu, de asemenea, că s-a aliat cu mama lui împotriva lui Louise, și acum, se pare că ne consideră și pe noi vinovate, doar fiindcă suntem surorile ei. Lașul, nici măcar n-a avut curaj să vină și să ne înștiințeze personal.

Iar aceasta e casa noastră. Am trăit aici de când a murit mama, și unde să ne ducem acum? Evacuarea noastră îmi readuce în suflet marea mea durere: sunt tânără și fără mijloace financiare, fără un protector. Hortense zace în pat, ca și cum dacă și-ar ascunde capul în perne, ar alunga acest trist șir de întâmplări. Ea e însărcinată în ultimele luni și s-a prăbușit, sub povara lacrimilor.

Toată responsabilitatea pentru viitorul nostru stă pe umerii mei. Îi scriu soțului ei, Flavacourt, să-l întreb ce trebuie să facem, dar el e departe, ocupat cu interminabilul război cu austriecii, și nu vom primi vești de la el decât cel mai devreme peste o săptămână.

Poate că am umeri solizi, dar nu vreau să-mi asum această responsabilitate. Într-un moment de slăbiciune, îmi doresc ca Agenois să fi fost alături de mine, dar nu i-am mai scris de când am văzut acea misivă îngrozitoare. El mi-a trimis multe mesaje, implorându-mă să-i dezvălui motivul tăcerii mele de gheață, dar sunt sigură că Richelieu îi va risipi, în cele din urmă, nedumerirea.

De la incidentul cu scrisorile am refuzat să-l mai văd și pe Richelieu, dar când acesta ne face o vizită, la câteva zile după moartea mătușii, îmi dau seama că nu e momentul să-i îndepărtez pe prietenii influenți. Oricâte fapte rele și manipulări ar implica acest lucru.

Îl primesc în salonul de la etaj al mătușii, încăperea fiind aproape învăluită în beznă, din cauza draperiilor negre ce acoperă pereții și ferestrele.

– Nu poți să le deschizi? întreabă Richelieu, dar eu scutur din cap și-i cer unui servitor să mai aducă lumânări.

– Ah, e ca noaptea de întuneric aici, se plânge oaspetele meu. Îi arăt biletul lui Maurepas. El îl mototolește și vrea să-l ardă, la

flacăra unei lumânări, dar se răzgândește, spunând că poate e mai bine să-l păstreze. Un gând cumplit îmi trece prin minte. Nu cumva Richelieu a pus la cale evacuarea noastră, cu gândul că, neavând unde să mă duc, voi fi obligată să mă supun patimii regelui? Și apoi un alt gând, mai sumbru, îmi arde creierii: Dumnezeule, oare el o fi otrăvit-o pe mătușa Mazarin, la Versailles?

Richelieu parcă îmi citește gândurile și mârâie:

– Nu-s chiar așa de diabolic cum mă crezi, micuță Marie-Anne. Maurepas nu mi-e prieten. Iar dovada firii sale josnice e chiar aici, spune el, fluturând bilețelul.

– Nu e un gest frumos din partea lui, continuă el, după câteva clipe de gândire. Ba aș spune chiar că e unul pe care l-ar putea regreta. Să arunce în stradă două marchize vulnerabile... Pun prinsoare că ar ieși o piesă de teatru grozavă din povestea asta. Două nobile, tinere și frumoase, împotrivindu-se unui bărbat mediocru și impotent, și pacostei care-i este nevastă. Dacă aș fi un parior, ceea ce și sunt, aș miza pe tinerele mele marchize.

Rânjește spre mine și, pentru o clipă de groază, bănuiesc că e pe cale să-mi ofere protecția lui – cu tot ce ar presupune acest lucru. El râde de reacția mea.

– Nu, nu, nu te îngrijora, n-am să-ți fac nici o propunere necuviincioasă. Consider, cum am făcut-o întotdeauna, că tu trebuie să te păstrezi pentru scopuri mai înalte. Pentru cel mai înalt scop, de fapt. Și cu toate că nu l-am pus, ți-o jur, pe Maurepas, să scrie această notă, n-ar fi putut-o întocmi mai bine nici de-ar fi fost marioneta mea.

Afară plouă torențial, iar rafalele acoperă zgomotul străzii. Rămânem amândoi tăcuți; doar sunetul orologiului de deasupra șemineului despică aerul. Tic-tac, tic-tac, tic-tac! Chiar și înconjurat de atâta moarte, timpul merge mai departe. Încotro?

– Deci crezi că moartea mătușii a fost o oportunitate trimisă din cer, zic, în cele din urmă. Căreia i s-a alăturat și evacuarea noastră.

– Simt că norocul mă răsfață zilele acestea, rostește el, ironic, făcând o plecăciune.

– Sst! Blasfemic! șuier eu. Dacă te aude Hortense?

El râde iarăși, mai încet, dar nu duce mai departe discuția. Din nou se lasă o tăcere adâncă. Richelieu are dreptate; se pare că destinul însuși conspiră să mă împingă în brațele regelui. Căile mi s-au strâmtat și, în final, poarta e deschisă. Iar fără cicăleala

și mutrele acre ale răposatei mătuși, Dumnezeu s-o aibă în pază... ei bine... regele e un bărbat atrăgător – chiar foarte atrăgător – și are multe de oferit. Iar Agenois m-a trădat.

– Poate ar trebui să cer, printr-o petiție, o poziție la curte? întreb eu, precaută. Poate pentru a ocupa locul mătușii, în slujba reginei?

– Ești ambițioasă. Maurepas va dori acest post pentru odioasa lui nevastă, dar originea umilă a tatălui său nu-l face să fie prea bine văzut la curte... Prea puțin sânge albastru pentru o femeie în serviciul reginei, categoric. Și, cu o bună parte a opiniei publice întărâtată contra lui, grație acestui bilet – face Richelieu, fluturând foaia mototolită –, el ar putea fi convins să-ți cedeze locul.

– Nu m-aș bizui pe Maurepas, i-o retez eu, pe un ton ferm. Mai bine aș muri decât să-i cer vreun favor. Nu voi cerși nimic de la acest om.

– Îmi place flacăra din privirea ta, Marie-Anne. În sfârșit!

Mă ridic, dintr-odată decisă.

– Îmi voi asigura o poziție la curte, și apoi vom mai discuta în privința chestiunii cu regele. Și, dacă toate se vor întâmpla cum ar trebui, o să-l distrug pe Maurepas. Și nu voi mai fi neputincioasă. Niciodată!

Vai, vorbele astea sună cam teatral. Richelieu râde, încântat.

– Dramatice cuvinte! Ar fi trebuit să ghicesc că vei fi motivată de dorința de răzbunare. Și eu, care credeam că mă pricep să citesc caracterul unui om...

– Cât trăiești, înveți! îi spun, pe un ton sardonic, chiar insolent. Într-o zi, Richelieu însuși ar putea fi în puterea mea. Dar deja i-am dat de înțeles asta, iar el surâde, binevoitor.

– Vom forma o echipă bună împreună. Și asta chiar e o zi fericită.

Mă îmbrățișează și mă sărută pe amândoi obrajii, apoi îmi pune mâna pe umăr și mă cercetează atent.

– Ai luat decizia corectă, Marie-Anne. Dar trebuie să te grăbești, câtă vreme ai de partea ta simpatia dușmanilor lui Maurepas –, și nu-s puțini.

Aleg o rochie sobră, de un cenușiu palid, și îmi prind pe pieptar ultima garoafă din grădină. Regele mi-a spus că garoafele sunt florile lui preferate; nu îl voi vedea azi, dar floarea îmi va da, într-un fel, tăria de a face ceea ce trebuie să fac. Merg la Versailles

cu trăsura mătușii – mai sunt încă două zile până când casa și tot ce aparține de ea vor reveni odiosului meu văr. Pe când trăsura mă hurducă pe drumurile mocirloase și desfundate de ploile din ultima vreme, mă simt de parcă aș părăsi o viață, ca să încep alta.

Regret cuvintele dramatice pe care i le-am adresat lui Richelieu. „Îl voi distruge pe Maurepas. Și nu voi mai fi neputincioasă. Niciodată." Dumnezeule, oare ce-a fost în capul meu? Tot ce îmi trebuie e o poziție la curte și un loc unde să trăiesc. Iar cealaltă chestiune... aceea mai poate aștepta.

Privesc peisajele care se succed cu repeziciune, dincolo de pânza fină a vălului de călătorie, ogoarele pustii, de pe care grâul abia a fost secerat și care așteaptă acum iarna, țărani mergând domol, cu poveri în spinare. Atât de multe lumi, atât de mulți oameni, atât de multe vieți diferite, atât de multe drumuri pe care să mergi. Oare acesta pe care mă aflu e drumul cel bun?

Odată ajunsă la Versailles, merg direct la cardinalul Fleury, surprinzându-i pe toți cei care ne cunosc situația. Fleury e aliatul surorii mele, Louise; e, poate, singurul ei susținător, dar nu e un om prost. El trebuie să știe că e doar o chestiune de timp până când regele va părăsi cercul intim al apropiaților săi. El acceptă să mă primească în audiență, dar îmi dau seama că e șocat să mă vadă. Îi cer să-mi încredințeze mie postul pe care mătușa Mazarin l-a deținut în slujba reginei.

– Voi face tot ce-mi stă în puteri, Madame, murmură el, scărpinându-se pe brațul cu vene îngroșate. Cardinalul e foarte bătrân. Părul cărunt îi iese, ici-colo, de sub tichie, iar chipul e o tot numai o zbârcitură. Mă uit direct în ochii lui, dar îmi evită privirea. În schimb, îmi examinează cu atenție mănușile și garoafa de pe pieptar.

– Dar nu se obișnuiește, e chiar indecent, să porți discuția asta dumneata... Nu ai nici un bărbat care să te reprezinte?

Abia ce rostește însă aceste cuvinte și îmi trece în revistă situația: tata, de negăsit, lipsa fraților, Flavacourt pe front – nu-i nici un bărbat care să-mi pledeze cauza. Oftează.

– Desigur, contesa de Maurepas are pretenții mai justificate decât ale dumitale, dar...

Lasă fraza să plutească în aer, neterminată, iar eu încuviințez.

– Dacă nu putem obține pentru dumneata postul ducesei de Mazarin, Dumnezeu să-i binecuvânteze sufletul, atunci poate ai

șansa să primești altă poziție. Vom vedea ce se poate face. Dar ține minte, nu-ți promit nimic!

Zâmbesc, cu o gratitudine forțată. Chiar dacă Fleury o să se pună de-a curmezișul, regele va avea cuvântul decisiv, și știu cum ar vrea el să se rezolve această situație.

După ce ies, fac reverențe și îi salut pe curtenii pe care îi cunosc, deși nu zăbovesc la vorbă cu nimeni. Îi las pe ei să ghicească scopul audienței. Mă urc în trăsura ce mă așteaptă la poartă și plec. Nici măcar nu o vizitez pe Louise. Vreau să transmit un mesaj, încă de la început: noi două nu putem coexista la curte.

De la Louise de Mailly
Versailles, 15 septembrie 1742

Dragă Hortense,

Îmi cer iertare pentru ultima mea scrisoare, ai dreptate că nu e momentul să împrăştiem zvonuri absurde. Sper că-mi vei accepta sincerele mele scuze şi te asigur că am făcut penitenţă la capelă, ceea ce voi continua să fac. Sunt total de acord cu tine în privinţa răului pe care bârfele îl pot face şi îţi mulţumesc pentru Biblie. Am citit versetele recomandate.

Condoleanţele mele pentru pierderea mătuşii Mazarin. Trebuie să suferi enorm. Ştiu că Maurepas – nu bârfă, ci purul adevăr, l-am auzit chiar de la sora lui Madame de Maurepas – va intra în posesia casei mătuşii şi că veţi rămâne curând pe drumuri. Ce te vei face? Poate vei pleca în Picardia, cu Marie-Anne?

De asemenea, ştiu – iarăşi nu e bârfă, ci lucru adevărat, căci mulţi au văzut-o, deşi eu nu – că Marie-Anne a venit la Versailles. Singură! Şi a vorbit cu Fleury. Aş vrea tare mult să ştiu de ce şi ce anume a discutat ea cu cardinalul. Te întreb direct pe tine, surioară, pentru a evita să plec urechea la cei care scornesc scandaluri.

Am fost, desigur, foarte tristă că Marie-Anne nu mi-a cerut sprijinul. Dă-mi de ştire cum anume vă pot ajuta pe amândouă. Nu sunt atotputernică, desigur, dar relaţia mea cu Maiesatea Sa rămâne solidă şi cred că aş putea să vă ajut.

Te rog primeşte această batistă, brodată cu porumbei albi, pentru a te mângâia în acest moment de suferinţă.

Cu iubire, alături de tine,
Louise

Capitolul 42

Marie-Anne
Paris și Versailles, septembrie 1742

Îi spun lui Hortense unde am fost și ea mă țintuiește cu ochii ei mari, acum înroșiți de plâns. Are o scrisoare de la soțul ei – el se va întoarce la Paris în zece zile –, iar vestea a bucurat-o. Stă în pat și suflă într-o ceașcă de ciocolată fierbinte, când o vizitez, în dimineața următoare.

– Vom merge la curte și eu voi primi un post în anturajul reginei. La fel și tu, nu sunt sigură cum, dar vom găsi o cale. Apoi vom avea propriile noastre apartamente și niciodată nu vom mai fi nevoite să vorbim cu Maurepas.

– Lui Flavacourt n-o să-i placă, spune ea, după ce îmi ascultă planul. Nu suportă să mă vadă la curte, lângă rege și Louise... În scrisoarea lui mi-a sugerat să mergem în Picardia.

– Picardia? Flavacourt n-ar trebui să fie atât de lipsit de minte.

Hortense își privește farfurioara. Îmi pun și eu o ceașcă de ciocolată din ibric și mă așez lângă ea pe pat.

– Ai grijă, să nu o verși!

– Nu o vărs. Uite, îi zic, ca și cum i-aș explica unui copil, chiar dacă Flavacourt ți-ar putea asigura o casă la Paris, n-ai putea trăi acolo singură. Iar Picardia? Urăsc să trăiesc la țară. Amintește-ți cât erai de îngrozită de Burgundia. De caprele și de noroaiele de acolo. Versailles e singura opțiune. Iar eu voi fi acolo, ca să te protejez.

– De unde-ți iei puterea, Marie-Anne? murmură Hortense, închizând ochii.

– Trebuie să plecăm în două zile. În momentul în care sosește soțul tău, îl vom pune în fața faptului împlinit și vom fi deja instalate la Versailles.

Hortense înclină din cap, precaută, dar nu pare deloc convinsă. Ar pufni-o plânsul dacă ar cunoaște și restul planului meu.

– Acum, hai, jos din pat! strig eu. Trebuie să-ți piepteni părul, altfel va fi plin de cozi de șobolan și va trebui să ți-l tai, iar oamenii vor crede că ai avut păduchi.

Cum se schimbă lucrurile și în ce ritm! În nici o săptămână, la mai puțin de zece zile de la moartea mătușii, suntem triumfătoare. Eu sunt doamnă de onoare a reginei și mi s-a oferit apartamentul episcopului de Rennes, care e plecat ca ambasador în Spania. Hortense e instalată într-un apartament situat chiar lângă cel al lui Louise. Organizăm o mică reuniune – eu, Louise și Hortense – în apartamentul meu, unde ne îmbrățișăm și plângem. Sau cel puțin ele plâng, iar eu mă prefac. Louise poartă o rochie verde, ștearsă, de culoarea spanacului fiert. Pare îmbătrânită, și am calculat cu o anumită satisfacție că a trecut de treizeci de ani.

Louise declară că acesta e unul dintre cele mai fericite momente din viața ei și spune că e încântată să ne vadă pe toate laolaltă.

– Promit să fac tot ce pot pentru voi, spune ea, inimoasă, ținându-ne de mâini, cu ochii sclipind de bucurie. Mă gândesc: „Ce-ai putea tu să faci pentru noi? Ce-ai făcut tu vreodată pentru noi?". Și mai uimitor e faptul că, deși nimeni de la curte nu vorbește, de câteva săptămâni, decât de pasiunea regelui pentru mine, Louise pare să nu vadă pericolul pe care l-aș putea reprezenta pentru ea. Pe care-l reprezint pentru ea.

– Trebuie să o aducem pe Diane aici, pentru încă o vizită! Marie-Anne, ar putea sta cu tine, căci ai multe camere. Atât de multe... Și atât de mari, spune Louise și aruncă o privire în jurul salonului meu, cu o față posacă. Ne îmbrățișăm iarăși și ele pleacă, lăsându-mă singură.

Patru camere, superb decorate. Dormitorul are un pat imens, placat cu marmură și străjuit de draperii argintii. Salonul e pictat cu sălcii și pagode, și are pe jos un covor imens de pluș, țesut cu fire roșii și aurii. Îmi dau jos pantofii și ciorapii și mă scufund cu tălpile în el. Pisoii, lâna, totul e moale în lumea asta.

Sunt singură în apartamentul meu, fără să-l mai împart nici cu mătușa, nici cu Hortense, cu nimeni. E *al meu*. Minunat! Mă tolănesc pe sofa și aud ca prin vis vocea mătușii dojenindu-mă să stau dreaptă și să nu mă mai întind ca o maimuță. Împing vocea înapoi în hăul amintirilor. Nu mai am nevoie de tine, mătușă!

Servitoarea mea, Léone, a venit cu mine din casa mătușii și mă privește cu teamă, speriată să nu am cumva convulsii. Ca să o îngrozesc și mai rău, mă rostogolesc de pe sofa, prăbușindu-mă pe covorul gros. Îmi îngrop fața în firele moi, care miros a tutun, a câine, a cuișoare, dar nu-mi pasă, fiindcă nu există nimic, absolut nimic în lume mai minunat ca senzația asta.

– Vino și atinge covorul ăsta, Léone, o trag eu în jos, alături de mine. Slujnica începe să chicotească și se așază pe covor. Tavanul salonului e pictat cu nori susținuți de o mică armată de îngerași. Admirăm această priveliște în tăcere. Aș putea să mă obișnuiesc cu toate astea, mă gândesc, fericită, și am impresia că viitorul se deschide înaintea mea ca un drum lung, ducând direct spre cerurile pictate deasupra mea.

Capitolul 43

Louise
Versailles, octombrie 1742

Maurepas e un om rău, diabolic, așa cum m-a avertizat Fleury. Știu că mama lui, Dumnezeu să aibă milă de sufletul ei, mă detesta, și acum primesc dovada că răutatea se transmite în neam. El le-a pus pe Marie-Anne și pe Hortense într-o situație oribilă. Marie-Anne a venit direct la curte pentru a căuta un post în slujba reginei. Ce curaj! Și desigur că a reușit să ocupe postul mătușii, deși o duzină de doamne, inclusiv nora ei, contesa de Maurepas, râvneau la această poziție.

Richelieu a sugerat imediat – el pare să se afle pretutindeni în aceste zile – ca eu să cedez locul de doamnă de onoare a reginei în favoarea lui Hortense. Apoi, el îmi va asigura postul de supraintendentă a casei noii infante de Spania, când aceasta va veni, peste un an-doi, să se mărite cu delfinul. O oportunitate minunată!

Fleury e furios când aude că am acceptat. Mă privește ca și cum ar vrea să petreacă mult timp spunându-mi ceva ce nu vreau să aud, însă apoi, acești ochi apoși, cândva albaștri și îngălbeniți, se uită în pământ. Cardinalul se răsucește, cu umerii căzuți, ca un om înfrânt. Când îi împărtășesc vestea cea bună regelui, el pare puțin stânjenit, dar spune că e o inițiativă bună și că nici o altă dragoste nu e mai demnă de laudă, pe acest pământ, decât dragostea frățească. E mai degrabă un lucru ciudat de zis, dar sunt bucuroasă că el aprobă ideea.

– Surorile mele, Marie-Anne și Hortense, au sosit la curte, îi spun slujnicei mele, pe când mă dezbracă pentru a mă pregăti de culcare.

– Tânăra Marie-Anne, murmură Jacobs, surprinsă. Și-o amintește de la Paris, când ne-am adunat toate, la moartea mamei.

Mă privesc în oglindă. Am aproape treizeci și doi de ani, vârsta la care frumusețea unei femei începe să pălească. Lumânarea ce pâlpâie lângă oglindă mă face să par încă tânără, dar știu că, în lumina soarelui, par mai bătrână. Îmi zâmbesc și deschid ochii larg, pentru ca pielea din jurul lor să fie întinsă și netedă.

– Marie-Anne are douăzeci și patru de ani acum, nu mai e o fetiță, și-i va lua locul mătușii Mazarin pe lângă regină. Iar eu am fost sfătuită să cedez postul scumpei de Hortense. Când va sosi infanta, voi fi superintendenta casei ei. O mare onoare, desigur.

Jacobs nu răspunde. Rareori vorbește zilele astea, dar citesc pe chipul ei că nu aprobă mutarea.

– Nu înțelegi, Jacobs, simt eu nevoia să o conving. Tu nu ai surori. Nu există legătură mai strânsă decât între surori...

Chipul lui Jacobs se schimonosește. Poate are surori. De fapt, dacă îmi amintesc bine, a avut trei și toate au murit. Dar nu asta voiam să spun.

– Trebuie să fac tot ce pot pentru familia mea, o asigur eu.

– Lumea zice că ați făcut destul pentru Pauline, Madame.

Lumea, lumea, lumea. Misterioasa „lume" de la Versailles e atât de vagă și, în același timp, de omniprezentă, încât parcă palatul însuși ar vorbi, cu statuile și oglinzile lui.

– Nici nu vreau să mă gândesc la ce vorbește lumea.

– Da, Madame.

Respir adânc. Am făcut ce trebuia să fac. Cu siguranță. Nu e nimic mai important decât familia, iar Hortense și Marie-Anne nu sunt ca Pauline. Amândouă sunt atât de dulci! Îmi amintesc că, în copilărie, în camera de joacă, lui Marie-Anne nu-i plăcea nimic mai mult decât să o îmbrace și s-o dezbrace pe Agathe, iar Hortense, întotdeauna tăcută și cuminte, se juca cu Arca lui Noe, concentrată când alinia animalele, să le numere. Ce plăcere pentru noi să ne regăsim la curte! O vom mărita și pe Diane, și îi vom găsi un loc aici – poate tot în cadrul casei infantei. Atunci vom fi toate patru împreună, ca pe vremuri.

Și totul va fi bine.

Îmi șterg fardul de pe obraz și o întreb pe servitoare:

– Jacobs, de ce crezi că Marie-Anne nu mi-a cerut să intervin pe lângă cardinal, pentru a-i obține postul acela în serviciul reginei?

Rostind cu voce tare cuvintele, mă gândesc deja la ele, dar nu poate exista decât un singur răspuns.

– Cu siguranță, n-a vrut să vă deranjeze, Madame.

– Hmm! Dă-mi halatul!

Îmi șterg excesul de ulei de pe față. Cât aș vrea să am iarăși optsprezece ani și să iau viața de la început. Cât aș vrea să am douăzeci și doi de ani și regele să mă iubească încă, așa cum mă iubea atunci.

– Această pomadă nouă e foarte unsuroasă, nu-mi place deloc. Spune-i lui Nelles să nu o mai comande. Și miroase urât. A câine ud.

Arunc cutiuța pe podea și, brusc, mă simt teribil de singură. Vreau să plâng.

– Nu vă faceți griji în privința lui Marie-Anne, spune Jacobs, cu blândețe. Nu puteți pătrunde în mintea altcuiva și nici n-ar trebui să încercați.

Regele vine să îmi ureze „noapte bună". Nu stă mult, doar mă mângâie pe umăr, mormăie ceva despre Sfântul Caprasius și pleacă.

Jacobs îmi piaptănă părul și scutură pudra din el. Mă îmbrac cu cămașa de noapte și mă sui în pat, iar Jacobs trage draperiile baldachinului. Mă gândesc la surorile mele. Spre marea mea tristețe, nu am copii, dar e ca și cum surorile mai mici ar fi copilele mele, iar eu, îngerul lor păzitor. Un gând care-mi face plăcere.

Dar apoi, pe când alunec spre somn, demonii întunericului apar și mă hăituiesc. Marie-Anne, vorbind direct cu Fleury. Cerând o audiență. Cerând o poziție. Pauline era la fel – neînfricată. Astăzi, regele a asistat la unul dintre concertele reginei, fapt pe care-l face arareori. Gusturile lui înclină mai mult spre muzica modernă, mai melodioasă, în vreme ce regina îl adoră pe Lully, un compozitor din secolul trecut. Dar el a venit la concert și a stat lângă regină, după care a discutat cu Marie-Anne. I-am văzut vorbind. Când ea râdea, regele o sorbea din ochi și avea o privire ciudată, în care se împletea admirația și dorința.

Șarpele îndoielii începe să se zvârcolească înăuntrul meu. Încerc să-l alung, zicându-mi că Marie-Anne nu e ca Pauline. Ea a fost un copil atât de dulce, liniștit și bun. Îmi amintesc cum salva șoriceii din colții pisicilor, adăpostindu-i într-o cutiuță de lemn pe fundul căreia presărase un strat gros de lână. Era atât de blândă și de drăgăstoasă... Oare atât de mult să se poată schimba oamenii?

De la Louise de Mailly
Versailles, 1 octombrie 1742

Dragă Diane,

Îți mulțumesc pentru ultima ta scrisoare. Trebuie să-ți mărturisesc că mi-a fost greu s-o citesc. Nu cred că ai vrut să-mi scrii că Philippine a murit de căscat, ci ai vrut să scrii „vărsat". O boală cumplită. Sper ca femeia să fi fost izolată, de la primele semne ale infecției.

Ce vremuri fericite trăiesc, alături de Hortense și de Marie-Anne, la Versailles! Desigur, moartea mătușii a fost un lucru teribil și neașteptat, dar ea era destul de bătrână și sunt sigură că Dumnezeu a știut ce face, când a chemat-o la El. Surorile noastre sunt acum în serviciul reginei. Ele trebuie să-și învingă jalea și să fie vesele și strălucitoare, iar toată lumea remarcă înfățișarea lor atrăgătoare, mai ales a lui Marie-Anne.

Regele e într-o dispoziție mult mai bună în aceste săptămâni, deși nu l-am văzut prea des. E foarte atent să le arate considerația sa lui Hortense și lui Marie-Anne, știind că sunt surorile mele și că trec prin clipe grele. Luna trecută s-a împlinit un an de la moartea lui Pauline. Regele i-a onorat memoria bucurându-se de o vânătoare specială, în timpul căreia a purtat o pălărie neagră. Cât de căzut pe gânduri e uneori! Cred că încă îi e extrem de dor de ea.

Trebuie să vii și să ne vizitezi iarăși. A trecut așa de mult timp de când nu ne-am văzut. Ar fi amuzant să ne întâlnim toate patru!

Pun alături, ca dar, evantaiul din mătase sângerie pe care mi l-ai admirat atât de mult când ai fost ultima oară aici. Îmi pare rău că nu m-am gândit să ți-l dăruiesc mai înainte.

Cu dragoste,
Louise

Capitolul 44

Diane
Versailles, octombrie 1742

Îl aşteptăm pe rege doar noi, un grup restrâns, în apartamentele sale private. Cred că regele e un bărbat minunat; iubeşte animalele aproape la fel de mult ca mine. În seara asta, una dintre pisicile lui, un ghemotoc adorabil de blană albă, aşteaptă cu noi în sala de dineuri. Pentru a ne amuza, unul dintre valeţi înmoaie lăbuţele lui Bulgăraş, cum l-am botezat eu pe pisoi, într-o cupă cu şampanie, iar noi izbucnim în râs când vedem cum animalul începe să şi le lingă, pofticios. Oare şi pisicile se îmbată?

Seara asta e ultima pe care o petrec aici, şi numele meu a fost adăugat pe lista cu participanţi la cina regelui, ca o favoare specială. Ceilalţi invitaţi sunt toţi oameni de vază, dar nu foarte interesanţi: Richelieu, ducele d'Antin, marchizul de Meuse, Mademoiselle de Charolais, câţiva curteni ale căror nume nu le cunosc şi surorile mele. Suntem toate patru surorile în cameră, pentru prima oară împreună de la funeraliile mamei noastre, din Quai des Théatins. Aş vrea să fi fost şi Pauline cu noi aici, să ne bucurăm împreună, dar ea nu este, şi, din fericire, nici capul ei de ceară, care a rămas la St. Léger.

Mademoiselle de Charolais se furişează lângă masă şi începe să-l smotocească pe Bulgăraş, care, cocoţat pe masă, se luptă cu o bucată de ţelină.

– Hei, vulpiţă vicleană!

– Nu-mi spune astfel! Nu sunt prea politicoasă cu oamenii care nu-mi vorbesc frumos, mă înfurii eu.

– Vorbeam cu pisica, nu cu tine, se răţoieşte Mademoiselle de Charolais, care în seara asta e îmbrăcată într-o rochie liliachie

de-a dreptul stridentă, ce-i face chipul să arate, prin contrast, palid și respingător.

– Îl cheamă Bulgăraș, ripostez eu, îmbufnată. Și de ce-i spui unei pisici „vulpiță vicleană"?

Ea încetează să se mai joace cu pisica și îmi zâmbește, afectat. Bulgăraș se dezechilibrează și cade pe dușumea, mieunând speriat.

– Așadar, felicitări, mârâie prințesa, alungând pisica. Ducele de Lauraguais. Nu-i rău, nu-i rău deloc. Ai, într-adevăr, noroc de relații și de prieteni influenți, rânjește ea, făcând un semn spre Marie-Anne și Richelieu, care chicotesc lângă șemineu.

Râd nervos.

– Cum de ți-ai dat seama?

– Ah, Mademoiselle, am știut înaintea ta. Am știut încă de marți.

Azi e sâmbătă și Richelieu – pe care Marie-Anne m-a sfătuit să-l respect ca pe un tată – mi-a dat de veste abia ieri. De atunci, sunt atât de fericită, încât parcă plutesc mereu.

– Habar nu am cum de au reușit să-l convingă să te ia de nevastă, mârâie, malițioasă, Mademoiselle de Charolais. Prima lui soție, Geneviève, era o frumusețe.

Louise îmi sare în ajutor, punându-l înapoi pe masă pe Bulgăraș.

– E o veste minunată, minunată! surâde ea, și știu că se bucură cu adevărat pentru mine. Diane se va mărita și va deveni ducesă! Curând, se va afla mereu la curte. Soțul ei are un apartament foarte spațios. Foarte spațios.

– Hmm! pufnește Mademoiselle de Charolais, privind-o cu dispreț pe Louise, apoi se întoarce spre mine. Credeam că n-o să se mai întâmple vreodată. Nu cunosc pe nimeni care să se fi măritat pentru prima oară la douăzeci și nouă de ani. Îngrozitor de bătrână! Să sperăm că nu s-a închis de tot, adaugă ea, în șoaptă, înainte de a se furișa afară din cameră.

– Nu o lua în seamă, Diane, spune Louise, prinzându-mă de braț. Îmi dau seama că Louise e nervoasă, dar nu știu de ce. Mi s-a părut puțin pierdută în gânduri și tristă săptămâna trecută. Ea îmi mărturisește că e din cauza plictiselii, acum, că nu mai e în suita reginei. Își desface evantaiul și-i privește pe Marie-Anne și pe Richelieu. Are cearcăne negre sub ochi și se vede că a încercat să și le ascundă cu pudră albă, dar în zadar.

Hortense stă lângă foc, cu un zâmbet întipărit pe chip. Poartă o rochie largă, de culoarea piersicii, care curge peste ea ca un râu de șifon. Sarcina e acum foarte avansată, dar Hortense e și mai

frumoasă ca înainte: are obrajii rumeni, deşi nu sunt daţi deloc cu fard. Celelalte doamne, chiar şi Marie-Anne, pălesc, în comparaţie cu ea, şi remarc că Mademoiselle de Charolais se ţine departe de ea. Hortense se bucură de viaţa la curte şi declară adesea că până şi o femeie frumoasă ca ea poate fi pioasă aici. Afirmaţia ei nu e tocmai lipsită de modestie – Madame Lesdig întotdeauna spunea că mândria e un păcat înaintea Domnului –, dar presupun că e adevărată.

Şi Marie-Anne e foarte frumoasă în seara asta, deşi se fereşte, la rândul ei, să stea lângă Hortense. E îmbrăcată simplu, într-o rochie de mătase albă, cu funde negre – am încercat s-o conving să mai adauge nişte flori sau dantele, dar mi-a replicat că, uneori, simplitatea reprezintă graţia supremă şi că există o diferenţă între o rochie elegantă şi una plină de zorzoane. Parcă mi-ar vorbi Madame de Lesdig! Ea e foarte încrezătoare, şi pare chiar mai drăguţă aici decât atunci când trăia la mătuşa Mazarin. E ca şi cum grandoarea de la Versailles i s-ar potrivi de minune. Marie-Anne îmi destăinuie că ea mi-a aranjat mariajul; nu sunt sigură cum a reuşit, dar încep să cred că poate face orice.

– Dar ce se întâmplă aici? întreabă regele, dând buzna în salon şi scoţându-l pe Bulgăraş dintr-un castron cu salată aflat pe masă. Pisica miaună jalnic. Regele tresare la mirosul de alcool. Simţurile sale trebuie să fie la fel de rafinate ca şi manierele.

– Hei, pisica asta e beată?

– Sire, se înclină valetul Jonglon, râzând, motanul s-a dovedit a fi un adevărat *bon viveur* şi şi-a savurat cum trebuie ginul.

Regele se încruntă, iar atmosfera devine tensionată, toţi dezaprobându-l pe nesăbuitul Jonglon şi gluma lui proastă. Ruşinat, valetul ia pisica din mâinile regelui şi promite să stea lângă ea până când se va trezi pe deplin.

Nu! Nu vreau ca Bulgăraş să plece!

– Dar, Sire, a fost atât de amuzant! Aţi fi râs cu siguranţă, dacă l-aţi fi văzut. Bulgăraş a încercat să rupă în bucăţi ţelina şi...

Regele îmi surâde, distrat. Toţi din jur încearcă să-mi şoptească, speriaţi, că nu se cuvine să mă adresez suveranului până el nu mă întreabă ceva, dar se pare că pe rege nu-l interesează acest aspect. Şi, în definitiv, el e singurul a cărui părere contează, nu? Uneori simt că mă examinează şi, când îi surprind privirea, întotdeauna se scuză, deşi nu e necesar, şi îmi spune că-i amintesc de Pauline.

Sunt ca o umbră, ca o schiță pentru un portret care ar putea deveni Pauline. Să o iau ca pe un compliment?

Regele se pune în capul mesei și, cu gesturi largi, ne invită să ne așezăm în jurul lui, unde dorim. Râd când văd cum toți încearcă să fie politicoși unii cu alții, deși fiecare dorește să stea cât mai aproape de el. Doar Louise zâmbește ca o sfântă și ocupă locul de la celălalt capăt al mesei. Zélie avea dreptate: umilința inspiră admirație. Hortense e ajutată să se așeze pe scaunul ei de galantul duce de FitzJames. Mă frământ între a merge după Bulgăraș și a-mi lua un scaun, dar presupun că e mai bine să stau jos. Louise m-a bătut toată ziua la cap că mi s-a făcut o onoare să fiu inclusă, în seara asta, printre invitați.

Mă așez la mijlocul mesei, lângă marchizul de Meuse, pe care, cu excepția regelui, nu-l mai suferă nimeni. Marie-Anne s-a dus să se așeze lângă Louise, la capătul mesei, dar în ultima clipă îl privește pe rege, care-i zâmbește, așa că ea vine, timidă, alături de el, incapabilă să reziste ocheadei. Regele râde, vesel, și se înclină către ea, iar Marie-Anne roșește. Cred că e o actriță foarte bună, ceea ce presupun că-i un lucru grozav – oare nu ne sfătuia întotdeauna Zélie să ne ascundem adevăratele sentimente? Dar oare ce încearcă ea să ascundă?

– Ce bine că suntem cu toții aici, exclamă regele, în vreme ce valeții încep să umple masa cu platouri și tăvi aduse din camera de alături, unde mâncărurile au stat la încălzit. Ah, ce bine! – principala atracție sunt cei doi iepuri dolofani și bine rumeniți, tăvăliți prin sos de salvie și ceapă. Absolut delicios!

– Toată familia mea preferată se află de față, spune suveranul, privind în jurul mesei și fixându-ne pe mine, pe Marie-Anne, pe Hortense și pe Louise. Apoi, privirea lui alunecă, pofticioasă, la Hortense și Marie-Anne.

– Pentru fermecătoarele surori Neslé, toastează el. Fiecare dintre ele are propriile farmece, fiecare este unică. Aș fi vrut să o cunosc pe mama voastră, doamnelor, ca să-i pot mulțumi acestei onorabile femei pentru că a născut asemenea îngeri.

– Eu am cunoscut-o pe mamă, intervine Richelieu, cu un rânjet răutăcios.

Am auzit-o cândva pe Madame Lesdig vorbind despre el cu unul dintre vechii ei prieteni, căruia îi spunea că Richelieu e un iepure pus mereu pe împerecheat, cu oricine se nimerește. Nu știu

de ce Marie-Anne m-a îndemnat să-l consider un adevărat tată; sper să nu fie, într-adevăr, tatăl meu.

– Sunt sigur că ai cunoscut-o, Richelieu, răspunde regele, pe un ton neutru. Ne-ar fi greu să găsim mame ale vreunuia dintre oaspeții noștri din această seară pe care tu să nu le știi.

Râdem cu poftă, dar regele pare încă fascinat de noi, cele patru surori. Presupun că mai degrabă e o situație incitantă pentru el. Stăm toate acolo, laolaltă, și Ludovic pare să îndrăgească mult familia noastră. Louise mi-a dezvăluit că regele ne prețuiește foarte tare, grație iubirii pe care i-o poartă ei și amintirii pe care i-o păstrează lui Pauline. Dar și Hortense, și Marie-Anne par să-i placă un pic – săptămâna trecută le-a luat cu el în trăsura regală, lăsând-o pe Louise la palat. Louise mi-a spus că a fost bucuroasă, fiindcă, astfel, a putut petrece mai mult timp cu mine, dar nu o cred.

Regele își înalță cupa.

– Pentru surorile mele favorite! Toate atât de diferite, dar toate atât de încântătoare. Mi-ar plăcea să fim cu toții ca acum, în fiecare seară, strigă el și ne îndeamnă să bem în sănătatea neprețuitelor surori Neslé și în amintirea surorii lor pierdute, Pauline.

Golesc rapid cupa, sperând ca masa să înceapă cât mai grabnic. Friptura de iepure nu mai e chiar așa grozavă atunci când e rece, fiindcă se face tare și ațoasă. O văd pe Louise zâmbind cât de larg poate și mă relaxez puțin, căci pare sincer impresionată de cuvintele regelui. Hortense roșește, dobândind o culoare și mai frumoasă în obraji, și-și pleacă pleoapele, rușinată, iar Marie-Anne tremură de încântare.

– Și de ce nu am putea avea mai multe seri precum aceasta, Sire? întreabă Hortense, cu o voce catifelată și timidă, iar regele înghite în sec, ca și cum ar fi împovărat de o greutate nevăzută. Hortense și-a înfipt în păr trei crini albi și am impresia că este ea însăși o floare. E într-adevăr minunat să ne distrăm astfel, urmează ea, și m-aș socoti cea mai fericită femeie din lume dacă aș putea să mă aflu aici în fiecare seară.

Marie-Anne se încruntă. Ea și Hortense nu se înțeleg prea bine de câteva zile. Eu stau cu Marie-Anne în superbul ei apartament, însă Hortense rareori o vizitează. Când o întreb unde e, Marie-Anne flutură din mâini și spune că, probabil, se preface că se roagă, sau ceva de genul ăsta. E surprinzător să le văd așa, fiindcă ele erau foarte apropiate pe vremuri. Sper că nu au devenit

dușmance, cum au fost Pauline și Marie-Anne. Le iubesc pe amândouă, și nu vreau să fiu pusă în situația de a alege între ele.

– Dar prea mult bine strică – nu așa se spune? remarcă Marie-Anne, încercând să-l scoată pe rege din mrejele îngerului de la mijlocul mesei.

– Cine-i acela care ar spune că s-a săturat de prea mult bine? intervine Richelieu. El a citit toate operele lui Shakespeare chiar în limba engleză. Regele încuviințează.

– Da, o întrebare corectă, dragă prietene, și de aceea trebuie să contrazic vechiul dicton. În acest caz, nu cred că mă pot sătura de prea mult bine, de prezența acestor frumoase surori.

Simt că mă pufnește râsul, dar îmi mușc limba, să mă abțin. Trebuie să fiu tăcută ca un pește! Nici măcar nu trebuie să pleoscăi! Dar e adevărat, regele chiar iubește familia noastră. Sunt curioasă dacă Marie-Anne o să se culce cu el. Sau Hortense? Sau Louise – oare ar mai fi așa de tristă, dacă ar face-o? Dar dacă regele ar dori să se culce cu *mine*? Voi fi măritată curând și, probabil, o să mă pot culca în voie cu cine doresc – se pare că viitorul meu soț are deja o duzină de amante – și, desigur, dacă regele mi-ar cere-o, ar fi greu să-l refuz. Dar cât de straniu ar fi ca regele să se culce cu noi toate?

Marie-Anne râde încetișor.

– O, Shakespeare a fost un scriitor bun, dar el nu e Dumnezeu. Cred că orice exces duce la plictiseală. Și, Maiestatea Voastră, nici n-aș suporta gândul să vă văd plictisit. În afară de asta, Diane pleacă mâine, deci vom rămâne fără unul dintre membrii grupului nostru.

Din felul cum rostește ultimele cuvinte, simt o ironie plutind în aer. Regele își pune cupa jos și se vede clar că e stânjenit.

În cele din urmă, începem să mâncăm – în afară de iepure fript, pe masă sunt felii de slănină afumată, presărată cu ienupăr, și o excelentă plăcintă cu carne de vânat, despre care toți pretind că e cea mai gustoasă din câte au mâncat vreodată, întrucât e preparată din cerbul doborât de Ludovic chiar în acea după-amiază.

– Victoria se îmbină perfect cu carnea fragedă și mirodeniile, susține Meuse, cu vocea lui pițigăiată. Conversația alunecă spre scandalul zilei. Prin testament, ducele de Nangis, care a murit recent, a lăsat 20 000 de livre valetului său. Se iscă o dezbatere aprinsă în jurul întrebării dacă erau sau nu amanți? Vreau să-i informez pe ceilalți invitați că un asemenea lucru nu e posibil, dar

umbra lui Madame Lesdig se abate parcă asupra mea, și tac mâlc. Mă concentrez asupra bunătăților din farfurie și torn peste friptura de iepure un sos dulce-acrișor de lămâie, care dă cărnii un gust savuros.

Mai târziu, după ce am golit platourile și am deșertat nenumărate pahare cu șampanie, încăperea se încălzește, de la butucii ce troznesc în șemineu, dar și de la nenumărații valeți care merg de colo-colo. Regele oprește discuțiile, ridicând un deget în aer.

– Cântați, doamnă? o întreabă el pe Marie-Anne. Ea își deschide doar puțin gura, ca un boboc de trandafir, și îl privește cu ochi galeși și întrebători. Știu că are o voce minunată, așa că mă mir de ce se codește.

Regele o privește pe Louise.

– Bijou, știu că ești destul de pricepută la cântat. Dar surorile tale? Nu mi-ar plăcea nimic mai mult decât să vă aud pe toate patru cântând. Un madrigal sau o baladă populară, orice...

– Oh, Sire, o idee magnifică.

– Splendid gând, Maiestate!

Curtenii se înghesuie să aprobe dorința regelui. Richelieu duce o mână la ureche și privește în jur, amuzat. Louise râde, puțin nervoasă. Vocea ei e destul de bună, dar cam subțire și, cu siguranță, nu așa frumoasă ca a lui Marie-Anne.

– Nu sunt sigură că educația pe care am primit-o ne-ar permite să cântăm ca niște soprane, spune Louise, cu o voce rugătoare, dar regele nici nu vrea să audă.

Marie-Anne se ridică în picioare.

– Ce amuzant! declară ea, surâzând afectat regelui. Toate patru, cântând pentru regele nostru. Ar fi o onoare! Hai, Diane, ridică-te! Și tu, Louise!

Ne adunăm toate lângă scaunul lui Hortense.

– Să cântăm *Memoires de Pauline*[1] propun eu, dându-mi seama că am băut prea mult și că vocea îmi e mai stridentă decât de obicei.

– Nu, nu, șuieră Marie-Anne, ciupindu-mă de braț. Taci din gură!

– *Le Mari est la mariée*[2] sugerează atunci Hortense, și toți declară că acesta ar fi un cântec perfect.

– Da, da, acceptă și regele. Dar stați mai aproape una de alta, mai aproape. Și prindeți-vă cu mâinile de șolduri. Strângeți-vă în brațe, așa! Mai aproape!

---

[1] „Amintirile lui Pauline", în franceză, în original (n.red)

[2] „Soțul e cel măritat", în franceză, în original (n.red)

Ca niște marionete schiloade, ne înghesuim unele în altele, strivindu-ne crinolinele, râzând și începând să cântăm. Nu sunt o cântăreață bună, dar îmi place să cânt, așa că o fac fără inhibiții. Lângă mine, Louise rostește corect cuvintele, dar îmi dau seama că nu-i face deloc plăcere, mai ales că transpirația îi curge pe obraji. Marie-Anne are privirea ațintită spre tavan, iar vocea ei superbă se distinge, ca un tril de privighetoare, între glasurile noastre, singura care o poate concura fiind Hortense, care are și ea o voce de înger. Ochii regelui poposesc când pe una, când pe cealaltă.

Biata Louise, pe ea nici măcar nu o bagă în seamă. O strâng mai aproape de mine și o prind mai puternic de braț, căci simt că are nevoie de o încurajare din partea cuiva. Curios e că acum eu, deși sunt mult mai mică, am ajuns să o îmbărbătez pe ea.

De la Hortense de Flavacourt
Versailles, 22 octombrie 1742

Scumpul meu soț,

Îți trimit salutări de la curte. Sunt bucuroasă că insiști să-ți scriu zilnic. Aceste răvașe sunt pentru mine un bun prilej de a reflecta asupra iubirii noastre și a dorinței mele de a-ți fi o soție credincioasă. Îți jur, din nou, că acest loc scandalos nu m-a schimbat absolut deloc și că ți-am rămas credincioasă, trup și suflet.

Din nefericire, nu pot spune asta și în cazul altora. Mi-e teamă că Marie-Anne o va apuca pe calea lui Louise și a lui Pauline (și, probabil, a lui Diane, deși nu sunt sigură încă și nici nu vreau să răspândesc bârfele). Regele e un bărbat chipeș, însă nu la fel de chipeș ca tine, dragul meu soț. Totuși, e un bărbat care arată bine, și cred că Marie-Anne e îndrăgostită de el. Nu sunt sigură că se simte atras de ea, deoarece am discutat doar eu și cu el de câteva ori și mi-a declarat că sunt cea mai frumoasă dintre toate surorile Neslé. Te rog să nu fii gelos sau furios – trebuie să știi că doar pe tine te port în inimă –, dar, dacă suveranul meu dorește să mă complimenteze, nu-l pot opri.

O rog mereu pe Marie-Anne să nu urmeze calea desfrânatelor mele surori, dar se pare că e total insensibilă la rugămințile mele.

Îți trimit alături o șuviță din părul meu, după cum am înțeles că mi-ai cerut în ultima ta scrisoare. Dacă am greșit, te rog să mă ierți și să știi că n-aș fi făcut un asemenea lucru, dacă n-aș fi crezut că asta e dorința ta.

Aștept cu nerăbdare sfârșitul anului, când vom fi iarăși împreună.

Cu iubire și devoțiune,
A ta credincioasă soție, Hortense

Capitolul 45

Marie-Anne
Versailles, octombrie 1742

La Versailles se găsesc unele dintre cele mai frumoase sere, grădini de legume și livezi din lume. Regele mi-a promis, în timpul unei vizite la doctor, astă-vară, că o să mi le arate într-o zi. Și nu trebuie să-l uit pe Garnier – regele a spus că pot lua câți butași vreau, spre a-i trimite în Burgundia.

Ludovic renunță la vânătoare spre a-și petrece după-amiezele cu mine, în grădini sau în sere. Un mic grup de curteni ne însoțesc, pe când regele îmi arată numeroasele straturi de legume și livezile cu pomi fructiferi. Louise se ține și ea după noi, agățată ca o iederă la brațul regelui. Hortense se simte foarte rău, din cauza sarcinii – slavă Domnului! – și nu ne poate însoți.

Ne croim drum printre straturile semănate cu mazăre și fasole, către un pâlc de smochini – smochine în octombrie! Regele ia un fruct din copac și, cu gesturi experte, îl rupe pe jumătate și își înfige dinții în miezul moale, sugând cu nesaț, fără să-și dezlipească ochii de la mine. Dintr-odată, mi se face foarte foame.

– Cele mai bune smochine din lume, declară Meuse, băgându-se în fața celorlalți. Cunoscute în lumea largă pentru dulceața și frăgezimea lor, așa cum numai în acest palat s-ar fi putut găsi. Iată de ce La Fontaine le compara cândva cu coapsele lui Venus și spunea...

– Termină cu asta, bunul meu prieten, îl întrerupe regele, dându-i să mănânce restul de smochină.

Unul dintre grădinari ne aduce o găletușă de căpșune mici și roșii, iar un altul ne arată, cu mândrie, noile achiziții din grădina

de mirodenii. După ce aleg un lăstar de schinduf, pe care-l voi trimite alături de un buțaș de smochin în Burgundia, ne îndreptăm spre palat. După-amiaza e strălucitoare – aerul tare de toamnă, încălzit de soare, cerul de un albastru infinit. Regele cere ca trăsurile să plece, pentru că vrea să meargă pe jos.

– Ah, Marie-Anne, prietenul dumitale, domnul Garnier, va fi foarte bucuros de plantele astea, spune Louise, veselă.

– Chiar așa, murmur eu.

Străbatem o alee largă, trecem de Orangerie, căci vremea frumoasă ne îmbie să nu intrăm așa de repede în palat și să punem capăt după-amiezii. Regele are un mers trufaș, dar lent, pentru că încearcă să și-l potrivească după pașii noștri.

– Într-o zi, o să construiesc aici o grădină botanică adevărată. Ca Jardin des Plantes din Paris. O minune a lumii, cu toate plantele crescute în sere. E lucru mare să cultivi cincisprezece soiuri de peri și mai multe de meri, dar ce știm despre alte fructe? Despre alte flori? Sau alte ierburi? Ar fi un lucru grozav să avem absolut toate plantele, din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii, aici, la Versailles.

– E o inițiativă la care te voi asista cu drag, Sire, îl asigur.

Soarele, ajuns la apus, se oglindește în apele calme ale Helețeului Elvețian. Totul pare apăsător și lent. Și special. În depărtare, se vede un foc arzând, iar mirosul înțepător de turbă se risipește rapid prin aer.

– Și ce altceva, Sire, te pasionează la fel de mult ca plantele? întreb eu.

– Astronomia e un alt domeniu de interes pentru mine.

– Ah, citirea viitorului e un lucru tare amuzant. Deși puțin păcătos, spune Louise, dar regele o corectează:

– Astronomia, nu astrologia, Bijou!

Mergem încet, iar eu și Louise îl încadrăm pe rege, eu stând în dreapta lui.

– Ei bine, și stelele sunt drăguțe! izbucnește, entuziasmată, Louise.

– Astronomie? îmi arcuiesc eu sprâncenele și-i surâd regelui. N-aș fi crezut, Maiestate, că ești un căutător în stele.

– Sunt atât de multe lucruri de aflat în lumea asta! Lacaille a zis-o... Ce tânăr extraordinar! Cred că va reuși să catalogheze pentru noi toate stelele de pe cer, exclamă regele și privește cerul

vast de toamnă. Deasupra noastră, un șoim se rotește, fără zgomot, în înălțimi.

– Am un telescop, ne înștiințează Ludovic, un cadou de la Frederic al Suediei, care e la fel de interesat de științele naturale ca mine. Un instrument minunat. Știi ce e acela un telescop?

– Am auzit de el, dar n-am văzut niciodată vreunul.

– Atunci trebuie să ți-l arăt pe al meu. E lung și puternic, foarte puternic.

– Și din ce e făcut? îl tachinez eu. Din ceva tare, sper!

– Ei, nu fi prostuță, Marie-Anne, ciripește Louise. Un telescop nu poate să fie moale.

Doamne, femeia asta e de-a dreptul enervantă!

– E făcut din cele mai dure și mai rezistente materiale, Madame. De fapt, e tare ca un os, mă lămurește regele.

– Ah, cât mi-ar plăcea să-l văd, îngân eu. Desigur, atunci când va fi momentul...

– Asta se poate întâmpla oricând vei dori, Madame. Spune-mi doar, și îți voi satisface curiozitatea.

Ne continuăm plimbarea, străbătând lungul drum până la palat. Ne întoarcem pe Aleea Toamnei.

– E așa de cald azi! Ce bine că în octombrie avem o vreme la fel de frumoasă ca vara, remarcă Louise, cu un aer indiferent.

– Da, am crezut că vara s-a dus, dar se pare că a revenit, răspunde regele.

– Se numește vară indiană, cred, susțin eu, dornică să-mi arăt cunoștințele. Nimeni nu are nevoie de vreo femeie-savant, dar am remarcat că regele are o minte foarte curioasă, fiind dornic mereu să afle tot felul de detalii și nimicuri.

– Vară indiană... Probabil fiindcă în India e cald tot anul, nu? Beaulieu mi-a spus că e o canicula afurisită acolo și că nici nu mai e nevoie să prăjești carnea, că se arde singură, la soare. Sau vorbea despre legume?

Drumul nostru de vis prin după-amiaza ce te îmbie la lâncezeală și melancolie continuă. Am flirtat cu regele săptămâni întregi, dar nu s-a întâmplat nimic. Deocamdată. Contele de Carillon se apropie, călare pe armăsarul său și însoțit de trei ogari care latră întruna. Îl salută pe rege, apoi se oprește să discute cu oamenii din suita noastră. Noi trei îi lăsăm în urmă pe curteni și alegem o cărare mai îngustă, străjuită de tufe de trandafiri și de păducel.

– Uite, unul care încă trăiește, îmi arată regele un boboc de trandafir portocaliu, pe care-l smulge de pe tufă, recitând:

Adună rozele cât încă poți
Timpul nu-ncetează să zboare
Iar floarea ce azi surâde la toți
Până mâine fii sigur că moare.

– Sunt versurile Maiestății Voastre?

– O, nu! spune regele zâmbind ușor. În particular, el poate fi timid și amuzant, total diferit de persoana trufașă și maiestuoasă care se arată lumii. Nu am considerat că sunt suficient de talentat să compun poezii. Versurile aparțin unui poet englez, nu-mi amintesc numele lui. Dar mi-a plăcut mult, încă din copilărie, chiar dacă e puțin morbid pentru un adolescent. Dar dumneata, Madame, scrii?

– La fel ca Maiestatea Voastră. De ce să-mi pierd timpul producând opere mediocre, când mă pot bucura de rodul minții altora?

– Apleacă-ți capul, poruncește regele și mă supun, iar el îmi înfige bobocul de trandafir în păr. Ești o privelişte de admirat, Madame!

Intimitatea momentului mă lasă fără grai, căci simt mâna lui pe frunte, trupul lui lipit de al meu. El nici măcar nu m-a întrebat; doar a făcut ce a vrut. Mi-aș dori să mă lipesc de el și să-l fac să mă ia în brațe, chiar acolo și în acel moment, dar nu pot decât să-l privesc, uimită.

– Îți stă foarte bine, spune Louise, cu o voce leșinată, stând țeapănă lângă noi.

Apoi, curtenii dau năvală și ne destramă vraja. Villette se îndepărtează, ridicând pietrișul sub copitele calului, întovărășit de lătratul dulăilor, în vreme ce curtenii își iau rămas-bun de la el. Pornim din nou pe cărare, mai lent de data asta, și ne pierdem în imensitatea grădinilor, mângâiați de blândețea după-amiezei târzii. Îmi țin palma peste bobocul de trandafir din păr, de teamă că ar putea cădea.

– Îți plac poeții Pleiadei, Madame?

– Sigur, Sire.

– Și pe cine preferi, când dorești să te lași pradă reveriei?

– Sunt înclinată spre tot ce este romantic, mint eu. De fapt, mă simt cucerită de cuvintele tari și de spiritul lui La Fontaine, dar

pot simți că în pieptul regelui, sub eleganta haină galbenă cu șireturi, bate o inimă romantică. Mi-a pus un trandafir în păr! Favorita mea e Louise Labé!

– Ah, dar aici mă dezamăgești, Madame. Nu avem vreme pentru poete! Doar bărbații, cred eu, au inima și curajul de a domina profunzimile sentimentale necesare marii poezii. Trebuie să fii de acord cu mine.

Păşesc cu grijă peste o ramură de păducel căzută, ruşinată de disprețul arătat de rege față de spusele mele. Răsuflu adânc și îl opresc pe Ludovic, punându-i palma pe braț. Louise tresare, ca arsă, dar regele se oprește și se întoarce, surprins, spre mine.

– Permite-mi, Sire, să recit un sonet care te va face să te răzgândești în privința poetelor. Doar unul.

Mă apropii de el cât de mult pot, fără însă să-l ating, și-l privesc cu nesaț în ochi. Își înclină capul, dar continuă să rămână cu ochii ațintiți în ai mei.

– Te rog, Madame, convinge-mă.

Trag adânc aer în piept și încep: *Trăiesc, mă sting; ard toată și mă-nec...*

– Și pe urmă, ea i-a spus valetului: „Ia-l de pe mine!"

– Tăcere! strigă regele, furios pe Meuse, care sporovăiește prea tare, în mijlocul unui grup de curteni. Vreau să ascult acest poem deosebit, într-o companie deosebită și într-o tăcere deplină. Plecați! Plecați cu toții!

Curtenii se înclină și se retrag, murmurând scuze, iar chipul lui Meuse e mai roșu decât volanele hainei sale.

– Bijou, pleacă și tu!

Zâmbetul adresat de rege lui Louise e binevoitor, dar tonul e înghețat, ca de obicei când îi vorbește. Mă gândesc că omul acesta rareori se gândește și la alții. Dacă n-ar fi atât de cald, cred că m-ar lua tremuratul.

– Desigur, dragul meu. Sunt convinsă că îți va plăcea poemul. Marie-Anne știe extraordinar de bine să recite. Pe chipul ei nu se citește nici un sentiment. Se întoarce și se îndepărtează încet, pe alee, către palat, o figură singuratică pe fundalul cărămizilor de culoarea mierii, scăldată de soarele palid. O privim, dar nici o urmă de înfrângere nu transpare din mersul ei atent și elegant. Sărmana Louise!

Regele mă ia de mână și mă conduce pe alee, către o bancă străjuită de un crâng de copăcei și de o fântână mică, fără statuie.

Un iepure cafeniu ne observă și țopăie, fugind în grabă și lăsându-ne pe deplin singuri.

– Intimitate în mijlocul grădinilor de la Versailles? Maiestatea Ta e rege sau magician? întreb încetișor.

– Pentru tine, draga mea Marie-Anne, pot fi și una, și alta.

Ne așezăm pe banca de piatră și palma lui nu se desprinde de a mea.

– Lasă-mă să-ți potrivesc floarea mai bine, zice el și se apleacă peste mine. Pe moment, am impresia că mă va săruta, dar el doar îmi înfige trandafirul mai bine în păr și se dă puțin înapoi, să mă admire. Bat din palme, pentru a-mi scutura mânecile cu dantele și a elibera în aer picăturile de ulei de garoafe, menite să-mi atragă dragostea regelui. Îl privesc iar în ochi și aștept puțin, înainte de a începe iar să recit.

Trăiesc, mă sting; ard toată și mă-nec.
Îndur înghețe, când flăcări mă frământă
Mi-e și prea dulce viața și prea cruntă;
Prin bucurie, chinuri se petrec.
Trăiesc, mă sting; ard toată și mă-nec.

Tăcere.

– Madame, șoptește el și înghite în sec, m-ai convins.

Se apleacă din nou, și de data asta mă sărută.

Richelieu mă vizitează chiar mai des decât regele și, cu toate că îi sunt recunoscătoare pentru ajutor, simt că strategiile noastre diferă considerabil. Uneori, am impresia că slujesc la doi stăpâni și doar unul, regele, e maleabil. Richelieu vrea să mă dăruiesc lui Ludovic de îndată, pe temeiul că m-a vânat suficient de mult până acum. Dar eu prefer să aștept, să-i sporesc dorința și să mă asigur că necesitățile îmi sunt îndeplinite înainte ca regele să guste din „dulcele meu nectar", cum obișnuia să spună Agenois.

Am o listă clară de solicitări. Mai întâi, titlul de ducesă. Diane se va mărita în ianuarie și va deveni o ducesă bine poziționată pentru a mă prezenta curții atunci când și eu voi primi propriul meu ducat. Desigur, îmi trebuie și un venit demn de o ducesă. Averea mea trebuie să fie separată de a soțului, pentru a mă proteja de schimbările pe care viitorul le-ar putea aduce. Nu vreau să fiu vânată, după moartea regelui, și obligată să trăiesc pentru tot restul vieții în vreo mănăstire plină de mucegai, cine știe pe unde,

la mila oamenilor. Nu e deloc romantic să gândesc astfel, dar asta am de făcut.

Apoi, mi-ar trebui un apartament al meu la Versailles, suficient de luxos pentru prima doamnă a țării – poate nu prima în mod oficial, dar prima în toate cele. Vreau cel mai frumos apartament. N-am să fiu ca Louise – două cămăruțe pentru amanta regelui! Madame de Maintenon avea treisprezece camere, așa că ar trebui să nu mă mulțumesc cu mai puțin de-atât. Și vreau ca toți copiii născuți din legătura noastră să fie recunoscuți de rege. Fiul lui Pauline, micul Ludovic, e, teoretic, copilul lui Vintimille, iar marchizul îl tratează ca fiind propria-i odraslă. Copiii noștri nu trebuie opriți astfel din drumul lor legitim către tron. Ei trebuie recunoscuți ca fii ai regelui. În fine, mi-ar plăcea să am o casă doar a mea, fie la Paris, fie la Versailles, și o trăsură cu cel puțin șase cai.

Când citește lista, Richelieu se face stacojiu la față și rămâne cu gura căscată.

– Dar e ridicol! Câteva cadouri sau fleacuri pentru a pecetlui târgul, cum se spune... Trăsura, de pildă. Poate un colier...

– Cineva trebuie să înceapă ceea ce altcineva plănuiește să sfârșească, murmur eu. Omul înțelept face la început ceea ce un nătâng ar face abia la coadă.

Richelieu încruntă din sprâncene.

– Asta e din Machiavelli! Unde oare o tânără domniță ca tine a putut citi asemenea cărți nici nu îndrăznesc să-mi închipui, spune el și citește iarăși lista. Îl privesc cu o mină calmă, dar simt că nervii îmi sunt încordați la maximum. Cine ar fi crezut că Esop, cu micile lui rozătoare și gângânii, avea toate răspunsurile?

– Marie-Anne, știi că regele urăște să-i ceri ceva.

Știu, dar mi se pare nefiresc – ce altceva să facă un rege decât să răspundă dorințelor supușilor?

– Și de aceea dumneata, Richelieu, vei fi acela care i le va cere.

Richelieu se ridică, înjurând, și pleacă. Îmi tremură mâinile. E un lucru ciudat să cer atât de multe tocmai eu, care n-am cerut niciodată nimic, în viața mea. O aud parcă pe Hortense spunând: „De unde vine curajul ăsta al tău, Marie-Anne?". Îmi pun palmele una peste alta și le strâng până devin albe și încremenite. Pot face asta.

Și mai e o condiție pe care am uitat să i-o menționez lui Richelieu: Louise trebuie să plece de la curte. Imediat. Și să nu se mai întoarcă niciodată.

Capitolul 46

Louise
Versailles, noiembrie 1742

A fost o lună de chin, suferință, plină de mojicii și de insulte pe care doar vinul le poate face uitate, când stau singură în camera mea și mă întreb dacă Ludovic e cu ea.

Marie-Anne e rece cu mine și, când mă privește (adică foarte rar), ochii îi sunt distanți și înghețați. La fel și regele. Încerc să fiu cât se poate de veselă și de plăcută în compania lui, dar mă ține la distanță, căci, dacă m-aș apropia prea mult, probabil aș ceda nervos și aș face o scenă de gelozie. Îmi amintesc cât de mult mă ura atunci când era cu Pauline. El o vizitează pe regină mult mai des zilele astea, dar lumea vorbește că o face spre a o vedea pe noua și frumoasa ei doamnă de companie decât pentru farmecele bietei lui soții.

– Deloc surprinzător! Știm cu toții că nu o putea jeli mereu pe bestia aia păroasă.

– Hm, măcar asta-i mai frumoasă decât soră-sa!

– E ca și cum regele ar căuta cu tot dinadinsul scandal. Oare nu mai există alte femei și alte familii?

– Altă soră! Altă soră! De ce e regele obsedat de această familie? A, bună ziua, Louise, nici nu te-am observat. Stai liniștită, nu vorbeam despre familia ta, mă referam la acei pictori pe care regele îi apreciază, cum îi cheamă... van... nu mai știu cum... olandezi, parcă?

Unii îmi sunt încă prieteni și încearcă să mă consoleze, de genul lui Madame de Toulouse, care mă asigură că regele nu va uita niciodată legătura noastră, și chiar Gilette, care e bolnavă zilele astea și are ea însăși nevoie de mângâiere, mă îmbrățișează

și mă sfătuiește să fiu puternică. Dar cum pot să fiu puternică? Sunt mai slabă decât apa.

– Aș putea fi partenera ta la jocul ăsta, Marie-Anne, îi spun, încet. Stăm împreună la cărți și la distracții, alături de un grup restrâns. Am încercat să o prind singură, să discutăm, să o rog, dar ea mă evită cu răceală, calculat, și nu ezită să părăsească o încăpere imediat ce intru eu sau să-mi ignore invitațiile la cină.

– Nu, prefer să joc singură, spune ea pe un ton glacial, și aud cum tăcerea se lasă peste noi. Până și Meuse încetează să mai pălăvrăgească despre noul lui armăsar negru; toți cei din salon își țin parcă răsuflarea.

– Dar cadrilul trebuie jucat cu un partener, insist eu.

– Nu vreau să joc cadril, mă repede ea și își face vânt cu evantaiul – un Watteau original, dăruit de rege –, părând plictisită.

– Dar... dar...

Nu găsesc cuvinte să o conving și mă simt stânjenită în această cameră plină de curteni ipocriți, care ne privesc acum cu cruzime și dispreț. Simt că mă cuprinde panica și abia mai găsesc aer să respir.

– Dar am putea juca bine... Tu ești sora mea.

– Nu, nu am face o echipă bună împreună. Și faptul că îmi ești soră n-are nimic de-a face cu jocul de cărți. Nimic. Ah, dar sunt obosită, în camera asta e atât de cald și de aglomerat. Am să ies să mă plimb puțin pe hol...

– Madame, te voi însoți. Cadrilul nu este pentru o noapte ca asta, spune regele ridicându-se și oferindu-i brațul. Îi privesc plecând, urmați de un cârd de curteni gălăgioși.

Bătrânul duce de Luynes îmi zâmbește larg și spune că ar fi onorat să-mi fie partener la joc, dacă sora mea nu vrea să joace. Un valet îl ajută să se așeze și îi ridică piciorul afectat de gută pe un scăunel de lângă el. Ametită, cer încă o cupă de șampanie.

– Ah, ești însetată, ești însetată, draga mea doamnă! Dar e adevărat că aici e prea cald. Să cer valetului să mai stingă puțin focul?

Aproape mă podidește plânsul în fața acestor dovezi de bunătate ale bătrânului duce. E posibil ca el să nu știe, să nu vadă? Dar eu văd – sunt un miel dus la tăiere. Știu ce mi se pregătește și, fie că plâng sau că mă vait, toate protestele mele sunt inutile.

Bachelier mă cheamă, și îl urmez, deznădăjduită. Înainte ca regele să deschidă gura, știu deja ce are să-mi spună – i se citește

pe chipul de o paloare stranie. Dar, într-un fel, cuvintele sale îmi aduc, poate, o oarecare ușurare, deoarece ultimele câteva săptămâni au fost un coșmar cumplit pentru mine, și acum e timpul să mă trezesc.

– Scumpa mea, spune el și își întoarce capul de la mine, privind spre fereastră, la seara friguroasă de afară, scumpa mea, trebuie să ne părăsești. Pleacă de la Versailles.

– Nu, șoptesc abia auzit. Nu, asta nu trebuie să se întâmple. Te rog! Te rog!

– Îmi pare rău, răspunde el și, când se răsucește să mă privească, văd că pe obraji îi curg lacrimi.

– Te rog, te rog, Steluță...

– O, Bijou, trebuie să știi că și eu sufăr. Nu e o decizie ușoară. Deloc! Și eu sufăr, repetă el, trist.

Încerc să-mi stăpânesc lacrimile, dar ele nu se opresc. Ludovic mi-a sfâșiat inima. Și apoi, pentru prima oară, mă gândesc: Și de ce suferă și el? El, care-i face pe alții să se simtă atât de mizerabil. Suspin, supărată pe mine însămi din cauza acestor gânduri trădătoare, și mă prăbușesc pe dușumea. Nu voi părăsi această cameră. Nu-l voi părăsi pe el. Pur și simplu nu vreau.

Ludovic își suflă nasul, vizibil incomodat. Încep să mă vait și mai tare.

– Te rog, te rog, Steluță.

Vreau să mă arunc în brațele lui, dar el face un pas înapoi și o mină de profund dispreț i se așterne pe chip. Într-o clipă, se scutură de toată familiaritatea și își reintră în rolul de suveran, rol pe care-l joacă lesne, căci masca regală îl păzește împotriva a tot ce e neplăcut pe lumea asta. Iar eu am devenit ceva extrem de neplăcut pentru el. Un fulger negru îmi despică inima în două. O, Doamne, Doamne-Dumnezeule, unde ești Tu acum?

– Te rog să ne părăsești, Madame, spune el pe un ton înghețat, privindu-mă cum zac pe covor, de parcă sunt o pată de murdărie ce trebuie curățată și îndepărtată. Nu vom uita bucuria pe care ne-a prilejuit-o familia dumitale, și serviciile pe care ni le-ai adus, dar acum trebuie să îndeplinești dorința mea. Trebuie să pleci.

Ce mă voi face? Unde voi pleca? Am crezut că am cunoscut disperarea, dar asta... vai! E cea mai neagră zi din viața mea! O, Doamne, ajută-mă, ajută-mă!

– Madame, Madame, mă scutură Jacobs, ca să mă trezească. Mă ridic, dezorientată. De ce sunt pe sofa? De ce mă doare capul în halul ăsta... Vai! Într-o secundă, îmi amintesc și mă prăbușesc la loc, plângând.

– Draga mea contesă de Mailly...

Ce caută Richelieu în apartamentul meu? E ultima persoană pe care aș dori să o văd în clipa de față. Desigur, cu excepția lui.

– Ce căutați în apartamentul meu?

– Madame, nu mai este apartamentul dumitale.

Cad pe sofa și încep iarăși să plâng.

– Așa s-a jelit toată noaptea, Monsieur, o aud pe Jacobs șoptindu-i.

– Trebuie să înceteze. O să fie timp destul pentru lacrimi, mai târziu. Acum, trebuie să înțeleagă că e momentul să plece și să nu facă din povestea asta un scandal mai mare decât deja a făcut.

Când Ludovic și cu mine ne-am început idila, îmi acopeream chipul cu o glugă și mă strecuram pe coridoarele întunecate, în mijlocul nopții. Când ajungeam la el, îmi dădea pe spate, cu delicatețe, gluga, și îmi ținea fața între palme, în vreme ce mă săruta, înainte de a ajunge amândoi în pat.

Richelieu mă ridică de pe sofa și mă pălmuiește.

– Ah!

– Nu fi proastă, Louise! șuieră el, stând atât de aproape de mine, încât nu mă pot împiedica să nu privesc ochii pe care îi urăsc atât. Văd însă în ei o milă nemăsurată și, de uimire, lacrimile încetează să-mi mai curgă.

– Plângi cât vrei, dar nu acum. Te rog, Madame. Te rog. Căci acum trebuie să-ți strângi lucrurile și să părăsești urgent palatul. Toulouse te va primi cu brațele deschise la Paris. Ai încă prieteni, dar trebuie să accepți acest exil.

– Dar îndatoririle mele față de regină... încep să spun, ca apoi să-mi dau imediat seama că nu mai sunt în serviciul suveranei. Îmi dau seama, dintr-o strălucire, că am fost păcălită, și pământul se deschide înaintea mea, înghițindu-mă cu totul.

– Madame!

Richelieu mă ridică de pe podea și mă împinge în brațele slujnicei.

– Te rog, Madame.

Acum, vocea lui e din nou mieroasă, dar odioasă, acea bine-cunoscută voce, pe care o urăsc din tot sufletul, și acel chip cu ochi goi.

– Vino-ți în fire! Te voi lăsa în pace, și dumneata ne vei părăsi, dar nu în starea asta. Nimeni nu trebuie să te vadă așa. Nimeni. Înțelegi?

Îl țintuiesc cu privirea și ochii mi se luminează. Cum să accept așa ceva? Dacă plec acum, s-ar putea să nu-l mai văd niciodată pe Ludovic. Vai, niciodată!

– Mergi la Paris, deocamdată. Așteaptă câteva zile, și apoi vom vedea cum evoluează lucrurile.

Dar cum să cred în vorbele lui Richelieu? E un șarpe viclean, ca și Marie-Anne. E unul dintre șerpii ei. Poate dacă dau fuga la Ludovic, poate dacă-l implor să aibă milă... căci nu va putea fi fermecat pentru o veșnicie de ea, nu-i așa? Ne-am iubit aproape un deceniu; e lumea mea, viața mea. Doar n-o să se termine totul așa!

De parcă mi-ar citi gândurile, Richelieu face un salt către ușă și o blochează.

– Nu-i timp de discuții. Ai auzit dorința regelui. Trebuie să te supui. Trebuie. Nu mă face să aduc o scrisoare de întemnițare... N-ar fi trebuit să-ți spun asta.

Se răsucește apoi spre Jacobs.

– Asigură-te că nu pleacă nicăieri până nu-și mai revine. Vei folosi una dintre trăsurile mele. Spune-i slujitorului meu, Levesque, că eu am poruncit. Și, pentru numele lui Dumnezeu, du-o de aici fără alte scene!

Când ieșim pe poartă, mă frământ pe bancheta trăsurii și privesc înapoi spre palatul ce se îndepărtează, cu ferestrele ca sute de ochi reci, ce mă privesc batjocoritori, râzând parcă de suferința mea. Îmi amintesc, într-o clipă, de ziua în care am văzut prima oară acest palat, cu ani în urmă. Aveam doar nouăsprezece ani, și, pe atunci, mă gândeam cu bucurie ce noroc am să-mi încep viața aici, în cel mai glorios loc din lume. Dar ce viață jalnică, încheiată astfel! Mă scufund în pernele îmblănite și plâng cum n-am plâns vreodată.

În cele din urmă, zgâlțâitul trăsurii pe pavaj îmi amorțește simțurile și am impresia că mi-au secat toate lacrimile. La început, Pauline m-a îngrozit, dar îmi dau seama acum că ea era un copil

în comparație cu Marie-Anne, care e un șarpe, o viperă. Ce rost aveau toate acele discuții stupide despre mirodenii și agricultură, când ea probabil făcea descântece și învăța vrăjitoria în Burgundia? Iar acum, l-a legat pe rege cu una dintre poțiunile sale diavolești. De-ar vrea Domnul să fie dată în vileag ca vrăjitoare și arsă pe rug! Ah, ce se întâmplă cu mine de am început să judec astfel? Ce a făcut ea din mine?

Trăsura ajunge la marginea Parisului și ne îndreptăm acum spre Hôtel de Toulouse. Locul unde va începe exilul meu. Toată această atmosferă sumbră, fără verdeață, fără bucurie, această vreme mohorâtă de noiembrie e parcă oglinda sufletului meu. Mă simt puțin geloasă pe oamenii simpli pe care-i zăresc pe fereastră, fiindcă ei nu vor trăi niciodată exilul și dizgrația. Sau nu vor avea parte de trădarea cuiva care e sânge din sângele lor. Văd o femeie care se opintește din greu pe drum, cu spinarea încărcată de vreascuri pentru foc. Pentru moment, aș vrea să fiu în pielea ei, dar apoi văd că e desculță, iar picioarele îi sunt vinețiі de frig și pline de noroi. Mă cutremur, și degetele mi se strâng involuntar, în ghemotoacele de lână înghesuite în pantofi. Mă podidește iarăși plânsul.

– Madame, trebuie să vă reveniți. Aproape am ajuns la Hale.

– Ce mai contează, Jacobs? Nu merg să mă întâlnesc cu nimeni. Ei vor înțelege. Voi merge direct în pat.

Direct în pat, într-un pat străin, departe de omul și de locul pe care le iubesc.

Vai, ce disperare!

Capitolul 47

Marie-Anne
Choisy, noiembrie 1742

Mă întind în pat, în vreme ce regele doarme, răsuflând domol, lângă mine. Îmi trec încet degetele prin părul lui uns cu uleiuri și simt că mă cuprinde o senzație de împlinire deplină. Vai, ce noapte! Privesc de jur-împrejur, prin camera inundată de soare. Să enumăr motivele pentru care fericirea mea e deplină, iar triumful meu asigurat:

o cameră, o femeie și un bărbat

două ferestre enorme, 32 de șipci la jaluzele

patru draperii trase într-o parte, spre a lăsa să pătrundă razele soarelui palid de iarnă

un șemineu, cu jăraticul deja stins

trei sobițe ce ard mocnit

șase oglinzi în care să-mi reflect bucuria

două statui de bronz, Eros și Pothos, ce mă privesc din pragul ușii

șase lumânări, arse până la sfeșnic

trei pisici dormind, încălzite de soare

două pahare de vin pe măsuța de lângă pat

o sticlă de Shiraz din cel mai fin, goală

două grămezi de haine, așternute pe patru scaune cu spătare sculptate și huse împodobite cu porumbei și brodate cu inițialele lui Louise

doi cercei și un colier superb de perle, risipite pe dușumea. Daruri de la rege, în valoare de 30 000 de livre. (Daruri pe care nu le-am cerut, ar trebui să adaug. Chiar cred că Ludovic e un bărbat generos, care așteptă doar femeia potrivită. Eu sunt acea femeie).

patru pantofi, un călcâi roșu rupt

o sabie, pusă de-a curmezișul, peste crinii de pe covor
un pat magnific, de mahon și marmură
trei nuanțe de albastru pe perdelele de catifea
un set de lenjerie de pat din pânză, mai delicată decât satinul
doi ani de când soțul meu a murit
un rege care doarme lângă mine
trei – de atâtea ori am făcut dragoste azi-noapte...

Bun, n-o să mai spun nimic altceva. A, cu o excepție: mă îndoiesc că regele a avut vreodată o asemenea noapte cu Louise cea ștearsă sau Pauline cea îmbufnată. Of, nici nu știu de ce trebuie să le mai pomenesc numele. Și cred că ar trebui să poruncesc ca dormitorul să fie redecorat, fiindcă e prea bântuit de amintirea lor.

Dar deocamdată... încă opt luni și bătălia cea îndelungată se va sfârși. Înainte, către 1743. Către triumf!

De la Louise de Mailly
Hôtel de Toulouse, Paris, 2 decembrie 1742

Dragă Hortense,

Îți mulțumesc foarte mult pentru că nu m-ai uitat, în această perioadă de mari suferințe pentru mine. Plâng când îți scriu; nici măcar nu mă mai pot preface că aș fi fericită. Ție îți pot dezvălui sentimentele mele, deși Zélie ne-a sfătuit să nu facem asta niciodată. Departe fiind de locul în care totul era o spoială înșelătoare, nu pot decât să spun și să scriu deschis ce simt. Te rog, iartă petele, căci lacrimile mele sunt adevărate, iar durerea – aproape de nesuportat.

Trebuie să știu. Trebuie să-mi spui totul, să nu uiți nimic, chiar dacă ai considera că a fost vorba de bârfe. Te rog să știi că inima îmi e sfâșiată și te implor să ai milă de mine. Trebuie să-mi spui totul.

L-am visat azi-noapte pe Ludovic. Eram în luminișul din pădure, iar el era tânăr, ca și mine. Nu poate fi sfârșitul, nu-i așa? Știu că tu crezi că visele nu sunt altceva decât lucrarea Necuratului, dar a fost atât de real... Ceea ce s-a petrecut între noi a fost real și nu se poate sfârși astfel, nu-i așa?

Te rog, vorbește cu ea pentru mine, amintește-i că am fost bună și supusă față de Pauline. Ar trebui să revin, căci îl cunosc bine pe rege. Îl pot ajuta, și o pot ajuta și pe ea. Marie-Anne nu trebuia să facă tot ce a făcut. Of, surioară, te implor, ajută-mă!

Te rog acceptă-mi scuzele fiindcă nu ți-am scris mai înainte, spre a te felicita pentru nașterea fiicei tale. Îi voi împleti o bonetică de iarnă – zilele mele sunt pustii și nu am nimic de făcut –, pe care te rog să-mi spui dacă să o trimit la Versailles sau în Picardia.

Cu mulțumiri,
Louise

De la Hortense de Flavacourt,
Versailles, 20 decembrie 1742

Dragă Louise,

Regret cuvintele aspre pe care ți le-am adresat în ultima noastră corespondență. Ceea ce ți-a făcut Marie-Anne e cu adevărat șocant și e, poate, cel mai mare scandal prin care venerabila noastră familie a trecut vreodată. Am bănuit de multă vreme că Marie-Anne nu e cine părea să fie. Sub chipul ei gingaș și în spatele zâmbetului acela nevinovat zac mulți spini și multă răutate.

Regret că nu pot vorbi cu ea în numele tău, căci nu mai suntem apropiate. De fapt, cred că ar trebui să uiți de toate visele de a reveni în grațiile Maiestății Sale. Vei fi mai fericită departe de curte. Marie-Anne nu e Pauline, ea e o fire total diferită, și ar fi cel mai bine pentru sufletul tău, atât acum, cât și în viața de apoi, să stai departe de ea.

S-a transformat într-un râu umflat de mândrie și lăcomie, într-un monstru. Singura ei faptă bună a fost să aranjeze mariajul lui Diane. Acum se laudă cu faptul că avem o ducesă în familie și spune că, în curând, va primi și ea acest titlu. Să dea Domnul să se întâmple asta când o îngheța iadul!

Surioară, îmbrățișează noua ta viață și nu-ți pierde nădejdea în Dumnezeu, căci el îți va asculta rugăciunile și-ți va aduce iarăși fericirea.

Îți mulțumesc că te-ai oferit să-mi trimiți o bonețică de iarnă pentru copil. Te rog să o trimiți în Picardia, unde fetița se află deja de o săptămână. E zdravănă și sănătoasă, dar sper să mai am și un băiat. Am numit-o Adélaide-Julie, după numele tău și al surorii noastre, Diane.

Te port mereu în inima mea,
Hortense

De la Louise de Mailly,
Hôtel de Toulouse, Paris, 21 decembrie 1742

Dragă Diane,

Te rog scrie-mi, te rog mult. Știu că Philippine a murit, dar scrisul tău nu e chiar așa de urât cum crezi. Pot înțelege majoritatea cuvintelor și am nevoie de vești. Trebuie să știu ce se întâmplă. Trebuie să mă ajuți.

Să nu ai încredere în Marie-Anne, căci, deși poate părea dulce și amabilă, e o femeie rea la suflet. Îți amintești că și eu am fost prietenă cu Pauline? Am ajutat-o, și nu înțeleg de ce Marie-Anne nu-mi dorește prietenia și compania. Nu pot suporta să fiu despărțită de el. L-am visat în toate nopțile, îl visez încă, dar îl văd doar în vise, căci lumina zorilor e cea mai crudă agonie. Mă trezesc fără el și fără speranța de a-l întâlni iar aievea. Te rog, te implor, ajută-mă. Vorbește cu ea sau cu regele. Cândva, el spunea că îi amintești de Pauline – cu siguranță are și pentru tine o anumită afecțiune.

În curând te vei mărita. Felicitări! Știu că trebuie să fii ocupată cu pregătirile, dar te rog să nu mă uiți. Și, de îndată ce vei fi ducesă și o femeie în toată puterea cuvântului, trebuie să te îndepărtezi de Marie-Anne și să cauți doar compania lui Hortense.

Te rog, Diane, scrie-mi și spune-mi ce știi și ce trebuie să fac.

Cu dragoste și durere,
Louise

Capitolul 48

Diane
Versailles, martie 1743

Când îl întâlnesc pentru prima oară pe soțul meu, Lauraguais, e beat și nu se sfiește să-și ascundă dezgustul față de mine. Sentimentul e reciproc; îl consider un mistreț scârbos și lipsit de maniere și, în plus, am auzit numai lucruri rele despre el. E de-o vârstă cu mine, dar a rămas de curând văduv cu doi copii mici, deci acum am doi copii vitregi. Nu i-am văzut încă – locuiesc la țară, lângă Paris –, dar mi-ar plăcea să-i cunosc cândva.

Lauraguais se întoarce, cu ochi plângăcioși, la maică-sa, și începe să se jelească:

– Dar mamă, tu mi-ai spus...

Mama lui, ducesa de Brancas, îi retează vorba și-l împinge către mine. Ne aflăm în salonul casei lui Madame Lesdig. Aceasta mă strânge de mână, spre a mă liniști, dar nu-mi pasă. Nu sunt romantică și nici nu-mi sclipesc ochii de emoție, asemenea lui Louise, de pildă. Nici nu mă interesează dacă soțul meu e urât și grobian, de vreme ce voi fi ducesă și voi locui la Versailles, având propriul meu apartament. Desigur, soții pot face o femeie foarte nefericită, după cum m-a asigurat Madame Lesdig, iar sfatul ei e să-i evit cât pot de mult.

Lauraguais face o plecăciune exagerată și aproape se prăbușește la podea, dar din fericire, reușește să se sprijine la timp de o masă, care tremură sub greutatea lui. Răspândește un damf acru, de băutură, și îmi amintesc pe dată de cămăruța de joacă de la etajul patru și de tatăl meu. Mă înfior; urăsc duhoarea oamenilor beți. „Bou îngălat", șoptește, abia auzit, Madame Lesdig.

Lauraguais se îndreaptă și face o reverență, pe care i-o întorc, din politețe.

– Bună ziua... nu, nu, nu... Mâna, dă-mi mâna! Laba! Pisici! Peste tot... așa de multe!

Îi întind, stânjenită, mâna. Madame Lesdig răsuflă întretăiat chiar lângă mine, gata să se năpustească asupra lui, dacă individul ar face vreo bădărănie.

– Mademoiselle, zice el, cu o voce perfidă, în vreme ce ochii i se învârtesc în cap, de beat ce e, e cel mai... mai... pentru mine... ăsta... cel mai... Fir-ar să fie, urlă el, furios, ce-i cu atâtea pisici aici?

– ... mare privilegiu, îi suflă maică-sa.

– Cel mai mare privilegiu pentru mine de a fi unit în sfânta căsă... căsni...

– Ah, taci din gură, Ludovic, te încurci singur! îl repede maică-sa și îmi zâmbește cu amabilitate, trăgându-mă, delicat, de ureche, cu mănușa ei de un galben-lămâi. Scuză-l, draga mea... A stat până târziu cu prietenii. A sărbătorit. Draga mea fiică! E copleșit, pur și simplu e copleșit de norocul care a dat peste el. Trebuie să-ți facem cadou niște cercei pentru urechiușele astea minunate.

Înainte să plece, ea îmi oferă un diamant enorm, despre care mă înștiințează că s-a aflat întotdeauna în familia lor, și îmi promite că-mi va trimite o blană albă de hermină, pentru capa de nuntă. Și familia lor va avea de profitat din legătura asta. Marie-Anne, care e adorată de rege, a aranjat ca suveranul să-mi acorde o zestre frumușică. E adevărat că, de fapt, evreii din Lorena au scos banii, fiind taxați la sânge, pentru că... ei bine, pentru că sunt evrei... Dar regele a fost cel care a introdus noua taxă și s-a asigurat că evreii o plătesc, deci, într-un fel, banii sunt de la el.

Suntem cununați în catedrală de arhiepiscopul de Paris, care a oficiat și căsătoria lui Pauline, pe când era doar episcop. Port una dintre rochiile mele de doliu, în memoria lui Pauline. La petrecerea de nuntă, Lauraguais e foarte beat, are ochii roșii și duhnește groaznic.

– Miroși urât, îmi reproșează el. Nu puteai să faci o baie, măcar în ziua nunții tale?

– Nu eu miros, îi răspund, scârbită, căci nu suport miasma beților. Rochia e de vină.

De ce să mai irosesc apa ca să spăl o rochie mohorâtă, pe care curând o s-o arunc? Și apoi, noua mea capă de hermină nu miroase deloc, e absolut încântătoare.

Ceremonia e minunată, cu peste douăsprezece feluri de plăcinte – inclusiv preferata mea, plăcinta de porumbel, și, desigur, prăjitura cu zahăr – și un fruct numit banană, din care nu am mai gustat niciodată. Recepția are loc în casa familiei Lauraguais de pe *rue* Verneuil, chiar în spatele casei noastre părintești din Quai des Théatins. E adevărat că Madame Lesdig m-a avertizat asupra faptului că familia soțului meu e una foarte bogată. Casa are o grădină imensă, care e acum un câmp acoperit cu zăpadă, iar înăuntru e mobilată la fel de luxos ca palatul de la Versailles.

Câțiva oameni binevoitori mi-o arată pe cea care este considerată „prietena specială" a soțului meu. Prin mulțimea de musafiri, disting o femeie înaltă, cu păr roșcat, nepudrat și cu ochi mijiți, ca de pisică. Îi admir culoarea părului – pare vopsit. Oare și-o vopsi părul așa cum se vopsesc hainele?

Când termin de mâncat, soacra mea îmi arată casa.

– Te rog să-mi spui Angélique, ori *maman* sau *maman* Angélique, mă îndeamnă ea, și cred că încep să o plac.

Fiecare dintre sălile de recepție e zugrăvită într-o culoare diferită, și toate draperiile, scaunele și paturile sunt asortate cu pereții. Cel mai mult îmi place camera galbenă. Pretutindeni, focul arde în șemineuri, și sobițe elegante sunt răspândite ici și colo, astfel că, deși e ianuarie, încăperile sunt încălzite și confortabile. În fiecare cameră, valeții stau tăcuți la locurile lor, gata să ridice vreo pernă căzută sau să aducă o cupă de șampanie. Nu sunt îmbrăcați în livreaua aurie cu albastru a familiei Brancas, ci într-o uniformă de asemenea asortată cu pereții din camera unde se află. Când stau nemișcați, efectul e uimitor – aproape că nici nu se disting de perete.

– Să suni din clopoțel și să aștepți să vină un valet e enervant, așa că am pus valeți în fiecare cameră, îmi explică Angélique și îmi face și o demonstrație. Când intrăm în Salonul Roz, se preface că scapă o batistă pe covor, și imediat un valet în livrea rozalie se apleacă să i-o dea înapoi.

– Dar de ce nu le pictați și fețele în aceeași culoare? chicotesc eu, înveselită.

– Din nefericire, transpiră foarte mult dacă sunt fardați. Iar un valet asudat e, pur și simplu, dezgustător.

Touffe, slujnica mea din partea lui Madame Lesdig, mă conduce la baie. Jos, în salonul cel mare, îl aud pe soțul meu strigând la maică-sa:

– Nici nu mă ating de ea până nu face baie! Ai promis!

Baia e diferită de tot ce am văzut vreodată, e un lac de apă fierbinte într-o cadă imensă, de marmură. Mă gândesc, încântată de atâta lux, că pot să mă obişnuiesc cu asta! La Versailles nu sunt asemenea băi, iar la Madame Lesdig, nici pomeneală.

Hotărăsc că voi veni aici o dată pe lună, ba nu, o dată pe săptămână, şi voi sta în cadă cel puţin trei ore. Dar chiar şi cu plitele construite în jurul căzii, în cele din urmă, apa începe să se răcească şi sunt nevoită să ies, căci soţul meu mă aşteaptă. Jos, aud gălăgia specifică banchetului de nuntă, care continuă, într-o învălmăşeală de muzică şi strigăte. Undeva, se sparge un pahar şi o femeie râde. Ies din baie bosumflată şi aproape adormită, de la apa fierbinte, şampanie şi prea multă prăjitură cu zahăr. Dar e momentul să plec. Viaţa de ducesă cere şi sacrificii.

Când intru în dormitorul nupţial, Lauraguais o concediază rapid pe cameristă. Fata se face roşie ca pereţii şi fuge din încăpere, fără să-şi ridice privirea spre mine. Răsuflu uşurată la gândul că nu va sta proţăpită în vreo nişă din perete, ca valeţii, căci nu vreau ca, în acest moment delicat, asupra mea să fie îndreptate priviri străine. Deşi râd, imaginându-mi cum ar fi.

– Mai taci din gură! Toată ziua râzi, mârâie Lauraguais şi mă împinge în pat. E neplăcut, total neplăcut, dar el adoarme rapid şi începe să sforăie, beat fiind, pe când eu rămân trează, gândindu-mă că sunt ducesă acum şi că, în curând, voi trăi la curte. Sunt ultima care s-a măritat, aşadar ultima dintre surorile mele care va cunoaşte realitatea patului conjugal. Mă întreb ce fac Marie-Anne şi regele în apartamentele lor private şi, de asemenea, pe unde o fi Pauline acum. Oare mă veghează, poate râzând şi încruntându-şi sprâncenele ei stufoase, de deasupra ochilor mici şi verzi? Ar fi fericită pentru mine, decid eu.

Adorm şi visez o plăcintă de porumbel, una enormă, mai mare decât cea pe care am avut-o la masă. În jurul ei, oamenii discută şi salivează de poftă, unii încercând să mănânce din ea, dar deodată crusta se rupe şi din mijlocul plăcintei zboară o mierlă. Pasărea dispare într-un perete pictat în negru şi toată lumea aplaudă.

*

Aşadar, sunt ducesă, şi toţi cei care nu sunt duci sau ducese mă invidiază, ceea ce înseamnă că e vorba de un mare număr de oameni, chiar şi la Versailles.

După nuntă, petrec câteva săptămâni cu Lauraguais în apartamentul familiei sale de la Versailles. Nu e mereu beat și descopăr că, atunci când e treaz, e chiar amuzant și drăguț. Ne comparăm sprâncenele: sunt exact de aceeași mărime, și asta ne face să izbucnim în râs. Sunt femeie și le-aș putea înlocui pe ale mele cu unele elegante, din păr de șoarece, dar el va rămâne cu ale lui pe viață. Stăm tolăniți în pat și bem cafea cu aromă de scorțișoară, ultima modă în privința licorilor de la micul dejun.

– Doamne, cât îți ador sânii, zice el, punându-și capul pe pieptul meu. Sânii unei femei – chiar și unul e suficient – sunt cele mai bune perne. Mai bune chiar decât orice ar fabrica turcii, mai fine chiar decât cele umplute cu fulgi de gâscă. Trebuie să-mi angajez o servitoare special în acest scop. Una cu sâni imenși, doar pentru odihna mea. O s-o numesc... zice el și trage din pipă, căutând inspirație... menajeră-pieptoasă.

– Familia ta are idei bizare în privința servitorilor, remarc eu, privind cum fumul pipei urcă în rotocoale spre baldachinul patului. Mirosul e straniu, de animal ținut prea mult la foc. Preoții spun că nu trebuie să uităm niciodată că și slujitorii sunt oameni.

Lauraguais pufăie leneș.

– Hm, și aud asta de la o femeie al cărei bunic a scos dinții din față tuturor slujnicelor, pentru a le face neatrăgătoare.

– Dar erau vremuri diferite!

– Aaa, mă întreb cum ar fi, face el amuzat și mai trage un fum.

– Foarte dureros, sunt convinsă. Odată m-a durut un dinte atât de tare, încât...

– Nu, nu mă refer la scosul dinților, ci la cum ar face o femeie un *fellatio* fără dinții din față. E ceva ce aș vrea să experimentez. Oare cum ar fi?

– Nu te gândești decât la un singur lucru. Ești ca o veveriță în permanentă căutare de nuci.

– Da, recunosc, e adevărat, nu neagă el și revine la subiectul lui favorit: Deci, DouDou, n-ar fi interesant? mă ispitește el.

– DouDou? De unde ai scos numele ăsta? Așa îi spui târfei tale roșcate?

– Care dintre ele? rânjește el, scuturând din cap. Nu suport numele Diane. Nu mi-a plăcut niciodată. Am avut o dădacă pe care o chema așa. Ce nume prostesc! Era o vrăjitoare.

– Atunci, spune-mi Adélaide. Dar nu DouDou.

El se ridică într-o rână, scuturându-și pipa.

– Deci, spune-mi, DouDou, e adevărat ce se zvonește, și anume că regele poate face dragoste de două ori, fără întrerupere?

– Cine spune asta? întreb eu râzând.

– Știi tu... oamenii care cunosc cum stau treburile la palat. Am auzit că ar putea face dragoste de două ori, și chiar de două ori cu două femei diferite? întreabă el și mă privește curios, așteptând un răspuns.

– N-am de unde să știu. Nu m-am culcat niciodată cu el. Nu m-am culcat decât cu tine.

Lauraguais se lasă pe spate în pat și-și azvârle pipa pe podea.

– E adevărat? se miră el și ochii îi sclipesc, lucioși, de parcă ar fi primit o lovitură zdravănă direct în creștet. E adevărat că tu și sora ta nu v-ați culcat niciodată cu el, amândouă, în același timp?

Mă cutremur. N-am făcut-o și nici n-aș vrea s-o fac.

– Nu, nu! Îți jur că nu m-am culcat niciodată cu regele, nici cu Marie-Anne, nici fără ea.

– Dar Hortense? Lumea zice că și ea e acolo, dar nu participă, doar supraveghează. E prea mironosiță ca să se alăture unei asemenea împreunări, dar e și ea goală. Își despletește părul și...

Îi astup gura cu sânii mei.

– Ah, taci din gură, taci!

– Dar îmi spui dacă faci asta, da? Îmi spui totul! Vreau amănunte!

– Dacă fac ce?

– Dacă te culci cu regele. Și cu surorile tale. Mai ales cu Hortense. Se spune că-și despletește părul și-l linge pe rege...

– Vai, te rog, Lauraguais, oprește-te! Asta nu se va întâmpla niciodată.

După acest interludiu, mai degrabă plăcut, cu soțul meu, mă întorc la Paris, s-o vizitez pe Madame Lesdig. Îmi spune că de-acum sunt femeie măritată și trebuie să mă port ca atare, și nu ca o fetișcană care chicotește din orice, așa cum se pare că obișnuiesc încă să fac. Știu că, dincolo de aceste mustrări, ea mă adoră, astfel încât, spre a o vedea fericită, îi promit că n-o să mă mai port ca un șoarece care chițăie toată ziua, ci voi fi mândră și semeață ca o leoaică.

Apoi o vizitez pe Louise. Ea stă încă la Hôtel de Toulouse, într-o aripă veche și friguroasă a casei. Camerele ei sunt atât de sărăcăcioase, încât ai impresia că se află la o mănăstire. Nu are nici

măcar un covor pe peretele din dale de piatră, ci doar mici preșuri în fața scaunelor, spre a-și odihni picioarele pe ele. Pe unul scrie „Bine ați venit", cu litere roz și albastre, dar nu e nimic primitor la camera asta.

– Arăți bine, spune Louise, ceea ce nu se poate spune și despre ea. Tenul îi este mai mult cenușiu decât alb, și pare deja o femeie bătrână, deși e doar cu patru ani mai mare decât mine. Întotdeauna a părut să aibă grijă de aspectul ei, dar acum e îmbrăcată complet în negru, fără nici o podoabă, și fără nici măcar o „muscă" pe chip. Râd nervos.

– Arăți ca o călugăriță, Louise.

– Ăsta-i un compliment, îngaimă ea, mângâind rozariul de lemn pe care-l poartă în jurul taliei. Mă gândesc să mă călugăresc.

– Oh, nu, să nu faci asta!

Își ridică privirea spre tavan.

– Tot ceea ce fac sau nu fac nu mai este de pe acest pământ. Mi-am consacrat restul vieții lui Dumnezeu. Spre a-mi fi șterse păcatele.

Pe moment, nu știu cum să reacționez. Nevăzută, suferința ei uriașă umple parcă toată camera.

– Nu vrei să auzi vești de la curte? o întreb, veselă, înainte de a-mi da seama că o asemenea veste ar include și detalii despre Marie-Anne. Și despre rege. Nu vrei să știi ce mai face regina? încerc eu să repar greșeala.

– Ce mai face Maiestatea Sa?

– O, e foarte bine. Marie-Anne îmi povestește... vreau să spun că Marie-Anne e acum în slujba ei, desigur. Știi doar, căci i-ai cedat locul... bine, nu ei, ci lui Hortense... Marie-Anne spune că regina e bine și....

Mă opresc, neajutorată. Toate drumurile duc la Marie-Anne. De fapt, Marie-Anne nu spune niciodată cuvinte frumoase despre regină. Ea o imită, în schimb, foarte bine, și ia în batjocură mai ales accentul polonez al suveranei: „Bunh, bunh, bhine". Marie-Anne spune că regina merită luată peste picior, întrucât n-a reușit să scape de acest accent groaznic, deși locuiește de aproape douăzeci de ani în Franța.

Văd un licăr de durere în ochii lui Louise atunci când pomenesc numele lui Marie-Anne. Se lasă o tăcere stânjenitoare, iar eu mă gândesc ce anume aș mai putea spune.

– Îți place aici? Camerele astea sunt foarte... foarte... albe. Albe! Albul e bun, te calmează, te liniștește. Apartamentul meu de la Versailles e total dezordonat. Familia soțului meu are mai mulți bani decât ducate, și nu cumpără decât mobilă. Mereu mă lovesc de scaune și de dulapuri, cum făceam când locuiam la Madame Lesdig, deci eu... aici e drăguț. Camera ta îmi dă o stare de liniște.

– Pentru mine nu contează. Nici asta, nici altele; nu mai contează nimic, murmură Louise și scutură din mână, ridicând iar ochii spre tavan. Am impresia că parcă nu mai trăiește pe lumea asta, de parcă sufletul i-ar fi părăsit trupul și a lăsat doar carcasa în care a sălășluit înainte. E foarte dureros. Când plec, îi promit să-i scriu des, dar știu că n-o voi face. Ce-aș putea să-i spun? Nu am cum s-o consolez.

Sărmana Louise! Nu înțeleg de ce Marie-Anne a trebuit să o alunge – de ce n-ar fi putut și Louise să rămână cu noi? N-ar fi fost drăguț?

– Obiceiurile sunt greu de schimbat, șuieră Marie-Anne când îi pomenesc despre vizită. Iar Louise avea un obicei prost.

– Cum așa? Era inofensivă, nu făcea rău nimănui.

– Bunătatea n-a adus niciodată vreo victorie cuiva, spune Marie-Anne și, din tonul ei, îmi dau seama că nu mai e cazul să insist. Dar ce încearcă ea să câștige? Deja i-a cucerit inima regelui, și sunt sigură că el o va face ducesă foarte curând, moment în care sora mea va avea tot ce își dorește.

Nu sunt mulțumită de felul în care Marie-Anne s-a purtat cu Louise, dar nu pot spune asta cu voce tare. E ceva în Marie-Anne... Ceva crud. Îmi amintesc cum chinuia, când era mică, șoarecii, ținându-i în cutiuțe pentru a vedea cât timp rezistă înainte să moară de foame. Cred că mi-e puțin frică de Marie-Anne.

În ciuda temerilor mele, noi două am devenit mai apropiate și ne petrecem mult timp împreună. În compania ei, mă distrez de minune. Ea e Marie-Anne – poate face orice. Alături de ea, mă simt în centrul atenției la Versailles, ceea ce înseamnă că mă simt în centrul lumii, iar ăsta e un sentiment tare plăcut. Îmi place și de rege; are simțul umorului și râde la glumele mele. Știu că Marie-Anne nu prea le suportă, dar ea mă tolerează.

Marchizul de Thibouville, un dramaturg debutant, mereu foarte cochet, a adaptat *Cupidon și Psyche*, într-o scurtă piesă pastorală, în care jucăm cu toții. Bineînțeles, Marie-Anne și regele sunt personajele principale, dar și noi, ceilalți, avem câteva roluri.

Marie-Anne a vrut, inițial, să jucăm ceva din Molière sau Racine, dar amatorii, fie ei și regali, n-ar face decât să strice grandoarea capodoperelor acestor mari autori. Mie mi s-a încredințat rolul Mariei, o tânără slujnică.

– Maria! Numele ăsta nu prea sună a nume roman. Ești sigură că e roman?

– Bine, atunci îți vom spune Claudia! pufnește, iritată, Marie-Anne.

Mă las prinsă de rol. E mai bine decât atunci când ne jucam, în camera noastră din copilărie! Țopăi de colo-colo și îmi ofer serviciile oricui mi le cere sau nu mi le cere. Alung un țânțar de pe ducele d'Antin, iau cupele cu vin de la valeți și le servesc eu însămi, îi aprind țigara lui Meuse cu o lumânare din sfeșnic, îi prind panglicile de păr lui Madame de Chevreuse, și toți îmi apreciază peste măsură serviciile. Abia aștept să fie gata și costumul meu; voi purta un șorț!

E sâmbătă și suntem doar opt oameni care repetăm. Sperăm să putem prezenta piesa săptămâna viitoare, în fața unei audiențe restrânse, formată din prietenii noștri. În fața ușilor de la apartamentele private, rumoarea și șușotelile se înmulțesc, căci opt e un număr mic, iar regele a fost mai mult absent în aceste ultime săptămâni, fiind închis în salonul de repetiții.

Regele pare încântat că joacă rolul unui zeu roman, interzicându-le celorlalți actori să i se adreseze ca unui suveran. De asemenea, nici unul nu trebuie să poarte peruci pudrate sau săbii. Atmosfera e familiară și amuzantă.

Fac o plecăciune către rege.

– Sire, slujnica Diane, la dispoziția dumneavoastră. Pot să vă îndrept lavaliera?

– Diane, sunt zeu acum, nu rege. Și nici nu sunt prea sigur că romanii purtau lavaliere. Dar îți mulțumesc pentru intenție.

– Oh, zeule, poți să-ți îndrept lavaliera?

– Asta sună de-a dreptul a blasfemie, chicotește Ludovic. Ei, dar de ce nu, buna mea slujnică?

Îmi fac de lucru cu lavaliera regelui, dar observ, cu coada ochiului, că ducesei d'Antin i-a căzut evantaiul. Mă reped să i-l ridic, apoi dau buzna să-i deschid ușa lui Meuse, când văd că acesta se pregătește să plece, împingându-l într-o parte pe unul dintre valeți, în zelul meu. Regele găsește totul foarte amuzant, dar Marie-Anne tolerează cu greu gesturile mele.

– Diane, dacă nu încetezi să mai fii atât de stupidă, data viitoare nu vei mai primi nici un rol. O să te las doar să tragi cortina.

Marie-Anne arată superb, costumată într-o rochie albă, sclipitoare, care pare, de fapt, compusă din mai multe cămăși de noapte.

Mă înclin, încântată, în fața ei.

– Ca un valet! Voi trage cortina și îi voi însoți pe invitați, plimbându-mă peste tot...

Regele râde, și Marie-Anne oftează, plictisită, și i se așază în brațe, pentru a-i potrivi și mai bine lavaliera. Nici unul dintre membrii micului grup nu e șocat de comportamentul ei indecent. La urma urmei, putem pretinde, pentru o zi, că nici măcar nu suntem la Versailles, ci într-o lume splendidă, în care totul e permis.

Pentru o vreme, cred că Lauraguais și cu mine am reușit să facem ceva, dar brusc, într-o noapte, mă trezesc cu niște dureri groaznice de burtă. Presupun că de vină sunt stridiile pe care le-am mâncat la cină, dar nu asta e cauza. Indiferent cine poartă vina, adevărul e că fetița – căci o fetiță era – nu a fost să supraviețuiască, și trebuie să acceptăm voința lui Dumnezeu. Îi scriu lui Lauraguais, să-i dau trista veste, și apoi sugerez că ar trebui să încercăm mai mult, fiindcă dintr-odată îmi doresc un copil. Groaznic de mult.

Lauraguais mă surprinde, sosind neinvitat după o săptămână. Mă sărută și mă strânge în brațe, cerându-mi să nu fiu tristă, că vom reuși să avem unul, deoarece sămânța lui e puternică precum cea de mușchi, și orice copil ar fi fericit să crească în pântecul meu cald și delicios. Râd și sughit, printre lacrimi, și îl îmbrățișez la rândul meu. El îmi sugerează să trecem la treabă de îndată și, cu toate că e abia trecut de ora prânzului, îi dau afară pe servitori și încui ușa.

Capitolul 49

Marie-Anne
Versailles, mai 1743

Moartea lui Fleury în ianuarie – în sfârșit! – marchează un moment de cotitură pentru Ludovic. Acum, are o nouă deviză, preluată de la străbunicul său, Ludovic al XIV-lea: „Ascultă vocea poporului, caută sfaturi în sânul consiliului tău, dar ia decizii de unul singur".

Sperasem ca, odată cu dispariția bătrânului păduchios, Richelieu să devină primul dintre miniștrii regelui, dar influența lui Maurepas crește zilnic, ceea ce mă irită. E singurul nor care-mi umbrește existența, singura notă falsă care-mi strică partitura perfectă. În rest, totul e splendid. Femeile de la Versailles mă invidiază. Chiar și grupul Pioaselor și cele de tagma lor trebuie să fie, în taină, geloase pe mine, căci cum ar putea să nu fie? Și de ce n-ar fi? Gândește-te numai la tot ce am.

Am negustori care se dau peste cap să-mi procure cele mai fine și mai noi veșminte. Și nici măcar nu-mi cer vreodată să plătesc! Am banii necesari, desigur, dar îmi dă un sentiment minunat de putere faptul că îmi permit să nu le dau nici un ban, știind că onoarea de a face afaceri cu mine e suficientă pentru ei. Tata gândea la fel – sau încă gândește –, dar el era doar un biet marchiz, în vreme ce nimeni nu mai are acum îndoieli că eu sunt cea mai puternică femeie din țară.

Am ambasadori, și miniștri, și episcopi care vin să-mi prezinte omagiile și să-mi aducă, umili, aminte, de legăturile noastre de familie. Cu toții se înclină și se dau la o parte din fața mea, când trec, grăbită, pe lângă ei.

Am scriitorii și artiștii la degetul meu mic. Trebuie să mărturisesc că nu mai citesc prea mult, dar îmi place ideea de a-mi extinde patronajul asupra artelor. Nu doar că pot să comand ultimele opere ale lui Voltaire, dar îl pot invita chiar pe Voltaire la palat, să mi le citească. Nu acum însă, deoarece e plecat, momentan, în Prusia. Totuși, Rameau a cerut permisiunea să-mi dedice următoarea lui operă, și i-am acordat-o – chiar îmi place creația sa, *Dardanus*.

Ludovic are un simț estetic deosebit de fin, iar eu îi împărtășesc interesul pentru artă. E un om foarte inteligent, deși mi-a luat ceva timp să descopăr asta. Mintea lui vioaie a fost bine ascunsă sub eticheta cerută de rangul său. S-a bucurat mult de mica noastră piesă de teatru de luna trecută – în timpul repetițiilor a reușit să se scuture de ultimele rămășițe ale constrângerilor regale și știu că asta l-a făcut din cale-afară de fericit.

Mă întreb cum ar fi să-i cer lui Voltaire să scrie ceva special pentru noi, cu ocazia următoarei noastre reprezentații. Mi-a plăcut piesa lui, *Zaire*. Oare n-ar vrea să scrie și o alegorie, ceva având în centru o zeiță romană suficient de faimoasă pentru ca eu să-i dau viață?

Muzică, poezie, cărți rafinate, conversații incitante... cât de diferită e viața mea față de cea din Burgundia. Duc o existență fermecătoare și fermecată. Acesta este – mă gândesc uneori, cu satisfacție – rolul pe care am fost născută să-l joc. Sunt o amantă excelentă – Ludovic declară că sunt femeia perfectă și, la rândul meu, îl găsesc un bărbat foarte bun, gentil, politicos, nerăbdător să mă mulțumească în diverse feluri. E foarte ușor de iubit, iar eu chiar îl iubesc.

Singurul ghimpe în coastă, în afara lui Maurepas, ar fi că nu sunt încă ducesă. Înainte ca o asemenea întâmplare importantă să aibă loc, sunt de făcut mulți pași legali și politici. Dar curând... totul va fi perfect.

E dimineață, foarte devreme. Mă spăl, iar Léone vine să-mi aducă halatul de damasc. E luna mai, dar răceala iernii încă dăinuie, agățată ca un păianjen prin colțurile palatului, în spatele statuilor și al ghivecelor cu flori.

Răsuflu adânc și mă așez la măsuța de toaletă. Partea intimă a zilei mele s-a sfârșit; e pe cale să înceapă partea publică. Scena e gata. Scaunele și canapelele sunt șterse de praf, ferestrele curățate, flori

proaspete își răspândesc miresmele din glastre, pe sobiță se odihnește un ibric cu ciocolată caldă, masa de alături e plină de farfurii cu prăjiturele și cu un ananas proaspăt, tăiat în felii. Iar eu sunt în centrul acestui cadru.

E liniște în teatru, dar, curând, cortina se va ridica și voi fi pe scenă. Nu am emoții; zilele când tremuram de frică și aveam mâinile albe de cât de tare le țineam strânse pe mânerele scaunelor s-au dus. Afară, păsările ciripesc, și de pe coridor se aude murmurul vocilor curtenilor, care așteaptă ca ușile apartamentului meu să se deschidă. Ciripind, tot ca niște păsări.

– Azi s-a adunat o mulțime mare, rostesc cu voce tare, ca pentru mine. Sunt foarte mulțumită. În ultima vreme vin mai mulți oameni să asiste la toaleta mea decât vin să asiste la cea a reginei, o schimbare subtilă a raportului de forțe și una care, se pare, a supărat-o rău pe Maiestatea Sa, regina. Gândul mă face să zâmbesc.

Valetul anunță sosirea celui care îmi aranjează părul și a ambasadorului Spaniei, pe lângă grupul de curteni mărunți, care intră în cameră, adunându-se în jurul meu. Voi vorbi cu fiecare, pe rând, le voi adresa câteva cuvinte, binevoitoare sau nu, și voi primi, cu grație, solicitările și plângerile lor. Poate, în cele din urmă, mă voi plictisi de ele; știu că Ludovic nu suportă să i se ceară nimic, dar eu încă mă bucur să primesc cereri. Influența e chipul amețitor al puterii și patronajului.

– Aș putea să vă prezint această scrisoare, Madame, cu speranța că-și va găsi drum către rege? întreabă, temător, contele de Alhambra.

– Cum doriți să vă pieptăn astăzi, Madame? se interesează, în același timp, cel care îmi aranjează părul.

– Doamnă? revine ambasadorul Spaniei, așteptându-mi decizia, cu scrisoarea în mână.

– Doamnă? insistă și celălalt, cu pieptenele în mână.

În cameră se lasă tăcerea. Alegerea mea le va influența pe celelalte doamne; niciuna nu dorește să aibă aceeași ținută ca a mea. Nimeni nu îndrăznește să concureze cu mine.

– Diseară voi purta rochia roz cu dantele argintii, la concert, iar pe parcursul zilei, pe cea crem, cu zig-zaguri. Deci, Rousseau, o coafură simplă. Și cu multe din astea – arăt eu spre o cutie plină cu fluturași de mătase în diferite nuanțe de roz și cafeniu. Fluturi, pentru primăvară.

Ambasadorului spaniol îi spun:

– Voi face tot posibilul şi vom vedea ce se poate rezolva.

Iau scrisoarea şi i-o înmânez lui Léone. De fapt, nici nu-mi pasă de documentele guvernului şi de lucruri precum taxele sau comerţul, care sunt treaba miniştrilor. Eu nu sunt ca Pauline, despre care mulţi spuneau că vrea să conducă Franţa; nu, voi lăsa această treabă plictisitoare pe seama bărbaţilor. De ce mi-aş pierde ore întregi întâlnindu-mă cu miniştrii, când mă pot întâlni cu vreun autor îndrăgit? De ce să citesc informări politice, când aş putea dansa un menuet? De ce să fac numiri de ambasadori, când pot alege, în schimb, o pereche de pantofi?

Diane intră în cameră, părând somnoroasă şi neîngrijită, deşi poartă o somptuoasă rochie verde, cu trandafiri brodaţi. Se trânteşte pe o canapea. Aici, în apartamentul meu, suntem foarte familiari. În mod normal, la intrarea unei ducese, toată lumea ar trebui să se ridice în picioare, dar acum nimeni nu o face, şi lui Diane nici nu-i pasă.

– A fost o noapte lungă? o întreb, în vreme ce Rousseau începe să mă pieptene. Mirosul nesuferit de lavandă mă împresoară şi o văd pe Mademoiselle de Charolais strecurându-se, încet, în încăpere – ea nu arată prea bine zilele astea.

– Lauraguais s-a întors în oraş, râde Diane. O văd că străluceşte de bucurie şi are pe chip o expresie ciudată.

– Arăţi foarte bine, îi spun, iar ea acceptă complimentul cu un surâs languros. E cea mai aiurită persoană pe care am întâlnit-o vreodată, dar are farmecele ei. Cere cuiva să-i dea de pe masă tava cu ananas, ia o felie, o înmoaie în ciocolată şi o suge cu nesaţ.

– Ai grijă, o să te îngraşi şi mai tare, o atenţionez eu. Am spirit de observaţie şi am remarcat pe rochia ei două bucăţi de ţesătură mai închisă la culoare, acolo unde rochia a fost lărgită.

Diane chicoteşte.

– Nu-mi pasă! Soţului meu îi plac femeile cu rotunjimi.

– Soţului tău îi plac femeile care *respiră*, o corectez cu, maliţioasă.

– N-aş zice că le refuză nici pe cele care nu mai respiră, râde ea şi e pe cale să înceapă să sporovăiască, dar ridic mâna, spre a-i opri potopul de cuvinte. Doamne, dar nici nu vreau să aflu mai multe. Sperasem că zvonurile astea să fie neîntemeiate. O fi el duce, dar omul e un degenerat, complet dezgustător. Din nefericire, trebuie

să rămână aici; o femeie împarte și ea blestemul bărbatului ei, iar eu am nevoie de Diane aici, lângă mine, la curte.

Treburile de dimineață continuă. Marchizul de Vaucouleur face o plecăciune și mă informează în privința noilor numiri din Garda Elvețiană. Ascult, prefăcându-mă interesată, apoi îl întreb despre gripa și febra răspândite prin Paris, iar el îmi dezvăluie tot ce știe. Contesa de Saint Pierre îmi vorbește despre nepoata ei, aflată momentan la mănăstirea de la Poissy, unde stareță e mătușa mea. Speră să-i poată face rost de un post la Versailles. Contesa e destul de urâtă, cu o gură subțire și prea mulți pistrui – oare părinții ei n-au avut grijă să nu stea prea mult la soare, când era mică? Dacă nepoata arată la fel de hidos, o voi primi bucuroasă la Versailles.

Ducesa d'Antin intră în încăpere – o adevărată apariție, învești mântată în catifea roz și mireasmă de mentă.

– Doar un pupic, draga mea, doar un pupic, i-am promis lui Rochefoucauld că-l vizitez în dimineața asta.

Mă sărută ușor și ia o felie de ananas.

– Ah, e divin! exclamă, înainte de a ieși, ca o vijelie, pe ușă.

Un negustor din Paris îmi prezintă modelul unui ceas pe care l-am comandat pentru Ludovic. Regele e pasionat de ceasuri, un interes ce se potrivește de minune laturii lui morbide. În opinia lui, timpul merge neostoit înainte, către moarte. Îmi place modelul, dar nu vreau să fiu prea generoasă.

– Mi-ar plăcea să aibă ceva deosebit aici, zic eu, plimbându-mi palma pe schița de pe foaie. E prea banal. Să aibă... nu știu... mai mult din toate.

– Da, Madame.

Mai mult din toate.

Diane flutură o prăjitură prin fața puiului de ogar pe care mi l-a dăruit contele de Carillon. Câinele latră, extaziat.

– E adorabil, Marie-Anne, pur și simplu adorabil! Mai drăguț decât o pisică. Vreau unul. Cum îl cheamă?

– Marie-Audrée. E cățea.

– N-ai numit-o astfel după marchiza de Pracomtal, nu-i așa? se amuză Diane.

– Tacă-ți gura! surâd eu, forțat. Poate am făcut-o, dar unele femei trebuie să înțeleagă că nu pot fi iertate, dacă au impertinența să comande meșterului același tip de papuci gălbui, cu vârful ridicat, ca imineii mei turcești.

Pe ușă intră Richelieu, splendid în redingota albă, brodată cu mătase de culoarea rubinului. Ambasadorul spaniol pleacă, nu înainte de a-l saluta, cu o plecăciune adâncă, pe ministru, care-i răspunde la fel. Rousseau a terminat cu pieptănatul și acum îmi aplică cleşti fierbinți, pentru a-mi face buclele. Ia o șuviță subțire și o răsucește, apoi o prinde pe creștetul capului cu un fluturaș de mătase. Îmi scutur capul și fluturașii tremură, ca atinși de un vânt nevăzut. Perfect.

În final, petiționarii și ceilalți curteni lipsiți de importanță pleacă și rămân singură cu Richelieu. El e cel mai important aliat al meu și cunoaște toate veștile. Are spioni pretutindeni. Sunt câteva zile de când nu l-am văzut și sigur are multe de spus.

– Ce vești îmi aduci, dragul meu prieten?

Richelieu se așază și începe să muște dintr-o felie de ananas.

– Hmm, delicios, delicios. Am auzit că astea vin direct din Martinica – sunt foarte scumpe.

Își șterge gura cu o batistă roșie, asortată cu tivul hainei, și îmi zâmbește.

– Marchizul de Thibouville... A fost găsit azi-noapte, într-o locantă din Paris, cu un valet de-ai lui Noailles.

Interesant. Nu m-aș fi gândit niciodată... Marchizul a avut întotdeauna o ținută și o purtare excentrice, mai ales când ne regiza piesele, dar toți cei de la Versailles sunt excentrici. Sobrietatea regimului trecut a fost permanent știrbită, într-o explozie de culori.

– Și unde-i acum?

– A fost adus la casa lui din Paris.

Richelieu mă privește atent. Îmi storc creierii, încercând să mă gândesc ce știu despre Seranac și legăturile sale de familie. Dar mă străduiesc degeaba. Ar fi trebuit să acord mai multă atenție acelor lecții de genealogie din copilărie. Cine ar fi crezut că mătușa și Hortense vor avea dreptate?

– Și ce propui să facem? îl întreb, întinzându-mi cu grijă pe obraji fardul alb, ce miroase vag a caise și ouă.

Richelieu ia o altă felie de ananas.

– Deocamdată, nimic. Vom păstra informația și o vom folosi la timpul potrivit, când ne-ar putea fi de folos. Desigur, dacă se mai întâmplă, regele va trebui informat, și marchizul va ajunge la Bastilia.

Încuviințez din cap. Am multe de învățat de la Richelieu; el m-a făcut să înțeleg importanța informației. Nimic, nimic, nici măcar colierul de perle pe care Ludovic mi l-a dăruit anul trecut nu e mai valoros ca informația. Richelieu n-a fost numit prim-ministru. Ludovic se încăpățânează să guverneze singur. Mai degrabă surprinzător, dar un semn bun, cred eu. Acum, Richelieu e unul dintre primii domni din dormitorul regal, o poziție care face, practic, ca toate veștile ce urmează să ajungă la Ludovic să treacă, mai întâi pe la el. Între mine și Richelieu, regele nu e niciodată singur. Niciodată.

– Și altceva?

Richelieu își scutură brațele, plictisit.

– Mai multe cântece, desigur.

– Să le aud.

Scoate o foaie mototolită din buzunarul hainei și precizează:

– Acesta a făcut furori de la Bastilia la Saint Dénis. Marville se chinuiește al dracului de tare să găsească sursa, dar, în cele din urmă, o vom găsi.

Marville e supraintendentul poliției din Paris. Richelieu începe să citească:

Una e aproape uitată,
Alta e aproape țărână,
A treia e pe drumul ei,
Pe când a patra așteaptă
Ca să-i facă loc celei de-a cincea.
Să iubești o întreagă familie – asta-i sfințenie sau păcat?

Iau biletul și studiez versurile. *Una e uitată.* Da, oricine recunoaște că Louise a căzut în uitare. Pauline, cu siguranță, e țărână, slavă Domnului! Și Diane... bine, am putea spune că e pe drumul ei, deși nu sunt sigură încotro se îndreaptă. Dar... *a patra așteaptă să-i facă loc celei de-a cincea*?

Hortense e a patra soră, iar eu sunt a cincea.

– Asta n-are nici un sens, ripostez încruntându-mă. Vrea să spună că Hortense așteaptă să-mi facă loc? Dar nu ea e cu regele, ci eu. Pamfletul e absurd! strig, cu o voce cam stridentă, iar fluturii din păr se scutură, de parcă ar fi și ei de acord.

– Rareori te-am văzut atât de tulburată, Marie-Anne. Nici măcar poezia aia scârboasă de săptămâna trecută nu te-a înfuriat așa.

Încerc să-i surâd, dar simt că încep să tremur. Mă privesc în oglindă și-mi impun să stau calmă, pe când îmi pictez pe obraji două pete mari de ruj. Richelieu mă privește, amuzat. Sunt obișnuită cu amabilitatea lui – numai el poate să fie atât de politicos.

Hortense e slăbiciunea mea. Nu-mi pasă de târfulițele pe care Ludovic simte uneori nevoia să le viziteze, nu-mi pasă de copila aceea frumușică, Mathilde de Canisy, cu gura ei extraordinar de senzuală, nu-mi pasă nici măcar de fermecătoarea burgheză din Paris, despre care toată lumea vorbește, mai nou. Bine, mă tem de ea, dar nu așa de mult pe cât mă tem de Hortense.

Urmăresc prezența lui Hortense la slujbele religioase. Desigur, prezența la o slujbă e obligatorie – Dumnezeu trebuie împăcat –, dar prezența la două slujbe indică deja o adevărată pietate. În mod normal, Hortense merge la biserică de două ori pe zi, dar în ultima vreme au fost zile când a mers doar o dată. Câtă vreme rămâne o fire pioasă, sunt în siguranță. Dacă nu... dacă nu... Am o idee. Hortense trebuie să rămână iarăși gravidă. Cât mai repede.

– De ce nu-l rechemăm pe soțul ei, Flavacourt, de pe front? Nu-i poți găsi un post de ministru sau de secretar de stat? Departe de Versailles nu ne e de folos. Hortense are nevoie de el aici. Ca și noi.

– Asta poate fi dificil. Aproape suntem în război, după cum știi.

– Hmm!

Războiul – un joc pentru bărbați și băieți. La ce e bun? Îmi mângâi părul și admir fluturii roșiatici. O să se asorteze de minune cu rochia roz pe care o voi purta diseară, deși probabil că ar fi fost mai bine să comand și câțiva fluturi argintii.

– Drăguț, îi spun lui Rousseau și-i fac semn să plece. El se înclină și se îndepărtează, cu gentuța plină de foarfece și piepteni.

– Și încă un pamflet, Marie-Anne, își aduce aminte Richelieu, luând ultima felie de ananas de pe tavă.

Ah, parizienii ăștia nu se opresc niciodată, nu pun niciodată capăt acestui val uriaș de cântece, pamflete și sonete, care declanșează scandaluri din nimic. De unde vin? Unii spun – de fapt, mulți spun – că pamfletele sunt scrise chiar la curte și că ar putea veni de la Maurepas, Charolais, Noailles, de la oricine. Oricine îmi poate fi dușman. Posibil ca toți să îmi fie dușmani. Richelieu începe să citească:

Doamna e exilată, toată scăldată-n lacrimi
Doamne, până și surorile au ajuns de temut!
Cândva era una iubită,
Acum e alta, nouă.
Nu te-ai fi așteptat la așa o lovitură
De la o asemenea mândrețe.
Doamne, chiar că surorile sunt de temut!
Doamne, chiar că surorile sunt de temut!

Râd în hohote. E amuzant, dar e adevărat.

Richelieu se înclină și Léone vine să-mi aducă rochia crem. Citesc din nou versul. *Doamne, chiar că surorile sunt de temut!*

Pe când mă îmbrac, gândul îmi zboară la ziua nunții lui Louise; era pe atunci atât de tânără – toate eram. Toate cinci, în casa părintească. Ea era în rochia de nuntă argintie, iar noi, celelalte, în rochiile noastre de zi cu zi, din muselină galbenă. Ne-am îmbrățișat și am jurat să nu ne lăsăm niciodată unele pe altele, la necaz. Și acum, uită-te la noi: Pauline e moartă, Louise e alungată, Hortense și cu mine abia de mai vorbim. Cel puțin în Diane pot să am încredere. Așa cred.

Când au început lucrurile să o ia razna? Dar oare asta e întrebarea pe care trebuie să mi-o pun?

După ce mă îmbrac, merg la fereastră, ținând în brațe cățelușa, și îmi pierd degetele prin blana ei moale. Am nevoie de câteva momente spre a mă pregăti pentru ziua care mă așteaptă. Adevărul e că, de fapt, am nevoie de ceva mai mult decât niște momente. Am nevoie de vitalitate, curaj, istețime și duplicitate. Și de multe alte lucruri.

Mă ridic, ezitând dacă să plec sau nu. Nu, e timpul. Mai întâi la slujbă, apoi să-l întâmpin pe rege. Fluturii sunt intenționat aleși. El îmi numește, în glumă, vaginul *fluturaș*, așa că acum port fluturi în păr, care se rotesc, subtil, de fiecare dată când întorc capul, spre a-i reaminti lui Ludovic pentru ce să se pregătească la noapte.

Perfect.

Doamne, chiar sunt cineva *de temut*.

Capitolul 50

Louise
Hôtel de Toulouse, Paris, septembrie 1743

Contesa de Toulouse îmi e bună prietenă și insistă să rămân la ea cât de mult doresc. Îi accept, umilă, ospitalitatea, dar nu particip la viața mondenă a casei. Ocup doar câteva cămăruțe, la etajul trei, departe de saloanele strălucitoare de recepții și de magnificele grădini. Draga și credincioasa mea Jacobs stă cu mine, și știu că sunt norocoasă să am o asemenea prietenă.

Pentru prima oară în viață îmi dau seama ce sunt și ce nu sunt. Nu sunt o persoană specială. Fiindcă am fost crescută într-o familie aristocratică, de prestigiu, am crezut – nu, am fost convinsă! – că sunt mai bună decât alți oameni. Cât de mult m-am înșelat!

Niciodată n-am știut cum trăiesc săracii. Servitorii noștri erau invizibili. Ei nu meritau mila sau compasiunea noastră; lucrau pentru noi și, mulțumită mărinimiei noastre, supraviețuiau. Am fost învățați că doar nobilii sunt oameni adevărați și că nu trebuie să ne facem griji pentru cei săraci. Desigur, trebuia să facem opere de caritate, însă doar din pură obligație, căci, de fapt, aveam tot dreptul să ignorăm suferința din jurul nostru.

În afară de servitorii noștri, nu cred că am întâlnit vreodată o persoană săracă. Și, când eram copile și părăseam camera de joacă spre a ne plimba pe malul Senei sau a ne bucura de grădinile Tuileries, Zélie și însoțitorii noștri formau în jurul nostru un scut, pentru a ne proteja de cerșetori și de cei în zdrențe. Îmi amintesc că, odată, am văzut un copilaș zăcând la marginea drumului, aproape dezbrăcat. Afară era ger, dar el nu avea nici pelerină și nici pantofi. Am întrebat-o pe Zélie de ce acel copil stă așa și de ce nu-l ia să-l încălzească la foc. Zélie mi-a spus că săracii au pielea mai groasă

ca a noastră, așa că nu simt durerea, iar că acel copilaș – era o fetiță – zăcea acolo fiindcă era leneș.

Minciuni, toate erau minciuni! Suntem toți la fel, iar pielea, mâinile și picioarele nu ne sunt cu nimic diferite. Durerea e universală și nu se micșorează dacă ai titluri sau bogății.

Trăiesc cât pot de modest. Am doar câțiva vizitatori, dar adevărul e că nici nu mă interesează veștile pe care mi le aduc. Viețile lor sunt atât de meschine și de neînsemnate! Artificiale. Haine, mâncare, distracții, cine a spus despre cine, ce a vrut să spună, cine a câștigat la cărți, cui i-a zâmbit regele. Acum mă gândesc cu repulsie la acea viață. Nu simt decât dezgust atunci când întâlnesc vreun curtean care poartă o haină luxoasă, ce ar putea hrăni o familie un an întreg, sau o doamnă cu trandafiri proaspeți în păr, dintre care un singur boboc costă cât o masă pentru zece persoane. Cum pot fi oare acești oameni atât de orbi? Cum am putut fi eu atât de oarbă?

Am păcătuit cu Ludovic, dar acel păcat – adulterul – nu a fost adevăratul meu păcat. Nu, adevăratul păcat a fost ignoranța în care am trăit, nepăsarea față de suferința semenilor mei. Așa că îmi voi dedica restul vieții săracilor, pentru a le face existența pe acest pământ un pic mai dulce, mai bună, mai ușoară. Nu mă retrag la o mănăstire; cred că pot face mai mult bine de aici decât închisă între niște ziduri groase.

Jacobs îmi aduce capa, aceeași capă cafenie pe care o purtam pe când mă pregăteam să mă dăruiesc regelui. Acum o port nu ca pe un memento nostalgic, ci ca pe o amintire a zilelor când păcătuiam. De asemenea, vreau să încep să port ciliciul[1], căci simt o nevoie tot mai mare de a-mi aminti cât de greșită a fost viața mea trecută și de cât de mare trebuie să fie penitența mea.

– În după-amiaza asta o să plouă, Madame, spune Jacobs, legându-mi pelerina la gât. Și Marie mi-a spus că măcelarul a adus rinichii pe care i-a promis. E sigură că o să facă o plăcintă grozavă din ei.

– A trimis și oasele? întreb, neliniștită.

– Desigur, Madame. Și a mai adăugat și puțină grăsime, căci e om bun la suflet. Marie le va trimite pe toate la Spitalul Saint Michel.

[1] Cămașă aspră din păr de capră, care se purta direct pe piele de penitenți, pentru a se mortifica (n.tr.)

– Bine, foarte bine.

Ieşim, mergând încet pe străzi, iar norii de ploaie ne ameninţă pe tot drumul către biserică. Vin aici, la Saint Eustache, în fiecare dimineaţă şi în majoritatea serilor. Mă cufund în jilţul meu favorit, iar stejarul tocit de vreme mi se pare o pernă confortabilă. Aici sunt acasă, în pace.

Mă rog pentru Ludovic, deşi nu mai suntem împreună. Nu mă rog ca el să mă cheme înapoi, ca amantă, ci ca, într-o zi, să înţeleagă că a mers pe drumuri greşite, să se căiască şi să revină la regina lui, ca un bun creştin, trăind în virtute, nu în păcat. Mă mai rog pentru surorile mele. Am auzit zvonuri, zvonuri groaznice. Mă cutremur şi mă cuprinde o ruşine profundă, dureroasă, la gândul că am putut face cândva ceea ce fac ele acum. M-aş putea căi o viaţă întreagă, dar tot n-ar fi suficient, înaintea lui Dumnezeu.

Mă rog în mod deosebit pentru Marie-Anne. Ea va fi pedepsită pe lumea cealaltă, de asta sunt sigură, dar aş fi avut o satisfacţie dacă aş fi văzut-o pedepsită în viaţa asta. O mare satisfacţie. Mă rog să se întâmple asta, apoi mă rog să fiu iertată pentru gândurile mele de răzbunare.

Pe când mă ridic să plec, un bărbat aflat într-o strană, lângă mine, se întoarce şi mă priveşte. Ochii noştri se întâlnesc şi îmi dau seama că mă cunoaşte, aşa cum mă cunosc mulţi. Nu ştiu de unde. Oare acele pamflete oribile care circulă, despre amantele regelui, sunt însoţite şi de imagini?

– Târfă, şuieră el, cu venin în glas. Cuvintele lui mă cutremură, dar apoi se împrăştie ca un balsam pentru sufletul meu.

– O spui de parcă asta vezi în mine, Monsieur, rostesc, cu calm. Eşti un om onest şi îţi mulţumesc pentru asta.

Îl fixez cu privirea şi, după câteva clipe, el pleacă ochii, ruşinat.

– Îţi mulţumesc, şoptesc eu, din nou.

Tăcute, eu şi Jacobs ne întoarcem acasă, şi, pe drum, începe să plouă. Simt picăturile ca pe nişte reproşuri, căzând grele pe pelerina mea groasă de lână.

Louise de Mailly,
Hôtel de Toulouse, Paris, 30 mai 1743

Scumpă Diane,

Nădăjduiesc că eşti bine şi te-ai obişnuit cu viaţa de femeie măritată. Supune-te soţului tău, dar rămâi credincioasă şi sufletului tău. Soţul meu era un om groaznic şi, cu toate că am pretins altceva, acum nu mai e nevoie să mint. Chiar şi o minciună spusă din politeţe e un păcat în ochii Domnului.

Te implor să te îndepărtezi de Marie-Anne. Fă-o pentru binele tău, şi aici îţi vorbesc cu sinceritate şi umilinţă, căci Marie-Anne nu e o femeie bună, ci e rece, şi ipocrită, şi nu va ezita să se descotorosească de oameni oricând doreşte. Nu o călăuzeşte nici o forţă superioară şi nu se împiedică de nici un obstacol moral.

Te rog, Diane, scrie-mi şi spune-mi că ai renunţat la Marie-Anne, aşa cum sunt fericită să spun că a făcut Hortense. Pentru protecţia ta, trebuie să renunţi.

Îţi mulţumesc pentru superbul covor persan pe care mi l-ai trimis. Într-adevăr, e foarte frumos şi a făcut ceva mai caldă şi mai drăguţă camera de aici, de la Toulouse. Dar te rog! Nu răspândi zvonuri că aş trăi astfel din vina contesei. Ea şi fiul ei sunt nişte oameni minunaţi şi generoşi, iar eu trăiesc astfel doar din voinţa mea, întrucât caut să mă îndepărtez cât mai mult de viaţa de lux şi de păcat pe care am dus-o.

Am prietene şi sunt fericită. Îmi dedic timpul faptelor bune şi te rog, dacă vei vrea să-mi mai trimiţi daruri, mai bine donează-le copiilor săraci de la Spitalul Saint Michel. Ei au atât de puţin, iar noi avem atât de mult!

Cu dragoste,
Louise

Capitolul 51

Marie-Anne
Versailles, octombrie 1743

Am auzit că Louise ar fi spălat picioarele săracilor, săptămâna trecută, la Paris. Un grup de doamne de la curte au mers s-o privească. Mi-ar fi plăcut să o văd și eu, dar m-am gândit că e mai bine să rămân la Versailles.

– A fost dezgustător, draga mea, pur și simplu dezgustător. O mulțime mai scabroasă de țărani nici nu se putea imagina.

– A fost ca și cum Biserica ar fi adunat toată pleava Parisului acolo, doar pentru ea.

– Și ea zâmbea mereu și chiar părea că se bucură. Vai, ce oroare!

– Poartă un ciliciu acum – după ce și-a uns atâta pielea cu ulei de măsline. Doamne, ce risipă!

Așadar, Louise a devenit pioasă. Chiar îi scrie Dianei și îi ține predici, rugând-o să renunțe la viața păcătoasă, dar, la urma urmei, cine e ea să judece? Doar cei mai buni ca noi ne pot judeca, iar Louise nu e, în mod sigur, mai bună decât mine. Mai ales acum, când eu, Marie-Anne de Mailly-Neslé, marchiză văduvă de Tournelle și favorita oficială a regelui, am devenit ducesă. Ludovic mi-a oferit ducatul de Chateauroux. E un ducat convenabil, ce aduce o rentă de peste 80 000 de livre pe an. Acum pot spune cu toată încrederea că nu voi mai fi niciodată săracă sau la mila cuiva. Niciodată.

Diane a condus ceremonia de prezentare a mea la curte, și din suita mea nu au lipsit câteva ducese, inclusiv mica Félicité, soția lui Agenois. Ciudat, nu crezi? Hortense a fost și ea acolo, pufnind de furie și bodogănind în șoaptă. Nu îmi mai este frică de

Hortense, cum îmi era înainte; ea asistă negreșit de două ori pe zi la slujbă, și uneori chiar de trei ori.

Când am fost prezentată reginei, i-am trimis un surâs firav. Ce-a mai avut de pătimit din cauza surorilor Neslé! Am auzit că ar fi cerut chiar medicilor ei să investigheze sângele familiei noastre și să compare forma capetelor noastre, pentru a înțelege dacă e ceva legat de familia noastră, care-l atrage pe rege. I-am cerut lui Richelieu să mă informeze imediat ce află vreun rezultat al cercetării ei.

Dar nu trebuie să mă complac, ci să-mi plănuiesc cu grijă viitorul. Când voi fi bătrână, iar regele n-o să mă mai iubească – sunt brutal de sinceră și știu că aceasta se va întâmpla –, sper să rămânem totuși prieteni. Madame de Maintenon a avut norocul de a-și întâlni regele aproape de sfârșitul vieții, când el era doar un om bătrân, mulțumit cu o singură femeie. Și un văduv, liber să se însoare cu cine voia. Ludovic al meu e așa de tânăr, în floarea vârstei, de fapt, încât mi-aș face iluzii să cred că ar putea rămâne pentru totdeauna alături de mine. Și, desigur, regina trăiește și e zdravănă ca o vacă. Am citit undeva că polonezii sunt foarte longevivi, grație verzei pe care o mănâncă mai mereu. Cu siguranță, reginei îi place mâncarea asta.

Îmi dau seama că sora mea, Louise, profită de pe urma pietății native a lui Ludovic. Când era mai tânăr, regele se temea cu adevărat de Dumnezeu, dar acum, credința lui se risipește rapid și nu mai stă supărat în preajma Paștelui, fiindcă nu poate primi împărtășania. Atunci când a vrut cu tot dinadinsul să mă facă amanta lui, n-a fost deranjat de nici un fel de îndoială de natură religioasă. Nu s-a îngrijorat nici măcar că o aduce în patul lui pe o altă soră – orice teamă de incest și de damnațiunea veșnică au dispărut de multă vreme, inundate de valurile plăcerii și dorințelor sale.

Îl bănuiesc că are, de fapt, firea unui adevărat libertin, și știu bine că, într-o zi, o Marie-Anne mai tânără și mai frumoasă îmi va lua locul și nu va avea tihnă până nu mă va vedea alungată de la curte. Așa cum eu am alungat-o pe Louise. Dacă aceasta se va întâmpla însă, nu voi dispărea, tăcută, în noapte, purtând un ciliciu și rugându-mă pentru iertarea păcatelor. Nu, atunci când vremea mea de glorie va fi trecută, voi pleca unde doresc și voi face orice vreau. Mă voi duce la Veneția, și în Canada, și în insulele însorite din Caraibe, și voi vedea tot ce lumea are să-mi ofere. Poate voi ajunge chiar în India și în China. Dar toate astea le las

pentru viitor. Aici și acum sunt multe de făcut și alte lucruri pentru care să mă îngrijorez.

Există o femeie care trăiește în pădurea de lângă Sénart, care are origine umilă și poartă nefericitul nume de Poissons, deși acum e măritată cu un anume Monsieur d'Étoilles. Mulți îi spun Madame d'Étoilles[1], căci cred că e o stea la fel de strălucitoare ca numele ei. Eu o numesc Femeia-Pește, dar trebuie să recunosc că nu seamănă deloc cu un pește. E extraordinar de frumoasă. Când regele vânează la Sénart, ea se plimbă prin pădure, sperând să-l întâlnească. Oferă o imagine foarte idilică, în mica ei șaretă colorată, nu cu mult mai mare ca dovleacul din poveste. O conduce singură și își asortează hainele la panglicile albastre și portocalii de pe frâiele cailor. Odată, după vânătoare, regele s-a oprit la conacul ei pentru a bea împreună un pahar cu vin. Nu erau singuri, dar orișicât...

Acum trebuie să merg cu Ludovic oriunde se duce să vâneze. Îmi pot imagina modalități mai plăcute de a-mi petrece timpul, dar, din nefericire, nu-l pot scăpa din ochi. Există deja multe voci la curte care glumesc că micuța stea din pădure va fi următorul vânat pe care regele va pune mâna.

Am văzut-o deja de două ori doar în vara asta, întotdeauna atât de drăguță, și de fermecătoare, și cumva atât de feminină, deși ține hățurile mai ceva ca un vizitiu. Mi-ar plăcea s-o alung din Sénart, dar soțul ei e atât de insignificant, încât nici nu merită să declanșez un scandal din pricina lui. Richelieu mă asigură că nu sunt în pericol. Nu a existat niciodată vreo amantă a regelui care să fie burgheză, și nici nu va exista, dar el nu-mi alungă deloc temerile când îmi povestește, cu lux de amănunte, despre eleganța ei și despre degetele ei fine.

– Vorbești de parcă ai fi chiar tu îndrăgostit de ea, îl tachinez eu.

– E de-a dreptul divină. Doar marchizul de Thibouville nu s-ar putea îndrăgosti de ea, fiindcă lui îi plac bărbații, încearcă să mă liniștească Richelieu, cu un zâmbet prefăcut.

Dar nu pot fi liniștită. Mă tem, zilele astea, că regele e pe cale să se plictisească. Fie și un pic. Parcă și-a pierdut interesul față de mine. Îi ia cu o fracțiune de secundă mai mult să-mi zâmbească și să vină aproape de mine atunci când eu îi ofer delicii senzuale. Sărutul lui a devenit, uneori, mai mult o datorie decât o plăcere,

[1] „Stele", în franceză, în original (n.tr.)

iar când facem dragoste, parcă a devenit mai puțin pasional. Nu e nimic făţiș, dar simțurile mele sunt atât de deprinse cu ale sale, încât și cea mai măruntă schimbare reprezintă pentru mine un motiv de îngrijorare majoră.

Ludovic se plictisește, iar el urăște plictiseala. Normal, când ai totul, să fii plictisit înseamnă că nu ai, de fapt, nimic. Suntem împreună de aproape un an, și, în timpul ăsta, i-am oferit mai multe plăceri carnale decât blânda Louise și vulgara Pauline la un loc. Dar totuși, fiecare bărbat tânjește după același lucru, vrea mereu ceva proaspăt. Pot învăța de la Pauline, dar totodată mă pot descurca mai bine decât ea.

Ne aflăm la Choisy, bucurându-ne de ultimele raze ale soarelui tomnatic, înainte de iarnă. E o săptămână de cules mure proaspete și de făcut plimbări în miez de noapte pe râu, cu barca împodobită cu lampioane, adăpostiți de vântul tăios în blăni moi de samur. E târziu și doar eu și cu Diane am mai rămas cu regele în salonul de joc. Ceilalți au plecat de multă vreme, dar noi mai stăm. Regele e înveselit de băutură, iar Diane e de-a dreptul cherchelită. Doar eu sunt trează, deși, după felul cum mă comport, ai jura că sunt bine abțiguită.

Îmi place Diane, chiar o iubesc: nu mi-aș dori o tovarășă mai bună și sunt total convinsă de loialitatea ei. Și nici nu-i grozav de atrăgătoare. Dacă ar fi singur cu ea, regele n-ar fi interesat. Dar nu-mi propun să-i las vreodată singuri.

Mă întind pe sofaua pe care stă Diane și, punându-i un braț pe după umăr, o sărut pe obraz. Ea chicotește, veselă. Îi surâd regelui. Ludovic încruntă o sprânceană, abia vizibil, și nu-mi dau seama dacă gestul implică o întrebare sau e dezaprobator. La rândul meu, încrunt din sprânceană și mai discret, ca și când aș pune o altă întrebare sau, poate, o invitație. Nu vreau să-i sugerez direct ceva, nu pot decît să-l încurajez, de îndată ce-și va da seama că dorește asta. Iau câteva agrafe din părul lui Diane și îi scutur puțin pudra. Ea își mișcă, brusc, capul, și câteva bucle i se desprind.

– Ce faci, Marie-Anne? Vrei să arăt ca un cal sau ca o femeie de rând? mă ceartă ea și, apucându-și o buclă lungă, încearcă să și-o aranjeze la loc, apoi devine preocupată de o pată de vin de pe rochie.

– Regele vrea să-ți vadă părul.

Ludovic n-a cerut așa ceva – de ce ar face-o? –, însă el nu obiectează, ci începe să ne privească pe amândouă, cu o privire curioasă și cu gura înghețată într-un surâs palid, ca un câine ce așteaptă un os.

– Nu sunt sigură că regele ar vrea să mă vadă așa, face Diane, cochetă, aruncându-i o privire galeșă lui Ludovic.

Râd și mă prefac că sorb iar din cupa de șampanie.

– Ai un păr minunat, o laud și îmi cufund capul în el, simțind un miros groaznic de pudră stătută și de fum. Doamne, e adevărat ce se spune, că ea nu face baie decât când e la Paris? Ludovic e foarte pretențios, dar un câine nu poate rezista când vede un os, indiferent cât de urât mirositor e acesta.

Dar două oase? Și în același timp? Niciodată.

– Da, minunat păr, admite Ludovic, când îmi ridic fața din părul lui Diane. Vocea lui e mieroasă și îngroșată, părând să vină de undeva de foarte departe.

– E încântătoare, ca și mine. În definitiv, suntem surori.

În vocea mea se citește o aluzie pe care Ludovic n-o poate interpreta greșit. Se întinde încet pe canapea, ca atunci când e excitat, presându-și membrul de pantaloni. Eu mă aplec și o sărut pe Diane pe sânii mari. Simt un damf de sudoare, combinat cu un gust iute de ulei de mușcată. Chiar trebuie să discut cu ea, mă gândesc, pe când aceasta râde în hohote, iar regele se ridică și vine spre noi. Da, Diane trebuie să facă baie mai des. Dacă nu pentru mine, măcar pentru el.

Capitolul 52

Diane
Château de Choisy, septembrie 1743

O, Sfântă Fecioară, Sfântă Fecioară, iartă-mă, căci am păcătuit! Merg și la slujba de dimineață, și la cea de seară, dar nicăieri nu-mi găsesc iertarea. Mă plimb întruna prin dormitor și țip la slujnice să mă lase în pace, mă arunc pe pat și plâng, și aștept ca Dumnezeu să mă trântească la pământ. Apoi îmi dau seama că nu poate să mă trântească, de vreme ce sunt deja culcată, așa că mă ridic, dar genunchii mei sunt prea slabi și mă prăbușesc pe podea, terifiată.

Sunt o păcătoasă, însă doar una măruntă. Mucaliții spun că tot ce este considerat un păcat în altă parte e doar un *pecadillo* la Versailles. *Pecadillo*, ce cuvânt nostim. N-am știut ce înseamnă, până nu am ajuns la curte. Dar noaptea trecută n-a mai fost doar păcat mititel, chiar dacă am păcătuit cu regele. A fost un păcat în toată puterea cuvântului și, cu siguranță, voi fi doborâtă la pământ pentru el.

Între slujbe, îmi mărturisesc temerile lui Marie-Anne.

– Singurul lucru de care trebuie să ne fie frică este gura ta mare, mormăie ea. Încetează să-ți mai faci griji. Dumnezeu nu poate vedea ce se întâmplă în apartamentele regelui. Oare nu sunt ele private și foarte bine ascunse?

Nu cred că gândește corect, dar, ca de obicei, nu mă simt în stare să-i dau o replică bună. Dacă *pecadillo* înseamnă păcat mititel, ce-ar fi un păcat mare? Un *pecadillo* mare? Parcă-i nume de animal. Un animal groaznic, imens și păcătos.

Zac nemișcată pe podea, așteptând pedeapsa divină, dar, când orologiul bate de ora șapte, îmi amintesc că în seara asta trebuie să cinez cu Angélique, soacra mea. Dacă nu mă ridic mai repede, o să întârzii.

De la Louise de Mailly
Hôtel de Toulouse, Paris, 6 ianuarie 1744

Dragă Hortense,

Salutări și felicitări de Anul Nou! Fie ca acest an să vă aducă, ție, soțului și celor doi copii ai voștri, sănătate și prosperitate. Îți mulțumesc pentru cămașa de mătase albastră pe care mi-ai făcut-o cadou de Anul Nou, dar trebuie să-ți mărturisesc că n-o voi purta. Am renunțat definitiv la veșmintele și la preocupările pe care le-am avut atâția ani; nu mai vreau să port nimic moale. Nimic moale nu trebuie să se mai atingă de pielea mea. Dacă dorești să mă onorezi cu un dar, te rog fă un gest caritabil pentru Spitalul Saint Michel, care se îngrijește de mulți copii abandonați. Ar fi o destinație pe care aș prefera-o pentru darul tău.

Mă rog pentru voi toate. Știu, Hortense, ești deja foarte bună la suflet, dar mă rog să rămâi pe calea dreaptă pe care ai ales-o. De asemenea, mă rog pentru Marie-Anne și pentru Diane, dar nu sper că ele se vor pocăi. Am iertat-o pe deplin pe Marie-Anne, căci ea m-a ajutat să mă îndepărtez de vechea mea viață și să-mi dau seama că apucasem pe niște căi greșite.

Mă rog pentru sufletul Maiestății Sale, dar nu mă rog ca să mă primească înapoi la el sau ca să se uite măcar la mine. Acel capitol al vieții mele e încheiat, e o carte pe care o închizi spre a nu o mai deschide niciodată. Nu, mă rog pentru el cum m-aș ruga pentru cineva care mi-a fost cândva drag. Și când mă gândesc cum îl ironizam pentru viața pioasă după care tânjea cândva... Ah! Oare douăzeci de ani de penitență vor putea șterge păcatul meu?

Te rog spune-mi când vor veni anul acesta micuții tăi, Freddie și Addie, din Picardia la Paris; mi-ar plăcea tare mult să-i cunosc. Ocazional, îl vizitez pe fiul lui Pauline, care e fericit acum împreună cu băiatul lui Noailles, dar trebuie să îți mărturisesc că mă

doare să văd cât de mult seamănă cu tatăl lui. Adoră biscuiții cu zahăr și întotdeauna când vin la el îi aduc un coșuleț plin.

Fii binecuvântată,
Louise

De la Hortense de Flavacourt
Versailles, 11 februarie 1744

Scumpă Louise,

Veștile despre pietatea ta desăvârșită au făcut deja înconjurul cercurilor de aici și sunt încântată de ele. Îmi cer iertare pentru darul nepotrivit de Anul Nou. Am făcut o donație Spitalului Saint Michel, cum mi-ai recomandat, dar cu oarecare strângere de inimă, deoarece toți știu că micuții proveniți dintr-un mediu atât de dubios nu vor putea ajunge decât cerșetori leneși. Nu sunt sigură că ei ar trebui încurajați.

N-o să te plictisesc și nici n-o să te obosesc cu vești de la curte, deși mi-am permis să fac cunoscută ultima ta scrisoare și Maiestății Sale, regina. Am devenit prietene bune; știu că vei fi foarte fericită, pentru că afecțiunea pe care ai manifestat-o față de ea a fost reală. Regina și-a dedicat joia trecută, când am celebrat-o pe Sfânta Veridiana (una dintre noile ei favorite) rugăciunilor pentru sufletul tău și pentru schimbarea din viața ta. Din nefericire, Marie-Anne nu a fost la slujbă în acea zi – ea evită să-și îndeplinească îndatoririle față de Maiestatea Sa cu o îndrăzneală care presupun că nu te va surprinde.

E rea ca întotdeauna. Regele e vrăjit de ea, dar știu, ca fiecare persoană cu frică de Dumnezeu de la curte, că fiecare magie își are un sfârșit. Mă rog ca acea zi să vină curând și anticipez cu bucurie mănăstirea în care va fi alungată. Diane e mai grasă ca niciodată și au apărut unele zvonuri și cântece absolut groaznice despre... Nu, nu pot scrie asta, căci mi-e teamă că voi leșina de oroare.

Sora ta întru iubire și Dumnezeu,
Hortense

Capitolul 53

Marie-Anne
Paris, aprilie 1744

Slujnica mea, Léone, îmi vorbește despre o faimoasă prezicătoare din Paris, care are o intuiție extraordinară, iar consultarea ei reprezintă ultima modă printre aristocrați. Se pare că ea ar fi prevestit moartea subită a contelui de Monville, iar asta chiar o recomandă. I se spune, pur și simplu, Madame Sybille, iar casa ei se află pe *rue* Cochin, lângă Notre-Dame. E mai discret să o vizitez acasă decât să o aduc pe ea la Versailles, așa că îmi ascund chipul sub un văl, îmi pun pe umeri o capă de blană, să mă apere de ger, și plec la Paris, să descopăr ce-mi rezervă viitorul.

E prima oară când merg la o asemenea femeie. Clavăzătoarele au fost la modă acum câteva decenii, dar în vremurile de azi sunt privite cu suspiciune. În privința acestei vizite, trebuie să păstrez secretul. Dacă ajunge să se bârfească la curte despre ea, iar scandalagiii din Paris află, sunt sigură că voi fi acuzată de vrăjitorie și necromanție, de tentativă de otrăvire a reginei și de sute de alte grozăvii.

O așteptăm în salonul casei sale modeste, o încăpere cu pereți simpli, zugrăviți cu alb, și o mobilă groaznic de demodată. Un câine ne cercetează atent din șemineul cald încă și singura sursă de lumină e un sfeșnic cu trei lumânări.

– Ei bine, îi spun eu lui Léone, cred că nu-i chiar așa grozavă – e clar că nu prea face bani din meșteșugul ei. Vezi vreun valet pe aici?

Lângă mine, slujnica strâmbă din nas și-mi șoptește, pe un ton prudent:

– Soțul lui Madame Sybille a fost maestru bijutier. Ea nu-i deloc săracă.

– Hmm!

Și totuși, camera e de-a dreptul înfiorătoare. Nici nu vreau să-mi imaginez cum e să trăiești aici zi de zi!

Prezicătoarea intră, și mi se pare surprinzător de tânără, având pe cap un turban imens și o rochie largă, dar banală. N-are deloc imaginea unei vrăjitoare – mă așteptasem să întâlnesc o babă coroiată și cocârjată. Mă invită să iau loc la ceea ce ar trebui să fie, probabil, masa de mâncat, îngălbenită de vreme și cu un picior rupt. Aprinde câteva lumânări care încep să arunce umbre strâmbe prin camera înghețată, apoi pune un pachet mare de cărți pe tăblia mesei.

Mă pune să le amestec, și apoi ea întoarce cărțile și le privește în tăcere, preț de câteva minute. Tremur, nu doar de la frigul din acea încăpere macabră. Fără să vreau, răsuflarea îmi devine agitată și inima începe să-mi bată năvalnic. Pe chipul femeii se așterne o căutătură stranie.

– Ce s-a întâmplat? o descos eu.

– Nimic, doamnă, murmură ea. Doar că rareori am mai văzut atâta noroc la o singură persoană.

Își ridică ochii spre mine și îmi zâmbește larg. Vocea ei e răgușită și aspră, și are un accent ciudat, din Sud.

– Văd că te așteaptă noi aventuri și fapte mari. Ai influență. Văd...

Își strânge pleoapele, apoi atinge cu degetul o carte ce pare să reprezinte coșul zeiței Demetra, peste care e încrucișată o sabie.

– Văd că boala dispare și speranțele se îndeplinesc.

Cam vag, dar, în general, mulțumitor.

– Iubitul meu?

– E un an bun pentru el, va fi puternic. La un drum lung, văd o nenorocire și mulți morți, dar pe el nimic nu-l va atinge... și nici pe tine.

– Dar iubirea noastră?

– Puternică precum turnul de pe cartea asta, zice ea și îmi arată desenul de pe carte, reprezentând un turn de piatră înconjurat de copaci. Femeia are unghiile înnegrite, fie de cărbune, fie de vopsea neagră. Iubirea voastră rezistă.

Examinez cărțile. Vreau să verific că pe ele nu e vreun pește sau altceva ce ar putea avea legătură cu marea. Sau cu stelele. E o singură carte având pictată pe ea o scoică, înăuntrul căreia se leagănă un bebeluș.

– Ce-i asta?

– O scoică, Madame. Înseamnă că lumea este scoica ta. Ai mare putere.

Bun. Vreau să întreb despre regină și despre sănătatea ei, dar asemenea întrebări nu se pot pune cu voce tare. Chiar și dacă mergi deghizată la o clarvăzătoare. Așa că pun altfel problema:

– Dar viitorul? Nu doar anul ăsta, ci mai departe?

Ea răsfiră cărțile cu degetele sale lungi.

– Cărțile îmi spun viitorul doar pentru anul ăsta, Madame. Dincolo de anul ăsta eu nu pot vedea.

O privesc pieziș.

– Ce înseamnă un an? Eu vreau să știu restul.

Madame Sybille scutură din cap, mișcându-și turbanul ridicol, și refuză să-mi mai spună altceva. De asemenea, refuză când vreau să-i dau bani spre a-și dezlega limba și, după ce ne târguim puțin, mă ridic să plec, dezgustată. Mă pomenesc tremurând – oare de ce nu vrea femeia asta să-mi dezvăluie viitorul? Cum poate o femeie să prezică așa de exact moartea contelui de Monville, în asemenea circumstanțe neașteptate, și să nu poată vedea viitorul mai departe de luna decembrie a acestui an?

Îi povestesc lui Diane unde am fost și ea râde, cum bănuiam că va face, sfătuindu-mă să nu fiu îngrijorată.

– Nu ți-a spus ce va fi la anul fiindcă vrea să te întorci să-ți ghicească și în 1745, și s-o plătești iar, și în 1746, și s-o plătești încă o dată, desigur, și tot așa...

Uneori – dar numai uneori – Diane are un simț practic care mă uimește.

În acest aprilie mohorât zac și mă simt, de câteva zile, foarte rău. Reușesc s-o fac pe Diane să-și învingă rușinea – promițându-i că nu vom mai face niciodată acel lucru, amândouă deodată, cu regele – și o conving să mă înlocuiască în patul lui Ludovic preț de câteva nopți. Singură. Zac în pat, bolnavă, și-l blestem pe doctor, un provincial recomandat de Ludovic, care insistă să beau cantități imense de supă de pește. Supa nu e rea, peștele sărat fiind dres cu tarhon. O sorb și mă gândesc ce-or face acum Diane și Ludovic, și ce vom face împreună când mă voi mai înzdrăveni. Desigur, încep să mă gândesc și la acea înspăimântătoare mică burgheză din pădure, Femeia-Pește. Mă enervez și o chem pe Léone să ia supa din fața mea.

Se spune că, atunci când era doar o copilă, Femeii-Peşte i s-ar fi făcut profeţia că va fi iubită de un rege. Mă întreb dacă o fi auzit profeţia de la Madame Sybille, de pe *rue* Cochin. Femeia-Peşte e aşa de tânără, poate n-are nici douăzeci de ani. În vreme ce au am aproape treizeci. Se spune că, pentru o femeie frumoasă, e o binecuvântare să moară tânără, căci durerea pierderii farmecului o loveşte mai tare decât pe una banală. Dar n-am de gând să mor prea curând; sunt atâtea lucruri de făcut.

Am intrat oficial în război. Franţa era implicată de mulţi ani în conflict, dar acum am şi declarat război austriecilor. Ludovic s-a tot codit, pentru ca, în final, să ia decizia singur. Trebuie să recunosc, am fost mândră de el; de la moartea lui Fleury, a devenit rege nu doar cu numele, şi am încurajat independenţa lui faţă de miniştri cât am putut de mult.

Iar acum, războiul e în toi. Ştiu că acesta a fost visul lui Pauline. Ea dorea ca regele să meargă la război, şi probabil că i-ar fi plăcut chiar ei să lupte. Când mă gândesc la Pauline, automat îmi revine în minte şi duşmănia dintre noi. Dar, până la urmă, eu am câştigat, iar ea a pierdut, căci acum zace, singură şi uitată, într-un mormânt. Fără un braţ, care i-a fost smuls de mulţimea furioasă. Dar, când mă cuprind asemenea gânduri, simt şi un frison de spaimă, căci sunt diabolice. Nimeni nu ştie ceasul propriei sale morţi, şi a fost un lucru îngrozitor că ea a murit. Deşi mie mi-a convenit de minune.

Dar sunt de acord cu ea că ar fi o oportunitate minunată dacă Ludovic ar merge pe front şi ar prelua comanda trupelor. Departe de influenţa lui Maurepas. Ultimul rege s-a identificat cu Apollo şi a fost numit Regele Soare. Nu mă pot hotărî care ar fi porecla corectă pentru Ludovic, poate Regele Războinic? Sau Zeus, Regele Regilor? Sau Zeus, Ucigaşul Austriecilor?

Îi înfăţişez lui Ludovic o imagine glorioasă, cu el călărind în bătălie, ridicând moralul trupelor şi onorându-le cu prezenţa lui.

– E o chestiune de anvergură, spune el, căzut pe gânduri. Gândeşte-te numai la proviziile, mobilele şi paturile, uneltele ce trebuie transportate pe front. Cupe. Cantităţi mari de pulbere. Pentru păr, vreau să spun, nu pentru tunuri, deşi presupun că şi pulbere de tunuri ar trebui transportată. Dacă merg la război, mulţi curteni vor insista să mă însoţească, şi tuturor va trebui să

le asigurăm o găzduire potrivită rangului lor. Nu e un lucru ușor de făcut. Și ar fi și scump. Foarte scump.

– Nimic nu-i imposibil, dragule. Anunță clar că doar un grup foarte mic va călători alături de tine. Nu e o vacanță la țară. Trebuie să mergi pe front și să trăiești așa cum trăiesc soldații. Noailles și ceilalți. Ei se descurcă și fără suite numeroase.

Ludovic scutură din cap și îmi arătă o broderie primită în dar de la fiicele lui mezine, din mănăstirea unde sunt educate. Broderia e împodobită cu patru siluete negre și îi place foarte mult lui Ludovic.

– În plus, curând îmi voi aduce fetițele acasă, și aș vrea să fiu aici când ele se întorc.

Aș vrea ca micile prințese să stea la Fontevraud. Regele mai are încă două fiice și pe delfin aici, la Versailles, și își petrece deja prea mult timp cu ei. Asta ca să nu mai spun că micuții nu mă suferă. Aș prefera să nu mai adaug încă patru micuțe chipuri acuzatoare mulțimii curtenilor care mă critică.

Luna trecută am fost la Opera din Paris, iar Ludovic m-a surprins, sugerând că fiicele lui cele mari, cele două care nu sunt încă măritate și nu se află nici la mănăstire, să ne însoțească. Pentru cultura lor, a insistat el, și a fost un lucru de admirat, dar poate și prostesc, pe undeva, fiindcă toată lumea n-a mai vorbit despre altceva. Știu că intențiile lui au fost bune, căci își iubește enorm fiicele, aproape la fel de mult cum mă iubește pe mine, și știu că i-ar plăcea să trăiesc în armonie cu ele.

Inutil să spun că plângăcioasa de Henriette și mica Adélaide, care are o inimă de gheață, nu au fost deloc prietenoase cu mine. Adélaide are doar doisprezece ani, dar nu e prea tânără pentru ca disprețul față de mine să i se citească permanent pe chip. Cel puțin Henriette a fost politicoasă și, după actul final, s-a simțit la fel de vrăjită de muzica sublimă ca și tatăl ei și ca mine. Ea nu și-a putut reține entuziasmul și a vorbit întruna despre cântece și decoruri pe tot parcursul lungului drum cu trăsura către palat. Dar, după câteva zile, era la fel de rece față de mine ca și sora ei.

Trebuie să fie măritate și trimise de aici – ah, dacă prințul Charles ar scăpa odată de acei nesuferiți de germani, cucerind iar tronul britanic! Ar fi un soț grozav pentru Henriette. Îl îndemn pe Ludovic să sprijine cu toate puterile cauza Stuarților, dar el nu e convins pe deplin că aceasta mai are sorți de izbândă. Flota franceză a încercat să-l ajute, printr-o invazie în februarie, dar

acțiunea a eșuat, iar acum regele insistă că prioritatea absolută trebuie să fie Austria. Totuși, ar fi bine ca Henriette să poată pleca în Anglia, în timp ce Adélaide ar putea merge în Sardinia sau în vreun loc și mai mizerabil, căci îmi e extrem de antipatică. Dar, cu încă patru surori de măritat, va mai trece cel puțin un deceniu până să scap de ele.

Aprob, cu jumătate de gură, planul lui de a le aduce pe fetițe acasă și îi acopăr pieptul cu sărutări. Stăm amândoi în pat, închiși în cel mai intim dintre dormitoarele regale, aflat la ultimul etaj al palatului, deasupra apartamentelor private ale regelui, deasupra apartamentelor de stat și a enormelor săli de recepție. Ludovic a poruncit ca această încăpere strâmtă să fie construită special pentru noi și zugrăvită în albastru și auriu. În jurul acestui cuib al dragostei sunt mai multe camere goale, ca un tampon care ne protejează de restul lumii.

Auzim ca prin vis zgomotele palatului care se trezește la viață, dis-de-dimineață: zdrăngănitul porților masive de fier, clinchetul lanțurilor, căci candelabrele sunt coborâte, pentru a fi realimentate cu lumânări, tropotul soldaților de gardă, pe pietrișul curții exterioare. Simt mirosul proaspăt de ceară cu aromă de portocale, de pe parchetele abia lustruite. Curând, mă voi strecura înapoi în apartamentul meu și Ludovic va coborî în dormitorul oficial, pentru a fi trezit în mod oficial, cu toată pompa de la curte.

– Ai putea fi regele meu războinic, îl ispitesc, știind că, de obicei, nu-mi trebuie prea mult să-l conving pe Ludovic de ceva.

– Da... ar fi, cu siguranță, o aventură. Iar mareșalii ne-ar asigura victoria; prezența noastră nu va face altceva decât să garanteze și mai clar izbânda.

Prezența noastră? Vrea să spună că vom merge amândoi pe front sau e doar pluralul maiestății? Nu m-am gândit să-l însoțesc, dar ce-ar fi dacă aș face-o?

– Dar, Prințesă – e numele cu care mă răsfață –, nu-mi vei duce dorul? De ce mă împingi la război, să părăsesc Versailles și pe tine?

Îl mângâi încetișor cu degetele pe coapsă, iar el suspină de plăcere. Departe, auzim cum un valet îl ceartă pe altul, cerându-i să fie mai atent cu fiarele de călcat.

– Îmi voi sacrifica propria plăcere pentru binele națiunii.

– Îmi va fi dor de tine, Prințesă. Poate prea mult, mărturisește regele și se răsucește în pat, iar eu îmi încolăcesc brațul în jurul lui.

– Și mie îmi va fi dor, îi răspund și chiar cred aceste cuvinte. Ar trebui să vorbesc mai întâi cu Richelieu, dar, la urma urmei, de ce să nu decid eu însămi să merg? Mi-ar prinde bine să mai ies din viesparul de intrigi de la Versailles și să văd țara. N-am fost nicăieri, cu excepția Burgundiei. Îi sugerez ideea și lui Ludovic, care râde și scutură din cap.

– Nu, Prințesă, nici să nu te gândești. Frontul nu e un loc pentru femei.

Îi dau dreptate și continui să-l mângâi cu mâna, până ajung într-un loc unde el nu-mi poate refuza nimic.

Lui Richelieu îi plac ambele idei.

– Da, spune el. Să-l trimitem pe rege pe front și să-l ținem departe de Maurepas. Și nu văd de ce nu ai merge și tu. Ludovic al XIV-lea a mers la război și cu Mademoiselle de la Valliere și cu Madame de Montespan în același timp, și nimeni nu s-a simțit ofensat.

Așadar, e decis, deși Ludovic încă nu și-a dat acordul. Și poate n-ar fi rău să vină și Diane?

Capitolul 54

Diane

Metz, la granița dintre Franța și Austria, iunie 1744

– De ce crezi că țăranii put?

Suntem în trăsură, iar caii merg la trap de-a lungul drumului pietruit. Ah, cât urăsc călătoriile – spinarea începe să mă doară chiar din clipa în care m-am așezat pe bancheta trăsurii. Nu mai vorbesc de mirosuri! Pur și simplu înfiorătoare.

– Fiindcă sunt țărani, spune Aglaë. Pur și simplu ei asta fac: put.

Suntem patru în trăsura care se îndreaptă spre Metz – eu, Marie-Anne, și prietenele noastre, Aglaë și Elisabeta –, unde e război și unde a sosit și regele.

– E adevărat. Dacă nu ne-am spăla o lună, și tot n-am mirosi atât de urât ca ei, spune Elisabeta. Uitați-vă la servitorii voștri. Și ei sunt săraci, dar nu put. Pe când țăranii? Trebuie să fie ceva în sângele lor.

– Dar de nu se spală? Apa e gratuită, nu-i așa? Când plouă, ar trebui doar să stea goi sub cerul liber și ar scăpa de mirosul urât.

– Cred că societățile de caritate ar trebui să le dea săracilor mai puțină mâncare și mai mult parfum – o doză zdravănă de ulei de trandafir le-ar alunga mirosul pentru multă vreme.

Dăm toate din cap, a încuviințare. Prietenele noastre sunt mai în vârstă decât noi, dar ambele au trecuturi scandaloase. Mai ales Aglaë e o companie extraordinar de plăcută; e fiica bătrânului regent și sora faimoasei ducese de Berry. Multă vreme a trăit la Modena și ne-a distrat copios cu multe povești amuzante despre italieni și despre grozăviile de la curtea de acolo. Căldura din trăsură e insuportabilă și purtăm rochii largi, comode, într-o încercare de a ne mai alina suferința provocată de canicula, deși

avem pe chipuri măști, spre a ne ascunde identitatea. Peste noapte, ne oprim pe la hanuri, unde avem parte de o mâncare oribilă. În plăcinta mea am găsit, de dimineață, o bucată din creasta unui cocoș! De fapt, n-a fost chiar așa de dezgustătoare cum mi-aș fi închipuit, ci mai curând avea gust de pui.

În timpul acestor popasuri, îi auzim pe oamenii locului vorbind, și tragem cu urechea la zvonurile și bârfele care circulă prin țară. Nu e un secret că nimeni nu ne iubește, pe Marie-Anne sau pe mine, ori că se spun lucruri cutremurătoare despre noi. Desigur, unele dintre acestea sunt adevărate. Încerc să nu mă mai gândesc prea mult la acea noapte groaznică de la Choisy.

– Am auzit că regele le lasă să-l călărească de parcă ar fi un bidiviu.

– Cică aia mai mică e protestantă, ascultați-mă pe mine. Toți știu că ăia din familia Tournelle sunt simpatizanți hughenoți.

– Zece zile de grindină? Asta nu s-a întâmplat în ultima sută de ani. Nici măcar mama, care are optzeci și opt de ani, n-a mai văzut așa ceva. Așa se întâmplă când o târfă stăpânește lumea.

– Se pare că la Versailles, acum e la modă incestul; cică și delfinul cu surorile lui ar face așa ceva.

La un han de după Reims, mai mulți beți adunați la masa de lângă noi se plâng că *la pute* – târfa – s-ar îndrepta spre Metz, și că asta va crea numai probleme. Când femeile merg la război, ploile cad potop și bărbații devin moi ca niște cârpe, nu mai sunt buni de nimic, nici vorbă să mai poată lupta. Unul adaugă că Marie-Anne e o vrăjitoare care l-a orbit pe rege și că Franța nu va prospera decât după moartea ei.

Marie-Anne ne privește cu un surâs disprețuitor, ca și cum ar vrea să ne transmită că aude ce se vorbește, dar că nu-i pasă. Își petrece restul zilei cu ochii ațintiți pe fereastra trăsurii, rontăindu-și unghiile. E îngrijorată. Ludovic nu i-a permis să facă această călătorie, iar ea a mințit-o pe regină că are nevoie de ceva timp liber pentru a-și rezolva o problemă personală. Nu-mi place să o văd astfel. Ei nu-i stă în fire să regrete o decizie luată. Pe când ne apropiem de destinație, îi învelesc vârfurile degetelor cu dantelă, ca să nu-și mai distrugă unghiile. Ludovic e foarte pretențios în privința aspectului degetelor și știu că Marie-Anne ar vrea ca sosirea noastră să nu fie umbrită de nimic.

După cinci zile istovitoare, ajungem la Metz. Aproape în Austria! Se spune că austriecii au mâini și picioare enorme și că

mănâncă peşte putred; nu au încotro, fiindcă n-au nici o ieşire la mare. Sper să nu ne întâlnim cu vreunul.

La sosire nu ne întâmpină nimeni, şi asta o deprimă şi mai mult pe Marie-Anne. Ţipă la slujitoarea care vine să o spele, şi mie îmi cârpeşte o palmă când îi scap juponul în dungi, pe care-l păstra pentru reîntâlnirea cu regele, pe duşumeaua murdară. Suntem găzduite la abaţia din centrul oraşului; Aglaë şi Elisabeta sunt „cazarmate" – îmi place acest cuvânt, chiar suntem la război! – într-o altă cameră. Marie-Anne îmi cere să plec la ele înainte ca regele să vină, dar sunt încă în camera ei când Ludovic dă buzna. O strânge în braţe minute în şir şi, în cele din urmă, îi dă drumul şi o priveşte cu nesaţ.

– Prea mult! Prea mult! N-ar fi trebuit să stau departe de tine atâta vreme!

– Sunt cincizeci şi opt de zile, Sire, spune Marie-Anne, cu sfială. Le-am numărat pe fiecare.

Marie-Anne susţine că îl iubeşte pe rege, dar întotdeauna sunt surprinsă de cât de prosteşte şi de copilăreşte se poartă atunci când sunt împreună. Parcă nu mai e ea. E doar un scenariu, pretinde. Ea trebuie să se prefacă a fi fetişcana timidă, pentru ca el să se poată simţi bărbat.

– Te rog să ne laşi singuri, Diane, mi se adresează ea, surâzând, şi regele mă împinge, cu un gest delicat, spre uşă, dar chiar când să ies, îmi trage o palmă zdravănă la fund.

– Ar fi bine să te păzeşti, acum mă port ca un soldat, strigă el după mine.

Spre seară, ne adunăm la cină şi îmi dau seama că Marie-Anne s-a calmat şi pare la fel de fericită şi de bucuroasă ca regele. Suntem un grup ciudat – regele, noi, cele patru doamne şi o adunătură de generali şi duci cu feţe posomorâte. Mâncăm într-o sală imensă, care îmi aminteşte de refectoriul de la mănăstire, iar regele ne răsfaţă cu povestea recentelor sale victorii din Saxonia şi Lusatia. A avut un succes extraordinar şi ne asigură că, în curând, victoria finală va fi a Franţei.

– Nu-i aşa, Noailles? strigă el, iar mareşalul înclină din cap şi spune că e întru totul de acord cu Maiestatea Sa, deşi în tonul lui se simte clar nemulţumirea.

Mi-era teamă că ni se va servi mâncare de cazarmă, terci sau cod uscat, ori cine ştie ce alt preparat oribil, dar în loc de aşa ceva,

pe masă încep să apară fripturi picante de miel, brânzeturi și prăjitură de ou, alături de delicioase plăcințele de mere. Mi se face o poftă grozavă de gem de caise, pe care mi-o satisfac a doua zi la micul dejun, când mănânc cu poftă și marmeladă de prune.

– Poate ești însărcinată, mă tachinează Aglaë, sorbindu-și ciocolata, în timp ce eu îmi ung o tartă imensă cu gem.

– Nici pomeneală, intervine Marie-Anne. Diane mănâncă întotdeauna cât șapte!

Stau puțin pe gânduri, apoi mă înroșesc.

– Ah, cine știe? Poate că sunt.

Marie-Anne se încruntă și pe chip i se lățește brusc o expresie de furie, care dispare însă ca un fum. Vine să mă îmbrățișeze, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Deodată, în cameră intră regele și se alătură îmbrățișării, înainte ca noi să apucăm să ne desprindem una din brațele celeilalte.

– Cu ce ocazie așa de drăgăstoase, doamnelor? se interesează el apoi, în timp ce ia de pe masă o felie de brânză și-l respinge pe valetul care se apropiase cu un scaun. Nu, nu, nu stau la masă. Vom pleca devreme la luptă.

– Diane crede că e însărcinată.

Toți trei știm că tatăl nu este regele, dar expresia uimită de pe chipul lui Aglaë ne dă de înțeles că ea chiar se gândește la o asemenea posibilitate.

– Ah, Lauraguais va fi încântat. Un bărbat nu poate avea niciodată îndeajuns de mulți fii.

– Poate, Sire, dar soțul meu e atât de infidel, încât nici măcar nu sunt sigură că pruncul e al lui!

Regele aproape se îneacă de râs și firimuri de brânză îi țâșnesc pe gură, împroșcând masa. Când totul e curățat și regele și-a șters lacrimile – da, a râs cu lacrimi! –, îmi ia mâna și se înclină înaintea mea, chicotind încă.

– Acesta, Madame, a fost, probabil, momentul meu cel mai puțin regal, de când mă știu. Dacă n-am fi trăit vremuri moderne, te-aș fi închis la Bastilia pentru tentativă de asasinat la adresa suveranului tău!

Regele petrece ore întregi supraveghind executarea ordinelor și discutând cu generalii într-o încăpere pe care o numim Postul de Comandă. Pe o masă din centrul acesteia se află o imensă hartă a regiunii, și nimic nu-l încântă mai mult pe Ludovic decât să ne

arate piunezele albastre (trupele noastre) și pe cele galbene (austriecii) înfipte în hartă în alte și alte locuri, pe măsură ce noi câștigăm bătăliile. Acest joc mi se pare plictisitor, dar ne ascundem, prin mormăituri politicoase, dezinteresul. Odată, Aglaë l-a convins pe unul dintre generali să înceteze cu predicile despre competența aliaților noștri prusaci și să ne arate, în schimb, împungerea frontală cu spada. Nu mă pot opri din râs. Marie-Anne își plimbă palmele în sus și în jos pe brațele regelui, într-o manieră care îl face pe acesta să roșească și să se bâlbâie, în vreme ce generalii privesc uimiți scena, cu ochii aproape ieșiți din orbite.

Suntem conștiente că nimeni, în afara lui Ludovic, nu ne dorește aici. Desigur, el e singura persoană care contează, nu generalii sau episcopii care ne privesc dezaprobator, dar atmosfera tensionată ne face zilele amare. Fiecare o privește pe Marie-Anne cu atâta ură, de parcă ar vrea s-o mestece între măsele și apoi s-o scuipe, bucățele.

Ne plimbăm cu o trăsură închiriată pe străzile din Metz, dar acesta e un oraș mic, nici nu se compară cu Parisul. Moda de aici e groaznică, iar majoritatea femeilor sunt urâte și șleampete.

– Cam așa arată toate austriecele, ne informează Aglaë, făcând pe atotcunoscătoarea; adevărul e că a călătorit mult și a fost chiar și la Viena.

– Sunt oameni graşi. Nu au capul mare, dar au mâinile, gleznele și pulpele groase. Și buzele.

Metz a făcut parte din Austria, și de aceea mulți locuitori au sânge austriac. Dar acum sunt francezi. Situația mă face să mă simt nedumerită.

La cină, suntem invitate în casa guvernatorului, și toată seara trecem prin suferințe interminabile, ascultându-l pe fiul lui, un băiețel încrezut, de vreo zece ani, cu o voce ca de rățoi, cum ne cântă toate cele șase arii ale lui Cezar din opera *Giulio Cesare*. Dacă știi opera asta, o să-ți amintești că ariile respective sunt foarte lungi. Când, în final, chinul ia sfârșit și ne întoarcem la abație, Marie-Anne proclamă că orice alt eveniment de socializare va avea loc în apartamentul nostru.

– Să vină țăranii la noi, fiindcă noi nu mai mergem nicăieri, exclamă ea, prăbușindu-se pe pat.

– N-aș spune că guvernatorul e un țăran, o contrazice, morocănoasă, Elisabeta, care are legături familiale îndepărtate cu acesta.

– Știi ce vreau să spun, se răstește, iritată, Marie-Anne. Acești provinciali sunt imposibili... Dumnezeule, de ce am venit aici?

În acea noapte bem, fiecare, prea mult rachiu de prune. Ludovic a plecat la Lille, și afară e o noapte caniculară. Camerele noastre sunt la parter, dar nici măcar ferestrele deschise larg nu pot domoli dogoarea, așa că ne dezbrăcăm de rochii, ne facem vânt cu evantaiele și ne frecăm cu zeamă de lămâie pe brațe și pe gât, ca să alungăm roiurile de țânțari. Feliuțele stoarse de lămâie le aruncăm pe jos, și, curând, dușumeaua pare un covor galben.

– Ne aflăm mai la sud de Paris, de aceea e atât de cald, spun, ca o cunoscătoare. Pauline mi-a povestit cândva că în Africa e atât de cald, încât localnicii frig carnea fără să facă focul, doar punând-o pe o piatră, la soare.

– Nu mai la sud, ci doar mai la vest, mă corectează Aglaë; ea știe mai bine. A călătorit peste tot.

Richelieu ni se alătură curând la Metz, iar Aglaë ne distrează cu povești despre el. Au fost amanți când ea era foarte tânără și îl consideră cel mai dotat bărbat cu care a avut plăcerea de a împărți patul. Ne spune că el își folosește cu pricepere nu doar membrul, ci și degetele.

– Nu știu dacă asta e o discuție demnă de niște doamne, spune Marie-Anne, deși pariez că și ea e foarte interesată.

– Dar, pe întuneric, nu mai există doamne, răspunde Aglaë, și izbucnim toate în râs.

Apoi se lasă tăcerea și eu încep să mă gândesc la Pauline. În ultima vreme m-am gândit deseori la ea și la ultima ei vară, atât de fierbinte, când era însărcinată, la fel cum sunt și eu acum. Vai, cum se plângea! Mi-ar plăcea să vorbim despre ea, dar Marie-Anne nu vrea niciodată. Marie-Anne n-a cunoscut-o vreodată cu adevărat. Au fost surori, dar s-au purtat ca două străine. Surori străine. Mă pufnește râsul.

Marie-Anne se răsucește brusc, auzindu-mă, și varsă puțin rachiu pe ea. Ultima lumânare se stinge, într-o băltoacă de ceară lichidă. La abație se face economie, când e vorba de iluminat; de îndată ce se întunecă, e vremea de culcare. După ce soarele apune, singurii care se mai mișcă sunt câinii de pe străzi, și orașul e învăluit în tăcere până când clopotele anunță slujba de dimineață.

– Când crezi că am putea pleca? întreb. O parte din mine vrea să se întoarcă acasă; hainele încep să mă strângă și mi-ar plăcea să fiu acum la casa lui Lauraguais din Paris. Să fac în fiecare zi o baie

răcoritoare în cada imensă și să comand tot ce poftesc, la bucătărie. Mai ales gem de caise. Mult de tot. O plăcintă întreagă umplută cu gem.

Nimeni nu-mi răspunde.

– Vara e cel mai rău să fii gravidă, anunț eu, în întuneric. Din beznă, Aglaë murmură, dându-mi dreptate. Ea are zece copii. Desigur, e prima mea sarcină, deci nu sunt prea sigură. Dar trebuie să fie cel mai rău. Să fii mereu atât de încinsă, să te simți inconfortabil. Pauline se plângea, în general, de toate, dar acum o înțeleg mai bine. Sper să nu mor la naștere, cum a pățit ea.

– Nu știu când vom pleca, se aude, ca de foarte departe, glasul lui Marie-Anne, și știu că e adâncită în gânduri.

– Dar nu e vreun lucru pe care tu să nu-l știi, spune, surprinsă, Elisabeta. Stă pe pat lângă Marie-Anne și am crezut că doarme.

– Nu le știu chiar pe toate. Nu sunt o vrăjitoare. În ciuda a ceea ce spun oamenii, prin hanuri.

– Trebuie să aștepți până îmbătrânești ca să ajungi vrăjitoare, zic eu. Când ești o cotoroanță bătrână, atunci poți fi vrăjitoare. Vrăjitoarele nu-s niciodată tinere și drăguțe.

Capitolul 55

Louise
Hôtel de Toulouse, Paris, august 1744

Toată noaptea, clopotele au bătut, iar dimineața m-am trezit devreme și am trimis-o pe Jacobs să afle ultimele vești. A revenit cu un chip speriat, și chiar înainte ca ea să cadă în genunchi și să-mi dezvăluie, plângând, adevărul, știu că s-a întâmplat ceva rău. E vorba despre Ludovic. Regele nostru.

Veștile au sosit la Paris azi-noapte: regele zace, grav bolnav, la Metz. Era deja bolnav cu febră mare de trei zile, atunci când mesagerii au plecat spre Paris, și nu știm care-i starea lui de sănătate acum. Nu putem decât să sperăm și să ne rugăm că e încă în viață. În tot orașul, clopotele bat și veștile sunt citite mulțimilor pe scările bisericilor. Oamenii plâng pe străzi și stranele sunt ticsite de lume. Tot Parisul se roagă pentru regele lui.

Pe străzi, ei o numesc pe Marie-Anne „târfă incestuoasă" și o consideră cauza blestemului abătut asupra Franței. Când aud aceste cuvinte aspre, nici măcar nu-mi mai acopăr urechile sau dau să plec. Își merită numele. Târfă.

Toulouse a auzit de la Noailles că Marie-Anne și Richelieu s-au baricadat în jurul regelui și nu mai permit decât doctorilor să pătrundă la el, nici măcar generalilor, prinților de sânge sau episcopilor. Când aud asta, încep să plâng. Cum să fie Marie-Anne în stare să-l îngrijească pe rege? N-are pic de bunătate în ea. Eu aș fi știut cum să-l îngrijesc. Ah, cât aș vrea să fiu un înger și să pot zbura de aici până la Ludovic, să-i stau alături!

Hortense vine de la Versailles cu vești și mai sumbre. Duhovnicii regelui i-ar fi cerut expres să-i acorde ultima împărtășanie.

La auzul acestor cuvinte, leşin, iar Hortense cheamă slujnicele, să mă urce pe sofa. Din stradă se aud ţipete, pe măsură ce veştile despre tragedie se răspândesc. Regele e bolnav de moarte! Din câte se pare, la ora asta el poate că e deja mort. Gândul e de nesuportat.

– Regina vrea să plece la Metz, şopteşte Hortense, în vreme ce slujnica îmi umezeşte fruntea cu o batistă udă. Ea trebuie să fie acolo, în caz că...

Nu-şi termină fraza, dar ştim amândouă ce a vrut să spună.

– Regina se gândeşte să plece mâine, dacă nu mai primeşte nici o altă veste.

– Şi Marie-Anne? întreb eu.

– Refuză cu încăpăţânare să-l părăsească.

Ludovic trebuie să renunţe la ea, iar ea trebuie să plece, pentru ca el să poată primi ultima împărtăşanie. Dacă nu, regele va muri nespovedit, în păcat.

– Doamne, dă-i înţelepciune şi fă-o să plece! Trebuie să plece, pentru binele lui. Altfel, sufletul lui va fi pe veci condamnat! urlu eu şi, dintr-odată, mă simt mai bine, graţie uşurării pe care eliberarea furiei mi-a provocat-o.

– Asta-i răsplata ei, şuieră Hortense. Pentru păcatele ei. Nu te teme, va fi alungată. Sper să nu mai fie acolo când vom sosi noi, dar, dacă mai e, fii sigură că voi face tot ce-mi stă în putere să o conving să plece. Nu că m-ar fi ascultat vreodată.

– Ea nu a ascultat niciodată pe nimeni!

O urăsc pe Marie-Anne cu o sălbăticie de care sunt surprinsă că pot da dovadă. Credeam că am iertat-o, credeam că am renunţat să-i mai doresc răul. Dar ca sufletului regelui să-i fie refuzat paradisul din cauza ei, asta e de nesuportat.

Hortense mă ţine strâns de mâini.

– O să-ţi scriu din Metz, promite ea. I-am cerut lui Mesnil să te viziteze zilnic. E un prieten bun.

– Tu eşti o prietenă bună.

Ne îmbrăţişăm strâns, apoi Hortense pleacă şi eu rămân singură cu jalea şi cu furia mea. Aş vrea ca Marie-Anne să fi murit. Un gând şocant şi o speranţă şocantă. Târfa! Căţeaua! Rostesc aceste cuvinte cu voce tare, şi ecoul lor răsună în încăpere, izbindu-se de pereţii albi. Există o limită, un sfârşit al bunătăţii din noi, indiferent cât de tare am aspira la virtute. Am fost destul bună la suflet.

Acesta e sfârșitul pentru ea. Dacă regele e atât de grav bolnav pe cât se spune, ea trebuie alungată înainte ca el să primească sfântul maslu. Apoi, Ludovic își va reveni, căci trebuie să-și revină, și nu-și va lua niciodată înapoi promisiunea făcută pe patul de moarte. El va fi iertat și-și va petrece restul zilelor alături de regină.

Dar mai întâi, trebuie să se înzdrăvenească. Toată ziua și toată noaptea mi le petrec în genunchi, în capelă, rugându-mă, dar fără să vreau, unele gânduri rele mă tulbură. Unde va fi trimisă Marie-Anne? Ar trebui să fie trimisă undeva departe, foarte departe. Într-un loc auster. Poate în mănăstirea vreunui ordin care a depus jurământul tăcerii? I-ar fi frig iarna și foarte cald vara, ar fi înconjurată de păduri dese, pline de lupi. Da, o mănăstire rece și îndepărtată, unde până și călugărițele să o urască.

Capitolul 56

Marie-Anne
Metz, august 1744

Ludovic era sănătos. Am petrecut o seară plăcută, discutând despre recentele victorii și despre focurile de artificii promise de guvernator. Mai târziu am făcut dragoste și n-am remarcat nimic neobișnuit. A fost o noapte ca oricare alta. După partida de amor, Ludovic și-a trecut degetele peste burta mea și m-a întrebat când am să-i dăruiesc un copil.

– Mi-ar plăcea o fetiță, a surâs el. Să aibă gura mamei ei. Și să o cheme Rose.

– Nu ai destule fete? l-am întrebat, pe un ton acru. Am decis să nu-mi doresc decât băieți, cel mult doi. Chipul lui se întunecă și știu că am greșit. Ludovic își iubește la nebunie fetele; devoțiunea lui față de ele pare a fi asemănătoare cu a unui burghez.

– Am glumit, spun repede. Un bărbat nu poate avea niciodată destule fete. Mi-ar plăcea să am cel puțin patru. Patru fetițe minunate, cu firea tatălui lor. Pe primele două le vom boteza Rose și Anne.

Ludovic zâmbește, semn că mi-a iertat gafa. El vrea să fie fericit cu orice chip, și nu mi-e greu să-i readuc zâmbetul pe chip. Am remarcat o schimbare la el. De când ne aflăm aici, la Metz, e mai încrezător în el și mai vesel. Între generali și miniștri, e relaxat și nepăsător, iar timiditatea, care cândva a înălțat ziduri așa de înalte în jurul lui, a început să dispară.

În noaptea aceea, înainte să adoarmă, a cerut apă și i-am turnat un pahar din carafa de pe noptieră. A băut cu sete și eram pregătită să cer servitorilor să mai aducă, dar el a scuturat din cap și s-a

trântit înapoi pe pat. A adormit rapid, apoi și mai rapid s-a prăbușit în boală.

De dimineață, când s-a trezit, se vedea că era foarte bolnav. Avea febră mare, iar ochii îi erau sticloși. Am simțit o spaimă cum rar mi-a fost dat să trăiesc, că lucrurile s-ar putea schimba atât de brusc. Ca un cerb care e viu acum, iar peste o clipă e străpuns de săgeată, fără să aibă premoniția hăiturii. Chipul lui cenușiu și ochii deja dați peste cap ne-au dat de veste tuturor că aceea nu era o febră ușoară, care să treacă repede, într-o zi. Era ceva serios.

Richelieu izolează dormitorul și ne permite doar nouă, femeilor, și câtorva doctori să mai intrăm la rege. Generalii și miniștrii, ducii și prinții aroganți scrâșnesc din dinți de ciudă, dar nu-i lăsăm să pătrundă în dormitor. Le spun că e doar o febră trecătoare și că Ludovic are nevoie de liniște, nu de o mulțime care răspândește miasme de transpirație și sporovăiește neîncetat. Nu vreau să văd mai ales privirile lor disprețuitoare, când își fac calcule meschine, și bucuria care li se citește pe chip și pe care nici măcar nu caută să și-o mai ascundă, pe măsură ce înțeleg gravitatea situației. Printre ei se află și Maurepas, care și-a croit drum spre Metz în cursul verii.

Diane își face datoria stând în genunchi, lângă pat, ore întregi și rugându-se. Îi sunt recunoscătoare. Simt o dorință puternică de a mă ruga și eu, dar vreau să dau un ajutor mai practic. Îi zoresc pe medici și mă plimb de colo-colo prin cameră, în vreme ce ei îi iau întruna sânge regelui, punându-i lipitori. Starea lui Ludovic nu se îmbunătățește însă, trupul continuă să-i ardă de febră și, cu toate că îi punem întruna comprese reci și îi facem vânt cu evantaiele, el arde ca niște tăciuni aprinși. Îl țin de mână, îl strâng, îl apăs, îl implor să mă asculte și să devină iarăși puternic. Îi interzic să mă părăsească. Dacă el mă părăsește, lumea mea s-a sfârșit. Am nevoie de el. Și astfel trec șase zile, și apoi îmi amintesc vorba bătrânească din Burgundia: febra care durează mai mult de cinci zile n-are leac.

Ludovic delirează, iar din ochi i se scurge un curios lichid gălbui. Doctorii îi produc sângerări, iar și iar, de parcă lipitorile ar putea ucide acest demon al febrei. Ei se consultă și discută întruna, dar singura soluție pe care o găsesc sunt tot lipitorile. Îi poreclesc „Maeștrii Lipitorilor", iar doctorul-șef, Peyronie, se răstește la mine, așa cum n-ar fi îndrăznit vreodată până acum să facă. Un alt

doctor, slab și oacheș, despre care se spune că ar fi turc, se roagă să i se permită să administreze bolnavului un vomitiv, dar ceilalți îl ignoră și cer să se aducă și mai multe borcane cu lipitori. Îi dau lui Ludovic mereu apă și vin diluat, dar adevărul e că el n-a mâncat nimic de șase zile. Pielea i s-a încrețit și arată ca un om bătrân. Un om bătrân și muribund.

Cad pradă disperării și mă prăbușesc în genunchi, implorându-l pe Dumnezeu: „Dacă nu pentru mine, măcar pentru Franța! Ludovic e prea tânăr să moară. Nu putem fi despărțiți". Pentru un moment, un singur moment groaznic, îmi revine în minte imaginea lui Louise din ziua în care am alungat-o de la Versailles. Știu imediat, în acea clipă, că durerea care m-a izbit, aruncându-mă în genunchi, e durerea simțită de ea, atunci.

În a șaptea zi de boală, generalii, prinții și episcopii pătrund cu forța în camera regelui, încurajați de doctorii care s-au ridicat contra mea. Îmi strigă să părăsesc imediat încăperea și să-l las pe rege singur, dar le ignor izbucnirea de furie și nici nu mă clintesc. Nimeni nu știe ce să facă; să anticipezi moartea regelui ar fi o trădare, deși regele e, se pare, cu un picior în groapă. Doar Maurepas, inamicul meu jurat, șuieră că voi fi alungată de îndată ce regele își va reveni în simțiri și va primi ultima împărtășanie.

– E sfârșitul, fetițo, nu înțelegi?

– Ești un parior ratat, Maurepas, îi strig, cu tot dezgustul pe care-l simt pentru el. Și tu pariezi pe moartea regelui. Eu spun că așa ceva nu se va întâmpla, așa că gândește-te ce vei păți tu, fiindcă ai vorbit astfel cu mine.

Maurepas îmi zâmbește, disprețuitor, și flutură cu brațul spre pat.

– E pe moarte și tu știi asta prea bine, cum știu și ceilalți. Vine vremea pentru ultima lui împărtășanie. Și când se va întâmpla asta, fetițo, tu vei pleca de aici.

Duhovnicul regelui, Peresseau, e o creatură cum n-am mai văzut, un preot înțelegător și bun ca pâinea caldă. Îi cer să-mi spună dacă e adevărat că episcopul de Soissons, care-mi dă târcoale ca un vultur ce se rotește deasupra unui leș, mă va forța să plec.

– Nu știu, Madame, ridică el din umeri, ferindu-se să mă privească în ochi.

Dar eu vreau să știu. Eu vreau să știu ce poate fi mai rău, ca să pot fi pregătită. Să eșuezi să plănuiești ceva înseamnă să-ți plănuiești, de fapt, căderea. Iar eu nu trebuie să cad.

– Spune-mi!

– Nu pot, Madame, nu pot, căci nu știu. Regele...

Peresseau stă, neputincios, înaintea mea. Diane îmi masează umerii și spatele, și brusc mă răsucesc, de parcă demonii m-ar obliga să mă întorc.

– Deci? strig, fără să-mi mai pese că țipetele mele ar putea fi auzite. Știu cu toții despre ce vorbim. Spune-mi, doar spune-mi, altfel să te ia dracu!

Nu-mi pasă că sunt într-o abație, înconjurată de călugări, care sunt ca niște stafii în veșminte cafenii, tocite de vreme. Nimeni nu-mi răspunde, căci dacă regele își va reveni, până la urmă? Ei știu că îmi voi aminti de oricine a spus că trebuie să plec și de oricine a vrut să rămân.

E dimineață devreme și o ceață călduță umple camera regelui, după opt zile de boală. Afară, bat clopotele și mulțimile se adună, rugăciunile și plânsetele lor străpungând zidurile groase de piatră ale abației. În cele din urmă, Peresseau vine să-mi destăinuie că episcopul e gata să-i dea regelui sfântul maslu și că e vremea să plec. Dacă nu plec, regele va muri neîmpărtășit, iar regele e pe moarte.

Regele îl privește pe Peresseau ca pe un gândac pe care l-ar putea strivi în orice clipă, dar nu spune nimic. Peresseau așteaptă, nerăbdător, răspunsul meu, și știu că e de acord cu episcopul. Un val de spaimă mă inundă: ceva rău, ceva foarte rău e pe cale să se întâmple. În minte îmi vine, instantaneu, chipul prezicătoarei Sybille, cu gura ei strânsă și zâmbetul forțat. Degetele pătate și negre ale morții. Femeia a râs de mine; a văzut și altceva decât a vrut să-mi spună.

Îmi croiesc drum spre patul regelui, dar Ludovic se simte tot mai rău, iar spre prânz, răsuflarea abia i se mai aude, iar pielea sa a căpătat culoarea cenușii. Aiurează mai mereu și, la un moment dat, are impresia că suntem la Choisy. Ah, cât aș vrea să fim la Choisy! „Bijou, Bijou!", strigă el. Știu că strigă după bijuteriile lui, nu după Louise. Ascult cu urechile ciulite, dar niciodată, în delirul lui, nu pomenește și de mine.

– Destul, mârâie episcopul, dând năvală în cameră. Scoateți târfa de aici! Regele trebuie să se spovedească și totul trebuie pregătit pentru sfântul maslu.

Mă întorc în camera mea și stau, încremenită, pe pat, cu ochii închiși. Regele a acceptat să se spovedească și să primească ultima

împărtășanie, și a acceptat ca eu să plec. A spus-o cu gura lui. Ludovic a spus că trebuie să plec. În delir, poate, dar a spus-o. Delfinul și regina urmează să fie aici în câteva zile. Iar eu, Diane și prietenele noastre trebuie să plecăm. Alungate, din porunca regelui.

– Când trebuie să plec? întreb. Sunt ducesă. Am crezut că sunt deasupra tuturor, că niciodată n-o să mă mai simt în pericol sau în nevoie.

– Astăzi, răspunde Peresseau, pe un ton ferm. Maurepas repetă vestea. Aș vrea să-l pot scuipa în obraz, dar o face Diane în locul meu. Însă dă greș și scuipatul nimerește pe podea, lângă cizma lui. El se dă înapoi un pas, surprins și dezgustat, și brusc izbucnim într-un râs isteric. Îl amenințăm, cu degetul îndreptat spre el, pe Maurepas:

– Nu s-a terminat totul, și îmi voi aminti ce s-a întâmplat astăzi aici.

El face o plecăciune și nici măcar nu catadicsește să-mi zâmbească prefăcut.

– Madame, pleacă! Acum. Ascultă ce e afară!

Auzim urletele oamenilor din stradă, care cer ca târfa să fie alungată, altfel o vor ucide ei, pentru salvarea regelui lor. Mă fac albă ca varul. Richelieu intră pe ușă și pare netulburat de nimic; va supraviețui acestei situații, cum supraviețuiește întotdeauna.

– Pleacă azi, chiar acum. Belle Isle îți va împrumuta trăsura lui și nimeni nu trebuie să știe că ești înăuntru. Odihnește-te, revino-ți și pregătește-te pentru viitor.

Ce viitor? Rămân, ca vrăjită, pe gânduri, în vreme ce servitorii fac bagajele și ne adună toaletele. Deja tâmplarii sunt afară și demontează podul de lemn construit între apartamentele noastre și cele ale regelui, pentru a arăta lumii că târfa nu va mai ajunge, de acum înainte, la suveran. Îmi dau seama că nu mi-am luat rămas-bun de la Ludovic. Simt că mi se oprește inima și mă chircesc de durere.

– Ce-i, surioară? se sperie Diane și vine repede lângă mine, dar o resping. Nu-i nevoie de nici un rămas-bun, îmi spun, fiindcă îl voi mai vedea iarăși. Îl *voi vedea* iarăși. Și nu în rai. Îl voi vedea din nou aici, pe pământ. Și toți cei care m-au jignit vor putrezi. Știu asta. Totuși, acum picioarele îmi tremură ca o piftie și în sufletul meu nu sunt sigură că tot ceea ce sper se va întâmpla, nu mai sunt sigură de nimeni.

*

Tragem perdelele, iar trăsura porneşte pe străzile din Metz. Stăm, încordate, în această cuşcă urât mirositoare, respirând mai bine abia după ce ieşim din oraş şi dăm de aerul tare de ţară. Ne îndreptăm spre sud, spre un castel unde Richelieu ne asigură că vom fi bine primite. Un călăreţ trece pe lângă noi în galop, iar în satul următor suntem huiduite şi atacate cu căpăţâni de varză. Sătenii urlă că suntem nişte târfe primejdioase, care trebuie arse de vii. Mă aştept în orice clipă să fiu smulsă din trăsură şi sfâşiată de mulţimea furioasă.

Cu siguranţă nu se va sfârşi totul astfel? Diane mă ţine strâns de mâini şi Aglaë îşi mângâie întruna rozariul, cu ochii închişi, în vreme ce Elisabeta plânge în pumni. Cred că ele regretă acum prietenia cu mine. Dar reuşim să ieşim din acel sat şi din alte două unde suntem primite la fel, şi, în cele din urmă, apucăm pe un drum, printr-o pădure de pini, către micul castel provincial de la Fleury – ce ironie a sorţii! Pădurea e întunecată şi deasă, şi, pe măsură ce se întunecă, încep să se audă lupii şi alte fiare care urlă în noaptea neagră.

– Toţi aceşti oameni – generali, episcopi, ţărani –, sunt ca nişte lupi, tânjind după sângele nostru, spun eu.

Sunt primele cuvinte pe care vreuna din noi le rosteşte, în mai bine de o oră. Răsuflu, uşurată, când în sfârşit trecem pe sub porţile castelului care ne găzduieşte în acea noapte. Cel puţin aici întâlnim chipuri prietenoase şi o masă binevenită. Tremur înăuntrul meu – toate tremurăm – şi mă ling pe buze văzând vinul care ne este oferit. Fără să i se fi cerut, tânăra gazdă porunceşte să se aducă şi rachiu, şi bem, toate, în tăcere.

Totul s-a terminat. Am pierdut. Dumnezeu m-a părăsit. Nu trebuie să fii o fire religioasă ca să vezi ceva biblic în pedeapsa mea.

Diane leşină, din cauza epuizării, şi e dusă pe braţe sus, în camera ei. Pentru prima oară îmi amintesc că e însărcinată, şi mă întreb dacă va pierde copilul. Apoi mi-l amintesc pe Ludovic cum mă mângâia pe pântec cu blândeţe şi mă întreba când voi avea un prunc cu el. Sunt aproape ultimele cuvinte pe care mi le-a spus. Simt că înaintea mea se cască un hău fără fund şi, de faţă cu toţi, încep să plâng cu suspine.

A doua zi am primit ordinul de a ne îndepărta şi mai mult de Metz; se pare că patru leghe nu sunt suficiente pentru nişte târfe

ca noi. Hotărâm să ne întoarcem la Paris, de vreme ce nu ni s-a interzis să o facem. Dincolo de Reims ne încrucișăm cu suita reginei, care se îndreaptă, grăbită, în direcția opusă. Hortense o însoțește, probabil, pe suverană. Nimeni nu recunoaște trăsura noastră și, când trecem pe lângă convoiul reginei, nu ne uităm pe fereastră.

N-am stat la Metz decât câteva luni, dar mi se pare o veșnicie de când am plecat de la Paris, vesele și nerăbdătoare. Acum e mijlocul lunii august, iar câmpurile sunt pline de grâne și simt parcă în nări mirosurile Burgundiei, chiar înainte de seceriș. Dacă JB n-ar fi murit? Aș fi fost încă în Burgundia și nu l-aș fi întâlnit niciodată pe Ludovic, nici n-aș fi devenit ducesă.

Titlul nu mi-l pot lua. Sau mi-l pot lua, oare? Toate amantele sunt adorate cât regele e viu, dar înainte chiar ca trupul suveranului să se răcească, ele devin cele mai rele dintre târfe. Urâte și disprețuite.

– De ce ne urăsc atât de mult?

Diane începe să plângă și spune, printre suspine:

– Lui Pauline au încercat să-i smulgă brațele!

Aproape am ajuns la Paris, când trăsura noastră e recunoscută și suntem înconjurate de o gloată care urlă, iar ferestrele ne sunt lovite cu pietroaie și napi storciți.

Capitolul 57

Diane
Hôtel de Brancas, Paris, noiembrie 1744

Va veni o altă iarnă grea, și deja gerul și o zăpadă până la genunchi au învăluit orașul. Știu că nimic nu va mai fi ca înainte. Totul s-a schimbat, și s-a schimbat în rău. Suntem prinse în casă ca într-o capcană și, când aud clopotele de la Bastilia bătând pentru deținuții de acolo, e ca și cum ar răsuna pentru noi, sunetele goale plutind prin aerul subțire, ca pentru a ne spori și mai mult chinul trăit în această temniță unde stăm.

Casa soțului meu e la fel de luxoasă ca întotdeauna, dar suntem atât de deznădăjuite, încât nu ne putem bucura de confortul și eleganța ei. Servitorii nu se așteptau să sosim și, timp de câteva zile, suntem sufocate de praful scos din covoare și draperii, care mă face să tușesc și mă irită. Marie-Anne mă privește cu ochi înroșiți, dar reușește totuși să zâmbească. Spune că nu m-a văzut niciodată nervoasă.

– Cum vrei să râd cu atâta praf în gât? îi răspund eu, furioasă.

Suntem singure; nu ne vizitează nimeni și nici măcar nu ne scrie. Nu-i pot învinovăți, căci oricine ar încerca să ne contacteze ar fi într-o primejdie de moarte, de parcă am avea variolă. Doar Aglaë a rămas cu noi; Elisabeta s-a întors la Versailles luna trecută, să vadă dacă reputația ei mai poate fi reparată. Cred că îmi va fi dor de curte, dar nu sunt sigură. Poate mi se va permite să mă întorc acolo. Dar aș putea-o abandona aici pe Marie-Anne?

Cred că aș putea. Dacă ei o vor trimite la mănăstire, chiar n-aș avea chef s-o urmez acolo. Am petrecut destul timp la mănăstire, mă gândesc eu, amintindu-mi de zilele parcă fără de sfârșit de la Port Royal. Pe atunci, condițiile de acolo mi se păreau suficiente,

dar acum? Nu, niciodată n-aș mai vrea să trec pragul unei mănăstiri. Mă decid că, dacă nu mi se permite să mă întorc la Versailles, voi rămâne la Paris.

Marie-Anne e sfidătoare. Spune că, și dacă o vor închide într-o mănăstire izolată din Auvergne, ea tot va scăpa și va fugi peste graniță, unde justiția regală nu o poate găsi, pentru a-și croi apoi drum spre Martinica.

– Am bani, am bijuterii, se laudă ea și își petrece zilele răscolind prin lădițele pe care Léone a reușit să le aducă de la Versailles, salvând ce a putut, înainte ca totul să fie confiscat, în numele legii sau al răzbunării.

Prin toate aceste întâmplări – fuga noastră disperată, miraculoasa însănătoșire a regelui și starea mizerabilă în care ne aflăm acum – simt cum copilul mișcă în pântecul meu. Nimănui, în afară de mine, nu-i pasă de el. Ea – sau el, deși cred că va fi o fată – va fi numai a mea. Nimeni nu va fi dezamăgit dacă va fi fată; Lauraguais spune că speră să fie băiat, dar că, dacă ar fi vrut cu adevărat copii, nu s-ar fi însurat cu mine. Soțul meu vine să mă viziteze, îmi cercetează cu privirea pântecul gol și bombat și spune că n-a văzut niciodată o femeie gravidă cu o burtă mai mare.

– Dar câte femei gravide ai văzut goale? mă înfurii eu. De câte ori ai fost tată până acum?

Sunt atât de obosită, iar nervii îmi sunt încordați la maximum; nu am nici un chef de asemenea tachinări. Îmi vine să rănesc pe cineva, aș vrea să-i smulg soțului meu picioarele, cum făcea Marie-Anne, când era copilă, cu păianjenii.

El mă privește și îmi spune, pe un ton devenit dintr-odată blând:

– Oriunde o vor trimite pe Marie-Anne, trebuie să se ducă, iar tu nu i te vei alătura. Nu e un moment potrivit să faci pe sora iubitoare, și trebuie să te îndepărtezi de ea.

Îmi acoper pântecul și mângâi oul imens și țuguiat dinăuntrul lui. Ieri, dădea din picioare cu mult neastâmpăr, dar azi e liniștit. Nu vrea nimic din această lume sau din această viață.

– Regele nu va renunța niciodată la ea. O iubește prea mult, îi răspund, și chiar cred ceea ce spun. Niciodată nu am cunoscut un bărbat mai îndrăgostit decât a fost Ludovic de Marie-Anne. Atât de mistuit de iubire. Uneori, mă întreb cum e să trăiești o asemenea senzație, căci eu n-am trăit-o niciodată. Uneori, mă culc cu regele, dar numai când Marie-Anne nu se simte bine. Brusc,

îmi vine în minte un gând. Sunt precum unul dintre sânii-pernă ai lui Lauraguais, un sân moale și cald, gata să ofere confort, dar numai atunci când e nevoie de el. Gândul e neplăcut.

Soțul meu scutură din cap.

– Greșești, Diane. Regele nu se mai poate întoarce la ea acum. A primit Sfântul Maslu. A făcut jurământ înaintea lui Dumnezeu, zice el și arată cu degetul spre tavan, în caz că aveam vreun dubiu unde se află Dumnezeu. Nu există iubire pe lume care să fie mai puternică decât acest legământ.

– Tu nici nu știi ce-i aceea iubire.

– Dar tu știi?

Poate are dreptate. Poate nici eu nu știu ce-i iubirea. Ne privim unul pe celălalt în tăcere. Cred totuși că voi iubi acest copil, așa cum orice copil mic a fost vreodată iubit, și poate că și el mă va iubi cu adevărat, la rândul său. Înainte de a pleca, Lauraguais mă îmbrățișează cu putere și mă gândesc, surprinsă: dar sunt deja iubită. Mi-o amintesc pe Madame Lesdig cum m-a strâns în brațe în ziua în care a aflat de moartea lui Pauline; există dragoste pe această lume, în cei care ne înconjoară.

Astăzi, regele se întoarce de la granița cu Austria, triumfător și maiestuos. Războiul a fost câștigat, prestigiul regalității, restabilit, iar străzile se cutremură de urale. Marie-Anne a avut dreptate să-l încurajeze pe Ludovic să pornească acest război. A fost inițiativa ei, dar eforturile sale l-au făcut pe rege mai popular decât a fost vreodată. Pe străzi se cântă în sănătatea și slava lui *Ludovic cel Iubit*, și chiar și porcii care cutreieră magherniţele guiță, parcă, aprobator. Parisul e contaminat cu iubire. Marie-Anne străbate întruna camerele și coridoarele, fără să-și găsească astâmpăr.

– Îi va plăcea acest nume, murmură ea. Ludovic cel Iubit. Va fi atât de mulțumit!

Se aruncă într-un scaun de lângă fereastră, apăsându-și obrajii pe sticla înghețată. De curtea din fața ferestrei se leagă toate speranțele și visele ei. O vizită, o scrisoare, un semn. Dar curtea e goală și tăcută, iar zăpada acoperă pavajul ca o pătură albă și moale. Nu e nici o urmă de roată, nimeni nu a mai venit la noi de săptămâni întregi. Slujnica lui Marie-Anne, Léone, urcă la noi, se scutură de zăpadă și aduce vești din stradă.

– Ce mai mulțime! Ce mai mulțime! N-am mai văzut niciodată atâția oameni! Și toți îmbătați de fericire și de iubire.

Se oprește și se uită, timidă, la stăpâna ei. Astăzi a fost o slujbă de mulțumire la Notre-Dame. Toată după-amiaza, pe străzi oamenii au strigat până au răgușit, dar la căderea nopții mulțimile s-au mai risipit și cântecele vesele au fost înlocuite cu răcnete de bețivani și cu zgomote de încăierări.

– Vreau adevărul, o repede Marie-Anne. Sunt destul de puternică să-l înfrunt.

– L-au aclamat pe rege, ah, cum l-au aclamat. A apărut la o fereastră, dar piața era atât de aglomerată, încât eu nici n-am putut să-l zăresc. Dar am auzit răcnetul mulțimii, atunci când s-a arătat el. Vai, ce zgomot! Mai puternic decât clopotele de la Bastilia și decât cel mai grozav tunet. Era ceva ce ar fi trebuit să auziți, Madame. Eu n-am să uit, câte zile oi avea. Așa zgomot! Așa bucurie!

Marie-Anne nu se dezlipește de la fereastră, refuzând mâncarea și apa, deși mă asigur să aibă mereu lângă ea o farfurie cu hrană caldă. Îi poruncesc unei slujnice să-i aducă o pătură călduroasă dintr-unul din dormitoare, dar chiar și înfofolită în țesătura groasă, ea pare tot înghețată și tristă. Fereastra nu e altceva decât o bucată subțire de sticlă neagră, pusă între ea și noaptea de gheață.

Nu suport să o văd astfel, înspăimântată și vulnerabilă. Louise era întotdeauna cea care ne mângâia, în camera copilăriei noastre; ne cânta, atunci când aveam vreo durere de cap, ne ștergea lacrimile când ni se rupea vreo jucărie. Avem nevoie de ea acum. Trăiește nu departe de casa noastră, imediat după colț, dar nu contează, e ca și cum s-ar afla pe Lună. Am renunțat la ideea de a o invita aici și mă rog să nu fac vreodată prostia să pomenesc de ea, în sporovăiala mea. Îmi mângâi burta.

– El va veni. Știu asta, rostește clar și apăsat Marie-Anne.

Să-i năruiesc speranțele ar fi prea crud din partea mea. Dar soțul meu are dreptate: ceea ce regele a făcut nu mai poate desface.

– Desigur că va veni, Marie-Anne, o încurajez. Te iubește mai mult decât pe oricine altcineva și nu poate sta departe de tine.

Orologiul bate de opt și afară e deja o noapte aspră de iarnă. Marie-Anne își reia veghea, la fereastră, și privește curtea înecată în beznă, sperând să apară o trăsură. Nu a mai primit nici o scrisoare de la rege, ci doar un bilet scurt de la Richelieu, care-i spunea că suveranul regretă ce s-a întâmplat. Nici măcar Richelieu nu ne-a vizitat, cu toate că și el s-a reîntors la Paris. Marie-Anne

spune că, într-o situație asemănătoare, nici ea nu și-ar fi asumat acest risc.

– Nu a fost prietenie între noi, ci doar teatru ieftin, spune ea, mohorâtă.

Nu arată bine deloc, a slăbit și s-a uscat ca un sac cu lapte acru, stors de zer. Chipul îi este cenușiu și niște cearcăne mari și negre i-au apărut sub ochi.

– Trebuie să te odihnești. Frământările astea te vor ucide.

Stau lângă șemineu, cu mâinile întinse, de parcă aș implora flăcările să ne aducă alinare. Nici măcar sobițele care duduie în cameră nu pot alunga frigul venit din noaptea înghețată. Orologiul bate de nouă, într-o tăcere ca de mormânt. Suntem în Camera Verde; doi valeți în livrea verzuie ne privesc, din nișele lor sculptate în perete.

Apoi, auzim sunetul porților care sunt deschise, mai dulce decât orice operă compusă vreodată de Couperin. O trăsură pătrunde în curte, despicând troienele de zăpadă, în vreme ce caii nechează și fornăie în aerul rece. Marie-Anne își pune palmele pe sticla rece.

– Diane, vino aici!

La lumina felinarului din curte zărim, pe fundalul de catifea albă al zăpezii, un om coborând din trăsură; are o perucă de modă veche și o pălărie cu pană.

– El este, șoptește Marie-Anne. A venit. Suntem doar de câteva zile la Paris, și el vine aici. Știam că va veni. Știam că nu mă va uita.

Încrederea în sine a lui Marie-Anne e molipsitoare. O îmbrățișez și râd fericită.

– Vine! Ai avut dreptate, întotdeauna ai dreptate. Nu acesta e sfârșitul. El te iubește prea mult. El te iubește așa de mult! Vino, trebuie să te schimbi. Nu-l poți primi pe rege în halul ăsta. Puțin ruj și rochia roz cu argintiu. O să-l țin de vorbă până când Léone...

– Nu, se opune Marie-Anne, împingându-și o șuviță de păr sub scufie. Îl voi întâmpina chiar așa. Vreau să vadă ce mi-au făcut ei.

Un valet deschide ușa și anunță că a sosit doctorul.

Suntem salvate. Viața poate începe din nou.

Capitolul 58

Marie-Anne
Pretutindeni și nicăieri, decembrie 1744

Absolut toți – primejdioșii, diabolicii, intriganții, vulturii hulpavi – sunt nevoiți să plece de la curte: ducele de Bouillon, ducele de Rochefoucauld, urâtul episcop de Soissons. Până și preotul Peresseau, deși o parte din mine îl regretă. Cinci *lettres de cachet* vor vindeca puțin rănile din inima mea. Doar un singur om nu dispare și, în această privință, regele rămâne ferm: Maurepas. Ludovic pretinde că, în absența lui Fleury, numai Maurepas se va descurca.

Ajungem la un compromis: Maurepas va rămâne, dar el, personal, va trebui să mă roage să mă întorc la curte. Poate că umilirea se va dovedi o răzbunare mai bună decât distrugerea.

Îi permit regelui să mă sărute și, când mă îmbrățișează, trupul meu îi răspunde ca un flaut la o răsuflare expertă și mă înfior de plăcere. Mă desprind însă din îmbrățișare, deși n-aș vrea altceva acum decât să mă topesc în brațele lui, să stau cu el și să șterg, prin pasiune și iubire, toate murdăriile ce mi s-au făcut.

– Du-te, te voi urma la Versailles. Curând, fluturii își vor deschide iar aripile, îi spun eu.

A doua zi, Maurepas sosește și îl primesc în dormitorul meu. Ultimele câteva luni au fost un coșmar, dar l-am depășit și, deși acum sunt triumfătoare, simt o imensă sfârșeală în tot trupul. Mareupas e vioi și preocupat, cu tunica lui verde prea strâmtă pentru trupul obez. Pe față i se citește un amestec ciudat de teamă și sfidare. În jurul nostru, darurile zac împrăștiate peste tot: borcane de gem și flacoane de ulei, un pate de gâscă, un scaun nou, o cutie cu nuci de cocos din Saint-Domingue, un șal de

mătase fină. Vestea că sunt victorioasă s-a răspândit și, brusc, toată lumea îmi e din nou prietenă. Diane stă pe scaunul cel nou și înfulecă dintr-un borcan cu gem de căpșune, fără să-și dezlipească ochii de la Maurepas. Aglaë stă lângă ea, nervoasă și îngrijorată.

– Îți propun un armistițiu, Madame, spune Maurepas, cu o voce mieroasă. Se pare că regele are nevoie de amândoi.

– Nu, răspund fără ezitare, căci m-am gândit îndelung la ce voi zice. Regele are nevoie de mine, dar crede doar că are nevoie și de tine.

Sub pudra de obraji, bărbatul păleşte.

– Ai ceva pentru mine? îl întreb, pe un ton brutal.

Îmi înmânează un bilet, iar unghiile mele îi zgârie degetele când i-l smulg din mână. Tremur.

Regele dorește ca tu și doamna ducesă, sora ta, să vă întoarceți la curte și să vă reluați posturile sâmbăta viitoare. Maiestatea Sa ar fi mulțumită dacă nu i-ați refuza această cerere.

Nu savurez momentul așa de tare cât am sperat. Când Maurepas pleacă, mă prăbușesc pe pat și plâng, fără să-mi dau seama de ce. Sunt obosită, atât de obosită. Nu vreau decât să mă odihnesc. Cred că sufletul mi-e epuizat, mai mult decât trupul. E groaznic de frig în cameră – în întreaga casă. Frigul devine de nesuportat. Diane și Aglaë se mișcă întruna pe lângă mine, dându-mi sfaturi. Nu le aud prea bine, dar nici nu-mi pasă, și sunt atât de epuizată, încât nu le pot răspunde măcar. Trebuie să mă odihnesc. Când am luat scrisoarea din mâinile lui Maurepas, am simțit că parcă răul s-a strecurat în mine... Oare diavolul lucrează prin oameni ca Maurepas? Mama lui era o femeie bună, pot spune asta chiar dacă nu am plăcut-o prea mult, dar cum de a putut să nască un asemenea fiu?

Voi avea și eu un fiu, nu unul ca Maurepas, ci unul bun. Fiul meu va fi prinț, fiu al regelui. Trebuie să merg la rege sâmbătă. Voi purta rochia mea roz cu argintiu, preferata lui, și voi găsi un trandafir de seră, pe care să mi-l prind în păr, chiar de m-ar costa și o mie de livre. Ah, cât ar fi de bună o seră, căci casa asta e prea rece. Acum sunt mai multe persoane pe lângă patul meu, care vorbesc, vorbesc întruna. Capul începe să-mi vâjâie și cuvintele

lor sunt ca un bâzâit de albine în creierul meu. Le strig că trebuie să mă ajute, dar ei refuză, și apoi văd că sunt plină de sânge, iar sângele îmi amintește de gemul pe care-l mânca Diane și, dintr-odată, deși nu știu cum e posibil – poate Richelieu ar ști sau vreun preot –, mă pomenesc în grădină, la Tournelle, și acolo e și JB, dar asta e ciudat, căci el a murit și nu mai este acum decât un nume pe o cruce.

Dar iată, și regele Ludovic e aici. Iubirea mea e aici. Cred că albinele au murit. S-au înecat în miere sau în gem roșu, dar măruntaiele mele parcă iau foc, și sunt prea mulți oameni în cameră. Beau dintr-o cupă de cupru, dar lichidul îmi arde gâtul. Unde e Ludovic? De ce nu sunt la Versailles? E deja sâmbătă? Aud voci pe care nu le-am mai auzit de multă vreme și simt iubirea ca niște valuri venind dinspre mulțimea adunată în jurul patului meu. Aud vocea lui Ludovic și vreau să-i spun că știu, că știu... dar ce știu oare?

Acum plutesc pe un șuvoi de apă întunecată. Poate e un canal – bine, cel puțin, că sunt la Veneția. Dar canalele de la Veneția sunt acoperite cu catifea neagră? Hortense mă ține de mână și vreau să-i spun că e doar o găină, dar e găinușa mea dulce și o voi iubi mereu. Nu pot rosti însă cuvintele, căci apele de catifea neagră vin peste mine și... ah, cât e de minunat să te înec în catifea neagră. Totul dispare în beznă și ultima persoană pe care o zăresc e Sybille, vrăjitoarea de pe *rue* Cochin, care mă privește cu toată tristețea din lume, și, brusc, înțeleg de ce nu mi-a putut spune mai multe despre viitorul meu.

Capitolul 59

Louise
Hôtel de Brancas, Paris, ianuarie 1745

Obloanele casei sunt trase, darurile zac, părăsite, în dormitor, iar servitorii se târăsc prin casă, îndureraţi. Moartea lui Marie-Anne înseamnă sfârşitul visurilor şi speranţelor. Hortense e galbenă precum ceara – oare va mai fi vreodată cea care era cândva? Va mai fi vreuna dintre noi la fel? Suntem toate în casa Dianei; ne-am înstrăinat unele de altele, dar moartea tragică a lui Marie-Anne ne-a reunit. O vizitez zilnic pe Diane şi ne bucurăm de confortul familiei, de mult uitat.

Diane a născut la doar câteva zile după moartea lui Marie-Anne, şi acum când râde, când plânge, ca noi toate, de altfel. Copilul e mic şi firav; urma să se numească Pauline, dar acum îi vom spune Marie-Anne.

– Parisul e un loc sigur pentru copii, spune Hortense. Tăcem, rememorând primele noastre amintiri, sânii mamei, mirosul de lapte al scutecelor, focul făcut cu turbă şi bălegar, la casa din Picardia.

Diane îşi înmoaie degetele într-un borcan cu miere şi îi dă să guste copilului. Acesta suge, cu ochii închişi.

– Oare mierea e bună pentru bebeluşi? întreb, dar cele două mame mă ignoră.

– La ţară nu l-aş duce. Copiii lui Madame d'Houdancourt nu se dezvoltă bine acolo, protestează Diane.

– Da, dar acolo e Bretania. E atât de frig! În Picardia nu-i la fel, micuţul meu Freddie şi surioara lui se simt excelent.

– Nu, vreau să o ţin lângă mine. Vreau să stea aici, cu mine, spune Diane, încăpăţânată, mângâind cu degetul obrazul copilului.

Odiosul soț al lui Diane vine în vizită, dar e surprinzător de tandru cu ea și gângurește, drăgăstos, aplecat asupra leagănului fiicei lui. Îl însoțesc cei doi copii dăruiți de fosta nevastă, un băiețel serios și o fetiță cu părul cânepiu, care parcă nu are gene. La început, ei privesc sfioși micul ghemotoc din scutece, dar curând încep să trateze copilul ca pe păpușa lor, jucându-se cu el veseli și fără să aibă habar de tragedia abătută asupra familiei. Zâmbetele și chicotelile lor, ca și scâncetele micuței Marie-Anne ne amintesc tuturor că viața merge mai departe, chiar și când suferința te împresoară. Și Madame Lesdig e aici, neastâmpărată, alintându-le pe Diane și pe fetiță „puișorii mei". Toți oaspeții, toată aglomerația ne ajută să mai uităm durerea.

Se vorbește despre otravă, despre Maurepas, dar cuvintele sunt goale și nu mai pot face nimic. Doctorii au descoperit că Marie-Anne a murit din cauza unei infecții la stomac, declanșată, zic ei, de zbuciumul ultimelor luni.

Regele nu ne-a vizitat. Va veni oare? Întrebarea, nepusă și care nici nu va primi vreodată răspuns, plutește deasupra tuturor, acoperind casa cu dorințe și speranțe.

Sper să nu vină. Nu sunt o femeie bătrână, dar așa mă simt. Deși ar trebui să nu mă preocupe asemenea lucruri, încă nu vreau ca regele să mă vadă în halul în care sunt. Dar, oricum, discuția e inutilă, căci știu că nu va veni. El fuge întotdeauna de situațiile neplăcute, ca un șoarece de fălcile pisicii.

– Nu va veni. Îl știu – nu va veni.

Mi-l amintesc la St. Léger, după moartea lui Pauline. Era sfâșiat de dispariția ei, dar curând a reușit să-și îngroape durerea în suflet și să se comporte de parcă Pauline nici n-ar fi existat vreodată.

– O iubea pe Marie-Anne atât de mult, spune Hortense, care se va întoarce azi la Versailles, să-și reia îndatoririle pe lângă regină, să revină la viața ei, care va continua și fără Marie-Anne. Ne îmbrățișăm, și ea îmi promite să mă caute mai des, când va veni la Paris.

– Trebuie – *trebuie!* – să fim mai apropiate. Nu putem lăsa nimic să ne despartă. Nu din nou.

Hortense vorbește printre lacrimi și știu că e sinceră. Și are dreptate. Ciondănelile mărunte, râca, ranchiuna prostească, toate astea, în final, contează?

Micuța Marie-Anne începe să plângă și să scâncească. O ridic din pătuț și o plimb prin cameră, arătându-i zăpada care acoperă

străzile oraşului, şoptindu-i despre toate lucrurile pe care le va face şi le va vedea în viaţă. Mă pierd în ochii ei largi, care, deocamdată, nu văd mai nimic. Degeţelele ei mă prind de deget, şi plâng în sufletul meu pentru copiii nenăscuţi pe care i-aş fi putut avea, ar fi trebuit să-i am, să fie ai mei. Dar Dumnezeu ştie de ce a vrut altfel.

Îi dau copilul doicii. Pe pat, Diane sforăie încetişor. Mă pregătesc să plec, hotărâtă însă să le vizitez mai des şi să am grijă de acest copil, ocrotindu-i primii paşi. Trăsura se urneşte cu greu pe străzile înecate în zăpadă. Mâine voi merge la Saint-Sulpice să mă rog pentru sufletul lui Marie-Anne fără ura şi ranchiuna pe care le-am pus în rugăciunile de dinaintea morţii ei. Mă voi ruga pentru Marie-Anne, pentru sora mea, pentru femeia care mi-a adus cea mai grea suferinţă în viaţă. Dar o pot ierta. O pot ierta.

Epilog

Hortense
Paris, anul VII (1799)

Cele două tinere intră bombănind, gata să mă mustre, ca întotdeauna.

– Bunico, de ce stai singură pe întuneric? De fiecare dată îi spun lui Sophie să tragă draperiile, și tot așa te găsim mereu.

Elisabeta e cea mai mare dintre surori și face pe șefa, deși are numai douăzeci de ani.

– Ah, ce aer îmbâcsit e aici! o completează Claire, ca un ecou, așezându-se pe o sofa, în fața jilțului meu. Chiar, bunico, nu înțeleg cum poți rezista. De ce insiști să trăiești în întunericul ăsta?

Claire are o voce teribil de afectată, vorbind pe jumătate cu un accent comun și pe jumătate cu o prețiozitate ce-mi aduce aminte de acea femeie... nici măcar nu-mi mai pot aminti numele ei acum. Dar mirosea a parfum de lavandă. Acum se pare că această voce afectată, care amintește de limbajul străzii și al oamenilor de rând, e la modă.

Nu spun nimic; rareori mai vorbesc, zilele astea. Avem această conversație de fiecare dată, și tot de fiecare dată cedez în fața lor, însă doar cât durează vizita. Adevărul e că prefer întunericul. Am văzut în viața asta tot ce am vrut să văd, iar acum prefer umbrele. Nu mi-e teamă; singurele fantome din această cameră sunt firele de abur ale amintirilor pe care memoria mea le scoate la suprafață, când și când, care se ascund pe sofale, fără să mai poată face rău unei femei bătrâne ca mine.

Elisabeta trage într-o parte draperiile grele și face câțiva pași înapoi, tușind și scuturându-și praful de pe bluza ei roz de bumbac. Razele soarelui inundă camera, într-o furtună de praf,

și luminează un portret al Dianei, aflat deasupra șemineului. Doar ea îmi ține tovărășie în singurătatea mea, cu o sprânceană ridicată, și știu că și în întuneric e alături de mine. E greu să fii prea melancolică în preajma ei.

Fetele, cele două strănepoate ale mele, vin în fiecare săptămână, considerând, cu aroganța tinereții, că prezența lor îmi face plăcere și dorind să umple cărțile virtuților lor cu caritatea acestor vizite. De fapt, nu-mi pasă prea mult de ele; sunt nepoliticoase și cam nătângi, neavând grația pe care îmi amintesc că o aveau femeile din tinerețea mea. Dar presupun că trebuie să fiu recunoscătoare că mă vizitează, fiindcă doar ele sunt tot ce mi-a mai rămas din familie.

Cei doi copii ai mei sunt morți de multă vreme; fiul meu, Frederick, a murit când avea doar douăzeci și doi de ani, iar durerea pierderii lui e o rană încă vie în inima mea. Și fiica mea a murit de tânără, tot pe când năștea, la fel ca sora mea, Pauline, iar fetița pe care a adus-o pe lume – singura mea nepoată – a trăit doar douăzeci și patru de ani. Acum, fiicele ei sunt tot ce mi-a mai rămas, dar ele poartă numele tatălui lor, așa încât prea puțin din sângele meu mai curge prin venele lor.

Sunt ascultătoare, recunosc asta, și poate dornice să mențină legăturile de familie, căci sunt orfane – mama lor a murit demult, iar tatăl lor a fost executat la Revoluție.

– Deci, bunico, spune Elisabeta, tolănită pe sofa și bucuroasă de lumina care a invadat camera, ce vești ai pentru noi?

Nunta ei e plănuită pentru la vară și știu că, odată măritată, va deveni și mai nesuferită. Mă uit uneori la ele, căutând să disting trăsături ale surorilor mele, dar niciodată nu reținsuficiente lucruri care să mă satisfacă. Felul în care Claire, mezina, râde și-și scutură capul îmi amintește uneori de Diane, iar când Elisabeta își face părul inele, pe deget – ceea ce se întâmplă, de obicei, când e plictisită sau distrată –, mă face să văd în ea frânturi din Marie-Anne.

Cât de mult a trecut de atunci și cât de repede s-a scurs timpul...

Le surâd slab, atât cât chipul zbârcit îmi mai permite.

– Sunt bine, sunt bine, mulțumesc.

Adevărul e că nu mă simt deloc bine. Am optzeci și patru de ani și mă doare tot corpul. Am supraviețuit tuturor celor pe care-i știu din tinerețea mea, și chiar și celor de vârsta mea. Oamenii mă

admiră pentru etatea venerabilă, sau doar pretind că o fac, dar nimeni nu se gândește la durerea din sufletul meu. De ce trebuie să fiu singura care să-i vadă pe toți cei dragi din jurul său murind, când această jale i-a cruțat pe atâția alții? De ce unii trec prin această lume atât de repede, în vreme ce alții zăbovesc prea mult?

– Dar voi, dragele mele, ce veşti îmi aduceți?

Ascult, cu ochii pe jumătate închişi, sporovăiala Elisabetei despre apropiatul ei mariaj; mă amenință că-l va aduce pe chipeşul ei ales să-mi facă o vizită. Claire îmi vorbeşte despre rochiile pe care dorește să şi le cumpere la vară, în noul stil, suplu, fără crinolină. Aceşti tineri arată ca nişte romani, în cămăşile lor caraghioase de noapte, despre care pretind că ar fi rochii. Brusc, mă simt departe de această cameră, departe de aceste fetişcane care pălăvrăgesc întruna, înapoi, la Curtea de marmură de la Versailles, tremurând de frig şi de emoție, purtând un veşmânt roman. Acea noapte magică, noaptea în care Marie-Anne l-a întâlnit pentru prima oară pe rege, noaptea din care totul a început să meargă rău.

– Şi eu am fost romană cândva, gândesc, şi abia apoi îmi dau seama că am spus-o cu voce tare.

Elisabeta vine la mine şi mă bate pe dosul palmei, cu înțelegere, căci ea ştie că nu va fi niciodată bătrână şi nu va spune asemenea prostioare. Mă priveşte amuzată, cu indulgență.

– Hei, bunico, bunico, ce vorbe spui? Nu eşti romană şi sunt sigură că nici n-ai fost vreodată. Te simți bine? Ți-ai mâncat fructele?

Slujnica mea, Sophie, aduce cafea şi un platou cu tarte. Fetele vorbesc şi mănâncă, printre fraze, bându-şi cafeaua şi zgâlțâind ceştile când le pun la loc, pe farfurioare. Îngrozitor. În ziua de azi, nimeni nu mai are pic de politețe; uneori se pare că lejeritatea veşmintelor şi a manierelor se împletesc, pentru a da naştere la tot ce e mai odios, în lumea noastră modernă.

Mă gândesc atât de mult la ele, zilele astea. La surorile mele. Amintirile sunt mai mult dulci decât amare, deşi frustrante în efemeritatea lor. Dar totul s-a întâmplat atât de departe, în timp. Mă gândesc la o viață scursă cu prea multă vreme în urmă, ca să pot crede că a fost a mea. Eu şi Diane am fost foarte apropiate, în ultimii ei ani de viață. Eram împreună, trăind cel mai mult, după ce toate celelalte surori au murit. Mai întâi Pauline, apoi

Marie-Anne, ambele răpite de moarte atât de devreme și atât de crud.

Louise... ei bine, ea și-a sfârșit zilele în exil, la doar câțiva ani după Marie-Anne, în 1751, după aproape un deceniu îndelungat de singurătate și rugăciune. Mă rog să fi murit fericită. Când ea și-a dat ultima suflare, cei din jur au găsit un ciliciu sub rochia ei simplă și au știut atunci că pietatea sa nu era doar de fațadă, ci provenea dintr-o profundă convingere. Nu l-a mai văzut niciodată pe rege. El a aflat de moartea ei, desigur, dar n-a dat nici un semn, n-a avut nici o reacție. A fost un sfârșit crud pentru o femeie care l-a iubit sincer, poate mai mult decât l-a iubit vreodată cineva.

După moartea lui Marie-Anne, povestea extraordinară a lui Ludovic al XV-lea și a surorilor Mailly-Neslé s-a încheiat. Amintirea ei – amintirea noastră – a fost rapid înăbușită sub torentul pe care l-a adus cu ea încântătoarea Madame d'Étoilles, care avea să devină în curând marchiza de Pompadour și al cărei loc e bine asigurat în cărțile de istorie. Ea a domnit mulți ani, iar Ludovic a iubit-o până la obsesie. Nu i-a fost credincios – nu, nu Ludovic, nu omul care avea să devină –, așa că ea s-a luptat din greu cu rivalele, printre care s-a numărat, ca o stranie ironie a sorții, o altă Marie-Anne de Mailly, o verișoară a noastră. Dar aceea n-a fost decât o copie palidă a originalului, și pasiunea regelui pentru ea n-a durat mai mult decât durează o lumânare din ceară ieftină.

După ce Louise a murit, doar eu și cu Diane am rămas în viață, amândouă aflându-ne încă la curte și fiind martore ale tuturor schimbărilor care au venit și au plecat. Fetița Dianei – noua noastră Marie-Anne – a murit înainte să împlinească cinci ani. Dintre toate tragediile și durerile pe care familia noastră le-a avut de îndurat, pe aceasta am resimțit-o cel mai crunt. Moartea a lovit-o puternic pe Diane, și am plâns pentru ea; ea era una dintre persoanele bune cu adevărat, căci nu avea nimic fals în ea și ar fi meritat acel bulgăraș de fericire, care, în final, i s-a luat.

Iar Versailles nu e locul unde să poți jeli, așa că Diane s-a retras de la curte și a murit în 1769, acum treizeci de ani, o perioadă care parcă a trecut cât ai clipi. A murit la apogeul *Ancien Régime* – chiar și acum îl numim Vechiul Regim, deși a fost cu mai puțin de o generație în urmă. Ludovic al nostru era încă pe tron atunci și a continuat să-l ocupe înainte de a avea loc marile transformări, Revoluția, înainte ca lumea să se oprească și apoi să pornească iar. Sunt bucuroasă că Diane n-a trăit să vadă lumea pe care o iubea

din toată inima explodând, într-un asemenea mod oribil. A murit la timpul potrivit și, cu toate că doar Creatorul știe care ne va fi clipa morții, uneori regret că am trăit atât de mult.

Am supraviețuit Revoluției care a lovit această țară, scuturând-o de praful și mizeria strânse de-a lungul secolelor. Se spune că schimbarea e marea constantă a omenirii, și până și cei ca mine, care trăiau în cuști aurite, știau că va veni, dar de ce a fost nevoie să fie atât de crudă și de însetată de sânge?

În timpul Terorii, am fost întemnițată, și mulți dintre cei pe care îi cunoșteam și îi iubeam au pierit. Când m-au arestat aveam șaptezeci și opt de ani – poți să-ți închipui? O văduvă bătrână, purtând veșminte negre și care-și petrecea zilele ascultând-o citind cu glas tare pe slujnica ei, cu ochii goliți de cataractă. Ce amenințare mai prezentam eu? Care era crima de care mă făceam vinovată – de a-i fi plictistit pe revoluționari cu poveștile tinereții mele?

Dar nu m-au ucis, ca pe atâția alții pe care i-am cunoscut, ci mi-au dat drumul, astfel că trăiesc și azi.

– Bunico, avem o surpriză pentru tine! Am fost la Versailles săptămâna trecută! îmi dezvăluie Elisabeta, dar o ignor; nici nu vreau să rostească acel cuvânt.

– Mă auzi, bunico? Am spus că am fost la Versailles săptămâna trecută. Béranger a venit cu noi – ah, abia aștept să ți-l prezint! Grădinile sunt într-o stare jalnică, dar nici nu ne-au interesat prea mult. Am avut însă parte de cea mai divină înghețată de mure și, pentru cinci livre, ne-am plimbat și cu barca pe canale.

– Ți-am cumpărat asta, face Claire, sfioasă – ea e singura care are grația de a se simți inconfortabil când știe că încalcă bunele maniere.

Îmi pune în palmă o bucățică de metal aurit, rece și grea.

– Am cumpărat-o de la un negustor ambulant. Zicea că e din poarta Curții de Onoare.

Mâna îmi tremură și scap în poală bucățica de fier. Versailles, așa cum l-am cunoscut în tinerețea mea, cu toată gloria și decăderea lui, nu va mai exista vreodată. Acum, marele palat e părăsit și pustiu, pângărit și răvășit de Revoluție. Nici nu suport să mă gândesc la asta.

Eu am plecat de acolo în 1776, împreună cu mulți alții. A fost, practic, un adevărat exod, declanșat de toți cei dezgustați de noua regină și de apucăturile ei grobiene. E amuzant să te gândești că

unii cârcotași o comparaseră pe răposata regină Marie cu o țărancă; nu, manierele ei poloneze cam lăsau de dorit, dar ea avea sufletul unei suverane, și sângele n-a trădat-o niciodată. Dar despre acea austriacă aveai impresia că a fost crescută într-o șatră de țigani, când începea să batjocorească lucrurile care altora le erau sfinte și dragi.

Odată ce am plecat, nu m-am mai întors. Și acum... sălile imense ale palatului sunt distruse, dar nu și amintirile mele. Cu mâna mai zdravănă strâng între degete bucata de fier aurit ca pe un talisman, ca și cum l-aș implora să-mi aducă înapoi acel loc și acel timp care niciodată, absolut niciodată, nu se vor mai întoarce. Sunt duse pe vecie, ca o religie dispărută, ce nu mai învie nicicând.

– Vă mulțumesc, dragele mele, șoptesc și, spre oroarea mea, îmi dau seama că plâng.

– O, bunico, nu plânge!

Fetele sunt oripilate și se simt prost; nu au nici manierele și nici educația de a ști cum să se comporte în fața unui asemenea spectacol. Lacrimile continuă să se prelingă peste obrajii mei zbârciți, iar fetele își iau, subit, rămas-bun, promițând că vor reveni săptămâna viitoare, când voi fi mai bine. Sunt surprinsă de câte lacrimi pot să-mi curgă, căci nu credeam că au rămas prea multe în ochii aceștia uscați și bătrâni.

După ce nepoatele pleacă, slujnica mea, Sophie, vine și trage draperiile la loc. Ea nu mă mustră, nici nu mă tratează ca pe un copil, ci doar îmi șterge lacrimile cu o batistă, apoi mă lasă singură, în beznă. Din beznă vin amintirile mele, plutind ca niște pene printre ani, spre a mi se așeza, ușoare, pe suflet. Tânjesc după ele, trăiesc pentru ele, căci pentru ce altceva aș mai putea trăi? În ultimii ani, mintea a început să-mi joace feste, iar amintirile și imaginile din copilăria mea au ieșit la suprafață, clare și strălucitoare, de parcă întâmplările acelea s-ar fi petrecut ieri; dimpotrivă, ce s-a întâmplat, cu adevărat, ieri, mi se pare pierdut într-o ceață adâncă.

Când eram mai tânără, vedeam lumea în alb și negru și credeam că Biblia e cea mai bună călăuză pentru a-i judeca pe ceilalți. Acum știu că lumea nu-i decât un cer înnorat, plin de nenumărate nuanțe de cenușiu, intense sau șterse, prin care orice om caută să răzbată, împlinindu-și destinul dat de Dumnezeu.

Surorile mele au murit demult, și curând le voi urma. Ce mai rămâne deci din povestea lor – povestea noastră –, povestea

faimoaselor surori Neslé? Amintiri dăinuind în minţile unor bătrâni demodaţi sau o bruscă tresărire din partea unora, când aud numele noastre. Mai multe morminte în Saint-Sulpice, un loc în cărţile cu amintiri şi bârfe de la curtea „din vremurile vechi", care sunt foarte la modă în ultimii ani, când oamenii simt nevoia să-şi reamintească de toate lucrurile pe care s-au străduit atât de mult să le distrugă.

Au fost puse în circulaţie memoriile lui Richelieu, dar nu cred că le-a scris chiar el. Deşi era un om scandalos, în adâncul sufletului său, era foarte discret. A murit exact înainte de Revoluţie, în 1788, atent să găsească momentul ideal, ca de obicei. S-a bucurat din plin de viaţa pe care lumea noastră i-a dăruit-o şi a murit înainte să fie nevoit să plătească vreun preţ pentru ea.

Închid ochii şi aştept să-mi văd iarăşi surorile. Curând, din întuneric apare o amintire, strălucind prin beznă, culorile ei fiind vii şi clare... Şi iată-le! Sunt din nou o copilă, alături de surorile mele, în camera noastră de joacă de la etajul patru din Quai des Théatins, singura perioadă când am fost cu adevărat împreună, înainte ca soarta, şi împrejurările, şi răutatea, şi lăcomia să ne despartă. O văd pe Louise, întotdeauna tăcută şi mulţumită; pe Pauline, organizând vânători de comori, dar niciodată ascunzând comoara; pe Diane, atât de jucăuşă şi amuzantă, râzând de oricine şi de orice, pretinzând că le dă girafelor de lemn să mănânce stafide; o văd pe micuţa Marie-Anne, atât de isteaţă şi de inocentă pe atunci. Le zâmbesc, iar ele îmi întorc zâmbetul.

Cât de mult aş vrea să lumea să-şi amintească de noi astfel, dar ştiu că asta e doar speranţa deşartă a unei femei bătrâne şi prostuţe.

Fie ca Domnul să aibă milă de sufletele noastre.